

Bodleian Libraries

UNIVERSITY OF OXFORD

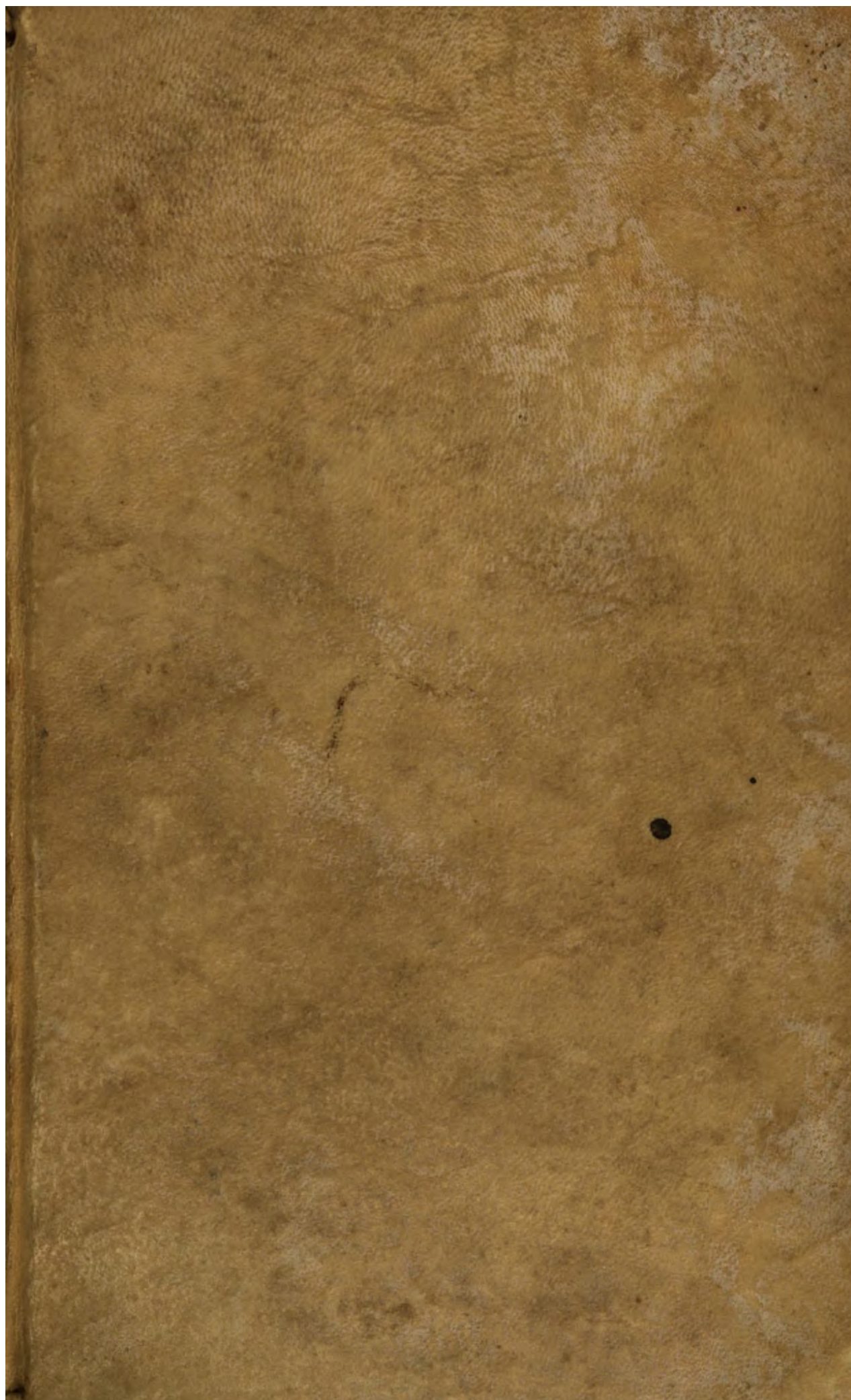
This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

<http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks>

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.

B 61.

TAYLOR INSTITUTION.

—
BEQUEATHED

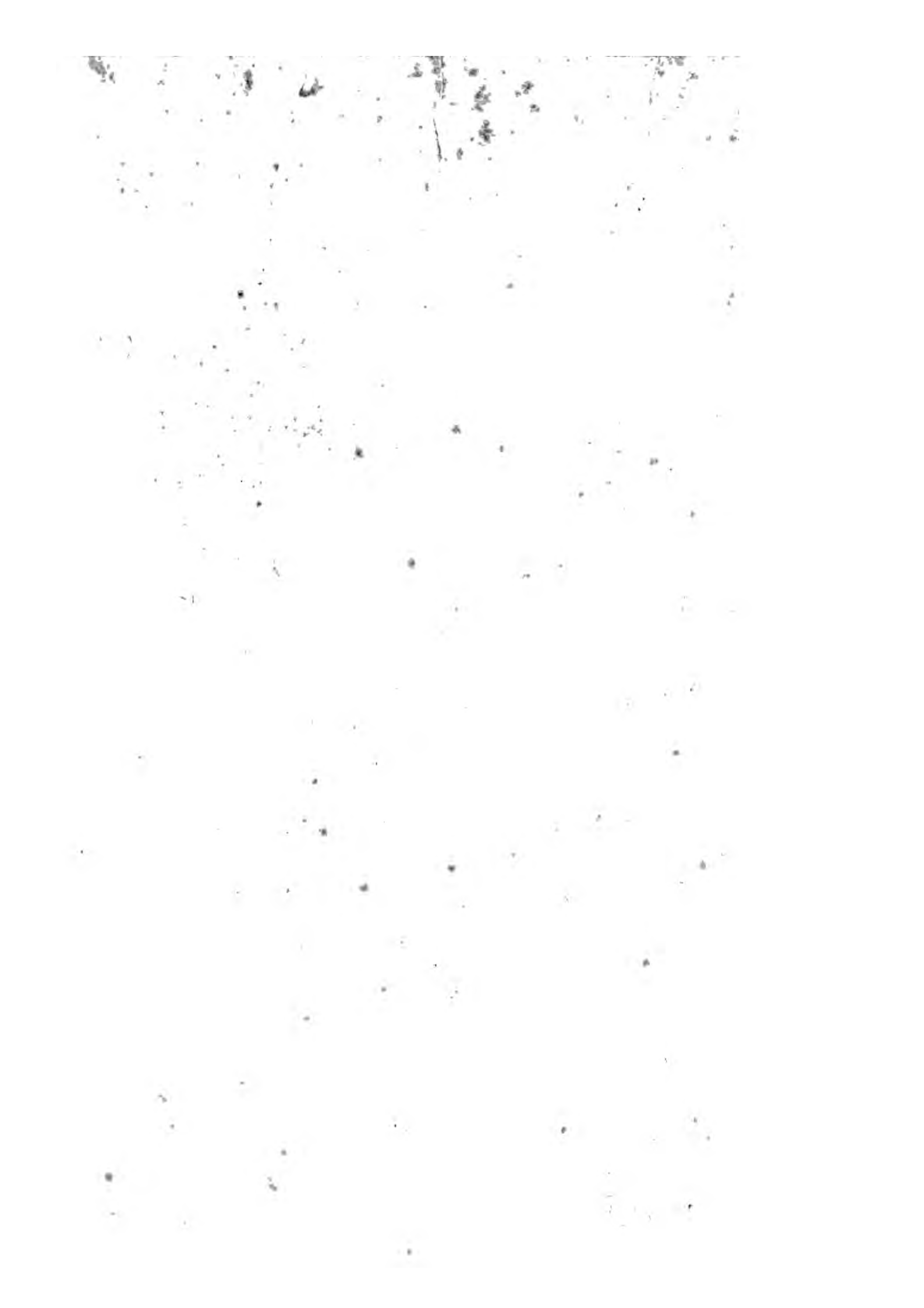
TO THE UNIVERSITY

BY

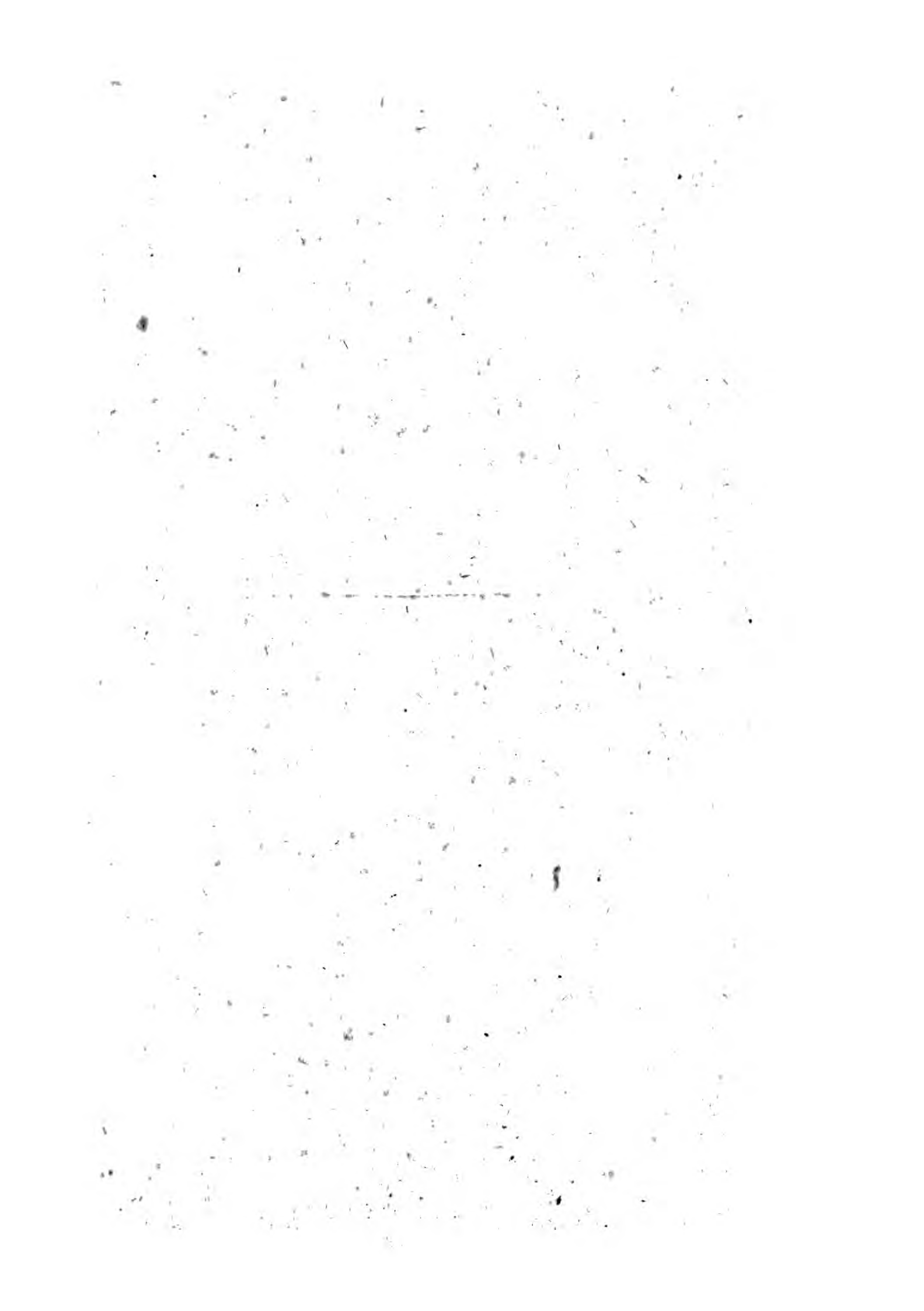
ROBERT FINCH, M. A.

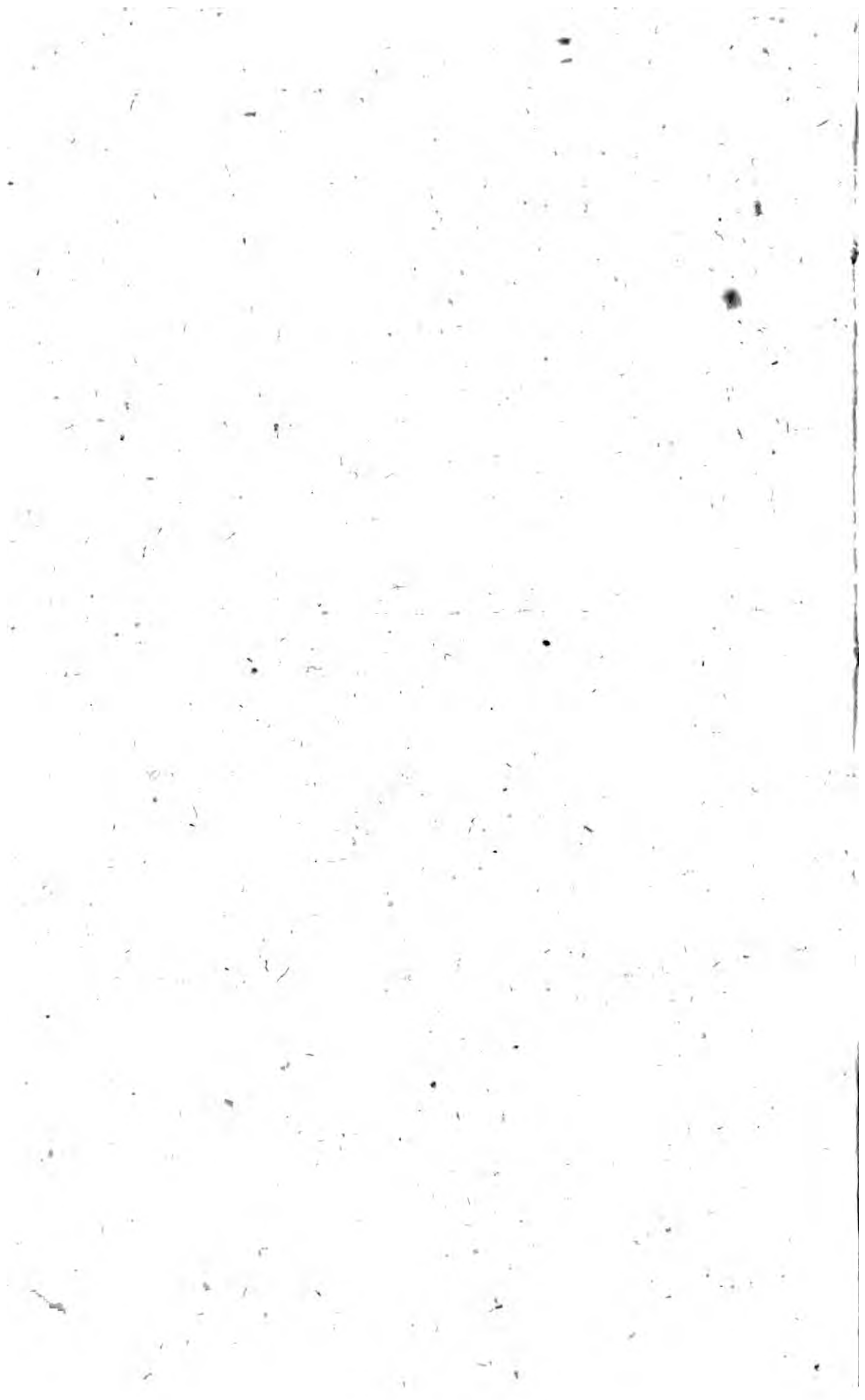
OF BALLIOL COLLEGE.

29064 . 16

ΗΛΙΟΔΩΡΟΥ
ΑΙΘΙΟΠΙΚΩΝ
ΒΙΒΛΙΑ ΔΕΚΑ.

CVM ANIMADVERSIONIBVS

IOANNIS BOVRDELOTII

AD VETT. EDD. RECENSUIT

IOANNES PETRVS SCHMIDIUS.

LIPSIÆ,
apud GOTTHILFF THEOPHIL. GEORGI
MDCCLXXII

NO. 1

23

FORCED LIBRARY

LIBRARY

GENEROSISSIMO

DOMINO

MOSI de RASCOVITSCH,

FAVTORI OPTIMO.

SECRET

OFFICE

SECRET

SECRET

Et si TVVS a nobis discessus, GENERO-
SIS SIME RASCOVITSCH eum
mihi iniungit dolorem, qui est maxi-
mus, nescio tamen quo ille modo ma-
gnam partem minuatur, perquam opportuna haec
observantiam erga TE meam palam declarandi
oblata facultate. Tendis quidem eo, unde ad nos
nunquam es rediturus, et inuiti caremus iucundissi-
mis TVIS colloquiis, et copia TE coram videndi.
Quam rem quo animo is ferre debeat, qui huma-
nitatem TVAM, et non vulgare in litteras studium
maximo opere colit et veneratur, facile est ad intel-
ligendum. Sed bene se habet. Corpus tantum
nobis subtrahis TVVM, relinquis animum, bene-
volentiae in nos TVAE obsidem longe certissimum.
Integritas enim TVA, mentisque candor, et virtu-
tis egregium plane studium ea de TE nobis despon-
det, quae disiunctionem a nobis TVAM mirum in
modum consolentur. Proficiscere igitur, OPTIME
RASCOVITSCH votis TE nostris prosequenti-
bus, proficiscere eo, quo virtus TVA excellens ho-
nores sibi gloriamque videt propositam. Expectant
TE omnes, qui litteras amant. Ipsae hae literae,
quae reuiuiscetes in Illyria caput attollunt, cir-
cumspectare cum gratulatione, TVVMque adue-
nientis auxilium, et aliquando praesidium deprecari
videntur. Erit haec quidem provincia, quam im-
positum iri TIBI sentis, grauissima, sed virtuti

TVAE, animique attitudini administratu facilis,
atque iucunda. Amor enim in optimas artes
TUVS, admirandumque has quacunque ratione
promouendi studium, nihil sibi tam putat arduum,
quo escendere, nihil tam impeditum, quod expe-
dire desperet. Nouisti egregium esse nihil, magnis-
que ingeniis vehementer expetendum, quod non la-
borum et difficultatum quasi munimentis ab omni
parte sit circumseptum. Quam egregiae mentis
quia Deus **TIBI** vim dedit atque amplitudinem,
eam, pie precor, corporis valetudinem largiatur,
quae par sit voluntati **TVAE** animique magnitu-
dini. Haec, **GENEROSISSIME RASCOVITSCH**
vota eius credas, qui vere **TE** colit, nihilque be-
nevolentia **TVA** antiquius unquam erit habiturus

Lipſiae, Idibus Maiis
MDCCLXXII.

Ioannes Petrus Schmidius.

L. S.

L. S.

ulgatum est, prudentumque iudiciis firmatum gravissimis, eos, qui leguntur, libros magnam habere vim ad animos, imprimis tenerae aetatis, aut corrumpendos, et ad pessima quaeque praecipitandos atque indigna, aut incitandos ad virtutem et praeclare facta. Quae si vera sunt, vehementer debemus cauere, ut ab lectione illorum abstineamus, hos assidue tractemus, perlustremusque. Inter hos vero ipsos ii solent praeferi, praesertim ab adolescentibus, qui sententiarum et praeceptorum gravitatem ita temperant, auctoritatemque, et verborum quadam comitate ita emolliunt, ut primo aspectu ne quidem sentiantur. Leguntur itaque delectationis causa, remanent tamen in inis animi recessibus aculei quidam, qui acrius saepe ad virtutem stimulant, quam optima praecepta, nude et sine ornatu orationis proposita. Haecque videtur esse ratio, cur poetae potius legantur, et historici, et inter hos ipsos Thucydides, Polybius, aliique his similes viris relinquuntur, Herodoti autem Musae, Xenophontisque de Cyri educatione et reliquae vitae institutis narratio a iunioribus adamentur. Illi res magnas illas quidem et excellentes tradunt, sed ita, ut imitandas eas severe et quasi pro imperio praecipiant: hi veritatem non negligunt, et praeclare facta, iucunda autem et quae delectatione adliciant, immiscent. Quorum in numero, quin habendus sit Heliodorus, neminem putamus dubitaturum, qui historiam eius, ut inscribi solet, Aethiopicam tantum attigerit. Est illa quidem fabula, ex eo genere, quod ob lubricum sermonis genus, et periculum, quod bonis inde nascitur moribus, male audit, sed audacter arbitremur posse affirmari, Heliodorum ab hoc crimine omnino esse alienum. Vniuersa enim narratio raram

quandam sectatur castitatem, ut ne ex hac quidem parte quidquam sit timendum. Totum porro opusculum eos ubique spirat lepores, venustatemque, ut crebrae ex antiquis, praecipue Tragicis poetis, sententiae feriant illae quidem animum legentis, sed ut affectionis causa vix appareat. Ita namque apte, et suo quaeque loco sunt dispositae, ut quasi tectae insidiis in imprudentes subito cooriantur. Sed ne verbis inanibus, nihilque contra veritatem profuturis, Heliodorum extollere velle videamur, aequo lectorum iudicio rem cognoscendam permittimus. Pauca tantum addamus de ratione, quam in noua hac Heliodori editione simus sequuti. Quia Cod. MS. nullius suppetiit copia, prioribus edd. debui-
mus esse contenti, Heruagiana, Commelini, et Bourdelotij. Hanc textus fecimus basin, ita tamen, ut Heruagianam et Commelinianam non negligeremus. Intelleximus autem, collatione instituta, in eo fere differre editiones, ut aut lectio alius editionis aliud tantum verbum substitueret, sensum non mutaret, aut merum esset vitium typographicum, quod etiamsi edd. in id conspirarent, sustulimus. Maxime autem vitiosa est editio Bourdelotii, de quo et ipse subinde conqueritur. Versionem latinam omisimus, quia Heliodorus et ipse est intellectu perfacilis, et ne libelli pretium nimis augeretur. Ut tamen, sicubi dubitatio incideret, aliquod saltem esset intelligendi auxilium, Bourdelotii notas, quae in eius editione ad calcem libri sunt, textui subieci-
mus. Speramus, fore, ut scriptoris politissimi et venustate antiquis vix cedentis vulgatio iam facta editio iis, qui Graeca amant, non superuacanea videantur.

TESTI.

TESTIMONIA
DOCTORVM VIRORVM
DE HELIODORO.

ANGELVS POLITIANVS Obseruat. et Emen-
dat. Syllog. I. cap. 3. pag. 14.

HELIODORVS non dilutae scriptor auctori-
tatis.

PHILIPPVS MELANCHTHON, ad Io. OPO-
RINVM.

*Mittimus ad te Latinam interpretationem histo-
riae Heliodori. Scio te ipsum prudenter et recte iudi-
care de scriptis, et tibi notum esse authorem existimo.
Oratio est nitida, et non tumida: Et mira est varie-
tas, consiliorum, occasionum, euentuum, et adfectuum:
Et vitae imagines multas continet. Itaque a multis
eam legi utile est, et varietas lectores inuitare potest.*

GVILIELMVS CANTERVS Nouar. Lect.
lib. III. c. I. p. 569.

*Aethiopicam HELIODORI historiam non imme-
rito vir quidam huius saeculi doctissimus, Epicis Poëtis
accuratissime legendam, et pro optimo exemplari pro-
ponendam censuit: cuius iudicium facile sequimur.*

PAVLVS LEOPARDVS Emendat. lib. III.
cap. 25. pag. 64. 65:

*Admonuit me amicus meus vir doctissimus, Iaco-
bus Nicoleus, se putare, quoties apud gnomologos An-
tonium et Maximum testimonia petuntur a Chariclea
et Leucippe, Heliodorum et Achillem Statium esse in-*

TESTIMONIA

telligendos: quod ego experiundo verum esse comperi. Omnia enim fere loca, quae ipsi ex Chariclea et Leucippe adducunt, reperi apud Heliodorum et Achillem Statium. Porro HELIODORVM vocant nunc plerique omnes Tricensem, ex his Socratis Scholastici verbis, Histor. Ecclesiast. lib. V. cap. 22. ἀλλὰ τοῦ ἐν Θεσσαλίᾳ ἔθης ἀρχηγός κληρικὸς ἠλιόδωρος τρίκης τῆς ἐκεῖ γενόμενος, ἔφερεται ποιήματα ἑρωτικὰ βιβλία, ἃ νεὸς ὦν ἔταξε καὶ αἰθιοπικὰ προσηγόρευσε, νῦν δὲ χαρικλείαν ἀποκαλῆσιν. Hanc lectionem elici posse ex verbis Langi, interpretis doctissimi Nicephori Callisti existimaui, cuius verba propterea hic adscripsi. Sed enim consuetudo ea, quae in Thessalia seruatur, ab Heliodoro illo Tricensi Episcopo ortum habuit, cuius Amatorii libelli hoc quoque tempore circumferuntur, quos etiamnum iuuenis composuit, et Aethiopica inscripsit. Nunc autem eam Charicliam, quasi gratiarum gloriam dicas, nominant. Quo nomine etiam Episcopatus ei ademptus est. Nam cum lectione eorum opusculorum iuuenes multi in periculum coniiicerentur, Synodus prouincialis statuit, vel libellos ipsos, qui amatores accenderent, igni consumptos abolendos, vel qui eos composuisset, auctori functionem Episcopalem abrogandam esse. Ille vero Episcopatum deponere, quam scripta sua suppressere maluit. Haec Nicephorus lib. XII. cap. 34. Hoc tamen inter Socratem et Nicephorum interest, quod ille Clericum vocat, quem Nicephorus Episcopum. Sed quod Langus credidit, opus illud Charicleam esse dictum a gratiarum gloria, mihi non probatur, qui malim ita appellatum a praecipua persona. Continet enim opus illud amores Theagenis et Charicleae, quemadmodum illud Achillis Statii amores Leucippes et Clitophontis. Illud hoc loco admonuisse non est absurdum, Socratis superiora verba esse mutila. Nam ad hunc legitur modum in Graeco exemplari Lutetiae excuso: ἀλλὰ τοῦ μὲν ἐν Θεσσαλίᾳ ἔθης ἀρχηγός κληρικὸς Δεδώρος τρίκης, τῆς ἐκεῖ γενόμενος, ἔ λέγεται ποιήματα βιβλία νεὸς ὦν ἔταξε καὶ αἰθιοπικὰ προσηγόρευσε. Haec tantum habet Socrates: quae

DE HELIODORO.

quae sequuntur, Nicephori sunt. Quod ad genus ipsius attinet, scribit ipsemet Heliodorus in fine lib. X. se esse Phoenicem Emesenum, scilicet genus ad Solem referentem, Theodosii filium: τοιδὸν δὲ, inquit, πέρας ἔχει τὸ σύνταγμα τῶν περὶ Θεαγένην καὶ Χαρίκλειαν Αἰθιοπικῶν ὃ συνέταξεν ἄνθρωπος Φοίνιξ ἑμπεσηνὸς τῶν ἀπὸ ἡλίου γένος, Θεοδοσίῳ παιῖς ἡλιόδωρος: ut natione quidem fuerit Emesenus, sed dignitate Tricensis: nisi credamus, auctorem, ut narrationem hanc fabulosam est commentus, etiam de genere suo hoc ementitum esse.

THOMAS DEMPSTERS a Muresq.

Heliodorus Phoenix Emesenus, disertissimus et castissimus amorum scriptor, suavis, in persequenda narratione supra modum artificiosus.

HELIODORI AETHIOPICORVM PERIOCHE,

A GVLIELMO CANTERO

Ultraiect. conscripta.

Elegantem sane Heliodori historiam nonnulli cum semel legerunt, a secunda tamen tertiaque lectione non abstinere, partim ob voluptatis non exiguum fructum, partim etiam quod ita scriptum hoc ordine poetico, et artificio plane mirabili contextum est, ut integram eius historiam non facile quis una lectione possit assequi. Quod cum nobis etiam visum fuisset, quo planior posthac lectionibus vel minus attentis foret lepidissima narratio, breue totius operis argumentum non leui studio concinnauius, ac rectam vniuersae historiae seriem paucis periodis complexi sumus. Ea sic habet:

Ex Hydaspes rege Aethiopum et Persina nascitur quondam Chariclea: quae Sisimithri gymnosophistae

CXXX

HELIODORI

*rum crepundiis exponenda datur, is eam septennem in Aegypto, legatus ad Oroondatem missus apud Chariclem collocat, hic enim Pythius sacerdos cum esset, casu in Aegyptum venerat. itaque puellam hinc Delphos defert, et in templo apud se Dianae sacerdotem educat. Paulo post ad Pythia profectus, inter caeteros Theagenes Thessalus et Charicleae amore captus, eam rapit, iuvante Calasiri Aegyptio, qui forte ibidem aderat, et agnita Chariclea, cuius iampridem inquirendae curam a matre habebat, suis eam cupiebat restituere. Itaque naui utrunque imponens, postquam Cretam attigit, a Trachino pirata (is puellam in litore Zacynthio forte conspicatus, deperibat) capitur: cumque ille virginem in Aegyptum appulsus ducere pararet, Pelorum eius praefectum rivalem opponit, sic ut orta propter praedam contentione, latrones omnes mutuis caedibus pereant. Hic Thyamis latro Memphiticus superueniens, praeda potitur. is cum Charicleam itidem ducere pararet, superuenientibus itidem aliis latronibus, illam quidem in speluncam quandam reponit, ipse autem capitur, Theagene interim et Cnemone aufugientibus. Paulo tamen post ad Charicleam Theagenes redit. Iam cum e spelunca uterque exisset, a Mitrae praefecto Oroondatis (hic Aegypti erat satrapa) capitur. et Chariclea quidem Nausicli, qui Thisben sibi ereptam conquiri iusserat, pro Thisbe traditur: Theagenes autem ad Oroondatem, ut regi Persarum Babylone seruiat, mittitur. Ad Nausiclem porro Calasiris casu deveniens, Charicleam recuperat. At in itinere Theagenes a Thyamide Bessae praefecto intercipitur. Quo cognito Mitranes eos adortus, cum suis interimitur. Id cum Oroondates non inultum relicturus videretur, statuunt Memphim profecti eum antevertere. Memphitae vero, cum Oroondates abesset, Arsaces uxoris iussu Petosim iubent cum fratre Thyamide singulari certamine congredi, qui ab illo simul et sacerdotio privatus, et urbe pulsus fuerat. Iam Calasiris et Chariclea Theagenem, ut quaerere profecti, commodum in
certa-*

P E R I O C H E .

certamen ipsum incurrunt: ac filios ille direntos, hæc Theagenem recuperat. Arsace interim Theagenem nequicquam tentat. Quod cum Oroondates Thebis accessisset, ubi cum Hydaspes bellum gerebat, utrunque celeriter ad se mitti curat. at hi rursus ab Aethiopibus intercipiuntur. Hos Hydaspes Oroondate deuictis, sacris triumphalibus victimas destinat. Itaque Meroen reuersus cum sacra fieri iuberet, Chariclea quidem statim prolatis crepundiis, et Sisimithre teste citato, filiam se Hydaspis et Persinae decimo post anno probat: paullo post autem, cum legatis Oroondatis veniens Charicles, qui raptam Charicleam diu a se quaesitam, huc tandem delatam cognouerat, Theagenem primum, deinde Sisimithrem, tum Charicleam agnoscit. Simul etiam parentes re tota cognita, Charicleam Theageni denique bonis auibus uxorem dant.

MARTINI CRVSII DE HELIODORO IUDICIUM.

HELIODORVS in Phoeniciae oppido Emefa, ex Heliorum familia, patre Theodosio natus. Postquam iuuenis hoc Aethiopicæ historiae, (forte propter gentem non longissime a Phoeniciâ disitam) opus condidisset, in Graeciam venit: et tandem Thessalici oppidi Triccae Episcopus factus est. Dubito autem, num is Heliodorus sit, cuius Philostratus, qui circiter annum CCXXX. Christi vixit, mentionem in suo περὶ σοφιστῶν libro facit. Etsi non in argumento aliquo potius Christiano, hanc tanti ingenii vim et industriam ab illo esse positam valde doleo, magnifacio tamen propter causas, quas declarabo.

Omne tulit punctum (inquit Venusinus) qui miscuit utile dulci.

MARTINVS CRYSIVS

Hoc quamquam de Poëtis dictum est: tamen non male ad hunc quoque Scriptorem transferri potest: cum liber eius non dissimilis poemati sit, licet soluta oratione constans. Non enim ex metro potius, quam fictione, Poëma spectare conuenit. Hoc autem opus, totum equidem figmentum esse, facile credo: non tamen singula eius membra: sed veritate niti: ex iis, quae diuersis locis ac temporibus, a diuersis hominibus aut facta sunt, aut fieri possunt, in vnum velut corpus diligentia et arte Auctoris congesta, siue συσσωματοποιηθέντα: quod de Homeri et Virgilio quoque Poëmatibus, in plerisque commo intellectu dici possit. Propositum est ei, tum prodesse legenti, tum delectare.

Inter multa, quibus prodest, tantum haec pauca exempli causa notentur. Primum, prouidentia et bonitas diuina: quod puella infans (postea Chariclea nominata) a matre Aethiopiae Regina, propter certam causam exposita, non perit: sed reperta et educata, formae venustate, ingenii viuacitate, magnitudine animi excellens: e Graecia, variis terrae marisque periculis, mire in patriam Aethiopiam reducitur. Deinde, suam cuique culpam, malorum et calamitatum causam esse: vt, quod Theagenes Thessalus hanc virginem Delphis rapiens, cum ea multis durissimis casibus conflictatur. Factum puellae non laudabile illud quidem: deferentis eum, qui loco parentis erat: et promissione matrimonii, iuuenem ad incerta casuum sequentis (sicut ipsa tandem agnoscit) insignis tamen inter haec castitas, fides, constantia, in amore, vtriusque: donec ad extremum optata tranquillitate et dulci coniugio, potiuntur. Poenae quoque interim atroces conspiciuntur adulterarum Demaenetae et Arsacae. Iusti denique Regis, prudentis, fortis, clementis, munifici, felicitis, sapientibus Consiliariis firmati, exemplum in Hydaspae. Insperguntur vbiq; graues, eruditae, vitae conducibiles sententiae, βιωφελείς γνώμαι. His et similibus rebus Heliodorus Lectori prodest.

Iisdem vero idem, aliisque, delectat: in primis, dispositionis illius, cuius supra memini, mirabilis artificio:

dum

DE HELIODORO.

dum a mediis rebus initio facto, Lectorem statim in so-
 litudinem quandam tragicam ducit: ibique τῷ ξενίζοντι
 φοβερῶ κεχηνότα (ignoratione tristi suspensum, quid nam
 haec sint, quorsum euasura) diu relinquit: dum ἐπεισο-
 δίοις quibusdam personas, quarum alia aliud praecedenti-
 um rerum narrat, inducit (interim nouarum etiam re-
 rum semina, quae suo tempore excrescant, spargens)
 dum quinto demum et septimo libro, post tam longam
 ἀνάγκησιν, intelligentiam eorum, quae in primo sunt, per-
 ficit: dum a septimo ad extremum ordine pergens, ibi
 rursus e superioribus personas et res accersens, ad postre-
 mum omnia, inter se connexa et apta (ceu magnifici et
 multiplicis aedificii fastigium, trabibus multifariam com-
 pactum) concludit. ὅτως ἄρα πολυπλόκων ἀρχῶν καταβλη-
 θεισῶν, ἢ σύμπασα συμπλοκή τε καὶ ἀνεύρεσις, διὰ μακροτέρων
 ἀνακαλύπτεται, κάλλιστά τε συμπεραίνεται: vt sic ex 9. libro
 dicam. Hinc ἀγνοια, hinc προσδοκία, hinc συμπάθειαι καὶ
 ἀγωνίαι, hinc ἀπάται, hinc περιπέτεια καὶ ἀναγνωρισμοὶ πα-
 ράδοξοι: hinc denique multiplicia et dulcissima πάθη ἐλ-
 πίδες καὶ φόβοι, λύπαι καὶ χαρᾶι. condimenta nimirum
 Poëmatum excellentium insignia. Horum omnium hic
 Scriptor, artifex et pictor mirandus est. Totam vero
 Historiam, veluti Tragicocomoediam dicentes, haud er-
 rauerimus: sicut ex Theagenis verbis lib. 5. patet. Ἄχρε-
 τίνος, inquit, φευξόμεθα τὴν πανταχοῦ διώκουσαν εἰμαρμένην ἢ
 ἄχ θραῖς, ὡς φυγαῖς ὁ δαίμων ἐνισυνάπτει πειρατήρια· καὶ τοῖς
 ἐκ θαλάσσης ἀτόποις, τὰ ἐκ γῆς φιλοτιμεῖται χαλεπώτερα ἢ
 τοιοῦτον παίζει καθ' ἡμῶν πόλεμον, ὥσπερ σκηνὴν τὰ ἡμέτερα
 καὶ δράμα πεποιημένος. Et ex vltimis operis verbis: quan-
 do Theagenes et Chariclea, σὺν εὐφημίαις καὶ κρότοις, καὶ
 χοροῖς, ἐπὶ τὴν μέγαν παραπέμπονται· τῶν ἐπὶ τῷ γάμῳ μυ-
 σμοτέρων κατὰ τὸ ἄξυ φαιδρότερον τελεσθισομένων. Ergo et
 nostris Poëtis, si velint, hinc occasio et materia compo-
 nendi Comoedias et Tragoedias erit. Multarum hic re-
 rum (sicut et Vincentius Opfopoeus notauit: cui ma-
 gnam debemus gratiam de tam bono Auctore, ante L.
 annos in lucem prolato) descriptiones sunt: vt causarum
 naturalium, gemmarum, locorum, populorum (praeser-
 tim

tim Aegypti et Aethiopiae) fluminum, et rerum artificiosarum. Eloquentiam in toto opere copiosam, elegantem, dulcem, et omnino mirandam, videmus. Prorsus denique est ἀκόρετον τι χρέημα, καὶ σειρήνιον: vt verbis ex lib. 5. vtar: ac merito de ipso dici potest, quod lib 3. de zona Charicleae scribitur: ὅτι ὁ τεχνησάμενος εἰς εἰκείνην τὸ πᾶν τῆς ἑαυτῆ τέχνης κατέκλεισεν. Hinc nemo, qui modo φιλήκοος est, et καλῶν ἀκουσμάτων ἀκόρετος, si semel id legere coeperit, de manibus deponere potest, antequam absoluerit. Ideo in alias etiam linguas translatum est. A studiosis vero Graecae linguae maxime Graeca legenda sunt, propter mirabilem selectissimorum verborum phrasiumque copiam.

Nec vero periculum est, ne quis adolescentum hodie ex eo deterior fiat: sicut olim prouincialis Synodus nimis seuerè voluit (quemadmodum 12. lib. Ecclesiast. Histor. 34. Nicephori Callisti legimus) vt Heliodorus, aut igni aboleret Aethiopicam, quae iuuenis composuisset, aut Episcopatu abiret: quod et maluit. Castissimus enim hic Theagenis et Charicleae amor describitur: non impurus, sicut in Terentii Comoediis: et omnia honestissime grauissimeque hic dicuntur. Εγὼ (inquit ad Theagenem lib. 1. Chariclea) δυσυχεῖν μὲν οὐκ ἄρνούμαι· μὴ σωφρονεῖν δὲ, ἕδὲν ἔτω βίαιον, ὥστε με μεταπειθῆναι. Ἐν μόνον οἶδα μὴ σωφρονοῦσα τὸν ἐξ ἀρχῆς ἐπὶ σοι πόθον· ἀλλὰ καὶ τῆτον ἔννομον. ἢ γὰρ, ὡς ἐραστῆ πειθομένη, ἀλλ' ὡς ἀνδρῶ συνθεμένη, τότε πρῶτον ἑμαυτὴν ἐπέδωκα. Theagene libidinosae Arfaces iniurias patienter ferente: vt dilectae sponsae Charicleae fidem suam probaret: lib. 8. scribitur: ὅτι ἦν πλέον ἀνὴρ τότε· καὶ πλέον ἀπειμάχετο τὰς πείρας· τὸ μὲν σῶμα καταπονόμενος, τὴν δὲ ψυχὴν ἐπὶ σωφροσύνη βωννύμενος· καὶ μεγαλαυχούμενος ἅμα πρὸς τὴν τύχην, καὶ γαυριῶν εἰ λυποῦσα τῷ πλείω μέρει, τῷ καιριωτάτῳ χαρίζοιτο· ἐπιδείξαις ἀφορμὴν, τὴν εἰς Χαρίκλειαν εὐνοίας τὲ καὶ πίστεως, παρεσχήμενη· μόνον, εἰ γινώσκοι ταῦτα ἐκείνη, μέγιστον ἀγαθὸν τιθέμενος· καὶ συνεχῶς Χαρίκλειαν, καὶ Φῶς, καὶ ψυχὴν, καὶ Ζῆν, ἀνακαλλῶν.

CRUSII ARGUMENTVM.

1. *Perfina Aethiopiae regina, Hydaspis Regis uxor, filiam infantem exposuit cum pretiosis rebus et fascia causam facti habentes: ne scilicet ipsa iudicaretur, eam aliunde, quam ex viro suo, concepisse: cum contra quam Aethiopes, alba esset nata. lib. 2. et 4.*

2. *Eam puellam sapiens vir Sifimithris sustulit: et ad septimum annum aetatis educavit, lib. 2.*

3. *Eandem Sacerdos Delphici Apollinis Charicles, Catadupis fluminis Nili a Sifimithre sibi commendatam, ut honeste educaret, septennem accepit, Delphosque deportauit. Ibidem.*

4. *Calasiris quidam, qui Memphi (hodie Cairo) Delphos venerat (lib. 2.) in Chariclis familiaritatem ascitus, Theagenis et Charicleae (hoc enim iam nomen supra dictae puellae erat) amorem (in quem mutuo in ludis Neoptolemi funebribus aspectu inciderant) adiuvat: et Theagenes ipsam rapiens, se cum ea in fidem Calasiridis confert. Tunc reditus in Aethiopiam parabatur. lib. 3. et 4.*

5. *Veniunt cum Tyriis mercatoribus Zacynthum. Inde nauigantes, a pirata Trachino illis eripiuntur. Tum funestum huius nuptiale ob Charicleam in littore Aegypti conuiuium: piratis se propter illam mutua caede conficientibus lib. 5.*

6. *Miserae conuiuii reliquiae, Theagenes vulneratus, et Chariclea lugens, a palustribus latronibus Aegypti (quorum Dux Thyamis, Calasiridis filius erat) capiuntur. Ibi multa eis Cnemo Atheniensis de nouerca sua Demaenete, et infideli ancilla Thisbe, a Mitranæ, Persici Satrapae Oroontadae praefecto, capitur: idque instinctu fratris sui Petosiridis (qui ei Pontificatum Cairi eripuerat) Nausiclisque Naucratis: ad quem Calasiris et Cnemo in pagum Chemmin venit lib. 1. et 2.*

7. *Capiuntur in praedictorum latronum insula Theagenes et Chariclea, tradunturque Mitranæ: qui illum*

CRUSII ARGUMENTVM.

illum ad Oroondaten mittere constituit: Hanc vero Nauficli dat, a quo Calasiris eam recipit. lib. 5.

8. Theagenem Thyamis, Mitrae caeso, recipit: et Pontificatum Memphidis (quo improbe spoliatus fuerat) singulari certamine fratris victor, recuperat. Ibi Calasiris et Chariclea Theagenem reperiunt. lib. 6. et 7.

9. Calasiride in patria Memphi mortuo: Theagenes et Chariclea ab Oroondatae uxore Arsace, Theagenis amore insaniente, variis modis nequicquam vexantur. lib. 7. et 8.

10. Hydaspes, Aethiopum Rege, bellum cum Persis propter Smaragdea metalla gerente, capiuntur ab Aethiopibus Theagenes et Chariclea. lib. 8. Syenen capit Hydaspes, et Oroondaten: quem tamen liberaliter ad sua dimittit. lib. 9. Theagenes et Chariclea (17. anno aetatis in patriam relata) Diis Aethiopum immolandi, vix aegre liberantur, coniugioque exoptato tandem potiuntur. lib. 10.

ΗΛΙΟΔΩΡΟΥ ΑΙΘΙΟΠΙΚΩΝ *)

ΠΡΩΤΟΝ.

Caput.

*) Multiplex et varius est in MSS. Codd. auctoris nostri titulus: atque hoc ipsum tacite videtur monuisse Commelinus suis ad illum notis, cum ex Palatinae Bibliothecae Cod. hunc alium a vulgari titulum eruit ΗΛΙΟΔΩΡΟΥ ΑΙΘΙΟΠΙΚΩΝ τῶν περὶ Θεαγένην καὶ Χαρίκλειαν. Ego vero in vetustissimis duobus ἐπιγραφῇν ita varie conceptam reperio. In vno Θεοδοσίου ΗΛΙΟΔΩΡΟΥ ΕΜΕΣΗΝΟΥ τὸ σύνταγμα τῶν περὶ Θεαγένην καὶ Χαρίκλειαν ἐρωτικῶν. Et quoniam veritatem occultare nefas, ingenue fateor, multa me monent et hortantur, vt hunc verum fuisse titulum Lectori meo suadeam. Primum enim series totius narrationis et inordinatus ordo amatorii figmenti facile cuius suadebit titulum esse ἐρωτικῶν. Mihi quidem falli videntur Martinus Crusius, et alii vulgaris tituli tutores, hac sola ratione freti, *propter Aethiopes*, inquit, *gentem non longissime a Phoenicia distantem*. Si enim Heliodorus vulgarem titulum admitteret, rationes illi longe saniores essent, scilicet Charicliam praecipuam et potiozem operis materiem Aethiopibus parentibus ortam esse: Deinde quod diuersarum illarum historiarum (quarum auctor Heliodorus) multiplex varietas siue *πρωματὸδεσμα* et figmentum Aethiopes praecipue spectet, quorum legatio, patria, fluiui, naturae miracula, ingensque de Persis, Aegyptiis et aliis Aethiopum victoria describatur. Vltimam postea rationem attingo. Sed cur non placeret ἐρωτικῶν inscribi? An quod tragoëcomicae illae reiterationes alias in hanc scenam personas produ-

A

cant?

Caput. I.

μέρας ¹⁾ ἄρτι διαγελώσης, καὶ ἡλίου ²⁾
 τὰς ἀκρωρείας ³⁾ καταυγάζοντος,
 ἄνδρες ⁴⁾ ἐν ὅπλοις ληστρικῶς ὄρεας
 ὑπερκύψαντες, ὃ δὴ κατ' ἐκβολὰς ⁵⁾
 τοῦ

cant? hoc patet diligentissime legenti. An rursus videntur formidanda supercilia trucesque vultus provincialis, nescio cuius synodi, ut titulum, sic opus illud abolentis? Cur hoc nomine quam plurimorum libri superstites non damnantur? huc fileo. Nec ista ratio, tanti, credendum, ponderis esse potuit, ut ἐρωτικῶν deletili spongiae traderent superciliosi. Immo mihi liquido iam constat, synodo causam dedisse titulum *Amatoria*, ut opus igne damnaret consumendum, vel eruditissimum Episcopum e dignitatis suae fastigio deiiceret. Haec enim synodus si perfectissimum et castissimum opus perlegisset (quod, certo scio, non fecit) non tali iudicio, ne dicam maleficio, fuisset coinquinata. τίς γὰρ οὕτως ἀδαμάντινος (ut ipse loquitur Heliodor. lib. 4.) ἢ σιδηροῦς τὴν καρδίαν ὡς μὴ θέλγασθαι καὶ εἰς ἐνιαυτὸν ἀκούων his narrationes amatorias, sed ἀγνὰς καὶ καθαρὰς; Quis non tractat et legit Longi sophistae ποιμενικὰ; Parthenii et Tatii ἐρωτικὰ; Eustat. ἐρωτικὰ, luci a te (Clarissime Gaulmine decus nostrum) restituta? Quis non Aristeneti, Philostrati, Alciphronis, et quam plurimorum aliorum ἐρωτικὰς ἐπιστολάς; Quin veterum illud vnicum fere fuit argumentum, siquidem olim utriusque Platonis philosophi sc. et Grammatici amati fuere verus amatorii, quorum adhuc aliquid superest. Et rigidus ille Solon, qui longe ante utrosque Platonες Moralem exercebat et Politicam, quin etiam exerceret amatoria, non potuit. Idem faciebant Diogenes Cynicus, idem Zeno Stoicus, idem alii,
 nec

LIBER PRIMVS.

τοῦ Νείλου, καὶ σώμα ὅ) τὸ καλούμενον Ἡρακλεω-
τικόν ὀ) ὑπερτείνει, μικρὸν ἐπισάντες, τὴν ὑποκει-

A 2

μένην

nec tamen ignem mercedem sibi proponebant. Vi-
tam olim et famam habuere Clearchi ἔρωτικά,
Theophrasti ἔρωτικόν, Aristonis ἔρωτικά ὁμοία, Spho-
drii Cynici τέχνη ἔρωτική, Protagoridæ ἀκροάσεις
ἔρωτικοί, Plutarchi et Demosthenis ἔρωτικός λόγος, alia-
que (omitto turpia, quorum tamen gratia leposque in-
solentiam linguae ac oris impudentiam verborum
dulcedine commendare posset) quae ad puritatem
Heliodori verentur accedere. Quod si temporum
seriem inquireremus, vt philosophum, poëtam,
oratore, eos etiam amafios possimus deprehen-
dere. Latinos omittimus consulta prudentia, quos
et Apul. Apolog. aliique non omifere. Sed de titulo
illo autori castissimo restituendo quid vltra cogito?
Satis superque verborum datum est in Praefatione
siue Apologia nostra (separatim propter libri mo-
lem editur) vt non solum titulus ille postliminio
restituatur in integrum, verum etiam genuinum
esse vel ipsi superstitioni e totius narrationis serie
credant. Priorem partem huius tituli autor ipse
defendit epilogo recitationis, siue fine libri 10.
cum ait, Τοῖονδε πέρας ἔσχε τὸ σύνταγμα τῶν περὶ
Θεαγένην καὶ Χαρίκλειαν, ὃ συνέταξεν ἀνὴρ Φοίνιξ Ἐμε-
σηνός: Tuetur etiam hanc partem priorem princi-
pium alterius tituli Codicis MS. qui sic habet:
Θεοδοσίου Ἡλιοδώρου Φοίνικος Ἐμεσηνοῦ Αἰχμαλώτων βιβλία
δέκα. Hic etiam titulus verus illi videri potest,
qui totum opus diligenti cura tractabit. Omnes
enim sibi captivi partim belli iure, partim proprio-
rum affectuum autoritate. Deinde omnes fere pa-
ginae praec se ferunt Αἰχμάλωτοι. Quia etiam non
futilis alia ratio potest admitti. Heliodorus tam
frequens est in inserendis operi suo Sophocleis ver-
sibus et sententiis, vt sit fere totus in Sophocle.

At

μένην θάλατταν ὀφθαλμοῖς ἐπήρχοντο· καὶ τῷ
 πελάγει τὰς ὄψεις [τὸ πρῶτον] ἐπαφέντες, ὡς
 εἶδεν

At olim Sophoclem scripsisse tres tragoedias *Αἰχμαλώτους*, *Αἰχμαλοτίδας* et *Αἰχμαλώδετα* quidam arbitrantur, alii duas scripsisse contendunt, vnam alii noua diligentia recoctam, ex his quas ἐπιδιδρασκουμένα δράματα vocabant, de quibus V. Cl. Isaac. Casaub. ad Athen. c. 23. lib. I. Sed hanc litem alibi iugulamus. Ex his tragoediis, vt caetera verba, ita titulum in se transferre potuit, et insuper fabellas adtexere: has si tragoedias iniuriosum tempus, et, vt Pythagorici vocant, ἀμαθέστατος χρόνος apud Aristot. non inuidisset, nullum animis legentium dubium superesset. Scripserunt huius argumenti comoedias praeter veteres Graecos Sizenna, vt notat Ruffinus de metris Comicis, Plautus, alii. Quicquid sit de tituli principio non amplius satagendum. Vulgarem tamen defendit autor ipse circa finem operis et Niceph. Callist. qui narrat insuper, hoc opus a plebe vocatum *χαρικλεια*. Quod si titulum *Αἰθιοπικῶν* admittamus, poterit ex eodem Sophocle, qui etiam *Aethiopas* Tragoediam scripsit, eum Heliodorus mutuassee. Elige quid placuerit, ἐρωτικὰ legitima esse censeo.

- 1) *ἡμέρας ἄρτι διαγελώσης*] Principium libri siue narrationis huius petendum ex lib. 5., vbi haec narrat Calasiris *ἄρτι γὰρ ἐμοῦ, ὅτε ἡμέραν εἶδον, τὸν λόφον κατιωντος, ληστρικῶν Αἰγυπτίων πλήθος ἐκ τοῦ ὑπερτεινοντος ἔρους, ὡς ἐφίκει, κατέτρεχεν*. Poëtica autem vtitur locutione *διαγελώσης*, et trita translatione Homericâ, vt Iliad. 9.

Ἄγλη δ' οὐρανὸν ἴκε, γέλασσε δὲ πᾶσα περὶ χθονῶν.

Coelum adiit fulgor, tellus tota undique risit.

ἄδ' ἐν ἄγρας ληστρικῆς ἐπηγγέλλετο μὴ πλεόμενον,
ἐπὶ τὸν πλησίον αἰγιαλὸν τῆς θεᾶς κατήγοντο

A 3

καὶ

Ab Homero Poëtae caeteri. Hesiod. Theogon.

γελαῖ δέ τε δώματα πατρὸς
Ζηνὸς ἐριγδούποιο.

Theogon.

ἐγέλασσε δὲ γαῖα πελώρη.

Coïnt. Smyrn. lib. 6.

Ἦὼς δ' ὠκεανοῖο ῥέον καὶ λέτρα λιποῦσα
Τιβωνοῦ, προσέβη μέγαν οὐρανὸν, ἄμφι δὲ πάντη
κίθνατο παμφανώωσα. γέλασσε δὲ γαῖα καὶ αἰθήρ

*Aurora Oceani fluxum lectosque relinquens
Coniugis, ampla Jovis conscendit limina, quoquo
Spargitur, irradians, risere aetherque solumque*

Illud ipsum Eustath. Amator, Poëta etiam illa
foemina Sappho apud Achill. Tat. lib. 2. τὸ πέτα-
λον τῷ Ζεφύρῳ γελαῖ. Sic ψιθυρίζειν τὰ πέταλα τῶν
δένδρων licet paulum remotius, qua de re saeculi de-
cus Gaulminus ad Eustat. sed ad rem. Omnes
Poëtae Latini, quorum agmen ducit Lucret. lib.
I. 2. 4 et 5. Catull. Epithal. Pel. Virg. Ecl. 4. Ho-
rat. Od. II. lib. 4. Caeteri quos non excipio.
Cum autem sciamus, quid Aethiopes et Hebraei
intelligant per dictionem *ridere* sc. rei cuiusque
incrementum, ut patet in litteris sacris et scri-
ptis Rabb. non erit incommodum credere, auto-
rem nostrum ad illud animum aduertisse.

Subtiliter autem orditur ab hac dictione *ἡμέρας*,
quia series tota, sive decem libri diem solum vi-
dentur inuoluere, i. e. orditur a die oriente, desi-
nit, die ad occasum vergente. Patebit subtilitas
legenti finem operis.

2) ἡλίου καταυγάζοντος] Sol τὰς ἀκρωρείας καταυγάζων
Doribus est ἀκραιφνῆς, τοῦτ' ἐστὶν ὁ ἀκέραιος φανῆς,
ὡς

καὶ ἦν τὰ ἐν αὐτῷ, τοιαῖ δὲ ὀλκὰς ⁸⁾ ἀπὸ πρυ-
μνησίων ὄρμετ, τῶν μὲν ἐμπλεόντων χηρεύσασα,
Φόρτου

vt vult Tzetz. Grammaticus ad Lycophron. Me-
lius fortasse dixeris ἐν τοῖς ἀκροῖς quamuis mentes
Grammaticorum Tzetzem sequantur, vt patet apud
Etymolog. v. ἀκραιφνῆς.

3) τὰς ἀκρωρείας] Rei cuiusque, sed montis proprie,
patet apud Hesych. In diuisione montis, quem
vide v. πέτραι ἡλίβατοι. Grammatici vocant ἐλε-
σπίδας, I. (vt quidam interpretantur) τοὺς ἐλώδεις
καὶ πηλώδεις τόπους, sed iudico rectius τοὺς λεπώδεις,
παρὰ τὸ λέπεσθαι ὑπὸ τε τοῦ ἡλίου καὶ ἀνέμου καὶ νε-
τοῦ. Inde λέπη summitates montium Euripidi in-
terpr. Apollon. Rhod. lib. 1. Sic Leptum, de quo
Didymus apud Scholiast. Aristophan. ad Aues,
ego ad Pausan. vocant et χιονόβλητα, vt apud Scho-
liast. Apoll. loc. cit. illud ipsum ἐρίπεια et ἐρίπη
de quibus schol. Apoll. 1. cit. et variis locis etymo-
log. ego ad Pausan. Arcad. et τῖφος, dictionem pas-
sim fere accentu corruptam, Apoll. lib. 2. Con-
sule de hac re magnum etymolog. et scholiast. So-
phocl. ad Oedip. tyr. v. πλάκες. In MSS. autem
duobus et vno impresso erat ἀκρωτηρίας, sed haec
dictio pessima nostrae sedem occupauit edicto, *vide*
de vi deiicienda, quod et fecit Casaub. ad Strabon.
lib. 6. dicunt ῥία, de qua voce Grammatici. Co-
gimur autem istas tricas Grammaticorum curiosius
attrectare, dicta antea ratione, parce Lector.

4) ἄνδρες ἐν ὅπλοις ληστρικοῖς] Sic paulo post, τὸ ληστρικὸν
τῆς ὕψεως ἐν ὅπλοις δεικνυμένης, et copiosius lib. 5. et
alibi, quibus locis hos aperte vocat ληστὰς Αἰγυπτίους,
quos nunc simpliciter ἐν ὅπλοις ληστρικοῖς.

5) ἐμβολὰς] Repetit hanc alibi propriam dictionem,
frustra erat in antiquis Codd. ἐμβολὰς quod longe
aliud sonat. ἐμβολὰ passim apud Geographos, vt in

excer-

Φόρτου δὲ πλήθουσα· καὶ τῆτο παρῆν' συμβάλλειν καὶ τοῖς πάρεωθεν. τὸ γὰρ ἄχθος, ἄχρι καὶ

A 4

ἐπὶ

excerptis de Cosmographia Gemisti et Plethonis MS., quem librum cis paucos dies luci restituum interpretatum et animaduersum. Eadem significatione ἐκτροπὴ apud Herodot. et τόμα, quamquam alio significato, sed proximo.

- 6) τόμα] Sic ποταμοῦ τόμα apud Apolloni. Rhod. lib. 1. et 2. apud Aristot. lib. 2, Meteor. sic τόμα λιμένος apud Plut. τόμα φρέατος et τόμα τῶν φρεάτων apud Lucian. Icaromenipp. passim. Grammatici dicunt φρητία Hesych. v. φρητία, Casaub. ad Athen. c. 6. lib. 2. Sic ἄνθηρα τὰ χεῖλη τῶν ποταμῶν interpretatur Hyperid. apud Harpocrat. etymol. et Isaac. ad Lycophr. idem τομάλιμον, quam vocem illustrat Casaub. ad Theocr. et ad Strab. idem κέρας apud Thueydidem et Varin. eadem notione οκα et carui Apud Latinos.
- 7) Ηρακλεωτικὸς] Strabo lib. 17. δύο μὲν οὖν ταῦτα τοῦ Νείλου τόματα, ὧν τὸ μὲν Πηλουσιακὸν καλεῖται, τὸ δὲ Καναυτικὸν καὶ Ηρακλεωτικὸν. De ostio Heracleotico Ptolem. Gemist. interpr. Aeschyl. principio supplic. de Pelusiaco Herod. Diod. Sic. Plin. Curt. pete autem hoc principium ab his lib. 5. verbis κατὰ τὸ τόμιον τοῦ Νείλου τὸ Ηρακλεωτικὸν.
- 8) Ολκὰς ἀπὸ πρημν.] Male in Vatic. et aliis Codd. πρημν. voce nihili. Explicat autem hanc clarius in seqq. et lib. 5. Vnde autem ὀλκάδος originatione, patet apud Vlpian. Demosthen. interpret. ad Olynth. 3. παρὰ τὸ ἔλκειν, τὸ ἐμβιβάζειν εἰς τὴν θάλατταν. Dicitur et ἐφολκίς καὶ ἐφολκὸς ἦτοι ἡ μικρὰ ναῦς, ἡ ὑφ' ἐτέρας μεγίστης νεῶς ἔλκομένη διὰ βραδύτητα. hanc originationem profert scholiast. Aristoph. ad Vespas, passim apud Achill. Tat. apparet autem ὀλκάδα vsurpasse Heliodorum pro quolibet navigio, qua de re curiosius libro de Nauibus.

ἐπὶ τρίτον ζωσῆρα τῆς νεῶν τὸ ὕδωρ ἀνέθλιβεν. ὁ δὲ αἰγιαλὸς, μετὰ ⁹⁾ πάντα σωμάτων νεοσφαγῶν, τῶν μὲν ἄρδην ἀπολωλότων, τῶν δὲ ἡμιθνήτων, καὶ μέρεσι τῶν σωμάτων ἔτι σπαιρόντων, ἄρτι πεπαῦσθαι τὸν πόλεμον κατηγορεύτων. ἦν δὲ ἔ' πολέμου καθαροῦ τὰ φαινόμενα σύμβολα. ἀλλ' ἀνεμέμικτο καὶ εὐωχίας οὐκ εὐτυχῆς, ἀλλ' εἰς τῆτο ληξιάσης, ἀλεεινὰ ¹⁰⁾ λείψανα. τράπεζαι ¹¹⁾ τῶν ἐδεσμάτων ἔτι πλήθυσαι καὶ ἄλλαι πρὸς τῇ γῇ τῶν κειμένων ^{12 a)} ἐν χερσὶν ἀνθ' ὄπλων ἐνίοις παρὰ τὴν μάχην γεγεννημένοι (ὁ γὰρ πόλεμος ἐχεδίαστο) ἕτεραι δὲ ἄλλους ἐκρυπτον, ὡς ὦντο

- 9) μετὰ πάντα] Hanc scenam exhibet lib. 9. quo loci minutias illas diligentius tractabimus.
- 10) ἀλεεινὰ λείψανα] putamus interpretationi satisfecisse. Interpres vterque nempe Latinus et Gallicus ἐλεεινὰ legerat aut quid simile, siue respexerat ad locum illum libri primi, οἰκτρὸν περισωθέντες λείψανον. Ad Heliodorus voluit ἀλεεινὰ, respiciens infelix illud, sed adhuc calidum conuiuium, de quo lib. 5. cuius vix cineres deferbuerant.
- 11) τράπεζαι τῶν ἐδεσ] haec omnia lib. 5. Tale Lapitharum conuiuium apud Ovid. transformatorum lib. 9. Lucian in Lapith. qui eadem fere verba pag. 1054, edit. nostrae. Homer. Odyss. φ. Cic. in Pison.
- 12 a) τῶν κειμένων] Sic hoc lib. τῆς νεῶς καὶ τῶν κειμένων, et θραπέειαν τοῦ κειμένου et ἔκειντο δὲ. Μοχ εἰ μὲν εἶδωλα τῶν κειμένων ἐστ' et τοιοῦτος τὸ μέγεθος ἔκειτο lib. 2. ἐπὶ τὸ σῶμα τῆς κειμένης, et ἀνέστρεψεν ἐπ' ὄψιν τὴν κειμένην lib. 5. τὸν μὲν ἴσα καὶ νεκρῶ προκείμενον. lib. 6. πλήθος τι κειμένων, et μήπου τις κῆτος τῶν οἰκείων, passim denique hoc opere, in quo totus est in poëticis locutionibus, vt ostendemus.

ῶντο ὑπελθόντας, κρατῆρες ἀνατετραμμένοι, καὶ
χειρῶν ἔνιοι τῶν ἐχρηκῶτων ἀπορρέοντες, τῶν μὲν
πινόντων, τῶν δὲ ἀντὶ λίθων κεχρημένων. τὸ γὰρ
αἰφνίδιον ^{12 b)} τοῦ κακοῦ τὰς χρείας ἐκαινοτό-
μει ¹³⁾, καὶ βέλεσι κεχρηθῆσαι ¹⁴⁾ τοῖς ἐκπώμασιν
ἐδίδασκεν. ἔκειντο δὲ ὁ μὲν πελέκει ¹⁵⁾ τετραμέ-

A 5

vos

12 b) τὸ γὰρ αἰφνίδιον τοῦ κακοῦ] Interpret. Virg. ad illud
Aeneid.

*Iamque faces et saxa volant, furor arma
ministrat.*

L. Senec. c. 2. lib. 3. de Ira, *sine more, sine au-
spiciis, populus duetu irae suae egressus, fortuita
raptaque pro armis gessit.* Salust. Catilin. cuius
locus paulo post.

13) τὰς χρείας] vitiosus omnino Vatic. Cod. vbi τὰς
χειρας. idem vitium in aliis.

14) κεχρηθῆσαι τοῖς ἐπώμασιν] respicit procul dubio ad
haec verba Trachini, lib. 5. σὺ δὲ εἰ μὴ τὸ κελευόμε-
νον πράττειν οὐκ εἰς μακρὰν οἰμώξῃ, τῶ δὲ τῶ κρατῆρι
βαλλόμενος. In similibus rixis arma talia depren-
duntur, vt apud Ouid. et Lucian. loc. cit. Horat.
Od. 18. lib. 1. et Horatii interpretes ad illud Od.
27. lib. 1.

*Natus in usum laetitiae scyphis
Pugnare, Thracum est.*

15) πελέκει τετραμμένος] Armorum duo genera statuit,
cum ait, πελέκει τετραμμένος, κάχληκι βεβλημένος,
arma scilicet militaria, siue bellica, et arma rixa-
rum et seditionum. Omnia siquidem arma vel
militaria, vel non militaria sunt. Militaria sunt
in duplici differentia, vel enim sunt ex instituto
militiae Romanae, vel bello barbarico aliquo modo
conueniunt: non militaria sunt arma rixarum et
feruorum. Tangit hoc discrimen Salust. Catilin. *Sed*

Sed

νος. ὁ δὲ κάχληκι ¹⁶⁾ βεβλημένος, αὐτόθεν ἀπὸ
τῆς

Sed ex omni copia circiter pars quarta erat militariibus armis instructa. Caeteri, ut quosque casus armauerat, sparos aut lanceas, alii praeacutas fudes portabant. Hunc locum imitari videtur Apul. lib. 8. Miles. Pastores in speciem praelii, manus obarmauerant, hic lanceam, ille venabulum, alius gerebat spicula, fustem alius, sed et saxa, erant qui fudes praeacutas tollerent, plerique tamen ardentibus facibus, &c. Apud Salustium arma militaria capienda, quae ex instituto Romuli siue Romanae militiae, sunt et ibi quaedam alienae militiae convenientia, ut spari, lanceae: sunt et rixarum, ut praeacutae fudes, Curtius passim. Denique arma militaria recenset Renat. Veget. cap. 20. lib. 1. Arma rixarum siue seditionum et turbellarum siue turbinum sunt fudes, stipites, faces, saxa, et quodcumque aliud fors obtulit. Virgil. lib. 7. Aen.

Certamine agresti

*Stipitibus duris certant, sudibusue praeustis
et lib. 1.*

Iamque faces et saxa volant.

Phaedr. fab. 2. lib. 3. Senec. loc. cit. Petron. Satyr. *Interim coctores insulariique mulcant exclusum et alius veru extis stridentibus plenum in oculos eius intentat, alius furca de carnario rapta, statum praeliantis componit.* Hinc in rixis videtur saepissime minuta plebecula armata ξύλοις πεπυρατομένοις ἢ ὀβέλοις τῶν μαγείρων, ut est apud Diod. Sicul. lib. 34. cuius locum profert Photius in biblioth. vide, l. 3. §. *armis.* De vi armata, et l. 9. De vi publica ff. copiose de hoc discrimine Cicero oratione pro Cecinna.

16) κάχληκι] cur κάχλημα interpretari potuissem *iaculum* patet postea. Recte autem monuit Hieron. Come-

τῆς ῥαχίας πεπορισμένος, ἕτερος ξύλω κατεαγώς,
 ὁ δὲ δαλῶ ¹⁷⁾ κατάφλεκτος, καὶ ἄλλος ἄλλως.
 οἱ δὲ

Comelinus suis ad hunc locum notis, ὀσράκοις scilicet, aut quid aliud simile legisse interpretem. Errores similes in interpretibus saepe postea licet obseruare. Sunt autem κάχληκες, vt Thucydid. lib. 4. et omnes Grammatici volunt, lapilli siue calculi littorales, quos sic describit Minut. Felix Octauio: *is lusus est testam teretem iactatione fluctuum laeuigatam*, etc. quam testam laeuigatam hic vocat Minut. mox eam vocat *iaculum*, intelligens, vt arbitror κάχληκα, quem χειραμὸν vel χειραμῆα satis proprie vocant Grammatici, quos tangit Casaub. ad Strabon. lib. 1. κάχληξ tamen de conchis, licet minus commode, potest accipi. Sic enim κάχληκα videtur interpretari Cyclops Ouidii magi siue transformatoris de Galatea sua.

Laenior assiduo detritis aequore conchis.

Quem locum imitabatur Minut. loc. cit. proprie κάχληξ λέπας est, vt patet apud Synes. pag. 175. Scholiast. Aristoph. ad Plut. Galen. alii. Vtebantur autem κάχληξι siue lapidibus ἀντὶ λίθων ἢ ὀπλων πολεμικῶν, vt apud Lucian. Dial. ἑταιρ. Lycophr. Alex.

τλήσεται δὲ καὶ χειρῶν,
 Πληγαῖς ὑπέκειν καὶ βολαῖσιν ὀσράκων
*Manuum vel sufferet
 Plagas, vel ictu laedi concharum feret.*

quo loci scholiast. παρ' Αἰσχύλω φαίνεται τις τὸν Ὀδυσσεῖα τύψας ὀσράκῳ. Interpres noster forte an legerit κάχλας de qua dictione copiose Sophocli. interpres ad Antigon. qui Calchantis inde nomen ἐτυμολογεῖ. Accipit proprie κάχληκα Gallicus interpres.

- 17) δαλῶ κατάφλεκτος] Merito lectionem sui codicis repudiavit Amiotus noster, in quo erat scriptum κατέφλεκτο. Nec rectius in Vatic. κατεφλέκτω.

οἱ δὲ πλεῖστοι βελῶν ¹⁸⁾ ἔργον καὶ τοξείας ¹⁹⁾ γε-
γεννημένοι. καὶ μυρίον εἶδος ὁ δαίμων ²⁰⁾ ἐπὶ μι-
κροῦ

18) βελῶν ἔργον] ἔργον vox est bellica, qua saepe alibi
vtitur, vt notant viri clariss. And. Schott. et Can-
ter. hanc habet a Xenoph. et Thucyd. qui strages
vocant πολεμίας χειρὸς ἔργα, vt ipse Heliod. lib. 2.

19) καὶ τοξείας] καὶ fugitium ab editione Basil. et a
MS. Vatic. recte retraxit Commelinus, τοξείας au-
tem refer ad librum 5. vbi Chariclia ἀπὸ τῆς νεῶς
ἐτόξευεν εὐσκοπὰ τε καὶ μόνου τοῦ Θεαγένου φειδόμενα.

20) ὁ δαίμων] Sic postea φιλοίη δαίμων οὕτω περιπατῶς.
lib. 2. Ζῶσιν ὁ δαίμων οὐκ ἐπέτρεψε, et εἰ μὴ τις ἡμᾶς
παίζει καὶ νυκτὶ δαίμων, et τοῦ δαίμονος ἄφαντος.
Mox, ἀρρήτου δαίμονος βασκανίας. passim denique
alibi, vbi hanc vocem accipit non pro fortuito ac
temerario euentu (vt postea demonstrabitur,) sed
pro potentissimo Deorum, δαίμονα hoc loco ipse in-
terpretatur Θεὸν Ἀρτεμιν ἢ τὴν ἐγχώριον Ἴσιν. Hanc
vocem habet a suo Sophocle, qui in fine Philocte-
tis δαίμονα hoc significatu accipit.

Πανδαμάτωρ δαίμων ὅς ταῦτ' ἐπέκρανεν.

Omnipotens Daemon qui moderatur talia.

Quo loci fallitur scholiast, dum δαίμονα vult intel-
ligi τὴν τύχην. scio quidem δαίμονα pro fortuna
saepe sumi, sed tunc δαίμων est generis foemina-
rum. Itaque male interpres et scholiast. Aristoph.
Plut. Aet. I. sc. I. v. 5. 6.

τοῦ σώματος γὰρ οὐκ ἔσ' τὸν κύριον
κρατεῖν ὁ δαίμων, ἀλλὰ τὸν ἐωνημένον.

Ille sic

*Nam ita iniique comparatum est, vt fors in-
vida,*

*Ius corporis non illi, qui ipsum possidet,
Sed ei, qui pretio est mercatus, concesserit.*

κρῆ τοῦ χωρῆς διεσκεύασεν, οἶνον αἵματι μιάνας,
καὶ συμποσίοις πόλεμον ἐπισήσας πότρυς καὶ
Φόνους

errore gemino. Primo quod τοῦ σώματος reddat corpus, cum *feruum* debeat, nec nisi pluraliter *corpora* pro *feruis* apud Iurisc. quod cuique iam notum. Deinde quod scholiastem sequatur, qui τὸν δαίμονα *invidiam sortem* dixerit, quem prisca omnino credebant summum et praecipuum illum, qui non fatum solum, sed fatorum autor audiebat, quem αἶσαν vocabant sacerdotes et poëtae, ut vult Aristot. lib. de Mundo. Alii δαίμονα ipsam numinis praesentiam credebant, ut apud Virgil. 6. Aen. *sine numine diuum, οὐκ ἀνεῦ δαίμονος*. Nam quod pluraliter δαίμονας Deos vocabant, ipsa poësis fatis ubique testatur. Homerus, qui omnia diuino numini assignat ne quidem τύχης dictione usus est, nec usquam daemona hoc significato accipit. Itaque quoties hoc nomine fortunam donarunt, effoeminarunt dictionem, et ita τύχην vocabant τὴν δαίμονα, ut notat scholiast. Aristoph. ad Plut. (Act. 1. Scen. 1. v. 8.) sic ἀγαθὴ δαίμων pro fortuna apud Aristophan ad Vesp. ut notat Christia. Itaque ubi δαίμων et τύχη confunduntur, ut apud Herodot. Musā. 1. p. 52. κατὰ δαίμονα, intellige τὴν δαίμονα, quod prouerbialiter sumitur apud Hippocratem, ut apud Lucian. κατὰ τύχην, immo quoties haec duo eadem et sequioris sexus acceptione ponuntur, ut apud Theocrit. Idyll. 2. v. 34. Plutarch. in Sylla et alios, non accipienda sunt pro fortuito et temerario euentu, sed pro diuina dispositione καὶ ἡ δαίμων ἀπὸ τοῦ δαίμονος, vnde quod recentiores Graeci in formulis dicunt ἀγαθὴ τύχη. (ut formulam emendauimus ad Lucian.) καὶ ἀγαθὴ δαίμονι, dicebant Iones siue Attici θεὴ τύχη, θεὴ δαίμονι, ut apud Herodot. Musā. 1. pag. 60. Hesiod. Oper. 1. Plut. in Dione, nam ἀγαθεῦ δαίμονος formula longe aliud deno-

οἱ δὲ πλεῖστοι βελῶν ¹⁸⁾ ἔργον καὶ τοξείας ¹⁹⁾ γε-
γενημένοι. καὶ μυρίον εἶδος ὁ δαίμων ²⁰⁾ ἐπὶ μι-
κροῦ

18) βελῶν ἔργον] ἔργον vox est bellica, qua saepe alibi
vtitur, vt notant viri clariss. And. Schott. et Can-
ter. hanc habet a Xenoph. et Thucyd. qui strages
vocant πολεμίας χειρὸς ἔργα, vt ipse Heliod. lib. 2.

19) καὶ τοξείας] καὶ fugitium ab editione Basil. et a
MS. Vatic. recte retraxit Commelinus, τοξείας au-
tem refer ad librum 5. vbi Chariclia ἀπὸ τῆς νεῶς
ἐτόξευεν ἔυσκοπά τε καὶ μόνου τοῦ Θεαγένου φειδόμενα.

20) ὁ δαίμων] Sic postea φιλοῖη δαίμων οὕτω περιπατῶς.
lib. 2. Ζῶσιν ὁ δαίμων οὐκ ἐπέτρειψε, et εἰ μή τις ἡμᾶς
παίζει καὶ νυκτὶ δαίμων, et τοῦ δαίμονος ἄφαντος.
Μοχ, ἀρρήτου δαίμονος βασκανίας. passim denique
alibi, vbi hanc vocem accipit non pro fortuito ac
temerario euentu (vt postea demonstrabitur,) sed
pro potentissimo Deorum, δαίμονα hoc loco ipse in-
terpretatur θεὸν Ἀρτεμιν ἢ τὴν ἐγχώριον Ἴσιν. Hanc
vocem habet a suo Sophocle, qui in fine Philocete-
tis δαίμονα hoc significatu accipit.

Πανδαμάτωρ δαίμων ὅς ταῦτ' ἐπέκρανεν.

Omnipotens Daemon qui moderatur talia.

Quo loci fallitur scholiast, dum δαίμονα vult intel-
ligi τὴν τύχην. scio quidem δαίμονα pro fortuna
saepe sumi, sed tunc δαίμων est generis foemina-
rum. Itaque male interpretes et scholiast. Aristoph.
Plut. Aët. I. sc. I. v. 5. 6.

τοῦ σώματος γὰρ οὐκ ἔσ' τὸν κύριον
κρατεῖν ὁ δαίμων, ἀλλὰ τὸν ἐωνημένον.

Ille sic

*Nam ita inique comparatum est, vt fors in-
vida,*

*Ius corporis non illi, qui ipsum possidet,
Sed ei, qui pretio est mercatus, concesserit.*

κρῆ τοῦ χωρῆς διεσκεύασεν, οἶνον αἵματι μιάνας,
καὶ συμποσίοις πόλεμον ἐπισήσας πότρυς καὶ
Φόνους

errore gemino. Primo quod τοῦ σώματος reddat corpus, cum *seruum* debeat, nec nisi pluraliter *corpora* pro seruis apud Iurisc. quod cuique iam notum. Deinde quod scholiastem sequatur, qui τὸν δαίμονα *invidiam sortem* dixerit, quem prisca omnino credebant summum et praecipuum illum, qui non fatum solum, sed factorum autor audiebat, quem αἶσαν vocabant sacerdotes et poëtae, ut vult Aristot. lib. de Mundo. Alii δαίμονα ipsam numinis praesentiam credebant, ut apud Virgil. 6. Aen. *sine numine diuum*, οὐκ ἀνεῦ δαίμονος. Nam quod pluraliter δαίμονας Deos vocabant, ipsa praesens satis ubique testatur. Homerus, qui omnia diuino numini assignat ne quidem τύχης dictione usus est, nec usquam daemona hoc significato accipit. Itaque quoties hoc nomine fortunam donarunt, effoeminarunt dictionem, et ita τύχην vocabant τὴν δαίμονα, ut notat scholiast. Aristoph. ad Plut. (Act. I. Scen. I. v. 8.) sic ἀγαθὴ δαίμων pro fortuna apud Aristophan ad Vesp. ut notat Christia. Itaque ubi δαίμων et τύχη confunduntur, ut apud Herodot. Musa. I. p. 52. κατὰ δαίμονα, intellige τὴν δαίμονα, quod prouerbialiter sumitur apud Hippocratem, ut apud Lucian. κατὰ τύχην, immo quoties haec duo eadem et sequioris sexus acceptione ponuntur, ut apud Theocrit. Idyll. ζ. v. 34. Plutarch. in Sylla et alios, non accipienda sunt pro fortuito et temerario euentu, sed pro diuina dispositione καὶ ἡ δαίμων ἀπὸ τοῦ δαίμονος, vnde quod recentiores Graeci in formulis dicunt ἀγαθὴ τύχη (ut formulam emendauimus ad Lucian.) καὶ ἀγαθὴ δαίμονι, dicebant Iones siue Attici θεὴ τύχη, θεὴ δαίμονι, ut apud Herodot. Musa. I. pag. 60. Hesiod. Oper. I. Plut. in Dione, nam ἀγαθεῦ δαίμονος formula longe aliud deno-

Φόνους ²¹⁾, σπονδὰς καὶ σφαγαῖς ἐπισυναΐψας,
καὶ τοιοῦτον θεάτρον ²²⁾ λησαῖς Αἰγυπτίοις ἐπι-
δείξας. οἱ γὰρ δὴ κατὰ τὸ ὄρος θεωρῆς ἑαυτῶν
τῶνδε καθίσαντες, εἰδὲ συνιέναι τὴν σκηνὴν ἐδύ-
ναντο, τοὺς μὲν ἐαλωκότας ἔχοντες, εἰδαμοῦ δὲ τῆς
κεκρα-

denotat, ut ostendo in libro, quem ad Petron. pro-
misi, *De multiplici supellectile accumbentium*. sed
redeo ad principium, ὁ δαίμων apud Graecos is est,
qui fatum siue fortuna Romanis, quem quidem
Graeci Θέμιδα καὶ Νέμεσιν vocabant, ut patet apud
Polluc. et Hesych. Fortuna illa Deus Petron. Satyr.

destruet ipsas

Idem qui posuit moles Deus.

Martial. Lactant. alii. Tangit. V. C. Daniel Heyns.
seculi sui lumen ad Hesiod. (Oper. v. 47.) τὸν δαί-
μονα reddit accurate Petron. loc. cit.

Rerum humanarum diuinarumque potestas.

Quem versum, ut suspicor, male reprehendit Læ-
vin. Torrent. ad Horat. At vero in Heliodoro τύχη
passim accipitur pro temerario casu. Exempla ob-
via legenti. Sed et hoc quoque Graecorum more.
Suid. τύχη παρ' Ἑλλήσιν ἀπρονόητος κόσμου διοίκησις, ἢ
φορὰ ἐξαδήλων εἰς ἀδηλὸν καὶ αὐτόματον. Ex quo pa-
tet, cur apud Thucyd. Xenoph. et alios τύχη pro
calamitate sumatur.

21) πότους καὶ φόνους] Sic recte putamus a nobis haec
verba ordinata, quae antea confusa praecedentes
et sequentes dictiones turbabant. Conuiuium
enim semper anteposit bello non solum in narra-
tionis, verum etiam in verborum serie, sic οἶνον αἵ-
ματι μιανας, συμποσίους πόλεμον ἐπιστήσας, σπονδὰς καὶ
σφαγαῖς ἐπισυναΐψας, et similia.

22) καὶ τοιοῦτον θεάτρον] Sic paulo post συνιέναι τὴν σκην-
ὴν, cad. lib. 2. et 5. ut et lib. 7. vbi vocat δράματα.

κεκρατηκότας ὀρώντες. καὶ τὴν μὲν νίκην λαμπράν, τὰ λάφυρα δὲ ἀσκύλευτα, καὶ τὴν μὲν ναῦν μόνην, ἀνδρῶν μὲν ἔρημον, τὰλλα δὲ ἄσυλον, ὥσπερ ὑπὸ πολλῶν φρουρουμένην, καὶ ὥσπερ ἐν εἰρήνῃ σαλεύουσαν. ἀλλὰ καίπερ τὸ γεγονὸς ὅ, τι ποτέ ἐσιν ἀποροῦντες, εἰς τὸ κέρδος ἔβλεπον καὶ τὴν λείαν. ἑαυτοὺς οὖν νικητὰς ἀποδείξαντες, ὤρμησαν.

II. Ἦδη δὲ αὐτοῖς κεκινήκοσιν ἀποθεῖν μικρὸν, τῆς νεῶς καὶ τῶν κειμένων, θεάμα προσπίπτει τῶν προτέρων ἀπορώτερον. κόρη καθῆστο ἐπὶ πέτρας, ἀμήχανόν τι κάλλος, καὶ θεός ²³⁾ εἶναι ἀναπέθυσσα, τοῖς μὲν παροῦσι ²⁴⁾ περιαλογῆσα, φρονήματος δὲ εὐγενοῦς ἔτι πνέσσα, δάφνη ²⁵⁾ τὴν κεφαλὴν ἔσεπτο, καὶ φάρετραν τῶν ὤμων ἐξῆπτο, καὶ τῷ λαιῷ βραχίονι τὸ τόξον ὑπεσῆρικτο. ἡ λοιπὴ δὲ χεὶρ ἀφροντίτως ἀπῆρωρεῖτο· μηρῷ δὲ τῷ δεξιῷ τὸν ἀγκῶνα θατέρας

23) καὶ θεός εἶναι ἀναπειθ.] Respicit ea, quae dicturus est Calafiris lib. 5. αὐτὴν τὴν Ἄρτεμιν ὕψει προκαθημένην. Sic vocat postea Charicliam ἔμπνου ἀγαλμα. Ita enim foeminas illas simulaeris omnibus emendatiores vocabant. Omnibus exempla sunt ad manum.

24) τοῖς μὲν παροῦσι.] Qui totam narrationem perleget, videbit usque ad extremas lineolas captiuam nostram multis malorum casibus addictam, sed tamen nusquam cedentem et ubique generosum et suae domus regiae sanguinem spirantem.

25) δάφνη τὴν κεφαλὴν.] Hanc picturam omnibus suis partibus absolutam exhibet lib. 5. qualem Lucian. in Gymnas.

ρας χειρὸς ἐφεδράζουσα, καὶ τοῖς δακτύλοις ²⁶⁾
 τὴν παρεϊὰν ἐπιτρέψασα, κάτω νεύσασα, καὶ τινα
 ἀποκείμενον ἐφῆσον περισκοποῦσα, τὴν κεφαλὴν
 ἀνεῖχεν· ὁ δὲ τραύμασι μὲν κατήκιστο, καὶ μι-
 κρὸν ἀναφέρων, ὥσπερ ἐκ βαθείας ὕπνου, τοῦ
 παρ' ὀλίγον θανάτου κατεφάινετο. ἦνθει δὲ καὶ
 ἐν τούτοις ἀνδρείῳ τῷ κάλλει, καὶ ἡ παρεϊὰ ²⁷⁾
 καταρρέοντι τῷ αἵματι φοιιττομένη, λευκότητι
 πλέον ἀντέλαμπεν. ὀφθαλμὸς δὲ ἐκείνης, οἱ μὲν
 πόνοι κατέσπων· τὴν δὲ ὄψιν ²⁸⁾ ἡ κόρη ἐφ' ἑαυ-
 τὴν ἀνεῖλκε ²⁹⁾ καὶ τῆτο ὄραν αὐτοὺς ἠνάγκα-
 ζεν,

- 26)** καὶ τοῖς δακτύλοις] Hunc videtur imitatus locum Ari-
 steni. Epist. 20. lib. 2. ἡ δὲ τῆ λαιᾶ χειρὶ βραχυτὴν
 παρεϊὰν ὑποκλίνασα. vterque fortasse a Lucian. Dial.
 Ven. et Lun. et de Gymnas.
- 27)** ἡ παρεϊὰ] Non aliter Homerus et Virg. in illa ce-
 lebri comparatione ostri et eboris simul confu-
 forum.
- 28)** Ἡ δὲ ὄψις τῆς κόρης] Hoc loci vitiosos omnes MSS.
 Codd. ac impressos autumo, nec iudico ex tali le-
 ctione sensum elici posse, vt quid intelligam, scri-
 bo τὴν δὲ ὄψιν ἡ κόρη ἐφ' ἑαυτὴν ἀνεῖλκε. Sensus est,
 oculos quidem iacentis Theagenis labores deprime-
 bant, et, vt ipse loquitur, οἱ πόνοι κατέσπων, si quid
 autem supererat aspectus, puella ad se attrahebat.
 Ita omnino legisse nostrum Amiotum credimus,
 qui tamen suo, id est, vitioso codice utebatur.
- 29)** καὶ τοῦτο ὄραν] Caue quid mutes. Lectio enim Pa-
 latina, quae profert ὅ, τι ἐκείνην ἐώρα, et quam prae-
 fert Commelin. nulla in re scripta commodior est.
 Vult autor noster praedones illos vidisse Theage-
 nem, quia puellam prope stantem eamque con-
 spiciendam conspiciebant. Circumlocutione vsus
 est interpres Gallicus, nec tamen se extricat. In
 MS.

ζεν, ὅτι ἐκείνην ἐώραν. ὡς δὲ πνεῦμα συλλεξά-
μενος, ³⁰⁾ καὶ βύθιον τι ἀσθμῆνας, λεπτόν
ὑπεφθέγγετο, καὶ ³¹⁾ ὦ γλυκεῖα ἔφη, σῶζέ μοι
ὡς

Cod. Vat. scriptum erat ad oram αὐτοῦς τῆς
ὀφθαλμῶν ἠνάγκαζεν vitiose omnino.

30) βύθιον τι ἀσθμῆνας] Sic postea bis βαρῦ τι καὶ βύθιον
ξενάξασα, et lib. 2. βαρῦ τι καὶ βύθιον ξενάξας, sic
lib. 6. λίγιόν τι ἀνακωκῶσασα et λύξασά τε καὶ βρύ-
χιον ἀναξένασα. Achill. Tat. lib. 3. κωκῶσας ἐν τῇ
ψυχῇ βύθιον.

31) ὦ γλυκεῖα] Sic Theagenes compellare solitus Chari-
cliam, ὦ γλυκεῖα, plenius alibi, ὦ μόνη μοι γλυκεῖα:
plenissime, ὦ μόνη μοι γλυκεῖα φροντίς: vocat etiam
φιλάτην καὶ ψυχὴν, vt et Graeci suas Veneres, La-
tini aliter, nec semel etiam aliter ipsi Graeci, sed
ad Latinos, quos diligenter vt et has nugas ama-
torias ab ipsis comicis Graecis colligit A. Plautus
Afinar. Act. 3. sc. 3. quamquam in re dissimili.

PH. *Da, meus ocellus, da, mea rosa, da, mi
anime, da mea voluptas,
Leonida argentum mihi, ne nos deiunge
amantis.*

LE. *Dic igitur me tuum passerulum, galli-
nam, coturnicem,
Agnellum, hoedillum me tuum dic esse,
vel vitellum.*

Idem hac scena, vbi sic lege:

LI. *Dic igitur me tibi anaticulam, colum-
bam vel catellum,
Hirundinem, monetulam, putillum, pas-
serculum.*

Solebant etiam mei, et ὑποκορητικῶς melliculum, vt
apud Graecos μέλι, vocare, sic Casin. sc. 18. *meum
corculum, melliculum, verculum, legebam fercu-
lum,*

ὡς ἀληθῶς, ἢ γέγονας καὶ αὐτὴ τοῦ πολέμου
 πάρεργον; οὐκ ἀνέχη δὲ ὅλως, εἰδὲ μετὰ θάνα-
 τον ἀποσατεῖν ἡμῶν, ³²⁾ ἀλλὰ Φάσμα τὸ σὸν
 καὶ ψυχὴ τὰς ἐμὰς περιέπει τύχας; ἐν σοί, ἔφη,
 τὰ ἐμὰ, ἢ κόρη, σώζεσθαι τε καὶ μὴ. τῆτο γοῦν
 ὄρας, ³³⁾ (δείξασα ἐπὶ τῶν γονάτων ξίφος) ³⁴⁾ εἰς
 δεῦρο ἤργησεν ὑπὸ τῆς σῆς ἀναπνοῆς ἐπεχό-
 μενον. καὶ ἅμα λέγουσα, ἢ μὲν ³⁵⁾ τῆς πέτρας
 ἀνέθορον. οἱ δὲ ἐπὶ τοῦ ὄρους, ὑπὸ θαύματος
 ἅμα καὶ ἐκπλήξεως, ὡςπερ ³⁶⁾ ὑπὸ πρηστῆρος
 τῆς ὄψεως ἔληθόντες, ἄλλος ἄλλον ὑπεδύετο
 θάμνον. ³⁷⁾ μεῖζον γὰρ τι καὶ θειότερον αὐτοῖς
 ὄρω-

lum, nec adhuc discedo, quamquam libri vett. et
 Priscian. c. 3. lib. 3. legat Mell. felculum, qualis
 amor sc. γλυκύπικρος.

- 32) ἀλλὰ φάσμα τὸ σὸν] vocabit saepe postea illud φάσμα
 τὸ εἶδωλον, vt apud Homer. Iliad. ψ. ψυχὴ καὶ εἶδωλον.
- 33) δείξασα ξίφος] Respicit dubio procul haec verba
 lib. 5. βούλεσθαι μὲν ἐπισφάττειν ἑαυτὴν ἐνδεικνυμένην.
- 34) εἰς δεῦρο ἤργησεν] Sic lib. 4. οὐχ ὅτως ἢ δὲ ἢ χεῖρ καὶ
 ξίφος τοῦ μὲν ἀργήσεις. Cod. vero Basil. quo vtor be-
 neficio viri cl. Feder. Morelli, Professorum Regio-
 rum decani, legebat ἤρησεν, ex quo postea Amio-
 tus ἤρησεν, vtrumque vitiosum. De hac dictione
 Athen. lib. 8. Laërt. in Aristippo, interpretes Plauti
 ad illud Pyrgopol. sc. 1. *feriatam gestitem*.
- 35) τῆς πέτρας ἀνέθορον] dixerat etiam antea κόρη καθῆσο
 ἐπὶ πέτρας.
- 36) ὑπὸ πρηστῆρος] Quales oculi Charicliae, docet ipse
 postea, quo nos loci. Hic interpres Gallicus auctori
 nolenti multa largitur.
- 37) μεῖζον γὰρ καὶ θειότερον] Interpres est ipse sibi, μεῖ-
 ζον enim interpretatur θειότερον, quae genuina vocis
 inter-

ὄρθωθεῖσα ἔδοξε. ³⁸⁾ τῶν μὲν βελῶν τῇ ἀθρόα κινήσει κλαγγάντων, ³⁹⁾ χρυσοῦφοῦς δὲ τῆς ἐσθῆτος πρὸς τὸν ἥλιον ἀνταυγαζέσης. ⁴⁰⁾ καὶ τῆς κόμης ὑπὸ τῷ σεφάνῳ βακχεῖον σοβραμένης, καὶ τοῖς νώτοις πλείστον ὅσον ὑποτρεχέσης. τοὺς μὲν ταῦτα ἐξεδειμάτου, καὶ πλεον τῶν ὀρωμένων ἢ τῶν γιγνομένων ἀγνοία. οἱ μὲν γὰρ θεὸν τινα ἔλεγον, καὶ θεὸν Ἄρτεμιν, ἢ ⁴¹⁾ τὴν ἐγχώριον Ἴσιν, οἱ δὲ ἰέρειαν ὑπὸ τῷ θεῷ ἐκμεμηνύσαν, καὶ τὸν

B 2

ὀρώ-

interpretatio est. Non exscribo locos citatos a Lipsi. ad Ann. Tacit. II. a Theod. Marci. Quotid. ad Horat. Od. 20. lib. 3. Satis erit, si addidero Suet. Claud. c. 1. Ner. c. 1. et si dixerō, eundem ita capiendum Iul. c. 32. et Virgil. lib. 6. Aen. sic interpretor versum Musae decimae.

Γαμβρός ἐρχεται ἴσος Ἄρηι
Ἄνδρὸς μεγάλα πολλὰ μείζων.

Male antea μεγάλα et πολλὰ. Sic capiendus est Plutar. in Parallel. exempl. 1. vbi vitiosus codex, interpretes vitiosi, sed ultra rem omnino Gallicus. Tu, lector, consule.

38) τῶν μὲν βελῶν] Noti sunt hi versus Homer. Iliad. α.

Τόξ' ὀμοισιν ἔχων ἀμφηρεφέα τε φαρέτην,
Ἐκλάγγξαν δ' ἄρ' οἴστοι ἐπ' ὤμων χωρομένοιο.

Ex his haec nostra desumpta sunt.

39) χρυσοῦφοῦς ἐσθῆτος] Sacrae sc. illius vestis quam describit lib. 4. et vlt. De his sacris vestibus nos capita singularia suo loco.

40) καὶ τῆς κόμης] Idem lib. 3. quae etiam reperiuntur apud Artemidor. somni solutorem cap. 19. Tales Sibyllarum comae, vt apud Virg. 6. Aen.

41) ἐγχώριον Ἴσιν] Reposuimus *genium loci*, ἐγχώριοι sunt Genii loci.

ὀρώμενον πολὺν Φόνον ἐργασαμένην. καὶ οἱ μὲν ταῦτα ἐγίγνωσκον. τὰ ὄντα δὲ, οὐπὼ ἐγίγνωσκον. ἢ δὲ ἀθροῦν κατενεχθεῖσα ἐπὶ τὸν νεανίαν, καὶ πανταχόθεν αὐτῷ περιχυθεῖσα, ἐδάκρυεν, ἐφίλει, κατέματτεν, ἀνώμωζεν, ⁴²⁾ ἠπίκει κατέχουσα. ταῦτα ὀρώντες οἱ Αἰγύπτιοι πρὸς ἑτέρας ἐννοίας τὴν γνώμην μετέβαλον, καὶ ποῦ ταῦτα ἂν εἴη Θεοῦ τὰ ἔργα; λέγοντες. ποῦ δ' ἂν νεκρὸν σῶμα Φιλοίῃ δαίμων οὕτω περιπαθῶς; τολμᾶν ἑαυτοῖς παρεκελεύοντο καὶ πορεύθεντες ἐγγυθεῖν, λαμβάνειν τὴν τῶν ἀληθινῶν γνώσιν. ⁴³⁾ ἀναλαμβάνοντες οὖν ἑαυτοὺς, καταθέσει, καὶ τὴν κόρην ἔτι πρὸς τοῖς τραύμασιν ἔσαν τοῦ νεανίε καταλαμβάνουσι καὶ ἐπιψάντες ὀπιθεῖν, εἶχον ἑαυτούς

42) ἠπίκει κατέχουσα] a Sophocle suo, Aiac. Lor.

† ἀγαθὸν χεροῖν
ἔχοντες οὐκ ἴσασιν

Bonum non norunt, quod praeferunt manibus,

hic locus amplificatorie tractatus est a Iulian. Imperat. in epistol. ad Iamblich. Sic apud Plin. Sardon. Symmachum, Cassiod. et alios scriptores epistol.

43) ἀναλαμβάνοντες οὖν ἑαυτοὺς] Recte dictionem ἀναλαμβάνοντες reddidit Interpres. Sic Heliod. hoc lib. κατὰ μικρὸν ἤδη πῶς ἀνειληφῶς ἑαυτὸν et lib. 3. ἀνελάμβανον οὖν αὐτὸν, Cic. Phil. 4. *ita enim se recipiebat ardens odio vestri*, Grammatici, vt Marcell. male interpretantur recipere *reuocare*. Est enim *recipere* referre se in locum vnde egressus, ita Lucil. *primum ex aduerso si quod est coenaculum, quo recipias te*, Heliod. lib. 6. μὲ πρῶγματτα ἔχοντος ὡς ἀνελαμβάνον.

τούς, ⁴⁴⁾ ἄτε τι λέγειν, οὔτε τι πράττειν ἀποθα-
 ρούντες. κτύπου δὲ περιηγήσαντος, καὶ τῆς ἐξ αὐ-
 τῶν σκιᾶς τοῖς ὀφθαλμοῖς παρεμπεισούσης, ἀν-
 ἐνευσεν ἡ κόρη. καὶ ἰδοῦσα, αὐτῆς ἐπένευσε. πρὸς
 μὲν τὸ ἀήθες τῆς χροιάς καὶ τὸ ληστρικὸν τῆς
 ὄψεως ἐν ὀπλοῖς δεικνυμένης, αὐτὴ ⁴⁵⁾ κατὰ μικρὸν
 ἐκπλαγεῖσα. πρὸς δὲ τὴν θεραπείαν τοῦ κει-
 μένου ⁴⁶⁾ πᾶσαν ἑαυτὴν τρέψασα. ⁴⁷⁾ οὕτως ἄρα
 πόθος ἀκριβοῦς, καὶ ἔρωσ ἀκραίφνης, τῶν μὲν
 ἐξωθεν προσπιπτόντων ἀλγεινῶν τε καὶ ἠδέων
 πάντων ὑπερφρονεῖ, πρὸς ἐν δὲ τὸ φιλούμενον, καὶ
 ὄραν, καὶ συνευεῖν τὸ φρόνημα καταναγκάζει.

III. Ὡς δὲ παραμείψαντες οἱ λησταὶ κατὰ πρό-
 σωπον ἔσησαν καὶ τι καὶ μέλλειν ἐπιχειρεῖν ἐώ-
 κεσαν, αὐτῆς ἡ παῖς ἀνενευσε, ⁴⁸⁾ καὶ μέλανας

B 3

ἰδοῦσα

44) οὔτε τι λέγειν] Citarunt hunc locum Petroniani qui-
 dam interpretes ad haec verba, iam Giton admi-
 rabili forma exarmaverat nautas. Eadem repe-
 tit Heliod. lib. 5 et 6.

45) κατὰ μικρὸν ἐκπλαγεῖσα] Vide quae diximus ad illud
 Petron. pag. 30, edit. nostrae. Sed cum Attonito.

46) πᾶσαν ἑαυτὴν τρέψασα] Omnia quae huc usque dixit
 videtur summam repeteret postea, τὴν κόρη δὲ
 δρώντες ἐν ξένη καὶ περιβλέπτῳ τῇ γολῇ καὶ τῶν μὲν
 προσπιπτόντων φοβερῶν, ὡς ἂν μηδὲ γινόμενων, ὑπερορῶ-
 σαν, ὅλην δὲ τοῦ νεανίε πρὸς τοῖς τραύμασιν ἔσαν.

47) οὕτως ἄρα πόθος] Amatorius hic sane locus, sed
 quem Plato et Aristoteles, innumerique alii sum-
 non verentur agnoscere. Copiose maximus po-
 ster περὶ ψυχῆς eis paucos dies.

48) καὶ μέλανας ἰδοῦσα τὴν χροιάν] Quandoquidem, (ut
 loquitur scholiast. Aeschylī ad Prometh. vincitum)

μελάν.

ἰδοῦσα τὴν χροιάν, καὶ ⁴⁹⁾ τὴν ὄψιν αὐχμηροῦς,
⁵⁰⁾ Εἰ μὲν εἶδωλα τῶν κειμένων ἐσὲ, Φησὶν, οὐκ
 ἐν

μελάντεροι ἐσὶν οἱ Αἰγύπτιοι, sic *tinctus colore noctis*.
 In fragment. Petron. pro Aegyptio, sed accipien-
 dum pro Mauro: ut recte accipiunt quidam ad Pe-
 tron. Nec enim omnes Aegyptii nigri, sed colore
 oliuarum, et nigroflavo, qualis color est praedo-
 nibus Aegyptiis apud Achill. Tat. lib. 3. μέλανες
 τὴν χροιάν οὐ κατὰ τὴν Ἰνδῶν τὴν ἀκρατον, ἀλλ' οἷς γέ-
 νοιτο νόθος Αἰθίοψ, παρ' *summe nigri, ut Indi viden-
 tur, sed qualis nothus Aethiops*. Intelligit φαιῖς,
 de qua dictione nos ex Plutarch. Diod. Sic. et aliis
 dicimus in lib. de Coloribus. Recte hoc ille, mi-
 nus proprie Petron. loc. cit. et Apul. lib. 1. Flo-
 rid. *tamen in corpore color noctis est, ex Petronio,*
nec rectius Naeuius in Alcestd. apud Gell. cap. 7.
lib. 19., qui noctis colorem Aegyptiis tribuit nisi
comparentur cum Europaeis, aut latissime sumatur
Aegypti nomen. Optime Manil. lib. 4.

*Iam propior tellusque natans Aegyptia Nilo
 Laevius irriguis infuscat corpora campis.*

Britanni olim hoc genus coloris affectarunt, glasto
 se inficientes, Caesar. 5. de Bell. Gall. quo loci pro
 glasto Faber Semestr. male legit nitro et Victorius
 luteo. Nam glastum ex Plin. cap. 1. lib. 22. re-
 ctum est, aitque Plinius glasto Aethiopum colorem
 imitari Britannos.

49) τὴν ὄψιν αὐχμηροῦς] Aliter accipit dictionem αὐχμηροῦς,
 quam fert vulgaris significatio, sc. pro praedone.
 Sic hoc lib. εὐγενείας ἐμφασις κρατεῖν τῶν αὐχμηροτέ-
 ρων δύναται. *Nobilitatis argumentum latrocinio*
magis deditos potest summittere. Sic lib. 2. et alibi.

50) εἰ μὲν εἶδωλα τῶν κειμένων] Ipsos etiam vivos com-
 paratiue εἶδωλα vocat Sophocl. Aiac. Lorar.

ἐν δίκῃ⁵¹⁾ παρενοχλεῖτε ἡμῖν, οἱ μὲν γὰρ πλεῖστοι χερσὶ ταῖς ἀλλήλων ἀνήρηθε. ὅσοι δὲ πρὸς ὑμῶν, ἀμύνης νόμῳ καὶ ἐκ δικίας καὶ εἰς⁵²⁾ σωφροσύνην ὑβρεως πεπόνθατε. εἰ δὲ τιες τῶν ζώντων ἐστέ, ληστρικός μὲν ὑμῖν, ὡς ἔοικεν, ὁ βίος. εἰς καιρὸν δὲ ἤκετε, λύσατε τῶν περιεσηκότων ἀλγεινῶν, Φόνῳ τῷ καθ' ἡμῶν δράμα τὸ περὶ ἡμᾶς κατασφύσαντες. ἢ μὲν ταῦτα ἐπετραγῶδει. οἱ δὲ, εἰδὲ συνιέναι τῶν λεγομένων ἔχοντες, τοὺς μὲν αὐτοῦ καταλείπουσιν, ἰχυρὰν αὐτοῖς Φυλακὴν

B 4

τὴν

ὄρω γὰρ ἡμᾶς εἰδὲν ὄντας ἄλλο πλὴν,
εἶδωλ' ὅσοι περ ζῶμεν, ἢ κουφὴν σκιάν.

*Enim nos cerno, quique sub coelo sumus,
Simulacrum praeter nil esse aut umbram
lucem.*

Et Oedip. Colo.

ὀικτεῖρατ' ἀνδρὸς οἰδίπε τό δ' ἄθλιον
εἶδωλον.

Poetae tragici omnes, quorum testimonia stare supersedeo. Sic σκιᾶς ὄναρ apud Pindar. Pythion. Od. 8. et σκιᾶς εἶδωλον, apud Aristen. ep. 1. lib. 2. legend. Scalig. ad Catal. idem Heliod. postea iunxit εἶδωλα καὶ σκιᾶς. lib. 2. Vide, quae diximus ad illud Petron.

Vix nauita Porthmeus,

Sufficiet simulaera virum traducere cymba.

Sic latini viuentes interdum vocant *cadauera*, vt apud Apul. Tertull. et alios

51) οὐκ ἐν δίκῃ] Ex Platone, Xenophonte, Aristophan.

52) σωφροσύνην ὑβρεως] Eadem notione postea κόρη ἀνύβριτος, et θάνατος ἀνύβριτος, et ἀγχόνη προλήψαται τὴν ὑβριν, dixi ad Petron.

τὴν ἀσθένειαν αὐτῶν ἐπισήσαντες. ἐπὶ δὲ τὴν
 ναῦν ὀρμήσαντες, τὸν Φόρτον ἐξήντλουν, τῶν μὲν
 ἄλλων ὑπερορῶντες. πολλὰ δὲ ἦν καὶ ποικίλα.
 χρυσοῦ δὲ καὶ ἀργύρου καὶ λίθων πολυτίμων καὶ
 σφαιρῆς ἐσθῆτος, ὅση δύναμις ἐκάστοις, ἐκφοροῦν-
 τες. ἐπεὶ δὲ ἄλις ἔχειν ἐδόκει, καὶ τασαῦτα ἦν ὡς
 καὶ ληστρικήν κορέσαι πλεονεξίαν, τὴν λείαν ἐπὶ
 τὸν αἰγιαλὸν καταθέντες, εἰς φορτία καὶ μοίρας
 κατενέμουτο. οὐ πρὸς τὴν ἐκάστου τῶν ληφθέντων
 ἀξίαν, ἀλλὰ πρὸς τὸ ἴσον βάρος τὴν νέμησιν
 ποιοῦμενοι. τὰ δὲ περὶ τὴν κόρην καὶ τὸν νεανίαν,
 ἐν δευτέροις πράξειν ἐμελλον. καὶ τούτῳ πλῆθος
 ἕτερον ἐφίεχται ληστρικόν, ἰππέων δὺο τοῦ τάγ-
 ματος ἡγουμένων. ὅπερ ἄς εἶδον οἱ πρότεροι, ἔτε
 χεῖρας ἀνταράμενοι, ἔτε τι τῶν σκύλων ἐπενεγ-
 κάμενοι, τοῦ μὴ ἐπιδιωχθῆναι ἕνεκεν, ὡς δρόμα
 εἶχον, ἔφευγον. αὐτοὶ μὲν δέκα τὸν ἀριθμὸν ὄν-
 τες, τρεῖς δὲ τοσούτους ἐπέλθοντας θεασάμενοι,
 καὶ οἱ μὲν ἀμφὶ τὴν κόρην δεύτερον ἤδη ἠλίσκον-
 το, οὐδέπω ληφθέντες. οἱ δὲ ληστὰς πρὸς τὴν
 διωκταγὴν, καὶ ταῦτα σπεύδοντες, ὑπὸ τῆς τῶν
 ὀρῶμένων ἀγνοίας ἅμα καὶ ἐκπλήξεως, τέως ἀνε-
 ζέλλοντο: τοὺς μὲν γὰρ πολλοὺς Φόνους, ὑπὸ
 τῶν προτέρων γεγενῆσθαι ληστῶν εἰκάζον. τὴν κό-
 ρην δὲ ὀρῶντες ἐν ξένη καὶ περιβλέπτῳ τῇ σολῇ,
 καὶ τῶν μὲν προσπιπτάντων φοβερῶν ὡς ἂν μηδὲ
 γιγνομένων ὑπερορῶσαν, ὅλην δὲ τοῦ νεανίου πρὸς
 τοῖς τραύμασιν οὔσαν, καὶ ὡς ἴδιον τὸ ἐκεῖνα πά-
 θος ἀλγοῦσαν, τὴν μὲν τοῦ κάλλους, καὶ τοῦ
 φρονήματος, ἐθαύμαζον. τὸν δὲ καὶ τραυμα-
 τίαν ἐξεπλήττοντο, τοιᾶτος τὴν μορφὴν, καὶ τοσ-
 ῶτος τὸ μέγεθος ἔκειτο, κατὰ μικρὸν ἤδη πῶς
 ἀνείλη-

ἀνειληφώς ἑαυτὸν, καὶ πρὸς τὸ σύνηδες βλέμμα,
ἀποκαθιστάμενος.

ΙV. Ὅψε δὴ ἔν ποτε πλησιάσας ὁ λήσαρχος ἐπι-
ξάλλει τὴ τῆ κόρη τῆν χεῖρα, καὶ ἀνίσασθαί τε,
καὶ ἐπεσθαί ἐκέλευεν. ἡ δὲ τῶν μὲν λεγομένων ⁵³⁾
οὐδὲν συνιεῖσα, τὰ δὲ προσαττόμενον συμβαλοῦ-
σα, συνεφείλκετο τὸν νεανίσκον, ἔδδ' αὐτὸν μεθ-
ιέντα· καὶ τὸ ξίφος ἐπιφέρουσα τοῖς σέρνοις,
ἑαυτὴν ἀποσφάζειν ἠπέιλει ⁵⁴⁾, εἰ μὴ ἀμφοτέρους
ἀγοιεν. συνεῖς ἔν ὁ λήσαρχος τὸ μὲν τοι τοῖς λε-
γομένοις, πλέον δὲ τοῖς νεύμασι, καὶ ἅμα σύν-
εργον ἔξειν εἰς τὰ μέγιστα τὸν νεανίαν, εἰ περισω-
θεῖη, προσδοκήσας, καταβιβάσας τὸν τε ὑπα-
σπίτην, καὶ ἑαυτὸν τῶν ἵππων, ἀνατίθεται τοὺς
αἰχμαλώτους. τῆς μὲν ἄλλης τὰ λάφυρα συ-
σκευασαμένους ἐπεσθαί προστάξας. αὐτὸς δὲ
ἐκποδὸς παραθέων καὶ προσανέχων, εἰ πεί τις
αὐτῶν περιτρέποιο, καὶ ἦν δόξης οὐκ ἐκτός τὸ
γιγνόμενον. δελεύειν ὁ ἀρχὼν ἐφαίνετο, καὶ ὑπη-
ρετεῖσθαι ὁ κρατῶν τοῖς ἐαλωκόσιν ἠρέϊτο. οὕτως
ευγενείας ἐμφατικῶς καὶ κάλλους ἄψις, καὶ ληστρι-
κὸν ἦθος οἶδεν ὑποτάττειν, καὶ κρατεῖν [καὶ] τῶν
αὐχμηροτέρων δύναται.

V. Παραμείψαντες ἔν ὅσον δύο στάδια τὸν αἰ-
γιαλὸν, ἐκτραπέντες, εὐθύ τῶ ὄρους πρὸς τὰ
ὄρηθια ἐχώρουν, τὴν θάλατταν ἐν δεξιᾷ ποιησά-

B 5

μενοί,

53) οὐδὲν συνιεῖσα] Sic postea συνεῖς ὁ λήσαρχος.

54) ἑαυτὴν ἀποσφάζειν ἠπέιλει] Eadem de Stratonice ἀπει-
λῆσης μέγα τι κακὸν ἑαυτὴν ἐργάσασθαι, de Dea Syr,
sic apud Parthen. cap. 5. ἀποσφάζειν αὐτὸν ἠπέιλει,
sic leg. non, αὐτὸν.

μενοι, καὶ ὑπερβάντες χαλεπῶς τὰς ἀκρωρείας ἐπὶ τινὰ λίμνην κατὰ θατέραν τοῦ ὄρους πλευρὰν ὑποτείνουσιν ἠπειγόντο. ἦν δὲ τοιαύδε τις. ⁵⁵) Βουκόλια μὲν σύμπας κέκληται πρὸς Αἰγυπτίων ὁ τόπος. ἔστι δὲ κοιλὰς τῆς αὐτόθι γῆς, τοῦ Νείλου ὑπερεκχύσεις τινὰς ὑποδεχομένη, καὶ λίμνη γιγνομένη, τὸ μὲν κατὰ μέσου βάθος ἀπειρον, ἐπὶ δὲ τὰς ἀκρας, εἰς ἔλος ἀποτελευτῶσα. ⁵⁶) ὁ γὰρ ταῖς θαλάτταις αἰγιαλοὶ, τῆτο ταῖς λίμναις τὰ ἔλη γίγνεται. ἐν δὲ τούτοις ὅσον Αἰγυπτίων ληστρικὸν πολιτεύεται. ὁ μὲν ἐπὶ γῆς ὀλίγη, εἰ
πη

55) Βουκόλια] Nullus est scriptorum veterum (quod etiam testatur V. CL. Isaac. Casaub. ad Antonin. Capitolini.) qui tam bene Bucolia Aegypti describat ac autor noster. Nam historica, non oratoria narratio est, tangit D. Hieronym. in vita D. Hilariion. Gemist. in excerpt. de Geographia, Apul. Florid. 1. *est apud illos (Aegyptios) gens, quae nihil aliud, quam bubulcitare nouere, idque ideo cognomen illis Bubulci inditum, sic legam.* Dionys. Halic. 1. βίος ὁ βουκολικός etc. vide locum, qui longior hic exscribi non potest. lege etiam Achill. Tat. lib. 3.

56) ὁ γὰρ ταῖς θαλάτται] Dixit ad Grammaticorum nutum rectissime αἰγιαλοὺς non ἀκτὴν, quamquam interdum soleant confundi. ἀκτὴ, inquit, ὁ κρημνώδης τόπος ἐν θαλάσῃ: αἰγιαλός, ὁ ἐπίπεδος καὶ ὀμαλός. Scholiast. ad Aiac. Lorar. Comparant autem, ut hoc loci, saepe Latini scriptores maris littora, et lacuum paludes, ut D. Augustin. D. Hieronym. Tangit. Plin. epist. 7. lib. 9. *Ad mare tu aedificas, ego ad Larium lacum.* Intelligens, ut maris, sic lacuum paludes esse iuris publici, sed hoc accurate distinguit Vlpian. lib. 13. §. ult. *De iniuriis.*

πη τις ὑπερέχει τοῦ ὕδατος, 57) καλύβην πηξάμε-
νος. ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ σκάφους βιοτεύει, πορθμεῖον
τὸ

57) καλύβην πηξάμενος] Hanc casam piscatoriam sic de-
scribit Theocrit. Idyll. 22.

Ἰχθύος ἀγρευτῆρες ὁμῶς δύο κεῖντο γέροντες
στρωσάμενοι βρύον αὐόν ὑπὸ πλεκταῖς καλύβαισι
κεκλιμένοι τοίχῳ φυλλίνῳ.

Non longe aliter idem Theocrit. aliis in locis, vt
et Alciphron in epistolis, alique rei rusticae ac
piscatoriae scriptores; descripsere etiam casae illas
quidam e diuinae legis scriptoribus vtriusque vocis,
describit et medicus Cous de aëre aq. et loc. de-
scribunt et alii, quos non exscribo. Hae casae fieri
solebant ex virgis, iunco siue arundinibus, limo et
palea. *Virgis*, vt apud Tibull.

Ludit et ex virgis extruit arte casae.

Senec. Epist. 91. *Iunco*. Lucan. lib. 5.

*Haud procul inde domus non ullo robore fulta,
Sed sterili iunco canaque intexta palustri,
Et latus inuersa nondum munita phaselo.*

Epigramma Graecum vocat καλύβην σχοινίτιδα.
Limo, vt apud Petron. in descriptione casae.

*Et Paries circa palea satiatus inani,
Fortuitoque luto.*

Julian. Imperator epist. ad Liban. cuius locum pro-
tuli ad illud Petronii, *regiam trucem Palea*. Pe-
tron. loc. c. Pifid. Cosm.

τὰ λεπτὰ κάρφη συλλεγόντων εἰς σέγγην.

Quidam has casae μάνδρας interpretantur, sed pro-
prie μάνδραι sunt, quae dictionibus variis dicuntur,
ἐπαύλεις, σηκοί, περίβολοι, ἀρπάναι, σειροί, μεταύλιον,
μελιαθμοί. De quibus singulis alibi. Alia de casis
dixit V. CL. Io. Sauar. ad Sid. ep. 17. lib. 7. Lon-

τὸ αὐτὸ καὶ οἰκητήριον ἔχων. ἐπ' αὐτοῦ μὲν αὐ-
 τῶν αἰ γυναῖκες ἐριθεύουσιν, ἐπ' αὐτοῦ δὲ ἀπο-
 τίκτουσιν. ἐπ' αὐτῶν δὲ γένοιτο παιδίον, τὰ μὲν πρῶ-
 τα τῷ μητράῳ γάλακτι, τὰ δὲ ἀπὸ τῆς τοῖς
 ἀπὸ τῆς λίμνης ἰχθύσι πρὸς ἥλιον ὀπτωμένοις ἐκ-
 τρέφει. ⁵⁸⁾ ἔρπειν δὲ ὀρεγόμενον εἰ αἰσθόιτο, ἰμάν-
 τα τῶν σφυρῶν ἐξάψας, ὅσον ἐπ' ἄκρῃ τοῦ σκά-
 φος ἢ τῆς καλίας προβαίνειν ἐπέτρεψε, καινού-
 τινά χειραγωγὸν αὐτῷ τὸν δεσμὸν τοῦ ποδὸς
 ἐπισήσας.

VI. Καί τις ⁵⁹⁾ βαυκόλος ἀνὴρ ἐτέχθη τε ἐν
 τῇ λίμνῃ, καὶ τραφὼν ἔχε ταύτην, καὶ πατρίδα
 τὴν λίμνην ἐνόμισεν, ἰκανὴν δὲ φερέριον ἰχυρὸν εἶ-
 ναί λησαῖς. διὸ καὶ συρρέει ἐπ' αὐτὴν ὁ τοιοῦτος
 βίος. τῷ μὲν ὕδατι πάντες ὡς ἄτε τείχει χρώμε-
 νοι, τὸν δὲ πολὺν ⁶⁰⁾ κατὰ τὸ ἔλος κάλαμον, ἀντὶ
 χαρακώματος προεβλημένοι. ⁶¹⁾ σκολιὰς γάρ
 τινὰς

ge aliter καλύβην accipit scholiast. Apoll. Rhod.
 lib. 1. et quidam Grammatici.

58) ἔρπειν δὲ] Lege omnino Sophoclis Philoctetem
 p. 409. et scholiast. ad haec verba: εἰλυόμενος παῖς
 ἄτερ ὡς φίλας τιθήνας.

59) βαυκόλος ἀνὴρ ἐτέχθη ἐν τῇ λίμνῃ] Nemini potest igno-
 tum dici, Heliodorum cogitatione se referre ad an-
 tiquam Neptuni picturam, qui sedebat moderator
 navis instructae armamentis aratorii, de qua pictura
 copiose Philostrat. et nos alibi.

60) κατὰ τὸ ἔλος κάλαμον] Ideo Mitranez cum videret,
 praedones istos Bubulcos vti τοιοῦτα τῷ καλίμῳ ἀντὶ
 χαρακώματος, igni commisit, vt patet sine huius
 libri.

61) σκολιὰς ἀτραποὺς] Idē quibus nos sine huius libri.

τίνας ἀτραπούς τεμορμένοι, καὶ πολλοῖς ἐλιγμοῖς πεπλανημένας, καὶ σφίσι μὲν διὰ τὴν γνῶσιν ῥάσας, τοῖς δ' ἄλλοις ἀπόρους τῆς διέκπλους κατασκευάσαντες, μέγιστον ὀχύρωμα πρὸς τὸ μὴ ἂν τι παθεῖν ἐξ ἐπίδρομῆς ἐμηχανήσαντο. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν λίμνην καὶ τῆς ἐνοικῶντας αὐτῆ βυκόλης ὡδὲ πῶς ἔχει.

VII. Ἡδὴ δὲ ἤλις πρὸς δυσμάς ἰόντος, ἀφικνῶνται ἐπ' αὐτὴν εἰ ἀμφὶ τὸν λήσαρχον καὶ οἱ μὲν, τῶν τε ἵππων ἀπεβίβαζον τῆς νέας, καὶ τὴν λείαν ἐνετίθειντο τοῖς σκάφεσιν. ὁ δὲ πολὺς τῶν κατὰ χώραν μεινάντων λησῶν ὄμιλος, ἄλλος ἄλλοθεν τοῦ ἔλους ἐκδύς, ἀνεφαίνετο, καὶ συνέθειν, καὶ τὸν ⁶²) λήσαρχον οἶονεὶ βασιλέα τινα ἑαυτῶν προσαπαντῶντες ὑπέδεχοντο. τῶν δὲ λαφύρων τὸ πλῆθος ὀρῶντες, καὶ τὸ κάλλος τῆς κόρης θεσπέσιον τι χεῖμα περισκοποῦντες, ἱερά τινα ἢ ναοὺς πολυχρῆστους ἀποσετυλῆσθαι παρὰ τῶν ὁμοτέχνων ὑπελάμβανον. προσαφηρῆσθαι δὲ καὶ τὴν ἱερεῖαν αὐτὴν, ἢ καὶ αὐτὸ ἐμπνεῖν μετῆχθαι τὸ ἄγαλμα διὰ τῆς κόρης, ὑπ' ἀγνοίας εἰκάζον καὶ πολλὰ τὸν λήσαρχον τῆς ἀνδραγαθίας ἐυφημοῦντες, ἐπὶ τὴν οἴκησιν αὐτῆ παρέπεμπον. ἡ δὲ νησίδιον ἦν ἀποθεν τῶν ἄλλων, εἰς καταγωγίον μόνῳ σὺν ὀλίγοις τοῖς περὶ αὐτὸν ἀποτετμημένον, ἐνταῦθα ὡς κατήχθη, τοὺς μὲν πολλοὺς ἀκαδε ἀπιέναι προσέταπτεν, εἰς τὴν ὑπεραίαν ἀπαν-

62) λήσαρχον οἶονεὶ βασιλέα] Eadem apud Achill. Tat. lib. 3. ἄξοντες ἡμᾶς εἰς τὸν βασιλέα, τούτω γὰρ ἐκάλεσε τῷ ὀνόματι τὸν λησὴν τὸν μείζονα. De obvio conuentu dicimus ad lib. 10.

ἅπαντας ἤκειν ὡς αὐτὸν ἐπιτείλας. αὐτὸς δὲ σὺν ὀλίγοις τοῖς εἰωθόσιν ὑπολειφθεὶς, καὶ δείπνου πρὸς βραχὺ τοῖς τ' ἄλλοις μεταδούς, καὶ αὐτὸς μεταλαβὼν, τοὺς μὲν νέους Ἕλλησι τινὶ παραδί-δωσι νεανίσκῳ, ἔπρὸ πολλῶ παρ' αὐτοῖς αἰχμαλώτῳ γεγονότι, τοῦ διαλέγεσθαι ἕνεκεν, καλύψεως τῆς ἑαυτοῦ πλησίον ἀποκληρώσας, τάτε ἄλλα ἐπιμεληθῆναι τοῦ νέου προσάξας, καὶ τὴν κόρην ἀνύβριτον ἀπὸ πάντων διαφυλάττειν. ⁶³⁾ αὐτὸς δὲ καμάτῳ τὲ τῆς ὁδοιπορίας βαρούμενος, καὶ φροντίδι τῶν παρόντων συνεχόμενος, πρὸς ὕπνου ἐτέτραπτο.

VIII. Σιγῆς δὲ τὸ ἔλος καταχούσης, καὶ νυκ-τός εἰς πρώτην Φυλακὴν προελθούσης, τὴν ἐρη-μίων τῶν ὀχλησάντων, εὐπορίαν εἰς θρήνους οἱ περὶ τὴν κόρη ⁶⁴⁾ ἐλάμβανον. ἀνακινήσεως αὐτοῖς, οἴμα, πλέον τὰ πάθη τῆς νυκτός, ἄτε οὐδεμιᾶς οὔτε ἀκοῆς ἔτε ὄψεως ἐφ' ἑαυτὴν ἀντισπώσης, ἀλλὰ μόνῳ τῷ λυποῦντι χολάζειν ἐπιτρεπούσης. πολλὰ δὴ οὖν ἀνοιμώξασα καθ' ἑαυτὴν ἡ κόρη, κεχώριστο γὰρ (τῆτο προσαχθὲν) ἐπὶ τινος χα-μεύνης ⁶⁵⁾ κατακέκλιμένη, καὶ ὅσον πλείστον ἐπι-
δακρύ-

63) αὐτὸς δὲ καμάτῳ] Tangit eadem lib. 5. ἐμοὶ γὰρ τὴν τε ἐκ τῆς ὁδοιπορίας, καὶ τῶν ἄλλων φροντίδων κάκωσιν ὕπνω βραχεῖ γούν ἐσι παράμυθιτέον.

64) οἱ περὶ τὴν κόρη] Sic antea οἱ ἀμφὶ τὴν κόρη et οἱ περὶ τὸν Θεαγένην, pro virgine, pro Theagene. Non infrequenti veteribus Graecis loquendi modo, vt apud Xenophont. et Thucyd. idem Heliod. principio lib. 2.

65) ἐπὶ τινος χαμεύνης] Euripides vocat tale genus Iestifterniorum κερφυλάς, alii χαμεύνας et χαμαιτιπεῖς et

δακρύσασα, Ἄπολλον, ἔφη, ὡς λίαν ἡμᾶς καὶ
 πικρότερον ⁶⁶) ἀμύνη τῶν ἀμαρτημάτων. οὐδὲ
 ἱκανά σοι πρὸς τιμωρίαν τὰ παρελθόντα; σέρησις
 τῶν οἰκείων (καὶ) καταποντισῶν ἄλωσις, καὶ
 θαλασσῶν μυρίας κίνδυνος, καὶ ληστῶν ἐπὶ γῆς
 ἤδη δευτέρα σύλληψις, καὶ πικρότερα τῶν ἐν πεί-
 ρα τὰ προσδοκώμενα; καὶ ⁶⁷) ποῖ ταῦτα γήσεις;
 εἰ μὲν εἰς θάνατον ἀνύβριτον, ἡδὺ τὸ τέλος, εἰ δὲ
 με γνώσεται τις αἰχρῶς, ἢν μηδέπω μηδὲ θεα-
 γένης, ἐγὼ μὲν ἀγχόνη ⁶⁸) προλήψομαι τὴν ὕβριν,
 καθα-

et χαμαιρωσίας. De quibus Pimponius interpres
 Virgil. ad Bucolic. Quid haec inter se differant,
 multis ignotum. Nam καρφυλάς quidam esse aiunt
 ἐκ τῶν ξηρῶν ξύλων γινομένης κοίτας, vt Hesych. qui
 etiam testem sibi facit Euripid. ἰωνι. quid si dedu-
 cas ἐκ τῶν κάρφων καὶ φύλλων; Nam χαμαιτυπεῖα et
 χαμαιρωσία erat ἐκ φύλλων ἠπλωμένη καὶ πατουμένη,
 ὡς κοιμωμένη ἐπ' αὐτῇ τινός. vt ait scholiast. Sophocl.
 ad Philost. Tangit quodammodo Theocr. Idyll. ζ.

Ἀδείας σχίνοιο χαμευνίσιν ἐκλίνθημες.

- 66) πικρότερον ἀμύνη] Periculosa haec mortalium queri-
 monia, Deum incusare, quod delictis longe gra-
 uior poena sit, de quo scelere nos alibi.
- 67) ποῖ ταῦτα γήσεις;] Sic apud Plutarch. in Sylla. τὴ
 πέρας ἔσαι τῶν κακῶν; et apud Achill. Tat. lib. 5.
 προσευξάμενοι δὴ τῷ μεγάλῳ Θεῷ, καὶ ἰνετεύσαντες γῆναι
 ἡμῖν τὰ δεινὰ sic lib. 6. ποῖ ποτε γήσεται μοι τὰ τῆς
 ἄλης; solebant autem veteres ante ultimam luctus
 desperationem deos adprecari, vt tandem satiati es-
 sent, vt apud Cicer. pro M. Marcell. et saepe apud
 Horat. et Virgil.
- 68) ἀγχόνη] Diximus notulis nostris extemporalibus et
 praecipitatis ad Lucian. Ponit autem ἀγχόνην pro
 quoli-

καθάραν ἑμαυτὴν ὡσπερ Φυλάτῳ, καὶ μέχρι
θανάτου Φυλάξασα, καὶ καλὸν ἐντάφιον τὴν
σώφροσύνην ἀπενεγκαμένη. σοῦ δὲ εὐδεις ἔσαι δι-
κατης πιερότερος. καὶ ἐτι λέγουσαν ἐπέειχεν ὁ Θεα-
γέννης. παῦε, λέγων, ὦ Φιλτάτη καὶ Ψυχὴ ἐμὴ
Χαρίκλεια. θρηναῖς μὲν εἰκότα, παροξύνεις δὲ
πλέον ἢ δοκεῖς τὸ θεῖον. οὐ γὰρ ὀνειδίζεις, ἀλλὰ
παρακαλεῖν χρεῶν. εὐχαῖς, οὐκ αἰτίαις ⁶⁹⁾, ἐξι-
λεῖται τὸ κρεῖττον ⁷⁰⁾. ἡ δὲ, εὐ μὲν λέγεις. σὺ δὲ
μοι πῶς ἔχεις ⁷¹⁾; διηρώτα. Ῥᾶον, ἔφη, καὶ βέλ-
τιον

quolibet mortis genere, vt ex Aeschlylo docuimus,
sic apud Sophocl. ἀρτάνη pro quolibet mortis ge-
nere. Antigon.

Ἐπειτα μήτηρ καὶ γυνὴ διπλοῦν πάθος
Πλέκταισιν ἀρτάναισι λωβᾶται βίον.

69) εὐχαῖς ἕκ αἰτίαις] Non exscribo Lucian. Abdicato.
Nam apud eum eadem.

70) τὸ κρεῖττον] Reposuimus in interprete *numen*. Ac-
ceptione vulgari et plebeia reddiderat Latinus in-
terpres τὸ κρεῖττον *id quod est potentius*. Sed in
poëtis et philosophis (quod cuique e trivio notum)
quorum vocibus passim vtitur Heliodorus, τὸ κρεῖ-
τον *numen* est. Nec eos transcribo. Idem error,
lib. 2. ἡ πόλις διαίτημα κρεῖττόνων ἔδοξε, *vrbs numi-
num habitatio visa est*. Sic in versibus Pythago-
rae apud Platon. Aristot. Plutarch. passim. Quod
cum idem interpres diligentius ponderasset, l. 9.
τῶν κρεῖττόνων μέγιστον reddidit *ex numinibus maxi-
mum*. Deum igitur, quam praecedentibus voca-
verat τὸ θεῖον, nunc vocat τὸ κρεῖττον, quae recte
Gallicus interpres assequutus est. Haec autem pe-
riodus omnis vitiosa est, in Vatican. Cod.

71) σὺ δὲ μοι πῶς ἔχεις;] μοι vt apud Latinos *mihī et me*
redundant, de qua locutione Attica passim Comici
Graeci

τιον ὑπὸ τῆς ἐσπέρας, ἐκ τῆς τῆ μερικίης θεραπεύειας, ἢ τὰ φλεγμαίνοντά μοι τῶν τραυμάτων⁷²⁾ ἐπεκέφισεν. ἀλλὰ καὶ μάλλον εἰς ἕω κεφισθήση, ἔφη ὁ τὴν φρερὰν αὐτῶν ἐπιτετραμμένος. τοιαύτην σοι ποριούμαι βοτάνην, ἢ δια τρίτης ἐνώσει τὰς πληγὰς. ἔχω δὲ αὐτῆς ἔργω τὴν πείραν λαβών. ἐξ ἧ γάρ με δεῦρο αἰχμαλωτον οἶδῃ ἤγαγον, εἴ τις ποτε τῶν ὑπηκόων τῶδε τῷ ἄρχοντι συμβολῆς γενομένης τραυματίας ἦκεν, οὐ πολλῶν ἐδεήθη πρὸς ἴασιν ἡμερῶν, ἢ λέγω ταύτη βοτάνη χρησάμενος. εἰ δέ μοι μέλει τῶν ἡμετέρων, οὐκ ἄξιον ὑμῖν θαυμάζειν. τύχης τε γάρ μοι τῆς αὐτῆς εἰκόκατε κοινωνεῖν, καὶ ἅμα Ἕλληνας ὄντας οἰκτεῖρω καὶ αὐτὸς Ἕλληνα γεγωνώς. Ἕλληνα; ὦ θεοί, ἐπεβόησαν ὑφ' ἡδονῆς ἅμα οἱ ξένοι. Ἕλληνα ὡς ἀληθῶς τὸ γένος καὶ τὴν φωνήν. τάχα τίς ἔσται τῶν κακῶν ἀνάπνευσις. ἀλλὰ τίνα σε χρὴ καλεῖν, ἔφη ὁ Θεαγένης. ὁ δὲ, Κνήμωνα, πόθεν δὲ γνωρίζεις; Ἀθηναῖον. τύχη τίτι κεχημένον; παῦε, ἔφη. τί ταῦτα κινεῖς καὶ ἀναμοχλεύεις; τοῦτο δὴ τὸ τῶν τραγωδῶν. οὐκ ἐν καιρῷ γένοιτ' ἂν, ἐπεισόδιον ὑμῖν τῶν ὑμετέρων τὰ ἔμα ἐπεισφέρειν κακά. καὶ ἅμα οὐδ' ἂν ἐπαρκέσειε τὸ λειπόμενον πρὸς τὸ διήγημα τῆς νυκτός. ὑπνου καὶ ταῦτα δεομένοις ὑμῖν ἀπὸ πολλῶν τῶν πόνων καὶ ἀναπαύσεως.

IX. ΕΠΕΙ

Graeci et Latini, hic ambitiosum exscribere exempla.

72) ἐπεκέφισεν] Male in Vatican. et Basil. ἐπικου. De vi huius dictionis legendus Vlpian. Demosthen. interpretes p. 5.

IX. Ἐπεὶ δὲ οὐκ ἀνίεσαν, ἀλλὰ παντοίως λέγειν ἰκέτευον, μεγίστην ἠγόμενοι ⁷³⁾ παραψυχὴν, τὴν τῶν ὁμοίων ἀκοήν. ἀρχεται ὁ Κνήμων ἐντεῦθεν, ἦν μοι πατὴρ Ἀρίστιππος, τὸ μὲν γένος Ἀθηναῖος, Βυλῆς δὲ τῆς ἄνω ⁷⁴⁾ τὴν περισσίαν τῶν μέσων. ἔτος ἐπειδὴ μοι τὴν μητέρα τελευτῆσαι συνέβη, πρὸς δευτέρους ⁷⁵⁾ ἀπεκλίνετο γάμους, ἐπὶ μόνῳ μοι παιδί σαλεύειν ἐπιμεμφομένος, καὶ τοῖς οἴκοις ἐπεισάγει γυναῖον ἀσέϊον μὲν, ἀλλ' ἀρχέκακον, ὄνομα Δημαινέτην. ὡς γὰρ τάχιστα εἰσήλθεν, ὅλον ὑπεποιεῖτο ⁷⁶⁾, καὶ πράττειν ὅτι βάλαιτο ἔπειθε· τῇ τε ὥρᾳ τὸν πρεσβύτην ἐπαγομένη ⁷⁷⁾ καὶ

73) ἠγόμενοι παραψυχὴν] Multas narrare calamitates maiorum est leuamentum, ut copiosi differit Lucian. Dial. Mort. et Achill. Tat. lib. 3.

74) βυλῆς δὲ τῆς ἄνω] Quid possumus adferre noui et inauditi, de duplici Senatu Atheniensium, praeter ea, quae a doctissimis et clariss. Carolo Sigonio et a Io. Meursio dicta sunt? Quod si aliquid nobis esset dicendum, lectorem remitteremus ad librum illum singularem a nobis multoties promissum, *De Politia Atheniensium*. Ne tamen vacuus abeas, lege interim Vlpianum Demosth. Interpretem, p. 60. num. 58. et pag. 162. num. 242. et Libanium ad eundem p. 380. sic ἀμφότεραι βουλαὶ, de Senatu Atheniensium apud Lucian. in Timon. et alibi.

75) πρὸς δευτέρους] Sic apud Achill. Tat. I. I. ἐδέχσιν ἔν πατρὶ γυναικὸς ἑτέρας. Horum autorum alter alterius finis, quod, si Gaulmino meo morem geram, ad Achill. Tat. declarabo.

76) ὅλον ὑπεποιεῖτο] Eadem apud Lucian. Τοχαρ.

77) ἐπαγομένη] Sic postea, τέχνην τὴν ἐπαγωγὴν. Μοκ καλὰ τῶν ὀνομάτων τοῖς ἐπαγωγαῖς περιμυγνυῖα. **Locus hic**

καὶ τὰλλα ὑπερθεραπεύουσα· δεινὴ δὲ, εἴπερ τις
 γυναικῶν, ἐφ' ἑαυτὴν ἐκμῆναι, καὶ τέχνην τὴν
 ἐπαγωγὸν ἐκτόπως ἠκριβωμένη, προόδοις τε τοῦ
 μου πατρὸς ἐπισένουσα, καὶ εἰσόδοις προστρέ-
 χουσα, καὶ βραδύνοντι μεμφομένη, καὶ ὡς ἀπώ-
 λετ' ἂν, εἰ ὀλίγον ἐμέλλησε, καὶ περιβάλλουσα
 ἐφ' ἑκάστω ἡμέρῃ, καὶ ἐπιδακρύουσα τοῖς Φιλή-
 μασιν, οἷς ἀπασιν ὁ πατήρ μὲ σαγήνευθεῖς, ὅλην
 ἐκείνην καὶ ἔπνει καὶ ἔβλεπεν. ἡ δὲ καὶ μετὰ τὰ πρῶ-
 τα, ἴσα καὶ παῖδα ὄραν ἐπλάττετο. καὶ τούτῳ
 τὸν Ἀρίσιππον ὑποποιεμένη, καὶ ποτε, καὶ ἐΦίλη-
 σεν ἂν προσελθοῦσα, καὶ ὄνασθαι μὲ συνεχῶς
 ἤυξαστο. καὶ γὰρ προσίεμην, τῶν μὲν ὄντων οὐδὲν ὑπ-
 οπτεύων· ὅτι δὲ μητρώαν ἐπιδείκνυται περὶ ἐμὲ
 θαυμάζων διάθεσιν. ἐπεὶ δὲ ἰταμώτερον προσήει,
 καὶ θερμότερα ἦν τὰ Φιλήματα τοῦ πρέποντος,
 καὶ τὸ βλέμμα τοῦ σώφρονος ἐξιστάμενον, πρὸς
 ὑπόνοιαν ἤγεν ἤδη τὰ πολλὰ, καὶ ὑπέφευγον,
 καὶ πλησιάζουσιν ἀπωθούμην. καὶ τὰ μὲν ἄλ-
 λα, τί δεῖ μηκύνοντα⁷⁸⁾ ἐνοχλεῖν; τὰς πείρας⁷⁹⁾

C 2

ἀς

hic vitiosus in aliis edit. praeterquam in Com-
 melini.

78) μηκύνοντα] μακρύνοντα, μηκυνθῆ, μακρὸς μακρυνθῆ, καὶ
 ἰωνικῶς μηκρυνθῆ, καὶ ἐκθλίψει τοῦλ Διοτικῶς μηκυνθῆ.
 Sic has tricas verborum et quisquiliis verborum in-
 quirat Tzetz. ad Lycophron. Alex. 2. Tragici pas-
 sim hac utuntur dictione, pro qua Latini dicebant,
 quid opus verbis? ut Plaut. Curcul. Act. I. sc. 1.
 Donat. in Phorm. Act. I. sc. 2. formula est, qua
 utuntur, qui rem totam dicturi sunt vno verbo.

79) τὰς πείρας] Repetit eadem. lib. 7. vbi narrat de
 Arface.

αἷς καθῆκε, τὰς ὑποσχέσεις, αἷς ἐπηγγείλατο, νῦν μὲν παιδίον, νῦν δὲ γλυκύτετον ὀνομάζουσα, καὶ αὖθις κληρονόμον, καὶ μετ' ὀλίγον ψυχὴν ἑαυτῆς ἀποκαλοῦσα, καὶ ἀπλῶς τὰ καλά τῶν ὀνομάτων τοῖς ἐπαγωγοῖς παραμιγνύσα, καὶ οἷς τισι μᾶλλον προστρέχω περισκοποῦσα. ὡς ἐν μὲν τοῖς σεμνοτέροις μητέρα ἑαυτὴν ἀναπλάττουσα, ἐν δὲ τοῖς ἀτοποτέροις τῆτο ἐκείνο λαμπρῶς ἐρωμένην ὑποφαίνουσα.

κ. Τέλος δὲ γίνεται ⁸⁰⁾ τὶ τοιῶτον. ⁸¹⁾ Παναθηναίων τῶν μεγάλων ἀγομένων, ὅτε τὴν ναῦν Ἀθηναῖοι ἐπὶ γῆς τῆ Ἀθηνᾶ πέμπουσιν, (ἐτύχων μὲν ἐφηβέων) ἄσας δὲ τὸν εἰωθότα παιᾶνα τῆ θεῶ, καὶ τὰ νενομισμένα προπομπεύσας ὡς εἶχον ⁸²⁾ σολῆς, αὐτῆ χλαμῦδι, καὶ αὐτοῖς σφάνοις, ἔρχομαι οἰκάδε ὡς ἑμαυτόν. ἢ δὲ, ἐπειδὴ
τὸ

⁸⁰⁾ τὶ τοιῶτον] Sic recte Commel. cum vitiose, in Vatic. et Basil. τδ.

⁸¹⁾ Παναθηναίων τῶν μεγάλων] Vide omnino Pausan. nostrum.

⁸²⁾ ὡς εἶχον σολῆς] Sic antea ὡς δρόμῃ εἶχον et postea εὐθὺς ὡς εἶχε et ὡς εἶχον δεσμῶν et lib. 2. ὡς εἶχε σπουδῆς, passim denique. De hoc autem Gnemonis habitu lege Lucian. Nauig. talis ornatus ephedorum festo die Iouis Cassii, de quibus sic Iulian. Imperat. Misopog. ἀνέπλαττον παρ' ἑμαυτῶ πομπὴν, ὡς περ ὀνείρατα δρῶν ἱερεῖα καὶ σπονδὰς καὶ χόρους τῶ θεῶ καὶ θυμιάματα καὶ τῆς ἐφήβης ἐκεῖ περὶ τοῦ τέμενος θεοπρεπέστατα μὲν τὰς ψυχὰς κατασκευασμένους, λευκῇ δὲ ἐσθῆτι καὶ μεγαλοπρεπεῖ κοσμημένους. Sed de his omnibus in libro singulari, quem iam saepius promisi, Legend. Apul. l. vlt. Miles. et Eustath. principio lib. I. Amor.

τὸ πρῶτον εἶδεν, ἐκτὸς ἑαυτῆς γίνεται, καὶ οὐδὲ
 ἔσοφίσευεν ἔτι τὸν ἔρωτα, ἀλλ' ἀπὸ γυμνῆς τῆς
 ἐπιθυμίας προσέτρεχε, καὶ περιβαλοῦσα, ὁ νέος
 Ἰππόλυτος, ὁ Θησεύς ⁸³⁾ ὁ ἑμὸς ἔλεγε. τίνα με
 οἶεσθε γεγενῆσθαι, ὅς καὶ νῦν ἐρυθριῶ διηγούμε-
 νος; ἀλλ' ἔσπέρας γενομένης, ὁ μὲν πατήρ εἰς τὸ
 πρυτανεῖον ⁸⁴⁾ ἔσιτεῖτο, καὶ ὡς ἂν ἐν τοιαύτῃ παν-
 ηγύ-

C 3

83) ὁ Θησεύς ὁ ἑμὸς] Vt aliquid narrationis, sic verba
 pleraque ex simili tragoedia Euripidis.

84) εἰς τὸ πρυτανεῖον] Non explico, quid Prytaneum.
 Nam alibi alii copiose, quibus aliquid addimus ad
 Pausan. In sacris autem publicis solebant senatores
 vtriusque senatus vna cibum capere ἐν τῷ πρυτανεῖῳ,
 vt patet apud Athen. Dixi in sacris publicis, vt
 hoc loci, nam singulis diebus quinquaginta e su-
 periori senatu quingentorum vna cibum sumebant
 I. Pollux lib. 8. ἡ θόλος ἐν ἧ συνεδείπνουν ἑκάστης ἡμέρας
 πεντήκοντα τῆς τῶν πεντακοσίων βουλῆς. Scholiast. Ari-
 stoph. ad Equit. Act. I. sc. 2. πρυτανεῖον οἰκίσκος
 παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις, ἐνθα σιτοῦνται, δημοσίᾳ, οἱ τῆς τοι-
 αύτης τιμῆς παρ' αὐτοῖς τυχόντες. περισπεδάσθον γε ἦν
 τῆς δωρεᾶς τυχεῖν, ἐπὶ γὰρ μεγάλοις κατορθώμασι τὴν
 τοιαύτην ἀπεδίδον χάριν. Prytaneum domuncula
 apud Athenienses, vbi publico sumtu alebantur,
 qui tali apud eos honore dignabantur, hoc autem
 insigniri beneficio valde exoptatum, quoniam in-
 gentibus facinoribus haec merces erat proposita.
 Sed prytaneum illud Aristophanis illi simile, de
 quo Lucian. Prometh. nos vero de prytaneo illo,
 cuius pars θόλος, vbi senatores prytanei quingenti
 per decades epulabantur, vt patet apud Harpo-
 crat v. πρυτανεῖς. Recte tamen scholiast. Aristoph.
 loc. cit. πρυτανεῖον videtur interpretari οἰκίσκον. Nam
 pro prytaneo tholum solum capiebant, partem pro
 toto, vt patet apud Vlpian. Demosth. interpr. θό-

ηγύρει, καὶ πότῳ πανδήμῳ ⁸⁵⁾ καὶ διανυκτερεύειν
 ἐμελλεν. ἢ δὲ ἐπιγίνεται μοι νυκτὸς, καὶ ἐπειρᾶτο
 τινὸς τῶν ἀθεμίτων ⁸⁶⁾ τυγχάνειν. ὡς δὲ παντοίως
 ἀντεῖχον, καὶ πρὸς πᾶσαν θεραπείαν καὶ ὑπό-
 χρεσιν καὶ ἀπειλὴν ἀπεμαχόμεν, βαρὺ τι καὶ βύ-
 θιον σενάξασα, ἀπιῖσα ὄχετο καὶ μόνην ἢ πα-
 λαμναία τὴν νύκτα ὑπερθεμένη, τῶν ἐπιβλαῶν
 τῶν εἰς ἐμὲ κατήρχετο. καὶ πρῶτον μὲν εἰδὲ δια-
 νῆση τότε τῆς εὐνῆς, ἀλλ' ἤκοντι τῷ πατρὶ, καὶ
 τί τῷτο πυνθανομένῳ, ⁸⁷⁾ μαλακῶς τε ἔχειν
 ἐσκή-

λος autem erat οἰκίσκος, coenaculum, aliter vocatum σκιάς, ut patet apud Harpocrat. v. θόλος. Quamquam sciamus, quid proprie Graecis σκιάδες, quas quidam cum trichilis nostris siue umbratilibus confundunt. Gl. MSS. in prytanei diuisione aliter θόλον accipiunt sc. τῷ σίτῳ δίκην, alia etiam θόλου acceptio apud Demosth. pro loco, vbi asseruabantur litigantium chartae. Aliae Gl. MSS. pro re eiusdem significationis accipiunt πρυτανεῖον, θεσμοθέτιον, θόλον, τῷ σίτῳ θήκην. Sed de his omnibus in libro, quem dixi, *de Politia siue civili doctrina Atheniensium*.

- 85) πατῶ πανδήμῳ] Vbi festum publicum, ibi δημοθοινία, ut patet apud Aristænet. epist. 5. lib. 1. et nos pluribus in libro promisso.
- 86) ἐπειρᾶτο τινὸς τῶν ἀθεμίτων] Dixi ad Lucian. notis mihi somnianti surreptis.
- 87) μαλακῶς ἔχειν] Idem dolus meretricius apud Lucian. in Toxar. est autem hic μαλακῶς ἔχειν, quod Augusto apud Suetonium *varide habere*. Sic ἔχειν κακῶς apud Aristoph. in Kanis et φαύλως φέρεσθαι apud Athen. lib. 8. contra *bene habere* apud Tacit. Ann. lib. 14. Sophocl. Electra, dixit Iuuenal. Sat.

ἔσκηπτετο, καὶ ἔδὲ ἀπεκρίνατο τὴν πρώτην. ὡς δὲ ἐνέκειτο, καὶ τί πεπόνθοι πολλάκις ἀνηρώτα, ὁ θαυμαστός, Φησὶ, καὶ εἰς ἐμὲ νεανίας ὁ κοινὸς ἡμῶν παῖς, ὃν ἐγὼ πλέον καὶ σοῦ πολλάκις ἠγάπησα (καὶ μάρτυρες οἱ θεοὶ ⁸⁸) κύειν με πρὸς τινῶν αἰδοόμενος, ὃ δὴ σε τέως ἐκρυπτον, ἕως ἂν τό ἀσφαλὲς γνοίην, τὴν σὴν ἀπουσίαν ἐπιτηρήσας, ταῦτα δὴ τὰ εἰωθότα παραινοῦσαν, καὶ σωφρονεῖν παρακελευομένην ⁸⁹), μὴ δὲ πρὸς ἑταίραις ἔχειν τὸν νῆν καὶ μέθαις (οὐ γὰρ με ἐλάνθανεν ἔτῳς ἔχων, σοὶ δὲ οὐκ ἔφραζον, μήτινα λάβοιμι μητρυιᾶς ὑπόνοιαν) ταῦτα λέγουσαν μόνην πρὸς μόνον, τοῦ μὴ ἐρυθρίαν αὐτὸν ἐνεκεν, τὰ μὲν ἄλλα ὅσα περὶ σέ τε καὶ μὲ περιῦβρισεν, αἰχύνομαι λέγειν. λαῖξ δὲ κατὰ τῆς γαστρὸς ἐναλλόμενος, οὕτως ἔχειν, ὡς ὄρας, διέθηκε.

XI. Ταῦτα ὡς ἤκουσεν, οὐκ εἶπεν, οὐκ ἠρώτησεν, οὐκ ἀπολογίαν προὔθηκεν, ἀλλὰ πισεύων μὴδ' ἂν ψεύσασθαι κατ' ἐμοῦ, τὴν οὕτω περὶ ἐμὲ διακειμένην, εὐθύς ὡς εἶχε κατὰ τι μέρος τῆς οἰ-

C 4

κειίας

Sat. 12. sentire calorem, quo loci falluntur interpretes, qui febrem interpretantur.

88) μάρτυρες οἱ θεοὶ] Solemnis veterum in feriundo foedere formula, μάρτυρες ἐς θεοὺ. De qua Eustath. ad Iliad. γ. sic postea θεὸς συνεχῶς ἐπικαλούμενος μάρτυρας Eustath. Amator.

89) παρακελευομένην] Primus hunc locum emendavit Amiotus noster, et sequentem, nisi quod scribit ἑταίρας καὶ μέθας. alii praemonstrante Mercurio, veram lectionem ingressi sunt.

κειας περιτυχών, οὐδὲν εἰδόμενα⁹⁰), πύξ τε ἔπαιε,
καὶ παῖδας προσκαλεσάμενος, μάσιξιν ἠκίζετο,
μηδὲ τὸ κοῖνον δὴ τοῦτο διότι ξαινοίμην γιγνώ-
σκοντα. ὡς δὲ ἐνεπέπληστο τῆς ὀργῆς, ἀλλὰ νῦν
γε, ἔφην, ὦ πατερ, εἰ καὶ μὴ πρότερον, δίκαιος
ἂν εἴην τὴν αἰτίαν τῶν πληγῶν μανθάνειν. ὁ δὲ,
μᾶλλον παροξυνθείς, ὦ τῆς εἰρωνείας, Φησὶ τὰς
πράξεις αὐτοῦ τὰς ἀνοσίας παρ' ἐμῶ βέλεται
μανθάνειν. καὶ ἀποσραφεῖς, ἐπὶ τὴν Δημαινέτην
ἔσπευδεν. ἡ δὲ, ἔπω γὰρ κεκόρεστο, δευτέρας ἐπι-
βουλῆς κατ' ἐμοῦ τοιαῦδε ἤπτετο. Θίσβη παι-
δισκᾶριον ἦν αὐτῇ, ψάλλειν τε πρὸς κιθάραν
ἐπιστάμενον, καὶ τὴν ὄψιν οὐκ ἄωρον. τοῦτο ἐπ'
ἐμὲ καθήσιν, ἐρᾶν μὲ δῆθεν προστάξασα· καὶ
ἦρα παραχρῆμα ἡ Θίσβη καὶ ἡ πολλακίς πειρῶν-
τα με ἀπώσαμένη, τότε παντοίως ἐφείλκετο,
βλέμμασι, νεύμασι, συνθήμασιν. ἐγὼ δὲ ὁ μά-
ταιος ἄθροον καλὸς γεγενῆσθαι ἐπεπείσμην, καὶ
τελος ἐπὶ τὸν θάλαμον ἐλθοῦσαν νυκτὸς ὑπεδε-
χόμεν. ἡ δὲ καὶ αὐθις ἀνῆκε, καὶ πάλιν, καὶ
τοῦ λοιποῦ συνεχῶς ἐφοίτα. ἐπεὶ δὲ ποτε φυλάτ-
τεσθαι αὐτῇ τὰ πολλὰ παρήνουν, μὴ γνωσθεῖη
παρὰ τῆς δεσποίνης, ὦ Κνημῶν, ἔφη, ὡς λίαν
ἀπλοϊκὸς τις εἶναι μοι δοκεῖς· εἰ γὰρ ἐμὲ θερά-
παιαν ἔσαν καὶ ἀργυρώνητον ἠγῆ χαλεπὸν εἶ-
ναι προσομιλῶσαν⁹¹) ἀλῶνα, τίνος ἂν ἐκείνην
ἀξίαν

90) εἰδόμενα] Mendose codex Amioti εἰδόμενα, quem errorem operibus typographicis adscriberem, nisi alios insuper codices foedasset. Haec autem pagina est apud Lucian. in Toxar. et in tract. *De non tem. cred. calum.*

91) προσομιλῶσαν] Vide quid dixerim ad illud Petronii *iacuerunt ergo.*

ἀξίαν εἶποις εἶναι τιμωρίας, ἢ καὶ εὐγενῆς εἶναι
 Φάσκησα, καὶ νόμῳ τὸν συνοικῶντα ἔχουσα, καὶ
 θάνατον ⁹²⁾ τὸ τέλος τοῦ παρανομήματος γινώ-
 σκησα, μοιχᾶταις; παῦε, ἔφην, ἔ γάρ ἔχω σοι πι-
 στεύειν. καὶ μὴν, εἰ σοι δόξειεν, ἐπ' αὐτοφόρῳ
 παραδώσω τὸν μοιχόν. εἰ γὰρ ἔτω Βηληθῆς ἔφην,
 καὶ μὴν βηλήσομαί γε, ἀπεκρίνατο, σῆτε ἕνεκεν
 ἔτω πρὸς αὐτῆς περιυβρισμένον, καὶ ἐμαυτῆς δὲ
 οὐκ ἔλαττον, ἢ πάχῳ τὰ ἔχματα, ἐφ' ἐκάστης
 ζηλοτυπίαν ματαίαν ἐκείνης ἐπ' ἐμὲ γυμναζέσης.
 ἀλλ' ὅπως ἀνήρ ⁹³⁾ ἔση κατάλαβε.

XII. Ἐπεὶ δὲ ἔτως ἔξιν ὑπερχόμην, τότε μὲν
 ἀπιῶσα ὤχετο. τρίτῃ δὲ ὑπερον νυκτὶ καθεύδοντά
 με ἐξανίστησι, καὶ τὸν μοιχόν ἐνδον εἶναι κατεμή-
 νυε τὸν πατέρα μὲν εἰς ἀγρὸν αἰφνιδίως τινὸς
 χρείας καλύψεως πεπορευῶσαι λέγουσα τὸν δὲ, ἔτω
 συγκείμενον αὐτῷ πρὸς τὴν Δημαινέτην, ἄρτι παρ-
 εισδεδυκένας προσήκειν δὲ καὶ πρὸς ἄμυναν εὐ-
 τρεπίζεσθαι καὶ ξιφῆρη ποιεῖσθαι τὴν ἔφοδον τοῦ
 μὴ διαδραῖναι τὸν ὑβριστήν. ἐποιοῦν ἔτως καὶ λα-
 βῶν ἐγχειρίδιον, τῆς Θίσβης ἠγουμένης, καὶ δᾶ-
 δας

C 5

92) καὶ θάνατον] De poena adulteriū apud Athenienses
 dico in libro, de Politia Atheniensf.

93) ἀνήρ ἔση] Eadem acceptione vir apud Latinos. Sa-
 lust. Catilin. Memineris de virum esse. Virg. Aen.
 I. et 9. Serv. ad 6. Aen. Terent. Adelph. Act. 4.
 sc. 2. sic φάος eadem acceptione apud Homer.
 Iliad. 18. vulgo male interpretatum lumen. Dis-
 sentio omnino a Commelino, cui placet libri Xylan-
 dri Lectio, καταλαβῶν. Nec sincerior interpret. Vul-
 garis et Palatina verae sunt.

δας ⁹⁴⁾ προαπίτσης, ἐπὶ τὸν θάλαμον ἦειν. ἐπεὶ δὲ ἐπέστην, λύχνος ⁹⁵⁾ τέ τινος ἔνθον αὐγὴ διεξέπιπτε, καὶ τὰς θύρας ἐπικειμένας ὡς ὀργῆς εἶχον ἐξάγεις, ἀνοίγω. καὶ εἰςδραμῶν, ποῦ ποτε ὁ ἀλιτήριος, ἐβόων, ὁ λαμπρὸς τῆς πάντα σωφρονέσης ἐρώμενος καὶ ἅμα λέγων, ἐπῆειν ὡς ἄμφω διαχειρισόμενος. ἐκ δὲ τῆς εὐνῆς ὁ πατήρ, ὦ θεοί, περιτραπίεις προσπίπτει με τοῖς γόνασι, καὶ ὦ τέκνον, ἐπίχες μικρὸν ἔλεγεν οἴκτειρον τὸν γεννήσαντα· Φεῖσα πολιωῶν αἶτε σε ἀνέθρεψαν. ὑβρίσαμέν σε, ἀλλ' οὐ μέχρι θανάτου τιμωρητέοι ⁹⁶⁾.
μὴ

- 94) δᾶδας προαπτέτης] Vel, vt alii Codd. προσαπτ. Tangit Graecorum morem, quibus ad lectum euntibus praeerat ancilla cum taedis. Sic apud Homer. Odyss. α.

Ἐνθ' ἔβη εἰς εὐνήν, πολλὰ φρεσὶ μερμηρίζων
τῷ δ' ἄρ' ἄμ' αἰδομένας δαΐδας φέρε κέδν' εἰδυῖα.
Εὐρύκλεια.

*Huc adiit lectum, multa imo corde volutans,
Ante ipsum ardentis taedas veneranda ferebat
Eurichia.*

Idem Homerus saepius alibi, a quo Q. Calaber, Nonn. et alii.

- 95) λύχνος τέ τινος] De lucernis siue bilychnibús copiose interpr. Petron. Athen. lib. 8. Sauan. ad Sidon. Notare autem pretium est, diuitum thalamis praeluxisse nocturnam lucernam, sic lib. 3. λύχνος τε ἡμίμενος εἰσεφέρετο θεραπαινίδι et lib. 7. μόνον δὲ τὸν θάλαμον λύχνος καταυγάζοντος. Itaque lib. 1. ne Demaeneta dignosceretur, ancilla Thisbe ἀφαιρεῖ τὸν λύχνον, vt Cybele lib. 7. ἀφελῆσα τὸν λύχνον.

- 96) τιμωρητέοι] Sic reposuimus, cum scriptum esset, sensu deuio τιμωρητέος, quam lectionem sequebatur inter-

μη γίνου τῆς ὀργῆς ὅλος, μη δὲ Φόνω πατρῶω
 χεῖρας μιάνης τὰς σὰς. ὁ μὲν ταῦτα, καὶ ἕτερα
 πρὸς τούτοις ἐλεεινῶς ἰκέτευεν, ἐγὼ δὲ ὡσπερ
 τυφῶνι⁹⁷⁾ βληθεῖς, αὖτος, ἀπόπληκτος, ἐσήκειν,
 τὴν Θίσβην περιβλέπων, οὐκ οἶδ' ὅπως ἑαυτὴν
 ὑποσεύλασαν, τὴν κλίνην καὶ τὸν θάλαμον ἐν
 κύκλω περιεσκόπουν, εἰπεῖν τι διαφορῶν, πρᾶξαι
 ἀμηχανῶν. ἐκπίπτει μου καὶ τὸ ξίφος τῶν χει-
 ρῶν. καὶ τὸ μὲν ἡ Δημαινέτη προσδραμοῦσα
 σπουδαίως ἀνήρπασεν. ὁ δὲ πατὴρ ἐν τῷ ἀκινδύνῳ
 γεγονῶς, ἐπιβάλλει τέ μοι τὰς χεῖρας, καὶ δεσ-
 μεῖν ἐκέλευε, πολλὰ τῆς Δημαινέτης παροξυνῆ-
 σης, καὶ ἔταῦτα ἦν ἂ προηγόρευον βοώσης, ὡς
 φυλάττεσθαι προσήκει τὸ μειράκιον, ὡς ἐπιβρ-
 λεύσειε καιροῦ λαβόμενον. ἔωρων τὸ βλέμμα,
 συνίην τῆς διανοίας. ὁ δὲ, προηγόρευες εἰπῶν, ἀλλ'
 ἠπίσθουν τότε μὲν ἐν δεσμοῖς εἶχε, λέγειν τι βου-
 λομένῳ τῶν ὄντων, καὶ φράζειν, οὐκ ἐπιτρέψας.

XIII. Ἄμα δὲ τῇ ἔω, λαβὼν οὕτως ὡς εἶχον
 δεσμῶν, ἐπὶ τὸν δῆμον ἤγε; καὶ τῆς κεφαλῆς
 κόνιν καταχεάμενος⁹⁸⁾. Οὐκ ἐπὶ τοιαύταις μὲν ἐλ-
 πίσι

interpres, vt lectionem omnium codicum. Sed vi-
 tiosam esse patet verbis praecedentibus. in Vatic.
 erat μέχρι θανάτου τιμωρητέος, et ἐλεεινῶς, quod mox
 sequitur, pro ἐλεεινῶς. Quod autem in Vaticano
 Cod. mendum, scito etiam illud esse in Basil. quod
 semel monitum volo.

97) ὡσπερ τυφῶνι βληθεῖς] Dixi copiose ad illud Petron.
fulminatus hac promuntiatione.

98) τῆς κεφαλῆς κόνιν καταχεάμενος] Vt multis locis apud
 Demosth. et Lucian. Accusatores autem fuisse for-
 didatos

πίσιν, ὃ Ἀθηναῖοι, τόνδε ἀνέτρεφον, ἔλεγεν. ἀλλὰ τῷ γήρωι τοῦ μου βακτηρίαν ἔσκασαι προσδοκῶν

didatos, lutulentos, cinere calido perspersos, veste laceratos, et aliquando lurida macie deformes, ut dolorem luctumque interdum simulando iudicibus incuterent, patet ubique tam apud Graecos, quam Latinos scriptores, et satis hic Hylas dictus, ut docet amicus noster, G. Gaulm. et vir Clariss. Io. Savar. ad Sidon. suum p. 55. et Carm. 7. Ductus (breuiter enim quaedam monenda) mos ille a Iudaeis, quibus fordidae vestes et caput cinere perspersum, genarum laceratio et similia signum luctus, ut 2 Reg. c. 1. passim apud Ioseph. Antiquitt. Iudaic. et praecipue lib. 7. Item vestes laceratae, ut apud Samuel. 1. c. 2. 2. cap. 1. et 15. Iob. cap. vlt. vers. 6. et manus in caput impositio. Samuel. c. 2. Transiit a Iudaeis ad Aegyptios, ut patet apud Diod. Sic. lib. 2. ab Aegyptiis ad Graecos. Homer. Iliad. σ. et ω., et Odyss. ω. Euripid. Hecuba, Q. Calab. lib. 3. Niceph. Gregor. lib. 4. Polyae. Stratag. p. 338. et Graecis ad Romanos Ouid. trist. Eleg. 3. lib. 1. Suet. Vitell. c. 15. Quintil. Declam. Claudian. de raptu Proserp. lib. 3. Apul. Miles. lib. 3. Commonitorium siue Marci ad Martial. Epigr. 24. lib. 2. apud Graecos caput erat vel lutulentum, ut apud Euripidem loc. cit. vel perspersum cinere, qui quidem cinis calidus fuit, Homer. locis cit. crebro repetit hunc versum.

Ἀμφοτέρῃσι δὲ χερσὶν ἔλων κόνιν αἰθαλοέσσαν.

Et cinere ambabus calido sua tempora foedans.

Senec. Troad.

Sparsiq; cinis feruidus ora

Alibi

Per colla fluant moesta capilli

Tepido Troiae puluere turpes.

Hoc

κῶν, ἐπειδὴ τάχιςά μοι ἐγένετο, ἐλεύθερίου τε
 τροφῆς μεταδούς, καὶ τὰ πρῶτα τῶν γραμμά-
 των διδάξάμενος, ⁹⁹⁾ εἰς τοὺς Φράτορας καὶ γεν-
 νήτορας εἰσαγαγῶν, ¹⁰⁰⁾ εἰς ἐφήβους ἐγγράψας,
 πολί-

Hoc etiam cinere faciem vestosque fuisse fordidas
 patet apud Homer. loc. cit.

χεύατο καὶ κεφαλῆς χαριῆν δ' ἤσχυνε πρόσωπον
 Νεκταρέω δὲ χιτῶνι μέλαιν' ἀμφίζανε πέφρη.

*Sparserat in caput, ac vultus foedarat honestos,
 Vestibus atque cinis pullis praestantibus haesit.*

Erant et in luto ac cinere volutationes, capillorum
 eradicationes, plausus inconditi manuum, et simi-
 lia, quae obuia legenti Graecos.

99) εἰς τὰς φράτορας] Quid sit φρατρεία et φράτορες, de-
 clarant satis abunde Lucian. de merced. cond. Poll.
 Hesych. Suid. et insuper Casaubon. ad Athen. qui-
 bus vltimam manum imponimus ad libr. *De civili
 doctrina siue de Polit. Atheniens.*

100) εἰς ἐφήβους ἐγγράψας] Quid sibi velit Heliodorus,
 vult te docere Harpocrat. edit. Phil. Iacob. Mau-
 faci, viri clarissimi, Senatoris Tholosani, p. 114.
 quem lege. Dum autem scribit ἐγγράψας, vtitur
 proprio conuenientique verbo. Sic Dionys. Halic.
 lib. 4. εἰς φυλὰς κατεγγράφει, Cic. lib. 3. de Legg.
Populi partes describunt. Male, qui legunt distri-
 buunt. Hac etiam in re vtuntur dictione κρῖνειν,
 quam mutuuntur ab Homero. Autor disceptatio-
 nis, cui titulus *Amores* apud Lucian. ἐκ τῆς ἀντι-
 παιδος ἡλικίας εἰς τὰς ἐφήβους κρῖναι, *post puberta-
 tem inter ephebos allectus.* Sic etiam δοκιμασθῆναι
 accipiunt Attici εἰς ἄνδρας ἐγγραφῆναι: et ita ἀδοκι-
 ματος, ὁ μὴ πῶ ἐγγεγραμμένος apud Harpocrat. caetera
 explico alibi, hac autem omnes dictiones locum
 non

πολίτην ὑμέτερον καὶ τοῖς νόμοις ἀποΦήνας, ¹⁰¹⁾
 πάντα τὸν βίον ἐπὶ τούτῳ τὸν ἐμὸν ἐσάλευον.
 ἐπεὶ δὲ τούτων ἀπάντων λήθην λαβάν, ἐμὲ μὲν
 ὕβρεσι ταπρῶτα, καὶ πληγαῖς ταυτηνὴ τὴν κα-
 τὰ νόμους συνοικοῦσαν ¹⁰²⁾ μοι ἠκίσατο· τέλος δὲ
 καὶ ΞιΦήρης νύκτωρ ἐπῆλθε, καὶ παρὰ τοσοῦ-
 τον γέγονε πατραλοίας, παρ' ὅσον ἀντέχεν ἡ τύ-
 χη ἀπροσδοκῆτῳ φόβῳ τὸ Ξίφος ¹⁰³⁾ τῶν τῆς
 χειρῶν

non solum habuerunt in ephebis, priusquam ago-
 nistae legitimi censerentur, sed etiam aliis.

101) πάντα τὸν βίον ἐσάλευον] verbo utitur Sophocli fre-
 quentissimo, sic in Oedip. tyranno.

Πόλις γὰρ, ὥσπερ αὐτὸς ἐισορᾶς, ἄγαν
 ἤδη σαλεύει.

Idem multoties alibi. Sic Heliod. antea, ἐπὶ μόνῃ
 μοι παιδὶ σαλεύειν, sic lib. 2. σαλεύω γὰρ ἐπ' αὐτῇ τὸν
 βίον et ἐπὶ τῶν ἐλπίδων σαλεύοντες, passim denique, ut
 apud scriptores amatorios.

102) κατὰ νόμους συνοικοῦσαν] Duabus prioribus vocibus
 mitigat austerum verbi συνοικεῖν. sic antea, νόμῳ τὴν
 συνοικοῦντα ἔχουσιν. de hac dictione ad Petron.

103) ἀπροσδ. φόβῳ τὸ Ξίφος] Non aliter Apul. lib. 5. Mi-
 les. quoad profecto fecisset, nisi ferrum timore tantū
 flagitii manibus temerariis elapsū euolasset. Tan-
 git Aristoph. in Vesp.

Ὅμοι τι ποθ' ὥσπερ νᾶρκη μου κατὰ τῆς χειρὸς
 καταχεῖται

καὶ τὸ Ξίφος εἰ δύναμαι κατέχειν, ἀλλ' ἤδη μαλθα-
 κὸς εἰμι.

Hei mihi, qui illud tamquam torpedo, circa
 manum meam diffunditur

Nec gladium retinere queo, sed iam sum
 debilis.

Simi-

χειρῶν ἐκπεσεῖν παρσκευάσασα, καταπέφευ-
 γά τε πρὸς ὑμᾶς. καὶ προσαγγέλλω τῆτον αὐ-
 τόχειρ¹⁰⁴) μὲν αὐτοῦ γενέσθαι κατὰ τοὺς νόμους
 ἕξον, ἔ βληθείς. ὑμῖν δὲ τὸ πᾶν καταλιπὼν,
 νόμῳ βέλτιον ἠγούμενος, ἢ Φόνῳ παιδὸς τὴν δίκην
 λαμβάνειν· καὶ ἅμα ἐπεδάκρυεν. ἐπεκώκυε δὲ
 καὶ ἡ Δημαικτη. καὶ περιαλγεῖν ἐπ' ἐμοὶ δῆθεν
 ἐπεδείκνυτο, τὸν ἄθλιον ἀποκαλῆσα, τὸν ἐν δίκῃ
 μὲν, ἀλλὰ πρὸ ὥρας τεθνηξόμενον, τὸν ὑπὸ δαι-
 μόνων ἀλασόρων ἐπὶ τοὺς γεννήσαντας ἐλαθέντα·
 ἔ θρηνοῦσα μᾶλλον ἢ καταμαρτυροῦσα τοῖς
 θρήνοις, καὶ ὡς αἰληθῆ τὴν κατηγορίαν βεβαιοῦ-
 σα τοῖς γόοις. ἐπεὶ δὲ μεταδοῦναι κάμοι λόγων
 ἠξίου, ὁ γραμματεὺς¹⁰⁵) προσελθὼν, ἠρώτα σε-
 νὸν ἐρώτημα, Εἰ τῷ πατρὶ Ξιφῆρης ἐπῆλθον;
 ἐμοῦ δὲ, ἐπῆλθον μὲν, εἰπόντος, ἀλλ' ὅπως, ἀ-
 κούσατε· ἀνεβόησαν ἅπαντες, καὶ ἔδὲ ἀπολο-
 γίας μοι μετεῖναι κεύαντες· οἱ μὲν λίθοις¹⁰⁶) βα-
 λείν,

Similes locos referunt quidam ad Menelaum, qui
 capto Ilio cum Helenam ferro vellet obtruncare,
 animum cohibuit, vbi eam nudam vidit, vt olim
 scripserat Ibycus, Euripid. in Andromach. et va-
 ticipatur illud Alexand. apud Lycoph. at longe
 clarius et apertius Aristoph. Lysist.

104) αὐτόχειρ μὲν αὐτοῦ] De hac patria potestate apud
 Athenienses alibi.

105) ὁ γραμματεὺς] Quid differant γραμματεῖς et ὑπο-
 γραμματεῖς, quale vtriusque manus et officium, lo-
 cus alius dicendi.

106) λίθοις βαλεῖν] De hoc supplicio, et quomodo prae-
 cipue in impios et Atheos (quod vtinam nunc ob-
 tineret) locus alius dicendi ad librum singularem.

λεῖν, οἱ δὲ τῷ δημίῳ παραδίδόναι καὶ ἀθεΐσαι ¹⁰⁷⁾
εἰς τὸ βάραθρον ἐδοκίμαζον. ἐμῆ δὲ παρὰ πάντα
τὸν

Nos hic tangimus solum et delineamus ea, quibus fortasse difficile quidpiam haerebat. In verbis igitur λίθοις βαλεῖν dicit postea καταλεῦσαι. de qua dictione legend. Harpocrat. Atheniensium fuisse supplicium patet apud Euripid. et Sophocl. quod tangit Homer. in Paridem, quem ait premendum λαίνῳ χιτῶνι quod supplicium moechorum, vt apud ipsum Homerum et tragicos passim, vbi, qui lapidibus obrutus diem adit, dicitur λευσίμῳ πετρώματι θανεῖν, πετρώμενος θανεῖν, λευσθῆναι πέτροις. Vir maximus ad Eustath. vult esse supplicium stupratorum virginis. Aliud in feles virginales Athenis supplicium.

107) ἀθεΐσαι εἰς τὸ βάραθρον] Quamquam liber ille singularis de variis suppliciorum generibus, quem breui daturi sumus litterarum vtilitati, silentium hic posceret, tamen, quoniam aliquid Heliod. postulat, et crebro fit barathri mentio, quale fuit, consule Demosthenis interpretem Vlpian. pag. 60. num. 56., cum eo conuenit scholiast. Aristoph. ad illud Pluti.

οὐκ οὖν ὑπόλοιπόν σοι τὸ βάραθρον,

βάραθρον χάσμα τι φρεατώδες καὶ σκοτεινὸν ἐν τῇ Ἀττικῇ, ἐν ᾧ τοὺς κακῆργους ἐβάλλον, ἐν δὲ τῷ χάσματι τῆν ὑπὲρ ἄνω, οἱ μὲν ἄνω, οἱ δὲ κάτω. Barathrum hiatus est in formam putei obscurus, in Attica, in quem maleficos deiiciebant, in hoc autem hiatu erant uncini, illi quidem sursum, hi deorsum. Legend. Harpocrat. Caeteri Gramm. interpret. ὄρυγμα, ἐφ' ᾧ οἱ κακῆργοι ἐκολάζοντο Ἀθήνησι. leg. idem Harpocr. v. γοργύρα. leg. Etymol. idem apud Fest. Serv. ad Aeneid. 3. Diomed. lib. 1. alii item dixere de barathro Atheniensium.

τὸν Θόρυβον καὶ τὸν χρόνον ὃν περὶ τῆς τιμωρίας
 108) διεχειροτόνουν, ὡς μητρυιὰ, βοῶντος, διὰ μη-
 τρυιαν ἀναίρεσθαι, μητρυιὰ με ἀκριτον ἀπόλλυσι,
 προσέση τοῖς πολλοῖς τὸ λεγόμενον, καὶ εἰσήει
 τῶν ὄντων ὑποψία. καὶ ἠκόσθη μὲν εἰδὲ τότε προ-
 κατείληπτο γὰρ ὁ δῆμος ἀκαταπαύστῳ Θορύβῳ.

XIV. 109) τῶν δὲ ψήφων διακρινομένων, οἱ μὲν
 τὸν θάνατον καταχειροτονήσαντες, ἦσαν εἰς ἑπτα-
 κοσίους

108) διεχειροτόνουν] Propria usus est, sed notissima dictio-
 ne. Populus enim, qui in Cnemonis causa et pu-
 blicis iudiciis iudex erat, dicebatur χειροτονεῖν, βου-
 λῆ vero προβλεύειν. Legend. Demosth. πρὸς λεπτ.
 p. 294. Sed et idem Graeci omnes.

109) τῶν δὲ ψήφων] In iudiciis capitalibus duas ὑπογραμ-
 ματεὺς siue subscriba afferebat amphoras ad calcu-
 los excipiendos, de his amphoris sic scholiast. Ari-
 stoph. ad Vesp. ἀμφορεῖς ἦσαν, ἧν δὲ μὲν κύριος λεγέ-
 μενος, εἰς ὃν τὴν κυρίαν ψῆφον καθίσταν οἱ δικασταὶ ἢ
 καὶ δικάζοντες ἢ ἀπολύοντες, ὁ δὲ ἕτερος ξύλινος, εἰς ὃν
 τὰς ἀκύρας καθίσταν. ὁπότε δὲ πάντες διεψηφίσαντο, εἰς
 χαλκοῦν κάδον διμεθιμῶντο αἱ ψῆφοι· κατεδικάζον μὲν αἱ
 τετραπημέναι, ἀπέλυον δὲ αἱ πλήρεις. id est. *Quae*
amphorae afferebantur, quarum una vocabatur
κύριος, in quam calculum, qui vocabatur κυρία,
deiciiebant iudices, siue condemnarent, siue absol-
uerent. Altera vero erat lignea, in quam calcu-
los nihil ponderantes et inualidos demittebant,
cum postea iudicassent omnes, numerabantur in
aereum cadum calculi, damnabant perforati, ab-
solvebant pleni. De his calculis idem scholiast. ad
Ranas, p. 244 ad Pacem p. 691. et 695. Athen.
passim. Aeschines contra Timarch, scholiast. De-
mosthen. ad eam, quae contra Timocrat. lege omni-
no Harpocrat. v. τετραπημένοι, Tangit. Apul. Mi-

κοσίους καὶ χιλίους. οἱ μὲν καταλεῦσαι, οἱ δὲ εἰς τὸ βάραθρον πέμψαι κρίναντες. οἱ λοιποὶ δὲ εἰς χιλίους, ὅσοι τε καὶ τῆ ὑπονοία τῆ κατὰ τῆς μητρυιάς δόντες, ¹¹⁰) Φυγῆ με εἰς τὸ δεινέκας ἐξημίωσαν. ἀλλ' ὅμως ἡ τούτων ἐκράτει ψῆφος. τῶν μὲν γὰρ ἄλλων ὁμοῦ πάντων ἦσαν ἐλάττους. ἐκείνων δὲ διάφορα ψηφισαμένων, εἰς τὸ μέρος ¹¹¹) οἱ χίλιοι πλείους ἐγένοντο. καὶ γὰρ μὲν οὕτως ἐξηλαυνόμην ἐσίας τε πατρώας καὶ τῆς ἐνεγκούσης. οὐ μὲν ἀτιμώρητος γὰρ ἡ θεοῖς ἐχθρὰ δημαινέτη περιελείφθη. τὸν δὲ τρόπον εἰσαῦθις ἀκούσεσθε. τὸ δὲ νῦν καὶ ὕπνου μεταληπτέον. τό τε γὰρ πολὺ
προέβη

lef. 3. dixi ad Lucian. Pars officii subscribae φυλάττειν ψήφους, ψηφίσματα καὶ χαλκοῦν κάδον. Scimus quid alibi significet ἡ κερία. Sed de ratione differentiae inter ψηφίσματα copiose Vlpian. ad Demosthen. contra Aristocrat. et nos alibi.

110) φυγῆ με] Vulgarem lectionem praefero MS. Codicibus, quos tuetur Commelin. et ratio est in procliui.

111) οἱ χίλιοι πλείους ἐγένοντο] Hanc legem in suas leges transtulit Romulus, ut patet apud Dionys. Halicar. lib. 2. τὰ πλείοσι δόξαντα ἐπιτελεῖν, *obtinerere, quod a pluribus comprobatum est.* item, καὶ ὅ, τι ἂν δόξη τοῖς πλείοσι τοῦτο νικᾶν, *illud obtinerere, quod pluribus optimum visum est.* Symmach. epist. 27. lib. 4. et Symmachi hostis Prudentius lib. 1. contra Symmachum. Eadem lex declamatoria apud Quintil. declam. 365. Eadem mens legis 17. *De arbitris ff.* attamen licet videatur tot scriptoribus ea lex firmata, nihilominus a quibusdam e sapientium numero vituperatur, ut videre est apud L. Senec. cap. 2. de vita Beat. ut et apud iunioyem Plin. epist. 12. lib. 2. et apud alios.

προέβη τῆς νυκτός, καὶ ὑμῖν πολλῆς δεῖ τῆς ἀναπαύσεως. καὶ μὴν προσεπιτρέψεις γε ἡμᾶς, ἔφη ὁ Θεαγένης, εἰ τὴν κακίστην ἀτιμώρητον εἰσῆς ἐν τῷ λόγῳ Δημαινέτην. οὐκ ἔν ἀκούοιτ' ἂν, ἔφη ὁ Κνήμων, ἐπειδὴ περ ὑμῖν οὕτω Φίλον. ἐγὼ μὲν ὡς εἶχον μετὰ τὴν κρίσιν εἰς τὸν Πειραιᾶ κατέβην, καὶ νεῶς ἀναγομένης ἐπιτυχῶν, τὸν πλοῦν εἰς Ἄιγιαν ἐποιήμην, ἀνεψιούς εἶναι μοι τῆς μητρὸς ἐνταῦθα πυνθανόμενος. κατάρας δὲ, καὶ τὰς ἐπιζητημένους ἀνευρών, οὐκ ἀπδῶς τὰ πρῶτα διῆγον. εἰκοστῇ δὲ ὑπερὸν ἡμέρα συνήθως ¹¹²⁾ ἀλύων, ἐπὶ λιμένα κατήλθον. καὶ ¹¹³⁾ λέμβος ἄρτι κατεφέρετο. μι-
 D 2 κρὸν

112) ἀλύων] Vtitur hac dictione copiose Sophocl. ut in Aiac. et Elect. ibique scholiast. Plutarch. de audiendis Poëtis, Aelian. hist. animal. c. 15. lib. 1. Sic lib. 2. ἀλύοντι μοι κατὰ τὴν πόλιν, cum moestus per ciuitatem errarem, et ἐναλύων ταῖς ὕχθαις, et τῶν δὲ ἡμέρων ἀλθόντα καὶ πλανώμενον. Homer. Iliad. ω. quem locum interpretes Latini corrumpunt. Dixi ad illud Petronii, *locum proximum moestus conduxī.* Aliam huius verbi significationem tangunt Hesych. et scholiast. Aristoph. ad Vesp. Minus recte interpretes vterque Heliodori vim dictionis expressit.

113) λέμβος] Hic pro quocumque navigio parvo. Lembi tamen nauiculae piraticae, quas lib. 1. ipse vocat *πειρατικὸν ἀκάτιον.* Lembos etiam quidam e recentioribus cum myoparonibus confundunt, sed quam male, quamque haec longe inter se differant, palam facio in libello, *De antiquis et novis nauigiis.* Ad lembi similitudinem accedit vtcumque *ἐκπατροκέλης,* de quo vide Harpocr. tangit Hesych. v. *ἐκπατρίδας.*

κρόν οὖν ἐπιστάς, ὁπόθεν τε εἶη καὶ τινὰς ἄγοι πε-
 ρισκόπου. οὐπω δὲ τῆς ἀπόβάθρας ἀκριβῶς κει-
 μένης, ἐξήλατό τις, καὶ με προσδραμῶν περιέ-
 βαλεν. ἦν δ' ἄρα Χαρίας τῶν ἐμῶν συνεφέων
 καὶ, ὦ Κνήμων, εὐαγγέλιά σοι κομίζω Φησίν.
 ἔχεις παρὰ τῆς πολεμίας τὴν δίκην· Δημαινέτη
 τέθνηκεν. ἀλλὰ σώζοιο μὲν ἔφην ὦ Χαρία. τί δὲ
 παρατρέχεις τὸ εὐαγγέλιον, ὥσπερ τι τῶν ἀτό-
 πων ἀπαγγέλλων; εἶπε δὲ καὶ τὸν τρόπον. ὡς
 σφόδρα δέδοικα μὴ τῷ κοινῷ κέχηται θανάτῳ,
 καὶ διέδρα τὸν πρὸς ἀξίαν. ἢ παντάπασιν, ἔφη
 ὁ Χαρίας, ¹¹⁴⁾ ἐκλέλοιπεν ἡμᾶς ἡ δίκη καθ' Ἡσιό-
 δον. ἀλλὰ μικρὸν μὲν ἂν τι καὶ παρίδοι ποτὲ, τῷ
 χρόνῳ τὴν ἄμυναν παρέλκυσσα. τοῖς δὲ οὕτως
 ἀθέσμοις ¹¹⁵⁾ ὄξυν ἐπιβάλλει τὸν ὀφθαλμὸν· ὡς
 δὴ καὶ τὴν ἀλιτήριον μετήλθε Δημαινέτην· ἔλαθε
 δὲ με τῶν γεγονότων ἢ λεχθέντων ἕθεν, τῆς Θί-
 σβης, ὡς οἶδα, κατὰ τὴν πρὸς με συνήθειαν πάν-
 τα διηγμένης. τῆς γὰρ ἀδίκου σοι Φυγῆς ἐπι-
 βληθείσης, ὁ μὲν ἀθλιός σοι πατὴρ ἐπὶ τοῖς
 πραχθεῖσι μεταμελούμενος, εἰς ἀγρόν τινα καὶ
 ἔχα-

114) ἐκλέλοιπεν ἡμᾶς ἡ δίκη] Hesiodum tangit lib. I. oper.
 quem sequuntur Iuuenal. Quintil. Declam. 314.
 Pachymer. lib. I.

115) ὄξυν ὀφθαλμὸν] Apud Aegyptios oculus symbolum
 erat iustitiae. Notum. Diod. Sic. lib. 3. a quo cae-
 teri symbolographi, qui τουτονὶ τὸν ὄξυν ὀφθαλμὸν,
 τὴν δίκην interpretantur. hac de re nos regii sym-
 bolorum et hieroglyphorum scriptores alibi pro
 nostro munere.

ἔχατιαν ἑαυτὸν ἀπώκησε, καὶ εἰ διῆγεν -- ¹¹⁶⁾ ὄν
 θυμὸν κατέδων, τοῦτο δὴ τὸ τοῦ ἔπους τὴν δὲ εὐ-
 θυς ¹¹⁷⁾ ἐριννύες ἤλαυνον, καὶ μανικώτερον ἤρα
 D 3 σου

116) ὄν θυμὸν κατέδων] Narrat Homerus Iliad. 6. Belle-
 rophontem peractis rebus suis bellicis solitariam vi-
 tam petiisse, sic igitur ille,

ὄν θυμὸν κατέδων πάσαν ἀνθρώπων ἀλεείνων

*Dente animum mandens, hominum cofsortia
 vitans.*

Hinc morbus Bellerophonteus, de quo Rutil. Nu-
 mat. et Scalig. ad Aufon. cap. 16. lib. 1. hunc ver-
 sum imitati sunt idem Homerus Iliad α. et ζ. Ari-
 stoph. Vesp. dixit σαυτὸν ἐσθίειν, et δακνύειν τὴν καρ-
 δίαν. Idem Acharn.

Ὅσα δὴ δέδηγμαι τὴν ἐμαυτοῦ καρδίαν.

Pseudophocylid. μινύθειν φίλον ἦτορ, vt passim apud
 Homer. Cicer. Tuscul. 3. Apoll. Rhod. lib. 1. v.
 1288. θυμὸν ἐδών. Ita ἀνὴρ καὶ μῦθος θυμοδακῆς, apud
 Homer. Odyss. 9. hic etymologiam Alexandrae pro-
 fert. Tzetz. plogom. ad Lycophron. Ἀλεξάνδρα
 παρὰ τὸ ἀλύξαι καὶ ἐκφυγεῖν τῆς ἀνδρας καὶ τῶν ἀν-
 δρῶν συνουσίαν. Hinc etiam aenigma Matreae plani
 apud Athen. lib. 1. quod quidem interpretatur Eu-
 stath. et Casaub. Animadu. cap. 17. lib. 1. hac de
 causa statutum Pythagorae τὴν καρδίαν μὴ ἐσθίειν, et
 proverb. *Cor ne edito.*

117) Ἐριννύες ἤλαυνον] Sic passim apud Aeschyl. Eume-
 nid. dixi hac de re satis superque ad lin. 1. Petron.
 sic lib. 2. τιμωρὸς Ἐριννύς ἐλατύνσά σε. Eadem Sa-
 lustius 1 histor. Quintil. declam. 314. qui aliquod
 commiserunt scelus furii agitari. Apul. lib. 5.
 Miles. At Psyche relicta sola, nisi quod infestis
 furii agitata, sic parricidiorum furii agitatus,
 Iustin. lib. 24.

σου μὴ παρόντος, καὶ θρήνων οὐκ ἐπαύετο. δὴ
 δεν μὲν τῶν ἐπὶ σοί, τὸ δ' ἀληθές, τῶν ἐφ' ἑαυ-
 τῆς, καὶ Κνήμων ἐβόα νυκτᾶτε καὶ μεθ' ἡμέραν,
 παιδίον γλυκύτατον, ψυχὴν ἑαυτῆς ὀνομάζουσα,
 ὥστε καὶ αἱ γνώριμοι τῶν γυναικῶν φοιτῶσαι παρ'
 αὐτὴν, σφόδρα μὲν ἐθαύμαζον καὶ ἐπήνην, εἰ
 μητρὸς ἢ μητρυιᾶ πάθος ἐπεισδείκνυται. παρα-
 μυθεῖσθαι τε καὶ ἐπιβρώνῃναι ἐπειρῶντο. ἢ δέ,
¹¹⁸⁾ ἀπαραμύθητον εἶναι τὸ κακόν, καὶ οἶον
 ἐγκεῖσθαι τῇ καρδίᾳ κέντρον ἀγνοεῖν τὰς ἄλλας
 ἔλεγεν.

xv. Εἰ δέ ποτε γένοιτο καθ' ἑαυτὴν, πολλὰ
 τὴν Θίσβην ἐμέμφετο, ὡς οὐ προσηκόντως ὑπηρε-
 τησαμένην. ἢ ¹¹⁹⁾ σπουδαία περὶ τὰ δεινὰ λέγου-
 σα, ἢ πρὸς μὲν τὸν ἔρωτα μὴ συμπράξασα, ἐπὶ
 δὲ τὸ σερηθῆναι μετ' Ἰφιλτάτου, καὶ λόγου τα-
 χίων ἀποδειχθεῖσα, μηδὲ μεταβλεῦσασθαι μοι
 συγχω-

118) ἀπαραμύθητον τὸ κακόν] Ita profecto verum est, in-
 tolerabiles dolores omni consolatione maiores esse,
 qualia narrantur de Niobe, Agamemnone, aliis.
 Itaque mediocre malum lacrymas habet, κακὸν δὲ
 ἀπαραμύθητον nullas. ἐν ταῖς μετρίαις συμφοραῖς ἀφθό-
 γως τὰ δάκρυα καταρρέει, ἐν δὲ τοῖς ὑπερβάλλουσι δεινοῖς
 φεύγει δάκρυα καὶ προδίδωσι τοὺς ὀφθαλμοὺς. *In me-
 diocribus calamitatibus ubertim manant lacry-
 mae, at in damnis intolerabilibus fugiunt lacry-
 mae et oculos produnt.* Achill. Tat. lib. 3. Tangit
 illud Sophocl. Elect.

Ἄνετε μ', ἄνετε παράγοροι
 ταῦτα γὰρ ἄλυτα κεκλήσεται.

119) σπουδαία περὶ τὰ δεινὰ] Qui iuvant in pravis, vt ty-
 rannorum satellites, vocantur αἰνεπίκυροι. Hesych.
 quem vide.

συγχωρήσασα. καὶ δὴλη παντοίως ἐγένετο κα-
κὸν τι διαθήσουσα τὴν Θίσβην. ἡ δὲ βαρυμηνιῶ-
σαν ὄρωτα, καὶ πάντα λυπηθεῖσαν, ἐπιβουλεῦσαι
πρόχειρον, καὶ ἔχ' ἤκιστα τῷ δὲ θυμῷ καὶ ἔρωτι
περιμανῆ τυγχάνουσαν, ἔγνω προλαβεῖν καὶ
Φθῆναι, τῇ κατ' ἐκείνης ἐπιβλητῇ σωτηρίαν ἑαυτῆς
περιποιῶσα, καὶ εἰσελθῶσα, τί ταῦτα ὦ δέσποι-
να ἔλεγε, τί μάτην ἔχεις ἐν αἰτία Θεραπαινίδα
τὴν σὴν; ἐγὼ μὲν σοι πρὸς τὸ βῆλημα τὸ σὸν,
αἰεῖτε καὶ νῦν ὑπηρετησάμην. εἰ δέ τι τῶν μὴ κατα-
γνώμην ἐκβέβηκεν, ἐκεῖνα μὲν τῇ τύχῃ λογισέον.
ἔτοιμος δὲ, εἰ κελεύεις, ἐπινοεῖν τίνα τῶν παρόντων
λύσιν. ἡ δὲ, καὶ τίς ἂν εὐρεθείη Φιλτάτη, ἔφη,
τοῦ δυναμένου λύσαι τὰ νῦν ¹²⁰⁾ ἐκποδῶν γεγονό-
τος, καὶ μὲ τῆς παρ' ἐλπίδα τῶν δικαζόντων Φιλ-
ωθροπίας ἀνελούσης. εἰ γὰρ ἐβέβητο τοῖς λί-
θοις, εἰ γὰρ ἀνήρητο, πάντως ἂν κάμοι συνε-
τεθνήκει τὰ τοῦ πάθους. τὸ γὰρ ἀπελπιῶν ἄ-
παξ, ἐξήρηται τῆς ψυχῆς, καὶ τὸ μηδαμόθεν
ἔτι προσδοκώμενον, ἀπαλγεῖν παρασκευάζει τοὺς
κάμνοντας. νῦν δὲ ὄρω ἄν Φαντάζομαι, παρόντος
ἀκούειν ἀπατώμα, ὄνειδίζοντα τὴν ἀδικον ἐπι-
βουλήν, αἰχύνομαι συντεύξεσθαι. ποτὲ δὲ ἐπελ-
θόντι καὶ ἀπολαύσειν, ἢ καὶ αὐτὴ παρ' ἐκεῖνον
Φοιτήσιν ὅπου ποτ' ἂν ἡ γῆς ὑποτίθεμαι. ταῦτα
ὑπεκκαίει, ταῦτα ἐκμαίνει, δίκαια μὲν, ὦ Θεοὶ
πάχω, τί γὰρ εὖ περιεῖπον, ἀλλ' ἐπεβούλευον;

D 4

τί

120) ἐκποδῶν] Ex Sophocle ἐκποδῶν ἔσται, tolletur e me-
dio. Antiqui dicebant φρεῶδος Harpocr. contra ἐν γό-
νασι, ἐν ποσὶ, de quibus ad Lucian. haec duo iungi
solita in Sophoclis Antigone.

τί δὲ οὐχ ἰκέτευον, ἀλλ' ἐδίωκον; ἠρνήσατο τὴν
 πρώτην; ἀλλὰ προσηκόντως. ἀλλοτρίαν μὲν,
 ἀλλ' ἂν γε πατρῶαν εὐνήν ἤχύνετο. τυχὸν ἂν μετ-
 επείσθη χρόνῳ πρὸς τὸ ἡμερότερον, καὶ πειθοῖ
 μεταπλαττόμενος. ἀλλ' ἡ θηριώδης ἐγὼ καὶ ἀνή-
 μερος, ὥσπερ οὐκ ἐρῶσα τινὸς ἀλλ' ἀρχουσα, δει-
 νόν, ὅτι μὴ ἐξ ἐπιτάγματος ἐπήκουσεν, ἐποίησά-
 μην, καὶ εἰ τῆς Δημαινέτης ὑπερεῖδε πολὺ τὴν ὤ-
 ραν αὐτῆς ὑπερβάλλων. ἀλλ' ὦ γλυκεῖα Θίσβη,
 τίνα λύσιν ἰκόμεθα; ἡ δέσποινα, ἔφη,
 τοῖς πολλοῖς μὲν ὁ Κνήμων ὑπεξῆλθε τοῦ ἄσεος,
 καὶ τῆς Ἀττικῆς ἐξώρμησε τῇ κρίσει πειθόμενος,
 ἐμὲ δὲ ἅπαντα διὰ σε πραγματευομένην οὐκ ἔλα-
 θεν, αὐτοῦ ποῦ πρὸ τοῦ ἄσεος κρυπτόμενος. Ἀρ-
 σινόην ἀκούεις που πάντως τὴν ἀυλητρίδα; ταύ-
 τη ἐκέχρητο. μετὰ δὲ τὴν δυσυχίαν, ὑποδέχεται
 αὐτὸν ἡ μείραξ, καὶ συναπαίρειν ἐπαγγελιομένη,
 παρ' ἑαυτῇ κατέχει, κρυπτόμενον τέως, ἕως ἂν
 συσκευάσῃται. καὶ ἡ Δημαινέτη, Μακαρία μὲν
 Ἀρσινόη, Φησὶ, τῆς τε πρότερον πρὸς Κνήμωνα
 συνηθείας, καὶ τῆς σὺν αὐτῷ νυνὶ προσδοκωμένης
 ἐκδημίας. ἀλλὰ τί ταῦτα ἂν εἴη πρὸς ἡμᾶς; με-
 γάλα, ἔφη, ὦ δέσποινα. ἐρᾶν μὲν ἐγὼ προσποιή-
 σομαι τοῦ Κνήμωνος. παρακαλέσω δὲ τὴν Ἀρσι-
 νόην, οὕσαν μοι πάλαι γνωρίμην ἀπὸ τῆς τέχνης,
 εἰσαγαγεῖν με ὡς αὐτὸν νύκτωρ ἀνθ' ἑαυτῆς. ἅπερ
 εἰ γένοιτο, σὸν ἂν εἴη τὸ ἐντεῦθεν Ἀρσινόην εἶναι δα-
 κεῖν, καὶ Φοιτᾶν παρ' αὐτὸν ὡς ἐκεῖνην. μελήσει
 δὲ μοι καὶ ¹²¹⁾ ὑποβεβρεγμένον αὐτὸν κατακλι-
 ναι.

121) ὑποβεβρεγμένον] Recte Latinus interpres, vt ostendi
 ad Lucian. Contrarium est μετρίως ὑποπίνειν, apud
 Athen.

καὶ παρασκευάσαι. εἰ δὲ τύχῃς ὧν βούλει, μά-
λιστα μὲν εἰκὸς χολάσαι τὸν ἔρωτα. πολλαῖς κα-
τὰ τὴν πρώτην πείραν ἐναπεσβέθη τὰ τῆς ἐπιθυ-
μίας. ¹²²⁾ κόρος γὰρ ἔρωτος, τῶν ἔργων τὸ τέλος.
εἰ δὲ ἐναπομείνειεν, ὃ μὴ γένοιτο, δεύτερος ἔστα
Φασὶ πλοῦς καὶ ἑτέρα βουλή. τὸ παρὸν τέως δε-
ραπεύομεν.

ΧVI. Ἐπῆνει ταῦτα ἡ Δημαινέτη, καὶ προστι-
θένα τάχος τοῖς δεδογμένοις ἰκέτευεν. ἡ δὲ μίαν
ἡμέραν ἐνδοθῆναι αὐτῇ πρὸς τὸ διανῦσαι ταῦτα
παρὰ τῆς δεσποίνης αἰτήσασα, παρὰ μὲν τὴν
Ἀρσινόην ἐλθοῦσα, Τελέδημον οἶδα; ἔλεγε. τῆς
δὲ ὁμολογούσης ὑπόδεξαι ἡμᾶς, ἔφη, τὸ τήμερον,
ὑπεσχόμεν γὰρ αὐτῷ συγκαθευδήσειν. ἤξει δὲ
πρότερος ἔγα' δὲ, ὅταν κατακλίνω τὴν δέσποιναν.
πρὸς δὲ τὸν Ἀρίστιππον εἰς ἀγρὸν διαδραμοῦσα, ὡ
δέσποτα, ἔλεγεν, ἤκω σοι κατήγερος ἐμαυτῆς,
καὶ κέχηρο ὅ, τι βῆλει. τὸν παῖδα δὲ ἐμὲ ἀπολώ-
λεκας ἔχ' ἐκοῦσαν μὲν, ἀλλ' ὅμως συναιτίαν γε-
νομένην. αἰδομένη γὰρ τὴν δέσποιναν οὐκ ὀρθῶς
βιοῦσαν, ἀλλ' εὐνήν τὴν σὴν ἐνυβρίζουσαν, αὐτῇ
τε περὶ ἐμαυτῆς δέισασα, μὴ ποτε κακὸν λάβοι-
μι τὸ πρᾶγμα εἰ δὲ ἄλλου Φωραθείη, καὶ ἐπί-
σοι περιαλγήσασα, εἰ ἔτω περιέπων τὴν συνοικοῦ-
σαν τοιαῦτα ἀντιπάχοις, αὐτῇ μὲν σοι προσαγ-
D 5 γείλας

Athen. c. 3. lib. 4. caetera huius paginae sunt in
Achill. Tat. lib. 1.

122) κόρος γὰρ ἔρωτος] Athen. lib. vlt. huc refert morem
antiquissimum, οἶεται δεῖν τοὺς ἐρωτῶντας μὴ τεφάνεσθαι,
πρὶν κρατήσωσι τοῦ ἔρωτος, τοὺς δ' ἐστὶν ὅταν κατεργα-
σάμενοι τὸν ἐρώμενον ἀπαλλαγούσι τῆς ἐπιθυμίας.

γείλα κατώκησα, φράζω δὲ ¹²³⁾ τῷ νέῳ δεσπό-
 τη, νύκτωρ παρ' αὐτὸν ἐλθοῦσα, ὡς ἂν γνοιῇ μη-
 δείς, καὶ ἔλεγον, ὡς μοιχὸς ἅμα τῇ δεσποίνῃ
 συγκαθεύδοι. ὁ δὲ, προῦλελύπητο γὰρ, ὡς οἴ-
 σθα. πρὸς αὐτῆς, ἔνδον εἶναι τότε με λέγειν τὸν
 μοιχὸν νομίσας, ὀργῆς ἀκαταχέτου πληρωθεὶς,
 ἀνελόμενος τὸ ἐγχειρίδιον, ἐμοῦ πολλάκις κατέ-
 χειν πειρωμένης, καὶ ὡς ἔδεν εἶη τοιοῦτον ἐπὶ τοῦ
 παρόντος λεγούσης. μικρὰ φροντίσας, ἢ καὶ με-
 ταβαλέσθαι προσδοκήσας, ἐπὶ τὸν θάλαμον ἐμ-
 μανῆς ἵεται. καὶ τὰ λοιπὰ γινώσκεις. τὸ δὲ παρὸν
 ἔνεσί σοι βελομένῳ. πρὸς τὸν παῖδα καὶ εἰ φεύγει
 τὰ νῦν ἀπολογίσασθαι, καὶ παρὰ τῆς ἀμφοτέ-
 ρης ὑμᾶς ἀδικούσης, τιμωρίαν λαβεῖν. ἐπιδείξω
 γὰρ σοι τήμερον ἅμα τῷ μοιχῷ τὴν Δημαινέτην,
 ἐν οἰκίᾳ, καὶ ταῦτα ἀλλοτρίᾳ, ἐκτὸς τοῦ ἄσεως,
 κατακεκλιμένην. εἰ γὰρ ταῦτα ἔτῳς ἐπιδείξειας,
 φησὶν ὁ Ἀρίστιππος, σοὶ μὲν ἐλευθερίας μισθὸς
 ἀποκείσεται. ἐγὼ δὲ τάχα ἂν ἐπιβιώην, τὴν πολε-
 μίαν ἀμυνόμενος. ὡς πάλαι γε ¹²⁴⁾ σμύχομαι
 ἑμαυτῷ, καὶ τὸ πρᾶγμα δι' ὑποψίας ἔχων, ἀπο-
 ρία τῶν ἐλέγχων ἠσύχαζον. ἀλλὰ τί δεῖ ποιεῖν.
 ἢ δὲ, τὸν κῆπον οἶδα, ἔλεγεν, ἔνθα ¹²⁵⁾ τὸ μνη-
 μα

123) τῷ νέῳ δεσπότῃ] Qui comicis dicitur *herilis filius*,
 iuris autoribus *parvius dominus*, et δεσπύσυνος apud
 Xenophont. et Iurisc. Theophil. Harmenop.

124) σμύχομαι ἑμαυτῷ] Quod antea dixit θυμὸν κατέδα.
 hanc autem retineo lectionem, quatenus aliter
 Palatin.

125) τὸ μνημα Ἐπικουρείων] De quo vide Pausan. no-
 strum.

μα τῶν Ἐπικουρείων; ἔνταῦθα εἰς ἑσπέραν ἔλθων
περίμενε.

XVII. Καὶ ἅμα εἰπῶσα, ἀπέτρεχε καὶ πρὸς
τὴν Δημαινέτην ἔλθοῦσα, ¹²⁶⁾ Κόσμει, ἔφη, σαυτὴν,
ἀβροτέρως ἔχουσιν ἢ κεν προσήκει πάντα σοι τὰ
ἐπηγγελμένα ἠυτρέπισαι. ἢ δὲ, περιέβαλέ τε,
καὶ ἔπραττεν ὡς ἐκέλευσεν. ἤδη δὲ ἑσπέρας οὐ-
σης, ἀναλαβοῦσα, ἦγεν, ὡς συντέτακτο. ἐπεὶ δὲ
ἐπλησίαζον, τὴν μὲν ἐπιστῆναι μικρὸν ἐκέλευεν·
αὐτὴ δὲ προλαβοῦσα, παρεκάλει τὴν Ἀρσινόην, εἰς
ἕτερον μεταστῆναι δωματίον, καὶ χολὴν αὐτῇ πα-
ραχεῖν. ἐρυθρεῖαν γὰρ ἔφη τὸ μειράκιον, ἄρτι τῶν
Ἀφροδίτης ¹²⁷⁾ μυήμενον. τῆς δὲ πεισθείσης, ἐπαν-
ελθῶσα παρελάμβανε τὴν Δημαινέτην. καὶ εἰσα-
γαγοῦσα κατακλίνει τε, καὶ τὸν λύχνον ἀφαιρεῖ,
τοῦ μὴ γνωριθῆναι αὐτὴν παρά σε δῆθεν τοῦ ἐν
ἀγίῃ διαγοντος, καὶ σιωπῶσαν πληροῦν τὴν ἐπι-
θυμίαν παρεγγυήτασα. ἐγὼ δὲ ἐπὶ τὰν νεανίαν
ἄπειμι, φησὶ, καὶ ἤξω σοι φέρουσα. πίνει δὲ ἐν-
ταῦθα ¹²⁸⁾ ἐκ γειτόνων. καὶ ὑπεξελθοῦσα, τὸν
ἀρξισίππον ἔνθα προεῖρητο καταλαμβάνει, καὶ
δεσμεῖν ἐπιστάντα τὸν μοιχὸν ἠπειγεν. ὁ δὲ εἶπε-
το, καὶ ἐπιστὰς, εἰστρέχει τε εἰς τὸ δωματίον καὶ
τὴν

126) κόσμει ἀβροτέρως] Recte. Nam ἀβρότερον Xyland.
et ἀβροτέραν Palat. valde improbo. Legend. autem
hac de re Lucian. de Merced. conduct. et Phaedr.
fab. 49. lib. 3. qui dolum Thisbes proponit.

127) τῆς Ἀφροδίτης μυήμενον] Dixi ex multis ad illud
Petronii *Pertrectato vasculo tam rudi*.

128) ἐκ γειτόνων] Quidam hic legi volunt ἐν γειτ. Sed ex
Suid. recte monuit Commel. nihil esse mutandum.

τὴν κλίνην πρὸς μικρὰν τῆς σεληναίας αὐγὴν χα-
 λεπῶς ἀνευρών, ἔχω σε, εἶπεν, ὦ θεοῖς ἐχθρά-
 καὶ ἡ Θίσβη παραχρῆμα, ταῦτα λέγοντος, τάστε
 θύρας ὡς ὅτι πλείστον ἐψόφησε, καὶ, ὦ τῆς ἀτο-
 πίας, διαδέδρακεν ἡμᾶς ὁ μοιχὸς, ἀνεβόησε καὶ,
 ὄρα δέσποτα μὴ καὶ τὰ δεύτερα σφαλῆς. ὁ δὲ,
 θάρσει ἔφη τὴν ἀλιτήριον καὶ ἦν μάλις αἰετο-
 λόμην, ἔχω. καὶ συλλαβόμενος ἦγεν ὡς ἐπὶ τὴν
 πόλιν. ἡ δὲ ἅμα πάντα τὰ περιεσῶτα, ὡς εἰκὸς,
 ἐννοήσασα, τὴν ἀποτυχίαν τῶν προσδοκηθέντων
 τὴν ἐπὶ τοῖς πταίουσιν ἀτιμίαν, τὴν ἐκ τῶν νόμων
 τιμωρίαν, ἀνιωμένη μὲν ἐφ' οἷς ἠλίσκετο, χαλε-
 παίνουσα δὲ ἐφ' οἷς ἠπάτητο, ἐπειδὴ ¹²⁹⁾ κατὰ
 τὸν βόθρον ἐγένετο τὸν ἐν ἀκαδημία, (πάντως γι-
 νώσκεις ἔνθα τοῖς ἥρωσιν οἱ πολέμαρχοι τὸ πά-
 τριον

129) κατὰ τὸν βόθρον] De hoc Academiae puteo, vbi He-
 roibus duces parentare solent, nos copiosius ad Pau-
 san. Copiose autem huius poenae comminatio, vt
 apud Lucian. Dial. Meretr. D. August. epist. 48. ad
 Vincent. Sed Heliodorus videtur respicere ad poe-
 nam in impios, qua deiiciebantur in foueam, quam
 poenam tangit Imperat. Iulian. epist. ad Iudaeos
 οὓς μὲν ἐγὼ ἐν χερσὶν ἐμαῖς λαβόμενος, εἰς βόθρον ὄσας
 ᾤλεσα, quos meis ipse manibus accipiens in foueam
 praecipitatos perdidit. Vbi nota ἐν χερσὶν, quem di-
 cendi modum imitatus est ex D. Luc. cap. 22. εἰ
 πατάξομεν ἐν μαχαίρα, pro μαχαίρα Sic apud Lu-
 cian. Ioue tragoed. Tertull. de virginib. veland.
 in acu pro acu, vel respicit ad prouerbium, incidit
 in foueam, quam fecit. Parauerat enim βόθρον ἢ
 βάρανθρον Cnemoni Demaeneta, in quod se ipsam
 praecipitem dedit. De hoc prouerbio plenae litte-
 rae sacrae, vt Prov. cap. 29. Eccles. c. 27. Psalm. 7.

τριον ἐναγίζουσιν,) ἐνταῦθα ἀθρόον τοῦ πρεσβύ-
 τῃ παράξασα τὰς χεῖρας, ὡσεν ἑαυτὴν ἐπὶ κε-
 Φαλήν. καὶ ἡ μὲν ἔκειτο ¹³⁰⁾ κακῆ κακῶς. ὁ δὲ
 Ἀρίστιππος, ἔχω παρὰ σε καὶ πρὸ τῶν νόμων τὴν
 δίκην, εἰπὼν τότε, τῷ δήμῳ πάντα εἰς τὴν ἐξῆς
 ἀνεκοινοῦτο καὶ μόλις συγγνώμης τυχῶν, τοὺς
 Φίλους περιενόσει, καὶ γνωρίμῃς, εἴ πῃ σοὶ κάθ-
 ὀδον λάβοι πρυτανευόμενος. καὶ εἰ μὲν τι πέ-
 πρακται τῶντων, οὐκ ἔχω λέγειν. ἔφθην γὰρ δεῦρο,
 ὡς ὄρας, κατὰ τι χρέος ἐμὸν ἰδίον ἐκπλείσας. πλὴν
 ἀλλὰ χρεὴ σε προσδοκᾶν, τὴν τε κάθῳδον ἐπινεύ-
 σειν τὸν δῆμον, καὶ τὸν πατέρα σοι κατὰ ζήτησιν
 ἥξειν. τῆτο γὰρ ἐπηγγέλλετο.

XVIII. Ταῦτά μοι ὁ Χαρίας ἀπήγγειλε. τὰ δὲ
 ἐξῆς, καὶ ὅπως δεῦρο ἀφικόμενῃ ἢ τίσι ποτὲ κεχη-
 μένος τύχαις, μακροτέρῃ δέεται καὶ λόγου καὶ
 χρόνῳ. καὶ ἅμα ἐδάκρυεν. ἐδάκρυον δὲ καὶ οἱ ξέ-
 νοι. τὸ μὲν ¹³¹⁾ ἐκεῖνθ πρὸφασιν, μνήμῃς δὲ τῶν
 ἰδίων ἕκαστος. καὶ εἰδ' ἂν ἔληξαν θρηνηῦντες, εἰ
 μή τις ὕπνος ἐπιπταῖς ¹³²⁾ ὑφ' ἡδονῆς τῶν γόων
 ἔπαυσε

130) κακῆ κακῶς] Aristoph. omnibus pag. Soph. Aiac.
 Log. κακὸς κακῶς, Lucian. Icaromenipp. Dial. Plut.
 et Merc. et Philopseud. Plaut. Casin. sc. 19. Ter-
 tull. de habitu mul. Contra Aristophan. in pace,
 καλοὶ καλῶς, Plutar. Amator. καλὸν καλῶς. Plaut.
 Curcul. bella belle, et mille similia.

131) ἐκεῖνου πρὸφασιν] Locus his mutuatus est ex
 Iliad. 19.

132) ὑφ' ἡδονῆς τῶν γόων] Ian. Douz. ad illud Propert.
 lib. 1.

*Dum me iucundis lapsam sopor impulit alis,
 Illa fuit lacrymis-ultimu cura meis.*

ἔπαυσε τῶν δακρύων. καὶ οἱ μὲν ἕτως ἑκάσθουδον.
 133) ὁ δὲ Θύαμις (τῆτο γὰρ ἦν ὄνομα τῷ λησάρχῳ)
 τῆς νυκτὸς τὸ πλεῖστον ἐνηρημῆσας 134) ὑπὸ τινῶν
 ὄνειρά-

vuit ibi legi τῶν γόνων ἔπαυσε καὶ τῶν δακρύων. Invi-
 tissima sane sensus et auctoris mente, reluctans
 omnibus et codicibus et interpretibus. At in ex-
 pressa lectione, quam clarus et facilis sit sensus,
 quam physica conceptio cuius notum est legenti.

133) ὁ δὲ Θύαμις] Non contentus Heliodorus accurate
 rebus dilucidam explanationem præbere, nisi pa-
 tria etiam assignet nomina. Quoniam igitur hic
 praedonum praefectus est Aegyptius, illi nomen
 tribuit Aegyptium. Est autem Thyamis Aegypti
 fluius, cuius meminit Aegyptius Geographus, al-
 ter huius nominis in Thesprotia siue Thessalia, de
 quo sic Athen. principio lib. 3. παρὰ τὸν Θύαμιν, πο-
 ταμὸν τῆς ἐν Ἠπειρῷ Θεσπρωτίας ἐν ἔλει τινι συνέβη
 φυῆσαι. Prope fluium Epiroticae Thesprotiae
 Thyamin in palude quadam enatam, quo loci
 olim legebam φύσαι. Nullus autem, vt interim
 hoc obiter notem, inter Athenaei libros aequè di-
 ligentem curam ac ingenium subtile desiderat, ac
 liber ille tertius. Multa in eo emendavit vir ille,
 qui libros omnes, sed tamen talem adhuc deside-
 rat, qualem sensit Casauboni manum.

134) ὑπὸ τινῶν ὄνειράτων] Sic lib. 7. ἔκ τινῶν ὄνειράτων
 τετραγαμῆνης, somniis quibusdam inquietata. ὄνει-
 ρατα illa, de quibus copiose diximus ad pag. 1.
 Petronii, dicta φόβηρισμοί, vt Psal. πζ. φόβηρισμοὶ σοῦ
 ἐξετάραξαν με. Petronius ipse vocavit monstra et in-
 fernas imagines p. 61. ed. nostrae. Plin. cap. 22.
 lib. 14. furiales somni et inquietas nocturnas. Suet.
 Caio. cap. 59. Custodes umbris inquietatos. D. Au-
 gustin. vocavit visa. de Ciuit. Dei. c. 12. lib. 22.
 ipse postremo somnus, qui proprie quietis nomen
 acce-

ὄνειράτων πεπλανημένων τεταραγμένος, ἀθρόον
τῶν ὕπνων ἀποσεσύλητο, καὶ τὴν ἐπίλυσιν
διαπορῶν, ἐπηγρεύπει τοῖς Φροντίσμασι. καθ' ὃν
γὰρ καιρὸν ¹³⁵) ἀλεκτρυόνες ἀδουσιν, εἴτε (ὡς λό-
γος)

*accepit, quis verbis explicet, saepe somniorum vi-
sis quam sit inquietus? Alii vocant terriculamenta.
Alii Eompusain, de qua vide aram S. Rhodii, et
omnino, quae diximus ad Petron.*

135) ἀλεκτρυόνες ἀδουσιν] De hoc gallicinio passim omnes
poetae, ut patet apud scholiast. Theocrit. et Ari-
stoph. Gallos autem ter noctu occinere testatur ex-
perientia et probat Theocrit. Idyll. 24.

ὄρνιθες τρίτον ἄρτι τὸν ἔσχατον ἕρθρον αἰδοῦσιν.

Postrema Auroram galli iam voce canebant.

Cuius versus mira est concinnatio et elegans stru-
ctura, quam expendere et examinare non alienum
a proposito nostro. Primum gallos gallinaceos
vocavit ὄρνιθας, quia haec erat peculiaris eorum ap-
pellatio. Vocabatur enim περσικὸς ὄρνις, ut testatur
Aristophan. Auibus. Plin. cap. 21. lib. 2. Hesych.
et nos ad illud Petronii gallos gallinaceos pugna-
cissimos. Deinde subiungit τρίτον ἔσχατον, quoniam
non ultra ter eos canere dicimus, et fortasse tripli-
cis huius cantus triplex ratio eleganter hic ab He-
liodoro et alibi a physicis elucidata. Mox ἕρθρον
subiungit, eo quod veteres parum attenderent ad
duas priores galli gallinacei vigilias, ultimam so-
lam notabant, siue matutinam antelucanam, sed
instante crepusculo. hinc ἀλέκτωρ et ἕρθροβόας idem,
ut multis patet apud Athen. lib. 3. hinc gallo va-
rium assignatam officium. Vocabant enim Graeci.

κῆρυκα νυκτὸς καὶ προφήτην ἡμέρας.

Praeconem noctis et prophetam luminis.

Legend. Aristoph. Plin. Ouid. Pifid. Cosmurg.

γος) αἰδιθήσει Φυσικῆ, τῆς τῆ ἡλίου καθ' ἡμᾶς
 περιεροφῆς ¹³⁶⁾ ἐπὶ τὴν τῆ θεῶ πρόσρησιν κινού-
 μενοι, εἴτε ὑπὸ θερμότητος ἅμα, καὶ τῆς περὶ τὸ
 κινεῖσθαι καὶ σιτέϊσθαι θάττον ἐπιθυμίας, τοὺς
 συνοικοῦντας ἰδίῳ ¹³⁷⁾ κηρύγματι ἐπὶ ἔργον ἐγεί-
 ροντες

136) ἐπὶ τοῦ θεοῦ πρόσρησιν] *Vt videatur cum Deo sole
 colloqui.* Salutationes enim Deorum matutinae, de
 quibus multi multa dixere, et nos longe copiosius
 et diligentius fortasse alibi, non erant salutationes
 simplices siue in exteriori cultu, siue vt dicebat
 Pythagoras ἄφωνοι, sed erant cum Diis adlocutio-
 nes, et in aurem secreta colloquia, vt patet apud
 Sueton. Caio. Apud Lucian. Alexand. Pseudom.
 vel respicit fabulam Solis et Galli, quam pluribus
 vide apud transformatorem. Solem autem simpli-
 citer Deum vocauit, vt principio lib. 2. ἡ γὰρ πυ-
 ρὸς ὄψις ἀμαυρεῖται δι' ἡμέρας ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ θεοῦ
 καταυγαζομένη. *ignis enim splendor de die obscura-
 tur illustratus Dei radiis.* Sic θεός pro sole pas-
 sim apud Iulian. hymno solis, quem hymnum La-
 tio, vt innumera alia eis dies paucos dabimus.
 Tragicos tres non exscribo, apud quos non raro
 λάμπας ὄψεται θεοῦ. Latini etiam vt Censorin. apud
 quem dubio procul scribendum *annus Dei*, id est
 annus solis. Nam male *annus Diei*. Idem olim
 error in Apul. fab. lib. 11. *Nascentis Dei Solis.*
 vbi quidam perperam legebant *diei*. legendi sunt
 interpretes Tibulli, p. 475. Duplex autem ratio
 dari potest, cur Heliodorus Deum solem dixerit,
 nulla solis facta mentione. Prima, vt gratum fa-
 ciat Charicliae, quae genus ducebat ab hoc Deo,
 lib. 4. et 10. Altera, vt sibi, suo sc. nomini blan-
 diens.

137) κηρύγματι ἐπὶ ἔργον ἐγείρ] Dixit κηρύγματι, vt Pi-
 fid. Cosmurg. gallum vocauit κήρυκα. Caetera de-
 sumta

ροντες¹³⁸⁾ ὄναρ αὐτῷ θεῖον ἔρχεται τοιόνδε. κατὰ τὴν Μέμφιν μὲν τὴν ἑαυτοῦ πόλιν, καὶ τον νεῶν τῆς Ἰσίδος ἐπερχόμενος, λαμπάδιῳ πυρὶ τὸν ὅλον ἐδόκει καταλάμπεσθαι. πεπλησθαι δὲ βωμῆς μὲν καὶ¹³⁹⁾ ἐσχάρας ζώων παντοίων, αἵματι διαβρόχης. προπύλαια δὲ καὶ περιδρόμους, ἀνθρώπων κρότου καὶ θορύβου συμμιγούς πάντα πληρούντων. ἐπεὶ δὲ καὶ αὐτῶν ἐντὸς ἦκειν τῶν ἀνακτόρων, τὴν θεὸν ὑπαντῶσαν, ἐγχειρίζειν τε τὴν χαρτίλειαν, καὶ λέγειν, ὦ θύαμι, τὴν δὲ σοι τὴν παρθένον ἐγὼ παραδίδωμι. σὺ δὲ ἔχων οὐχ ἔξεις. ἀλλ' ἀδικὸς ἔση καὶ φονεύσεις τὴν ξένην ἢ δὲ ἔφονευθήσεται. ταῦτα ὡς εἶδεν, ἀμηχανῶς διῆγε, τῆδε κακέϊσε τὸ δηλούμενον ὅ, τι ποτέ ἐσιν ἀναστρέφων. ἤδη δὲ ἀπειρηκῶς, ἔλκει πρὸς τὴν ἑαυτοῦ βούλησιν τὴν ἐπίλυσιν.¹⁴⁰⁾ τὸ μὲν γὰρ, ἔξεις

sumta sunt ex lib. 2. Oper. Hesiod. vide maximum illum virum ad doctas Iupiter et laboriosas suas notas in Eustath.

138) ὄναρ θεῖον] Mitigat austeritatem dictionis ὄναρ voce θεῖον, vt copiosius dicetur lib. 2. vbi recte distinguit inter ὑπαρ et ὄναρ.

139) ἐσχάρας] Haec interpretatus sum ad Petron. circa finem. Dictionis συμμιγούς, quae proxima sequitur est Heliodori. Sic enim idem hoc ipso libro καὶ καίλαπες συμμιγεῖς. primus autem Amiotus poster vitiosum codicem Basil. emendavit, vbi συμμιγοῦσας, caeteri sequuti sunt.

140) τὸ μὲν γὰρ ἔξεις] In Amioti Codicis margine interpretis ipsius manu scribitur ἔχων, siue repetuntur ipsa Isidis verba, quae quidem sequitur ipse Gallicus interpres, sed meliorem Commelinus exposuit lectionem.

ἔξεις καὶ ἔχ' ἔξεις, γυναῖκα καὶ οὐκ ἔτι παρθέ-
νον ὑπετίθετο. τὸ δὲ, ¹⁴¹⁾ Φονεύσεις, τὰς παρθέ-
νους τρώσεις εἰκάζεν, ὑφ' ὧν οὐκ ἀποθανεῖσθαι
τὴν Χαρίκλειαν. καὶ τὸ μὲν ὄναρ τοῦτον ἔφραζε
τὸν τρόπον, ἕτως αὐτῷ τῆς ἐπιθυμίας ἐξηγη-
μένης.

XIX. Ἄμα δὲ τῇ ἔω, τούστε πρώτης τῶν ὑφ'
αὐτὸν ἦκειν ἐκέλευε, καὶ λάφυρα τὰ σκύλα
σεμνότερον ὀνομάζων, φέρειν εἰς μέσους ἐπέτα-
τε. καὶ τὸν Κνήμωνα ὡς αὐτὸν μετεπέμπετο, ἄγειν
καὶ τοὺς φρουρούμενους ἐντειλάμενος. ἐπεὶ δὲ
ἦγοντο, τίς ἄρα τύχη διαδέξεται ἡμᾶς, ἐβόων
καὶ πολλὰ τὸν Κνήμωνα ἰκέτευον εἴ τι δύναιτο
συμπράττειν. ὁ δὲ ἐπηγγέλλετο, καὶ θυμὸν
ἔχειν ἀγαθὸν προὔτρεπεν ἔ παντάπασι βάρβα-
ρον εἶναι τὰ ἦθη τὸν λήσαρχον ἐγγυώμενος, ἀλλ'
ἔχειν τι καὶ ἡμέρον, γένος τε ὄντα τῶν ἐπὶ δόξης
καὶ πρὸς ἀνάγκης τὸν παρόντα βίον ἐλόμενον.
ἐπεὶ δὲ ἤχθησαν, ἤθροισο δὲ καὶ ὁ λοιπὸς ὄμι-
λος, ¹⁴²⁾ ἐπὶ τινος ὑψηλοῦ προκαθίσας ἑαυτὸν ὁ
Θυά-

141) φονεύσεις] Est fescennina locutio, quam ultra in hoc scriptore elucidari nihil necesse. Nec poterat enim Thyamis ad mentem suam trahens Ifidis verba, honestioribus vti verbis, ut sensum suum exprimeret, satis erit si addidero similiter et eadem acceptione hac voce usum Aeschylum, ut patet apud eius scholiast. sine pag. 230. Edit. H. Steph.

142) ἐπὶ τινος ὑψηλοῦ] Qui publice verba faciebant, sublimiorem locum eligebant ad dicendum, ex quo vox dicentis et gestus posset percipi. Verr. Flaccus apud Gell. cap. 7. lib. 18. Virg. 4. Georg. v. 215. Ovid. 13. Metam. Sil. Ital. Stat. Lucan. lib. 15.

Θύαμις, καὶ τὴν νῆσον ¹⁴³⁾ ἐκκλησίαν ἀποφίνας, καὶ τὰ λεχθισόμενα φράζειν τὸν κνήμωνα καὶ τοῖς αἰχμαλώτοις προστάξας, (συνήσι γὰρ ἤδη τῶν Αἰγυπτίων, ὁ δὲ Θύαμις οὐκ ἠκρίβου τα ἔλ- λήνων.) ¹⁴⁴⁾ Ἄνδρες, ἔλεγε, συστρατιῶται τὴν ἐμὴν
 E 2 ἐπί-

Lentulus e celsa sublimis sede profatur.

Apul. l. 2. Miles. Sidon. Apoll. in Carm. p. 161. hinc *ascendere in concionem* apud T. Livium, lib. 2. et in orat. Camilli. Ex Demosthenē et oratoribus Graecis. Sic autem ille princeps orat. 1. *contra Aristog.* ἀναβαίνειν εἰς τὴν ἐκκλησίαν *ascendere in concionem*. Sic Alexander Pseudomantis apud Lucian. ἐδημηγύρει ἐπὶ βωμόν τινα εὐψηλδὸν ἀναβάς. Solebant autem milites in stationibus et castrorum medio tribunal cespititium ad arae formam extruere, quod conscendebant habituri concionem, de quo tribunali V. CL. Iustus Lipsius, ad 1. Annal. Taciti p. 15. Dixi castrorum medio, quia concionatorem cingebant auditores et coronabant, inde dicta *corona*. In locis autem militaribus stabant audientes, ut populus in rostris Romanis, at apud Graecos, ut in vrbe Atheniensium, sedebant. Sophocle. Oedip. Tyrann.

ὑμεῖς μὲν βάρθρον,

ἴσασθε, τῆς δ' ἄραντες ἰκτῆρας κλάδους.

Triclin. ἴσέον, ὅτε ὁ τόπος, ἐνθα ἐκκλησία ἐγένετο, βαθμῖσιν ἢ κύκλῳ διειλημένος ἄλλαις ἐπ' ἄλλαις, ἐνθα οἱ συνελθόντες πάντες καθήμενοι ἀνεμποδίτως ἠκροῶντο τοῦ ἰσαμένου ἐν μέσῳ καὶ συμβουλευόντος. vide ad finem lib. 4. Animadu.

¹⁴³⁾ ἐκκλησίαν ἀποφίνας] Sic recte Commelinus. Amiotus vero noster, dum vitiosam Basileae editionem et Vatic. sequitur, incidit in errorem.

¹⁴⁴⁾ Ἄνδρες συστρατιῶται] Principium Imperatoriae concionis notissimum, hinc Heliogabali iocus, qui
 omnes

ἐπίστασθε γνώμην, ¹⁴⁵⁾ οἶαν ἀεὶ κέχημαι πρὸς
 ὑμᾶς. ἐγὼ γὰρ, ὡς ἴτε, παῖς μὲν προφήτου τοῦ
 ἐν Μέμφει γεγονώς, ἀποτυχῶν δὲ τῆς ἱερωσύνης,
 μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς ὑπαναχώρησιν, ἀδελφῶ
 νεωτέρῃ ταύτην παρανομήσαντος ¹⁴⁶⁾ παρελί-
 θαι ἐφ' ὑμᾶς τε καταφυγῶν, ἐφ' ὧγε τιμωρίαν
 μὲν λαβεῖν, τὴν τιμὴν δὲ ἀπολαβεῖν, καὶ τοῦ
 ἀρχεῖν ὑμῶν παρ' ὑμῶν ἀξιώθεις, εἰς τὴν δεῦρο
 διήγαγον, ἔδεν τῶν πολλῶν ἐμαυτῶ πλέον ἀπο-
 νέμων· ἀλλ' εἴτε χρημάτων νέμησις, ἰσομοιρίαν
 ἡγά-

*omnes (sunt verba Lampridii) de circo, de thea-
 tro, de stadio et omnibus locis, et balneis mere-
 trices collegit in aedes publicas, et apud eas con-
 cionem habuit quasi militarem, dicens eas commi-
 litones. Aliquando milites non hoc dignitatis no-
 mine donabantur, sed ignominiose Quirites voca-
 bantur. Sic enim in formula missionis ignominio-
 sae, de qua Dio, lib. 42. Lucan. lib. 5.*

Tradite nostra viris ignavi signa Quirites.

Suet. Iul. c. 70. Ael. Lamprid. in Alexand. Fasti-
 diosi etiam ac superbi Imperatores eos solum mili-
 tes vocabant: Suet. Aug. cap. 25. *Neque post
 bella ciuilia aut in concione aut per edictum ullos
 militum commilitones appellabat, sed milites.*

145) οἶαν ἀεὶ κέχημαι] Legebat Amiotus κέκτημαι, ego
 autem sanum arbitror οἶα ἂν ἀεὶ κέχημαι, quam
 lectionem odorasse videtur interpres Gallicus. De
 discessu Calasiridis, de quo hic sermo, vide lib. 3.

146) παρελίσθαι] Hic Amiotus reponerat lectionem Vati-
 tic. sc. παρελομένε, vel suspicabatur aliquid deesse,
 cui rei adhibet remedium Commelin. dictione πα-
 ρανομήσαντος. Non longe hinc scriptum erat ἡγαγον,
 vbi cum Latino et Vatic. legendum διήγαγον.

ἠγάπησα· εἴτε αἰχμαλώτων διάπρασις, εἰς τὸ κοινὸν κατέθηκα. προσήκειν ἠγούμενος, τὸν ἔτω δὴ καλῶς ἐξηγούμενον, τῶν μὲν ἔργων πλεῖστον μετέχειν, τῶν δὲ ποριζομένων τὸ ἴσον. τῶν δὲ ἀλισκομένων, τοὺς μὲν ἄνδρας ἡμῖν αὐτοῖς ἐγκαταλέγων, ὅσοι τῇ ῥώμῃ σώματος ὠφελήσειν ἐμελλον· τοὺς δὲ ἀφενεσέρως ἀπεμπολῶν· γυναικῶν δὲ ὕβρεως ἀπείρατος· τὰς μὲν εὖ γεγонуίας, ἢ χρημάτων ἀφείς ἢ τῆς τύχης μόνης οἰκτεῖρων· τὰς δὲ ἐλατῆρας, καὶ ἅς δελεῦειν ἔχῃ ἢ αἰχμαλωσία μᾶλλον, ἀλλὰ συνήθεια κατηνάγκασε, θεραπεύνας ἐκάστοις διανέμων. τὸ δὲ νῦν παρὸν, ἐν τι τῶν λαφύρων αἰτῶ παρ' ὑμῶν, τὴν κόρην ταύτην τὴν ξένην. ¹⁴⁷⁾ ἦν δυνατόν ἐμαυτῷ με δεῖναι, βέλτιον παρὰ τοῦ κοινῆ λαβεῖν ἠγῆμαι. καὶ γὰρ ἔυηθεσ τὴν αἰχμάλωτον βιασάμενον, ἀκόντων τι τῶν φίλων φαίνεσθαι διαπραττόμενον, ἀλλὰ καὶ ταύτην αἰτῶ παρ' ὑμῶν ¹⁴⁸⁾ ἔ' προῖκα τὴν χάριν, ἀλλ' ἀν-

E 3

τιδῆς

¹⁴⁷⁾ ἦν δυνατόν ἐμαυτῷ δεῖναι] τὸ με, additum a Comelin. quoniam MSS. Cod. non agnoscebant, nec caeterae editiones, nec interpretes, suppressi. Sensus autem similis est, ac in concione Aristippi antea, αὐτόχειρ αὐτοῦ γενέσθαι κατὰ τοὺς νόμους ἐξ' ἑβουληθεῖς, ὑμῖν τὸ πᾶν καταλιπῶν. Permittabant leges Atheniensium occidere liberos, in paternum sanguinem peccantes, nec tamen lege cum filio egit Aristippus. Vis praedonibus habetur pro lege, nec tamen hac lege utitur Thyamis.

¹⁴⁸⁾ ἔ' προῖκα τὴν χάριν] Ostendit ea, quae superius proposuerat, sc. amare se aequalitatem partium, siue ἰσομοιρίαν. De vulgari Venere, vide, quae diximus ad Dial. ἑταιρ. Lucian.

τιδὲς τὸ μηδὲν αὐτὸς τῶν ἄλλων τῆς λείας μεταλαβεῖν. ἐπειδὴ γὰρ τὴν πάνδημον Ἀφροδίτην τὸ προφητικὸν ¹⁴⁹⁾ ἀτιμάζει γένος, ἔ τῆς καθ' ἡδονὴν χρείας, ἀλλὰ τῆς εἰς διαδοχὴν σποράς, ¹⁵⁰⁾ τὴν δὲ ἑμαυτῷ γενέσθαι διεσκεψάμην.

xx. Ἐγὼ δὲ καὶ τὰς αἰτίας ὑμῖν ἀπολογισασάσθαι βέλομαι. πρῶτον μὲν εὐγενὴς εἶναι μοι δοκεῖ. τεκμαίρομαι δὲ τῷ τε ἀμΦ' αὐτὴν εὐρεθέντι πλῆτῳ, καὶ ὅτι πρὸς τὰς παρῶσας ἔ πέπτωκε συμφοράς, ἀλλὰ τὸ φρόνημα πρὸς τὴν ἐξ ἀρχῆς ἀναφέρει τύχην. ἔπειτα τὴν ψυχὴν ἀγαθήν τε καὶ σώφρονα σοχάζομαι. εἰ γὰρ εὐμορφία νικῶσα τὰς πάσας, αἰδοῖ τῆ βλέμματος καὶ τῆς ὀρῶντας κατασέλλει πρὸς τὸ σεμνότερον, πῶς ἔ τὴν βελτίονα περὶ αὐτῆς εἰκότως παρῖσησι φαντασίαν; ὃ δὲ μέγιστόν ἐστι τῶν εἰρημένων, ¹⁵¹⁾ ἱέρεια θεῶν τίνος εἶναί μοι φαίνεται. τὴν γοῦν ἱεράν σολὴν καὶ τὰ σέμματα μεθεῖναι καὶ δυσυχοῦσα δεινὸν καὶ ἔ θεμιτὸν ἡγεῖται.

xxi.

149) ἀτιμάζει γένος] Sic. Nouell. 22. cap. 23. et 25, ait liberos prioris matrimonii quoniam sunt, vt ait Heliodorus εἰς διαδοχὴν σποράς, οὐ τῆς καθ' ἡδονὴν χρείας ἀτιμάζεσθαι τοῖς δευτέροις γάμοις.

150) τὴν δὲ ἑμαυτῷ γενέσθαι] Credo nos interpretationi horum verborum satisfecisse, quae quidem assequitur Gallicus interpres, minime vero Latinus.

151) ἱέρεια θεῶν] Sacer ille habitus, coronae scilicet, stemmata, stola, et quicquid sacri integumentis, describuntur, lib. 5. Tales sacerdotes apud Homer. Dionys. Halic. Plut. quos descriptos in alium locum referuo.

XXI. Τίς ἔν γενοιτ' ἄν, ὧ παρόντες, γάμος ἀρ-
μοδιώτερος, τῷ προφητικῷ τὴν ἰερωμένην λαμ-
βάνοντος; ἐπευφήμησαν ἅπαντες, καὶ ¹⁵²⁾ γα-
μεῖν ἐπ' αἰσίοις ἐκέλευον. ὁ δὲ ἀναλαβὼν τὸν λό-
γον, ἱμῖν μὲν ἔχω τὴν χάριν, ἔφη εἰκότα δ' ἄν
ποιῶμεν, εἰ καὶ τὴν γνώμην ὅπως ἔχει πρὸς τῷ-
το τῆς κόρης μάθοιμεν. εἰ μὲν γὰρ ἔδει τῷ τῆς
ἀρχῆς ἀποχρησασθαι νόμῳ, πάντως ἐξήκει μοι
τὸ βῆλεσθαι. βιάζεσθαι γὰρ οἷς ἐξόν, τὸ πυν-
δάνεσθαι περιττόν. εἰ δὲ γάμος τὸ γινόμενον, τὸ
παρ' ἀμφοτέρων βούλημα, συννεύειν ἀναγκαῖον,
καὶ ἀποσρέψας τὸν λόγον, πῶς οὖν ἔχεις, ὧ κό-
ρη, πρὸς τὸ συνοικεῖν ἡμῖν, διηρώτα. καὶ ἅμα
τίνες εἶεν, ἢ ἐκ τίνων, φράζειν ἐκέλευεν. ἢ δὲ πο-
λὺν τινα χρόνον ¹⁵³⁾ τὸ βλέμμα τῆ γῆ προσερεί-

Ε 4

σασα,

152) γαμεῖν ἐπ' αἰσίοις] Exordium nuptiarum ab augu-
rio, de quo plena manu interpretes Catulli ad Epi-
thal. Iuliae et Manlii. Plutarch. Romaic. 78. sic
ἐπαισίῳ ἕρηνθι et αἰσίῳ, vt apud Sophocl. Oedip. Ty-
rann. quo loci scholiast. quem non consules fru-
stra. Sic κληθόνι καλῆ, apud eundem Oedip. Colon.
contra οὐκ ἐπ' αἰσίοις, fine lib. 2.

153) τὸ βλέμμα τῆ γῆ] Habitus est eorum, qui aliquid
meditatione sua requirunt, quod aliis respondeant.
Talis Ulixes apud Homer. Iliad. 3.

Ἄλλ' ὅτε δὴ πολύμητις ἀναΐξειεν Οδυσσεύς
στάσκεν ὑπὸ καὶ δὲ ἴδεσκε κατὰ χρόνος ὄμματα πήξας.

Quos versus transtulit Quid. transformator. lib. 13.
et lib. 1. fastor.

Verbaque sum spectans pauca locutus humum.
Sed tamen haec oculorum in terram demissio virgi-
nes et foeminas magis decet. Apoll. Rhod. lib. 1.
vers.

σασα, καὶ πυκνά τὴν κεφαλὴν ἐπισείουσα, λόγον τινὰ καὶ ἐννοίας ἀθροίζειν ἐώκει καὶ δὴ ποτε πρὸς τὸν Θύαμιν ἀντωπήσασα, καὶ πλεόν ἢ πρότερον αὐτὸν τῷ κάλλει κατασφράσασα, ¹⁵⁴⁾ καὶ γὰρ πεφοίνικτο τὴν παρειὰν ὑπὸ τῶν ἐνθυμημάτων πλεόν ἢ σύνηδες, καὶ τὸ βλέμμα κενήθητο πρὸς τὸ γοργότερον, ἐρμηνεύοντος τοῦ Κνήμωνος,

verf. 790. a quo Val. Flaccus lib. 5. *Virgineo conzata metu*, Lucian. *Θεῶν κρισ.* Philost. tabul. I. Aristenet. epist. 15. lib. I. ἀλλ' εἰς γῆν ἐώρας τὸ πρόσωπον, ὡς περ τι συννοημένη, *sed in terram vultum demittens, tamquam cogitabunda.* Virg. I. Aen.

Tum breuiter Dido vultum demissa profatur.

154) καὶ πεφοίνικτο τὴν παρειὰν] Aristenet. loc. cit. quem integrum exscribo, quia mire conuenit. ἀλλ' εἰς γῆν ἐώρας τὸ πρόσωπον, ὡς περ τι συννοημένη, εἴτα ἔφης ἐπιχαρίτως πεφοινιγμένη τὰς παρειὰς, καὶ τὸ πρόσωπον ἐξ αἰδοῦς ἀποκλίναςα, καὶ πῆ μὲν τῆς ἀμπεχόνης ἄκρου δακτύλοις ἐφαπτομένη τῶν κροσσῶν, πῆ δὲ περιτρέφουσα τοῦ ζωνίου τὸ ἄκρον. ἔστιν δὲ ὅτε καὶ τοῦδαφος περιχαράττουσα τῷ ποδί. ταῦτα δὲ τῶν αἰδουμένων ἐν διαπορήσει κινήματα, ἔφης οὖν μόλις ἠρεμαία φωνῇ. Interpres Vir CL. *Sed primum terram despectans veluti cogitabunda, dein genas rubore gratioso perfusa, vultu pudibunde demisso, ac modo vestis fimbrias summis digitis apprehendens, modo summam zonam convertens, modo etiam signans terram pede, qualia pudore dubitabundi solent, vix tandem submissa voce eloqui institisti.* Lucian. loc. cit. hinc illud est, quod profert interpres Aeschyli ad Prometh. vincit. ἔχει τι ἐρύθημα ἢ παρθένος ἐν τῷ εὐνοῦ τῆς προσώπῳ, ὃ οὐκ ἔστιν ἐν ἀνδρὶ βλέπειν, *habet virgo aliquid in vultu suffusi ruboris, quod vix in homine deprehenditur.*

νος, Μᾶλλον, ἔφη, ¹⁵⁵) ὁ μὲν λόγος ἤρμοζεν ἀδελ-
φῶ τῶ ἐμῶ Θεαγένει τούτῳ πρέπειν γὰρ οἶμαι,
γυναικὶ μὲν σιγὴν, ἀνδρὶ δὲ ἀπόκρισιν ἐν ἀνδράσιν.

XXII. Ἐπειδὴ δὲ καί μοι λόγου μεταδεδώκατε,
καὶ τῆτο πρῶτον ἐνδείγμα Φιλανθρωπίας, παρ-
έχεσθε, ¹⁵⁶) τὸ πειθοῖ μᾶλλον ἢ βία τῶν δικαίων
πειρᾶσθαι τυγχάνειν. ἄλλως τε δὲ ὅτι καὶ τὸ πᾶν
εἰς ἐμὲ τείνει τῶν εἰρημένων, ἐκβαίνειν ἀναγκάζο-
μαι τοὺς ἐμαυτῆς τε καὶ παρθένων νόμους, καὶ
πρὸς τὴν πεῦσιν τοῦ κρατοῦντος ἀποκρίνασθαι
περὶ γάμου, καὶ ταῦτα καὶ ἐν ὀμίλῳ τοσούτων ἀν-
δρῶν. ἔστι δὲ τὰ περὶ ἡμῶν τοιάδε. γένος μὲν ἐ-
σμὲν Ἴωνες· Ἐφεσίων δὲ τὰ πρῶτα γεγονότες, καὶ
¹⁵⁷) ἀμφιθαλεῖς ὄντες, νόμου τοὺς τοιούτους κα-

E 5

λουῖν-

155) ὁ λόγος ἤρμοζεν ἀδελφῶ] vere quidem Tragicus Me-
nand. *Mulierem ornata silentium*, quod pluribus
exponit, V. CL. Gaulmin. ad Eustath. Itaque post-
quam Chariclia professa respondere conuenientius
fuisse fratri, addit πρέπειν γὰρ, οἶμαι, γυναικὶ μὲν σι-
γὴν, ἀνδρὶ μὲν ἀπόκρισιν ἐν ἀνδράσιν, vt videt scilicet
commune vitium mulierum, de quo eleganter inge-
niosus sophista Liban. Legend. Eustath, ad Odysf. v.
Plaut. Rudent. sc. serio. *Et tacent, quia tacita bo-
na est mulier semper, quam loquens, ἀρμοδία καὶ
γυναιξιν ἢ σιωπὴ μάλιστα γε μόνον παρθένω, vt Sophocl.*

γύνοαι γυναιξιν κόσμον ἢ σιγὴ φέρει.

Tzetz. ad Lycophr.

156) πειθοῖ μᾶλλον ἢ βία] Argute respondet Chariclia
dicto Thyamidis βιάζεσθαι γὰρ οἷς ἐξόν τὸ πυνθά-
νεσθαι περιττόν.

157) ἀμφιθαλεῖς ὄντες] Cur haec omiserat interpres La-
tinus, ignoro. Amiotus etiam nostro dictione ἀμφι-
θαλεῖς

λοῦντος ἱερατεύειν, ἐγὼ μὲν Ἀρτέμιδος, Ἀπόλλωνος
 δὲ ὁ ἐμὸς ἀδελφὸς ἕτος ἐλαγχάνομεν. ἐπετείου
 δὲ

θαλεῖς abusus est, sequutus vulgarem dictionis ac-
 ceptionem, nec attendens ad rem, de qua hic ser-
 mo. Scio quidem ἀμφιθαλεῖς accipi in his versibus
 Sybillinis, quos profert Zozim.

χωρὶς δὲ κέραι χωρὸν αὐταὶ ἔχουσιν
 Καὶ χωρὶς παίδων ἄρσην τάχως, ἀλλὰ γονήων
 Πάντων ζώντων, οἷς ἀμφιθαλεῖς ἔτι φύτλη.

*Sic tamen ex alia ut consistant parte puellae,
 Ex alia puerum veniant examina, quorum
 Vivat uterque parens, et adhuc generatio
 crescat.*

Scio etiam Clariss. illum virum Ios. Scaliger. hanc
 acceptionem vulgarem sequutum ad Catull. atque
 ita solere et interdum debere capi. Sed hoc loco
 sunt ἀμφιθαλεῖς non solum significatione ante al-
 lata, neque *pueri claris parentibus orti*, vt acci-
 piunt ad Horat. siue vt hic loquitur Chariclia, τὰ
 πρῶτα γεγονότες, sed qui creati erant legitimis et
 confarreatis nuptiis, non adoptiui, non ἑτεροθαλεῖς.
 Respicit igitur Heliodoros ad ritum Atheniensem,
 et totius fere Graeciae, quae nullum sacrificulum
 admittebat, nisi patrimonium et matrimonium susceptum
 ex confarreatis nuptiis, atque hoc ex decreto Pe-
 riclis, de quo Plutarch. in Pericl. Aristophan.
 Acharn. Tales erant tres flamines a Numa pri-
 mum instituti, qui non nisi ex confarreatis paren-
 tibus legebantur, quod genus matrimonii γάμον
 κατὰ τοὺς ἱεροὺς νομοὺς vocat Dionys. Halic. lib. 3.
 et ἱερὸς γάμος, de quo Alciat. et Lips. ad 4. Annal.
 Taciti et alii. De illis autem sacris, quae Athenien-
 ses Delum ducebant, copiose Plutarch. in Nicia.
 horum sacrorum praesides Δηλιακαὶ, de quibus Har-

δὲ τῆς τιμῆς οὐσης, καὶ τοῦ χρόνου πληρουμένῃ, θεωρίαν εἰς Δῆλον ἤγομεν, ἔνθα ²⁵⁸) μουσικούς τε καὶ γυμνικούς ἀγῶνας διαθήσεσθαι, καὶ τὴν ἱερωσύνην ἀποθήσεσθαι κατὰ τι πατριον ἐμέλλαμεν. ὀλκὰς οὖν ἐπληρῆστο χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου καὶ ἐσθῆτων, καὶ τῶν ἄλλων ὅσα πρὸς τε τοὺς ἀγῶνας, καὶ τὴν πάνδημον εὐωχίαν ἐπαρκέσειν ἔμελλε. καὶ ἀνηγόμεθα, τῶν μὲν πατέρων γήρα τε προηκόντων, καὶ δέει τῷ πλοῦ καὶ τῆς θαλάττης οἴκαδε καταμεινάντων. ἄλλων δὲ πολιτῶν εἰς πλῆθος τῶν μὲν κατὰ τὴν αὐτὴν ὀλκὰδα συκισβάντων, τῶν δὲ σκάφεσιν ἰδίῳις χρωμένων. ἐπεὶ δὲ τὸ πολὺ τοῦ πλοῦ διήνυσο, κλυδώνιον ἀφρώως ἐμπροσόν, καὶ ἀνεμος ἐξώσης, καὶ λαίλαπες συμμιγεῖς καὶ πρησιῆρες τὴν θάλατταν καταγιγίζουσαι, τὴν ναῦν τοῦ εὐθέος παραφέρουσι,
τοῦ

Harpocrat. Hesych. alii, iidem et Θεωροί, de quibus copiose Triclin. et scholiast. alter Sophocli. ad Oedip. Tyrann. p. 154. Heliodorus lin. seq. θεωρίαν εἰς Δῆλον ἤγομεν.

158) μουσικὸς καὶ γυμνικὸς ἀγῶνας] Ludi musici et gymnici generatim dicebantur ludi Graeci, speciatim gymnici et musici. Itaque apud Cicer. epist. I. lib. 7. ad famil. et apud C. Tacit. Annal. 14. vtrique dicebantur ludi Graeci, quo loci mihi videtur falli V. CL. Iust. Lipsius, censens Graecos ludos alios esse a gymniciis, hi ludi cum dicuntur ἀγῶνες ἢ ἀγωνίαι, intelliguntur proprie de ludis gymniciis, ut recte notat I. Pollux cap. 30. lib. 2. adferens differentiam inter gymnicos ludos et scenicos, quae et musici et Dionysiaci dicuntur. De his dicturum sum in alio opere v. πικανότης, de quo vidend. Hesych.

τοῦ κυβερνήτου πρὸς τὸ ὑπερβάλλον κακὸν ἐνδόν-
 τος, καὶ τῷ βιαίῳ τῆς ὀλκαδος ἐκσάντος, καὶ τῇ
 τύχῃ κυβερνᾶν ἐπιτρέψαντος. ἠγόμεθα οὖν ὑπὸ
 τοῦ ἀεὶ πνέοντος, ἡμέρας μὲν ἑπτὰ, νύκτας δὲ
 ἴσας, καὶ τέλος εἰς τὴν ἀκτὴν ἐξωκείλαμεν, ἔνθα
 πρὸς ὑμῶν ἐάλωμεν ἔ καὶ τὸν πολὺν ἐωράκατε
 Φόνον, τῶν ναυτῶν ἡμῖν παρὰ τὴν εὐωχίαν, ἣν
 ἐπὶ σωτηρίαις ἠγομεν, ἐπιθεμένων, ἀνελεῖν τε διὰ
 τὰ χρήματα βουλευσαμένων, ἕως σὺν πολλῷ τῷ
 κακῷ καὶ ὀλέθρῳ τῶν οἰκείων ὁμοῦ πάντων, αὐ-
 τῶν δὲ ἐκεῖνων ¹⁵⁹⁾ ὀλλύντων καὶ ὀλλυμένων, ἐπε-
 κρατήσαμεν ἐξ ἀπάντων, (ὡς μή ποτε ὄφελον)
 εἰκτρὸν περισωθέντες λείψανον· ἐν μόνον ἐν δυσυ-
 χήμασιν εὐπραγοῦντες, ὅτι θεῶν τις εἰς χεῖρας
 τὰς ὑμετέρας ἠγάγε· καὶ οἱ περὶ θανάτου δεδιό-
 τες, περὶ γάμου σκοπεῖν ἐπετράπημεν· ὃν ἔ βού-
 λομαί κατ' ἑδῆνα τρόπον ἀρνήσασθαι. τό τε γὰρ
 αἰχμαλωτον οὔσαν τῆς τοῦ κρατοῦντος εὐνῆς
 ἀξιοῦσθαι, πᾶσαν εὐδαίμονα τύχην ὑπερβέβληκε.
 τό τε θεοῖς ἀνακειμένην προφήτη παιδί μετ' ὀλί-
 γον θεῶν νεύοντος καὶ ¹⁶⁰⁾ προφήτη συνοικεῖν, οὐ
 πάνταπασιν ἔοικεν εἶναι τῆς ἐκ τοῦ θεοῦ κηδε-
 μονίας ἀμοιβον. ἐν μόνον αἰτῶ, καὶ δός, ὦ θύα-
 μι. συγχώρησον εἰς ἄστυ με πρότερον ἐλθοῦσαν,
 ἢ ἔνθα βωμὸς ἢ ναὸς ἀπόλλωνι νενόμισται, τὴν ἱε-
 ρωσύνην καὶ τὰ ταύτης ἀποθέσθαι σύμβολα.
 βέλτιον μὲν γὰρ εἰς Μέμφιν, ὅταν καὶ τὴν τιμὴν
 ἀνακτήσῃ τῆς προφητείας, ἔτω καὶ ὁ γάμος εὐ-
 θυμό

159) ὀλλύντων καὶ ὀλλυμένων] Ex Homer. vt illud sequens
 ὄρκων καὶ σπονδῶν. lege Guthier. de Pontif.

160) προφήτου] Quae repetit saepius postea.

θυμότερος ἄγοιτο, νίκη συναπτόμενος, καὶ ἐπὶ κατορθουμένοις τελόμενος. εἰ δὲ καὶ πρότερον, ἐν σοι καταλείψω τὴν σκέψιν. μόνον τελευθεῖ μοι τὰ πάτρια. πρότερον· καὶ οἶδα ὡς ἐπινεύσεις, ἱερούς τε ἐκ παίδων, ὡς Φῆς, ἀνακείμενος, καὶ τὸ περὶ τῆς Θεοῦ ὅσιον ἀποσεμνύνων.

XXIII. Καὶ ἡ μὲν ἐνταῦθα τῶν λόγων ἐπαύσατο, δακρύων δὲ ἤρξατο. τῶν δὲ παρόντων οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἐπήνουν, καὶ πράττειν ἔτως ἐκέλευόν τε, καὶ ἐτοίμως ἔχειν ἐβόων. ἐπὶ δὲ καὶ ὁ Θύαμις, ἐκὼν τε τὸ μέρος καὶ ἀκὼν ὑπὸ μὲν τῆς περὶ τὴν Χαρίκλειαν ἐπιθυμίας, καὶ τὴν παροῦσαν ὥραν, ἀπέραντον χρόνον μῆκος εἰς ὑπέρεσιν ἠγόμενος· ὑπὸ δὲ τῶν λόγων, ὥσπερ τινὸς σειρήνος κεκλημένος, καὶ πρὸς τὸ πείθεσθαι καταναγκασμένος· ἅμα δὲ τι καὶ πρὸς τὸ ἐνύπνιον ἀναφέρων. καὶ τὸν γάμον κατὰ τὴν Μέμφιν ἔσεσθαι καταπιστεύων καὶ διαλύει μὲν τὸν σύλλογον, τὴν λείαν πρότερον διανείμας, πολλὰ τῶν ἐξαιρέτων αὐτὸς ἐκοντὶ παραχωρῶντων κομισάμενος.

XXIV. Ἐπισέλλει δὲ εἰς δεκάτην εὐτρεπισμένους εἶναι, τὴν ὁρμὴν ὡς ἐπὶ τὴν Μέμφιν ποιησάμενους. τοῖς δὲ Ἕλλησι τὴν προτέραν ἀπεκλήρου σκηπὴν. συνεσκήνου δὲ αὐτοῖς καὶ ὁ Κνήμων αὐτοῖς ἐκ προστάγματος, ὃ Φρουρός ἔτι τὸ ἐντεῦθεν, ἀλλὰ συνόμιλος ἀποδεδειγμένος, καὶ δίαίταν τε τὴν ἀβροτέραν τῆς οὔσης παρεῖχεν ὁ Θύαμις. καὶ εἶπε καὶ τὸν Θεαγένην εἰς αἰδῶ τῆς ἀδελφῆς ὁμοδίαίτον ἐποιεῖτο. αὐτὴν δὲ τὴν Χαρίκλειαν οὐδὲ ὁρᾶν τὰ πολλὰ διεγνώκει, τῆ μὴ τὴν Θεάν ὑπέκαυμα γίγνεσθαι τοῦ ἐγκειμένου πόθου, καὶ πρά-
ξαι

ξαι τι παρα τα δόξαντα και προδηλωθέντα καταναγκασθείη. και ο μὲν θύαμις εκ τούτων παρητέϊτο την ὄψιν τῆς κόρης, εἰ δυνατόν βλέπειν ἅμα και σωφρονεῖν ἠγόμενος, οὐδὲ κνήμων ἐπειδὴ τάχιστα πάντες ἐκποδῶν ἦσαν ἄλλος κατ' ἄλλο τῆς λίμνης καταδύντες, ἦν τῷ Θεαγένει βοτάνη ὑπέχετο τῇ προτεραίᾳ, ματεύων ὀλίγον τῆς λίμνης ἀποθεν ἐπορευέτο.

XXV. Καὶν τῷ χολῆς ἐπιλαβόμενος ὁ Θεαγένης, ἐδάκρυνε τε και ἀνώμωζε. πρὸς μὲν την Χαρικλείαν εἶπεν ὅτι ἐν διαλεγόμενος, ¹⁶¹⁾ θεὸς δὲ συνεχῶς ἐπικαλούμενος μάρτυρας. τῆς δὲ, εἰ τὰ συνήθη και κοινὰ ταῦτα θρηνεῖ πυνθανομένης, ἢ εἰ μή τι πεπόνθοι καινότερον. και τι γένοιτ' ἂν, εἶπεν ὁ Θεαγένης, καινότερον, ἢ τι ἀθεμιστότερον, ἢ ὄρκων μὲν και σπονδῶν παραβαινομένων, Χαρικλείας δὲ λήθην ἐμῆ λαβύσης, και πρὸς ἄλλων γάμους ἐπινεύσης; εὐφήμησον, εἶπεν ἡ κόρη μηδέ μοι γίγνηται τῶν συμφορῶν βαρύτερος. μηδέ τοσαύτην ἔχων εκ τῶν παρελθόντων τῶν κατ' ἐμῆ δια τῶν ἔργων δοκιμασίαν, εκ λόγων ἐπικαίρων, και πρὸς τι χρεῖῶδες εἰρημένων, ἄγε δι' ὑποψίας. εἰ δὲ μή γίγνεται τῆναντίον, και μᾶλλον αὐτὸς μεταβάλλεσθαι δόξεις, ἢ μεταβαλλομένην εὐρήσεις. ἐγὼ γὰρ δυστυχεῖν μὲν οὐκ ἀρνούμαι, μηδὲ σωφρονεῖν δὲ, εἰδὲν ἔγω βίαιον ὥστε με μεταπεισθῆναι. ἐν μόνον οἶδα μηδὲ σωφρονοῦσα τὸν ἐξ ἀρχῆς ἐπὶ σοι πόθον, ἀλλὰ και τῆτον ἔννομον. εἰ γὰρ ὡς ἐρασῆ πειθομένη, ἀλλ' ὡς ἀνδρὶ συνθεμένη τότε πρῶτον ἐμαυ-

161) θεὸς ἐπικ. μάρτυρας.] Dicunt διαμαρτύρασθαι. Eclog. Basilic.

ἑμαυτὴν ἐπέδωκα, καὶ εἰς δεῦρο διετέλεσα, καθαρὰν ἑμαυτὴν καὶ ἀπὸ σῆς ὀμιλίας Φυλάττησα, πολλάκις μὲν ἐπιχειροῦντα διωσαμένη, τὸν δὲ ἐξ ἀρχῆς ἡμῖν συγκείμενόν τε καὶ ἐνώμοτον ἐπὶ πᾶσι γάμον, ἐνθεσμον εἴ πη γένοιτο περισκοπούσα. πῶς οὖν οὐκ ἂν εἴης ἄτοπος, εἰ τὸν βάρβαρον μετ' Ἑλλήνων, τὸν ληστὴν μετ' ἐρωμένου πιστεύοις ἐπίπροσθεν ἄγειν; τί οὖν ἐβούλετό σοι τὰ τῆς καλῆς δημηγορίας ἐκείνης; ἔφη ὁ Θεαγένης. τὸ μὲν γὰρ ἀδελφὸν με σαυτῆς ἀναπλάττειν, σοφὸν εἰς ὑπερβολὴν, καὶ πόρρω τὸν Θύαμιν τῆς ἐφ' ἡμῖν ζηλοτυπίας ἀπάγον, καὶ συνέιναι ἡμᾶς ἀλλήλοις ἀδεῶς παρασκευάζον. συνίην καὶ τῆς Ἰωνίας καὶ τῆς κατὰ τὴν Δῆλον πλάνης, ὅτι τῶν ὄντων ἦν καὶ ἀληθῶν ἐπικαλύμματα, καὶ πλάνην τῶ ὄντι τοῖς ἀκούουσιν ἐπάγοντα.

ΚΧVI. Τὸ δὲ ἐτοίμως οὕτως ἐπινεύειν τὸν γάμον, καὶ συντίθεσθαι διαρρήδην, καὶ καιρὸν ὀρίζειν, ταῦτα συμβάλλειν οὔτε ἐδυνάμην οὔτε ἐβουλόμην. εὐχόμεν δὲ ¹⁶²⁾ καταδύναμαι μάλλον ἢ τοιαύτην ἐπιθεῖν τῶν ἐπί σοι πόνων τε καὶ ἐλπίδων τὴν τελευτήν. ἡ Χαρίκλεια περιβαλοῦσα τὸν Θεαγένην, καὶ μυρία Φιλήσασα, καὶ διάβροχον ποιήσασα τοῖς δάκρυσιν, ὡς ἦδιστα, ἔφη, δέχομαί σου τοὺς ἐπ' ἐμοὶ τούτους τοὺς φόβους. εὐδηλος γὰρ εἴ καὶ τούτων, μὴ ὀκλάσας τὸν ἐπ' ἐμοὶ πόσον ὑπὸ τῶν πολλῶν συμφορῶν. ἀλλ' εὖ ἴδι Θεάγενης, οὐδ' ἂν τὸ παρὸν τοῦτο ἀλλήλοις διελεγόμεθα, μὴ τούτων οὕτως ἐπηγγελμένων. ὀρμὴν γὰρ, ὡς οἶδα, κρατούσης ἐπιθυμίας, μάχη μὲν ἀντί-

162) καταδύναμαι] Dixi abunde ad Lucian. de merc. cond.

ἀντίτυπος ἐπιτείνει. λόγος δὲ εἰκῶν, καὶ πρὸς τὸ βούλημα συντρέχων, τὴν πρώτην καὶ Ζέουσαν Φορὰν ἀνέσειλε, καὶ τὸ κάτοξυ τῆς ὀρέξεως, τῷ ἠδεῖ τῆς ἐπαγγελίας κατεύνασε. πρώτην γὰρ, ὡς οἶμα, πείραν οἱ ἀγρικώτερον ἐρῶντες, τὴν ὑπόχρῃσιν νομίζουσι, καὶ κρατεῖν ἀπὸ τῆς ἐπαγγελίας ἠγούμενοι, ¹⁶³⁾ πραότερον διάγουσιν ἐπὶ τῶν ἐλπίδων σαλεύοντες. ἃ δὴ καὶ αὐτὴ προμηθευμένη, τοῖς λόγοις ἐμαυτὴν ἐξεδόμην, θεοῖς τὰ ἐξῆς ἐπιτρέψασα, καὶ δαίμονι τῷ τὴν ἀρχὴν λαχόντι, τὸν ἡμέτερον ἐπιτροπεύειν ἐρῶσα. πολλὰ μίᾳ ἡμέρᾳ καὶ δύο πολλάκις ἔδοσαν τῶν εἰς σωτηρίαν, καὶ τύχῃ παρέχον, ἃ βουλαῖς ἀνθρώποι μυρίας οὐκ ἐξεῦρον. τοῦτό ται καὶ αὐτὴ τὸ παρὸν ἐπινοίας ὑπερεθέμην, τὰ πρόδηλα τοῖς ἀδήλοις διακρουσαμένη. Φυλακτέον οὖν, ὦ γλυκύτατε, καθάπερ πάλαισμα τὸ πλάσμα, καὶ σιγητέον οὐ πρὸς τοὺς ἄλλους μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτὸν Κνήμωνα. Φιλάνθρωπος μὲν γὰρ ἐσι περὶ ἡμᾶς καὶ Ἕλληνας, ἀλλ' αἰχμάλωτος, καὶ τῷ κρατοῦντι πλέον ἀν' οὕτω τύχῃ χαριούμενος. ἔτε γὰρ Φιλίας χρόνος, οὔτε ἀγχιστείας θεσμός, ἐνέχυρον ἡμῖν ἀκριβὲς τῆς πίστεως αὐτοῦ τῆς περὶ ἡμᾶς δίδωσι. διὸ κἂν ἔκ τινος ὑπονοίας ἐπιψαύσῃ ποτὲ τῶν ἡμετέρων, ἀρνητέον τὴν πρώτην. Καλὸν γὰρ ποτε καὶ τὸ ψεῦδος, ὅταν ὠφελοῦν τοὺς λέγοντας, μηδὲν καταβλάπτῃ τοὺς ἀκούοντας.

XXVII.

163) πραότερον διάγουσιν] Achill. Tat. lib. 3. ἐρῶν γὰρ τις εἰς ὅσον μὲν ἔχει τὴν ἐλπίδα τοῦ τυχεῖν φέρει εἰς αὐτὸ τὸ τυχεῖν ἀποτεινόμενος, *quiqui enim amat in quantum sperat fruitionem differt illius tempus attendens.*

XXVII. Ταῦτα τῆς Χαρίκλειας καὶ τοιαῦτα πρὸς τὸ βέλτιστον ὑπότιθεμένης, ὁ Κνήμων εἰστρέχει λίαν ἐσπούδασμένως, καὶ πολὺν ἐκ τῶν ὄψεων θόρυβον ἐπαγγελλόμενος. καὶ, ὦ Θεάγερες, τὴν μὲν πόαν ἤκω σοι φέρων, ἔλεγε, καὶ θεράπειε τὰς πληγὰς ἐπιθέμενος. χρὴ δὲ πρὸς ἕτερα τραύματα καὶ φόνους ἴσους εἶναι παρεσκευασμένους. τοῦδε σαφέστερον ὁ, τι λέγοι δηλοῦν ἰκετεύοντος, οὐ καιρὸς, ἔφη, τὸ παρὸν ἀκούειν. δέος γὰρ προληφθῆναι τοὺς λόγους ὑπὸ τῶν ἔργων ἀλλ' ἔπου τὴν ταχίστην. συνεπέσθω δὲ καὶ ἡ Χαρίκλεια καὶ παραλαβὼν ἄμφω παρὰ τὸν Θύαμιν ἦγε. καὶ κράνος τὶ διασμῶντα καὶ πάλτον θήγοντα καταλαβὼν, εἰς καιρὸν, ἔφη, πρὸς ὅπλοις τυγχάνεις. ἀλλ' αὐτὸς γε ἐνδυναμ, καὶ τοὺς ἄλλους κέλευε· πλῆθος γὰρ πολεμίων ὅσον εἰδέπω περὶ ἡμᾶς, καὶ τοσούτον ἀπολειπόμενον ὅσον τοῦ λόφου τοῦ πλησίον ὑπερκύπτον προΐδων, ἤκω δρομαῖος τὴν ἐφοδὸν προμηνύσων, εἰδὲν τάχως ἀνίεις, ἀλλὰ καὶ ὅσως ἐδυνάμην ἐν τῷ διέκπλω τῷ μέχρι δεῦρο, παρασκευάζεσθαι διαγγείλας.

XXVIII. Ἀνήλατο πρὸς ταῦτα ὁ Θύαμις, καὶ πῶς Χαρίκλεια διηρώτα. καθάπερ περὶ ἐκείνης πλέον ἢ περὶ αὐτοῦ δεδιώς. ἐπεὶ δὲ ἐπὶ τῇ Φλιαῖ τῇ πλησίον ὑπέσαλμένην εἰδείξεν ὁ Κνήμων, σὺ μὲν λαβὼν ταύτην ἄγε εἰς τὸ σπήλαιον πρὸς μόνον ἔλεγεν. ἔ καὶ ¹⁶⁴⁾ τὰ κειμήλια ἡμῖν ἐν ἀσφαλῆ

164) τὰ κειμήλια] Scholiast. Homeri vult κειμήλια dici proprie ἀργὰ καὶ ἀπόθετα χρήματα, sic pecunia ociosa, vt lib. 13. ff. de Usuris, et pecunia vacua et sterilis

λεῖ τεθησαύρισα. καὶ καθείς, ὦ Φίλος, καὶ τῷ
 σομῖῳ τὸ πῶμα, ὡς ἔθος, ἐπαγαγὼν, ἤκε τὴν
 ταχίστην ὡς ἡμᾶς· ὁ δὲ πόλεμος ἡμῖν μελήσει.
 τὸν δὲ ὑπασπιστὴν ἱερεῖον ἄγειν προσέταττεν, ὡς
 ἂν θεοῖς ἐγχωρείοις ἐναγίσαντες, ἔτω τῆς μάχης
 ἄρχοιεν. καὶ ὁ μὲν Κνήμων τὸ προστεταγμένον
 ἔπραττε, καὶ πολλὰ τὴν Χαρίκλειαν ὀδυρομένην,
 καὶ θάμα πρὸς τὸν Θεαγένην ἐπιστρέψασαν ἤγε
 τε, καὶ ἐς τὸ ἄντρον ἐνέβαλε. ¹⁶⁵⁾ τὸ δὲ ἦν οὐ φύ-
 σεως ἔργον, οἷα πολλὰ περὶ γῆν τε καὶ ὑπὸ γῆν
 αὐτόματα σφραγγοῦται, ἀλλὰ τεχνῆς ληστρικής
 τὴν φύσιν μιμησαμένης, καὶ χειρῶν Αἰγυπτίων
 ὄρυγμα, πρὸς σκύλων Φυλακὴν περιέρχων κοι-
 λαινόμενον.

XXIX.

rilis ἀργὰ, Demostheni orat. contra Aphobum, de
 his lege interpret. Virgil. ad illud 1. Aeneid.

*Auxiliumque viae veteres tellure reclusos
 Thesaurus, ignotum argenti pondus et auri,*

κειμήλια sunt Theocrito θήμων, Idyll. 24. Synes.
 Od. 1. θήμων κτεάνων, vt in Gregor. Nazianz. La-
 tini κειμήλια *monilia* vocant, vt l. 2. Cod. Theo-
 dof. de Thesaur. atque sic corrigenda lex 2. Cod.
 tit. cod. Dicunt et cimelia, vt in Gl. Philoxeni,
 legend. D. Gregor. epist. 46. lib. 10. Contra ἐνε-
 ργα κτήματα pecuniae occupatae foenore aut nego-
 tiatione, apud Demosth. loc. cit.

165) τὸ δὲ ἦν ἢ φύσεως ἔργον] Contra variae historiae
 scriptor Aelian. cap. 1. lib. 3. recessus et cuniculos
 formicarum describens οὐκ ἀνθρωπίνης χειρὸς ἔργα,
 ἀλλὰ φύσεως αὐτόματα, non humanae industriae
 fabrica, sed naturae iusus et automata. Idem
 apud Plutarch. de solert Animal. Calistrat. tabul. 1.
 Pisid. Cosmurg. et copiose ad Paulan. Att.

XXIX. Ἔργαστο δὲ ᾧδέπως· Στόμιον ἦν αὐτῷ ἐνόησον τὸ καὶ Ζοφῶδες, οἰκήματος κρυφίου θυ-
κίς ὑποκείμενον, ὡς τὸν οὐδὸν θυραν ἄλλην τῇ
αθόδῳ γίγνεσθαι ὡς πρὸς τὴν χρεῖαν. ἐνέπιπτε
εἰς αὐτὴν ῥαδίως καὶ ἀνεπίπτετο· τὸ δὲ αὐτόθεν
εἰς αὐλῶνας σκολιούς ἀτάκτως χιζόμενον. οἱ γὰρ
πῆ τούς μυχοὺς πόροι καὶ αὐλακες, πῆ μὲν ἕκα-
τος ἴδια τεχνικῶς πλανώμενοι, πῆ δὲ ἀλλήλοις
ἐπίπτοντες, καὶ ῥιζηδὸν πλεκόμενοι, πρὸς μίαν
ὕρυχωρίαν τὴν ἐπὶ τὸν πυθμένα συρρέοντες, ἀνε-
τομοῦντο, καθ' ὃ καὶ Φέγγος ἀμύδρον ἔκ τινος
διατρήσεως πρὸς ἄκροις τῆς λίμνης ἐνέπιπτεν. ἐν-
ταῦθα ὡς καθῆκε τὴν Χαρίκλειαν ὁ Κνήμων, καὶ
πρὸς τὸ ἕχατον τοῦ ἀντροῦ διεβίβασε τῇ πείρᾳ
χειραγωγῆσας, πολλὰ καὶ ἐπιθαρσύνας, καὶ ὡς
εἰς ἑσπέραν ἅμα τῷ Θεαγένει Φοιτῆσειν κατεπαγ-
γειλάμενος, εἰ γὰρ ἐπιτρέψει αὐτῷ συμπλακῆ-
ναι τοῖς πολεμίοις, ἀλλὰ διαδραῖσαι σοι τὴν μά-
χην, οὐδὲν Φθεγξαμένην, ἀλλ' ὡσπερ θανάτῳ
τῷ κακῷ βεβλημένην, καὶ ὡσπερ ψυχῆς τοῦ Θεα-
γένους ἀΦηρημένην, ἀπνουν καὶ σιγῶσαν ἀπολι-
τῶν, ἀνεδύετο τοῦ σπηλαίῳ· καὶ τὸν οὐδὸν ἐπα-
γάγων, καὶ τι καὶ ἐπιδακρύσας, αὐτὸν τε τῆς
ἐνάγκης, καὶ κείνην τῆς τύχης, ὅτι ¹⁶⁶⁾ μονονουχὲ
ζῶσαν εἶη καταθάψας, καὶ τὸ Φαιδρότατον τῶν

F 2

ἐν

[166) μονονουχὲ ζῶσαν] Locus iste desumptus est ex variis
locis familiaris sui Sophoclis Antig.

ἀλλὰ μ' ὁ παγκρίτας
Αἶδας ζῶσαν ἄγει
τὴν Ἀχέρωντος
Ἀκτάν.

Sed

ἐν ἀνθρώποις Χαρίκλειαν νυκτὶ καὶ ζόφῳ παρα-
 δεδωκώς, ἀπέτρεχεν ὡς τὸν θύαμιν, καὶ κατα-
 λαμβάνει ζέοντα πρὸς τὴν μάχην, καὶ αὐτὸν τε
 ἅμα τῷ Θεαγένει, λαμπρῶς ἐξωπλισμένον, καὶ
 τοὺς ἤδη παρ' αὐτὸν συνειλεγμένους, πρὸς τὸ μα-
 νικώτερον τῷ λόγῳ παρασκευάζοντα. εὖ γὰρ εἰς
 μέσους ἔλεγε, Συστρατιῶται, προτρέπειν μὲν ὑμᾶς,
 οὐκ οἶδ' ὅτι δεῖ δια πλειόνων, αὐτοὺς τε ὑπομνή-
 σεως εἰδέν δεομένους, ἀλλὰ βίον αἰετὸν τὸν πόλεμον
 ἠγούμενους, καὶ ἄλλως τῆς ἀπροσδοκῆτος τῶν
 ἐναντίων ἐφοδοῦ τὸ παρέλκον τῶν λόγων ὑποτεμνο-
 μένης. ὧν γὰρ ἐν ἔργοις οἱ πολέμιοι, τούτοις μὴ
 διὰ τῶν ὁμοίων σὺν τάχει τὴν ἀμυναὴν ἐπάγειν,
 παντάπασιν ἔστιν τῷ προτήκοντος ὑσερούντων. εἰδόν-
 τες οὖν ὡς οὐχ ὑπὲρ γυναικῶν ἐστὶ καὶ παίδων λό-
 γος (ὃ δὴ πολλοῖς εἰς τὸ παροξύναι καὶ μόνον πρὸς
 μάχην ἤρκεσε. ταυτὶ γὰρ ἡμῖν ἐλάττωτος λόγου,
 καὶ τοσαῦτα ἔχειν ἐξέσαι, ὅσα καὶ νικᾶν περιγίνε-
 ται) ἀλλ' ὑπὲρ αὐτοῦ τῷ εἶναι, καὶ ψυχῶν τῶν
 ἡμετέρων (εἰ γὰρ ἐπὶ ῥητοῖς ποτὲ ληστρικός ἔληξε
 πόλεμος, οὐδὲ ἐν σπονδαῖς ἔχε τὴν τελευταίην ἀλλ'
 ἢ περιεῖναι κρατοῦντας, ἢ τεθνήσκειν τοὺς ἀλόντας
 ἀναγκαῖον) οὕτω τοῖς ἐχθίσις, ¹⁶⁷⁾ ψυχὴν τε ἅμα
 καὶ σῶμα τεθνηγμένοι συμπίπτωμεν.

XXX.

*Sed me soritor omnium Pluto viam deducit ad
 Acheruntis ripam. Idem alibi hac ipsa tragoedia.*

ζῶσ' εἰς θανάτων ἔρχομαι κατασκαφᾶς.

Descendo viam mortuorum ad cellulas.

167) ψυχὴν τε ἅμα] Vitiosus omnino erat Amioti Co-
 dex. ψυχὴν τε ἅμα καὶ τεθνηγμένοι, idque virum opti-
 mum

XXX. Ταῦτα εἰπὼν, τὸν ὑπασπιστὴν περιεσκό-
πει, καὶ ὀνομασίᾳ Θέρμουθιν ἐκάλεϊ πολλάκις ὡς
δὲ ἦν οὐδαμοῦ, πολλὰ διαπειλήσας, ἐπὶ τὴν
προβμίδα δρομαῖος ἔσπευδεν· ὁ γὰρ πόλεμος ἤδη
συνεξέαγῃ, ¹⁶⁸⁾ καὶ παρῆν ὄραν καὶ πρόξωθεν
τοὺς τὰ ἔχματα κατὰ τὰς εἰσβολὰς τῆς λίμνης
οἰκοῦντας ἀλισκομένους. οἱ γὰρ ἐπεληλυθότες,
τῶν ὑποπιπτόντων ἢ καὶ Φυγῆ χρωμένων τὰ σκά-
φη καὶ τὰς καλύβας ἐνεπίμπρασαν· ὑφ' ὧν τῆς
Φλογός ἐπὶ τὸ πλησίον ἔλος διαρηπιζομένης, καὶ
τὸν πολὺν κατ' αὐτὸ κάλαμον σωρηδὸν νεμομέ-
νης, ἀφραστόν τι καὶ ἀφόρητον ἐπὶ τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς σέλας ἔμπυρον, ἐπὶ δὲ τὴν ἀκοὴν ἠχὴ κα-
τάκροτος ἐπεφέρετο. καὶ πολέμου πᾶν εἶδος καὶ
ἐνηγεῖτο καὶ ἐξηκούετο. τῶν μὲν ἐγχωρίων προθυ-
μία καὶ ῥώμη πάση τὴν μάχην ὑφισταμένων, τῶν
δὲ τῶ τε πλήθει καὶ τῆς ἐφόδου τῷ ἀπροσδοκῆ-
τῷ πλείστον ὑπερφερόντων, καὶ τῆς μὲν ἐπὶ γῆς
ἀναιρουμένων, τοὺς δὲ εἰς τὴν λίμνην αὐτοῖς σκά-
φῃσι καὶ αὐτοῖς οἰκήμασι βαπτίζοντων. ὑφ' ὧν
ἀπάντων δοῦπος τις πρὸς τὸν ἀέρα συμμιγῆς ἤρε-
το, πεζομαχοῦντων ὁμοῦ καὶ ναυμαχοῦντων, ὀλ-
λόντων τε καὶ ὀλλυμένων, αἵματι τὴν λίμνην φοι-
νιτίζοντων, πυρὶ δὲ καὶ ὕδατι συμπλεκομένων. ἀπερ-
ὡς εἶδε τε καὶ ἤκουσεν ὁ Θύαμις, ἐνθύμιον αὐτῷ
τὸ ὄναρ γίγνεται, καθὸ τὴν Ἴσιν ἑώρα, καὶ τὸν
νεῶν ἀπαντα λαμπάδων καὶ θυσιῶν ἀνάμεσον·

F 3

καὶ

mum in errorem impulit, dum vult legi γνώμην. τὸ
σῶμα additum e Vatic. Cod.

168) καὶ παρῆν ὄραν καὶ πρόξωθεν] Sic in princip. καὶ τοῦ-
το παρῆν συμβάλλειν καὶ τοῖς πρόξωθεν.

καὶ ταῦτα ἐκεῖνα εἶναι τὰ νῦν ὀρώμενα. καὶ πρὸς τὰ ἐναντία τῶν προτέρων τὴν ὄψιν συνέβαλεν, ὡς ἔχων οὐκ ἔξει τὴν Χαρίκλειαν, ὑπὸ τῆς πολέμου ταύτης ἀφαιρεθείσης· καὶ ὡς Φονεύσει καὶ ἔτρώσει, ξίφει καὶ οὐκ Ἀφροδίτης νόμῳ. καὶ πολλὰ τὴν θεὰν ὡς δολεράν ὀνειδίσας, καὶ δεινὸν ἠγησάμενος εἴτις ἄλλος ἐγκρατὴς ἔσται Χαρίκλειας, μικρὸν ἐπιχεῖν τοῖς σὺν αὐτῷ κελεύσας, καὶ ὡς κατὰ τόπον μένοντάς ποιεῖσθαι δεήσει τὴν μάχην φράσας κλοπεύοντάς περὶ τὸ νησιδίον, καὶ διὰ τῶν πέριξ ἐλῶν κρυφίους τὰς ἐμβολὰς ποιημένους ἀγαπητῶς γὰρ ἂν καὶ ἔτις ἀντιχεῖν πρὸς τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων· αὐτὸς δὴθεν ὡς τὸν Θέρμουθιν ἐπιζητήσων, καὶ τοῖς ἐσίοις θεοῖς κατευξόμενος, ἐπεσθαί τε μηδενὶ συγχωρήσας, ἐπὶ τὸ δωματίον ἐμμανὴς ἀνέστρεφε. δυσανάκλητον δὲ πρὸς ὅπερ ἂν ὀρμήσῃ τὸ βάεβαρον ἦθος· κἂν ἀπογνῶ τὴν αὐτοῦ σωτηρίαν, προαναίρειν ἅπαν τὸ Φίλον εἶωθεν, ἦτοι συνέσεσθαι αὐτοῖς καὶ μετὰ θάνατον ἀπατῶμενον, ἢ χειρὸς πολεμίας καὶ ὑβρεως ἐξαιρέμενον. ὑφ' ἧν καὶ ὁ Θύαμις τῶν μὲν ἐν χερσὶ πάντων ἀμνημονήσας, καὶ ταῦτα ὡςπερ ἄρκυσι τοῖς πολεμίοις κεκυκλωμένος, ἔρωτι δὲ καὶ ζηλοτυπία καὶ θυμῷ κάτοχος, ἐπὶ τὸ σπήλαιον ἔλθων ὡς εἶχε δρόμου καθαλλόμενος, ἐμβοῶν τε μέγα καὶ πολλὰ αἰγυπλιάζων, αὐτοῦ πρὸς περὶ τὸ σόμιον ἐντυχῶν τινὶ Ἑλληνίδι γλώττη πρὸς-φθεγγομένη, ἀπὸ τῆς Φωνῆς ἐπ' αὐτὴν χειραγωγηθεὶς, ἐπιβάλλει τε τῇ κεφαλῇ τὴν λαιὰν χεῖρα, καὶ διὰ τῶν σέρνων παρὰ τὸν μαζόν, ἐλαύνει τὸ ξίφος.

XXXI. Καὶ ἡ μὲν ἔκειτο πικρῶς, ἔλσεινόν τε ἅμα καὶ ἔχατον κωκίσασα, ὁ δὲ ἀναδραμῶν, καὶ τὸν οὐδὸν ἐπαγαγῶν, καὶ χουῖν ὀλίγον ἐπιφορήσας, καὶ ταῦτά σοι τὰ παρ' ἡμῶν ¹⁶⁹) νυμφικὰ δῶρα σὶν δάκρυτιν εἰπὼν, ἐπὶ τε τὰ σκάφη παραγε- νόμενος, τούτε ἄλλους καταλαμβάνει δρασμὸν ἤδη βηλεύοντας, τῶν πολεμίων ἐγγύθεν ὀρωμέ- νων, τὸν τε Θέρμουθιν ἤκοντα, καὶ τὸ ἱερεῖον μετα- χειρίζομενον· καὶ τὸν μὲν λαιδορησάμενος, εἰπὼν τε, ὡς ἔφθη τὸ κάλλισον θυμάτων ἱερεργήσας, ἐπιβαίνει τὸ τοῦ σκάφους αὐτὸς καὶ ὁ Θέρμουθις καὶ τρίτος ὁ ἐρέτης. ἔ γὰρ πλείονας οἶά τε φέρειν τὰ λιμναῖα σκάφη, ἀπὸ μόνου ξύλου καὶ πρέ- μνου παχέος ἐνὸς ἀγροικότερον κοιλαινόμενα. συν- απαίρει δὲ καὶ ὁ Θεαγένης ἅμα τῶ Κνήμωνι καθ' ἕτερον σκάφος, καὶ ἄλλος κατ' ἄλλο πορθμεῖον καὶ οὕτως ἅπαντες. ἐπεὶ δὲ τῆς νήσου μικρὸν ἀποθεν ἄραντες, καὶ περιπλεύσαντες μᾶλλον ἢ ἀποπλεύσαντες, ἐπέχον τὴν εἰρεσίαν, καὶ τὰ σκάφη διέταττον ἐπὶ μέτωπον, ὡς ἐναντίοι τοὺς πολεμίους δεξόμενοι, πλησιάσαντες μόνον, καὶ μη- δὲ τὸ ῥόθιον ὑπενεγκόντες, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες, ὁμῶς τε εἶδον καὶ ἔφευγον, ἔδὲ τὸν ¹⁷⁰) ἐνυάλιον

F 4

ἐνιοι

169) νυμφικὰ δῶρα] De arris sponsalitiis, aliisque donis, annulis, morganiibus, locus alius dicendi singularis.

170) ἐνυάλιον κέλαδον] Ipse postea fine lib. 4. vocat hunc clamorem ἀλαλαγμὸν, sic Xenophon 7. Paediae. Plutarch. Mario. et alibi ἀλαλαγμὸν ἐνυάλιον, qui Homero est ἀλαλητὸς, Iliad. 18. Barbaricum dixerunt Latini, Fest. in Barbaricum, Gell. cap. 11. lib. 1. dicitur et *barritus*, Ren. Veget. de re milit. cap.

ἔνιοι κέλαδον ἀναχόμενοι ὑπεχώρουν δὲ Θεαγένης τε καὶ ὁ Κνήμων, ἔ' πρὸς τὸν φόβον τὸ πλεον ἐνδόντες. μόνος δὲ ὁ Θύαμις τὸ μὲν τοι τὴν Φυγὴν ἴσως αἰχυνόμενος, τάχα δὲ που καὶ εἶναι μετὰ Χαρίκλειαν οὐκ ἀνεχόμενος, ἐπέβαλεν ἑαυτὸν τοῖς πολεμίοις.

ΚΧΧΙΙ. Ἢδὴ δὲ εἰς χεῖρας ὄντων, ἀνεβόησέ τις.
 171) Οὗτος ἐκεῖνος ὁ Θύαμις Φυλάττου πάς, καὶ παραχρῆμα τὰ σκάφη πρὸς κύκλον ἐπιστρέψαντες, εἶχον ἐν μέσῳ. τῶ δὲ ἀμυνομένου, καὶ τῶ δόρατι τῶς μὲν τρώσαντος, τοὺς δὲ ἀνελόντος, θαύματος ἦν ἐπέκεινα τὸ γιγνόμενον. εἰς γὰρ ἕδεις ξίφος ἔτε ἔβαλεν, ἔτε ἔφερον, ἀλλ' ἅπανσαν ἕκαστος εἰσεφέρετο σπουδὴν ζῶντα λαβεῖν. ὁ δὲ ἀντείχεν ἐπιπλείστον, ἕως ἀφαιρεῖται μὲν τοῦ δόρατος πλείονων ἅμα ἐπιλαβομένων, ἀποβάλλει δὲ καὶ τὸν ὑπασπιστήν, λαμπρῶς μὲν συναγωνισάμενον, τραυματίαν δὲ ὥσπερ ἐδόκει καιρῶς γεγενημένον καὶ πρὸς τὸ ἀνέλπιστον ἐνδόντα, εἰς τε τὴν λίμνην ἑαυτὸν καθιέντα, καὶ βολῆς ἐκτὸς ἐμπειρία τῶ νέῳ ἀναδύντα, χαλεπῶς τε πρὸς τὸ ἔλος ἀπονηξάμενον, καὶ ταῦτα ἕθενός τὴν ἐπίδιώξιν φροντίσαντος. ἦδη γὰρ τὸν Θύαμιν ἤρηκεσαν, καὶ νίκην ὀλοκλήρον τὴν ἐνὸς ἀνδρὸς ἀλώσιν
 σι

cap. 18. lib. 3. vnde Belgae suum *Baeren* clamare Lipf. et alii deducunt, ego nostrum, siue Celtobegicum *Braire*. Dicitur simpliciter clamor, vt apud Horat. Od. 2. lib. 1. et *clamor militum*, Cic. pro M. Marcello.

171) οὗτος ἐκεῖνος] Formulam hanc repetit lib. 4. αὐτὴ ἐκεῖνη Χαρίκλειαν.

σιν ἠγούντο. καὶ τοσούτοις τοῖς Φιλίαις ἐλάττους γεγονότες, πλέον ἔχαιρον τὸν αὐτόχειρα ζῶντα περιέποντες, ἢ τοὺς οἰκείους ὠκτερον ἀποβέβληκότες. οὕτως ἄρα λησαῖς καὶ ψυχῶν αὐτῶν ἐσι χρήματα προτιμώτερα· καὶ τὸ Φιλίας ὄνομα καὶ συγγενείας, πρὸς ἐν τὸ κέρδος ὀρίζεται, ὡς δὴ καὶ τούτοις συνέβαινεν. ἐτύγχανον μὲν γὰρ ὄντες τῶν τὸν Θύαμιν καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ κατὰ τὰς Ἡρακλεωτικὰς ἐκβολὰς ἀποδράντων.

ΧΧΧΙΙ. Ἀγανακτήσαντες δὲ ὅτι τῶν ἀλλοτρίων ἐσέρηντο, καὶ τὴν ἀφαιρέσιν τῶν σκύλων, ὡς ἰδίων περιαλγήσαντες, τοὺς τε ὑπολειφθέντας αὐτῶν οἴκοι συλλεξάμενοι, καὶ τὰς περίξ ὁμοίως κώμας ἐπικαλεσάμενοι, ἐπὶ ὁμοία καὶ ἴση τῶν ληφθητομένων διανομῇ, τῆς μὲν ἐφόδου κατέστησαν ἠγεμόνες. τὸν δὲ Θύαμιν ἐζώγρησεν κατὰ τοιαύτην αἰτίαν. Πετόσιρις ἀδελφὸς ἦν αὐτῷ κατὰ τὴν Μέμφιν. ἕτος ἐπιβλή τὴν ἱερωσύνην τῆς προφητείας παρὰ τὸ πατρικὸν τὸν Θύαμιν παρελόμενος, νεώτερος αὐτὸς ὢν, τὸν προγενέστερον ἐξείραρχε λησρικοῦ πυνθανόμενος, δεδιὼς μὴ καιρῶ λαβόμενος ἐπέλθοι ποτὲ, ἢ καὶ χρόνος τὴν ἐπιβλήν φωράσειεν, ἅμα δὲ καὶ δι' ὑποψίας εἶναι παρὰ τοῖς πολλοῖς αἰθανόμενος, ὡς ἀνηρηκῶς τὸν Θύαμιν, ἔφαινόμενον, χρήματα πάμπολλα καὶ βουθήματα τοῖς ζῶντα προσκομίσασι εἰς τὰς κώμας τὰς λησρικὰς διαπέμπων ἐπεκήρυξεν. ὑφ' αὐτῶν αἰλόντες οἱ λησαῖ, καὶ μηδὲ παρὰ τὸ ζέον τῆς μάχης τῆς μνήμης τὸ κέρδος ἀποβαλόντες, ἐπειδὴ τις ἐγνώρισε, πολλῶν θανάτων ἐζώγρησαν. καὶ τὸν μὲν δέσμιον ἐπὶ τὴν γῆν παραπέμπουσι, τὴν

ἡμίσειαν αὐτῷ μοῖραν εἰς τὴν Φυλακὴν ἀποκλη-
 ρώσαντες, καὶ πολλὰ τῆς δοκούσης Φιλανθρω-
 πίας ἐπιμεμφόμενον, καὶ τὸν δεσμὸν ἀγανακτοῦν-
 τα μᾶλλον ἢ θάνατον. οἱ δὲ ὑπόλοιποι πρὸς τὸ
 νησίον ἐτράπησαν, ὡς τὰ ἐπιζητούμενα κειμήλια
 καὶ σκύλα κατ' αὐτὸ εὐρήσοντες. ὡς δὲ πᾶσαν
 ἐπίδραμόντες, καὶ μέρος ἕδεν ἀζήτητον ἀπολιπόν-
 τες, οὐδενὶ τῶν ἐλπιθέντων, ἢ μικροῖς ἐπετύχα-
 νον, εἴ τι καὶ περιέλειπτο κατὰ τὸ σπήλαιον
 ὑπὸ τῆ γῆ κρυπτόμενον, πῦρ ἐπὶ τὰς σκηναίς
 ἐμβαλόντες, ἐσπέρας ἤδη προσιάσης, καὶ φόβον
 ἐγκαταμεῖναι τῆ νήσῳ παρεχούσης, δεῖσι τῶ μὴ
 λοχηθῆναι πρὸς τῶν διαδράντων, ἐπὶ τοὺς
 οἰκείους ἀπεχώρησαν.

ΗΛΙΟΔΩΡΟΥ ΑΙΘΙΟΠΙΚΩΝ
ΛΟΓΟΣ Β.

Caput. 1.

μὲν δὴ νῆσος ᾧδε ἐπυρπολεῖτο. ¹⁾ τοὺς δὲ ἀμφὶ τὸν Θεαγένην καὶ τὸν Κνήμωνα, ἕως μὲν ἥλιος ἦν ὑπὲρ γῆν, τὸ κακὸν ἐλάτθανεν. ἢ γὰρ πυρὸς ὄψις ἀμαυρεῖται δι' ἡμέρας, ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ θεῶ καταυγαζομένη. ἐπειδὴ δὲ ἔδυ, καὶ νύκτα ἐπήγαγεν, ἥτε φλόξ ἀπρόσμαχον τὴν αὐγὴν ἀπολαβῆσα καὶ πορρωτάτω διεφαίνετο, αὐτοὶ τε τῶ ἔλους τῆ κυκτὶ θαρρῶντες προέκυψαν, καὶ λαμπρῶς ἤδη τὴν νῆσον ὑπὸ τῶ πυρὸς ἐχομένην ὀρῶσι. καὶ ὁ μὲν Θεαγένης ²⁾ παίων τὴν κεφαλὴν καὶ τίλλων τὰς τρίχας, ἐρρίφθω, φησὶν, ὁ βίος εἰς τὴν τήμερον ἠνύσθω, λελύσθω πάντα, φόβοι, κίνδυνοι, φροντίδες, ἐλπίδες, ἔρωτες. ³⁾ οἴχεται χαρὶ κλειᾷ, Θεαγένης ἀπόλωλε. μάτην ὁ δυστυχῆς δειλὸς

1) τοὺς δὲ ἀμφὶ τὸν Θεαγ.] De hoc loquendi modo, et vnde mutuatus, diximus lib. 1. idem lib. 5.

2) παίων τὴν κεφαλὴν] Diximus ad lib. 1. idem lib. seq.

3) οἴχεται] Ex Sophoclis Antigona. Sed et οἴχεται tragicum verbum et Euripidi] et Aeschylo frequentissimum. Multa Scalig. ad Fest. οἴχεσθαι veteribus Latinis est decollare. Sic lib. 5. οἴχεται δ κοινὸς τῶν δυσυχημάτων, Eustath. verbum protritum. Hebraei dicunt גוֹבֵן, quasi diceret, emissum esse e carcere.

λός ἐγενόμην, καὶ 4) δρασμὸν ὑπέστην ἄναδρον,
σοί, γλυκεῖα, περισώζων ἑμαυτὸν. ἔ μὴν ἔτι σω-
θήσομαι σοῦ, Φιλτάτη, κειμένης, ἔδὲ τῷ 5) κοινῷ
τῆς

- 4) δρασμὸν ἄναδρον] ἀνδρεία proprie virtus illa, qua docente, vincere et hostem ferire quis edocetur, virtus propria populi Romani, de qua Varro. 4. L. Lat. Cic. Tusc. 2. Lactant. Isidor. Sic apud Iul. Capitol. in Maxim. et Babin. *operam Grammatico, Rhetori non multam dedit, siquidem semper virtuti, et militari seueritati semper studuit.* Hoc recte Capitolinus, virtutem distinguens a seueritate militari. Virtus enim illa a viro, ad quam originationem alludit Virg. 4. Aen.

Multa viri virtus animo.

virtus sc. cuius praecepta tradidi. Seueritas autem militaris, cuius traduntur praecepta ab Ael. Spartiano in Adriano, virtutis, de qua dixi, etymum volunt deduci a *vi* vel a *virore* quidam Grammatici, potior opinio D. Hieronymi praefat. in Genes. et Euseb. cap. 6. lib. 11. Demonstrat. Euangel. ab Hebraeo **שׂוֹן**, de qua dictione in Psalmis Hebraicis Epistola ad Regem Iunuo tacite per haec verba, *quae nomen tuum cum Dei Opt. Max. coniungunt attributis.* Deus enim dictus est **הַמְּלִיךָ שׂוֹן**, vt diximus in Paraphrasi Psalmi 20. Itaque quique bello imbellis fugit, in virtutem illam superne peccat, et virum se mentitur, hinc *δρασμὸς ἄναδρος.* Hac de re copiose doctissimus simul et sanctissimus Gregor. Nyssen. *περὶ ψυχῆς καὶ ἀνασασ.* Heliod. lib. 7.

- 5) κοινῷ τῆς φύσεως νόμῳ] Eadem Achill. Tat. lib. 1. οὐδὲ κοινῷ μοι θανάτῳ τέθνηκας, vterque habet ad Sophoclis Antigon. legendi Virgiliani interpretes ad illud lib. 4.

Quae quoniam fato, merita nec morte peribat.

τῆς Φύσεως νόμῳ τὸ χαλεπώτατον, ἔδ' ἐν χερσὶν ἀπολιπούσης τὸν βίον αἷς ἠβουλήθης. ἄλλα πυρὸς, οἴμοι, γέγονας ἀνάλωμα. τοιαύτας ἐπὶ σοὶ ⁶⁾ λαμπάδας ἀντὶ τῶν νυμφικῶν ⁷⁾ τοῦ δαίμονος ἄψαντος· καὶ δεδαπάνηται τὸ ἐξ ἀνθρώπων

6) λαμπάδας] Intelligit accensas e iuncis faces, qui littus Niloticum cingunt et coronant, hinc Νεῖλος δωνακώδης apud Bacchylid, Athen. cap. 16. lib. 1.

7) λαμπάδας ἀντὶ τῶν νυμφικῶν] Sic hoc lib. καὶ δᾶδες αἱ τὸ γαμήλιον ἐκλάμψασα φῶς, αὐταὶ καὶ τὴν ἐπικήδιον πυρκαϊάν ἐξῆπτον. Creberrima apud melioris notae scriptores allusio ad has faces. Justin. lib. 11. Nonnulli facem nuptiis filiae accensam, rogo patris subditam dolebant, Sic Ouid epist. 6.

Faxque sub arfuros dignior ire rogos.

Hinc interpretor illud Propertii Eleg. 3. lib. 4.

*Quae mihi deductae fax omen praetulit, illa
Traxit ab everso lumina nigra rogo.*

Quasi diceret, non nuptialis illa, sed feralis fax fuit. Tacit. Annal. 14. de Octavia Apulei. Florid. 3. *Comoediam eius (Philemonis) prius ad funebrem facem, quam ad nuptialem venisse,* Aufon. parent. Aristenet. epist. 10. l. 1. Allusum et ad illas faces ab Achill. Tat. lib. 1. τὸ μὲν γὰρ ἑλένης τῶν γάμων πῦρ ἀνήψε κατὰ Τροίας ἄλλο πῦρ. *Et nuptiales Helenae faces Troiae funebres accenderant.* Dixerunt de nuptiali face copiose interpretes Catulli, Epichal. Manlii, et Petronii ad illud *Embascioetas praeferebat facem.* Iunge Valer. Maxim. cap. 1. lib. 9. D. Ambros. De Viduitat. Fax nuptialis a matre accendebatur. Scholiast. Apollon. lib. 4. feralis a patre, Achill. Tat. lib. 1. et 2. qui ingeniosa amplificatione hunc Heliodori locum explicat lib. 3.

πων κάλλος ὡς μηδὲ λείψανον τῆς ἀψεύδους
 ὠραιότητος, διὰ νεκροῦ γοῦν ὑπολελείφθαι τοῦ
 σώματος. ὦ τῆς ὠμότητος, καὶ τῆς ἀρρήτου τοῦ
 *) δαίμονος βασκανίας προσαφῆρηται με καὶ τὰ
 τελευταῖα περιβαλεῖν. 9) ἐσχάτων φιλημάτων καὶ
 ἀψύχων ἀπεσερήθην.

II. Καὶ ταῦτα λέγοντος, καὶ τὸ ξίφος περι-
 σκοπῶντος, ὁ Κνήμων ἀθρόον τῆς χειρὸς ἀπεκρέ-
 σατο. καὶ, τί ταῦτα, ἔλεγεν, ὦ Θεάγενες, τί τὴν
 ἔσαν θρηνεῖς. ἔστι χαρίλεια καὶ σώζεται θάρσει.
 τοῦδε, 10) πρὸς ἄφρονας ταῦτα καὶ παῖδας, ὦ
 Κνήμων, εἰπόντος, ἀπολώλεκάς με τὸν ἠδισὸν ἀφε-
 λόμενος θάνατον. ἐπάμνυεν ὁ Κνήμων, καὶ ἅπαν-
 τα ἔλεγε, τὸ πρόσαγμα τοῦ θυάμιδος, τὸ σπῆ-
 λαιον

8) δαίμονος βασκανίαν] *Credebant veteres a Diis inviden-
 tibus mala immitti, vt diximus alibi.*

9) ἐσχάτων φιλημάτων καὶ ἀψύχων] *Postquam funebrem
 facem pater accendisset, ante cadaueris collocatio-
 nem, propinquiores et amici interioris admiffionis,
 eodem patre duce, ad oscula frigida veniebant,
 Virg. 4. Aen. Albinou. Consol. ad Luciam. Lucian.
 de Luft. Origo moris, vt mortuo diuiderent ani-
 mam, Lycoph. Alexand.*

Π. 9) δὲ τοῦ θανόντος ἠγκιστρωμένη
 ψυχὴν περισπαίροντι φυσήσει νεκρῶ.

*Alia, vt si quis superhaereret halitus, ore legerent,
 Virg. loc. cit. interpret. Petron. ad illud osculum
 extremum fatis properantibus rape, Iunge Tull.
 Verr. Ouid. 3. de Arte. Albinov. Consol. ad Liviam.
 Stat. 12. Thebaid.*

10) πρὸς ἄφρονας] *Ex Homericō proverbio et aliorum,
 Galli à d'autres.*

λαιον, ὡς καθῆκεν αὐτός, ὡς ἔχει φύσεως τὸ ἄν-
 τρον, ὡς ἔδεν θεός εἰς τὸ βάθος διικνεῖσθαι τὸ
 πῦρ, ὑπὸ τῶν ἀπείρων ἐλιγμῶν ἀνακοπτόμενον.
 ἀνέπνει πρὸς ταῦτα ὁ Θεαγένης, καὶ πρὸς τὴν νῆ-
 σον ἔσπευδε, καὶ τὴν ἔπαρξσαν ¹¹⁾ τῶ νῶ περιέ-
 βλεπε, καὶ θάλαμον ἑαυτῶ τὸ σπήλαιον ἀνέ-
 πλαττε, τῆς ἐσομένης αὐτῶ κατ' αὐτὸ θρήνης
 ἀγνοῶν. ἀνήγοντο οὖν ἔσπουδασμένως, ¹²⁾ ἀυ-
 τερέται τὸν πλῆν ἀνύοντες. ὁ γὰρ δὴ προεθμεύων
 αὐτοῖς, κατὰ τὴν πρώτην συμβολὴν καθάπερ
¹³⁾ ἀπὸ ὑσπληγος τῆς βοῆς ἀπεσφενδόνητο. τῆδε
 ἔν κακέϊσε παρεφέροντο τοῦ εὐθέος, οἷα δὴ ἀπει-
 ρία τε τὴν εἰρεσίαν ἔχ ὁμοζυγοῦντες, καὶ τι καὶ
 αἰέμα

11) τῶ νῶ] Apparet quatenam amantes sibi somnia fingant.

12) ἀυτερέται] Musae. Leand.

Αὐτὸς ἐὼν ἐρέτης αὐτότολος ἀντίματος νῆς.

13) ἀπὸ ὑσπληγος] Recte Gallicus interpres. Nullo vero sensu Latinus. Itaque suum sensum auctori restitui-
 mus. Potuit etiam ita reddi, *voce et clamore bel-
 lico tanquam oestro fuerat euibratus*. Siquidem
 frequentissime ὑσπληξ est μύψ πλήσων τοὺς βόας, et
 ita Hesych. Tzetzi ad Lycophron. ὑσπληξ est κυρίως,
 μάτιξ ἐκ χοιρίων τριχῶν συμπεπλεγμένη. Nos cum Gal-
 lico interprete βαλβίδα reddidimus, ut et Hesych.
 et ipse Heliod. lib. 4. Quod autem Commelin. mo-
 nuit in ἀπεσφενδόνητο esse καθάπερ ἐκ μηχανῆς, melius
 dixeris ἀπὸ σφενδόνης, ut apud Achill. Tat. lib. 5.
 Amor. et alios, qui ἀπὸ σφενδόνης prouerbialiter
 vsurpant. Qui sint Aposphendoneti docet Plutarch.
 in Graecan. quid sit ἐκ μηχανῆς Hellodor. ipse ex-
 plicat hoc libro, et lib. 6.

ἀνέμῳ πρὸς ἐναντίον ἐμπίπτοντος, ἀλλ' ἐνῆκα τὴν ἀτεχνίαν τῆς γνώμης τὸ πρόθυμον.

III. Χαλεπῶς τε καὶ σὺν ἰδρῶτι πολλῶ τῇ νήσῳ προσορμίσαντες, ὡς εἶχον τάχους ἐπὶ τὰς σπηλαίους ἀνέτρεχον. καὶ τὰς μὲν καταλαμβάνουσι ἤδη κατηθάλωμενας, καὶ τῷ τόπῳ μόνῳ γνωρίζμενας. τὸν λίθον δὲ τὸν οὐδὸν τῆ σπηλαίου τὸ κάλυμμα διαφαινόμενον. ὁ γὰρ ἀνεμὸς ἐπίφορος ταῖς καλύβαις ἐμπνεύσας, καὶ οἷα δὴ λεπτοῖς καλάμοις, καὶ τούτοις ἐλείοις διαπλόκκις τῇ ῥιπῇ κατὰ πάροδον καταφλέξας μικρῶ, καὶ ἰσόπεδον ἐπεδείκνυ τὸ ὑποκείμενον, τῆς μὲν Φλογὸς ὀξείως μαρανθείσης, καὶ εἰς τέφραν ἀναλυθείσης, τῆς δὲ σπόδιας τῆς μὲν πολλῆς τῷ ῥοίζῳ παρενεχθείσης, ὀλίγης δὲ τῆς ὑπολιπομένης, πρὸς τὸ πνέον ἀπάσης χεδὸν ἀπροσβεθείσης, καὶ πρὸς τὸ βάσιμον ἀποψυγείσης. δάδας οὖν ἡμιφλέκτους ἀνευρόντες, καὶ λείψανα καλάμων ἐξάψαντες, καὶ τὸ σόμιον ἀνοίξαντες κατέθεον ἠγουμένου τοῦ Κνήμωνος. ἐπεὶ δὲ ὀλίγον ἀπέβησαν, ἀθρόον ὁ Κνήμων ἀνέκραγεν· ὦ Ζεῦ, τί τῆτο; ἀπολώλαμεν ἀνήρηται χαρὶ κλεια. καὶ τότε λαμπάδιον εἰς τὴν γῆν καταβαλὼν ἀπέσβεσε, καὶ ¹⁴⁾ τῷ χεῖρε τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐπαγαγὼν, εἰς γόνυ τε ὀκλάσας, ἐθρήνει. ὁ δὲ Θεαγένης ὥσπερ τινος πρὸς βίαν ὠσαντος ἐπὶ τὸ σῶμα τῆς κειμένης κατενεχθείς, ὁ μὲν ἐπὶ πλεῖστον ἀπρῆξ εἶχετο, καὶ προσεπέφύκει πανταχόθεν ἐναγκαλιζόμενος. ὁ δὲ Κνήμων ὄλον
όντα

14) τῷ χεῖρε τοῖς ὀφθαλμοῖς] Qui sibi diffidebant, oculis solebant manus admouere, ut patet apud Iulian. Imperat. epist. et Achill. Tat. lib. 3.

ὄντα πρὸς τῷ πάθει καταμαθῶν, καὶ τῇ συμφορᾷ βεβαπτισμένον, δεδιώς τε μή τι κακὸν ἐαυτῷ ἐργάσῃται, τὸ ξίφος ὑφαίρει λάθρα τῆς Θήκης ¹⁵⁾ ὑπὸ τὴν πλευρὰν αἰορημένης, καὶ μόνον καταλιπὼν ἀνέδραμεν ὡς τὰς δάδας ἀναψόμενος.

IV. Κὰν τὴν τραγικὸν τι καὶ γοερὸν ὁ Θεαγένης βρυχώμενος, ὡ πάθος ἀτλήτῃ, Φησίν, ὡ συμφορᾶς θελάτῃ· τίς ἔτις ἀκόρετος ἐριννύς τοῖς ἡμετέροις κακοῖς ἐνεβάκχευσε, ¹⁶⁾ Φυγὴν τῆς ἐνεγκύσης ἐπιβαλῶσα, κινδύνοις θαλασσῶν, κινδύνοις πειρατηρῶν ὑποβαλῶσα, ληστῶν παραδῶσα πολλάκις, τῶν ὄντων ἀλλοτριώσασα. ἐν μόνον ἀντὶ πάντων ὑπελείπετο καὶ τοῦτο ἀνῆρπασα, κείτα Χαρίκλεια, καὶ πολεμίας χειρὸς ἔργον ἢ φιλάτη γεγενῆται· δῆλον μὲν ὡς σωφροσύνης ἀντεχομένη, καὶ ἐμοὶ δῆθεν ἑαυτὴν φυλάττῃσα. κείτα δ' ἔν ὅμως ἢ δυσυχῆς, ἐδὲν μὲν αὐτὴ τῆς ὥρας ἀπονάμενη, εἰς οὐδὲν ὄφελος ἐμοὶ γενομένη· ἀλλ' ὡ γλυκεῖα, ¹⁷⁾ πρόσφθεγξαί τὰ τελευταῖα
καὶ

15) ὑπὸ τὴν πλευρὰν αἰορημένης] Dixit copiose Iust. Lips. ad Tacit. lib. I. *Annal.* et lib. *de Milit.* Hinc ἄορ, ἀορτεὺς, ἀόρτης, ἀορτήρ, a forma suspendendi ensis. Quamquam Grammatici quidam negant ἄορ esse Graecum.

16) φυγὴν τῆς ἐνεγκύσης] Repetit, quae antea Chariclia dixerat, lib. I. τέρησις τῶν οἰκείων, καταποντισῶν ἄλωσις, θαλασσῶν κυρίως κίνδυνος, καὶ ληστῶν ἐπὶ γῆς ἤδη δευτέρω σύλληψις. Eadem Achill. Tat. lib. 5. διὰ σε τὴν μητέρα κατέλιπον, καὶ πλάνην εἰλόμην etc.

17) πρόσφθεγξαι εἰωθότα] Alia erga mortuos superstitio, ad quam alludit Virgil.

καὶ εἰωθότα· ἐπίσκηψον εἴτι καὶ κατὰ μικρὸν ἐμπνεῖς. οἴμοι, σιωπᾶς, καὶ τὸ μαντικὸν ἐκεῖνο καὶ θεηγόρον σόμα σιγῇ κατέχει, καὶ ζόφος τὴν πυρφόρον, καὶ χάος τὴν ἐκ τῶν ἀνακτόρων κατεῖληφεν. ὀφθαλμοὶ δὲ ἀφεγγεῖς, οἱ πάντας τῷ κάλλει κατασφράψαντες, οὓς οὐκ εἶδεν ὁ Φονεύσας, οἶδα ἀκριβῶς. ἀλλ' ὦ τί ἂν σε τίς ὀνομάσειε; νύμφην; ἀλλ' ἀνύμφευτος· γαμστὴν; ἀλλ' ἀπείρατος. τίνα ἂν ἀνακαλέσω; τίνα προσφθέγγξομαι λοιπὸν, ἢ ἄρα τὸ πάντων ὀνομάτων ἥδιον, Χαρίκλεια; ὦ Χαρίκλεια θάρσει, πιστὸν ἔχεις τὸν ἐρώμενον· ἀπολήψη με μικρὸν ὑπερον. ἰδοὺ γάρ σοι χοᾶς ἐπάξω τὰς ἐμαυτῆ σφαγᾶς, καὶ σπείσομαι τὸ σοὶ φίλιον αἶμα τῷ μόν. ¹⁸⁾ ἔξει δὲ ἡμᾶς αὐτοσχέδιον

Extremum fato quo te alloquor hoc est.

De hac copiose qui nuper scripsit De ritu funer.

[18) ἔξει δὲ ἡμᾶς αὐτοσχέδιον μνήμα] Geminum fatis prope-
rantibus amantium votum *commori et consepeliri*.
Hinc comoediarum multarum materia συναποθνή-
σκοντες, apud Athen. et scholiast. Aristophan. et
Horat. Od. 17. lib. 2. et alibi. Hinc lusus Antonii
et Cleopatrae, apud Plutarch. in Anton. et Dion.
lib. 51. Plaut. Asin. sc. 10. *utinam sic efferamur*.
Petron. *si nihil aliud, certe diutius, inquit, iuncta*
nos mors feret, Pompon. Mel. cap. 2. lib. 2. cap. 2.
lib. 3. Heliodor. lib. 5. ἢ μὲν, ἵνα μὴ δὲ παρὰ τὸν θά-
νατον, ὡς ἐφασκε, χωρίζοιτο, ξίφει δὲ ἐνὶ καὶ πληγῇ μὴ
τοῦ πάθους ὁμοίᾳ κοινωνήσειεν. Hinc priscorum Gallo-
rum ritus, vt ferui et clientes, quos a dominis et
patronis dilectos esse constabat, *mistis funeribus*
conferti una cremarentur, vt ait Caesar, lib. 6. *Belli*
Gallici. qui quidem cultus apud infinitas gentes
diu viguit, et viget in diem hodiernum apud Iava-
nos

χέδιον μνήμα τόδε τὸ σπήλαιον. ἐξέσαι πάντως ἀλλήλοις συνεῖναι μετὰ γοῦν θάνατον, εἰ καὶ ζῶσιν ὁ δαίμων οὐκ ἐπέτρεψε.

v. Καὶ ἅμα λέγων, ἐπέβαλε τὴν χεῖρα ὡς τὸ ξίφος σπασόμενος. ὡς δὲ ἔχ' εὔρισκεν, ὦ Κνήμων, ἐβόησεν, ὡς σύ με ἀπολώλεκας. προσηδίκησας

G 2

δὲ

nos, vt videre est in pictura, quam exhibent navigationes Hollandiae, et apud Iarriæ. Eadem voluntas quibusdam in rep. seruis Romæ, vt videre est apud Lium, et Val. Maxim. Haec de ritu comorientium. Alius ritus *consepeliri*, vt hoc loci, et apud Achill. Tat. lib. 3. ἔν ἡμᾶς κῆμα καλυψάτω. ἢ δὲ καὶ θηρίων ἡμᾶς βορὰν πέπρωται γενέσθαι, μία ἰχθυρὰ ἀναλωσάτω, μία γαστήρ χωρησάτω, ἵνα ἐν ἰχθύσει κοινῇ ταφῶμεν. Sic lego. vltimam dictionem exposui ad vltima verba Petronii. Ouid. epist. Canac.

Vrnaque nos habeat quamlibet arta duos.

Inde ritus Graecanicus cineres miscendi, Homer. Iliad. ψ. Apollon. Rhod. lib. 4. Valer Flacc. lib. 3. Autor dissertationis *de Amorib.* apud Lucian. Ritus et Romanus, de quo V. CL. Theod. Marci. ad Sueton. Domitian. cap. 17. Solin. omnes Ritus et Priscorum Gallorum, vt patet ex sepulcro amantium Aruernorum, apud Gregor. Turonens. cap. 47. lib. 1. *de gloria confessor.* Cuius etiam alii multi meminere. Quae non poterant comburi, pingebantur ad sepulcrum, vt patet in faceta declamatione Libanii *De Parasito*, diximus ad Petronium. Non solum autem homines affectu mutuo deuincti, hanc laudem sibi vindicarunt, sed et animantia bruta, si Aelianus sit audiendus. qui delphinibus parem laudem tribuit, *histor animal.* cap. 18. lib. 1. Plin. eandem elephantis, lib. 8. Alii similem aliis animantibus, vt equis, canibus.

δὲ καὶ Χαρίκλειαν, τῆς ἡδίστης αὐτὴν κοινωνίας ἤδη δευτέρου ἀποσερήσας καὶ ταῦτα διεξιόντος, ἐκ μυχῶν τῆ σπηλαίου, Φωνῆς τις ἤχος ἐξηκούετο, Θεάγενες καλούσης. ὁ δὲ οὐδὲν ταραχθεὶς, ὑπήκουσέ τε, καὶ ἤξω Φιλτάτη ψυχῇ, ἔλεγεν. εὐδῆλος εἶ περὶ γῆν ἔτι φερομένη· τὸ μὲν δίοτι τοιούτου σώματος, ἔπρος βίαν ἐξηλάθης, ἀποστατεῖν οὐ φέρουσα· τὸ δὲ διὰ τὸ ἄταφον ἴσως ὑπὸ νερερίων εἰθῶλων εἰργομένη. καὶν τούτῳ τοῦ Κνήμωνος ἅμα δᾶσιν ἡμμέναις ἐπισάντος, αὐθις ὁ αὐτὸς ἤχος ἐξηκούετο, καὶ ἦν τὸ λεγόμενον, Θεάγενες. ὁ δὲ Κνήμων ἀναβοήσας, ὦ θεοί, ἔφη, ἔ Χαρίκλειας ἐστὶν ἡ Φωνή; σώζεσθαι μοι δοκεῖ, Θεάγενες· ἀπὸ γὰρ τῶν ἐσχάτων, καὶ καθ' ὁ μέρος αὐτὴν οἶδα τῆ ἀντρα καταλιπῶν, ἡ Φωνὴ μοι βάλλει τὴν ἀκοήν. ἔπαύση, ἔφη ὁ Θεαγένης, ἀπατῶν με πολλάκις, καὶ μὴν ἀπατῶ σε καὶ ἀπατῶμαι τὸ μέρος, εἶπεν ὁ Κνήμων, εἰ Χαρίκλειαν οὐσαν ταυτηνὶ τὴν κειμένην εὐροίμεν· καὶ ἅμα λέγων ἀνέσρεφεν ἐπ' ὄψιν τὴν κειμένην· καὶ ἰδὼν, τί τοῦτο ἀνέκραγεν ὦ δαίμονες τεράστιοι! Θίσβης ἡ ὄψις. ὑπέβη δὲ εἰς τούπισω, καὶ τρόμῳ συχεθεὶς ἀχανῆς εἰσήκει.

VI. ὁ δὲ Θεαγένης, ἔμπνους ἐκ τῶν δὲ γενόμενος, καὶ πρὸς τὸ εὐελπι τὴν γνώμην ἐπιστρέφων, ἀνεκαλεῖτό τε λειποψυχῆντα τὸν Κνήμωνα, καὶ παρὰ τὴν Χαρίκλειαν ὡς ὀτιτάχιστα ποδηγεῖν ἰκέτευε. μικρὸν οὖν διαλιπῶν εἰς ἑαυτὸν τε γενόμενος ὁ Κνήμων, τὴν κειμένην αὐθις ἐπεσκοπεῖτο. ἡ δὲ ἦν ἀληθῶς ἡ Θίσβη· καὶ Ξίφος τε πλησίον ἐκπεπτωκὸς ἐγνώριζεν ἀπὸ τῆς λαβῆς, ὃ παρὰ τὸν Φόνον

Φόνον ὁ Θύαμις ὑπὸ θυμοῦ καὶ σπουδῆς ἐναπέ-
 λιπε τῇ σφαγῇ. καὶ δέλτον τινὰ τῶν σέρνων ὑπὸ
 τῇ μαχάλῃ προκύπτουσαν ἀνελόμενος, ἐπειρᾶτο
 τι τῶν ἐγγεγραμμένων ἐπιέναι. ἀλλ' ὁ Θεαγένης
 οὐκ εἶα λιπαρῶς ἐγκείμενος, καὶ τὴν Φιλτάτην,
 λέγων, κομιζόμεθα πρότερον, εἰ μή τις ἡμᾶς παί-
 ζει καὶ νυνὶ δαίμων ταῦτα δὲ ἐξέσα καὶ μετὰ
 ταῦτα γινώσκειν. ἐπειθετο ὁ Κνήμων καὶ τὴν τε
 δέλτον ἐπικομιζόμενοι, καὶ τὸ ξίφος ἀνελόμενοι,
 παρὰ τὴν Χαρίκλειαν ἔσπευδον. ἡ δὲ χερσὶ τε
 ἅμα καὶ ποσὶν ἐπὶ τὴν ἀυγὴν ἀνερπύσασα, προς-
 δραμοῦσα τε τῷ Θεαγένει, τῷ ἀυχένος ἐξήρητο.
 καὶ ἡ μὲν, ἔχω σε Θεάγενες; ὁ δὲ, ζῆς μοι Χαρί-
 κλεια; πολλάκις ἔλεγον· καὶ τέλος εἰς τοῦδαφος
 ἀθρόον καταφέρονται, καὶ εἶχοντο, ἀλλήλων,
 19) ἀναυδοὶ μὲν ἀλλ' ὡσπερ ἠνωμένοι, καὶ μικρὸν
 ἔδει ἀποθνήσκειν αὐτούς. οὕτως ἄρα καὶ 20) τὸ
 G 3 χαρᾶς

19) ἀναυδοὶ ὡσπερ ἠνωμένοι] Profert hunc locum Ianus
 Douza filius ad Propert. sed legit cum MS. ὡσπερ
 ἠρωμένοι. Nos cum Commelino ἠνωμένοι. Sed Com-
 melinus ex Etymologo deriuat, ἀπὸ τῷ ἐνεοῦ ἀφώ-
 νου, τὴν ἠωὴν παρ' ἑαυτῷ ἔχοντος. Hesych. v. πηρόν,
 interpretatur, ἐνεδὸν πεπηρωμένον καὶ βεβλαμμένον αὐτοῦ
 τὴν διάνοιαν. Gallicus interpres vult ἠνωμένον deriuari
 ἀπὸ τοῦ ἐνδς dum locum ita vertit, *comme si ce
 n'est esté qu'un d'eux deux*. Quae lectio est omni-
 no improbanda. Quid sibi autem voluerit Latinus
 Interpres, dum ita transtulit, *nullam vocem prae-
 ter mugitum quemdam edentes*, declarabimus libro
 ro, interpretes Petron. ad illud, *diu vocem neuter
 inuenit* Quod subiungit διὰ τὸ ἀταφαν, ex Homero
 et Virgil. notius est, quam explicetur.

20) τὸ χαρᾶς ὑπερβάλλον] Dixi ad illud Petron. *gaudium
 lacrimas habet*.

χαρᾶς ὑπερβάλλον, εἰς ἀλγεινὸν περιέσθη πολλάκις, καὶ τῆς ἡδονῆς τὸ ἄμετρον, ἐπίσπασον λύπην ἐγέννησεν. ὡς δὴ κακῆϊνοι παρ' ἐλπίδα σωθέντες ἐκινδύνευον, ἕως ὃ Κνήμων πίδακά τινα διασπώμενος, καὶ τὴν συρρέεισαν καταβραχὺ νοτίδα κοίλαις ταῖς χερσὶν ὑδρευσάμενος, τὸ ²¹⁾ πρόσωπόν τε αὐτῶν ἐπέρριψε, καὶ θάμα τῶν ῥινῶν ἐπαφώμενος, ἐπὶ τὸ Φρονεῖν ἐπανήγαγεν.

VII. Οἱ δὲ, ἑτέρως μὲν ἀλλήλοις ἐντυχόντες, ἑαυτὲς τε κειμένους καταλαβόντες, ὀρθωθέντες τὸ ἀδρόον ἠρυθρίων τὸν Κνήμωνα, καὶ πλέον ἢ Χαρίκλεια θεωρὸν τῶν δὲ γεγενημένων, καὶ νέμειν συγγνώμην ἰκέτευσον. ὃ δὲ ἐπιμειδιάσας, καὶ πρὸς τὸ Φαιδρότερον αὐτοὺς ἀνιείς, ταῦτα μὲν, ἔφη, καὶ ἐπαίνων ἄξια κατ' ἐμὲ κριτὴν καὶ ἄλλον ὅστις ἐρωτῆ προπαλαίσας, ἠτήθη τε τὴν μάχην ἠδέως, καὶ τὰ ἐκείνου σωφρόνως ἐγνώκεν ἀπαραίτητα πτώμα-

21) πρόσωπόν τε αὐτῶν ἐπέρριψε] Male Codices Vatic. et Basil. ἐπέρριψον. Solebant autem veteres, quoties cor alicui defecisset, faciem aqua respergere, Plaut. Curcul. Act. 2. sc. 3.

RH. *Viden' ut expalluit? datin' isti sellam, ubi assidat cito,*

Et aequalem cum aqua? proferatin' ocyus?
CV. *Animo male est.*

RH. *Vin' aquam? CV. Si frustulenta est.*

Hinc iocus eiusdem in Trinunimo. sc. *Stasime.*

ST. *Vi ne aquam*

Tibi petam? CHAR. res cum animam agebat, tum esse offusam oportuit,

Legendus Desid. Heraldus. *Aduersar. c. 9. lib. I.*

πτώματα. ἀλλ' ἐκεῖνα ὧ Θεάγενης, ἔτε ἐπαινέειν
εἶχον, ἅπερ ἠχυνόμην τε καὶ ὄρων ὡς ἀληθῶς,
ὅτε τὴν ξένην καὶ προσήκησαν ἑδάμόθεν γυναῖκα
περιπεσῶν ἐθρήνεις ἀγεννώως, καὶ ταῦτα περιεῖ-
ναι καὶ ζῆν σοι τὴν Φιλτάτην ἐμοῦ διατεινομένου.
καὶ ὁ Θεαγένης, παῦε, Φησὶν, ὦ Κνήμων, διαβάλ-
λων με πρὸς Χαρίκλειαν, ἣν ἐθρήνουν ἐν ἀλλοτρίῳ
σώματι, ταύτην εἶναι τὴν κειμένην ἠγούμενος. ἐπεὶ
δὲ ἀπάτην ἐκεῖνα θεῶν τις εὖγε ποιῶν ἔδειξεν,
ὦρα σοὶ σαυτὸν ὑπομνήσαι ²²⁾ τῆς ἀγαν ἀν-
δρείας, ὑφ' ἧς ἐθρήνεις μὲν ἐμὰ τὰ ἐμὰ πρότε-
ρος, τὴν δὲ ἀπροσδόκητον τῆς κειμένης ἐπίγνωσιν,
ὡσπερ ἐπὶ σκηπῆς δαίμονας, ἀπεδίδρασκες, ἔνο-
πλος καὶ ξιφῆρης τὴν γυναῖκα, νεκρὰν καὶ ταύ-
την, ὑποφεύγων, ὁ γενναῖος καὶ Ἄττικὸς πεζο-
μάχος.

VIII. Ἐγέλασαν πρὸς ταῦτα βραχύ τι καὶ βε-
βιασμένον, ἔδὲ τῆτο ἀδάκρυτον, ἀλλ' ὡς ἂν ἐν το-
σαύτῃ τῇ συμφορᾷ, πλέον τῷ θρήνω κεκερασμέ-
νον. μικρὸν ἔν ἡ Χαρίκλεια διαλιπῆσα, καὶ τὴν
²³⁾ παρεῖαν ὑπὸ τὸ ἔς ἐπικνώσα, μακαρίζω, μὲν
G 4 ἔφη,

22) τῆς ἀγαν ἀνδρείας] Sic recte Hieron. Commelini edi-
tiones. Eadem ironia hoc ipso libro ἀγαν ἀνδριζό-
μενος, et alibi, vbi Cnemoni insultat.

23) παρεῖαν ὑπὸ τὸ ἔς ἐπικνώσα] Doloris et potissimum
Zelotypiae signum praecipuum, genam ad aurem
scalpere, sic Apul. lib. 6 Mites. *Quam ubi pri-
mum inductam oblatamque sibi conspexit Venus,
latissimum cachinnum extollit, et qualem solent
furenter irati, caputque quatens et adscalpens
aurem dexteram, tangit Charicliae zelotypiam ver-
bis seq.*

ἔφη, τὴν θρηνηθεῖσαν ὑπὸ Θεαγένους, ἢ καὶ Φιληθεῖσαν, ὡς Φησὶ Κνήμων, ἢ τίς ποτε καὶ ἐστίν. ἀλλ' εἰ μὴ τι με δακνομένην ἔρωτι ὑπονοεῖν μέλλετε, τίς ἄρα ἦν ἡ εὐδαίμων ἐκείνη καὶ δακρυῶν ἀξιοθεῖσα Θεαγενείων, καὶ τίνα τρόπον τὴν ἀγνωστον ὡς ἐμὲ Φιλεῖν ἐξηπατήθη, ἐβουλόμην εἰπε γινώσκεις μανθάνειν. καὶ ὅς, θαυμάσεις μὲν ἔφη. Θίσβην δ' οὖν εἶναι Κνήμων ὅδε Φησὶ τὴν Ἀθηναίαν ἐκείνην, τὴν ψάλτριν, τὴν τῶν εἰς αὐτὸν ἐπιβουλῶν καὶ Δημαινέτην ποιήτριαν. τῆς δὲ Χαρικλείας ἐκπεπληγμένης, καὶ πῶς ἦν εἰκός, ὡς Κνήμων, εἰπούσης, τὴν ἐκ μέσης τῆς Ἑλλάδος ἐπ' ἑκάτοισ γῆς Αἰγύπτου, καθάπερ ἐκ μηχανῆς ἀναπεμφθῆναι; πῶς δὲ καὶ ἐλάνθανεν ἡμᾶς δεῦρο κατίοντας; ταῦτα μὲν οὐκ ἔχω λέγειν, ἀπεκρίνατο πρὸς αὐτὴν ὁ Κνήμων. ἀ δ' οὖν ἔχω γινώσκειν ἀμφοῖν αὐτῆ, τοιαῦτα ἐστίν. ἐπειδὴ γὰρ ἡ Δημαινέτη μετὰ τὴν ἀπάτην εἰς τὸν βόθρον ἑαυτὴν ἀπεκρήμνισεν, ὁ δὲ πατὴρ ἐξήγγειλε τῷ δήμῳ τὸ γεγενημένον· παρὰ μὲν τὴν πρώτην, ἐτυχχανε συγγνώμης· καὶ αὐτὸς μὲν ὅπως ἀνὰ καθόδον ἐμοί τε λάβοι παρὰ τοῦ δήμου, καὶ κατὰ ζήτησιν ἐκπλεύσειε τὴν ἐμὴν διέτιθετο. ἡ δὲ Θίσβη τὴν ἀρχολίαν τὴν ἐκείνη, χολὴν ἑαυτῆς ἐποιεῖτο καὶ τοῖς συμποσίοις ἀδεῶς ἑαυτὴν τε καὶ τὴν τέχνην ἐξεμίθου. καὶ ποτε καὶ παρευδοκιμήσαν τὴν Ἀρσινόην ἀναβεβλημένον αὐλοῦσαν²⁴⁾ ἐπίτροχον αὐτὴ ψάλλουσα, καὶ γλαφυρῶς

24) ἐπίτροχον αὐτὴ ψαλλ. καὶ γλ. τῆ κιθ. προσάδεσα] Post quam ἐνδόσιμον παρᾶσεν, post aptatam citharam siue post τερέτισμα et κρημάτιον accingere solebant siue

τῆ κιθάρα προσάδουσα, ἔλαθεν ἑταιρικὴν ζῆλο-
τυπίαν σὺν πολλῶ καθ' ἑαυτὴν κινήσασα τῷ
Φθόνῳ, καὶ πλέον ὅτε τίς αὐτὴν Ναυκρατίτις ἔμ-
πορος ὑπόχρυσος, ὄνομα Ναυσικλῆς, ἐνηγιαλί-
ζετο, τὴν Ἀρσινόην, καὶ ταῦτα πρότερον γυναισκο-
μένην αὐτῷ. (25) παραγκωνισάμενος. ἐπειδὴ (26)
κυρτουμένην αὐτῇ τὴν παρειὰν ἐν τοῖς αὐλήμασιν
G 5 εἶδε,

sive vocem cum fidibus maritabant. Achill. Tat.
Leucipp. lib. I. ψιλαῖς τὸ πρῶτον διατινάξας ταῖς χερ-
σιν, τὰς χορδὰς ἔκρουε, καὶ τι κρημάτιον ὑπολιγύνας
ὑποψιδύρμει τοῖς δακτύλοις, μετὰ τῆτο ἤδη τῷ πλήκτρῳ
τὰς χορδὰς ἔκρουεν, καὶ ὀλίγον ὅσον κιθαρίστας συνῆδε
τοῖς κρούμασι. Tales antiquae Orphei picturae, in
quibus citharam pulsat, et plectrum prope iacet.

25) παραγκωνισάμενος] Quis hanc vocem recte explicet
solus est Plaut. Captiv. sc. quanto.

*Nam meus est balista pugnis, cubitus cata-
pulta est*

Sic leg. deleta superuacua dictione *mibi*. Hanc vo-
cem repetit lib. 7.

26) κυρτουμένην αὐτοῦ τὴν παρειὰν] Clemens Alexandr.
lib. 2. προνοητέον δὲ μάλιτα τῆς εὐσχυμοσύνης, ἢ καὶ
τὴν Ἀθηνᾶν, φησὶν ὁ μῦθος, ἥτις ποτὲ ἦν προμηθευμένην
αὐτῆς τῶν αὐλῶν ἐρῆίψαι τὸ ἐπιτρεπὲς, διὰ τὸ ἀπρεπὲς
τῆς ὕψεως. Legendus Douza fil. ad illud Propert.
Eleg. 30. lib. 2.

Turpia cum faceret Palladis ore tumor.

Historia notissima est, de qua sic Fulgent. lib. 3.
Mytholog. Minerua tibias ex ossè inuenit, quibus
cum in conuiuio Deorum cecinisset, cumque eius
tumentes buccas Dii omnes irrississent, illa ad Tri-
tonem paludem pergens, in aqua faciem suam
speculatur, dum turpia adiudicasset, (hiamenta
vel

εἶδε, καὶ ²⁷⁾ πρὸς τὸ βίαιον τῶν Φυσημάτων, ἀπρεπέστερον ἐπὶ τὰς ῥῖνας ἀνισαμένην, τότε ὄμμα πιμπράμενον, καὶ τῆς οἰκείας ἕδρας ἐξωθούμενον.

IX. ὙΦ'

vel tubera) buccarum, in flumina tibias eiecit sic legend. Claudian. 2. in Eutrop.

*Haec cecinit Lybicus iactata paludibus olim
Fistula, foedatam cum reddidit umbra Mi-
neruam.*

Copiose de hac re Menalippides apud Athen. lib. 14. c. 5. quod quidem caput pro parte vir Clariss. Isaac. Casaub. emendavit, pro parte inemendatum reliquit. In principio pro ἐμὲ lego ὕμμε, nec puto necessariam esse notam interrogationis post εἶδωμι, quam adfert Casaub. Mox ubi est ὄν σοφ. lego ἦν. Deinde ubi pro αἱ γὰρ Animaduersi. reponit καὶ γὰρ, lego ἦ. Mox ubi est σοφᾶς ἐπὶ leg. σοφᾶς. post κόμψω lego ἔτι δὲ. sequitur ἀυθάνος leg. αὐθάνος pro Δέριδος leg. Δώρ. vt et ὀρφναὶ muto in ὀρφναῖς. post πρατίνας δὲ ὁ φλιάσιος lego λέγει vel φησιν. pro πολυπάταγας leg. πολυπατάγας pro κατεᾶς * ἐπιερεῖς leg. καθ' ἃς ἔπη ἔρεις. pro φρυναίου leg. φρυνίχου, vel φρύνου αὐλητοῦ. pro νηίδονα leg. νῦν ἠδονὰ δὲ. pro πόλος leg. πολὺ. Caetera huius capituli mihi suspecta, scribo tamen τρυπατρυπάνω, et pro ψεδείθαμεν, ποτοίθαμεν. Caetera, vt dixi, suspecta, de quibus tamen hiantibus oculis nos deliberaturi.

27) πρὸς τὸ βίαιον τῶν φυσημάτων] Hinc Aristeneti comparatio, epist. 14. lib. 1. et epist. 16. lib. 2. ὡς ἀνλυτρίδας υἱὸς ἐξαίρει τὰς γνάθους. Superborum in morem πεφυσιωμένων, ὠγκωμένων, κενοδοξάντων, ἐπηρημένων. Hesych, ultimam dictionem attigi ad Petron.

IX. ἸΦ' ὧν οἰδωμένη²⁸⁾ τῷ χόλω καὶ ζήλω
 πυρακτουμένη, τοῖς οἰκείοις τῆς Δημαινέτης προσι-
 ᾶσα, τὴν κατ' αὐτῆς ἐπιβλήν ὑπὸ τῆς Θίσβης
 ἐξηγόρευσε· τὰ μὲν αὐτὴ καθ' αὐτὴν ὑποτοπήσα-
 σα, τὰ δὲ καὶ τῆς Θίσβης αὐτῇ παρὰ τὴν ἑται-
 ρίαν ἐξειπέσης. συσάντες ἔν ἐπὶ τὸν πατέρα τὸν
 ἑμὸν οἱ κατὰ γένος τῇ Δημαινέτῃ προσήκοντες, καὶ
 τῆς²⁹⁾ δεινοτάτης τῶν ρητόρων πρὸς τὴν κατηγο-
 ρίαν ἐπὶ πολλοῖς χρήμασιν ἀναβιβασάμενοι, ἀκρι-
 τὸν καὶ ἀνέλεγκτον ἀνηρῆσαι τὴν Δημαινέτην ἐβόων,
 καὶ τὴν μοιχίαν προκάλυμμα τοῦ Φόνου συγκεῖ-
 σθαι διεξήεσαν, καὶ³⁰⁾ ἐπιδεικνῦναι τὸν μοιχὸν
 ἢ ζῶντα ἢ τεθνηκότα ἠξίον, ἢ καὶ τὸ ὄνομα φρά-
 ζειν

28) τῷ χόλω καὶ ζήλω πυρακτουμένη] Eadem lib. I. ἐρωτι
 καὶ ζηλοτυπία καὶ θυμῷ κάτοχος. Achill. Tat. lib. 6.

29) δεινοτάτους τῶν ρητόρων] Quam fuerit olim venale ad-
 vocatorum genus, dixerunt interpretes Iuuenalis
 et Taciti. Utuntur autem Graeci hac dictione δεινός,
 cum aliquem πανηγύετατον ἐν τοῖς λόγοις intelligunt,
 vt apud Lucian. non semel in Prometheo. hanc
 dictionem ad versutiam crebro et nimium affectat
 Aelianus; sic Iulian. Caesarib. ἐν τοῖς λόγοις δεινό-
 τητα, Athen. lib. I. δεινότατος ἐν τῷ βελεύεσθαι.
 Idem est ac ὄξύς ἐν τῷ λέγειν, vt loquitur Hesych. v.
 αἰμύλος. Copiose de hac dictione Philostr. in vita
 Antiphontis. Hanc suo more, i. e. recte interpre-
 tatur V. CL. Isaac. Casaub. ad Persium. Habet
 autem hanc Heliodorus a familiari suo Sophocle,
 Oedip. Tyrann. p. 175. λέγειν σὺ δεινός scholiast. sic
 δεινότης λόγων apud Isocrat. passim.

30) ἐπιδεικνῦναι τὸν μοιχὸν] Illud ex Apul. Apolog. vt
 eius mihi aut formam commemorent, aut ipsum
 viuum, vel si nequiverint, mortuum ostendant.

ζειν μόνον ἐκέλευον· καὶ τέλος τὴν Θίσβην εἰς βα-
 σάνους ἐξήτην. ὡς δὲ ὑποχόμενος ὁ πατὴρ ἔκ εἵ-
 χε παραδίδόναι, προΐδομένης ταῦτα ἐκείνης, ἔτι
 τῆς δίκης συνισαμένης, καὶ (ἔτω συγκεείμενον αὐ-
 τῇ πρὸς τὸν ἔμπορον) δρασμῶ χρησαμένης, ὁ δῆ-
 μος ἀγανακτήσας, Φονέα μὲν ἔκ ἐκρινεν, ἅπαν-
 τα ὡς ἔχεν ὑποθέμενον, ὡς δὲ συναίτιον τῆς τε εἰς
 Δημαινέτην ἐπιβουλῆς καὶ τῆς ἐμῆς ἀδίκου Φυγῆς
 τῶ τε ἄτερος ἐδίωξε, καὶ δημεύσει τῶν ὄντων ἐζη-
 μίωσε, τοιαύτης τῶν δευτέρων γάμων τῆς πείρας
 ἀπονάμενον. ἔτω μὲν ἡ κακίστη Θίσβη καὶ δίκας
 ὑπ' ὄψεσι νυνὶ ταῖς ἐμαῖς ὑποχοῦσα, τῶν Ἀθη-
 νῶν ἐξέπλευσε. καὶ ταῦτα μόνον ἔχω γινώσκων,
 Ἀντικλέους τινὸς κατὰ τὴν Αἴγιναν ἐξαγγείλαν-
 τος, ᾧ καὶ δεύτερον εἰς τὴν Αἴγυπτον συνέπλευσα,
 εἴ πῃ κατὰ τὴν Ναυκρατίαν εὔροιμι τὴν Θίσβην,
 καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας ἐπαναγαγὼν λύσαιμι μὲν τὰς
 κατὰ τοῦ πατρὸς ὑπονοίας τε καὶ αἰτίας, ἀπαι-
 τήσαιμι δὲ τῶν εἰς πάντας ἡμᾶς ἐπιβουλῶν τὰς
 δίκας. ἐνθάδε νυνὶ καὶ σὺν ὑμῖν ἐξετάζομαι. τὴν
 δὲ αἰτίαν, καὶ ὅπως, καὶ ὅσα τοὺς μεταξὺ χρό-
 νους ὑποσᾶς εἰσαῦθις ἀκούσεσθε. τὸ δὲ ὅπως ἡ
 Θίσβη κατὰ τὸ ἄντρον, καὶ πρὸς τίνων ἀνήρηται,
 θεοῦ τινὸς ἂν ἴσως δεήσει φράζοντος.

x. Ἄλλ' εἰ δοκεῖ τὴν δέλτον, ἣν πρὸς τοῖς σέξ-
 νοις αὐτῆς εὐρήκαμεν, ἐπισκοπῶμεν· εἰκὸς τι
 πλέον ἐντεῦθεν ἡμᾶς ἐκμαθεῖν. ἐδόκει ταῦτα. καὶ
 διανοίξας, ἐπῆρχετο· καὶ ἦν τὰ γεγραμμένα τοιαύ-
 δε· ΚΝΗΜΩΝΙ ΤΩΙ ΔΕΣΠΟΤΗΙ, ἡ πολεμία
 καὶ ἐπαμύνασα Θίσβη. Πρῶτα μὲν εὐαγγελίζο-
 μαί σε τὴν Δημαινέτης τελευτήν. δι' ἐμοῦ μὲν ὑπὲρ
 σου

σοῦ γενομένην. τὸ δὲ ὅπως, εἴ με προσδέξαιο, παρ-
 ἔσα διηγῆσομαι. ἔπειτα Φράζω, κατὰ τήνδε με
 νυνὶ εἶναι τὴν νῆσον δεκάτην ἤδη ταύτην ἡμέραν,
 πρὸς τινος τῶν τῆδε ληστῶν ἀλοῦσαν· ὅς καὶ ὑπα-
 σπιστῆς εἶναι τοῦ ληστάρχου θρύπτεται, καὶ με κα-
 τακλείσας ἔχει, μὴ δὲ ὅσον προκύψαι τῶν θυρῶν
 ἐπιτρέπων· ὡς μὲν αὐτὸς Φησὶ διὰ Φιλίαν τὴν πε-
 ρὶ ἐμὲ, ταυτὴν ἐπιθεῖς τὴν τιμωρίαν· ὡς δὲ ἔχω
 συμβάλλειν ἀφαιρεθῆναί με πρὸς τινος δεδιώς.
 ἀλλ' ἐγὼ σε θεῶν τινὸς ἐνδόντος, καὶ εἶδον, ὃ
 δέσποτα, παριόντα καὶ ἐγνώρισα, καὶ τήνδε σοὶ
 τὴν δέλτον διὰ τῆς συνοίκου πρεσβύτιδος λάθρα
 διεπεμφάμην. τῷ καλῷ καὶ Ἕλληνι καὶ Φιλῷ τοῦ
 ἀρχοντος ἐγχειρίζειν Φράσασα. ³¹⁾ ἐξελεῖ δὴ με
 χειρῶν ληστρικών, καὶ ὑπόδεξα τὴν σαυτῆς θερα-
 παιίδα. καὶ εἰ μὲν βέλτε σῶζε μαθὼν ὡς ἂ μὲν
 ἀδικεῖν ἔδοξα. βιασθεῖσα· ἂ δὲ τετιμώρημα τὴν
 σοὶ πολεμίαν ἐκῆσα διαπραξαμένη. εἰ δὲ ἔχει σέ
 τις ἀμετάκλητος ὀργή, κέχησο ταύτη κατ' ἐμῆ
 πρὸς ὃ βέλτε, μόνον ὑπὸ σε γενοίμην, εἰ καὶ τε-
 θνάναυ δέοι. βέλτιον γὰρ ὑπὸ ³²⁾ χειρῶν ἀνηρηθῆαι
 τῶν

31) ἐξελοῦ χειρῶν ληστρικών] Idem Petron. eripe me latro-
 ni cruento.

32) χειρῶν ἀνηρηθῆαι τῶν σῶν] Virg. 3. Aen.

Si pereō, manibus hominum periisse iuuabit.

Petron. loc. cit. *Sat magnum erit solatium, tua
 voluntate cecidisse.* Habent ab Homer. Odyss. 9.
 et a Sophocle. Philoctet. Tangit Lucian. lib. 4. ve-
 rar. histor. vel Heliod. respicit Graecum prover-
 bium, ἐξ ἀξίω γούν ξύλα, de quo scholiast. Aristoph.
 ad Ranas, et paroemiographi.

τῶν σῶν, καὶ κηδείας μεταλαβεῖν Ἑλληνικῆς, ἢ
θανάτου βαρυτέραν ζῶην, καὶ Φίλτρον βαρβαρι-
κὸν ἔχθρας ἀνιαρώτερον τῆς Ἀττικῆς ἀνέχεσθαι.

XI. Τοιαῦτα μὲν ἡ Θίσβη καὶ ἡ δέλτος ἔφρα-
ζεν. ὁ δὲ Κνήμων, ὡς Θίσβη, ἔφη, σὺ μὲν καλῶς
πιοῦσα τέθνηκας, καὶ γέγονας ἡμῖν αὐτάγγελος
τῶν ἑαυτῆς συμφορῶν· ἐξ αὐτῶν ἐγχειρίσασα
τῶν σῶν σφαγῶν τὴν διήγησιν. οὕτως ἄρα τιμω-
ρὸς ἐριννὺς γῆν ἐπὶ πᾶσαν, ὡς ἔοικεν, ἐλαύνουσα
σε, οὐ πρότερον ἔστησε τὴν ἐνδικὸν μάστιγα πρὶν καὶ
ἐν Αἰγύπτῳ με τυγχάνοντα τὸν ἠδίκημένον, θεα-
τὴν ἐπισῆσαι τῆς κατὰ σὲ ποινῆς. ἀλλὰ τί ἦν
ἄρα ὁ καὶ πάλιν σε κατ' ἐμοῦ τεχναζομένην καὶ
σοφισεύσαν διὰ τοῦ γράμματος, ἢ δίκη προα-
φείλετο τῶν ἐγχειρημάτων; ὡς καὶ γὰρ σε καὶ κει-
μένην ἔχω δι' ὑποψίας, καὶ σφόδρα δέδοικα μὴ
καὶ πλάσμα ἐστὶν ἡ Δημαινέτης τελευτῆ, καὶ μὲν
ἠπάτησαν οἱ ἐξαγγεῖλαντες, σὺ δὲ καὶ διαπόν-
τιος ἦκεις, ἑτέραν καθ' ἡμῶν σκηνὴν Ἀττικὴν καὶ ἐν
Αἰγύπτῳ τραγωδήσουσα. οὐ παύσῃ ἔφη ὁ Θεα-
γένης, ἄγαν ἀνδριζόμενος, εἰδωλά τε καὶ σκιάς εὐ-
λαβούμενος; οὐ γὰρ δὴ καὶ μὲν τε καὶ τὴν ἐμὴν ὄψιν
εἴποις ἂν ὡς ἐγόητευσεν, οὐδὲν κοινωνοῦντα τοῦ
δράματος. ἀλλ' ἡ μὲν, κείται σῶμα νεκρὸν ὡς
ἀληθῶς, καὶ τούτῃ γε ἔνεκα θάρσει παντοίως ὡς
Κνήμων. τίς δὲ ἄρα ποτὲ ἐστὶν ὁ σὸς εἰεργέτης, ὁ
ταύτην ἀνηρηκώς; ἢ πῶς δεῦρο καθημένην ἢ πό-
τε, σφόδρα διαπορῶν ἐκπέπληγμα. τὰ μὲν ἄλ-
λα οὐκ ἔχω λέγειν, ἔφη ὁ Κνήμων. ὁ δὲ ἀνηρη-
κὼς ὡς ἐπίπαν ἐστὶ Θύαμις, εἰ δεῖ τῷ ξίφει τεκ-
μαιρεσθαι, ὁ παρὰ τὴν σφαγὴν εὐρήκαμεν. ἐκεῖνος
γὰρ

γὰρ εἶναι γνωρίζω, καὶ τὸ ἐπίσημον τουτὶ τῆς λα-
βῆς ³³⁾ ἐλέφας εἰς ἀετὸν ἐκτετόρνενται. ἄρ' οὖν εἰ-
ποῖς ἂν, Φησὶν ὁ Θεαγένης, καὶ ὅπως καὶ πέτες,
καὶ δι' ἣν αἰτίαν ἔδρα τὸν Φόνον; καὶ πᾶς ταῦτα
ἂν εἰδείην, ἀπεκρίνατο. οὐ γὰρ δὴ ³⁴⁾ μαντικὸν
με τὸδε τὸ σπήλαιον ἀνέδειξε, καθάπερ τὸ ἀδύ-
τον τὸ Πυθοῖ, καὶ ἐν Τροφωνείου λόγος Θεοφωνεῖν
τοὺς ὑπελθόντας. ἀνώμωξαν ἀθρόον ὁ Θεαγένης
καὶ ἡ Χαρίκλεια. καὶ, ὦ Πυθοῖ καὶ Δελφοί,
θρηνοῦντες ἐβόων· ὁ δὲ Κνήμων ἐκπέπληκτο, καὶ
ὅ, τι πεπόνθοιεν πρὸς τὸ ὄνομα τῆς Πυθοῦς αἶκ
εἶχε συμβάλλειν.

XII. Καὶ οἱ μὲν ἐν τούτοις ἦσαν. ὁ δὲ Θέρμου-
θις ὁ τοῦ Θυάμιδος ὑπασπιστής, ἐπειδὴ κατὰ
τὴν μάχην τρωθεὶς ἀπενήξατο πρὸς τὴν γῆν,
νυκτὸς ἐπιγενομένης, πορθμείῳ Φερομένῳ κατὰ τὸ
ἔλος ἐκ τῶν ναυαγίων ἐπιτυχῶν, ἑαυτὸν τε ἐνθέ-
μενος, ἐπὶ τὴν νῆσον καὶ παρὰ τὴν Θίσβην
ἔσπευδε ταύτην ὀλίγων πρόθεν ἡμερῶν ἀγομέ-
νην ὑπὸ τῷ ἐμπόρου τῷ Ναυσικλέεσσι, κατὰ τινα
σεινὴν τῆς ὑπωρείας ὁδὸν λοχήσας ὁ Θέρμουθις
ἀφῆ-

33) ἐλέφας εἰς ἀετὸν ἐκτετόρνενται] Ex dente magni et
magnanimi elephanti solebant reges curare fidei
confici ensium capulos, quem morem ad vetustis-
simum refert. Ouid. 7. Metam. Talem habuit
Adrian. ut est in Spartian. Nec solum capulos sed
etiam vaginas, tum cultrorum, tum etiam ensium,
ut patet apud Theocrit. Idyll. 16. vers. 123. et Diog.
Laërt. lib. 6. Quod et apud Hispanos aliosque ho-
die observatur.

34) μαντικὸν ἀνέδειξε] Crebro utitur hoc verbo ἀνέδειξε,
quod explicat Desid. Herald, Aduers. cap. ult. lib. 2.

ἀφῆρητο· παρα δὲ τὸν τῷ πολέμου φόρυβον, καὶ τὴν τῶν ἐναντίων ἔφοδον, ὅτε αὐτὸν οἴσοντα τὸ ἱερεῖον ἀπέπελλεν ὁ Θύαμις, ἔξω βελῶν ποιόμενος, καὶ περισώζειν ἑαυτῷ βουλόμενος, ἔλαθεν εἰς τὸ σπήλαιον καθεῖς, καὶ πρὸς τὸν ταραχὸν καὶ τὴν σπουδὴν, αὐτοῦ ποῦ περὶ τὸ ζόμιον καταλιπὼν. ἔνθα ὡς ἐνεβλήθη κατὰ τὴν πρώτην ἐγκαταμείνασαν, δέει τὲ τῶν παρόντων φόβων, καὶ ἀγνοία τῶν πρὸς τὰ βάθη φερουσῶν ἀτραπῶν, ἐντυχῶν ὁ Θύαμις, ὡς Χαρίκλειαν ἀνήρει τὴν Θίσβην. παρα δὲ δὴ ταύτην, ὡς διαδράσας τὸν ἐκ τῷ πολέμου κίνδυνον, ὁ Θέρμουθις ἐπειγόμενος, ἐπειδὴ τῇ νήσῳ προσέχευεν ὡς εἶχε τάχους, ἐπὶ τὰς σκηναὶς ἀνέτρεχε. καὶ αἱ μὲν ἦσαν ἔδεν ἔτι πλὴν ὅτι τέφρα. τὸ δὲ ζόμιον ἀπὸ τοῦ λίθου χαλεπῶς ἀνευρών, καλάμης τε, εἴ πη τινὲς ἔτι σμυχόμενοι περιλείφθησαν ἀψάμενος, κατέθεεν ὡς εἶχε σπυροδῆς ὀνομασί τε Θίσβην ἐκάλει, μέχρι τῷ ὀνόματος ἑλληνίζων. ὡς δὲ εἶδε κειμένην, ἐπὶ πολὺ μὲν ἀχανῆς εἰσήκει· τέλος δὲ θροῦν τινα καὶ βόμβον αἰδοόμενος ἐκ τῶν κοίλων τοῦ σπηλαίου φερόμενον διελέγοντο γὰρ ἔτι πρὸς ἑαυτοὺς Θεαγένης τε καὶ Κυήμων, τῆς ἐκεῖνης εἶναι τῆς σφαγέας τῆς Θίσβης εἰκάσει, καὶ ἀμηχάνως εἶχε ὅ, τι καὶ δράσειεν ὑπὸ μὲν θυμῷ ληστρικῷ καὶ βαρβαρικῆς ὀργῆς, πλέον τότε δι' ἐρωτικὴν ἀποτυχίαν ἐπιτεινομένης ὁμοίως χωρεῖν αὐτοῖσι τοῖς νομιζομένοις αἰτίοις ἐπειγόμενος· ἀπορία δὲ ὄπλων καὶ ξίφους, ἄκων πρὸς ἐγκράτειαν κατατελλόμενος.

XIII. ἔδοκει δὲ αὐτῷ βέλτιστον εἶναι, μὴ ὡς πολέμιον ἐντυχάνειν τὴν πρώτην· εἰ δὲ εὐπορήσειε!

θσειν ἀμυντηρίου, μετιέναι τοὺς πολεμίους. καὶ ἔτω κείνας, ἐφίσαται τοῖς ἀμφὶ τὸν Θεαγένην, ἀγρίον τε καὶ τραχὺ περισκοπῶν, καὶ τὸ κρυπτόμενον βέλημα τῆς ψυχῆς τῷ βλέμματι καταμηνύων. οἱ δὲ, ὡς εἶδον ἀνδρα γυμνὸν, ἀπροσδόκητον, τραυματίαν, φονῶντα τὴν ὄψιν, ἢ μὲν χαρὶ κλεια καὶ πρὸς τὰ κοιλότερα τῶ σπηλαίῳ καταδύετο, τάχα μὲν καὶ εὐλαβηθεῖσα, πλέον δὲ ἄρα καταίχυνθεῖσα τὴν γυμνὴν καὶ ἔκινε εὐχήμενα τοῦ Φανέντος ὄψιν. ὁ δὲ Κνήμων, ἠρέμα καὶ ὑπεδίδρασκε, γνωρίζων μὲν τὸν Θέρμουθιν, ὄρων δὲ παρ' ἐλπίδα, καὶ τι τῶν ἀτοποτέρων αὐτὸν ἐγχειρήσειν προσδοκῶν. ἀλλὰ τὸν Θεαγένην ἔκκατε ἐπληττεν ἢ θεὰ μᾶλλον, ἢ παρῶξυνε· καὶ τότε ξίφος ἐπανετείνετο ὡς πατάξων εἴ τι παρὰ λόγον ἐγχειρείη· καὶ σῆθι ἔλεγεν ἔτος, ἢ βεβλήση βέβλησάμ δὲ οὐδέπω, διότι σε καὶ κατὰ μικρὸν ἐγνώρισά, καὶ τέως ἀμφίβολος ἦκει τὴν γνώμην. ἐδεῖτο ὑποπτεῶν ὁ Θέρμουθις, ἰκέτης ἐκ τοῦ καιροῦ μᾶλλον ἢ τοῦ τρόπου γίγνομενος, καὶ τὸν Κνήμωνα πρὸς ἐπικουρίαν ἐπεκαλεῖτο, καὶ σώζεσθαι δίκαιος εἶναι πρὸς αὐτὸν ἔλεγεν, ἀδικῶν τε οὐδέν, καὶ τῶν Φιλίων εἰς τὴν παρελθούσαν ἡμέραν γεγενῆσθαι, καὶ παρὰ φίλους ἦκειν διατεινόμενος.

XIV. Ἐπεκλάττο πρὸς ταῦτα ὁ Κνήμων, καὶ προσελθὼν, ἀνέστησέ τε τῶν γονάτων ἐχόμενον τοῦ Θεαγένους, καὶ τοῦ Θύαμιν ἐπυνθάνετο συνεχῶς. ὁ δὲ πάντα ἔλεγεν ὡς συνέρραξε τοῖς πολεμίσις. ὡς ἐμβαλὼν εἰς μέσους ἐμάχετο, οὔτε ἐκείνων, ἔτε ἑαυτῷ φειδόμενος ὡς ἀνήρει μὲν αἰετὸν τὸν ὑπὸ χεῖρας γιγνόμενον. ἐδορυφορεῖτο δὲ αὐτὸς ἀπὸ

H

κηρύγμα-

κρηύγματος, πάντα τινα Θυάμιδος Φεΐδεσθαι παρ-
 εγγυῶντος· καὶ τέλος ὡς ἐκεῖνος μὲν ὁ, τι καὶ
 γέγονεν, οὐκ ἔχει λέγειν· αὐτὸς δὲ τραυματίας
 ἀπενήξατο πρὸς τὴν γῆν. καὶ τὸ παρὸν κατὰ ζή-
 τησιν ἤκοι τῆς Θίσβης ἐπὶ τὸ σπήλαιον. οἱ δὲ, τί
 διαφέρουσιν αὐτῷ ἢ πόθεν γενομένην ἐπιζητοῖ
 Θίσβην, ἠρώτων. ἔλεγε καὶ ταῦτα ὁ Θέρμουθις
 καὶ διηγείτο, ὡς ἐμπόρων ἀφέλοιτο, ὡς ἠράσθη
 μανικῶς, καὶ τὸν μὲν ἄλλον ἐκρυπτεν ἔχων χρονον.
 παρὰ δὲ τὴν ἔφοδον τῶν πολεμίων, καθῆκεν εἰς τὸ
 σπήλαιον, καὶ νῦν εὐρίσκει πρὸς τινῶν ἀνηρημένην,
 ἧς οὐκ ἔχει μὲν γινώσκειν, μάθοι δ' ἂν ἠδέως,
 ὑπὲρ τῆς γινῶναι καὶ τὴν αἰτίαν. καὶ ὁ Κνήμων
 ἄγαν ἐσπούδασμένως, Θυάμις ἐστὶν ὁ σφαγεύς,
 ἔλεγεν, ἀπολύτασθαι τῆς ὑποψίας ἑαυτὸν ἐπει-
 γόμενος, καὶ μαρτύριον ἐπεδείκνυ τὸ ξίφος, ὃ πα-
 ρὰ τὴν σφαγὴν εὐρήκασαν. ὡς δὲ εἶδεν ὁ Θέρμου-
 θις ἔτι καὶ τῆς αἵματος ἀποσάζον, καὶ τὸν πρὸ
 ὀλίγου φόνον θερμὸν ἔτι τὸν σίδηρον ἀποπτύοντα,
 ἐγνώρισέ τε εἶναι Θυάμιδος, βαδύ τι καὶ βύθιοι
 σενάξας, καὶ τὸ γεγονός ὅπως εἶχεν ἀμηχανῶν,
 ἀχλύϊ καὶ συγῆ κάτοχος, ἐπὶ τὸ σόμιον ἀνεδύετο
 τοῦ σπηλαίου, καὶ παρὰ τὸ σῶμα τῆς κειμένης
 ἠκῶν, ἐπιθείς τε τοῖς σέρνοισ τὴν κεφαλὴν, ὡς Θί-
 σβη, ἔλεγε, καὶ τῆτο πολλάκις, καὶ πλέον ἔδεν·
 ἕως τὸ ὄνομα κατὰ μέρος ἀποτέμνων καὶ κατὰ
 μικρὸν ἐκλείπων, ἔλαθεν εἰς ὕπνον ἐμπεσών.

XV. τῷ δὲ Θεαγένει καὶ τῇ Χαρικλείᾳ συνά-
 μα τῷ Κνήμωνι, πάντων ἔννοια τῶν καθ' ἑαυτοὺς
 ἀφρόον ἐπέσει, καὶ σκοπεῖν μὲν τι βουλομένοις
 ἐώκεσαν. τῶν δὲ παρελθόντων ἀλγεινῶν τὸ πλῆ-
 θος,

θος, καὶ τῶν παρεσῶν συμφορῶν τὸ ἄπορον, καὶ τῶν προσδοκωμένων τὸ ἀδηλον, ἐξ ὄφου τῆς ψυχῆς τὸ λογιζόμενον. εἰς ἀλλήλους δὲ ἐπιπλεῖτον ἑώρων, καὶ ἕκαστος τὸν ἕτερον εἰπεῖν τι προσδοκῶν, εἶτα ἀποτυγχάνων εἰς γῆν τὸ βλέμμα ἐπέστρεφε, καὶ ἀνανεύσας αὐτὸς ἀνέπνευσε, στεναγμῶ τὸ πάθος ἐπικουφίσας. καὶ τέλος, κλίνει μὲν ἑαυτὸν εἰς τὴν γῆν ὁ Κνήμων· ὀκλάζει δὲ ἐπὶ πέτραν ὁ Θεαγένης, ῥίπτει δὲ ἐπὶ τῆσιν ἑαυτὴν ἡ Χαρικλεια, καὶ τὸν ὕπνον ἐπιπολὺ μὲν ἐπιφερόμενον διωθαῦντο, βουλήν τινα σήσασθαι τῶν παρόντων ἐπιθυμοῦντες, λειποθυμία δὲ καὶ πόνοις ἐνδόντες. φύσεως νόμῳ καὶ ἄκοντες ἐπειθοῦντο, καὶ πρὸς ἡδὺ κῶμα διὰ τὸ ὑπερβάλλον τῆς λύπης ὠλίθησαν. οὕτως ἄρα ποτε σώματος πάθει, καὶ τὸ νοερόν τῆς ψυχῆς συνομολογεῖν ἠνέχετο.

XVI. Ἐπεὶ δὲ μικρὸν ἐσπάσαντο ὕπνου, καὶ τοσοῦτον ὅσον τὰ ἄκρα τῶν βλεφάρων ἐπιλεῖναι, τῇ Χαρικλείᾳ τῆδε ξυγκειμένη, ὄναρ ἐφοίτησεν.
 35) ἀνήρ τὴν κόμην ἀυχμηρός, καὶ τὸ βλέμμα ὑποκαθήμενος, καὶ τὴν χεῖρα ἑναιμος, ἐμβαλὼν τὸ ξίφος, τὸν ὀφθαλμὸν αὐτῇ τὸν δεξιὸν ἐξήρητο ἢ δὲ, ἀνέκραγε τὲ αὐτίκα, καὶ οἱ τὸν ὀφθαλμὸν ἀνηπάσθαι λέγουσα, τὸν Θεαγένην ἐκάλει καὶ ὁ μὲν παρῆν αὐτίκα πρὸς τὴν κλῆσιν, καὶ τὸ πάθος ὑπερήλγει καθάπερ καὶ τῶν ἐνουπνίων συναιδανόμενος. ἢ δὲ τῶ τε προσώπῳ τὴν χεῖρα ἐπέβαλε, καὶ τὸ μέρος ὃ κατὰ τὸ ὄναρ ἀπώλεσεν.

H 2

ἐπα-

35) ἀνήρ τὴν κόμην ἀυχμηρός] Lucian. principio tyrociniū
 sui ἀυχμηρός τὴν κόμην, τῷ χεῖρε τυλῶν ἀνάπλευς.

ἐπαφωμένη, πάντοθεν ἐπεζήτει. ὡς δὲ ὄναρ ἦν, ὄναρ ἦν, ἔλεγεν· ἔχω τὸν ὀφθαλμὸν θάρσει θεάγενες. ἀνέπνευσε πρὸς τὴν ἀκοὴν ὁ Θεαγένης, καὶ εὐ μὲν ποιούσα, ἔφη, τὰς ³⁶⁾ ἡλιακὰς ἀκτῖνας ἀποσάζεις. τί δὲ ἦν ὁ μοι πέπονθας; ἢ τίς ἢ περὶ σε πτοία γέγονεν; ἀνὴρ ὑβρισης, ἔφη, καὶ ἀτάσθαλος, καὶ οὐδὲ τὴν σὴν ἀμαχὸν καταδείσας ἑώμην, κειμένη μοι πρὸς τοῖς σοῖς γόνασιν ἐπεκώμαζε ξιφίης, καὶ τὸν ὀφθαλμὸν ὤμην ὡς ἐξῆλλε τὸν δεξιὸν καὶ εἶθε γε ὑπαρ ἦν, καὶ μὴ ὄναρ ὦ θεάγενες τὸ φανέν. τοῦ δὲ, ³⁷⁾ εὐφήμησον εἰπόντος, καὶ διότι τῷτο λέγοι πυνθανομένου· διότι βέλτιον ἦν, ἔφη, θατέρεε με τῶν ὀφθαλμῶν ἐλαττωθῆναι, ἢ περ ἐπὶ σοι φροντίζειν. ὡς σφόδρα δέδοικα, μὴ εἰς σε τείνοι τὸ ἐνύπνιον, ³⁸⁾ ὃν ὀφθαλμὸν ἐγὼ καὶ ψυχὴν καὶ πάντα ἐμαυτῆς πεποίημα. παῦσαι ἔλεγεν ὁ Κνήμων (ἐπηρεοῶτο γὰρ ἀπάντων πρὸς τὴν ἐξαρχῆς βοὴν τῆς Χαρικλείας ἀφου-

36) ἡλιακὰς ἀκτῖνας] Vt antea ἀκτῖνες τοῦ Θεοῦ. Oculos amicarum solebant amafiones comparare cum radiis solaribus, vt patet omnibus paginis.

37) εὐφήμησον] Contra βλασφημεῖν *male ominari*, vt apud Horat.

Male ominatis

Parcite verbis

Leg. vir Clariss. Isaac. Casaub. ad Charact. Theophrast.

38) ὃν ὀφθαλμὸν ἐγὼ] Amatores vocabant parem suum *oculos*, Donat. in Adolph. Act. 4. sc. 5. hinc apud Plaut. Cureul. sc. 1. *ostium oculissimum* sic enim lege, i. carissimum, vt recte Felt. interpretatur. Sed de loco Plauti diligentissime eis paucos dies. Cur autem amafii sese mutuo vocent animas, longa quaestionis explicatio.

ἀφυπνισμένως.) ἐμοὶ γὰρ ἄλλη πη φράζεσθαι τὸ ὄναρ καταφαίνεται καὶ εἶγε σοὶ πατέρες εἰσὶν, ἀποκρίναί. τῆς δὲ ὁμολογήσεως καὶ εἵποτε ἦσαν εἰκούσης· οὐκοῦν τὸν πατέρα σοὶ τεθνηκέναι νόμιζε, ἔλεγε. τῷτο δὲ ᾧδε συμβάλλω. τῷ προελθεῖν εἰς τὸν τῆδε βίον, καὶ τοῦδε τοῦ φωτὸς μεταλαβεῖν, τὰς Φῦντας ἴσμεν αἰτίαις. ὥστε εἰκότως ³⁹⁾ ἐπὶ

H 3

πατέρα

39) ἐπὶ πατέρα καὶ μ. τὴν ὀμμάτων συζυγίαν] Verum illud est, quod Cnemon in medium adducit, parentes nobis esse, quod duo sunt oculi; idque recte ab eo probatur hac narratione. Sed et vice versa parentibus nostris sumus oculi. Parentes igitur esse oculos et hic Heliodorus probavit, et Iustin. lib. 5. Lucian. *patriae encom.* Hinc illud Seru. Sulpicii Iurisconsulti, qui trifariam dici tradit *orbam*. Primum poetice orbam esse, quaecumque priuata est aliqua persona cara. Oratorie, quae patrem amisit aut matrem. Legaliter, quae liberos amisit, quasi orbis siue oculos, ut Virgil. Aen. 12. dixit, *oculorum orbis*, imitatione Sophoclis, qui in Philoct. dixit κέκλα. Igitur ὀμμάτων συζυγίαν recte accipi pro parentibus dictum. Sed et pro liberis etiam, patet apud Accium Eurisac. *ille orbis expers liberum*, et apud Tit. Liv. orat. Horatii patris *orbem liberis facerent*. Glossae vet. vtrunque iungunt *πῆδες, ὀφθαλμοί, τυφλός, orbis*, Eadem *orbis ἀτεκνός*, ut apud Iustin. lib. 26. Quintilian. Prooem. lib. 6. Sic apud Artemidor. cap. 28. lib. 1. Auson. Parental.

Saucius, ac laeuis lumine cassus erat

Sic esse legendum probavit I. Lipsius, Quaestionib. epist. non ut est in lection. Ausonian. *oculo tuo* Legendus D. Hieronym. epist. ad Rufinum. filius patri matrique oculus dexter, filia sinister, ut notat Tzetz. ad Lycophr.

πατέρα καὶ μητέρα τὴν ὀμμάτων συζυγίαν, ὡς
 ἂν Φωτεινὴν αἰδοῦσιν καὶ ὄρατῶν ὑπουργοὶ οἱ
 ὄνειροι σοφίζονται. βαρὺ μὲν ἔφη καὶ τοῦτο ἡ Χα-
 ρικλεία. πλὴν ἀλλ' ἐσὼ γε ἀληθὲς μᾶλλον ἢ τὸ
 ἕτερον, καὶ ⁴⁰⁾ νικήσειεν ὁ παρὰ σοὶ ⁴¹⁾ τρίπους·
 ἐγὼ δὲ ψευδομαντις ἀποφανθεῖην. ταῦτα μὲν
 οὕτως ἔστα, καὶ χρηὴ πιστεύειν ἔλεγεν ὁ Κνήμων.
 ἡμεῖς δὲ ὀνειρώττειν ὡς ἀληθῶς εἰκόσαμεν, ἐνύ-
 πνια μὲν καὶ Φαντασίας ἐξετάζοντες, τῶν δὲ
 καθ' ἑαυτοὺς περισκεψίην οὐδ' ἠντιναοῦν προτιθέν-
 τες, καὶ ταῦτα ἕως ἔξеси, τοῦ Αἰγυπτίου τούτου
 (ἔλεγε δὲ τὸν Θέρμουθιν) ἀπολειπομένου, καὶ νε-
 κροῦς ἔρωτας ἀναπλάττοντος καὶ θρηνηντος.

XVII. Ὑπολαβὼν οὖν ὁ Θεαγένης, ἀλλ' ὡ
 Κνήμων, ἔφη, ἐπειδὴ σε θεῶν τις ἡμῖν συνῆψε,
 καὶ συνέμπορον τῶν δυσυχημάτων πεποίηκεν, ἀρ-
 χε Ἑλλῆς. τοπων τε γὰρ τῶν τῆδε καὶ Φωνῶν ἔμ-
 πειρος, καὶ ἄλλως ἡμεῖς νωθέστεροι συνιέναι τὸ δέον,
 πλείονι κλύδωνι κακῶν βεβουθισμένοι. μικρὸν ἔν
 ἐπισήσας ὁ Κνήμων, τοιάδε ἔφη. Κακῶν μὲν, ὡ
 Θεάγενες, ἀδελὸν ὅστις πλεονεκτεῖ ἀφ' ὀφθόνως γὰρ
 καμὸι τῶν συμφορῶν ὁ δαίμων ἐπήντησεν. ἐπει-
 δὴ δὲ τὰ παριστάμενα ὡς προγενεστέρα κελεύε-
 τε λέγειν, ἡ μὲν νῆσος ἦδε, ὡς ὄρατε, ἔρημος, καὶ
 πλέον

40) νικήσειεν] Qui hanc dictionem recte interpretatur, solus est Casaub. ad illud Sueton. lul. cap. I. *vincerent ac sibi haberent*. Attigit prouerbialem dictionem Eustathii Drama lib. I.

41) τρίπους] Specie prouerbii pro diuinatione, vt patet apud Ischoliast. Hesiodi (εργ. 657.) ad illud.

ἴσθμῳ νικήσαντα φέρειν τρίποδ' ὠτῶντα.

πλέον ἡμῶν οὐδέν. καὶ χρυσοῦ μὲν καὶ ἀργύρου καὶ ἐσθῆτος ἀφθονία (πολλὰ γὰρ τὰ δεῖα κατὰ τὸ σπήλαιον ὑμῶν τε ἀφελόμενοι, ἄλλων τε ἀποσύλησαντες, ὁ Θυάμις καὶ οἱ σὺν αὐτῷ κατέθεντο) σίτου δὲ καὶ ἐπιτηδείων ἄλλων, ⁴²⁾ οὐδὲ ὄνομα περιλέλειπται. δέος δὲ διαφθαρεῖν μὲν καταμείναντας λιμῶν· διαφθαρεῖν δὲ ἐφόδῳ τινῶν, ἢ τοι τῶν ἐναντίων πάλιν ἐλθόντων, ἢ καὶ διὰ τῶν σὺν ἡμῖν γεγονότων, εἰ καθ' ἓνα ποτὲ συλλεγόντες, καὶ τὸν ἐνθάδε θησαυρὸν οὐκ ἀγνοοῦντες, ἐπέλθοιεν διὰ τὰ χρήματα. τότε οὐκ ἂν φθάνοιμεν παραπολλύμενοι, ἢ ταῖς ὑβρεσι ταῖς ἐκείνων, τὸ Φιλανθρωπότερον, ἐκκείμενοι. ἄλλως τε γὰρ ἄπιστον τὸ βουκόλων γένος, καὶ νῦν πλέον, ὅτε τοῦ κατασέλλοντος τὴν γνώμην πρὸς τὸ σωφρονέστερον ἄρχοντος ἀμοιρεῖσιν. ἀπολειπτέον οὖν ἡμῖν καὶ Φευκτέον ὡς ἄρκυς τινὰς καὶ δεσμοτήριον τὴν νῆσον, ἀποπέμψαντας πρότερον τὸν Θέρμουθιν, πρόφασιν ὡς πεισόμενον καὶ πολυπραγμονήσοντα, εἴ τι περὶ τοῦ Θυάμιδος ἔχοι μανθάνειν. ἔαον τὲ γὰρ ἐφ' ἑαυτῶν ἂν σκοποῖμεν καὶ ἐγχειροῖμεν τὰ πρακτέα· καὶ ἄλλως ἄνδρα ἐκποδῶν ποιήσασθαι καλὸν, φύσει τὲ ἀέεβαιον

H 4

καὶ

42) ἔδδὲ ὄνομα περιλέλειπται] *Nomen pro re non praesente, siue pro ipsa rei imagine, ut apud Cicer. parad. nomen tantum virtutis usurpant, quid ipsa valeat, ignorant. Senec. Hercul. furente.*

*Soror Tonantis, hoc enim solum mihi
Nomen relictum est.*

*Sic agrorum nomen apud Tacit. Annal. I. Dixi ad
illud Petron. nomen divitis.*

καὶ ληστρικόν καὶ δύσερι τὸ ἦθος, πρὸς δὲ καὶ ὑποψίας τι φέροντα εἰς ἡμᾶς τῆς Θίσβης ἕνεκα, καὶ οὐκ ἂν παυσόμενον εἰ μὴ ἐπιβουλεύσειεν, εἰ καιροῦ λάβοιτο.

ΧVΙΙΙ. Ἐπηνέθη ταῦτα, καὶ ἐδόκει γίνεσθαι καὶ ὀρμίσαντες ἐπὶ τὸ σόμιον τοῦ σπηλαίου (καὶ γὰρ τι καὶ ἡμέρας ἤδη ξυνίεσαν) διανέστησάν τε τὸν Θέρμουθιν ὀλοχερῶς τῷ ὑπνω κατεχρημένον, καὶ ὅσα εἰκὸς ἦν τῶν βουλευθέντων φράσαντες, καὶ ῥαδίως ὑπόκρυφον ἄνδρα πείσαντες, τὸ τε σῶμα τῆς Θίσβης εἰς τι κοῖλον ἐνθέντες, καὶ τὴν τέφραν τὴν ἐκ τῶν σκηνῶν ὅσα γ' ἦν ἐπιφορήσαντες, καὶ τὰ εἰωθότα διὰ τὴν ὀσίαν ἐξ ὧν ὁ καιρὸς εἰδὸν πληρώσαντες, καὶ δάκρυα καὶ θρήνουσ ἀντὶ πάντων τῶν νομιζομένων ἐναγίσαντες. ἐξέπεμπον ἐφ' ἣν ἐδοξε βουλήν τὸν Θέρμουθιν. ὁ δὲ βραχὺ προελθὼν, ἀνέσχεφέ τε, καὶ οὐκ ἂν ἔφη μόνος πορεύεσθαι, οὐδὲ ἀναρρίψω τοσοῦτον κίνδυνον κατασκοπῆς, εἰ μὴ καὶ Κνήμων ἐθέλοι κοινωνεῖν τῆς πράξεως. ἀποδειλιῶντα δὲ πρὸς ταῦτα τὸν Κνήμωνα θεασάμενος ὁ Θεαγένης (καὶ γὰρ φράζων τὰ λεχθέντα πρὸς τὸ Αἰγυπτίου δῆλος ἦν υπεραγωνιῶν) σὺ δέ, ἔφη, τὴν μὲν γνώμην ἐξωμένος τις ἄρα ἦσθα, τὸ λῆμμα δὲ ἀσθενέστερος γνωρίζω [σε] ἄλλοις τὲ, καὶ οὐχ ἦκιστα τοῖς νῦν. ἀλλὰ θῆγε τὸ φρόνημα, καὶ ⁴³⁾ πρὸς τὸ ἀνδρείο.

43) πρὸς τὸ ἀνδρείοπερον] Audiendus Nero Graecus sine Neronis Suetoniani. Tangit enim locum apud Cic. de Senect. quem sic egregio disticho Graeco reddidit lumen humani ingenii Ios. Scaliger.

δρειότερον ὄρθου τὴν γνώμην. τὸ μὲν γὰρ παρὸν, ἀναγκαῖον δοκεῖ οὕτω συντίθεσθαι, τοῦ μή τινα τοῦ δρασμοῦ λαβεῖν αὐτὸν ὑπόνοιαν, καὶ συμπορεύεσθαι τὴν πρώτην. (δέος δὲ δήπουθεν οὐδὲν, ἀνόπλω τὴν χεῖρα ξυνιέναι, ξιφῆρη καὶ πεφραγμένον αὐτὸν) καιρῶ δὲ λαβόμενον ἐγκαταλείψωμεν διαλαθόντα, καὶ ἦκειν παρ' ἡμᾶς οὐπερ ἂν συνθώμεθα. συνθώμεθα δὲ, εἰ δοκεῖ, κώμην τινα πλησίον, εἰ πῆ γιγνώσκεις ἡμέρον. εὐ λέγειν ἔδοξε τῷ Κνήμωνι καὶ ⁴⁴⁾ χέμμιν τινα κώμην οὕτω καλουμένην ἔφραζεν, εὐδαίμονά τε καὶ πολυάνθρωπον, καὶ ταῖς ὄχθαις τῆς Νείλου πρὸς ἐπιτειχισμὸν τῶν βυκόλων ἐπὶ λόφῳ παρωκισμένην ἀπέχειν δὲ περαιωθεῖσι τὴν λίμνην, σάδια δὲ πολλὰ λειπόμενα τῶν ἑκατόν. δεῖν δὲ εὐθύς πρὸς μεσημβρίαν ὄρῶντας ἰέναι.

XIX. Καλεπῶς μὲν, ἀπεκρίνατο ὁ Θεαγένης, Χαρικλείας γε ταύτης ἕνεκα, τῆς βαδίζειν μακρότερον ἀήθως ἐχούσης ἔλευσόμεθα δ' οὖν ὁμῶς, εἰς πτωχοὺς καὶ τοὺς διὰ τροφὴν ἀγύρτας ἑαυτῆς μεταπλάσαντες. νῆ Δία, εἶπεν ὁ Κνήμων, καὶ γὰρ τῶν ὄψεων σφόδρα διετραμμένως ἔχετε (ἢ δὲ Χαρικλεία καὶ πλέον, ἄτε καὶ τὸν ὀφθαλ-

Η Σ

μόν

* Ὁ ἄνδρες, πῶς ἔστιν ἄφαρ ὑμῖν αἰ τὸ πάροιθεν
 * Ὁρδοιοὶ ἡμμοσαν φρένες ἄφρονες ἐξατονῆσαι.

De quo disticho poeta quidam ex non pessimis in Anthologia, a quo forte an sensum mutuo accepit Theodori Gazae censor ille dignissimus.

44) χέμμιν] Emendandus in hac voce vitiosus codex Hefychii, vbi leg. χέμμιν πόλις ἐν Αἰγύπτῳ, vt habet editio melior.

μόν ἀρετίως ἐκκεκομμένη) καὶ ἐμοὶ δοκεῖτε τοιοῦθε
 ὄντες, ⁴⁵⁾ οὐκ ἀκόλους, ἀλλ' ⁴⁶⁾ ἄορας τε καὶ λέ-
 βητας αἰτήσιν. πρὸς ταῦτα ἐμειδίασεν ὀλίγον
 καὶ

45) οὐκ ἀκόλους] Dixerat antea Theagenes, ituros Chem-
 mim habitu mendicantium et agyrtarum (quam
 vocem non omnino ad sensum Heliodori reddidit
 Latinus interpres) et illos imitaturos qui διὰ τρο-
 φῆν mendicant ostiatim. Respondet Cnemon ἢ
 ἀκόλους αἰτήσιν, eos non petituros frustra, et reli-
 quias coenae. ἀκόλοι proprie sunt ψωμοὶ ἢ τροφῆ,
 quam magistri vocant ἐνθεσιν, quae circum pryta-
 neum mendicantibus solebat erogari. Hinc apud
 optimum Grammaticum ἐνθεσίδουλος, ψωμέδουλος,
 ἐνθεσις δ ψωμῶς. Licet ἐνθεσις pro qualibet stipe ac-
 cipiatur, vt iam alii probarunt. ἀκόλους explicat
 scholiast. Callimachi εἰς Δημήτρ.

Ἀιτίζων ἀκόλους τε καὶ ἔκβολα λύματα δαιτῶς.

46) ἄορας τε καὶ λέβητας] Vtraque significatio sc. et *con-
 iugis* et *ensis*, est in prima dictione, priorem se-
 quutus est Amiotus, quam viderat in Eustath. ad
 interpretationem Homerici loci, vnde accepit He-
 liodorus, sed reicula est, vt patet ex ipso Homero,
 cuius versus principio Odyss. ε. sic habet

Ἀιτίζων ἀκόλους ἢ ἀορας ἔδδὲ λέβητας

nec potest trahi ad aliud, quam ad *cultellos*. Sic
 interpretantur Max. Tyr. Dio Chrysof. Eustath.
 et prouerbia Graeca. Tangit hunc locum autor dia-
 logi, cui titulus *δραπέται*, apud Lucian. οὐκ ἐβόλους
 ἀλλὰ πλοῦτους. et Callimach. loc. cit. Athen. lib. 4.
 αἰτήσιν autem apud Graecos, vt passim apud De-
 mosthen. acceptione, qua *rogare* apud Latinos sc.
 mendicare, vt apud Catull. Phaedrum, Martial.
 Iuuenal.

καὶ βεβιασμένον, καὶ 47) μόνοις τοῖς χείλεσιν ἐπι-
τρέχον. ὄρκοις δὲ πιτωσάμενοι τὰ δόξαντα, καὶ
μὴ ποτε ἀπόλειψιν ἐκόντες, ἐπιμαρτυρόμενοι τοὺς
θεοὺς, ἔπραττον ὡς ἐβούλετο ἡ σκέψις. ὁ μὲν δὴ
Κνήμων καὶ ὁ Θέρμουθις, ἅμα ἠλίω τὴν λίμνην
περαιοθέντες, ἐχώρην δι' ὕλης τινὸς βαθείας καὶ
τὸ λάσιον δυσδιέξοδον παρεχομένης. ἠγείτο δὲ ὁ
Θέρμουθις, τῆτο τοῦ Κνήμωνος καὶ εἰπόντος καὶ
βγληθέντος, πρόφασιν μὲν αὐτῷ τὴν ἐμπειρίαν
τῆς δυσχωρίας ἀναθέντος, καὶ ἡγεμονεύειν τὴν
ὁδὸν ἐπιτρέψαντος· πλέον δὲ τὸ ἀσφαλὲς αὐτῷ
περιποιούντος, καὶ καιρὸν τῆ διαδράναι προετοι-
μάζοντος. ἐπεὶ δὲ προϊόντες, ἐνέτυχον ποιμναις,
οἱ δὲ νομεύοντες ἀπέδρασαν, καὶ πρὸς τὸ πυκνό-
τερον τῆς ὕλης κατέδυσαν· 48) κρῖον τινα τῶν ἡγου-
μένων

47) μόνοις τοῖς χείλεσιν] Hic locus ex eodem fonte sc.
Homericō. Sic enim ille Iliad. 15. in persona Iu-
ponis,

ἢ δ' ἐγέλασσε
χείλεσιν οὐδὲ μέτωπον ἐπ' ὄφρῳσι κυανέησιν
ἰάνθη

Theocrit. Idyll. α.

Λάτρη μὲν γελάοισα βαρὺν δ' ἀνὰ θυμὸν ἔχουσα.

48) κρῖον τῶν ἡγεμένων] Theocritus passim in pastoritiis
suis notat ἡγεμόνα κρῖον, quem Virgil. vocat ducem
gregis. et Ouid. ut notat Seruius ad 3. Georgic.
Arietes illi siue caprae vocantur in pastorum pa-
tria, siue in Arcadia κατοιάδες, ut notat Pausan.
Arcad. ταῖς δὲ ποιμναις ἡγεμόνες τῆς πορείας ἦσαν ἡγες,
κατοιιάδες οἱ ποιμένες ὀνομάζουσι αὐτάς. Sic κρῖος καὶ
ταῦρος ἀγελάρχης, ut ex Longo lib. 4. notavi ad Lu-
cian. quibusdam vocatur δεδμάων, Hesych. Legen-
dus Sophocl. ad Aiac. Lorar.

μένων καταθύσαντες, ἐπὶ τε τοῦ πυρὸς ὃ προη-
τοίμαστο τῆς νομεῦσιν ἀφανήσαντες, ἐνεφοροῦντα
τῶν κρεῶν οὐδὲ τὴν ἀποχρῶσαν ὄπτησιν ἀναμεί-
ναντες, ἐπειγομένης ὑπὸ τῆς λιμοῦ τῆς γαστρὸς.
οἶον οὖν ⁴⁹⁾ λύκοι τινες ἢ θῶες ἐλάφυσσον τὰ αἰ-
τετμημένα, καὶ πρὸς ὀλίγον τῶ πυρὶ μεμολυσμέ-
να. τὰ δὲ ἡμίσητα, ταῖς παρειαῖς ἐν τῇ βρώσει
τοῦ αἵματος ἀπέταζεν. ὡς δὲ ἐνεφορήθησαν γά-
λακτος ἐμπιόντες, ὁδῶ τῆς προκειμένης εἶχοντο.
καὶ ἦν μὲν ὥρα ⁵⁰⁾ περὶ βουλυτῶν ἤδη. ἐπεὶ δὲ λό-
φον τινὰ ἀνιόντων, ὑπὸ τῆτον εἶναι τὴν κώμη
ἔφραζεν ὁ Θέρμουθις, οὐπερ τὸν Θύαμιν συνειλημ-
μένον, ἢ κατέχεσθαι, ἢ καὶ ἀνησῆσθαι εἰκάζεν,
⁵¹⁾ διαφθορέναι οἱ τὴν γαστέρα πρὸς τῆς ἀδδῆ-
Φαγίας

49) λύκοι καὶ θῶες ἐλάφυσσον] Haec animalia duo iungi
solita in Homero saepissime. Theocrit, Idyll. 1.

τῆνον μὲν θῶες τῆνον λύκοι ὄρεσαντα.

alibi

ἢ λύκοι ἢ θῶες ἐν ὥρᾳ φωλάδες ἄρκοι

De dictione ἐλάφυσσον legendus interpres Homeri
ad illud Iliad. 6.

μέλαν αἶμα λαφύσσειτον.

50) περὶ βουλυτῶν] Fere vbiq̄ue vox corrupta, vt pluri-
bus docui apud Lucian. Itaque non mirum, si vter-
que interpres inciderit in errorem, vitiosi codices
caliginem offuderant. Veram lectionem et inter-
pretationem reposuimus, quam etiam Commelinus
notauerat, nec receperat in contextum. Sic βουλυ-
τῶν paraphrastice interpretatur Heliodor. lib. 5. ἦν
μὲν ἤδη τῆς ἡμέρας, ὅτε ἀρότρου ἐλευθεροῖ γηπόνως.

51) διαφθορέναι τὴν γαστέρα] Esim crudarum carniū
non solum aluum laxare, vt hic Heliodor. et Apul.
lib. 4.

Φαγίας ἠτιάτο, καὶ εὐρίσκεισθαι χαλεπῶς ἐκ τοῦ γάλακτος ἔλεγεν ὁ Κνήμων, προφθάνειν τε τὸν Θέρμουθιν παρεκλεύετο, αὐτὸς δὲ ἐπικαταλήψομαι. τῆτο ποιῶν ἅπαξ μὲν καὶ αὐθις, καὶ τρίτον ἐπαληθεύσας ὠφθη, καὶ καταλαμβάνειν χαλεπῶς ἔλεγεν.

xx. ὡς δὲ εἰς ἔθος τὸν Αἰγύπτιον ἐνεβίβασεν, ἔλαθε τὸ τελευταῖον ἐναπομείνας, καὶ πρὸς τὰ χαλεπότερα τοῦ δάσους κατὰ τῆς πρανοῦς ἑαυτὸν ὡς εἶχε τάχους ἐπαφείς, διεδίδρασκε. καὶ ὁ μὲν, ἐπειδὴ πρὸς ταῖς ἀκρωρείαις ἐγένετο τοῦ ὄρους, ἀνέπαυεν ἑαυτὸν ἐπὶ τινος πέτρας, ἐσπέραν τε καὶ νύκτα ἀναμένων. καθ' ἣν συνέκειτο αὐτοῖς ἡκίστην εἰς τὴν κώμην, τὰ περὶ τὸν Θύαμιν πολυπραγμονεῖν, καὶ ἅμα καὶ τὸν Κνήμονα περισκοπῶν, εἴ ποί ποτὲ ἐπέλθοι, βελὴν εἰς αὐτὸν ποιῶμενος ἀτοπωτέραν ἔγχετο ἀνίη τὴν γνώμην τὸ εἰς αὐτὸν ὑποπτον ὡς ἀνελόντα τὴν Θίσβην, καὶ ὅπως ἂν οἱ ποτὲ διαχρήσαιο ἐνενοίει, ἐπιθέσθαι τε μετὰ τῆτον καὶ τοῖς περὶ τὸν Θεαγένην ἐλύττα. ὡς δὲ ὁ Κνήμων ἐφαίνετο ἔδαμξ, τῆς δὲ νυκτὸς ἐγίγνετο ἄωρι, πρὸς ὕπνον τραπείς ὁ Θέρμουθις, ⁵²⁾ χάλκειόν τινα καὶ πύματον ὕπνον εἴλκυ-

lib. 4. Metamorph. docent medici, sed insuper fac-
viffimos innouare dolores, testatur Hippocrat. et
Galen. his doloribus remedium promptius afferunt
sudationem, clysterem, vomitum, quae medicina
comedonibus Romanis frequens.

52) χάλκειον ὕπνον] Pro rebus mirum in modum arduis
Graeci dicere solent χάλκειον, vt pro iis, quae ope
ac viribus humanis frangi nequeunt, quale coelum,
inferi, et similia.

εἴλκυσεν, ⁵³⁾ ἀσπίδος δῆγματι, μοιρῶν τάχα θη-
 λήσει, πρὸς οὐκ ἀνάρμοςον τοῦ τρόπου τὸ τέλος
 κατασφραγίσει. ὁ δὲ Κνήμων, ἐπειδὴ τὴν ἀρχὴν ἀπέ-
 λιπε τὸν Θέρμουθιν, ἔ πρότερον ἀνέπνευσε τὴν
 Φυγὴν, ἕως τὸ νυκτὸς ἐπελθὸν κνέφας, ἐπέδησεν
 αὐτῷ τὴν ὀρμὴν. αὐτοῦ τε ἔ κατείληπτο ἑαυτὸν
 ἐγκρύψας, καὶ τῆς Φυλλάδος ὅσον πλείστον ἠδύ-
 νατο ἐφ' ἑαυτὸν ἐφαμήσας. ὑφ' ἧ κείμενος, τὰ
 πολλὰ μὲν αὐπνος ἐταλαιπωρεῖτο, πάντα καὶ
 κτύπον, καὶ ⁵⁴⁾ ἀνέμου ῥιπὴν, καὶ Φύλλου κίνη-
 σιν, Θέρμουθιν ἠγούμενος. εἰ δέ που καὶ κατὰ μι-
 κρὸν ἐκνικηθεῖν πρὸς ὕπνον, Φεύγειν ἐδόκει, καὶ
 θαμὰ πρὸς τὰ κατόπιν ὑπέσβεφε, καὶ περιεσκό-
 πει

53) ἀσπίδος δῆγματι] Quorum mortem ignorabant, eos a
 serpentibus morsos afferebant. Lucian. Alexand.
 Pseudom. καὶ μετ' ὀλίγον ἐτελεύτησε τὸν βίον ὑπὸ
 ἐχίδνης, οἴμαι, δηχθεὶς. Sed subtilissime voluit ab
 aspide Thermutim Aegyptium interemptum.
 Thermutis enim Aegyptiaca voce significat aspi-
 dem, vt patet apud Aelian. hist. animal. cap. 31.
 lib. 10. quo loci ait aspides in solos facinorosos
 incurrere. Potuit etiam respicere ad poenam Alex-
 andrinorum, qui fontes, qualis hic Thermutis,
 solebant occidere morsu aspidis, Galen. Comment.
 de Theriac. Tangit Plutarch. in Anton.

54) ἀνέμου ῥιπὴν] Solent meticulosi, quique malae con-
 scientiae reatum sustinent, omnia tuta timere. De
 vltimis dixi ad illud Petronii, *quicquid meruerunt,
 semper expectant.* De meticulosis interpretes Lu-
 venal. ad illud Sat. 10.

*Et motae ad Lunam trepidabis arundinis
 umbram*

ex Horatii Od. 23. lib. 1.

πει τὸν ἔδαμοῦ διώκοντα, καὶ βουλόμενος καθεύδειν ἀπηύχετο τῷ θ' ὃ ἐβούλετο, χαλεπωτέροις ὀνείροις τῆς ἀληθείας ἐντυγχάνων. πρὸς τε τὴν νύκτα καὶ χαλεπαίνειν ἔωκει, μακροτέραν τῶν ἀλλῶν ὑποτιθέμενος. ὡς δὲ ἡμέραν ἄσμενος εἶδε, πρῶτα μὲν ἐκτέμνει τῆς κόμης τὸ περιττότερον, καὶ ὅσον αὐτῆς εἰς τὸ ληστρικώτερον εἶδος παρὰ τεῖς βουκόλοις ἤσκητο, τοῦ μὴ ἀποτρόπαιος ἢ ὑπόπτος εἶναι τοῖς ἐντυγχάνουσι. βουκόλοι γὰρ ἄλλα τε πρὸς τὸ φοβερώτερον φαίνεσθαι, καὶ δὴ καὶ τὴν κόμην εἰς ὄφρυν ἔλκουσι καὶ σοβῶσι τῶν ὤμων ἐπιβαίνουσιν, εὖ τῷτο εἰδότες, ὡς ⁵⁵) κόμη τοὺς μὲν ἐρωτικὰς ἰλαρωτέρως, τὰς δὲ ληστρικὰς φοβερωτέρως ἀποδείκνυσιν.

XXI. Ἀποτεμῶν ἔν ὁ Κνήμων ὅσον εἰκὸς ἦν ἔλαττον κομᾶν τοῦ ληστικοῦ τὸν ἀβρότερον, ἐπὶ τὴν χέμμιν τὴν κώμην, οὗ τῷ Θεαγένει συνετέτακτο, ἔσπευδεν. ἤδη δὲ αὐτῷ πλησίαζοντι τῷ Νείλῳ, καὶ πρὸς τὴν χέμμιν περαιουῦσθαι μέλλοντι, πρεσβύτης τις ἀνὴρ ἐναλύων ταῖς ὄχθαις ἐφάνη, καὶ δολιχόν τινα τῷ ῥείθρῳ πολλακίς ἀνω καὶ κάτω παραθέων, καὶ ⁵⁶) ὡσπερ τῷ ποταμῷ Φροντίδων
τινῶν

55) κομὴ τὰς μὲν ἐρωτικὰς] Hoc transcripsit ex Xenophonte et variis locis Plutarchi, ut in Lycurg. et principio Lyfandri, et in Apophth. legend. vir doctissimus Christianus ad illud Comici Vesp. τὴν θ' ὑπήνην ἀκουρον τρέφων, Seren. Sammonic. cap. 35. Herald. Aduerf. cap. 16. lib. 2.

56) ὡσπερ τῷ ποταμῷ] Tangit quod est in pag. seq. morem scilicet eorum, qui rebus etiam inanimum miseria narrant suas, ut ille loquitur, ad cuius locum copiose

τινῶν κοινούμενος. 57) ἡ κόμη πρὸς τὸ ἱερώτερον καθ-
 εῖτο, καὶ ἀκριβῶς ἦν λευκή. τὸ γένειον λάσιον
 καὶ σεμνότερον βαθυόμενον σολῆ καὶ ἐσθῆς ἢ ἄλ-
 λη πρὸς τὸ ἑλληνικώτερον βλέπουσα. μικρὸν οὖν
 ἑαυτὸν ἐπίσησας ὁ Κνήμων, ὡς ἀντιπαρέδει πολ-
 λάκις ὁ πρεσβύτης, οὐδὲ εἴτις αὐτῷ πάρεστιν αἰ-
 θάναεσθαι δοκῶν, (οὕτως ἄρα ὅλος τῶν Φροντι-
 σμάτων ἦν, καὶ πρὸς μόνην τὴν σκέψιν ὁ νοῦς
 ἐχό-

copiose interpretes dicturi. Legend. Lucian. prin-
 cipio Nigrini, Philostrat. in Medea, Douza ad
 Catull.

57) ἡ κόμη πρὸς τὸ ἱερώτερον] Magi et antistites comam
 barbaticamque solebant pascere, eamque vocabant ἱε-
 ράν vt lib. 7. τὴν δὲ ἱεράν κόμην ἀδετοσ οὔσαν καθῆκε,
 Itaque Plaut. dum diuinandi morem tangit, huius
 non obliuiscitur, Rud. Act. 2. sc. intelligo.

*Capillum promittam, optimum est, incipiam-
 que ariolari.*

Heliod. lib. 3. in ficta diuinatione, τὴν τε κόμην δια-
 σείσας. Similiter Sybilla in Virgil. Aen. 6. Omnes
 denique sacerdotes. Talis est Magus Mithrobarza-
 nes apud Lucian. Necyom. edit. nostrae, pag. 159.
 Legendus interpres Iuuenal. ad illud Sat. 2.

Et crine senex fanaticus albo

Sacrorum antistes.

Similem autem, habet narrationem et casum D.
 Iustin. Martyr. dissertatione cum Iudaeo Trypho-
 ne, καὶ μεν οὕτως διακειμένου, ἐπεὶ ἔδωξέ ποτε πολλῆς
 ἡρεμίας ἐμφορηθῆναι, καὶ τὸν τῶν ἀνθρώπων ἐλεεῖναι
 πάθον, ἐπορευόμενον εἰς τι χωρίον οὐ μακρὰν θαλάσσης
 πλησίον δὲ μετὰ γενομένου ἐκείνου τοῦ τόπου, ἔνθα ἐμελλον
 ἀφικόμενος πρὸς ἑμαυτῷ ἕσεσθαι, παλαιός τις πρεσβύτης
 ἰδέσθαι οὐκ εὐκαταφρόνητος, πρᾶον καὶ σεμνὸν ἦθος
 ἐμφαίνων, etc.

ἐχόλαζε,) κατὰ πρόσωπον ὑπαντιάσας, πρῶτα μὲν χαίρειν ἐκέλευε. τοῦ δὲ οὐ δύνασθαι Φήσαντος, ἐπειδὴ μὴ οὕτω συμβαίνειν αὐτῷ παρὰ τῆς τύχης, θαυμάσας ὁ Κνήμων, Ἕλλην δὲ, εἶπεν ὁ ξένος, ἢ πόθεν. ὁ δὲ, οὔτε Ἕλλην οὔτε ξένος, ἀλλ' ἐντεῦθεν Αἰγύπτιος. πόθεν οὖν ἑλληνίζεις τὴν σολὴν; δυσυχήματα ἔφη τὸ λαμπρὸν με τῆτο χῆμα μετημφίασε. τῆ δὲ Κνήμωνος, εἰ Φαίδρυνεταί τις ἐπὶ τυμφοραῖς θαυμάζοντος, καὶ ταῦτα μαθεῖν ἀξιοῦντος. ⁵⁸⁾ Ἰλιόθεν με φέρεις, ἀπεκρίνατο ὁ πρεσβύτης, καὶ ⁵⁹⁾ σμῆνος κακῶν; καὶ τὸν ἐκ τούτων βόμβον ἀπειρον ἐπὶ σεαυτὸν κινεῖς. ἀλλὰ πῶς δὴ πορεύῃ καὶ πόθεν ὦ νεανία; πῶς δὴ τὴν Φωνὴν Ἕλλην ἐν Αἰγύπτῳ; γελοῖον, ἔφη ὁ Κνήμων· τῶν γὰρ κατὰ σεαυτὸν οὐδὲν ἐκδιδάξας πρότερος, καὶ ταῦτα ἐρωτηθεῖς, τῶν ἐμῶν γνῶσιν ἐπιζητεῖς. οὐκ ὄνειδος, ἐπειδὴ Ἕλλησι ἔοικας ἀνδρῶν, καὶ σέ τις ὡς ἔοικε μεταχρηματίζει τύχη, καὶ πάντως τὰ ἡμέτερα ποθεῖς ἀκούειν. ὠδίνω δὲ καὶ οὕτω πρὸς τινὰς ἐξειπεῖν. εἶπον ἂν τάχα καὶ τοῖς
δε

58) Ἰλιόθεν] Pro re non solum plena luctus et calamitatum, sed et longa et taedium parente, Ouid. lib. 2. Exilii

Ilias est fati longa futura mei.

Eadem Achill. Tat. lib. 1.

59) σμῆνος - καὶ - βόμβον] Metaphoram sequitur, quae ex spiculis, quarum σμῆνος καὶ βόμβος dictiones propriae, ut passim notant Graminat. Legend. scholiast. Aristoph. ad Nub. 142. Quod autem dicit Ἰλιόθεν et σμῆνος, vult intelligi τὸ πλῆθος, ut observat Oecum. cui adde ultimam vocem.

δε ⁶⁰) τοῖς καλάμοις κατὰ τὸν μῦθον, εἰ μὴ σοὶ προσέτυχον. ὄχθας μὲν Νείλου τὰς δὲ καὶ Νεῖλον ἀπολίπωμεν. ἔ γάρ ἡδὺ μακροτέρων διηγημάτων ἀκροατήριον, τόπος ἡλίου μεσημβρία φλεγόμενος. πρὸς δὲ τὴν κώμην ἦν ὄρεα ἀντικρὺ κειμένην, ἴωμεν, εἰ μὴ σέ τι προυργιαίτερον ἀπαχολεῖ. ξενιῶ δέ σε οὐκ ἐν ἑμαυτοῦ, ἀλλ' ἐν ἀνδρὸς ἀγαθοῦ, καμὲ ὡς ἰκέτην ὑποδεξαμένου, παρ' ᾧ γνώση τὲ τὰ μὰ βουλόμενος, ἀναθήσῃ δ' ἐν μέρει καὶ τὰ κατὰ σεαυτὸν. ἴωμεν ἔφη ὁ Κνήμων, καὶ γὰρ μοι καὶ ἄλλως ἢ πρὸς τὴν κώμην ὁδὸς σπουδάζεται, ἀναμείναι τινὰς ἐν ταύτη τῶν ἐπιτηδεῶν συντεταγμένω.

XXII. Σκάφης ἔν ἐπιβάντες, (πολλὰ δὲ περὶ τὴν ὄχθην ἐσάλευον εἰς χρεῖαν τοῦ διαπορθμεύειν ἐπὶ μισθῷ πάρασκευασμένα.) περαιουῦνται πρὸς τὴν κώμην, εἰς τε τὴν καταγωγὴν ἀφικνουῦνται, οὗ κατέλυεν ὁ πρεσβύτης καὶ τὸν μὲν τῷ οἴκου δεσπότην οὐ καταλαμβάνουσιν ⁶¹) ὑποδέχονται δέ

60) τοῖς καλάμοις κατὰ τὸν μῦθον] Tres vltimae dictiones prouerbiū notant, de quo transformator. Quid. et Epigramma suae fedi restitutum a nobis apud Petron. Edit. nostrae pag. 70.

*Sic commissa ferens auidus referare minister,
Fodit humum, regisque latentes prodidit aures!
Excepit nam terra sonos, calamique loquentes
Inuenere Midam, qualem narrauerat index.*

Lucian. Nigrin. interpretes Persii ad Sat. 1.

61) ὑποδέχονται προθυμώτατα] Sic apud Parthenium in Amorib. μετὰ πάσης προθυμίας ξενίζειν, qualem alacritate-

δὲ αὐτοὺς προθυμώτατα, θυγατὴρ τὲ τῶν ἐσιαι-
 τος ἤδη γάμου ὠραία, θεραπευίδες τε ὅσαι
 κατὰ τὴν οἰκίαν, αἰ τὸν ξένον ἴσα καὶ πατέρα
 ἤγον· οὕτως οἶμαι πρὸς τῶν κερτημένου διατεταγ-
 μένον. καὶ ⁶²) ἢ μὲν τις ἀπέμιζε τῶ πόδε, καὶ τῆς

I 2

κόνεως

eritatem in excipiendis aduenis describit Apollode-
 rus Comicus apud Athen. cap. I. lib. I.

Εἰς οἰκίαν ἔταν τις εἰσίη φίλου,
 ἔστιν θεωρεῖν, Νικοφῶν, τὴν τῶ φίλου
 ἔννοιαν εὐθὺς εἰσιόντι τὰς θύρας.

Ὁ θυρωρὸς ἰλαρὸς πρῶτον ἔστιν, ἢ κύων
 ἔσανη καὶ προσῆλθεν. ἤ ὑπὸντισέ τις
 Δίφρον εὐθέως ἔθηκε καὶν μηδὲς λέγει
 Μηδὲν.

*Aedes amici quispiam cum ingressus est,
 Statim licet videre amici, Nicophon,
 Ipsas foces subeunti, beneuolentiam.*

*Occurrit hilaris ianitor primum, canis
 Blandius adulatur acceditque: est obuius
 Qui tibi ferat fellam repente, quamvis id
 Nemo impret.*

Sic leuiter legimus et interpretamur.

62) ἢ μὲν τις ἀπέμιζε τῶ πόδε] Aduenientibus hospitibus
 moris erat pedes primum attrectare, ut lassitudine
 fessos refocillarent. A Iudaeis mos ille, ut patet
 apud Samuel. 26. Graeci postea suum fecere. Eu-
 stath. exponens hunc Homeri versum Odyss. β.

ποσσι δ' ὑπαὶ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πεδίλα

ἠλείφοντο τοὺς πόδας οἱ παλαιοὶ, πρὶν ὑποδήσασθαι.

Aliter Hesych. sed nec recte λιπαροὺς interpretatur
 εὐσάρκους. Apud Graecos virginum officium fuit, ut

patet

κόνεως ἠλευθέρου τὰ ὑπὸ κνήμην ἢ δὲ ἐφρόντιζε
 τῆς εὐνῆς, καὶ μαλθακὴν ὑτρέπιζε τὴν κατὰ-
 κλισίαν ἑτέρα κάλπην ἔφερε καὶ πυρᾶν ἔκαιε, καὶ
 ἄλλη τράπεζαν εἰσεφέρειτο, ἄρτου τὲ πυρίνου,
 καὶ ὠραίων παντοίων βείθουσαν. ὁ δὲ καὶ Κνήμων
 θαυμάσας, ἀλλ' ἢ ⁶³⁾ ξενίου Διός, ὡς ἔοικεν, εἰς
 αὐλάς ἤκομεν, ὦ πάτερ, ἔτως ἀπροφάσιτος ἢ
 θεραπεία, καὶ πολὺ τὸ εὐνοῦν τῆς γνώμης ἐμ-
 φαίνουσα. ἔκ εἰς Διὸς ἔφη, ἀλλ' εἰς ἀνδρὸς Δία
 τον ξένιον καὶ ἰκέσιον ἀκριβοῦντος. βίος γὰρ ὦ παῖ
 κάκείνω πλάνος καὶ ἔμπορος, καὶ πολλὰ μὲν αἰ-
 πόλεις, πολλῶν τε ἀνθρώπων ἦθη τὲ καὶ νοῦς εἰς
 πείραν ἤκουσιν ὄθεν, ὡς τὸ εἶκος, ἄλλους τὲ κα-
 μὲ οὐ πρὸ πολλῶν τῶνδε ἡμερῶν ἀλύοντα καὶ
 πλα-

patet apud eundem Homer. Odyss. apud Lactant.
 Athen. cap. 4. l. 1. ποιεῖ δὲ Ὅμηρος καὶ τὰς κόρας καὶ
 τὰς γυναῖκας λοῦσας τὰς ξένους. legend. Casaub. ad
 Athen. c. 8. l. 1. apud Romanos puerorum et ob-
 soletorum officium, ut diximus ad illud Petronii,
 ac paronychia ingenti subtilitate tollentibus. etiam
 κηρύκων, Eustath. Gaulmini mei.

63) ξενίῃ Διὸς] In honore praecipuo Iuppiter ille hospi-
 talis, ut patet apud Pindar. p. 316. Aelian. cap. 1.
 lib. 4. ποικιλ. Achill. Tat. lib. 2. Eustath. ad Odyss.
 7. Servii ad illud Aeneid.

*Juppiter, hospitibus nam te dare iura lo-
 quuntur.*

Cic. orat. pro Deiotar. huic erant hospites facri, ut
 patet apud Homer. Odyss. 14. Dio Prus. fine orat.
 Olymp. Ouid. transform. Aelian. et Serv. loc. cita-
 tis. Nec temere Apul. lib. 7. tanquam paria iun-
 xit crimina hospitis interfecti et parricidii.

πλανώμενον, ὁμορώφιον ἐποιήσατο. καὶ τίς ἦν ἡ
 πλάνη ὧ πάτερ ἦν λέγεις; παίδων, ἔφη, πρὸς
 ληστῶν ἀφαιρεθεῖς, καὶ τοὺς μὲν ἀδικοῦντας γι-
 νώσκον, ἐπαμῦναί δὲ οὐκ ἔχων, εἰλοῦμαι περὶ τὸν
 τόπον, καὶ θρήνοις παραπέμπω τὸ πάθος ὡςπερ
 οἶμαί ⁶⁴⁾ τις ὄρνις, ὄφειας αὐτῆς τὴν καλιὰν προ-
 θοῦντος, ἐν ὀφθαλμοῖς τε τὴν γονὴν θοινομένου,
 προελθεῖν μὲν ὀκνεῖ, φεύγειν δὲ οὐ φέρει ⁶⁵⁾ πό-
 θος γὰρ ἐν αὐτῇ καὶ πάθος ἀνταγωνίζεται τε-
 τριγυῖα δὲ περιποτάται τὴν πολιορκίαν, εἰς ὧτα
 ἀνήμερα, καὶ οἷς ἔλεον οὐκ ἐγνώρισεν ἡ φύσις,
 ἀνήνυτον ἰκετηρίαν τὸν μητρῶον εἰσαγούσα θρήνον.
 ἄρα οὖν ἀν' ἐθέλοις, ἔφη ὁ Κνήμων, καὶ ὅπως καὶ
 πότε τὸν βαρὺν τοῦτον ὑπέστης πόλεμον ἐξειπεῖν.
 εἰσαῦθις ἔφη, νῦν δὲ ὦρα καὶ τὴν γαστέρα θε-
 ραπεύειν. ἐς τὰδε ἀποσκοπᾶν Ὀμηρος, καὶ ὡς
 πάντα δεύτερα αὐτῆς ποιεῖται, θαυμασίως ⁶⁶⁾ ἐλο-
 μένην ὠνόμασεν. ἀλλὰ πρῶτον ἡμῖν, ὡς νόμος
 Αἰγυπτίων σοφοῖς, ἐσπειῶμαι τὰ πρὸς τῆς θεῆς.
 ἔ γὰρ δὴ με καὶ τῆτο ὑπερβῆναι πείσει, μὴ οὕτω
 ποτὲ πάθος ἰχύσειεν, ὡς μνήμην τῆς εἰς τὸ θεῖον
 ἐκπλήξαι.

I 3

XXIII.

64) τίς ὄρνις] Hanc comparationem vide apud Homer.
 Iliad. β. et Moscum.

65) πόθος καὶ πάθος] Copiosus in his paragrammatis He-
 liod. vt πάλαισμα καὶ πλάσμα, ὠνόμασαν, ἐνόμισαν, et
 ὠλύξαν ἠλάλαξαν, et γινώσκειν ἀναγινώσκειν, χο-
 ρεῖν ἠρῶναι, ἀρπαγμα πρᾶγμα, et similia.
 Sic et idem copiosus in repetitionibus, vt λυπεῖ
 λύπη, et quae passim occurrunt.

66) ἀλόμενην] Leg. Homer. Odyss. 6. audiendus Cato
 apud Plutarch. 2. tract. de esu carnum.

δε ⁶⁰) τοῖς καλάμοις κατὰ τὸν μῦθον, εἰ μὴ σοὶ προσέτυχον. ὄχθας μὲν Νείλου τὰς δὲ καὶ Νεῖλον ἀπολίπωμεν. ἡ γὰρ ἡδὺ μακροτέρων διηγημάτων ἀκροατήριον, τόπος ἡλίου μεσημβρία φλεγόμενος. πρὸς δὲ τὴν κώμην ἢν ὄρας ἀντικεῖ κειμένην, ἴωμεν, εἰ μὴ σέ τι προεργιαίτερον ἀπαχολεῖ. Ξενιώ δέ σε οὐκ ἐν ἑμαυτοῦ, ἀλλ' ἐν ἀνδρὸς ἀγαθοῦ, καὶ μὲ ὡς ἱκέτην ὑποδεξαμένου, παρ' ᾧ γνώση τὲ τὰ μὰ βουλόμενος, ἀναθήσῃ δ' ἐν μέρει καὶ τὰ κατὰ σεαυτὸν. ἴωμεν ἔφη ὁ Κνήμων, καὶ γὰρ μοι καὶ ἄλλως ἢ πρὸς τὴν κώμην ὁδὸς σπουδάζεται, ἀναμείναι τινὰς ἐν ταύτῃ τῶν ἐπιτηδειῶν συντεταγμένῳ.

XXII. Σκάφης ἔν ἐπιβάντες, (πολλὰ δὲ περὶ τὴν ὄχθην ἐσάλευον εἰς χρεῖαν τοῦ διαπορθμεύειν ἐπὶ μιδῶ παράσκευασμένα.) περαιοῦνται πρὸς τὴν κώμην, εἰς τε τὴν καταγωγὴν ἀφικνοῦνται, οὐ κατέλυεν ὁ πρεσβύτης καὶ τὸν μὲν τῆ οἴκου δεσπότην οὐ καταλαμβάνουσιν ⁶¹) ὑποδέχονται δέ

60) τοῖς καλάμοις κατὰ τὸν μῦθον] Tres ultimae dictiones prouerbiū notant, de quo transformator. Quid. et Epigramma suae sedi restitutum a nobis apud Petron. Edit. nostrae pag. 70.

*Sic commissā ferens auidus referare minister,
Fodit humum, regisque latentes prodidit aures:
Excepit nam terra sonos, calamique loquentes
Inuenere Midam, qualem narrauerat index.*

Lucian. Nigrin. interpretes Persii ad Sat. I.

61) ὑποδέχονται προθυμώτατα] Sic apud Parthenium in Amorib. μετὰ πάσης προθυμίας ξενίζειν, qualem alacritate-

δὲ αὐτοὺς προθυμότερα, θυγατὴρ τὲ τῷ ἐστία-
τορος ἤδη γάμου ἄρτια, θεραπευίδες τε ὅσαι
κατὰ τὴν οἰκίαν, αἰ τὸν ξένον ἴσα καὶ πατέρα
ἤγον· οὕτως οἶμαι πρὸς τῷ κεκτημένου διατεταγ-
μένον. καὶ ⁶²⁾ ἢ μὲν τις ἀπένοιζε τῷ πόδε, καὶ τῆς

I 2

κόνεως

eritatem in excipiendis aduenis describit Apollode-
rus Comicus apud Athen. cap. I. lib. I.

Εἰς οἰκίαν ἔταν τις εἰσὶν φίλου,
ἔστιν θεωρεῖν, Νικοφῶν, τὴν τῷ φίλου
ἔννοιαν εὐθὺς εἰσιόντι τὰς θύρας.

Ὁ θεωρὸς ἰλαρὸς πρῶτον ἐστίν, ἢ κῶων
ἔσανη καὶ προσῆλθεν. χ' ὑπήντισέ τις
Δίφρον εὐθέως ἔθηκε καὶ μὴδεις λέγει
μηδὲν.

Aedes amici quispiam cum ingressus est,

Statim licet videre amici, Nicophon,

Ipsas foces subeunti, beneuolentiam.

Occurrit hilaris ianitor primum, canis

Blandius adulatur acceditque: est obuius

Qui tibi ferat fellam repente, quamvis id

Nemo imperet.

Sic leuiter legimus et interpretamur.

62) ἢ μὲν τις ἀπένοιζε τῷ πόδε] Aduenientibus hospitibus
moris erat pedes primum attrectare, vt lassitudine
fessos refocillarent. A Iudaeis mos ille, vt patet
apud Samuel. 26. Graeci postea suum fecere. Eu-
stath. exponens hunc Homeri versum Odyss. β.

ποσσι δ' ὑπαὶ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πεδία

ἠλείφοντο τοὺς πόδας οἱ παλαιοὶ, πρὶν ὑποδήσασθαι.

Aliter Hesych. sed nec recte λιπαροὺς interpretatur

εὐσάρκους. Apud Graecos virginum officium fuit, vt

patet

κόνεως ἠλευθέρου τὰ ὑπὸ κνήμην ἢ δὲ ἐφρόντιζε
 τῆς εὐνῆς, καὶ μαλθακὴν ὑτρέπιζε τὴν κατά-
 κλισιν· ἑτέρα κάλπην ἔφερε καὶ πυρὰν ἕκαίε, καὶ
 ἄλλη τράπεζαν εἰσεφέρειτο, ἄρτου τὲ πυρήνου,
 καὶ ὠραίων παντοίων βρέθουσιν. ὁ δὲ καὶ Κνήμων
 θαυμάσας, ἀλλ' ἢ ⁶³⁾ ξενίου Διός, ὡς ἔοικεν, εἰς
 αὐλάς ἤκομεν, ὦ πάτερ, ἔτῳ ἀπροφάσιτος ἢ
 θεραπεία, καὶ πολὺ τὸ εὐνοῦν τῆς γνώμης ἐμ-
 φαίνουσα. ἔκ εἰς Διὸς ἔφη, ἀλλ' εἰς ἀνδρὸς Δία
 τον ξένιον καὶ ἰκέσιον ἀκριβοῦντος. βίος γὰρ ὦ παῖ
 κακείνῳ πλάνος καὶ ἔμπορος, καὶ πολλὰ μὲν αἰ
 πόλεις, πολλῶν τε ἀνθρώπων ἦθη τὲ καὶ νοῦς εἰς
 πείραν ἤκουσιν· ὅθεν, ὡς τὸ εἶκος, ἄλλους τὲ κα-
 μὲ οὐ πρὸ πολλῶν τῶνδε ἡμερῶν ἀλύοντα καὶ
 πλα-

patet apud eundem Homer. Odyss. apud Lactant.
 Athen. cap. 4. l. 1. ποιεῖ δὲ Ὀμηρος καὶ τὰς κέρας καὶ
 τὰς γυναῖκας λοέσας τῆς ξένους. legend. Casaub. ad
 Athen. c. 8. l. 1. apud Romanos puerorum et ob-
 soletorum officium, vt diximus ad illud Petronii,
 ac paronychia ingenti subtilitate tollentibus. etiam
 κηρύκων, Eustath. Gaulmini mei.

- 63) ξενίῃ Διὸς] In honore praecipuo Iuppiter ille hospi-
 talis, vt patet apud Pindar. p. 316. Aelian. cap. 1.
 lib. 4. ποικιλ. Achill. Tat. lib. 2. Eustath. ad Odyss.
 7. Seruii ad illud Aeneid.

*Juppiter, hospitibus nam te dare iura lo-
 quuntur.*

Cic. orat. pro Deiotar. huic erant hospites facri, vt
 patet apud Homer. Odyss. 14. Dio Prus. fine orat.
 Olymp. Ouid. transform. Aelian. et Serv. loc. cita-
 tis. Nec temere Apul. lib. 7. tanquam paria iun-
 xit crimina hospitis interfecti et parricidii.

πλανώμενον, ὁμορώφιον ἐποιήσατο. καὶ τίς ἦν ἡ πλάνη ᾧ πάτερ ἦν λέγεις; παιδῶν, ἔφη, πρὸς λησῶν ἀφαιρεθεῖς, καὶ τοὺς μὲν ἀδικοῦντας γινώσκον, ἐπαμῦνα δὲ οὐκ ἔχων, εἰλοῦμαι περὶ τὸν τόπον, καὶ θρήνοις παραπέμπω τὸ πάθος ὡς περ οἰμαί ⁶⁴⁾ τις ὄρνις, ὄφρα αὐτῆς τὴν καλιὰν πορροῦντος, ἐν ὀφθαλμοῖς τε τὴν γονὴν θοινομένου, προελθεῖν μὲν ὀκνεῖ, φεύγειν δὲ οὐ φέρει ⁶⁵⁾ πόθος γὰρ ἐν αὐτῇ καὶ πάθος ἀνταγωνίζεται τετριγυῖα δὲ περιποτᾶται τὴν πολιορκίαν, εἰς ᾧτα ἀνήμερα, καὶ οἷς ἔλεον οὐκ ἐγνώρισεν ἡ φύσις, ἀνήνυτον ἰκετηρίαν τὸν μητρῶον εἰσαγούσα θρήνον. ἄρα οὖν ἀν' ἐθέλοις, ἔφη ὁ Κνήμων, καὶ ὅπως καὶ πότε τὸν βαρὺν τοῦτον ὑπέστης πόλεμον ἐξειπεῖν. εἰσαυθίς ἔφη, νῦν δὲ ὥρα καὶ τὴν γαστέρα θεραπεύειν. ἐς τὰδε ἀποσκοπᾶν Ὀμηρος, καὶ ὡς πάντα δεύτερα αὐτῆς ποιεῖται, θαυμασίως ⁶⁶⁾ ἐλομένην ὠνόμασεν. ἀλλὰ πρῶτον ἡμῖν, ὡς νόμος Αἰγυπτίων σοφοῖς, ἐσπέιδω τὰ πρὸς τῆς θεῆς. ἔγὰρ δὴ με καὶ τῆτο ὑπερβῆναί πεῖσει, μὴ οὕτω ποτὲ πάθος ἰχύσειεν, ὡς μνήμην τὴν εἰς τὸ θεῖον ἐκπλήξαι.

I 3

XXIII.

64) τίς ὄρνις] Hanc comparationem vide apud Homer. Iliad. β. et Moscum.

65) πόθος καὶ πάθος] Copiosus in his paragammatis Heliod. vt πάλαισμα καὶ πλάσμα, ὠνόμασαν, ἐνόμισαν, et ὠλόλυξαν ἢ ἡλάλαξαν, et γινώσκειν ἀναγινώσκειν, χορηνύμενοι κεραννύμενοι, ἄρπαγμα πρᾶγμα, et similia. Sic et idem copiosus in repetitionibus, vt λυπεῖ λύπην, et quae passim occurrunt.

66) αὐλομένην] Leg. Homer. Odyss. 6. audiendus Cato apud Plutarch. 2. tract. de esu carniū.

XXIII. Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ⁶⁷⁾ ἀπέχει τῆς Φιάλης ἀκρατον τὸ ὕδωρ τοῦτο καὶ σπένδω μὲν ἔλεγε θεοῖς ἐγχωρίοις τε καὶ ἑλληνίοις, καὶ αὐτῶ γε Ἀπολλωνι Πυθίῳ [καὶ] προσέτι Θεαγένει καὶ Χαρίκλειᾳ, τοῖς καλοῖς τε καὶ ἀγαθοῖς, ἐπειδὴ καὶ τούτους εἰς θεοὺς ἀναγράφω· καὶ ἅμα ἐδάκρυσεν, ὡσπὲρ ἑτέραν αὐτοῖς σπονδὴν ἐπιφέρων τοὺς θεήνους. ἐπάγη πρὸς τὴν ἀκοὴν τῶν ὀνομάτων ὁ Κνήμων. ἄνω τε καὶ κατὰ τὸν πρεσβύτην ἐπιθεωρήσας, τί λέγεις, ἔφη· παῖδες εἰσὶ σοι τῶ ὄντι Θεαγένης καὶ Χαρίκλεια; παῖδες, εἶπεν, ὦ ξένη, ἀμήτορες ἐμοὶ γεγονότες· τύχη γάρ μου θεοὶ τούτους ἀνέδειξαν, καὶ ἀπέτεκον αἱ ψυχῆς ὠδῖνες, καὶ φύσις ἢ διάθεσις ἐπ' αὐτοῖς ἐνομίθη, καὶ πατέρα με ἀπὸ ταύτης ἐκέينو καὶ ἐνόμισαν καὶ ὠνόμασαν. ἀλλὰ σὺ δὴ πόθεν εἶπέ μοι τούτους ἐγνώρισας; οὐκ ἐγνώρισα μόνον ἔφη ὁ Κνήμων, ἀλλὰ καὶ σώζεσθαι σοι αὐτὰς εὐαγγελίζομαι. Ἀπολλων ἔφη, ἀναβοήσας, καὶ θεοὶ, καὶ πούγῃς ἔτοι δαίμνυε· σωτήρᾳ σε καὶ θεοῖς ἰσοσάσιον ἠγήσομαι. μισθὸς δέ μοι τίς ἔσται ἔφη. τὸ μὲν παρὸν

67) ἀπέχει τῆς φιάλης] De phialis libatoriiis praeter antiquos legendum Epigramma Christodori Antholog. Epigr. 29. lib. 5. sciendum est insuper cuique deo phialam suam fuisse libatoriam, ut patet apud Athen. cap. 11. lib. 10. ubi de phiala Martis, in verbis. Critiae qui citantur hoc loci mendae plurimae. Etiam cuique patris. sua phiala: hinc factum, ut phialae essent dona militaria, ut patet apud Vopisc. in Probo. Plin. c. penult. lib. 33. et alibi. itaque ubi apud Polyb. lib. 6. est φιάλην, caue legas cum Lips. De Milit. Rom. ψέλλιον, aut quid aliud.

παρὸν, ἢ δ' ὅς, εὐχαριστία. ξενίων δὲ οἶμα τὸ
 κάλλιστον ἀνδρῶν νῦν ἔχοντι. καὶ οἶδα πολλοὺς ὡς
 θησαυρὸν τῆ ψυχῆ παραθεμένους τὸ δῶρον. εἰ δὲ
 καὶ τῆς ἐνεγκρίσεως ἐπιβαίημεν (ἔσεσθαι δέ μοι τῷ-
 το ἔκ εἰς μακρὰν οἱ θεοὶ προσημαίνουσιν) ἀρύση
 πλῆτον ὅσον ἀν δύναιο πλεῖστον. μέλλοντα εἶπε
 καὶ ἀδηλα κατεγγυᾶς, ἔξόν ἐκ τῶν παρόντων
 ἀμείβεσθαι. ἐπάγγελλε εἴ τι παρὸν ὄρας ὡς ἔτοι-
 μος ἐγὼ καὶ μέρος τι προσέσθαι τῷ σώματος. ⁶⁸⁾
 οὐδὲν δεῖ μέλος ἀκρωτηριάζειν, ἀλλ' ἅπαν ἔχειν
 ἠγήσομαι, εἰ τῶν ὀπίθεν εἰσὶν, ἢ ἐκ τῶν Φϋν-
 τες, ἢ πῶς δεῦρο ἀφίγμένοι, καὶ ποταμοὶ κεχημέ-
 νοι τύχαις, βουληθείης ἐξαγορεύειν. ἔξεις, ἀπε-
 κρήνατο, τὸν μισθὸν μέγαν τινα καὶ ἔκ οἶον ἄλ-
 λον, οὐδ' εἰ τὰ ἐξ ἀνθρώπων χρήματα αἰτῶν
 ἐτύγχανες. ἀλλὰ τὸ παρὸν, τροφῆς ὀλίγον ἀπο-
 γευώμεθα μακροτέρας γὰρ δεήσει σοὶ τε τῆς
 ἀκρωτήσεως, ἐμοὶ τε τῆς ἀφηγήσεως. ἐντραγόντες
 οὖν τῶν τε καρῶν καὶ σύκων, ἀρετιδρεπῶν τε Φοι-
 νίκων, καὶ ἄλλων δὴ τοιούτων, ἀφ' ὧν ἐξ ἔθους ὁ
 πρεσβύτης ἐσιτέιτο, ⁶⁹⁾ ψυχῆς γὰρ διὰ βρωσιν

I 4

οὐδὲ

68) οὐδὲν δεῖ μέλος ἀκρωτήσεως.] Additis tribus dictionibus
 ἐφ' ἃς κινήμων. sensus qui nullus antea, totus ante
 oculos legentium accedit. Et quidem nescio quo
 modo quis legerit, antea, vel intelligere potuerit
 hunc locum. ἀκρωτηριάζειν est genus sacrificii ex-
 piatorii, de quo locus alius dicendi.

69) ψυχῆς γὰρ διὰ βρωσιν] Aegyptii a quibus Pythago-
 ras, solebant ab animatis abstinere, quod ita cre-
 bro est apud Athenaeum, ut multoties mouere velle
 videatur, ut lib. 1. lib. 4. et passim. Aelian. histor.
 animal. cap. 3. lib. 1. Lucian, in Necyom. viri cla-
 rissimi

ἔδὲ ἐν ἀΦηρεῖτο) ἐπεξῆρόφουν ὁ μὲν τοῦ ὕδατος, ὁ δὲ καὶ οἶνον ὁ Κνήμων. ὅς γε καὶ μικρὸν διαλιπὼν, ὁ 70) Διόνυσος εἶπεν, οἶδα ὦ πάτερ, ὡς χαίρει μύθοις, καὶ κωμωδίας Φιλεῖ. καὶ μὲ δὴ οὖν τὰ νῦν εἰσωκισμένοι, ἀνίστημι πρὸς τὴν ἀκρόασιν, τόντε ἐπηγγελημένοι πρὸς σοῦ μισθὸν ἀπαιτεῖν ἐπείγει, καὶ ὥρα σοι τὸ δράμα καθάπερ ἐπὶ σκηνῆς τῷ λόγῳ διασκευάζειν, ἀκούοις ἂν, εἶφη. ἀλλ' εἶθε γε καὶ τὸν χρηστὸν Ναυσικλέα παρεῖναι ἡμῖν συνέβαινε. ὃν πολλάκις γε δι' ὄχλου γιγνόμενον μνησθῆναι τὴν ἀφήγησιν, ἄλλως ἄλλοτε διεκρησάμην.

XXIV. Ποῦ δ' ἂν εἴη τὰ νῦν ἡρώτα ὁ Κνήμων, ὡς τούνομα τοῦ Ναυσικλέους ἐπέγνω. ἐπ' ἄγρην εἶφη, πεπόρευται. τοῦ δὲ ὁποῖαν πάλιν ἐρομένῃ, 71) θηρίων εἶφη τῶν χαλεποτάτων, οἱ καλοῦνται
μὲν

riffimi Iust. Lips. ad Tacit. lib. 2. Annal. Daniel. Heyns. ad Sil. Ital. plura dicturus est amicus quidam nolter ad Porphyg. *περὶ ἀποχ* sic lib. 3. οἶνου καὶ ἐδεσμάτων τῶν ἐμψυχομένων ἀπέχεται. Multa praeclare Flavius Ioseph. principio vitae suae, ubi narrat. de Iudaeo quodam Monacho. Has autem dapes Virg 4. Georg. Horat. Epod. 2. I. Columella, cap. 3. lib. 11. de re Rustic. vocauerunt inemptas.

70) Διόνυσος κωμωδίας φιλεῖ] Comoedia etiam Bacchum amat, eique se totam tradit. Lucian. *In Prometh. es in verbis.* ἡ δὲ [κωμωδία] παραδῶσα τῷ Διονύσῳ ἑαυτὴν θεάτρῳ ὠμίλει, καὶ ξυνέπαιζε, καὶ ἐγελοποιεῖ, καὶ ἐπέσκωπτε etc.

71) θηρίων οἱ καλοῦνται ἄνθρωποι] Variiae sunt venationum species, quas omnes videtur comprehendere titulus, *de rerum diuis. et acq. ear. domin. Instit. lib. 2.* Harum species quarta est *bellica venatio.* Itaque

μὲν ἀνθρώποι καὶ βουκόλοι, λησαι δὲ εἰσι τὸν βίον, καὶ δισάλωτοι παντάπασιν, ὅσα Φωλεοῖς καὶ σήραγξι τῷ ἔλει χρώμενοι. ἐγκαλεῖ δὲ αὐτοῖς τίνα αἰτίαν; Ἀττικῆς ἔφη ἐρωμένης ἀρπαγὴν, ἣν Θίσβην ἐκείνος ἠνόμαζε. Φεῦ εἶπεν ὁ Κνήμων, καὶ ἀθρόον ἐσιώπησεν, ὥσπερ ἑαυτοῦ λαβόμενος. τοῦδε πρεσβύτου, τί πέπονθας ἐρομένης, πρὸς ἄλλα ὁ Κνήμων ἀπάγων, θαυμάζω ἔφη πῶς, ἢ τίνι χειρὶ πεποιθὼς ἐνεθυμήθη τὴν ἔφοδον. καὶ ὅς, βασιλεῖ ἔφη ξένη, τῷ μεγάλῳ σατραπεύει τὴν Αἴγυπτον Ὀροονδάτης· οὐ κατὰ πρόσαγμα Φερούραχος Μιτράνης τήνδε κεκλήρωται τὴν κώμην. τούτου δὴ ὁ Ναυσικλῆς ἐπὶ χρήμασι μεγάλοις ἄγει σὺν ἵππῳ καὶ ἀσπίδι πολλῇ. χαλεπαίνει δὲ τὴν ἀφαιρέσιν τῆς Ἀττικῆς κόρης, οὐχ ὡς ἐρωμένης μόνον καὶ μουσουργίαν ἀρίστης, ἀλλ' ὅτι αὐτὴν καὶ βασιλεῖ τῶν Αἰθιοπῶν ἀπάξειν ἔμελλεν, ὡς αὐτὸς ἔφασκε γαμετῇ τῇ ἐκείνου συμπαισίειαν καὶ συνόμιλον τὰ Ἑλλήνων ἐσομένην. ὡς ἔν ἐπὶ μεγάλων καὶ πολλῶν τῶν ἐπ' αὐτῇ προσδοκωμένων χρημάτων ἐτερημένος, πᾶσαν ἐγείρει καὶ ⁷²⁾ κινεῖ

I 5

νεῖ

Itaque recte Plato fine lib. 7. de legibus ait *castrorum castris insidiantium venationem*, eumque sequutus Arist. c. 5. l. 1. De Republ. πολεμικὴν vult assimilari θηρευτικῇ τῶν ἀνθρώπων, et e contra, venandi artem esse quasi bellum aduersus feras. Et vt latrocinium est species venationis apud eundem loc. cit. sic etiam militaris statio disposita ad propulsandos latronum impetus in his prosequendis venari dicitur, vt dicimus libr. 4.

72) κινεῖ μηχανὴν] Tangit idem prouerbium fine lib. 3. πάντα κινητέον. Sic πάντα λίθον κινεῖν et similia.

νεῖ μηχανήν. ἐπέρρωσά τε καὶ αὐτὸς πρὸς τὴν
 πρᾶξιν, εἴ πη ἄρα καὶ τοὺς παῖδας μοι περισώ-
 σειεν ἐνθυμούμενος. ὑπολαβὼν οὖν ὁ Κνήμων, ἄλλῃ
 ἔφη βουκόλων καὶ σατραπῶν καὶ βασιλέων αὐ-
 τῶν ἔλαθε γάρ με μικρὸν καὶ εἰς πέρας τῷ λό-
 γῳ διαβιβάζων. ⁷³⁾ ἐπεισόδιον δὴ τῆτο, οὐδὲν φα-
 σι ⁷⁴⁾ πρὸς τὸν Διόνυσον ἐπεισκυκλήσας ὡς ἐπά-
 ναγε τὸν λόγον πρὸς τὴν ὑπόθεσιν. εὗρηκα γάρ
 σε κατὰ τὸν ⁷⁵⁾ Πρωτέα τὸν Φάριον, ὃ κατ' αὐτὸν
 τρεπόμενον εἰς ψευδομένην καὶ ῥέουσαν ὄψιν. ἀλ-
 λά με παραφέρειν πειρώμενον. μανθάνοις ἂν,
 ἔφη ὁ πρεσβύτερος. διηγήσομαι δέ σοι τὰ ἑμαυτῶ
 πρότερον ἐπιτεμῶν. οὐ σοφιστεύων, ὡς αὐτὸς αἶει,
 τὴν ἀφήγησιν, ἀλλ' εὐτακτὸν σοι καὶ προσεχῆ
 τῶν ἐξῆς παρασκευάζων τὴν ἀκρόασιν. ἐμοὶ πό-
 λις Μέμφις πατὴρ δὲ καὶ ὄνομα Καλάσιρις
 βίος δὲ νῦν μὲν ἀλήτης, πρότερον δὲ οὐ πάλα προ-
 φήτης. ἐγένετό μοι καὶ γυνὴ νόμῳ τῆς πόλεως,
 καὶ ἀπεγένετο θεσμῶ τῆς φύσεως ταύτης εἰς τὴν
 ἑτέραν λῆξιν ἀναλυθείσης, χρόνον μὲν τινα διη-
 γον ἀπαθῆς κακῶν, ἐπὶ παισὶ δύο τοῖς ἐξ αὐ-
 τῆς

73) ἐπεισόδιον δὴ τῆτο] Descriptiones siue narrationes, quae fiunt per ἐκβάσιν vt notat Serv. ad Aen. 10. Rhetoribus Graecis dicuntur ἐπεισόδια, vt saepius apud Aristot. 1. de Poëtic. ἐκβολαὶ λόγου.

74) οὐδὲν πρὸς Διόνυσον] Notat prouerb. de quo plenae centuriae. Sed et videtur respicere ad ea, quae dixerat prius Διόνυσος κωμωδίας φιλεῖ. legend. Plutarch. fin. quaest. 1. Lucian. passim.

75) πρωτέα τὸν φάριον] Protheus esse solet, quicquid libet, inquit Petron. de eo plenae paginae, quos colligere licet ex Petronii et Horatii interpretibus.

τῆς ἀβρυνόμενος. οὐ πολλοῖς δὲ ὕπερον ἔτεσιν,
 οὐρανία Φωσῆρων εἰμαρμένη περίοδος τρέπει τὰ
 κατ' ἡμᾶς, καὶ 76) ὄμμα Κρόνιον εἰς τὸν οἶκου
 ἐνέσκηψε, τὴν ἐπὶ τὸ χεῖρον μετάγον μεταβολήν,
 ἣν ἐμοὶ σοφία μὲν προέφηνε, διαδράναι δὲ οὐκ
 ἔδωκε. 77) τοὺς γὰρ μοιρῶν ἀτρέπτους ὄρους προί-
 οῦν

76) ὄμμα κρόνιον] Oculus Saturni siue Saturnus ἀναβιβάζων, vt loquuntur Graeci, siue Saturnus retrogradus solet esse grauis, vt loquitur Pers. Sat. 5. hinc fata aspera, vt patet apud Serv. ad 2. Georg. et I. Senec. epist. 88. Nec sine momento et pondere poëta Latinus, quoties cruenti aliquid significare deliberat, de Ioue et Iunone Saturnia loquitur. Vide locos innumeros, quos exscribere tibi promptius. Homerus hac in re minus diligens.

77) τοὺς μοιρῶν] Idem antea dixerat eius auctor sc. Sophocles Antigon.

Ἄλλ' ἂ μοιριδία δύναισι δεινὰ
 οὐτ' ἂν νιν ἄμβρος, ἔτ' ἄρης,
 οὐ πύργος, οὐχ ἀλίκτυποι
 κελευναὶ νᾶες ἐκφύγοιεν.

Nec aliter accipiendum iudico locum illum Aeschylī χομφος.

Δολύμητιν δ' ἀπάταν Θεοῦ
 τίς ἀνὴρ θνατὸς ἀλύξει;

θεός enim et ahibi apud Aeschylum pro fato, vt notabimus. Eadem Theocritus Idyll. 24. vers. 69.

καὶ ὡς οὐκ ἔστιν ἀλύξαι
 Ἄνθρωποις ἔ, τι μοῖρα κατὰ κλαυθῆρος ἐπείγει

Diximus hac de re satis ad illud Petronii, *ubique naufragium est*. Aurel. Victor. in Caro. *Arduum fatalia deuertere, eoque futuri notio superflua.*
 Bachi

δεῖν μὲν δυνατόν, ἐκφεύγειν δὲ οὐκ ἐφικτόν. κέρδος δὲ ὡς ἐν τοῖς τοιούτοις ἢ πρόγνωσις, ἀμβλύνουσά τοῦ δεινοῦ τὸ φλεγμαῖνον. συμφορᾶς γὰρ ὦ παῖ, τὸ μὲν ἀπροσδόκητον, ἀφόρητον. τὸ δὲ προεγνωσμένον, οἰσότερον. τὸ μὲν γὰρ ἢ διάνοια φόβῳ προληφθεῖσα κατέπτηξε· τὸ τὲ ἢ συνήθεια τῷ λογισμῷ διήτησε.

xxv. Γίνεται δὲ περὶ ἐμὲ τοῖόνδε. γύναιον Θρακικόν τὴν ὥραν ἀκμαῖον, καὶ τὸ κάλλος δεύτερον μετὰ Χαρίκλειαν ἔχουσα, ὄνομα ῥόδωπις, οὐκ οἶδ' ὅπόθεν ἢ ὅπως κακῇ μοίρᾳ τῶν ἐγνωκότων ὀρηθέν, ἐπεπόλαζε τὴν Αἴγυπτον, καὶ ἤδη καὶ εἰς τὴν Μέμφιν ἐκώμαζε, ⁷⁸⁾ πολλῇ μὲν θεραπείᾳ, πολλῷ δὲ πλούτῳ δορυφορουμένη, πᾶσι δ' ἀφροδισίοις θηράτροις ἐξησκημένη. οὐ γὰρ ἦν ἐντυχόντα μὴ ἠλωκέναι· οὕτως ἀφικτόν τινα καὶ ἀπροσμάχον ἐταιρίας σαγήνην ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν ἐπέσχετο. ἐφοίτα δὲ θαμὰ καὶ εἰς τὸν νεῶν τῆς Ἰσιδος, ἧς προεφῆτευον, καὶ τὴν θεὸν συνεχῶς ἐθεράπευε, θυσίαις τὲ καὶ ἀναθήμασι πολυτάλαντοις

Pachimer. lib. 1. legēnd. Thucyd. lib. 1. sic Heliōd. infra. Audiendus est omnino Darius apud Curt. principio lib. 6.

78) πολλῇ θεραπείᾳ] Nefas fuit matrem f. incomitatam in publicum prodire, vt patet ex Homer. Odyss. 1. Hinc tot ancillae sequutuleiae, de quibus Apul. lib. 2. Miles. Hunc luxum vt fraenaret Zaleucus Locrensis, noluit ingenuam mulierem maiori vti comitatu, quam vnus ancillae. Diod. Sic. lib. 12. leg. Propert. eleg. 13. lib. 3. De mulierum comitatu V. CL. Ios. Mercer. ad Aristenet. lib. 1. epist. 9. quem vide. Nos caput singulare in Mixtis.

λάντοις. αἰχύνομαι λέγειν, ἀλλ' εἰρήσεται γίνε-
 ται ὃν κάμου κρείττων ὀφθεῖσα πολλάκις. ἐνί-
 κα τὴν διαβίβι μοι μελετηθεῖσαν ἐγκράτειαν. ἐπὶ
 πολὺ τε τοῖς σώματος ὀφθαλμοῖς τοὺς τῆς ψυ-
 χῆς ἀντιτήσας, ἀπῆλθον τὸ τελευταῖον ἠττηθεῖς,
 καὶ πάθος ἐρωτικὸν ἐπιφορτισάμενος. ἀρχὴν δὲ
 τῶν ἐσομένων καὶ προαγορευθέντων μοι πρὸς τῆ
 θεοῦ θυχερῶν, τὴν γυναῖκα Φωράσας, καὶ συν-
 εῖς ὡς τῶν πεπερωμένων ἐστὶν ὑπόκρισις, καὶ ὡς
 ὁ τότε εἰληχῶς δαίμων οἶονεῖ προσωπεῖον αὐτὴν
 ὑπῆλθε, τὴν μὲν ἐκ παίδων μοι σύντροφον ἱερω-
 σύνην, ἔγνωκα μὴ καταιχῦναι, καὶ ἀντέχον μὴ
 δὲ ἱερὰ καὶ τεμένη θεῶν βεβηλῶσαι. τῶν δὲ
 ἡμαρτημένων οὐκ ἔργω (μὴ γένοιτο) ἀλλ' ἐφέσει
 μόνῃ, τὴν ἀρμόζουσαν ἐπιβαλὼν ζημίαν, δικα-
 στήν ἐμαυτῷ τὸν λογισμὸν ἀναδείξας, Φυγῆ κο-
 λάζω τὴν ἐπιθυμίαν, καὶ τῆς ἐνεγκούσης ὁ βα-
 ρυδαίμων ἐξήειν. ὁμοῦ μὲν εἰκὼν ταῖς μοιρῶν ἀνάγ-
 καις, καὶ πράττειν ὅ, τι καὶ βούλοιντο τὰ καθ'
 ἡμᾶς ἐπιτρέπων· ὁμοῦ δὲ τὴν ἀποτρόπαιον ῥόδω-
 πιν ἀποφεύγων. ἐδεδίειν γὰρ ὦ ξένε, μὴ τοῦ τότε
 ἐπικρατοῦντος ἀσέρος ἐπιβρίσαντος, καὶ πρὸς τὸ
 αἰχρότερον τῶν ἔργων ⁷⁹⁾ ἐκνικηθεῖην. ὁ δὲ με πρὸ
 πάντων καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἐξήλαυνεν, οἱ παῖδες ἦσαν,
 οὓς ἢ ἀρρήτός μοι πολλάκις ἐκ θεῶν σοφία, ξιφ-
 ῆρεις ἀλλήλοις συμπεσεῖσθαι προηγόρευε. περι-
 γράφων

79) ἐκνικηθεῖην] Sacris antistibus praeceptum primum
 castitas: itaque proprie Maro dixit castos sacerdo-
 tes lib. 6. hac de re legendus Seneca Controuersf. 2.
 lib. 3. Marcell. in Pudicitia. Hinc castus, de quo
 Serv. 4. Aen. Rabbini pleni.

γράφων οὖν τῶν ὀφθαλμῶν τὴν οὕτως ἀπὸ τῆς
 θεᾶς, (ἢν ⁸⁰) ἐκτραπήσεσθαι καὶ τὸν ἥλιον εἰκάζω
 νέφος τῆς ἀκτῆς προκαλυψάμενον), καὶ πα-
 τρώαις ὄψεσι τὸν παίδων φόνον ἀθέατον χαριζό-
 μενος, ἐξώκιζον ἑμαυτὸν [γῆς τε καὶ οἰκίας πα-
 τρώας, τὴν μὲν ὀρμὴν οὐδενὶ φράσας] προφασιν
 δέ, ὡς εἰς Θήβας τὰς μεγάλας ἀνακομίζομαι,
 ποιησάμενος, ὡς ἂν θάτερον τῶν παίδων τὸν πρε-
 σβύτερον θεασάμενον, ἐκεῖ παρὰ τῷ μητροπάτρι
 τότε διάγοντα. Θυάμις ἦν ὄνομα αὐτῷ, ᾧ ξένος
 συνεσάλη πάλιν ὁ Κνήμων ὡσπερ τῷ ὀνόματι τοῦ
 Θυάμι.

80) ἐκτραπήσεσθαι καὶ τὸν ἥλιον] Crēdebant veteres a sce-
 leftis et nefandis operibus, folis equos terreri, cur-
 rumque auertere. Virg. 1. Georg. Lucan. lib. 1.
 Eumolp. de bello ciuili

Deformis Titan vultus caligine textit

Manil. lib. 5.

*Nec minus et scelerum facie rerumque tumultu
 Gaudebant, atri luctum memorare sepulcri
 Ruētantemque patrem natos, solemque re-
 uersum*

Et caecum sine sole diem.

Eadem, sed longe copiosius apud Ouid. magum
 1. 6. Propert. eleg. 3. lib. 3. Eundem casum nar-
 rant ex historicis Dio, lib. 58. Atmian. Marcell.
 lib. 20. Plin. toto lib. 2. Cedren. innumeri deni-
 que alii. Tangit C. Tacit. annal. 1. in seditione
 Pannonicarum legionum. Sic tragici, quibus He-
 liodorus ampla materies, saepe passiones ita exhibent,
 vt ab his audiendis ac videndis populum vi-
 deantur auertere μὴ δυνάμενον θεάσασθαι τὸ πάθος,
 schol. Sophocl. ad Oedip. tyr.

Θυάμιδος βληθεὶς τὴν ἀκοήν· καὶ ὁ μὲν ἐκαρτέ-
ρησε, σιωπῆσαι τῶν ἐξῆς ἕνεκεν. ὁ δὲ, ἐπέβαινε
τὸν λόγον ᾧδε. Παραλείπω τὴν ἐν μέσῳ πλά-
νην, ᾧ νεανία· συντελεῖ γὰρ οὐδὲν εἰς τὴν παρὰ
σοῦ ζήτησιν.

xxvi. Πυνθανόμενος δὲ εἶναι τινὰ Δελφούς
Ἑλληνίδα πόλιν, ἱερὰν μὲν Ἀπόλλωνος, θεῶν δὲ
τῶν ἄλλων τέμενος, ἀνδρῶν δὲ σοφῶν ἐργαστήριον,
Φορῦβου δὲ δημῶδους ἐκτὸς ἀνωκισμένην, ἔσελλον
εἰς ταύτην ἑμαυτὸν, ἀρμόδιον τῷ προφητικῷ κα-
ταγῶγιον. τὴν ἱερῶς καὶ τελεταῖς ἀνακειμένην ὀρι-
ζόμενος. διὰ τε τοῦ Κρισσαίου κόλπου τῇ Κίρρῳ
προσορμιθεῖς, ἐκ νεῶς ἐπὶ τὴν πόλιν ἀνέβη. ἐπεὶ
δὲ ἐπέστη, ⁸¹⁾ ὁμῆ με ὡς ἀληθῶς θεῖα προσέ-
βαλεν αὐτόθεν. καὶ τὰ τε ἄλλα ἢ πόλις διαίτη-
μα κρείττονων ἔδοξε, καὶ οὐχ ἥκιστα τῇ φύσει τῆς
περιοχῆς. εἶον γὰρ ⁸²⁾ Φρύριον ἀτεχνῶς καὶ αὐ-
τοχέ-

81) ὁμῆ με θεῖα] Ex Homero Iliad. β.

Θεῖη δέ μιν ἀμφέχυτ' ὁμῆ.

Dum addit ὡς ἀληθῶς, alludit ad etymum ὁμῆης,
τὸ ὄν, ἤγουν τὸ ἀληθές φαινέσης. Etymol.

82) Φρύριον ἀτεχνῶς] Describunt aliquo modo montem
illum, in quo sedet arx illa celebratissima numinis
Apollinis Pausan. et Strabo. Sed quoniam ex Tro-
go Pompeio descriptionem siue situm templi ser-
vavit Iustin. lib. 24. ut habeatur etiam alibi, hanc
exhibeo. *Templum Apollinis Delphis positum est
in monte Parnasso, in rupe undique impendente,
ibi civitatem frequentia hominum facit, qui ad
affirmationem maiestatis undique concurrentes, in
eo saxo consedere, atque ita templum civitatem-
que non muri, sed praecipitia, nec manu facta,
sed*

τοῦ ἑδίου ἀκρόπολις ὁ Παρνασσὸς ἀπαινεῖται,
 πρὸ ποδῶν λαγῶσι τὴν πόλιν ἐγκολπισάμενος.
 ἀριστα

sed naturalia praesidia defendunt, prorsus ut incertum sit, utrum munimentum loci, an maiestas Dei plus hic admirationis habeat. Media saxi rupes in formam theatri recessit. Quamobrem et hominum clamor, et si quando accidit, tubarum sonus, personantibus et resonantibus inter se rupibus multiplex audiri, ampliorque quam editur, resonare solet, etc. Haec mire cum Heliodoro conveniunt. Quod autem ait, βορύβου δημόδες ἐπὶ, ultra quod loci descriptio his verbis convenit. Tamen generaliter videtur tangere aspera et sola loca, quae Callimacho παίπαλα, τόπους τραχεῖς, ut vult schol. et sic in Tzetze rescribendum apud Lycophron, vbi κλώμακας, interpretatur, et γῆν γλωμκῆσσάν, Homer. Iliad. β. et γῆν ὀκρυυβέσσαν Apoll. Rhod. Argonaut. lib. 3. utque insuper loci religionem, siue tesqua aut tesqua, de quibus V. C. Desid. Herald. digress. ad Tertull. cap. 20. lib. 1. Gloss. vet. tesqua siue tesqua κατάκρημνοὶ καὶ ῥαχεῖς καὶ ἔρημοι τόποι, ἔρημοι propter templorum custodiam et munimentum, de quo pridem Ræuard. et alii. ἔρημοι τόποι asperitate muniti, fuit tamen cum legerem ἔρημοι. Nam cum tesqua loca sint alicui Deo dicata, ut patet apud Varr. Cicer. Felt. videbatur legi posse ἔρημοι. Strabo lib. 10. tesqua sic definit, ἔστιν ἀοίκητα τὰ χωρία τῆς τῶν δαιμόνων τέτων τιμῆς. Aeschyl. Prometh. vincet. vocat ἀβρατα εἰς ἔρημίαν. Sic apud Pind. Nemeonic. Od. 10. ἔρημοι loca sunt, vbi quaedam Deorum statuae. Recte autem Aeschyl. loc. cit. dixit ἀβρατα, ut et Dionys. Areopag. cap. ult. de Nominib. diuinis et ἀνέμβρατα Artemidoro. Sic Plutarch. in Pyrrho τὰ καταβαλλόμενα τοῖς κεραυνοῖς ἀνέμβρατα μένειν χωρία
 loca

ἄριστα ἔφη λέγεις ὁ Κνήμων, καὶ ὡς ἂν τις ἐπι-
 πνοίας ὡς ἀληθῶς Πυθικῆς ἐπηδημένος. τῆδε γὰρ
 πῆ καὶ ὁ πατήρ μοι θεσεως ἔχειν τοὺς Δελφῶς
 ἔφραζεν, ὅτε αὐτὸν ⁸³⁾ ἱερομνήμονα ἢ πόλις Ἀθη-
 ναίων ἔσειλεν. Ἀθηναῖος ἄρα ἦθα ὦ παῖ; καὶ
 ἔφη. ὄνομα δὲ τίς; Κνήμων, ἀπεκρίνατο. τύχη
 τίνι κεχρημένος; εἰσαῦθις ἔφη, ἀκούσῃ νῦν δὲ
 ἔχου τῶν ἐξῆς. ἔξομα, ἔφη. καὶ ἐπανάθειν πρὸς
 τὴν πόλιν. ἐπαινέσας οὖν τῶν τε δρόμων καὶ ἀγο-
 ρῶν καὶ κρηνῶν τὸ ἄστυ, καὶ Κασαλίαν αὐτὴν, ἣν
 δὴ καὶ ⁸⁴⁾ περιραντήριον ἐποίησάμην, ἐπὶ τὸν νεῶν
 ἔσπευ-

*loca sacro sulphure discussa iniua relinqui, quale
 templum Artemidis apud Ephesios, Achill. Tat.
 lib. 7. sic ἄτικτα ἱερὰ dicuntur Aeschyl. Agamemn.
 quae de ipsis sacris accipi posse scio, sed et de lo-
 cis. Verum his ita blæteratis statuo vtramque lectio-
 nem rectam, imo etiam illam potiore. Locum
 Varron. recte emendatum vide apud V. C. Iac. Gu-
 ther. de Vet. iur. Pontif. lib. 3*

83) ἱερομνήμονα ἢ πόλις] Dico de hac missione copiose
 ad Pausan.

84) περιραντήριον ἐποίησάμην] Triplicem τῆ περιραντήρι-
 significatum deprehendo, primum, cum accipitur
 pro ipsis gastris, vel pro ipso aquario, in vestibulis
 templorum poni solito, seu aquiminali seu labro,
 siue cortina, qua quidem potissimum vti etiam in
 foro, et in priuatis domibus solebant foeminae fu-
 nereae. Secundum, cum pro ipso instrumento
 aspersione siue pro thallo et ramo illo felicis oli-
 vae sumitur. De quo viri Clariss. Ioseph. Scalig.
 ad Virgil. Casaub. ad Charact. Theophrast. Petr.
 Coluius ad Apul. Tertium, pro ipsa aspersione,
 quae duplex, vel enim fiebat immersa dextra in

K

aqui-

ἔσπευδον. καὶ γὰρ με καὶ θεοῦς τῶν πολλῶν
ἀνεπτέρωσεν, ὥραν εἶναι κινεῖσθαι τὴν θεόπροπον
λέγοντες. ἐπεὶ δὲ εἰσελθὼν προσεκύνεν, καί τι καὶ
κατ' ἑμαυτὸν ἠυχόμεν, ἀνεφθέγγετο ἢ Πυθία
τοιάδε,

Ἰχνος ἀειράμενος ἀπ' ⁸⁵⁾ εὐσάχουος παρὰ Νείλῳ,
φεύγεις μοιράων νήματ' ἐριθηνέων.

Τέτλαθι, σοὶ γὰρ ἐγὼ κυαναύλακος Αἰγύπτιοιο
Ἄψα πέδον δώσω. νῦν δ' ἐμὸς ἔσσο φίλος.

XXVII.

aquiminali, vel cum ipso thallo siue aspergillo aqua
illa lustralis aspergebatur. Pro primo significatū
stat Iul. Pollux lib. 8. pro secundo Sozomenus,
qui vocat θαλλὸς διαβρόχους, pro tertio Heliod. hoc
loci, et apud Lucian. quem imitatus est Apul. lib.
10. Miles. Nefasti autem et innumeri alii arce-
bantur ab aqua lustrali et erant ἔξω περιραντηρίων,
vt patet apud Aeschin. et prouerb. religiosi vero
εἰσὼ περιραντηρίων. Iul. Pollux, lib. 1. Caput singu-
lare in mixtis nostris.

- 85) εὐσάχουος παρὰ Νείλῳ] De Nili fertilitate Heliod. ipse
postea, et notae nostrae. Ob hanc fecunditatem
Nilus variis epithetis insignitur, vt πυροφόρος, πο-
λυτρέμων, πίδατος, χρυσορρόος. Audacius tamen
Parmeno Byzantius Αἰγύπτιε θεῷ Νείλε. Nec solum
terram Aegypti fecundat, sed et foeminas. Hinc
effigies Nili cum infantulis apud Lucian. Rhetor.
magistr. Philost. quam effigiem amicus noster Claud.
Beleurgeius, vir Doctiss. ad commoda Nili refere-
bat, ex Herod. lib. 2. Strab. lib. 1. et 12. Dio Prus.
orat. 32, Greg. Nazian. epist. 47. Addo Plin. cap. 7.
lib. 36. et Propertium de Vertrumno. Sed cur non
simpliciter, cum foeminas fecundet? Probat Stra-

bo

XXII. Ταῦτα ὡς ἐθέσπισεν, ἐγὼ μὲν ἐμαυ-
τὸν ⁸⁶⁾ ἐπὶ πρόσωπον τοῖς βωμοῖς ἐπιβαλὼν, ἰλεων
εἶναι τὰ πάντα ἰκέτευον. ὁ δὲ πολὺς τῶν περιεσώ-
των ὄμιλος, ἀνευφήμησαν τὸν θεὸν τῆς ἐπ' ἐμοὶ
παρὰ τὴν πρώτην ἔντευξιν προφητείας. ἐμὲ δὲ
ἐμακάριζον, καὶ περιέποντο ἐντεῦθεν παντοίως,
Φίλον ἤκειν με τῷ θεῷ μετὰ ⁸⁷⁾ Λύκουργόν τινα
Σπαρτιάτην λέγοντες· καὶ ἐνοικεῖν τε βουλόμενον
τῷ τεμένει τοῦ νεῶ, συνεχώρουν, καὶ ⁸⁸⁾ σιτηρέ-
σιον ἐκ τῆς δημοσίου παρέχειν ἐψηφίσαντο. καὶ συν-

K 2

ελόντι

bø ex Aristot. quod idem facere aquam Thespiarum docet Theophr. 9. hist. Plant. propter hanc Nili fecunditatem omnis ora Nili *πυροφόρος*, ut patet apud scholiast. Pindari, Isthm. Od. 1. Rutil. Nummat. itiner. lib. 4.

Quin et fecundas tibi conferat Africa messes.

Sic Africa cum spicis. Claudian. lib. 2. de laudib. Stiliconis. Raro enim aliter fecunda, quam ab inundatione huius Dei. Omiferam pene hanc effigiem esse in viridario Vaticano.

86) ἐπὶ πρόσωπον] Ex scriptura sacra, qua de re Rabbini, sic lib. 7. ῥίπτειν ἑαυτὸν ἐπὶ πρόσωπον.

87) Λυκοῦργόν τινα] Plutarch. in Lycurgo, Iustin. alii.

88) σιτηρέσιον ἐκ τῆς δημοσίου] In Graeciae clarioribus urbibus prytaneum erat, cuius diuisionem vidimus lib. 1. in huius medio erat horreum, cuius frumento nutriebantur illi, quorum opera ciuitas vel melior facta esset, vel maior, ex statuto Socratis, ut in republ. Plato, et patet apud Aristotelem in politic. Alludit Prometh. Lucian. p. 57. ἐφ' οἷς ἐγωγε τῆς ἐν Πρυτανείῳ σιτήσεως, εἰ τὰ δίκαια ἐγγίγνεται, ἐτιμησάμην ἂν ἑμαυτὸν. Hospites etiam huius publici mune-

νελόντι λέγειν, ἀγαθῶν ἀπέλιπεν οὐδέν. ἢ γὰρ
 πρὸς ἱεροῖς ἦν, ἢ πρὸς θυσίαις ἐξηταζόμεν, ἃς
 πολλὰς καὶ παντοίας ἀνά πᾶσαν ἡμέραν ξένος τε
 καὶ ἐγχώριος λεῶς τῷ θεῷ χαριζόμενοι δρωσιν, ἢ
 89) φιλοσοφοῦσι διελεγόμεν. οὐκ ὀλίγος δὲ ὁ τοιοῦ-
 τος βίος συρρεῖ περὶ τὸν νεῶν τῆ Πυθίου. καὶ μὲ-
 σείον ἐσιν ἀτεχνῶς ἡ πόλις ὑπὸ μουσηγέτη θεῷ
 φοιβαζομένη. τὸν μὲν δὴ πρότερον χρόνον, ἄλλοτε
 περὶ ἄλλων ἡμῖν αἱ ζητήσεις ἀνεκινῶντο. καὶ ὁ
 μὲν τις ὅπως τοὺς ἐγχωρίους οἱ Αἰγύπτιοι σέβομεν
 θεοὺς ἀνηρώτα· ὁ δὲ, δι' ἣν αἰτίαν 90) ἄλλα παρ'
 ἄλλοις τῶν ζώων ἐκθειάζεται, καὶ τίς ὁ περὶ ἐκά-
 στου λόγος ἐπυνθάνετο. ἄλλος πυραμίδων κατα-
 σκευὴν, ἕτερος συρίγγων πλάνην. καὶ συνελόντι
 τῶν

muneris fiebant participes, in honorem Διὸς ξενίου.
 Quae lex non solum apud humanioris disciplinae
 viros, sed et apud Scythas viguit, vt diximus ad
 Petron. de hac autem dictione legend. Harpocrat.
 sed longe copiosius scholiast. Aristoph. ad equitum
 illud σίτησιν ἤτησε, qui tamen hoc reipubl. Athe-
 niensium munus ad solos milites pertinere videtur
 annuere, sed originem potius tangit, quam legis
 progressum, de qua Plato Apolog.

89) φιλοσοφῶσι διελεγόμεν] Philosophi varie considerari
 solent, pro loco et argumento. Hic philosophi sunt
 sacerdotes, de rebus sacris differentes. In Aegypto
 philosophi sunt astronomi, vt multis probamus
 hoc opere. Similis est autem narratio Theognidis
 in sententiis.

90) ἄλλα τῶν ζώων ἐκθειάζεται] De animalibus sacris
 apud Aegyptios copiose interpretes Virgilii, Hora-
 tii, Iuuenal. M. Felicis, Tertull.

τῶν κατ' Αἴγυπτον ἐν οὐδὲν ἀπελίμπανον ἰσορῶντες.
Αἰγύπτιον γὰρ ἀκουσμα καὶ διήγημα πᾶν, Ἑλ-
ληνικῆς ἀκοῆς ἐπαγωγότατον.

XXVIII. Τέλος δέ ποτε καὶ περὶ ⁹¹⁾ τῆς Νείλου,
καὶ τίνες μὲν αὐτῶ πηγαί. τίς δὲ ἢ παρὰ τῆς ἄλ-
λης ποταμῶς ἰδιάζουσα Φύσις. καὶ ⁹²⁾ ὁπόθεν
τὴν θερμὴν ὥραν μόνος τῶν πάντων πλημμυρεῖ,
Κ 3 πευσίβιν

91) τοῦ Νείλου-πηγαί] Vera proponit Heliodorus et ex
fide recentioris Cosmographiae, quae Lunae mon-
tibus fontes illos assignat, ut narrat Iarrius Tho-
lof. in Aethiopic. qui mira, ut ante eum etiam
alii, cum cura. Ignorasse tamen videtur originem
horum fontium antiquitas, Herodot. Euterp. περὶ
δὲ τῶν τοῦ Νείλου πηγῶν ὕδεις ἔχει λέγειν. Inuestiga-
runt Sefostris et Cambyfes, post Herodotum, Pto-
lemaeus Philadelphus et Nero. Senec. Natur.
quaest. lib. 4. interpretes ad Claudian. de Nilo,
Clearchus apud Athen. c. 6. l. 7. ait Psammeti-
chum τῶν Αἰγυπτίων βασιλέα παῖδας θρέψαι ἰχθυοφά-
γους, τὰς πηγὰς τοῦ Νείλου βυλόμενον εὔρειν. Tibull.
lib. 1. Lucan. l. 10. Diod. Sic. lib. 1. Plin. Solin.

92) ὁπόθεν τὴν θερμὴν ὥραν] Pagrus piscis apud Aegy-
ptios, mense caniculam praecedente, fluctibus cre-
bro subsiliens, inundationem Nili suo praeuentu
praenunciat, patet apud Aelian. histor. animal.
c. 19. lib. 10. Celebris autem et frequens est, tum
apud Cosmographihistoricos, tum apud naturalis hi-
storiae scriptores, quaestio, cur potius aestiuo tem-
pore, contra flum inum aliorum naturam, Nilus
intumescat et exundet, quam hyberno. Refellit
opinionem eorum Heliodorus, qui autumant, Ete-
fiarum siue Aquilonum flatibus hoc fieri, quae qui-
dem Thaletis fuit sententia, quam profert Diod.
Sic. lib. 1. Θαλῆ μὲν οὖν εἰς τῶν ἑπτὰ σοφῶν ὀνομαζό-
μενος

πρεῦσίῳ τις ἐμοὶ προσῆγε τῶν ἀσειοτέρων. ἐμῶ δὲ
ἄπερ ἐγίγνωσκον εἰπόντος, καὶ ὅσα περὶ τοῦ πο-
ταμοῦ

μενος, φησὶ τῆς ἐτησίας ἀντιπνέοντας ταῖς ἐκβολαῖς τῆ
ποταμοῦ κωλύειν εἰς θάλατταν προχεῖσθαι τὸ ῥεῦμα.
Hanc sequutus est Lucret. 9.

*Nilus in aestatei crescit, campisque redundat,
Unicus in terris Aegypti totius annis.*

*Is rigat Aegyptum, medium per saepe calorem
Aut quia sunt aestate Aquilonis ostia contra,
Anni tempore eo, quo Etesia flabra feruntur:
Et contra fluuium flantes remorantur, et undas
Cogentes sursum replent, coguntque manere.*

Hanc rationem habent ab Herodot. in Euterp. vt
Diod. Sic. lib. 1. quos sequuntur Cosmographi Plin.
Solin Mela. et naturalium scriptores, Plutarch. in
causis Physic. et in Sylla. Aduersatur huic opi-
nioni noster, vultque exundationem illam fieri qui-
dem ab Etesis, sed quod impellant ac trudent nu-
bes, quae cum Zonam torridam attigere, in Ni-
lum tunc liquefcunt. Ea est opinio Vlpian. De-
mosthenis ad Philipp. 1. vbi de Etesis. πνέουσι ἐν
δὲ ἀκμῇ τοῦ θέρους. διότι ὁ ἥλιος μετεωρότερος καὶ ἀπὸ
τῶν μεσημβρινῶν τόπων ἀρκτικώτερος γινόμενος, λύει τὰ
εἴγερά τὰ ἐν τοῖς ἀρκτοῖς. λυόμενα δὲ τὰ αὐτὰ ἐξαερεῖται
καὶ πνευματῆται, καὶ ἐκ τούτου γίνονται οἱ ἐτησιαί, καὶ
ἀπὸ τῶν ἀρκτικῶν τόπων φέρονται ἐπὶ τὴν μεσημβρίαν,
ἣ προσπίπτει τοῖς ὑψηλοτέροις ὄρεσι τῆς αἰθιοπίας, καὶ
πολλὰ καὶ ἀθρόα γινόμενα, ἀπεργάζεται ὑετοῦς, καὶ ἐκ
τῶν ὑετῶν τούτων πληροῦται ὁ Νεῖλος τοῦ θέρους.
Scholiast. autem pollonii passim l. 2. et 4. vtram-
que rationem attigit Tacit. l. 6. Ann. ne causam
suam faceret, dicit *flutibus Etesiarum implentur
vada*. Casaub. ad Strab. Legend. Cic. l. 2. de Na-
tur.

ταμοῦ τούτου βίβλοις ἰεραῖς ἀναγεγραμμένα, μόνοις τοῖς προφητικοῖς καὶ γινώσκειν καὶ ἀναγινώσκειν ἔξεσι. καὶ διελθόντος ὡς τὰς μὲν ἀρχὰς ἐκ τῶν ἀκρῶν τῆς Αἰθιοπίας, ἐσχάτων δὲ τῆς Λιβύης ἀναλαμβάνει, καθ' ὃ μέρος τὸ κλίμα τὸ ἀνατολικόν

K 4

λικόν

tur. Deor. Postquam aliam rationem addidit Lucr. loc. cit. scil. fieri illa propter magnum congestum arenae, qui possit congestus

Fluctibus aduersis oppillare ostia contra.

Tandem veram adfert

Fit quoque uti pluuiae forsitan magis ad caput eius

*Tempore eo fiant, quo Etesia flabra Aquilonum
Nubila coniciunt in eas tunc omnia partes
Scilicet ad mediam regionem eiecta diei*

Cum conuenerunt ibi ad altos denique montes

Contrusae nubes coguntur vique premuntur.

Nec foli Nilo conuenit hoc miraculum, sed et Eridano, qui intumescit exortu canis, labefactis niuibus, et liquentibus brumae pruinis, auctusque aquarum accessione, triginta flumina in Adriaticum defert mare, vt refert. Solin. c. 8. idem Inopo insulae Deli fluuio, qui idcirco a quibusdam appellatur Nilus, Callimach. hymn. Del. Plin. c. 103. lib. 2. hinc Lycophron existimauit Inopum per subterraneos meatus aquam suam e Nilo trahere. Quod autem Heliodorus ait de libris sacris, qui solis sacerdotibus cognosci ac legi possunt, habet ab Hebraeis. Nos de his Apocryphis cum interpretibus legis Mosaicae copiose alibi. Vid. interim Rabb. ad Psalm. 106. ad num. 2. Origen, epist. ad African.

λικὸν ἀπολήγον, ἀρχὴν τῆ μεσημβρία δίδωσιν αὐξεται δὲ κατὰ τὴν θερινὴν ὥραν, ἔχ' ὡς τινες ᾤθησαν πρὸς τῶν ἐτησίων ἀντικρῦ πνεόντων ἀνακοπτόμενος· ἀλλ' αὐτῶν δὴ τούτων τῶν ἀνέμων κατὰ τροπὴν τὴν θερινὴν ἀπὸ τῶν ἀρκτῶων ἐπὶ τὴν μεσημβρίαν πᾶν νέφος ἐλαυνόντων τε καὶ ὠθούντων, ἕως ἐπὶ τὴν διακεκαυμένην ζώνην συναξωσι, καθ' ἣν τῆς πρόσω Φορᾶς ἀνακόπτονται δι' ὑπερβολὴν τῆ περὶ τὰ μέρη πυρώδους πάσης τῆς πρότερον καὶ κατὰ μικρὸν ἀθροισθείσης καὶ παχυνθείσης νοτίδος ἐξατμιζομένης, καὶ τούτου λάβρων ὑετῶν ἐξηγνυμένων, ὀργᾶται ὁ Νεῖλος, καὶ ποταμὸς εἶναι οὐκ ἀνέχεται, ἀλλὰ κατεξάνισαται τῆς ὄχθης, καὶ θαλασσωσας τὴν Αἴγυπτον, τῆ παρ' ὁδῷ⁹³⁾ γεωργεῖ τὰς ἀρούρας. διὸ πιεῖν τέ ἐστὶ γλυκύ-

93) γεωργεῖ τὰς ἀρούρας] Omnes, quos supra citavimus, autores idem sentiunt, scilicet Nilum ferere Aegyptum et rigare, vt loquitur M. Felix Octau. quod facere creditur excretionem limi. Cicer. lib. 2. de Natura Deor. nihil de satione Nili, Aegyptum Nilus irrigat et cum tota aestate obrutam oppletamque tenuerit, tum recedit, mollitosque et oblimatos agros ad ferendum relinquit. Eadem Virg. 4. Georg. vers. 209. Cassiod. Formul. 6. lib. 7. Omnes illi ex versu isto Theocriti Idyll. 17.

Νεῖλος ἀναβλύζων διερᾶν ὅτε βώλακα θρύπτει.

*Humida cum Nilus diffringit robora glebae
Exundans.*

Ex hoc aduentitio limo Aegyptus dicitur χέρσος
a Lycophrone, αὐξεται γὰρ ὑπὸ τῆς κατασυρομένης ἕλης τοῦ Νεῖλου. Tzetz. ad Lycophr. quem vide pag. 25. varie autem interpretantur Aegypti diuitias,

γλυκύτατος, ἄτε ἐξ ὄμβρων οὐρανίων χορηγούμενος, καὶ θίγειν προσηνέσατος, οὐκ ἔτι μὲν θερμὸς ὡς ὅθεν ἤρξατο, ἔτι δὲ χλιαρὸς ὡς ἐκεῖθεν ἀρξάμενος. δι' ἣν αἰτίαν καὶ μόνος ποταμῶν αὐρας οὐκ ἀναδίδωσι. πάντως ἂν, ὡς τό εἶκος, ἀναδούς, εἰ καθὼς τινες ἐβουλήθησαν, ὡς πυνθάνομαι, τῶν παρ' Ἑλλήσιν εὐδοκίμων, χιόνος τηκομένης τὸ πλήρωμα ἐλάμβανε.

XIX. Ταῦτα μου καὶ τὰ τοιαῦτα διεξιόντος, ὁ ἱερεὺς τοῦ Πυθίου γνώριμος ἐμοὶ γεγονώς ἐς τὰ μάλιστα, Χαρικλῆς ὄνομα ἦν αὐτῷ, θαυμασίως, ἔφη, λέγεις. καὶ ταύτη τῇ γνώμῃ τίθειμαι καὶ αὐτός, οὕτω καὶ παρὰ τῶν ἐν Καταδούποις ἱερέων τοῦ Νείλου πυθόμενος. καὶ γὰρ πρὸς αὐτόν, ὦ Χαρικλῆς, ἔφην ἦλθες γὰρ κακέϊσε; ἦλθον, εἶπε, ὦ σωφὲ Καλάσιρι. τί δέ σε χρέος ἤγαγε; πάλιν ἠρώτων, ὁ δὲ, δυσπραξία τῶν κατὰ τὴν οἰκίαν, ἀπεκρίνατο ἢ δὴ μοι καὶ εὐπραξίας αἰτία γέγονεν. ἐμοῦ δὲ τὸ παράδοξον θαυμάσαντος οὐ θαυμάση, ἔφη, τὸ πρᾶγμα ὡς γέγονεν εἰ πύ-

K 5

θοιο.

tias, ob Nilum, siue Nili fertilitatem. Quidam simpliciter referunt ad commoda telluris, vt apud interpret. Apoll. loc. cit. Lucian. nauig. Iulian. Imperat. ep. I. πάλαι μὲν τὸν Νεῖλον ἔχοντες χορηγον. ὁ γὰρ τὴν χώραν αὐτῶν ἐπιρρέων πλητεῖν ἐπιτρέπει. Alii credunt, aurum per Nilum defluens et in Aegyptum quiescens Aegyptiis diuitiis nomen dare, Athen. lib. 5. μόνος γὰρ, ὡς ἀληθῶς, χρυσοφόρος καλούμενος Νεῖλος μετὰ τροφῶν ἀφθάνων καὶ χρυσὸν ἀκίβδηλον καταφέρει ἀκινδύνως γεωργούμενον, ὡς πᾶσιν ἐξαρκεῖν ἀνθρώποις δίκην τριπτολέμου πεμπόμενον εἰς πᾶσαν γῆν. Sed hoc intelligi potest de frumento.

Θιοιο. πεύση δὲ ὅταν σοι βουλομένω γίγηται.
 οὐκοῦν ὥρα σοι λέγειν, ἦν δ' ἐγώ. νῦν γὰρ βου-
 λομαι. μάνθανε εἶπε ὁ Χαρικλῆς, τοὺς πολλοὺς
 μετασησάμενος· καὶ γὰρ σε καὶ διὰ τι χρήσιμον,
 ἐμὸν ἀκρρατὴν γενέσθαι τῶν συμβεβηκότων πά-
 λα ἐβελόμην. Ἐμοὶ γήμαντι, παιδία οὐκ ἐγένετο.
 ὄψε δὲ ποτε καὶ βραδύ τῆς ἡλικίας, πολλὰ τὸν
 θεὸν ἱκετεύων, θυγατρῆος πατὴρ ἀνηγορεύθην,
 οὐκ ἐπ' αἰσίοις ἔσεσθαι μοι ταύτην τῆ θεῶ προα-
 γορεύσαντος. ἦλθε καὶ εἰς ὥραν γάμου, καὶ ἐξε-
 δόμην τῷ μνηστευομένω (πολλοὶ δὲ ἦσαν) τῷ παρ'
 ἐμοὶ κριθέντι καλλίσω, καὶ καθ' ἣν νύκτα συγ-
 κατακλίθη τῷ γήμαντι, κατ' αὐτὴν ἡ δυστυχῆς
 ἐτελεύτα, σκηπτοῦ τινος ἢ χειροποιήτου πυρός τοῖς
 θαλάμοις ἐμπεσόντος. καὶ τὸν ὑμέναιον ἀδόμενον
 ἔτι, διεδέχετο θρήνος· καὶ ἀπὸ τῶν πασάδων ἐπὶ
 τὸ μνήμα παρεπέμπετο· καὶ δᾶδες αἰ τὸ γαμή-
 λιον ἐκλάμψασα φῶς, αὐτὰ καὶ τὴν ἐπικηδῖον
 πυρκαϊάν ἐξῆπτον. ἐπετραγώδει τούτῳ τῷ δρά-
 ματι καὶ ἕτερον πάθος ὁ δαίμων, καὶ τὴν μητέ-
 ρα μοι τῆς παιδὸς ἀφαιρεῖται τοῖς θρήνοις ἐγ-
 καρτερήσασαν. τὸ δὲ θεήλατον τῆ κακοῦ μὴ φέ-
 ρων, ἑμαυτὸν μὲν ⁹⁴⁾ οὐκ ἐξάγω τῆ βίου, τοῖς
 θεολογοῦσιν ὡς ἀθέμιτον τὸ πρᾶγμα πειθόμενος·
 ὑπεξάγω δὲ τῆς ἐνεγκούσης, καὶ τὴν ἐρημίαν τῆς
 οἰκίας ἀποδιδράσκω. μέγα γὰρ εἰς λήθην κακῶν
 ἢ δι' ὀφθαλμῶν τῆς ψυχῆς ὑπόμνησις ἀμαυρου-
 μένη,

94) οὐκ ἐξάγω τοῦ βίου] Omnis fane veterum Theologia
 grauibus poenis eos insequuta est, qui sibi violen-
 tas manus inferebant, vt copiose patebit apud Pau-
 san. nostrum Attic.

μένη, καὶ πολλοῖς ἐμπλανηθεῖς τόποις, ἦλθον δὴ καὶ εἰς τὴν σὴν Αἴγυπτον. καὶ Καταδούπους αὐτοῦς, καθ' ἰσορίαν τῶν κατὰ ὄρυκτῶν τῆς Νείλου.

XXX. Τῆς μὲν ἔν ἐκεῖσε ἀφίξεως ἔχεις τὸν ἀπολογισμὸν ὃ φίλος, ἦν δέ σε βέλομαι παρενδήκην γνῶναι τῆς διηγήματος, μάλλον δὲ ἀληθέστερον εἰπεῖν, αὐτὸ δὴ τὸ κεφάλαιον, ἀλύοντι μοι κατὰ τὴν πόλιν, καὶ διατιθεμένῳ χολῆν, καὶ τινα τῶν παρ' Ἑλλησι σπανίων ὠνόμενῳ (ἤδη γάρ μοι τῆς λίαν ἀλγηδόνος τῷ χρόνῳ πεττομένης, ἢ πρὸς τὴν ἐνεγκῆσαν ἐπάνοδος ἐσπουδάζετο) ἀνῆρ τις πρόσσει, τὰ μὲν ἀλλὰ σεμνὸς ἰδεῖν, καὶ ἀγχινοῖαν ἀπὸ τῆς βλέμματος ἐμφανίζων, ἄρτι μὲν τὸν ἔφηβον παραλλάξας, τὴν χροῖαν δὲ ἀκριβῶς μέλας, καὶ με ἠσπάζετο, καὶ τι βούλεσθαι διαφράζειν ἔλεγεν, Ἑλληνίζων οὐ βεβαίως. ἐμοῦ δὲ ἐτοίμως ὑπακούσαντος, εἰς τινα νεῶν παρακείμενον εἰσαγαγὼν, Φύλλα τινὰ σε καὶ ῥίζας, ἔφη, τῶν Ἰνδικῶν καὶ Αἰθιοπικῶν καὶ Αἰγυπτίων ὠνόμενον ἐώρακα. εἰ δὴ ἔν ἀκραιφνῶς ταῦτα καὶ δόλος παντός ἐκτός ὠνεῖσθαι βεληθεῖς, ἐτοιμος παρέχειν. βούλομαι ἔφη, καὶ δείκνυε· ὁ δὲ, ὅψει μὲν, εἶπεν, ὅπως δὲ μὴ μικρολόγος ἔσῃ περὶ τὴν ἀγοράν. σαυτὸν παρεγγύα, ἔφη, μὴ βαρύτιμον εἶναι περὶ τὴν διάπρασιν. καὶ ὅς ὑπὸ μάλης τι βαλαντίδιον ἔχων, προκομίσας ἐπεδείκνυε λίθων πολυτίμων ὑπερφυῆς τι χεῖμα· ⁹⁵⁾ μαργαρίδες τε γὰρ ἐνῆσαν

95) μαργαρίδες] Duo haccarum pretia et tanquam ornamenta enumerat, καρῦς μικρῶ μέγεθος, καὶ κύκλον. Horat. Epod. Od. 8.

σαν εἰς καρῦου μικροῦ μέγεθος, εἰς κύκλον τε ἀκρι-
 βῶς ἀπαρτιζόμενα [καὶ λευκότητι πλείστον ἀγλαϊ-
 ζόμενα] σμάραγδοί τε καὶ ὑάκινθοι αἱ μὲν οἷα
 λήιον ἤριον χλοάζουσαι, ἐλαιώδους αὐτὰς τινὸς
 λειότητος ὑπαυγαζούσης. αἱ δὲ ἀπεμιμῶντο χροιάν
 ἀκτῆς θαλαττίας ὑπ' ἀγχιβαθεῖ σκοπέλω μι-
 κρὸν ὑποφριττούσης, καὶ τὸ ὑποκείμενον ἰαζούσης
 καὶ ἀπλῶς συμμιγῆς τις ἦν πάντων καὶ ποικίλη
 μαρμαρυγὴ τὸν ὀφθαλμὸν εὐφραίνουσα. ἄπερ
 ὡς εἶδον, ἄλλους, ἔφην, ὦρα σοι ξένη τῶνδε ἐπι-
 ζητεῖν ὠνητάς. ὡς ἔγωγε καὶ ἡ κατ' ἐμὲ περιου-
 σία, χολῆ γοῦν, εἰ καὶ ἐνὸς εἴη τῶν ὀρωμένων ἰσο-
 στάσιος. ἀλλ' εἰ καὶ μὴ πρίασθαι δυνάτὸς εἶπε,
 δῶρόν γε λαμβάνειν οὐκ ἀδύνατος. ἐγὼ μὲν οὐκ
 ἀνίκανος ἔφην, δῶρόν γε λαμβάνειν. σὺ δ' οὐκ οἶδ'
 ὅ, τι βουλόμενος παίζεις ἡμᾶς. οὐ παίζω εἶπεν,
 ἀλλὰ καὶ σφόδρα σπουδάζω, καὶ ἐπόμνυμί γε
 τὸν ἰδρυμένον ἐνθάδε θεόν, ἅπαντα δώσειν, εἰ πρὸς
 τούτοις καὶ ἕτερον δῶρον ὑποδέξασθαι βεβηθεῖς,
 πολὺ τούτων ἐριτιμότερον. ἐγέλων πρὸς ταῦτα
 τοῦ δὲ τὴν αἰτίαν πυνθανομένου· ὅτι γελοῖον, ἔφην,
 εἰ τηλικαῦτα δῶρα καθυπιχνόμενος, προσέτι καὶ
 μισθὸν

*Nec fit marita quae rotundioribus
 Onusta bacis ambulet.*

Multa de bacis Athen. lib. 3. Plin. cap. 35. lib. 9.
 dixit autem χλοάζουσαι, vt in similibus Pifid.
 Cosmurg.

Πόθεν κλοάζει τῶν σμαράγδων ἡ φύσις.

De quo nos diximus ad illud Petron.

*Smaragdum ad quam rem viridem, pretiosum
 vitrum?*

μιαθὸν ἐπαγγέλλη, πολὺ τῶν δώρων αὐτῶν ὑπερ-
 φέροντα. πίστευε εἶπε. ἀλλ' ἐπόμνυε καὶ αὐτὸς, ἢ
 μὴν ἄριστα, χρήσασθαι τῷ δώρῳ, καὶ ὡς ἂν αὐ-
 τὸς ὑφηγήσωμαι. ἐθαύμαζον μὲν, ἀπορῶν ἐπό-
 μνυον δὲ τηλικαῦτα ἐλπίζων. ἐπειδὴ δὲ μοι ὁμώ-
 μοσο, ὡς ἐκεῖνος ἐπέσκηπτεν, ἄγει με παρ' αὐ-
 τὸν, καὶ δείκνυσι κόρην, ἀμήχανόν τι καὶ δαιμό-
 νιον κάλλος· ἦν αὐτὸς μὲν ἑπταετῆ γεγονέναι ἔλε-
 γεν, ἐμοὶ δὲ καὶ ὥρα γάμου πλησιάζειν ἑώκει.
 ἔτις ἄρα ⁹⁶⁾ κάλλους ὑπερβολή, καὶ εἰς μεγέ-
 θους ἔμφασιν φέρει προαθήκη, καὶ γὰρ μὲν ἀχα-
 νῆς εἰσήκειν ἀγνοία τε τῶν γιγνομένων καὶ ἀκο-
 ρέσω θεῶν τῶν ὀρωμένων.

XXXI. Ὁ δὲ ἀρχεται λόγων τοιῶνδε. Ταύτην
 ἦν ὀρέας, ξένη, Φησὶν, ἢ μὲν τεκῆσα, δι' αἰτίαν
 ἦν γνώση μικρὸν ὑπερον, ἐν σπαργάνοις ἐξέθετο,
 τύχης ἀμφιβολία τὰ κατ' αὐτὴν ἐπιτρέψασα,
 ἐγὼ δὲ προστυχῶν, ἀνειλόμην· ἔδὲ γὰρ ἦν μοι
 θεμπτὸν ἐν κινδύνῳ ψυχὴν ἀπαξ ἐνανθρωπήσα-
 σαν παριδεῖν. ἐν γὰρ καὶ τῆτο παράγγελμα τῶν
 γυμνῶν παρ' ἡμῖν σοφῶν, ὧν ἀκουσῆς εἶναι χρο-
 νοῖς ὀλίγῳ πρόθεν ἠξίωμα. καὶ ἄλλως καὶ τὸ
 παιδίον αὐτόθεν μεγὰ τι καὶ θεῖον τῶν ὀφθαλ-
 μῶν ἐξέλαμπεν· οὕτω μοι περισκοποῦντι, ⁹⁷⁾ γοργ-
 γόν τε καὶ ἐπαγωγὸν ἐνεῖθε. συνεχέκειτο δὲ αὐτῷ
 καὶ

96) κάλλους ὑπερβολή] Eadem notat Aelian. ποικιλ. cap. I.
 lib. 13. in descriptione Atalantae μέγεθος μὲν γὰρ
 ἔτι παῖς ἦσα, ὑπὲρ τὰς τελείας ἦν γυναῖκας.

97) γοργόν τε καὶ ἐπαγωγόν] vt lib. 3. ὄμμα γοργόν ἐν
 ἠδονῇ lib. 7. ἔρασον ἄμα καὶ γοργόν προσβλέπων. De
 clarigatione Sifimithris locus benignior singularis.

καὶ λίθων ὄρεμος, ὃν ἀρετίως ἐπεδείκνυον, καὶ ταμνία τις ἀπὸ σθητικοῦ νηματος ἐξυφασμένη, γράμμασι ἐγχωρίοις καὶ διηγήματι τῶν κατὰ τὴν παῖδα κατάστικτος τῆς μητρὸς, οἶμα, σύμβολα, ταῦτα καὶ γνωρίσματα τῇ κόρῃ προμηθευσάμενης. ἅπερ ὡς ἀνέγνω, πόθεν τέ ἐστὶ καὶ τίνος ἔγνω, εἰς ἀγρόν τε κομίζω πόρρω τῆς πόλεως ἀπωκισμένον, καὶ ποιμέσιν ἑαυτοῦ τρέφειν παραδούς, μηδενὶ τε φράζειν ἐπαπειλήσας, τὰ συνεκτεθέντα κατεῖχον, τοῦ μὴ τινα ἐπιβουλήν γενέσθαι αὐτὰ τῇ κόρῃ. τὰ μὲν οὖν πρῶτα οὕτως ἐλάμβανεν. ἐπεὶ δὲ τοῦ χρόνου προϊόντος, ἢ τῆς κόρης ἀκμὴ καὶ μείζονος ὥρας ἐφαντάζετο τοῦ εἰωθότος (τὸ κάλλος δ' οὐδ' ἂν ὑπὸ γῆν κρυπτόμενον ἔλαθεν, ἀλλὰ μοι δοκεῖ, κἂν ἐκεῖθεν διεκλάμψαι) δείσας μὴ φωτιθεῖη τὰ κατ' αὐτὴν, καὶ ἀπόλοιτο μὲν αὕτη, παραπολαύσω δὲ τινος καὶ αὐτὸς ἀηδοῦς, ἐκπεμφθῆναι πρεσβευτῆς παρὰ τὸν Αἰγυπτῆ σατραπὴν ἐπραγματευσάμην, καὶ ἤκω ταύτην συνεπαγόμενος, διαδέσθαι τὰ κατ' αὐτὴν ἐνθυμῶμενος. καὶ τῷ μὲν, ὅσον οὐδέπω περὶ ὧν ἤκω διαλεχθήσομαι. χρηματίσαι γὰρ ἡμῖν τήμερον ἐπηγγείλατο. σοὶ δὲ καὶ θεοῖς τοῖς οὕτως ἐπιτρέψασιν ἐγχειρίζω τὴν κόρην ἐπὶ συνθήκαις ταῖς ἐνωμότως ἡμῖν γενομέναις, ἡμῖν ἐλευθέραι ταύτην ἔξειν, καὶ ἐλευθέρω πρὸς γάμον ἐκδώσειν ταύτην, ἣν δὴ καὶ αὐτὸς κομίζῃ παρ' ἡμῶν, μᾶλλον δὲ τῆς ἐκθεμένης μητρὸς. πισεύω δὲ σε πάντα ἐμπεδώσειν τὰ ὠμίλημένα, τοῖς δὲ ὄρκοις ἀποθαρσῶν, καὶ τὸν σὸν τρόπον ἐκ πολλῶν τῶν ἡμερῶν, ὧν ἐνθάδε διάγεις, Ἑλληνικὸν ὄντα τῶντι περιειργασμένος.

XXXII. Ταῦτά σοι νῦν εἶχον λέγειν ἐπιτετμη-
 μένως, καλούσης με τῆς κατὰ τὴν πρεσβείαν
 χρείας. τὰ σαφέστερα δὲ καὶ ἀκριβέστερα τῶν κα-
 τὰ τὴν κόρην, εἰς αὐριον μυηθήσῃ περὶ τὸν νεῶν
 τῆς Ἰσιδος ἐντυχῶν. ἐποίουν οὕτως καὶ παραλα-
 βῶν τὴν κόρην, ἦγον ἐπικαλύψας ὡς ἑμαυτὸν.
 κακείνην μὲν τὴν ἡμέραν εἶχον ἐν θεραπείᾳ, πολ-
 λά φιλοφρονούμενος, καὶ πολλὴν τοῖς θεοῖς ὁμο-
 λογοῦν χάριν, αὐτόθεν τὲ ἑμαυτοῦ θυγατέρα,
 καὶ ἐνόμιζον καὶ ὠνόμαζον. εἰς δὲ τὴν ὑσεραίαν
 ἅμα ἡμέρα, λίαν ἐσπουδασμένως ἐπὶ τὸν νεῶν τῆς
 Ἰσιδος, οὐπὲρ συνετέτακτό μοι πρὸς τὸν ξένον, ὤρ-
 μησα, καὶ πλείστα ἐμπεριπατήσας, ἐπειδήπερ
 ἐφαίνετο οὐδαμοῦ, παραγενόμενος εἰς τὰ σατρα-
 πεία, τὸν πρεσβευτὴν τῶν Αἰθιοπῶν εἴτις ἑώρα
 ἐπυνθανόμην. καὶ μοί τις ἀπήγγελλεν, ὡς ἐξωρ-
 μησε, μᾶλλον δὲ ἐξελήλαται, πρὸ ἡλίου δυσμῶν,
 εἰ μὴ τῶν ὄρων ἐκτὸς γένοιτο, θάνατον αὐτῷ τοῦ
 σατραπίου διαπειλήσαντος. ἐμοῦ δὲ ἐρομένου τὴν
 αἰτίαν ὅτι, ἔφη, ὁ ἀπαγγέλλων ἐπέταττεν,
 ἀπέχεσθαι τῶν σμαραγδαίων μεταλλῶν ὡς Αἰθιο-
 πία προσηκόντων. ὑπέστρεφον ἀνιαρῶς ἄγαν δια-
 τεθεῖς, καὶ ὥσπερ οἱ βαρεῖαν τινὰ πληγὴν εἰλη-
 φότες, ὅτι δὴ μοι γνῶναι μὴ ἐξεγένετο τὰ κατὰ
 τὴν κόρην, τίς, ἢ πόθεν, ἢ τίνων. μὴ θαυμάσης,
 εἶπεν ὁ Κνήμων ἀχάλλω γὰρ καὶ αὐτὸς οὐκ ἀκού-
 σας, ἀλλ' ἴσως ἀκῆσομαι. ἀκῆτη, ἔφη ὁ Κα-
 λάσιρις.

XXXIII. Νυνὶ δὲ ἄπερ ἐξῆς ἐπέραινεν ὁ Χαρι-
 κλῆς, εἰρήσεται. ἐπειδὴ γὰρ, Φησὶν, εἰς τὸ δωμα-
 τιον ἦλθον, ὑπαντᾷ τέ μοι ἢ παῖς, καὶ ἔλεγε
 μὲν οὐδέν, ἔπω τῆς Ἑλλάδος συνιεῖσα Φωνῆς. ἀπὸ
 δὲ

δὲ τῆς χειρὸς ἠσπάζετο, καὶ με πρὸς τὸ Φαιδρό-
 τερον ὀφθεῖσα μόνον ἀνίησιν. ἐθαύμαζόν τε, ὅτι
 καθάπερ οἱ ἀγαθοὶ καὶ εὐγενεῖς τῶν σκυλάκων,
 πάντα τινα καὶ ἐπ' ὀλίγον ἐγνωσμένον σαίνουσιν,
 οὕτω κακείνη τῆς ἐμῆς περὶ αὐτὴν εὐνοίας ὀξέως
 ἤθετο, καὶ ὡς πατέρα περιεῖπεν. ἔγνω οὖν μὴ
 ἐνδιατρίβειν τοῖς καταδούποις, μὴ δὴ τις καὶ δαί-
 μονος βασικανία τῆς δευτέρας με θυγατρὸς σερή-
 σειε· καὶ διὰ τοῦ Νείλου κατάρας ἐπὶ θάλατταν,
 ἐπιτυχῶν τε νεῶς, ἀνηγόμην τὴν ἐπ' οἴκου. καὶ ἔστι
 νῦν ἡ παῖς ἐνταῦθα σὺν ἐμοί. παῖς μὲν ἔσα ἐμῆ,
 καὶ ὄνομα τοῦμόν ὀνομαζομένη· σαλεύω γὰρ ἐπ'
 αὐτῇ τὸν βίον. καὶ ἔστι τὰ μὲν ἄλλα καὶ εὐχῆς
 κρείττων· οὕτω τάχιστα μὲν τὴν ἑλλάδα γλῶτταν
 εἴλκυσε, τάχιστα δὲ εἰς ἀκμὴν ⁹⁸) καθάπερ ἔρνος
 τι τῶν εὐθαλῶν ἀνέδραμεν. ὠραιότητι δὲ σώμα-
 τος οὕτω δὴ τὰς πᾶσας υπερβέβληκεν, ὥστε
 πᾶς ὀφθαλμὸς ἑλληνικὸς τε καὶ ξένος ἐπ' αὐ-
 τὴν φέρεται. καὶ ὅπου δὴ φαινομένη ναῶν, ἢ δρό-
 μων ἢ ἀγορῶν, καθάπερ ἀρχέτυπον ἀγαλμα πᾶ-
 σαν ὄψιν καὶ διάνοιαν ἐφ' ἑαυτὴν ἐπιστρέφει. ἀλλ'
 αὕτη τοιαύτη τις οὔσα, λυπεῖ με λύπην ἀνίατον.
 ἀπη-

98) καθάπερ ἔρνος] Omnes fere comparationes Heliodori
 ex comparationibus Homeri, ut antea notauimus,
 sic hoc loci, ex Homer. Iliad. 6. ἀνέδραμεν ἔρνεϊ
 ἴσος quem locum interpretatur Aelian. ποικιλ. cap.
 14. lib. 12. sic Odysf. ξ. θρέψαν θεοὶ ἔρνεϊ ἴσον. Theo-
 crit. Idyll. 29. vers. 27.

Ἄτε ἀνέδραμεν ὄγμος ἀρέρα.
 Ἡ κάπω κυκάρισσος.

Idem in Thalyfuis. Eadem comparatio apud ceteros etiam poetas.

ἀπηγόρευται παρ' αὐτῆ γάμος· καὶ παρθενεύειν
 τὸν πάντα βίον διατείνεται, καὶ ⁹⁹⁾ τῆ Ἀρτέμιδι
 ζάκορον ἑαυτὴν ἐπιδούσα, θήραις ταπολλὰ χο-
 λάζει, καὶ ἀσκέει τοξείαν. ἐμοὶ δέ ἐστιν ὁ βίος
 ἀφόρητος, ἐλπίσαντα μὲν ἀδελφῆς ἑμαυτοῦ παι-
 δι ταύτην ἐκδώσειν, καὶ μάλαγε ἀσείω καὶ χα-
 ριέντι, λόγον τε καὶ ἡθος νεανίσκῳ, ἀποτυγχάνου-
 τι δὲ διὰ τὴν ταύτης ἀπηνῆ κρίσιν. οὔτε γὰρ θε-
 ραπεύων, οὔτε ἐπαγγελλόμενος, οὔτε λογισμοὺς
 ἀνακινῶν, πείσασα δεδύνημαι. ἀλλὰ, τὸ χαλεπώ-
 τατον, ¹⁰⁰⁾ τοῖς ἐμοῖς (τὸ τῆ λόγου) κατ' ἐμοῦ κέ-
 χρηται

99) τῆ Ἀρτέμιδι ζάκορον] Haec pagina transcripta est ex
 Callimachi hymno εἰς Ἀρτεμ. Aelian. παικιλ. c. I.
 lib. 13. ἑσθλὴν δὲ ἡσθῆτο ἀπράγμονα, καὶ τοιαύτην,
 οἷαν μὴ ἀποδεῖν τῆς Ἀρτέμιδος. ἔλεγε γὰρ ζηλῶν αὐτὴν
 καὶ ἐν τούτῳ, καὶ ἐν τῷ παρθένον εἶναι διὰ τέλος ἐθέ-
 λειν, sic lib. 3. Ἀφροδίτην καὶ γάμον ἀτιμάζουσα καὶ
 μέχρις ὄνοματος.

100) τοῖς ἐμοῖς κατ' ἐμοῦ - πτεροῖς] Notum est prouerbium
 notatum ab Andrea Schotto. *Nostris ipsorum alis
 carimur.* Sic apud Ouid. poëmat. de Nuce. tangit
 eleganter hoc prouerh. Aristen. epist. 23. lib. 1.
 οἱ γὰρ εὐτυχεῖς ἀντερασαι, ἄτε δὴ μετὰ τοσαῦτα νει-
 κηκότες φιλοτιμότερον δῶρῆναι τῆ ποθειμένη, καὶ πρό-
 κρίνονται μοῦ τοῖς δῶροισι κατὰ τῶν ἐμῶν ἐμὲ πολεμῶν-
 τες, μεταπεττεύσσι μοι τῆς φιλίας κύβον. Plaut. Am-
 phitr. Act. I. sc. 1.

*Itaque me malum esse oportet, callidum, astu-
 tum admodum*

*Atque hunc telo suo sibi malicia a foribus
 pelleret.*

Apul. Miles. lib. 5. *praeclarus ille sagittarius ipse
 me telo meo percussit.* Leg. Casaub. ad Athen. cap.
 12. lib. 11. prouerb. ἰφ' ἐμῶν Hesych.

χρηται πτεροῖς, καὶ τὴν ἐκ λόγων πολυπειρίαν, ἣν ποικίλην ἐδίδαξάμην πρὸς κατασκευὴν τῆς τοῦ ἄριστον ἡρῆσαι βίον, ἐπανατείνεται. ἐκθειάζουσα μὲν παρθενίαν, καὶ ἐγγὺς ἀθανάτων ἀποφαινουσα, ἀχραντον καὶ ἀκήρατον καὶ ἀδιάφθορον ὀνομάζουσα. ἔρωτας δὲ καὶ Ἀφροδίτην καὶ πάντα γαμήλιον θίασον ἀποσκορακίζουσα. πρὸς ταῦτα δὴ σε βοηθὸν ἐπικαλοῦμαι, καὶ διὰ τοῦτο καιροῦ λαβόμενος, καὶ ἀφορμῆς τῆς ἐκ ταυτομάτου πῶς ἐνδοθείσης, μακροτέρου πρὸς σε τῆς διηγήματος ἐδεήθην, καὶ δὸς τὴν χάριν ᾧ γὰρ Καλάσιρι σοφίαν τινὰ καὶ ¹⁰¹⁾ ἰῦγγα κίνησον ἐπ' αὐτήν

101) ἰῦγγα] Emendandus in hac voce Hesych. vbi legitur τῶγγα, leg. ἰῦγγα, ὀρενιθάριον τι. Quid sit ἰῦγ, varie tradunt Grammatici. Quidam ἔρωτα pure interpretantur. Alii, quod et communius, vt patet apud scholiast. Lycophr. et Theocriti, et Etymolog. pro mota cilla. Mira sunt, quae de illa narrat Izac. ad Lycophr. hac sc. incantatrices mulieres vti ad amorem conciliandum, illius intestina suspendi ad amoris medelam, eam a Venere Iasoni datam ad decipiendam Medeam, olim eam mulierem fuisse suadelaē vel echus ac panis filiam, et caetera, quae ibi fabulantur, Apul. Apol, vbi in versibus Laelii lubens legerem,

Philtrā omnia undique erunt,

Antiphates, ilex quaeritur

Trochiscili, unguēs, taeniae, etc.

Reliqua, vt Scalig. Suid. Pollux. Cerais idem praestat, vt patet apud Tzet. ad Lycophron. in tertio versu placet unguēs retinere, vt in editione nostra retinemus. Vide confirmatam lectionem a V. CL.

G. Gaulm.

αὐτὴν Αἰγυπτίαν· πείσον ἢ λόγοις ἢ ἔργοις γνωρί-
σαι τὴν εαυτῆς Φύσιν, καὶ ὅτι γυνὴ γέγονεν εἰδέ-
ναι. βουλομένῳ δέ σοι τὸ πρᾶγμα ῥάδιον. οὔτε
γὰρ ἀπρόσμικτος ἐκείνη πρὸς τοὺς λόγους τῶν
ἀνδρῶν, ἀλλὰ τὸ πλεῖστον τούτοις συνόμιλος ἐπαρ-
θενεύθη, καὶ οἴκησιν οἰκεῖ σοι τὴν αὐτὴν ἐνταῦθα,
102) ἐντὸς Φημί τῷ περιβόλῳ καὶ περὶ τὸν νεών.
ἐκέτην με γιγνόμενον μὴ παρίδης, μὴ δὲ συγχω-
ρήσης ἀπαιδα καὶ ἀπαραμύθητον καὶ διαδόχων
ἔρημον ἐν γῆρα βαρεῖ διαγείν· μὴ πρὸς Ἀπόλλωνος
αὐτοῦ καὶ τῶν ἐγχωρίων σοι θεῶν. ἐδάκρυσα ταύ-
των ἀκούων ὦ Κνήμων. ἐπειδὴ κακέϊνος οὐκ ἀδά-
κρυτον τὴν ἱεσσίαν προσῆγε, καὶ ἐπηγγελόμην,
εἴ τι δυναίμην, συλλήψεσθαι.

XXXIV. Καὶ ἔτι περὶ τούτων διασκηνοποιουμένων
ἡμῶν, εἰςδραμών τις ἀπήγγειλε τὸν ἀρχιερέων
τῶν Αἰνειαίων ἐπὶ θύραις ὄντα πάλαι διοχλεῖν,
καὶ παρακαλεῖν τὸν ἱερέα παρεῖναι, καὶ καταρχεῖν
τῶν ἱερῶν. ἐμοῦ δὲ ἐρομένου τὸν Χαρικλέα, τίνες οἱ
ἰνειαῖνες, ἢ τίς ἡ θεωρία, καὶ ἦν ἄγουσι θυσίαν
L 2 οἱ

G. Gaulm. ad Eustath. Imo vngues ea de causa
censemus retinendum, quod illex interpretetur τὴν
ἴγνα. Quanquam sciamus verbenas, viscum, fur-
culos, et alia eiusm. esse ilices, nec ignoremus,
quid de imagunculis et ilicibus alii dixerint.

102) ἐντὸς περιβόλου] Intra consecutum, in parte templi
contigua, de qua copiose Arnob. lib. 6. qui con-
secutum insuper pro templo vsurpat, vt Clemens
Alexandr. in protrept. σικκὸν et περιβολον. Locus in
primitiua Ecclesia, vbi Catechumenis scriptura le-
gebatur. Caput singulare in Mixtis meis.

οὐ μὲν Αἰνείανες, ἔφη, Θετταλικῆς ἐστὶ μοίρας τὸ
 εὐγενέστατον, καὶ ἀκριβῶς ἑλληνικόν, ἀφ' ἑλληνοσ
 τῆ Δευκαλίωνος, τὸ μὲν ἄλλο τῷ ¹⁰³⁾ Μαλιακῷ
 κόλπῳ παρατεινόμενον· μητρόπολιν δὲ σεμνυνόμε-
 νον Ἵπάταν, ὡς μὲν αὐτοὶ βούλονται, ἀπὸ τῆ τῶν
 ἄλλων ὑπατεύειν καὶ ἀρχεῖν ὠνομασμένην· ὡς δὲ
 ἑτέροις δοκεῖ, διότι περὶ ὑπὸ τῆ Οἰτη τῷ ὄρει κατώ-
 κισται. ἡ δὲ Θυσία καὶ ἡ Θεωρία τετραετηρίδα ταύ-
 την, ὅτε περὶ καὶ ὁ Πυθίων ἀγών (ἔστι δὲ νῦν ὡς
 οἶδα) πέμπουσιν Αἰνείανες Νεοπτολέμῳ τῷ Ἀχιλ-
 λέως· ἐνταῦθα γὰρ ἐδολοφονήθη πρὸς αὐτοῖς τοῖς
 τῆ Πυθίου βωμαῖς, ὑπ' ὀρέσου τῆ Ἀγαμέμνονος.
 ἡ δὲ νῦν Θεωρία καὶ πλεονεκτεῖ τὰς ἄλλας. Ἀχιλ-
 λείδης γὰρ εἶναι σεμνύνεται ὁ τῆς Θεωρίας ἐξ ἀρ-
 χων. συνέτυχον γὰρ τῇ προτεραίᾳ τῷ νεανίσκῳ,
 καὶ μοι ἀληθῶς ἔδοξε τοῖς Ἀχιλλείδαις ἐμπρέ-
 πειν, τοιῶτός ἐστι τὴν μορφὴν καὶ τοσῶτος ἰδεῖν τὸ
 μέγεθος, ὡς βεβαιούν τῇ θεᾷ τὸ γένος. ἐμοῦ δὲ
 θαυμάσαντος, καὶ πῶς Αἰνείανων γένος τυγχά-
 νων, Ἀχιλλείδην ἑαυτὸν ἀναγορεύει, Φήσαντος
 (ἡ γὰρ Ὀμήρου τῆ Αἰγυπτίου ποιήσις τὸν Ἀχιλλέα
 Φθιώτην ἐνδείκνυται) ὁ μὲν νεανίσκος, ἔφη ὁ Χαρ-
 κλῆς, καὶ ὀλοχερῶς Αἰνείαναι τὸν ἥρωα διαγωνί-
 ζεται τὴν Θέτιν ἐκ τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου γή-
 μασται

103) κόλπῳ Μαλιακῷ] De quo Iuret. ad Symmach. Ca-
 faub. ad Strabon. Scalig. ad Catull. Tangit Flor.
 cap. 6. lib. 3. de Hypata copiose interpretes Apul.
 ad lib. 2. Miles. dicitur Maleae ἀκρωτήριον γαμφυ-
 λαὶ ἢ σιαγόνες ἔχον Tzetz. ad Lycophr. Bernart. ad
 Stat. Cosmographus, qui proxime sequetur Lati-
 nus a me factus.

μασθαι τῷ Πηλεΐ, καὶ ¹⁰⁴⁾ Φθίαν τὸ περὶ τὸν κόλ-
πον τοῦτον ὀνομάζεσθαι πάλαι διατεινόμενος. τοὺς
δὲ ἄλλους δι' εὐδοξίαν τῶ ἀνδρὸς ἐφελκομένους
ἑαυτοῖς ἐπιψεύδεσθαι. καὶ ἄλλως δὲ ἑαυτὸν ἐγ-
γράφει τοῖς Αἰακίδαις, Μενέαιον ἑαυτοῦ προπά-
τορα καταφέρων τὸν Σπερχειῖ παῖδα καὶ Πολυ-
δάρας τῆς ἐκ Πηλέως, ὃς καὶ Ἀχιλλεῖ συνεστρά-
τευσεν ἐν πρώτοις ἐπὶ Ἴλιον. καὶ τῆς πρώτης τῶν
Μυρμιδόνων διὰ τὸ συγγενὲς ἐξῆρχε μοίρας. τῷ
δὲ Ἀχιλλεῖ πάντοθεν περιφυσόμενος, καὶ πανταχό-
θεν αὐτὸν τοῖς Αἰνειᾶσιν οἰκειούμενος, τεκμήριον
λαμβάνει πρὸς τοῖς ἄλλοις οἷς καταλέγει, καὶ τὸν
ἐναγισμὸν τὸν Νεοπτολέμῳ πεμπόμενον, οὗ σύμ-
παντες, ὡς Φησὶν, Αἰνειᾶσιν ἐξεχώρησαν Θεσσα-
λοὶ, τὸ ἐγγυτέρους εἶναι τοῦ γένους προσμαρτυ-
ροῦντες. ἐκείνοις μὲν οὖν οὐδεὶς Φθόνος ἔφην, ᾧ
Χαρίκλες, ἢ χαρίζεσθαι ταῦτα, ἢ καὶ ἐπάλη-
θεύειν ἑαυτοῖς. τὸν δὲ ἀρχιδέωρον εἰσκαλεῖσθαι
πρόσταξον, ὡς ἔγωγε αὐτοῦ μανικῶς ἀνεπτέρω-
μα πρὸς τὴν θῆαν.

XXXV. Ἐπένευσεν ὁ Χαρίκλῆς. καὶ εἰσῆλθεν ὁ
νεανίσκος, Ἀχιλλεῖόν τι τῶντι πνέων, καὶ πρὸς ἐκεῖ-
νον τὸ βλέμμα καὶ τὸ φρόνημα ἀναφέρων. ¹⁰⁵⁾ ὄρ-

L 3

θός

104) φθίαν] Qui Phthiam habitant proprie dicuntur Pe-
lasgi. Scholiast. Apoll. l. 1 et 3. de Achille Phthio-
ta passim Homerus, legenda est haec historia apud
Eustath. ad Iliad. 2.

105) ὄρθος τὸν αὐχένα] Hanc formae descriptionem mu-
tuatus est Heliodor. ab Aeschilo septem ad Theb.
p. 97. quem vide. Sic lib. 7. αὐχένα ὄρθιον καὶ ἐλευ-
θερον ὑπὲρ τῆς ἄλλης αἴρων.

θός τὸν αὐχένα, ¹⁰⁶⁾ καὶ ἀπὸ τῆς μετώπου τὴν κόμην καὶ πρὸς τὸ ὄρθιον ἀναχαιτίζων. ἢ εἰς ἐνεπαγγελία θυμοῦ, καὶ οἱ μυκτῆρες ἐλευθέρως τὸν αἶρα εἰσπνέοντες· ὄφθαλμός, οὐπω μὲν χαροπός, χαροπώτερον δὲ μελαινώμενος, ¹⁰⁷⁾ σοβαρώτερόν τε ἅμα καὶ οὐκ ἀνέραςτον βλέπων, οἶον θαλάσ-

106) καὶ ἀπὸ τοῦ μετώπου] Modus triplex et forma demittendorum a fronte in occiput capillorum, siue varius modus reiicinae siue relicinae frontis. Vel enim capillus a fronte in altum et verticem reiiciebatur sponte, quoties hirti ac hirsuti capilli tanquam setae eriguntur, aut artificio, sed rusticano, quales capilli veterum Gallorum, apud Diod. Sic. lib. 5. vel artificio venustatis, ut pectine siue licio. talem describit Apollinem Apul. lib. 1. Florid. vbi legam. Crines eius praemissis antiis et promissis caproneis antependuli et propenduli. Et patet apud Lucil. lib. 7.

Aptari caput atque comas fluitare capronas.

Legend. V. CL. Theod. Marcil. ad Tertull. *de Pallio*. sic lib. 3. καὶ τοῦ μετώπου τὰς βοσρύχους παρασέλευσα. Legend. Philostrat. Tabul. Achill. interp. Theocr. ad Idyll. 5.

107) σοβαρώτερον καὶ ὅτι ἀνέραςτον βλέπων] Sic Batylli oculos pingi voluit Anacreon.

Μέλαν ὄμμα γοργὸν ἔστω

Κεκερασμένον γαλήνῃ.

Quos versus sibi propofuisse videtur Heliodorus, dum subiungit οἶον θαλάσσης ἀπὸ κόματος εἰς γαλήνῃ ἄρτι λεαινομένης. Aristenet. ep. 10. lib. 1. τὸν δὲ
κέαν

θαλάσσης ἀπὸ κύματος εἰς γαλήνην ἄρτι λεαι-
νομένης. ἐπεὶ δὲ ἡμᾶς τὰ εἰωθότα ἠσπάσατο,
καὶ τῶν ἀμοιβαίων ἔτυχεν, ὥραν εἶναι τοῦ τῆν
θυσίαν τῷ θεῷ προσάγειν ἔλεγεν, ὡς ἂν καὶ
τὸν ἐναγισμὸν τῷ ἥρωι καὶ τὴν ἐπ' αὐτῷ πομπήν
κατὰ καιρὸν ἐν δευτέροις ἐπιτελεῖν ἐγγένοι-
το. γινέσθω ἔφη ὁ Χαρίκλῆς. καὶ ἀνιστάμενος,
ὄψει, ἔφη πρὸς με, καὶ τὴν Χαρίκλειαν τήμε-
ρον, εἰ μὴ πρότερον εἶδες. συμπαρεῖναι γὰρ καὶ
τὴν Ζάκορον τῆς Ἀρτέμιδος τῇ πομπῇ καὶ τοῖς
ἐναγισμοῖς τῷ Νεοπτολέμῳ πάτριον. ἐμοὶ δὲ ἡ
παῖς ὦ Κνήμων, ἐώρατο ἤδη πολλάκις, καὶ θυ-
σιῶν συνεφῆπτο, καὶ λόγων ἱερῶν εἴ τι ποτε
ἐπύθετο. ἀλλ' ὅμως ἐσιώπων, τὸ μέλλον ἀπεκ-
δεχόμενος. καὶ ἅμα τὴν ὁρμὴν ὡς ἐπὶ τὸν νεῶν
ἐποιοῦμεθα· πάντα γὰρ ἤδη παρεσκευάστο τὰ
πρὸς τὴν θυσίαν τοῖς Θετταλοῖς. ἐπεὶ δὲ ἡμεῖς
τε πρὸς τοῖς βωμοῖς ἐγενόμεθα, καὶ ὁ νεανίας ἤδη
τῶν ἱερῶν κατῆρχε, προκατευξαμένου τοῦ ἱερέως
ἐκ τῶν ἀδύτων ἀναφθέγγεται ἡ Πυθία τοιαύδε.

τὴν χάριν ἐν πρώτοις, αὐτὰρ κλέος ὕσατ'
ἔχουσαν,

φράζεσθ' ὦ Δελφοί, τὸν τε θεᾶς γενέτην,
οἱ νηὸν προλιπόντες ἐμὸν, καὶ κῦμα τεμόντες,
ἤξοντ' ἡελίξ πρὸς χθόνα κυανέην,
τῆπερ ἀριστοβίων μέγ' αἰέθλιον ἐξάψονται,
Δευκὸν ἐπὶ κροτάφῳ σέμμα μελαινομένων.

L 4

XXXVI.

νέον ἐκόσμου ὀφθαλμοὶ φαιδρὸι μὲν, ὡς καλοὶ, φοβεροὶ
δὲ, ὡς σῶφρονες.

XXXVI. Ταῦτα μὲν ὡς ἀνεῖπεν ὁ Θεός, ἀμηχανία πλείστη τοὺς περιεσῶτας εἰσεδύετο, τὸν χρησμὸν ὃ, τι βάλοιτο φράζειν ἀποροῦντας. ἄλλος γὰρ πρὸς ἄλλό τι τὸ λόγιον ἔσπα, καὶ ὡς ἕκαστος εἶχε βεβλήσεως, ἔτω καὶ ὑπελάμβανεν. ἔπω δὲ ἔδεις τῶν ἀληθῶν ἐφήπτετο. χρησμοὶ γὰρ καὶ ¹⁰⁸⁾ ὄνειροι τὰ πολλὰ τοῖς τέλεσι κρινονται. καὶ ἄλλως οἱ Δελφοὶ πρὸς τὴν πομπὴν ἐπτοχήμενοι, μεγαλοπρεπῶς ἠύτρεπισμένην, ἠπέιγοντο, τὰ χρησθέντα πρὸς τὸ ἀνιχνεύειν ἀκριβῆς ἀμελήσαντες.

108) ὄνειροι τὰ πολλὰ] Omnes qui scripsere de infomniis.

ΗΛΙΟΔΩΡΟΥ ΑΙΘΙΟΠΙΚΩΝ

ΛΟΓΟΣ Γ.

Caput. I.

πει¹⁾ δὲ ἡ πομπὴ καὶ ὁ σύμπασις ἐνα-
 γισμὸς ἐτελέσθη. καὶ μὴν οὐκ ἐτε-
 λέσθη πάτερ, ὑπολαβὼν ὁ Κνήμων.
 ἐμὲ γοῦν οὐπω θεατὴν ὁ σὸς ὑπέστησε
 λόγος, ἀλλ' εἰς πᾶσαν ὑπερβολὴν
 ἠττημένον τῆς ἀκροάσεως, καὶ αὐτοπτῆσαι σπεύ-
 δοντα τὴν πανήγυριν, ὥσπερ κατόπιν ἐορτῆς ἤκου-

Λ 5

τα

1) Ἐπεὶ δὲ ἡ πομπή] Hac tres aut quatuor priores pagi-
 nae libri, quem interpretandum suscipimus, eximia
 duo praemonstrant, quae sola ubicunque vel desi-
 derari, vel reperiri possunt. Nam et pompam
 ὀνομασίην, ut loquitur, exhibet, eamque verbis ita
 felicibus, ut caetera auctoris huius verba, quamvis
 eximie undique collecta efflorescant, tamen legenti
 sordescant, prae tanto harum paginarum auro,
 quae tamen in his verbis ἤκιστα σε τοῖς ἔξωθεν καὶ
 τοιαῖτοις βούλομαι διοχλεῖν, vult videri minus curiose
 affectata. Contraria tamen obtutu primo cuius
 apparent, tum verborum, tum rerum eiusmodi
 non imperito. In his enim non feriem, quae alie-
 na ab aliis duobus primis libris, coque faciliior et
 concinnatior, non primos illos amatorios affectus,
 in quibus vehementior auctor noster, non librum
 integrum in testimonium cito, qui ut breuior, ita
 variis ingenii pigmentis longe est aliis floridior, sed
 priores illas pagellas, in quibus res et verba per-
 fectissime disposita enotescunt, dum ad alias tendi-
 mus, diligentius perpendas velim.

τα (τὸ τοῦ λόγου.) παρατρέχεις ὁμοῦ τὲ ἀνοίξας καὶ κλείσας τὸ θεάτρον. ἐγὼ μὲν, ὦ Κνήμων, ἔφη ὁ Καλάσιρις, ἤκιστά σε τοῖς ἔξωθεν καὶ τοιούτοις βούλομαι διοχλεῖν, ἐπὶ τὰ καιριώτερα σε τῆς ἀφηγήσεως καὶ ὧν ἐπεζήσεις ἐξ ἀρχῆς συναυλῶν. ἐπεὶ δὲ ἐκ παρόδου θεωρὸς γενέσθαι βεβήλησαι, σὺ μὲν ²⁾ Ἄττικὸς ὢν, καὶ τῶν εἰς λέληθας· ἐγὼ δὲ σοι τὴν πομπὴν ὀνομαστὴν ἐν ὀλίγαις γενομένην, αὐτῆς τε ἕνεκεν, καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς ἀποβάντων, ἐπιτεμῶν διαθήσομαι. ἤγειτο μὲν ἑκατόμβη τῶν τελομένων ἀνδρῶν, ἀγροικότερον βίον τὲ καὶ σολὴν ἐφελκομένων. τὸ μὲν ζῶσμα ἐκάστω χιτῶνα λευκὸν εἰς ἀγκύλην ἀνέσελλε. ³⁾ χεῖρ δὲ ἡ δεξιὰ σὺν ὠμῷ καὶ μαζῷ παραγυμναμένη, πέλεκυν δίτομον ἐπεκράδαιεν. οἱ βόες μέλανες πάντες, τὸν αὐχένα σφριγῶντες, καὶ πρὸς κύρτωμα μέτριον ἐγείροντες, τὸ μὲν κέρας ἀπέριττον καὶ ἀδιάστροφον ὀξύνοτες, ὁ μὲν ἐπίχρυσον, ὁ δὲ ἀνθενοῖς σεφάνοις διάπλοκον, σιμοὶ τὴν κνήμην καὶ βαθεῖαν

2) Ἄττικὸς ὢν] Tangit stultitiam Atheniensium, qui scenis et ἀκροάμασιν ita erant dediti, vt licet a scenicis carperentur, ac irriderentur, tamen ardentissime scenas frequentabant, patet apud Comicos. eadem Romanis aliisque infania. Saluian. Massil. lib. 6.

3) χεῖρ ἡ δεξιὰ σὺν ὠμῷ] Hinc popae seu victimarii dicebantur succincti, vt patet apud Propert. Eleg. 3. l. 4. Talis fere habitus oratorum, de quo interpretes Persii ad Sat. I. Caetera Homericæ sunt. Quod autem ait βόες μέλανες πάντες, contrarium omnino cernitur apud Athen. lib. 5. si vera est correctio Casaub. de qua disputandi locus alius.

βαθεΐαν τὴν Φάρυγγα τοῖς γόνασιν ἐπικλωροῦντες. ὁ δὲ 4) ἀριθμὸς ἀκριβῶς ἑκατόμβη, καὶ εἰς ἀλήθειαν τὸ ὄνομα πληροῦντες. ἐπηκολούθει τούτοις ἄλλων ἱερείων διάφορον πλῆθος. ἐκάστου ζώου γένος ἰδίᾳ καὶ εἰς κόσμον ἀγόμενον, αὐλοῦ καὶ σύριγγος τέλεστικόν τι μέλος καὶ καταγγελτικὸν τῆς θυσίας ὑπαρχόντων.

II. Ταύτας τὰς ἀγέλας καὶ τὰς ἀνδρας τὰς βοηλάτας, κόραϊ Θετταλαὶ διεδέχοντο 5) καλλιζωνοὶ τε καὶ βαθύζωνοι, καὶ τὴν κόμην ἀνετοὶ διήρηντο δὲ εἰς δύο χορούς· καὶ αἱ μὲν ἔφερον 6) καλαθίσκους ὁ πρῶτος χορὸς, ἀνδρέων τε καὶ ὠραίων
πλή-

4) ἀριθμὸς ἀκριβῶς ἑκατόμβη] De vero ac legitimo hecatombae munero, quam saepe falsum exhibuerint, cum sub hecatombae specie ac nomine, pauciores immolarentur boues, leg. schol. Arist. ad Plut. Eustath. ad Homer. Etymol. Iul. Capit. in Maxim. et Balbin. Prudent. hymn. 10. Heliod. hoc loc. cuius sequentem de hecatombis omnigenum animalium exponunt interpretes Suet. ad Caium, de victimis coronatis, vittatis, auratis. Casaub. ad Character. Theophr. interpret. Iuvenal. ad Satyr: 13. nos alibi.

5) καλλιζωνοὶ δε καὶ βαθύζωνοι] Recte sic rescriptum a Commelino, ut patet apud Homer. quod subiungit ἀνέμω λιγεῖα ῥίπῃ τὴν κόμην, etc. exponitur ab interpret. Virgil. ad illud lib. I.

Dederatque comam diffundere ventis.

6) καλαθίσκους] Conuenienti vocabulo usus est, ut multa simul significaret. Cum enim de choro verba faceret, et virgines Thessalas exhiberet cum instrumentis et impensis sacrificii usurpauit vocem καλαθίσκους,

πλήρεις αἱ δὲ κανὰ πεμμάτων τὲ καὶ θυμιαμάτων ⁷⁾ κανηφοροῦσαι τὸν τόπον εὐωδίας κατέπνεον. ἠχόλῃν δὲ οὐδὲν εἰς ταῦτα τὰς χεῖρας, ἀλλ' ⁸⁾ ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς ἀχθοφοροῦσαι πρὸς χορὸν σιχίην, καὶ ἐγκαρσίον ἀλλήλων εἶχοντο, ὡς αὖ ⁹⁾ βαδίζειν τε ἅμα καὶ χορεύειν αὐταῖς ἐγγίνοντο. τῶ δὲ μέλους αὐταῖς τὸ ἐνδόσιμον ὁ ἕτερος χορὸς ὑπεσήμεινεν. οὗτος γὰρ τὸν ὅλον ἐπετέτραπτο μελωδεῖν ὕμνον. ὁ δὲ ὕμνος ἦν, ἡ Θέτις ἐπηνεῖτο καὶ ὁ Πηλεύς· καπὶ τούτοις ὁ ἐκείνων παῖς· καὶ ὁ τούτου πάλιν. μετὰ τούτους ὦ Κνήμων. τί Κνήμων, ἔφη ὁ Κνήμων. πάλιν γὰρ με τῶν ἠδίστων ἀποσερεῖς ὦ πάτερ, αὐτὸν μοι τὸν ὕμνον οὐ διερχόμε·

θίσκου, vt utrumque denotaret. Est enim καλὰ θίσκος εἶδος ὀρχήσεως, καὶ σκεῦος γυναικεῖον εἰς ἐρίων παράθεσιν. leg. Catull. Epithal. Pelei.

- 7) κανηφοροῦσαι] Multi multa de canephoris, Philochorus apud Harpocrat. dicit ὡς Ἐριχθονίᾳ βασιλεύοντος πρῶτον κατέστησαν αἱ ἐν ἀξιώματι παρθένου φέρειν τὰ κανὰ τῇ θεῷ, ἐφ' οἷς ἐπέκειτο τὰ πρὸς τὴν θυσίαν τοῖς τε Παναθηναίοις, καὶ ταῖς ἄλλαις πομπαῖς. Tangit illud τῇ Θεῷ Theocrit. Idyll. 2.

Ἦνδ' ἂν τῷ ὑβουλοῖω κανηφόρος ἄμμιν ἀνάξω
Ἄσος ἐπ' Ἀρτέμιδος.

Sed de canephoris, cistophoris, mazonomis vide Attica nostra Pausan.

- 8) ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς] Diximus ad Petron. in conuiuio Trimalcionis, quae non repeto.
- 9) βαδίζειν καὶ χορεύειν] Sic apud Xenophont. lib. 6. et 7. ἀναβασ. est et apud Plin. eiusque imitatore Athenaeum, sed capitibus valde corruptis, vt cap. 8. lib. 1.

χόμενος, ὥσπερ Θεατὴν με μόνον τῶν κατὰ τὴν
πομπήν, ἀλλ' ἔχι καὶ ἀκροατὴν καθίσας. ἀκροῖς
ἂν, ἔφη ὁ Καλαΐσις, ἐπειδήπερ ἔτω σοι Φίλον
εἶχε γὰρ ὠδέ πῶς ἢ ὠδή.

10) Τὰν Θέτιν αἰείδω, χρυσοέθειρα Θέτι,
Νηρέως ἀθανάταν εἰναλίσιό κόραν,
Τὰν Διὸς ἐν νησὶ Πήλει γημαμέναν,
Τὰν ἀλὸς ἀγλαίαν, ἀμετέραν Παφίην
Ἡ τὸν δουριμανῆ τόντ' Ἄρεα πτολέμων.
Ἐλλάδος ἀσερόπων ἐξέτεκεν λαγόνων
Δῖον Ἀχιλλῆα, τῷ κλέος ἔράνιον.
Τῷ ὑπὸ Πύρρῳ τέκεν παῖδα Νεοπτόλεμον,

11) Περσέπολιν Τρώων, 12) ῥυσίπολιν Δαναῶν.
Ἰλήκοις ἦρος ἄμμι Νεοπτόλεμε,

Ὀλβιε

10) τὰν Θέτιν αἰείδω] Elegia vel vera vel mixta est. Mixta, cum versus impariter iunguntur. Horat. Art. poet. siue cum hexameter pentametro iungitur. Mera, cum puri elegiaci siue pentametri, vt hoc loci, et apud Helium Lamprid. in Antonio Diadumeno. in Commodum Herculem, quos elegiacos versus viri Clarissimi Isaac. Casaub. et Theodor. Marcil. certatim Graecos fecere, qui legenti satis declarant, qualis fuerit posterioris in carpendo pruritus et κακίθεια. Quod autem vocet Θέτιν χρυσοέθειραν epithetum Deae marinae valde conuenit, dummodo respicias ad tempus vtriusque crepusculi, quod explicatur in descriptione annuli lib. 5.

11) περσέπολιν] Epitheton proprium Palladis ad Pyrrhum transtulit, de Pallade legend. scholiast. Aristoph. ad Nub. ex Lamprocle p. 178. f. Sic Πάλλας περσέπολις

Ὀλβιε Πυθιάδι νῦν χθονὶ κευθόμενε.
 Δέχνησο δ' ὕμναίων τάνδε θρηπολίην.

13) Πᾶν δ' ἀπέρυκε δέος ἀμετέρας πόλιος.
 Τὰν θέτιν αἰείδω, χρυσοέθειρα θέτι.

III. Ὁ μὲν οὖν ὕμνος, ὃ Κνήμων, τῇ δὲ πῃ
 συνέκειτο, καθόσον ἔχω διαμνημονεύειν. τοσοῦτον
 δέ τι ¹⁴⁾ ἐμμελείας περιῆν τοῖς χοροῖς, καὶ οὕτω
 συμ-

σέπτολις apud Callimach. εἰς λυτρ. παλλαδ. vide lo-
 cum vtriusque. De Pyrrha illa vide Suet. interp.

12) ῥυσίπολιν Δαναῶν] Eadem Minerua ἔρυσίπολις a Tro-
 ianis, vt patet apud Homer. Iliad. β. et ζ. Tangit
 Hesych. sed in menda leui cubat ἔρυσίπολις σωσίπο-
 λος, leg. σωσίπολις, ἔρυσίπολι, ῥυομένη τὴν πύλιν, καὶ
 φυλάσσεισα leg. ἔρυσίπολις, nisi, vt assolet, simplicia
 Homeri verba transcripserit, quod saepius alibi
 notamus.

13) πᾶν δ' ἀπέρυκε δέος] ἀπερύκειν verbum auerruncandi
 fascina, vt patet in illo versu, qui foribus appensus
 domorum pestem procul petebat

φοῖβος ἀκερσεκόμης λοιμοῦ νεφέλην ἀπερύκει.

De quo nos copiose in Attic. Pausaniae, vt dixi-
 mus ad illud Petron. *virgines tres aut plures.*

14) ἐμμελείας] Cum loquitur de saltatione, noluit verbis
 aliis, quam ex ipsa saltatione petitis, vti, vt patet
 apud Lucian. de saltation. qui cum hac narratione
 conferendus. De Emmelia scholiast. Aristoph. ad
 Nubes et ad Vesp. Hesych. Hinc emmelia trans-
 lata ad legitimas verborum structuras, sic ἐμμελεία
 τῶν λέξεων, quis n. negauerit legendum apud Gelli.
 cap. 7. lib. 1. Haec autem saltatio ephedorum si-
 mul et virginum, qualis cernitur apud Apul. lib.
 10. Miles. Graecis est ὄρμος, Lucian. de saltat. ὄρ-
 μος

συμβαίνων ὁ κρότος τῆ βήματος πρὸς τὸ μέλος ἐρυθμίζετο, ¹⁵⁾ ὡς τὸν ὀφθαλμὸν τῶν ὄρωμένων ὑπερφρονεῖν ὑπὸ τῆς ἀκοῆς ἀναπειθεῖσθαι, καὶ συμπαρέπεσθαι μεταβαينوῖσαις ἀεὶ ταῖς παρθένοισι τοὺς παρόντας ὥσπερ ὑπὸ τῆς κατὰ τὴν ὠδὴν ἠχοῦς ἐφελκομένους ἕως κατόπιν ἐφήβων ἵππικόν καὶ ὁ τούτων ἵππαρχος ἐκλάμψας, ἀκοῆς κρείττονα πάσης τὴν τῶν καλῶν θεῶν ἀπέδειξεν. ὁ μὲν οὖν ἀριθμὸς τοὺς ἐφήβους εἰς πεντήκοντα συντάττεν. ἐμέριζε δὲ πέντε καὶ εἴκοσιν ἑκατέρωθεν, μεσεύοντα τὸν ἀρχιδέωρον δορυφορῶντας. ¹⁶⁾ κρηπίς μὲν αὐτοῖς ἱμάντι Φοινικῶ διάπλοκος ὑπὲρ ἀσράγαλον ἐσφίγγετο. χλαμὺς δὲ λευκὴ
περόνη

μος ὄρχησις ἐστὶ κοινὴ ἐφήβων τε καὶ παρθένων; Verum ὄρχος et ἐμμελεία varie differunt.

- 15) ὡς τὸν ὀφθαλμὸν] Contraria proponit Lucian. de domo, quem omnino vide. Nec longe abest ab Heliodori sensu Martial. coquus. Epigramm. 85. lib. 9.

*Inter tanta tuae miracula, Caesar, arenae
Quae vincit veterum munera clara ducum,
Multum oculi, sed plus aures debere fatentur
Si tibi, quod spectant, qui recitare solent,*

Sed, vt libere fatear, nec Lucian. nec Martialis ad subtilitatem acuminis auctoris nostri videntur accedere: habet aliquid simile Tertull. sed locus non succurrit.

- 16) κρηπίς μὲν] Legendus Athen. c. 7. lib. 14. qui liber curam ingeniorum cum clamore flagitat, praecipue c. 8. de quo nos alias. Decimus enim quartus, meo iudicio, varie obliterandus est. De crepidis interp. Persii.

περόνη χρυσῆ πρὸς τοῖς φέροισ ἐσφῆκωτο, τὴν εἰς ἄκρον πείσαν κυανῆ τῆ βαφῆ κεκυκλωμένη. ἡ δὲ ἵππος, ¹⁷⁾ Θετταλικὴ μὲν πᾶσα, καὶ τῶν ἐκεῖθεν πεδίων τῷ ἐλεύθερον βλέπουσα. τὸν γὰρ χαλιπὸν ὅσα μὲν δεσπότην ἠρενεῖτο, διαπτύουσα καὶ θαμὰ προσαφρίζουσα, ὡς δὲ τὸν νοῦν ὑφηγούμενον τῷ ἀναβάτου φέρειν ἠνείχετο. ¹⁸⁾ Φαλάροις δὲ καὶ προμετωπιδίοις ἀργυροῖς καὶ ἐπιχρυσοῖς ἐξησκη-
μένης

17) Θετταλικὴ μὲν] Consuluit Theageni simul et veritati. Nam Theffalo Theageni equiti diuino generosissimum equum assignat. De equo Theffalico Theocriti Idyll. 24. Lucan. lib. 6. Oppian. lib. 1. quo loci Bodin. Propert. Eleg. 10 l. 2. hinc prouerb. Ἴπποι Θεσσαλικοὶ Λακεδαιμονίαι τε γυναῖκες, de quo Archemstrat. apud Athen. c. 3. l. 7.

18) φαλάροις καὶ προμετωπιδίοις] Quidam haec duo confundunt, vt fere omnes Graeci, Suid. et Etymolog. φάλαρα τοὺς προμετωπιδίους ἀσπιδίσκους, τὴν κόσμησιν τὴν κατὰ τὸ μέτωπον τῶν ἵππων. Sunt sc. ornamenta illa equorum, quae circulariter et clypeati forma equorum frontes decorant, Plin. loc. seq. quamquam et ad varia extendantur. Latini autem plane diuidunt. Plin. cap. 12. lib. 37. vbi de Cochlidibus quondamque tantae magnitudinis fuerē, vt equis regum in Oriente frontalia, atque pro phaleris pensilia facerent. Serv. ad 8. Aeneid. non frontem, nec maxillas περὶ τὰς γνάθους σκεπάματα, vt loquitur Etymolog. et Suid. sed pectus solum ornari phaleris dicit ad hunc versum,

Aurea pectoribus demissa monilia pendent,

Imo Gellius cap. 5. lib. 5. phaleras a frontalibus omnino distinguit. At phalerae pro vocabulo communi ornamentorum equi dici possunt, vt quod Latini a Graecis, qui pro eadem re accipiunt, hauerint.

μένη, καθάπερ ἀγώνισμα τῶν ἐφήβων τῷτο πε-
 ποιημένον. ἀλλὰ τούτους, ὡς Κνήμων, τοιούτους
 ὄντας, οὕτως ὑπερεΐδε καὶ παρέδραμεν ἢ τῶν παρ-
 ὄντων ὄψις, καὶ πρὸς τὸν ἵππαρχον, (ἦν δὲ τὸ
 19) μέλημα τὸ ἐμὸν Θεαγένης) ἅπας ἐπέσρεψεν.
 ὥστε ἔδοξεν ἂν ἐπὶ ἀστραπῆς τὸ Φαινόμενον πρότε-
 ρον ἅπαν ἡμαυρῶσθαι, τοσοῦτον ἡμᾶς ὀφθαίς κατ-
 ἐλαμψεν. ἵππεὺς μὲν καὶ αὐτὸς καὶ ὀπλίτης
 τυγχάνων, καὶ δόξυ μελίαν χαλκόσομον ἐπισείων·
 τὸ δὲ κράνος οὐχ ὑπελθὼν, ἀλλ' ἀπὸ γυμνῆς
 τῆς κεφαλῆς πομπεύων, Φοινικοβαφῆ χλαμύδα
 καθειμένος, ἧς τὰ μὲν ἄλλα χρυσὸς ἐποίκιλλε,
 τοὺς λαπίθας ἐπὶ τοὺς κενταύρους ὀπλίζων· ἡ πε-
 ρόνη δὲ, Ἀθηναῦ ἠλεκτρίνην ἔστρεψε, τὴν Γοργῶς κε-
 Φαλὴν εἰς θώρακα προασπίζουσαν· προσέβαλλε δὲ
 τι χάριτος τοῖς γιγνομένοις, καὶ 20) ἀνέμῃ λιγεῖα
 ῥιπῆ. μείλιχον γὰρ ἐπέπνει, τὴν μὲν κόμην ἡρέμα
 κατὰ τῷ αὐχένος διαξάινουσα, καὶ τῷ μετώπου
 τοὺς βοσρύχους παρασέλλουσα· τῆς δὲ χλαμύ-
 δος τὰς ἄκρας τοῖς νώτοις τῷ ἵππου καὶ μηροῖς
 ἐπιβάλ-

ferint, qua de re legend. Ald. Manut. in quaest.
 per epist. 10. lib. 2. Theod. Marcil. et Isaac. Ca-
 saub. ambo fama florentes etiam in hac parte dif-
 ferunt, ad Persii Sat. 3. illum Persio satisfacere
 cenleo.

19) μέλημα τὸ ἐμὸν Θεαγένης] Dixi ad Petron. *deposito*
meo caueo. vox frequens tragicis, qui liberos et
 mutuo amoris vinculo coniunctos sic vocant, vide
 etiam Anacreont.

20) ἀνέμου λιγεῖα ῥιπῆ] Tertull. de cultu foemin. Apul.
 lib. 2. et 10. Petr. Satyr. per totos se humeros
 effuderant.

ἐπιβάλλουσα. εἶπες ἂν καὶ τὸν ἵππον αὐτὸν συνιέναι τῆς ὠραιότητος τῆ δεσπότης, καὶ ὡς καλὸν κάλλιψον φέρειν τὸν ἠνιόχον αἰδομένησθαι ἕτω τὸν αὐχένα κυμαίνων, καὶ εἰς ὄρθον ἕς τὴν κεφαλὴν ἐγείρων, καὶ σοβαρὰν τὴν ὄφρυν κατὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἐπιδινεύων, ἔφερέ τε καὶ ἐφέρετο γαυρημένος· εὐήνιά τε προποδίζων, καὶ ἐφ' ἐκάτερον ὦμον ἑαυτὸν ἐν μέρει ταλαντεύων, ἄκραν τὲ τὴν ὀπλὴν τῇ γῆ λεπτὸν ἐπικροτῶν, εἰς γαληνὸν κίνημα τὸ βῆμα κατερξέσθμιζεν, ἐξέπληττε μὲν δὴ καὶ πάντας τὰ ὀρώμενα, καὶ τὴν νικητήριον ἀνδρείας τὲ καὶ κάλλος ψῆφον τῶ νεανία πάντες ἀπένεμον. ἤδη δὲ ²¹) ὅσαι δημῶδεις γυναῖκες, καὶ τὸ τῆς ψυχῆς πάθος ἐγκρατεία κρύπτειν ἀδύνατοι, ²²) μήλοισ τε καὶ ἄνδρσιν ἔβαλλον, εὐμένειαν

ἀπ'

21) ὅσαι δημῶδεις γυναῖκ.] Vulgivagae illae siue δωσιπύγοι sunt δημῶδεις quae ἐπὶ μισθῶ πωλῶσι τὰ Αφροδίτης. Locus autem huic affinis apud Longum. ποιμην. lib. 2. αἱ μὲν γὰρ γυναῖκες ἐκ τῶν πλησίον ἀγρῶν εἰς ἐπικερίαν κεκλημέναι, τῶ Δάφνιδι τῆς ὀφθαλμοῦς ἐπέβαλλον, καὶ ἐπήνου ὡς ὄμειον τῶ Δωνύσῳ τὸ κάλλος, καὶ τις τῶν θρασυτέρων καὶ ἐφίλησε.

22) μήλοισ] Amasiorum exemplari amatoria symbola iniicit, sc. poma, de quo amoris symbolo scholiast. Theocrit. et interp Virgilii ad Eclog. poma autem illa erant semimorsa et corrota, si nepotuli Venerei inter conuiuia. Lucian. ἔταιρ. τέλος δὲ τῆ μήλου ἀποδακῶν. Aristenet. ep. 25. lib. 1. μήλου μικρὸν ἀποδακῶν. Ita enim mittebantur ab vtraque parte. Lucian. Τοχαρ. καὶ τέφανοι ἡμιμάραντοι, καὶ μήλα τινὰ ἀποδεδιγμένα. Si amasius et γυναιμανῆς ea mitteret, amasia inter papillas recondebat. Aristenet. loc. cit. Πάμφιλος δὲ μήλου μικρὸν ἀποδακῶν, ἐντέχως ἠκόντισε

τις

ἀπ' αὐτοῦ τινὰ, ὡς ἐδόκουν, ἐφελκόμενα. κρίσις γὰρ αὕτη μία παρὰ πᾶσιν ἐκρατύνετο, μὴ ἂν Φανῆναί τι κατ' ἀνθρώπους, ὃ τὸ Θεαγένους ὑπερβάλλοι τὸ κάλλος.

IV. Ἡμὸς δ' ἠριγένεια Φάνη ῥοδοδάκτυλος ἠώς, (Ὀμηρὸς ἂν εἶπεν) ἐπεὶ δὲ τοῦ νεώ τῆς Ἀρτέμιδος ἐξήλασεν ἡ καλὴ καὶ σοφὴ Χαρίκλεια, τότε ὅτι καὶ Θεαγένην ἠττηθῆναι ποτὲ δυνατόν ἐγνωμεν ἄλλ' ἠττηθῆναι τοσοῦτον, ὅσον ἀκραιφνὲς γυναικῆιον κάλλος τοῦ πρῶτου παρ' ἀνδράσιν ἐπαγωγότερον. ἦγετο μὲν γὰρ ἐφ' ἀρμαμάξης ²³⁾ ἀπὸ

M 2

συνωρί-

τισε εἰς τὸν κλῆρον ἐκείνης, ἢ δὲ φιλήσασα μεταξὺ τῶν μασῶν ὑπὸ τῷ περιδέσμῳ, ὃν περιεσερνήσατο, παρέβυσσε. Iof. Mercer. *Quin Paphilus mali frustulum admorsus recta iecit in eius sinum, illa osculo exceptum inter mammam abscondit sub strophio, qua erat praecineta.* Sed puto Aristenetum intelligendum de pomo admorso, quale apud Lucian. Tangit etiam hic Heliod. sparsiones vulgares, cum addit καὶ ἄνθρωποι ἐβάλλον. De hac ἐνθροβία, T. Liv. lib. 33. vbi flores, coronae ac lemnisci sparsi. Tacit. Annal. 14. Ouid. Trist. Eleg. 2. lib. 4. Exul. eleg. 1. lib. 1. omnes scholiastae Herodian. lib. 2. Verum quibusnam hic honor tributus, alibi dicendi locus. Vide interim Plutarch. in Dione, Casaub. ad Athen. In Ithyphall.

- 23) ἀπὸ συνωρίδος] In pari curru Chariclia cum Persina sine lib. 10. βοῶν δὲ λευκῶν ἢ Χαρίκλεια αὐτῇ Περσίνῃ. Sic hoc loci ἀπὸ συνωρίδος λευκῆς βοῶν ὄχουμένη. Allusum ad currus Achaicos et triumphales, qui trahi soliti equis albis. de Achaicis Suet. Neron. cap. 25. *Reuersus e Graecia Neapolim, quod in ea primum artem protulerat, albis equis introiit, dis-*
iecta

συνωρίδος λευκῆς βοῶν ὄχουμένη. ²⁴⁾ χιτῶνα δὲ
 αἰλουργὸν ποδήρη ²⁵⁾ χρυσαῖς ἀκτίσι κατὰ πᾶσον
 ἡμφίε-

*iecta parte muri, ut mos Hieronicarum est. De
 triumphalibus interpretes Propertii ad illud Eleg. I.
 lib. 4.*

Quatuor hinc albos Romulus egit equos.

Haec omnia trita.

- 24) χιτῶνα αἰλουργὸν ποδήρη] De purpuris illis siue blattis,
 legendus clarissimus iuris interpres ad tit. quae res
 vend. lib. 4. Cod. Sauar. ad Sidon. ep. 13. lib. 9.
 Marcil ad Tertull. de Pallio, p. 15. Gestamen Asia-
 ticorum et Parthorum, specie prouerbii λέξιός τε
 καὶ ποδήρης χιτῶν. Aristenet. ep. 15. l. 1. Apul. Flo-
 rid. I. *fluxos vestium Arfacidas*. Iustin. lib. 12.
 Manil. lib. 4. harum stolarum picturam pete ex
 Ammian. Marcellin. lib. 23. de his Strabo, Hero-
 dot. Lucian. Xenoph. Diod. Sic. Theodorum au-
 tem Marcilium, qui *Ἰυλάκας καὶ ἀναξυρίδας* siue
 braccas confundit cum tunica talari, reprehendit
 Isaac. Casaub. Nec tamen discrimen notauit, quod,
 occasione data, huc apponam. Persae, Medi, Par-
 thi siue Arfacidae non solum erant vestiflui, vt
 emendauimus ad Petron.

quem Lydus adorat vestifluus

siue *σολυφορέντες*, vt Heliod. lib. 6. Xenoph. 8.
 Cyropaed. Diod. Sic. lib. 2. sed sub stola etiam
 braccati, aliquando etiam sine stola. Hinc braccati
 Medi Pers. Sat. 3. Propert. eleg. 3. lib. 3.

Braccati militis arcus

sic indicae braccae, in obsceno carmine, Manil.
 lib. 4.

Medis laxior indicisque braccis

Et laxo Persis amictu.

Brac-

ἡμφίεσο. ζώνην δὲ ἐπεβέβλητο τοῖς σέρνοις, ἣν ὁ
τεχνησάμενος, εἰς ἐκείνην τὸ πᾶν τῆς ἑαυτῆ τέχνης
κατέκλεισεν, οὔτε πρότερόν τι τοιοῦτον χαλκευ-
σάμενος, οὔτε αὐθις δυνησόμενος. ²⁵⁾ δυοῖν γὰρ

M 3

δρακόν-

Braccæ illæ sunt, quas recte Gloss. vet. Etymo-
log. et Helych. ἀναξυρίδας vocant et φημινάλια, sic
enim in Etymol. rescribendum. Haec feminalia
quidam Latini vocauerunt *vastropas*, sic enim in
Gloss. et apud Ruffin. cap. 11. lib 3. fallitur Isi-
dor. cap. 23. lib. 19. censens braccas esse nomen
Latinum.

- 25) χρυσαῖς ἀκτίσι] Talis vestis triumphantium, de qua
iam omne tritum.
- 26) δυοῖν δρακόντων] Artifices praestantiores, quibusque
adspirabat Dea Ergatine solebant aere, auro, ar-
gento, caeterisque metallis, ita opera effigiare,
vt rebus responderent, et animalium ferarumque
animas recluderent. Quod non solum patet in
Myronis, Zeuxidos, et similibus operariorum arti-
ficiis, sed in iis etiam, qui Zonam ex serpentibus
aureis efformabant. Homer. Iliad. 11.

Κυάνεοι δὲ δράκοντες ὄρωρέχατο ποτὶ δειρῶν
τρεῖς, ἑκάτερθ' ἴρισσιν ἐικόντες.

eandem hoc libro. Sic apud Hesiod. scut. Hereul.
et serpentes in texturis vestium, apud eundem
Homer. loc. cit. Autorem amorum apud Lucian.
et eundem Lucian. quomodo scribend. hist. Haec
zona et corona Latinis *dracontaria*, vt patet apud
Tertull. c. 15. De coron. milit. Ibique Francisc.
Iunius. Nam Pamelius aliud invenit. Legend. Des.
Herald. digression. ad Tertull. Apolog. cap. 24.
lib. 1. in Imagin. Philostr. vbi de Themist. καὶ τε-
ρατώδεις μορφᾶς οἷα ποικίλλουσι βάρβαροι. In fibulis
saepe canes, Homer. Odyss. τ.

αὐτὰρ

δρακόντοιιν τὰ μὲν οὐραῖα κατὰ τῶν μεταφρένων
 ἐδέσμευε· τοὺς δὲ αὐχένους ὑπὸ τῆς μαζοῦς παρ-
 αμείψας, καὶ εἰς βρόχον σκολιὸν διαπλέξας,
 καὶ τὰς κεφαλὰς διολιθῆσαι τοῦ βρόχου συγχω-
 ρήσας, ὡς περίττωμα τῆ δεσμοῦ κατὰ πλευρὰν
 ἑκατέραν ἀπῆώρησεν. εἶπες ἂν τοὺς ὄφεις οὐ δο-
 κεῖν ἔρπειν, ἀλλ' ἔρπειν. ἔχ ὑπὸ βλοσυροῦ καὶ
 ἀπηνεῖ τῷ βλέμματι φοβερούς, ἀλλ' ὑγρῷ κώ-
 ματι διαῤῥεομένους, ὥσπερ ἀπὸ τοῦ κατὰ τὰ
 σέβρα τῆς κόρης ἡμέρα κατευναζομένους. οἱ δὲ ἦσαν
 τὴν μὲν ὕλην χρυσοῖ, τὴν δὲ χροῖαν κυάνεοι. ὁ γὰρ
 χρυσοῦς ὑπὸ τῆς τέχνης ἐμελαίνετο, ἵνα τὸ τραχι
 καὶ μεταβάλλον τῆς Φολίδος, τῷ ξανθῷ τὸ μέ-
 λαν εἰςκραθὲν ἐπιδείξῃται. τοιαύτη μὲν ἡ ζώνη
 τῆς κόρης. ἡ κόμη δὲ, οὔτε πάντη διάπλοκος, οὔτε
 ἀσύνδετος, ἀλλ' ἡ μὲν πολλὴ καὶ ὑπαυχένιος,
 ὦμοις τὲ καὶ νώτοις ὑπεκύμαινε· τὴν δὲ ἀπὸ κορυ-
 φῆς καὶ ἀπὸ μετώπῃς δάφνης ἀπαλοὶ κλώνες
 ἔσεφον, ῥοδοειδῆ τε καὶ ἡλιῶσαν διαδέοντες, καὶ
 σοβεῖν ταῖς αὐραῖς ἔξω τοῦ πρέποντος οὐκ ἐφίεν-
 τες. ἔφερε δὲ τῆ λαιᾶ μὲν τόξον ἐπίχρυσον. ὑπὲρ
 ὤμου

αὐτὰρ ἡ περὶν χρυσοῖο τέτυκτο

Ἄνλοῖσι διδύμοισι, πάροιδε δὲ δαίδαλον ἦεν

Ἐν προτέροισι πόδεσσι κύων ἔχε ποικίλον ἔλλον, etc.

De his vestibus leg. Pollux lib. 7, qui vocat κατι-
 κτύς. quas belluatas et belluofas vocant Latini. Q.
 Curt. lib. 3. in veste Darii, pallam auro distinctam
 aurei accipitres, velut rostris inter se concurre-
 rent, adornabant. Quod ait de zonae artificio,
 habet ex hoc Theocrit. loco, Epitaph. Aescular.
 ὁ δ' εἰς ἔργον πᾶσαν ἀφῆκε τέχνην, de Corona et Co-
 rona Charicliae lib. I. princ.

ᾧμον τὸν δεξιὸν τῆς Φαρέτρας ἀπηρητημένης. τῇ
 Φατέρᾳ δὲ ²⁷⁾ λαμπάδιον ἠμμένον· καὶ ἕτως
 ἔχουσα, πλεον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν σέλας ἢ τῶν
 δάδων ἀπκῦγαζεν. οὔτοι ἐκεῖνοι Χαρίκλεια καὶ
 Θεαγένης, ἀνεβόησεν ὁ Κνήμων. καὶ ποῦ γῆς ἔτοι,
 δεικνυε, πρὸς Θεῶν ἰκτετύων ὁ Καλάσιρις, ὄραᾶθα
 αὐτούς τῷ Κνήμωνι προσδοκήσας. ὁ δὲ, ᾧ πάτερ,
 θεωρεῖν αὐτούς καὶ ἀπόντας ᾧήθην, οὔτως ἐναρ-
 γῶς τε καὶ οὐκ οἶδα ἰδῶν ἢ παρα σού διήγησις
 ὑπέδειξεν. οὐκ οἶδα εἶπεν εἰ τοιοῦτος εἶδες, οἷος
 αὐτῆς κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἢ ἑλλάς τε καὶ ὁ
 ἥλιος ἐθεάσατο· οὔτω μὲν περιβλέπτους, οὔτω δὲ
 εὐδαιμονιζομένους· καὶ τὴν μὲν, ἀνδράσιν· τὸν δὲ,
 γυναιξὶν εὐχὴν γιγνομένου. τὴν γὰρ πρὸς Φά-
 τερον αὐτῶν συζυγίαν, ἴσα καὶ ἀθανασίαν ἤγον.
 πλὴν ὅσον τὸν μὲν νεανίαν οἱ ἐγχώριοι τὴν κόρην
 δὲ οἱ Θετταλοὶ πλεον ἐθαύμαζον· ὁ πρῶτον ἔβλε-
 πον ἐκάτεροι, μάλλον ἀγάμενοι. ξένη γὰρ ὄψις
 τῆς συνήθους ἐτοιμότερον εἰς ἐκπληξιν. ἀλλ' ᾧ
 τῆς ἠδείας ἀπάτης· ᾧ τῆς γλυκείας οἰήσεως· ᾧπως
 με ἀνεπτέρωσας, ὄραν τοὺς Φιλτάτης καὶ δεικνῦ-
 ναί προσδοκηθεῖς ᾧ Κνήμων. σὺ δὲ με καὶ παντά-
 πασι ἔοικας ἐξαπατᾶν. ἤξειν γὰρ αὐτούς ὅσον
 οὐδέπω καὶ Φανήσεθα παρα τὴν ἀρχὴν τοῦ λό-
 γου διεγγυώμενος, καὶ πὶ τούτοις καὶ μισθὸν τὴν
 κατ' αὐτούς ὑφήγησιν αἰτήσας, ἐσπέρας ἔσης ἤδη
 καὶ νυκτός, ἔδαμου· δεικνῦναί παρόντας ἔχεις. καὶ

M 4

ὅς,

27) λαμπάδιον ἠμμένον] Non exscribam, quae H. Casaub.
 protulit de face mystica ad Charact. Theophr. de
 qua breuiter quaedam Gaulminus noster ad
 Eustath.

ὅς, θάρσει, ἔφη, καὶ θυμὸν ἔχε ἀγαθόν, ὡς ἐκείνων ἀληθῶς ἠξόντων. νῦν δὲ ἴσως τι κώλυμα γέγονε, καὶ βράδιον ἢ κατὰ τὰ συγκείμενα ἀφικνεῖνται. καὶ ἄλλως ἔδ' ἂν παρόντας ἔδειξα μὴ τὸ πᾶν τῷ μισθοῦ κομισάμενος. ὥστε εἰ σπεύδεις τὴν θεῶν, πλήρου τὴν ἐπαγγελίαν, καὶ εἰς τέλος ἄγε τὴν διήγησιν. ἐγὼ μὲν, εἶπεν, ἄλλως τε ὀκνῶ τὸ πρᾶγμα πρὸς ὑπόμνησιν με τῶν λυπέντων ἄγον, καὶ σε ἀποκναίειν ὤθη, ἀδολεσχία τοσαύτη προσκορῆ γεγενημένον. ἐπεὶ δὲ Φιλήκοός τις εἶναι φαίνη, καὶ καλῶν ἀκουσμάτων ἀκόρετος, φέρε ὅθεν ἐξέβην τὸν λόγον εἰσβάλωμεν. ἀψάμενοί τε λύχνον πρότερον, καὶ τὰ ²⁸) κοιταῖα τοῖς νυχίοις θεοῖς ἐσπισπείσαντες, ὡς ἂν τῶν εἰωθότων τετελεσμένων, ἐννυκτερεύειν ἡμῖν ἐπ' ἀδείας τοῖς διηγήμασιν ἐγγίνοιτο.

V. Ταῦτα εἶπε, καὶ λύχνος τε ἡμμέρος εἰσεφέρετο θεραπαινίδι, τῷ τὸ πρεσβύτου προστάξαντος, καὶ τὴν σπονδὴν ἀπέχευεν, ἄλλως τε τῶν θεῶν,

28) κοιταῖα] Libationes illae nocturnae, siue quae fiabant, antequam ibant cubitum, variè considerari solent, siue quatenus conuiuium dissoluerent, Deos omnes coronatis poculis exciperent. Conuiuia autem solebant protrahere in profundam noctem, imo et lucem vt Plaut. Horat. Prop. Senec. Plutarch. et innumeri alii notarunt. Intermissis armis Bacchicis rursus eadem bella mouebant, hilaritatis ac festiuitatis suae testes Deos facientes, sed Mercurium praecipuum, cui libationes et κοιταῖα, vt postea videre est verbis seq. vbi ratio libationis.

θεῶν, καὶ τὸν ²⁹⁾ Ἑρμῆν ἐπὶ πᾶσιν ἐπικαλούμενος.
 εὐόνειρόν τε ἤτει τὴν νύκτα, καὶ Φανῆνα αὐτῷ
 τῆς Φιλτάτους κατὰ γῆν τὸν ὕπνον ἰκέτευε. καὶ
 τούτων τετελεσμένων, ἐπειδὴ τοίνυν ἔφη, ὦ Κνή-
 μων, τὸ μνήμα τοῦ Νεοπτολέμου περιεσοιχήσατο
 ἡ πομπή, καὶ ³⁰⁾ τρίτον οἱ ἔφηβοι τὴν ἵππον πε-
 ριήλασαν, ὠλόλυξαν μὲν αἱ γυναῖκες, ἠλάλαξαν
 δὲ οἱ ἄνδρες. τότε ὥσπερ ³¹⁾ ὑφ' ἐνὶ συνθήματι,
 Μ 5 βόες

29) [Ἑρμῆν ἐπὶ πᾶσι] Recte interpretes Longi sophistae
 lib. 4. tractans de hac libatione interpretationem
 huius loci emendavit, quam, antequam incidisse-
 mus in Iungermannum, praeuideramus. Mercurio
 sacrificabant, cum ibant cubitum, et libabant.
 Athen. c. 9. lib. 1. ἔσπενδον δὲ ἀπὸ τῶν δείπνων ἀνα-
 λύνοντες καὶ τὰς σπονδάς ἐπριῶντο Ἑρμῆ, καὶ ἕκδως ὕπερον
 Διὶ τελείω, δοκεῖ γὰρ Ἑρμῆς ὕπνῳ προσάτης εἶναι· σπέν-
 δονσι δὲ αὐτῷ καὶ ἐπὶ ταῖς γλώσσαις ἐκ τῶν δείπνων
 ἀπιόντες. Habet Homer. Odyss. η.

Ἔυρε δὲ φαιήκων ἠγήτορας, ἠδὲ μέδοντας
 σπένδοντας ἰδεπάεσσιν εὐσκόπῳ Ἀργειφόντῃ
 τῷ πνυμάτῳ σπένδεσκον, ὅτε μνησαίατο κόίτῃ.

Megarenses huius libationis et sacrificii autores
 sunt, quorum profert rationem interp. Apollonii
 Rhodii lib. 1. scholiast. Aristoph. ad Plut. De his
 libationibus Casaub. ad Athen. cap. 14. lib. 1.
 quam rationem addit Heliodor. verbis sequentib.
 desumfit ex Athen. cap. 9. lib. 1.

30) καὶ τρίτον οἱ ἔφηβοι] De decursionibus circa rogam
 consule Turneb. et Lipsium. ὠλόλυξαν interpretor
 ad lib. 10. ἠλάλαξαν ad lib. 1. curiosa fuit Helio-
 dori felicitas, in vocibus illis inquirendis, quod
 passim obseruare licet, vt notauimus lib. 1.

31) ὑφ' ἐνὶ συνθήματι,] Vt apud Aristenet. epist. 9. lib. 1.
 ὥσπερ ἀπὸ συνθήματος, sic lib. 5. ὥσπερ ἐξ ἐνὸς συνθή-
 ματος

βόες, ἄρνες, αἶγες, ἱερεύοντο, καθάπερ μιᾷ χειρὶ
 πᾶσι τῆς σφαγῆς ἐπενεχθείσης. βωμόν τε παμ-
 μέγεθον

ματος ἢ πληγῆς. Caetera explicantur ab Eustath. ad Iliad. 1. de istis victimariis antea, et apud Dionys. Halicarnass. et scholiast. Apollon. lib. 2. tangit Athenaeus cap. penult. lib. 14. vbi legendum arbitrator βεθύτων pro βεθύτων. Scio haec saepissime confundi apud Grammaticos, sed comparat τὰ θυτικά μαγειρικοῖς, vt ipsa docet narratio. Inter vtrumque interest, quod βεθύτοι sit genus, βεθύται species. Quid si dum attigimus Athenaei locum, totum caput pro virili sanemus? Primum igitur, vbi est παρῆλλον ὑπὸ πρώτων lego ἀπὸ πρ. in versibus Philemonis mendose legitur ἄδειπνος ἦν· πρότερον οὖν ἀφίσσα; videbitur sanum si legamus,

Ἄδειπνος ἦν· πρότερον οὖν ἀφίσις ἔα.

vbi est σπονσὴ φέρω πλείω * ἄσια, legebam ὀσία, nunc vero ὦ σὺ σπονδὴ καλῶς εὐχῆ. In versibus Simonidis scio, quid Clarissimus animaduersor tentauerit, vtriusque lectionem subiungam cum deprauata, quae sic habet, χ' σαφεύς * σαχῶς ἐμίτυλα. Isaac. Casaub. καὶ ὡσα θεῶν σαφῶς ἐμίς. Ego longe minori mutatione καὶ ὡς ἀφεύσα χ' ὡς ἐμίτυλα. postea sequitur in animaduersione. τί καὶ γὰρ ἔ καλῶς ἐπίταμαι Retineo veterem lectionem sublata dictione τί. Emendaueramus Olympiadis epistolam ad Alexandrum, vt animaduersor, nisi quod ἀργὰ retinebamus, vt Olympias intelligeret coquum istum esse scite parare, quae apud Macedonas apponebantur temporibus ferialibus, nunc autem omnino consentio cum V. Clariss. rescribente ὀργιαστικά. Sequitur postea περιπέθει lego περιπέθει. In versibus Cratini pro ἐλέγομεν ὡς lego ἔλεγε μὲν γ' ὡς. Mox πῶνα κριτικὴν πρὸς τῆψον ἔδ' ἄρτι σόμα. Sic versum lego. ultimo pro καταλειπέναι scribo καταλέλιπεν. Sunt alii

μεγέθη χίζαις μυρίαις Φορτώσαντες, καὶ τὰ νενομισμένα τῶν ἱερείων ἄκρα πάντα ἐπιθέντες, κατάρχειν τῆς σπονδῆς τὸν ἱερέα τῷ Πυθίῳ καὶ τὸν βωμόν ἀνάπτειν ἤξιον. ὁ δὲ Χαρικλῆς τὴν μὲν σπονδὴν αὐτῷ προσήκειν ἔλεγε. τὸν βωμόν δὲ ὁ τῆς Θεωρίας ἀρχὼν ἀπτέτω, παρὰ τῆς ³²⁾ Ζακόρου τὴν δάδα κομισάμενος. τοῦτο γὰρ ἔθος ὁ πατριος γινώσκει νόμος. ταῦτα εἶπε καὶ ὁ μὲν ἔσπεν· δε. τὸ πῦρ δὲ Θεαγένης ἐλάμβανεν. ὅτε ὦ Φίλε Κνήμων, καὶ ³³⁾ ὅτι θεῖον ἢ ψυχὴ καὶ συγγενὲς ἀνωθεν τοῖς ἔργοις ἐπισύμεθα. ὁμῶς τε γὰρ ἀλλήλων ἐώρων, ὥσπερ τῆς ψυχῆς ἐκ πρώτης ἐντεύξεως τὸ ὅμοιον ἐπιγνώσης, καὶ πρὸς τὸ κατ' ἀξίαν οἰκεῖον προσδραμίσσης. πρῶτον μὲν γὰρ ἀθρόον τι καὶ ἐπτοημένον ἔσησαν. καὶ τὴν δάδα ὑλκότερον ἢ μὲν ἐνεχειρίζεν, ὁ δὲ ὑπεδέχετο· καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀτενεῖς ἐπὶ πολὺ κατ' ἀλλήλων πήξαντες, ὥσπερ εἰ ποὺ γνωρίζοντες ἢ ἰδόντες πρότερον,

alii permulti errores, ut ἐπιγγεας pro ἐπὶ γόγγροις, ἐν θύμει pro ἐν θύμῳ, Σιβόννη pro Σιβύνη, sed librarii, qui editione quam proxima illos purgabit.

- 32) Ζακόρου] Longum esset narrare, qui differrent Ζάκορος et βωμίστρια, quas quidem dictiones saepissime confundunt imperite. Utramque Latini vocant antistitam, ut Attius Astyanacte. Cornel. Seuer.

Stabat ad antiquas antistita numinis aras.

Haec est, quae in notis et marmoribus D. V. *devota virgo*. Scalig. ad Aufon.

- 33) ὅτι θεῖον ἢ ψυχῇ] Copiose diximus ad Beatum Maximum περὶ ψυχῆς, quae inde peti possunt, Pimponi, quaedam profert ad 3. Georgic.

τερον, ταῖς μνήμαις ἀναπεμπάζοντες, εἶτα ἐμει-
 διάσαν βραχύ τι καὶ κλεπτόμενον, καὶ μόνῃ τῇ
 διαχύσει τῷ βλέμματός ἐλεγχόμενον. ἔπειτα ὡς-
 περ καταίδεσθόντες τὸ γεγονός, ἐπυρρίασαν καὶ
 αὐτοῖς, τῷ πάθος οἴμα καὶ τὴν καρδίαν ἐπίδρα-
 μόντος, ὠχρίασαν, καὶ ἀπλῶς, ³⁴⁾ μυρίον εἶδος
 ἐν ὀλίγῳ τῷ χρόνῳ τὰς ὄψεις ἀμφοῖν ἐπεπλανή-
 θη, καὶ μεταβολὴ παντοῖα χροιάς τε καὶ βλέμ-
 ματος, τῆς ψυχῆς τὸν σάλου κατηγορέσσα. ταῦ-
 τα δὲ τῆς μὲν πολλῆς, ὡς εἰκός, ἐλάνθανεν, ἄλ-
 λον πρὸς ἄλλην χρεῖαν τε καὶ διάνοιαν ὄντας.
 ἐλάνθανε δὲ καὶ τὸν Χαρικλέα, τὴν πατέριον εὐχὴν
 καὶ ἐπίκλησιν καταγγέλλοντα. ἐγὼ δὲ πρὸς μίαν
 τὴν παρατήρησιν τῶν νέων ἠχολοοῦμην, ἐξ ἐκείνου,
 Κνήμων, ἐξ ἧπερ ὁ χρῆσμός ἐπὶ Θεαγένει θυομέ-
 νῳ κατὰ τὸν νεῶν ἦδετο, πρὸς ὑπόνοιαν τῶν ἐσομέ-
 νων ἀπὸ τῶν ὀνομάτων κεκινημένος. ἀλλ' ἔδὲ ἀκρι-
 βῶς ἔδὲν ἐτι τῶν ἐξῆς χρεσθέντων συνέβαλον.

VI. Ἐπεὶ δὲ ὄψε ποτε καὶ ὡσπερ βιαίως τῆς
 κόρης ἀποσπώμενος ὁ Θεαγένης ὑπέθηκε τε τὸ
 λαμπάδιον, καὶ τὸν βωμὸν ἀνῆψεν, ἐλέλυτο μὲν ἡ
 πομπή, πρὸς εὐωχίαν τῶν Θετταλῶν τραπέντων.
 ὁ δὲ ἄλλος δῆμος ἐπ' οἶκον τὸν ἴδιον ἕκαστος ἀνε-
 χώρησεν. ἡ Χαρίκλεια δὲ ἐΦεσρίδα λευκὴν ἐπιβα-
 λομένη, σὺν ὀλίγοις τοῖς συνήθεσιν ἐπὶ τὴν ἐν τῷ
 περιβόλῳ τῶν νεῶν καταγωγὴν ἄρμησεν ἔδὲ γὰρ
 ὤκει σὺν τῷ νομιζομένῳ πατρί τῆς ἀγιστείας ἐνε-
 κα παντοῖας ἑαυτὴν χωρίζουσα. περιεργότερος τοί-
 νυν

34) μυρίον εἶδος ἐν ὀλίγῳ τῷ χρόνῳ] Sic lib. I. μυρίον εἶδος
 ἐπὶ μικρῷ τῷ χρόνῳ.

νυν ἐξ ὧν ἠκηκόειν τε καὶ ἐωράκειν γεγονώς, ἐντυγ-
 χάνω τῷ Χαρίκλει τούτο σπουδάσας. καὶ ὅς, εἶ-
 δες, ἠρώτα, τὸ ἀγλαΐσμα τὸ ἐμόντε καὶ Δελφῶν
 Χαρίκλειαν; οὐ νῦν πρῶτον ἔφην, ἀλλὰ καὶ πρῶ-
 τερον πολλάκις, ὁσάκις, δὴ μοι κατὰ τὸν νεῶν
 ἐνέτυχεν, ἔχ' ὡς ἂν τις ἐκ παρόδου, τῆτο δὴ το λε-
 γόμενον. ἀλλὰ καὶ συνεθυσσά οὐκ ὀλιγάκις, καὶ
 περὶ θεῶν τε καὶ ἀνθρωπίνων εἰ τί ποτε διαπορή-
 σαιεν, ἠρώτησέ τε καὶ ἔμαθε. τί οὖν δὴ σοι τὰ νῦν
 ἔδοξεν ὧ ἀγαθὲ, ἀεὶ τινα τῆ πομπῆ κόσμον
 ἦνεγκεν; εὐφήμεστον, εἶπον, ὦ Χαρίκλες, ὡσπερ
 καὶ τὴν ³⁵⁾σελήνην εἰ διαπρέπει τῶν ἄλλων ἠρώ-
 τας ἀσέρον. καὶ μὴν ἐπήνεον τινές, εἶπε καὶ τὸν
 Θετταλὸν νεανίσκον τὰ δεύτερα, ἦν δ' ἐγὼ, καὶ
 τρίτα νέμοντες τὴν τὲ κορωνίδα τῆς πομπῆς καὶ
 ὀφθαλμὸν ἀληθῶς τὴν σὴν θυγατέρα γνωρίζον-
 τες. ἤδετο τούτοις ὁ Χαρίκλῆς (καὶ μοι ὁ σκοπὸς
 ἐκ τῶν ἀληθῶν ἠνύετο, θαρσεῖν μοι τὸν ἄνδρα
 βουλομένω παντοίως) καὶ μειδιάσας, πορεύομαι νῦν
 ἐπ' αὐτὴν ἔλεγεν. εἰ δέ σοι Φίλον, συμπροθυμή-
 θητι, καὶ μὴ τι πρὸς τῆς ὀχλικῆς ἀηδίας ἐπιτέ-
 τριπτα συνεπίσκεψαι. χαίρων μὲν ἐπένευον. ἐνεδει-
 κνύμην δὲ ὡς ἀχολίας ἄλλης πρεργιαίτερον τίθε-
 μα τὸ κατ' αὐτόν.

VII.

35) τὴν σελήνην] *Ambitiosum est ea repetere, quae
 dixerunt interpretes ad Horat. Od. 2. lib. 1. et vir
 doctissimus ad Eustath. p. 26. Quod autem ait τῆς
 πομπῆς ὀφθαλμὸν. Χαρίκλειαν, habet, ut alibi monui-
 mus, a Platone et Platoniceis, Libanio, Luciano, Iu-
 liano, qui res praestantiores oculos vocare solent.
 Utitur autem passim verbo διαπρέπειν, ut Pindar.*

VII. Ἐπεὶ δὲ παρεγενόμεθα ἔ κατήγετο, κα-
 ταλαμβάνομεν εἰσελθόντες ἐπὶ τῆς εὐνῆς ἀλύ-
 σαν, καὶ τὰς ὀφθαλμὸς τῷ ἔρωτι διαβρόχης.
 καὶ περὶ τὸν πατέρα τὰ εἰωθότα περιεπτύξατο,
 πυνθανομένῳ τι πεπόνθοι, τῆς κεφαλῆς ἀλγη-
 μα διοχλεῖν ἔλεγεν ἠδέως τε ἂν ἠρεμεῖν, εἰ τις
 ἐπιτρέποι. πρὸς ταῦτα διαταραχθεὶς ὁ Χαρικλῆς,
 ὑπέξῃει τε τοῦ θαλάμου σὺν ἡμῖν, ἡσυχίαν ταῖς
 θεραπεύσασαι ἐπιτάξας. προσελθὼν τε τῆς οἰκίας,
 τί ἄρα τοῦτο, ἔλεγεν, ὠγαθε Καλάσιρι; τίς ἢ
 προσπεσοῦσα τῷ θυγατρῷ ³⁶⁾ μαλακία; μὴ
 θαύμαζε, εἶπον, εἰ τοσοῦτοις ἐμπομπεύσασα δῆ-
 μοις, ὀφθαλμὸν τινα βάσκανον ἐπεσπάσατο. γε-
 λάσας οὖν εἰρωνικόν, καὶ σὺ γὰρ, εἶπεν, ὡς ὁ πο-
 λὺς ὄχλος, εἰνά τινα βασκανίαν ἐπίστυσας; ἔ-
 πέρι τι καὶ ἄλλο τῶν ἀληθῶν, ἔφην. ἔχει γὰρ ἕως.
 ὁ περιεχυμένος ἡμῖν ἕτος αἴηρ δι' ὀφθαλμῶν τε
 καὶ ῥινῶν καὶ ἀσματος καὶ τῶν ἄλλων πόρων εἰς
 τὰ βάθη δικνύμενος, καὶ τῶν ἔξωθεν ποιότητων
 συνεισφερόμενος, οἷος ἂν εἰσρεύσῃ, τοιοῦτο καὶ τοῖς
 δεξαμένοις πάθος ἐγκατέσπειρεν. ὥστε ὁπόταν σὺν
 φθόνῳ τις ἴδοι τὰ καλά, τὸ περιέχον τὸ δυσμε-
 νοῦς ποιότητος ἐπέπλησε, καὶ τὸ παρ' ἑαυτῆς πνεῦ-
 μα πικρίας ἀνάμεσον εἰς τὸν πλησίον διερέπισε.
 τὸ δὲ, ἄτε λεπτομερὲς, ἄχρις ἐπ' ὅσα καὶ μυε-
 λους αὐτοὺς εἰσδύεται καὶ νόσος ἐγένετο πολλοῖς
 ὀφθόνος, οἰκτεῖον ὄνομα βασκανίας ἐπίδεξάμενος.
 ἤδη

36) μαλακία] Triplex in amore μαλακία. Prima est in
 aspectu, habitu, incessu, et similibus nugis, secun-
 da in vehementiori affectu, sternente ac profligante
 corporis vires. De tertia dixi ad Petron.

ἤδη δὲ κακείνα σκόπησον ὧ Χάριτες, ὅσοι μὲν ὀφθαλμίας, ὅσοι δὲ τῆς ἐκ λοιμῶν καταστάσεως ἀνεπλήθησαν, θίγοντες μὲν ἑδαμῶς τῶν καμνόντων, ἀλλ' ἑδὲ εὐνῆς, ἀλλ' οὐδὲ τραπέζης τῆς αὐτῆς μεταχόντες, ἀέρος δὲ μόνου ταυτὶ κοινωνήσαντες. τεκμηριῶ δέ σοι τὸν λόγον, εἴπερ ἄλλό τι, καὶ ἢ τῶν ἐρώτων γενέσις· οἷς τὰ ὀρώμενα τὴν ἀρχὴν ἐνδίδωσι, καὶ οἷον ὑπὸ κνημα διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὰ πάθη ταῖς ψυχαῖς εἰστοξεύονται. καὶ μάλα γε εἰκότως. τῶν γὰρ ἐν ἡμῖν πόρων τε καὶ αἰσθήσεων, πολυκίνητόν τε καὶ θερμότατον οὖσα ἢ ὄψις, δεκτικωτέρα πρὸς τὰς ἀπορροίας γίνεται, τῶ κατ' αὐτὴν ἐμπύρω πνεύματι τὰς μεταβάσεις τῶν ἐρώτων ἐπισπομένη.

VIII. Εἰ δὲ χρὴ σοι καὶ παραδείγματος ἕνεκα, λόγον τινὰ φυσικώτερον παραθεῖσαι, βίβλοις δὲ ἰεραῖς ταῖς περὶ ζῶων ἀνάγραπτον ³⁷⁾ ὁ Χαράδριος τῆς ἰκτεριῶντας ἰᾶται καὶ ὁ τῆτο πύχων, εἰ τῶ ὀρνέω προσελέποι, τὸ δὲ φεύγει καὶ ἀποτρέφεται τῆς ὀφθαλμῆς ἐπιμῦσαν, ἢ φθονῶν ὡς οἶονταί τινες τῆς ὀφθαλμίας, ἀλλ' ὅτι θεώμενος, ἔλκει καὶ μετασπᾶν εἰς ἑαυτὸν ὡσπερ ῥεῦμα πέφυκε τὸ πάθος· καὶ διὰ τοῦτο ἐκκλίνει καθάπερ τρώσιν τὴν ὄρασιν. καὶ ὄφρων δὲ ὁ καλόμενος βασιλίσκος, ὅτι καὶ πνεύματι μόνω καὶ βλέμματι πᾶν ἀφαιρᾷ καὶ λυμαίνεται τὸ ὑποπίπτον, ἴσως ἀκήκοας. εἰ δὲ τινες καὶ τοὺς Φιλτάτους, καὶ οἷς

εὐνοί

37) ὁ χαράδριος] Non exscribo Turneb. interpretes Theocriti et Persii. hos consule, si quid desideras in fascinationem. Est hæc de re caput singulare in lectionibus nostris.

εὔνοι τυγχάνουσι, καταβασκαίνουσιν, ἔχρηθαι μάζειν. Φύσει γὰρ φθονεῶς ἔχοντες, οὐχ ὁ βούλονται δρῶσιν, ἀλλ' ὁ πεφύκασιν.

ix. Πρὸς ταῦτα μικρὸν ἐπισήσας, τὸ μὲν ἀπόρημα, ἔφη, σοφώτατα καὶ πισικώτατα διέλυσας. εἴτε δὲ καὶ αὐτὴ πόθου ποτὲ καὶ ἔρωτος αἰδοίτο. τότε ἂν ὑγιαίνειν αὐτὴν, οὐ νοσεῖν ὑπέλαβον. οἶδα ὡς ἐπὶ τοῦτο σε καὶ παρεκάλεσα. νῦν δὲ οὐδὲν δέος εἰ μὴ τοῦτο πέπονθεν ἢ μισόλεκτρος καὶ ἀνέραςος· ἀλλὰ βασκανίαν ἔοικε τῶντι νοσεῖν· καὶ δῆλον ὡς καὶ ταύτην διαλύσαι βεβλήση, φίλος τε ὢν, καὶ τὰ πάντα σοφός. ἐπηγγελόμην εἴ τι πάχουσιν αἰδοίμην, εἰς δὲ νάμιν βοηθήσειν.

x. Καὶ περὶ τούτων ἔτι διασκοπούμενοις ἡμῖν, ³⁸⁾ ἐφίσαται τις ἐσπουδασμένως καὶ, ὠγαθοί, φησιν, ὑμεῖς δὲ ὥσπερ ἐπὶ μάχην ἢ πόλεμον, ἀλλ' οὐκ εὐωχίαν κληθέντες, οὕτω μέλλετε ἢν παρασκευάζειν μὲν ὁ κάλλιστος Θεαγένης, ³⁹⁾ ἐποπτεύει δὲ ὁ μέγιστος ἠρώων Νεοπτόλεμος. δεῦρ' ἴτε· μήτε εἰς ἐσπέραν τὸ συμπόσιον παρέλκετε, μόνοι τῶν πάντων ἀπολειπόμενοι. προκύψας οὖν μοι πρὸς τὸ οὖς ὁ Χαρικλῆς, ἔτος ἔφη τὴν ἀπὸ ξύλου κλῆσιν ἤκει

38) ἐφίσαται τις] In magnis familiis ferui vocatores ab officii vocandi ad coenam Mart. Epigr. 85. lib. 7. Graeci ὀνομακλήτως apud Athen. lib. 2. feruus vocans ad coenam.

39) ἐποπτεύει] Puerile satis esset referre, quid ἐποπτεύειν, et eroptae. hoc passim loquuntur Grammatici, Harpocrat. Scholiast. Aristoph. ad Ranas, nos alibi, sed breuiter.

ἤκει Φέρων· ὡς λίαν ἀπροσδιόνυσος καὶ ταῦτα ὑπεβρεγγμένος. ἀλλ' ἴωμεν, ὡς δέος μὴ καὶ πληγὰς ἡμῖν ἐμφορήτη τελευτῶν. σὺ μὲν παίζεις ἴωμεν δ' οὖν ἔφην. ἐπεὶ δὲ ἐπέστημεν, ἑαυτῷ πλησίον τῶν Χαρικλέα κατέκλινεν ὁ Θεαγένης. ἔνεμε δὲ ἄρα τι καὶ μοι τιμῆς τῷ Χαρικλέους ἕνεκα, τὰ μὲν οὖν ἄλλα τῆς εὐωχίας τι ἂν λέγων ἐνοχλοῖην, τοὺς παρθενικὰς χορὰς, τὰς αὐλητρίδας, τὴν ἐνόπλιον τῶν ἐφήβων καὶ ⁴⁰) πυρρίχιον ὄρχησιν, τὰλλα οἷς τὸ πολυτελὲς τῶν ἐδεσμάτων ὁ Θεαγένης διήτησεν, εὐόμιλόν τε καὶ πότιμώτερον τὸ συμπόσιον ἀπεργαζόμενος· ἀλλ' ἂ δὴ μάλισα σοί τε ἀκούειν ἀναγκαῖον, ἐμοί τε λέγειν ἥδιον, ἐκεῖνα ἦν. ὁ Θεαγένης ἀνεδείκνυτο μὲν ἰλαρὸς εἶναι. καὶ φιλοφρονεῖσθαι τοὺς παρόντας ἐβιάζετο. ἠλίσκετο δὲ πρὸς ἐμοῦ τὴν διάνοιαν ὅποι φέροιτο· νῦν μὲν τὸ ὄμμα ἠνεμωμένως, νῦν δὲ βύθιον τι καὶ ἀπροφάσιον ἐπισένων. καὶ ἄρτι μὲν κατηφῆς τε καὶ ὡσπερ ἐπ' ἐννοίας, ἄρτι δὲ ἀθρόον ἐπὶ τὸ φαιδρότερον ἑαυτὸν μεταπλάττων, ὡσπερ ἐν συναισθήσει γιγνόμενος, καὶ ἑαυτὸν ἀνακαλούμενος, καὶ πρὸς πᾶσαν μεταβολὴν ῥαδίως ὑποφερόμενος. διάνοια γὰρ ἐρῶντος, ὅμοιον τι καὶ μεθύοντος, εὐτρεπτόν τε καὶ ἐδεμίαν ἔδραν ἀνεχόμενον. ἄτε τῆς ψυχῆς ἀμφοτέροις ἐφ' ὑγροῦ τοῦ πάθους σαλευούσης. διὸ καὶ ⁴¹) πρὸς μέθην ὁ ἐρῶν, καὶ πρὸς τὸ ἐρᾶν ὁ μεθύων ἐπίφορος.

XI.

40) πυρρίχιον ὄρχησιν] De hac saltatione omnia trita, legend. scholiast. Apollon: lib. 1. Athen. cap. 8. lib. 1. et alibi, praeter novos interpretes Catulli.

41) πρὸς μέθην ὁ ἐρῶν] Amoris haec biga, amator et ebrius, Aristenet. ep. 3. l. 1. Achill. Tat. lib. 2.

ΧΙ. ὡς δὲ καὶ χάσμης ἀδημονήσης ἀνάπλεως ἐφαίνετο, τότε δὴ καὶ τοῖς ἄλλοις τῶν παρόντων κατάδηλος ἦν ἔχ' ὑγιαίνων ὥστε καὶ τὸν Χαρικλέα καθεωρακότες ἀλλ' ἢ τὸ ἀνώμαλον, ἡσυχῇ πρὸς με εἰπεῖν, καὶ τῆτον βάσκανος εἶδεν ὀφθαλμὸς καὶ ταυτόν μοι δοκεῖ πεπονθένει τῇ Χαρικλείᾳ. ταυτόν, ἔφην ἐγὼ, νῆ τὴν Ἰσιν ὀρθῶς τε καὶ οὐκ ἀπεικίτως, ἔπειρ καὶ ἐν τῇ πομπῇ μετ' ἐκείνην διέπρεπε. ταῦτα μὲν ἡμεῖς. ἐπεὶ δὲ τὰς κύλικας ἔδει περιάγεσθαι, ⁴²⁾ προέπινεν ὁ Θεαγένης, καὶ
ἀκων

fic Venus cum Baccho, scholiast. Aristoph. ad Acharn. Chaeremon. apud Athen. lib. 13. Qui enim vino dediti, solent et amori vacare Schol. Theocrit. ad Idyll. 10. ὁ γὰρ οἶνος κεραυνόμενος πρὸς ἄφροδίσια ἐκκαίεται. Plutarch. sympos. ἐλέχθη ὅτι τῷ μεθύειν τὸ ἐρεῖν ὁμοίον ἐστίν, ποιεῖ γὰρ θερμὸς καὶ ἰλαρὸς καὶ διακειχυμένος. Idem Athen. lib. 10. ex Theophrast.

- 42) προέπινεν] Dicitio, quae hanc praecedit sc. περιάγεσθαι est dicitio sacrorum, ut περιφέρειν et similes, de quibus diximus ad Petron. Quid sit autem προπίνειν declarat Clariss. Heinsius ad Silium Italic. Anacreon passim Vlp. Demosthen. interp. ad Olynth. 3. exponens προπέποται, inquit, ὅταν τις χάριν ὁμολογῶν τινὶ δεξιωσάμενος αὐτὸν τῷ εἴματι μετὰ τῆ πότις χαρίζεται αὐτῷ καὶ τὸ ποτήριον ἀργυρῆν ἢ χρυσῆν. Idem περὶ παραπρεσβ. τὸ δεξιῶσθαι ἀλλήλους τοῖς ποτηρίοις· πολλάκις καὶ ταῦτα τὰ ποτήρια χαρίζεσθαι τὸν βασιλέα οἷς προπίνειν χρυσὰ ἔντα, τοῦτο γὰρ ἦν τὸ προπίνειν. Scimus, quid sit δεξιῶσθαι in his interpretis locis. Sed videtur ad morem illum alludere, qui temporibus heroum apud Homerum Iliad. δ. de quo sic Athen cap. 6. lib. I. ἦν δὲ τις αὐτοῖς καὶ διὰ τῆς προπόσεως ἀσπασμὸς. οἱ γοῦν θεοὶ χρυσεῖς δεπέεσσι
δεῖδι-

αἰκῶν, ἐκάσῳ 43) Φιλοτησίαν. ὡς δὲ εἰς ἐμὲ πε-
 ριῆλθεν, ἔχω τὴν Φιλοφρόνησιν εἰπόντος, ὑποδε-
 ξαμένου δὲ οὐδαμῶς, ὄξυ τε καὶ διάπυρον ἐνεΐδεν,
 ὑπερορᾶσθαι προσδοκήσας. συνεῖς οὖν ὁ Χαρικλῆς,
 οἴνου καὶ ἐδεσμάτων, εἶπε, τῶν ἐμψυχομένων,
 ἀπέχεσθαι. τῷ δὲ τὴν αἰτίαν ἐρομένου, Μεμφίτης
 ἐστίν, εἶπεν, Αἰγύπτιος, καὶ προφήτης τῆς Ἰσίδος.
 ὁ δὲ Θεαγένης ὡς τὸν Αἰγύπτιον καὶ τὸν προφή-
 τὴν ἤκουσεν, ἠδονῆς τε ἀθρόον ἐνεπλήσθη, καὶ,
 ὡσπερ οἱ θησαυρῶ τινὶ προστυχόντες, ὀρθώσας

N 2

ἐαυτὸν

δειδέχατ' ἀλλήλους ἤτοι ἐδεξιῶντο προπίνοντες ἑαυτοῖς
 ταῖς δεξιαῖς, καὶ τις δὲ δείδεκτ' Ἀχιλλέα, ἐντὶ τῷ ἐδε-
 ξιῶτο ὃ ἐστὶν προέπινεν αὐτῷ τῇ δεξιᾷ διδὼς τὸ ποτήριον.
*Antequam propinarent, solebant et salutare ac
 amplecti. Dii igitur aureis poculis sese mutuo ex-
 cipiunt, id est, praebentes dexteras, mutuo sal-
 vere iubent: Achillem etiam poculo excipiens illi-
 que praebens dextera saluere iussit. Quod autem
 reges magni solerent poculum aureum ei praebere,
 cui propinabant, patet apud Xenophont. Clement.
 Alexandr. et alios, saepe etiam ei, qui plures scy-
 phos euacuarat, ut dico alibi.*

- 43) φιλοτησίαν] Sic vocabant poculum propinationis
 ut patet apud Vlpian. loc. cit. scholiast. Aristoph.
 Acharn. φιλοτησίαν ἔλεγον τὴν Φιάλην διδομένην ἐν τοῖς
 συμποσίοις. Sed Hesych. aliique Grammatici acci-
 piunt, ut hic, se. πρόποσιν μετὰ τὸ δεῖπνον ὑπὲρ φι-
 λίας. Sic postea. ταύτην δέχεται τὴν φιλοτησίαν, ἣν ἀπὸ
 τῶν ἠδίστων σοι προέπων. καὶ φίλιαν ἤδε ἡμῖν ἢ τρά-
 πεζα σπέσσω. Quod mox subiungit καὶ θερμότερα ἢ
 κατὰ τὴν προὔπαρχεσαν γνώσιν. seipsum imitatus est,
 qui dixerat lib. I. ἐπεὶ δὲ ἰταμώτερον προσῆει καὶ θερ-
 μότερα ἢ τὰ φιλήματα, legend. Apul. lib. 10. Miles.
 interpret. Virg. ad princip. lib. 4.

ἑαυτὸν, ὕδωρ τε αἰτήσας, καὶ πινὼν, ὦ σοφώτατε, εἶπεν, ἀλλὰ σύγε, ταύτην δέχου τὴν Φιλοτησίαν, ἣν ἀπὸ τῶν ἠδίστων σοι προέπιον· καὶ Φιλίαν ἥδε ἡμῖν ἢ τράπεζα σπενδέσθω. ἐσπείδω ἔφην, καλὴ Θεάγενες, ἐμοὶ καὶ πάλαι οὔσα πρὸς σέ· καὶ ὑποδεξάμενος ἔπινον. καὶ τότε μὲν εἰς ταῦτα ἔληξε τὸ συμπόσιον. καὶ ἀπηλλαττόμεθα ἐπ' οἶκον τὸν ἴδιον ἕκαστος, πολλὰ με τοῦ Θεαγένους καὶ θερμότερα ἢ κατὰ τὴν προὔπαρχουσαν γνῶσιν κατασπασαμένου. ἐπεὶ δὲ ἦλθον οὐ κατηγόμεν ἄϋπνος τὰ πρῶτα διῆγον ἐπὶ τῆς εὐνῆς, ἀνω καὶ κάτω τὴν περὶ τῶν νέων Φροντίδα σρέφω, καὶ τοῦ χρησμοῦ τὰ τελευταῖα τί ἄρα βούλοιο ἀνιχνεύων. ἦδη δὲ μεσούσης τῆς νυκτὸς ὄρω τὸν Ἀπόλλω καὶ τὴν Ἄρτεμιν, ὡς ὦμην (εἶγε ὦμην, ἀλλὰ μὴ ἀληθῶς ἐώρων) καὶ ὁ μὲν τὸν Θεαγένην, ἡ δὲ τὴν Χαρίκλειαν ἐνεχείριζεν, ὀνομασί τέ με προσκαλοῦντες, ὦρα σοι, ἔλεγον, εἰς τὴν ἐνεγκοῦσαν ἐπανήκειν. οὕτω γὰρ ὁ μοιρῶν ὑπαγορεύει θεσμός. αὐτὸς τε ἔν' ἐξίθι, καὶ τοὺς δὲ ὑποδεξάμενος ἄγε συνεμπόρους, ἴσα τε παισὶ ποιῶμενος, καὶ παράπτεμπε ἀπὸ τῆς Αἰγυπτίων ὄπη τε καὶ ὅπως τοῖς θεοῖς Φίλον.

XII. Ταῦτα εἰπόντες, οἱ μὲν ἀπεχώρησαν ὅτι μὴ ὄναρ ἦν ἢ ὄψις ⁴⁴⁾ ἀλλ' ὕπαρ, ἐνδειξάμενοι.
ἐγὼ

44) ἀλλ' ὕπαρ ἐνδειξάμενοι] Respondet dubitationi, quam fecerat antea, εἶγε ὦμην, ἀλλὰ μὴ ἀληθῶς ἐώρων. Aitque sibi vere non ex nuda et simplici imaginatione Apollinem et Dianam apparuisse, negatque esse ὄναρ ἀλλ' ὕπαρ, quae duo plane et ex antica pugnant. Sic Plat. epist. 3. διὰ τὸ τότε σοι ὕβρισμα,

ἐγὼ δὲ τὰ μὲν ἄλλα συνίην ὡς ἑωράκειν· εἰς τί-
 νας δὲ ἀνθρώπους, ἢ εἰς τίνα γῆν παραπέμπεσθαι
 τοὺς νέους τοῖς θεοῖς Φίλον, ἠπόρην. καὶ ὁ Κνήμων,
 ταῦτα μὲν ἔφη, ὦ πάτερ, ἐς ὕπερον αὐτός γε
 ἐγνωκῶς ἐρεῖς πρὸς ἡμᾶς· ἀλλὰ τίνα δὴ τρόπον
 ἔφασκες ἐνδεδειχθαι σοι τοὺς θεοὺς, ὅτι μὴ ἐνύπνιον
 ἦλθον, ἀλλ' ἐναργῶς ἐφάνησαν; ὃν τρόπον εἶπεν,
 ὦ τέκνον, καὶ ὁ σοφὸς Ὅμηρος αἰνίττεται· οἱ πολ-
 λοὶ δὲ τὸ αἰνίγμα παρατρέχουσιν·

Ἴχνια γὰρ μετόπιωθεν (ὡς ἐκεῖνος πρὸς λέγει) πο-
 δῶν ἠδὲ κνημῶν

ρεῖ· ἐγνωσὶ ἀπιόντος· ἀρίγνωτοί τε θεοί περ·

Ἄλλ' ἢ καὶ αὐτὸς ἔοικα τῶν πολλῶν εἶναι· καὶ
 τοῦτο ἴσως ἐλέγχειν, ὦ Καλάσιρι, βουλόμενος,
 τῶν ἐπῶν ἐμνημόνευσας· ὧν ἔχω τὴν μὲν ἐπιπο-
 λῆς διάνοιαν. ὅτε περ καὶ τὴν λέξιν οἶδα ἐκδι-
 δαχθεῖς· τὴν δὲ συγκατεσπαρμένην αὐτοῖς θεο-
 λογίαν ἠγνόηκα.

XIII. Μικρὸν οὖν ἐπισήσας ὁ Καλάσιρις, καὶ
 τὸν νοῦν πρὸς τὸ μυσικώτερον ἀνακινήσας, ⁴⁵⁾
 θεοὶ καὶ δαίμονες εἶπεν, ὦ Κνήμων, ἐπιφοιτῶντες

N 3

τβ

νῦν ὕπαρ ἀντ' ὀνειρατος γέγονε, ἀντὶ τῆς ἢ ὀπτασία ἀλη-
 θῆς, ἐναργῶς, φανερώς. Suid. hinc igitur amouenda
 Grammaticorum περιεργία, qui volunt ὕπαρ esse
 τὸ μεθ' ἡμέραν, ὄναρ ἐν ἡμέρᾳ. Nam profecto hic
 eorum cessat ratio.

45) θεοὶ καὶ δαίμονες] Proponit, quibus modis ac signis
 Dii ad nos aduentantes cognosci possint, inter quae
 praecipuum est, magisque conspicuum, incessus.
 Sunt sane notae plurimae noscendi Dei ad nos ad-
 ven-

τε εἰς ἡμᾶς καὶ ἀποφοιτῶντες, εἰς ἄλλο μὲν ζῶ-
 ον ἐπελάχισον, εἰς ἀνθρώπους δὲ ἐπιπλεῖσον ἑαυ-
 τοὺς εἰδοποιῶσι, τῷ ὁμοίῳ πλέον ἡμᾶς εἰς τὴν
 Φαντασίαν ὑπαγόμενοι. τοὺς μὲν δὴ ⁴⁵) βεβήλους
 καὶ διαλάθοιεν, τὴν δὲ σοφοῦ γνῶσιν οὐκ ἂν δια-
 φύγοιεν· ἀλλὰ τοῖς τε ὀφθαλμοῖς ἂν γνωσθεῖεν
 αἰτενὲς δίοχρα βλέποντες καὶ τὸ βλέφαρον ἔ ποτε
 ἐπιμύοντες· καὶ τῷ βαδίσματι πλέον, οὐ κατὰ
 διάσῃσω τοῖν ποδοῖν οὐδὲ μετὰθεσιν ἀνυομένῳ,
 ἀλλὰ κατὰ τινα ῥύμην ἀέριον, καὶ ὄρμην ἀπαρα-
 ποδι-

ventantis, staturam veteres denotarunt, de qua
 dictum est ad lib. 1 pulcritudinem ultra mortales,
 ac etiam imagines, stupendam. Poëtae, sed notas
 primas ac summas demonstrat, quibus diligenter
 haec possint explorari, congressum sc. et digressum.
 Raro enim scelestum inuisunt supera illa numina.
 Quodsi ad faciem illam et sordes descendant, ab
 ea caeca vix dignosci possunt. Hinc apud Iustra-
 tum et purificatum Apul. lib. 10. Luna numinis
 sui praesentiam testatur. Nec aliter accipiendum
 iudico Virgil. l. 2. et 7. Aeneid. qui ducem habet
 Catullum sine Epithalamii Pelei et Thetid. Dici-
 mus alibi ex scriptoribus sacris et Rabbin.

46) βεβήλους] Dicebamus antea pectora illa scelerata ad-
 veniens numen nec suscipere, nec solum suspicere
 posse. Illud ex philosophorum decreto, ut patet sae-
 pius apud Platonem. Nec poëtae desunt, qui tale
 sentiunt. Callimach. εἰς Ἀπολλ.

Ὡς ἴδῃ μὲν ἴδῃ μέγας ἔτος, ὅς ἐκ ἴδε λιτὸς ἐκεῖνος
 ὄψόμεθ' ἢ ἐκάεργε, καὶ ἐσσόμεθ' ἔ ποτε λιτοί.

Notat quaedam ad haec facientia Theod. Marcil.
 in Hierocl. ad aurea carmina Pythagorae.

πόδιον, τεμνόντων μάλλον τὸ περιέχον ἢ διαπο-
ρευομένων. διὸ δὴ καὶ τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν
Αἰγύπτιοι τῷ πόδε ζευγνύντες καὶ ὥσπερ ἐνῆντες
ἰσᾶσιν. ἃ δὴ καὶ Ὀμηρὸς εἰδώς, ἅτε Αἰγύπτιος,
καὶ τὴν ἱερὰν παιδείου ἐκδιδάχθεις, συμβολικῶς
τοῖς ἔπεσιν ἐναπέθετο, τοῖς δυναμένοις συνιέναι
γνωρίζειν καταλιπών.

ἐπὶ μὲν τῆς Ἀθηνᾶς,

δεινῷ δὲ οἱ ὅσσε Φάανθεν, εἰπών. Ἐπὶ δὲ
τῷ Ποσειδῶνος, τὸ

47) Ἴχνια γὰρ μετόπιθε ποδῶν ἠδὲ κνη-
μῶν

ρεῖ ἔγνων ἀπίουτος.

N 4

οἶον

47) Ἴχνια γὰρ] Versus sunt ex Iliad. η. quos aliter acce-
perant ac interpretati fuerant Platonici caeterique
interpretes. Ea tamen veterum opinio fuit ab Ae-
gyptiis accepta, vt inter notas illas, quas enumera-
uimus antea, haec obtineret, sc. ex incessu Deos
aliquam numinis sui partem ostendere. Hinc Ae-
gyptiorum Theologia, quae in Deorum imaginibus
pedes coniungebat. Hanc ridet aetas postera, sed
tamen apud ipsos Graecos Dii dicuntur serpere.
Callimach. εἰς λυτρ. παλλ.

τῶν ἵππων φρυκτομένων
τῶν ἱερῶν ἐσάκησα, καὶ ἃ θεὸς εὐτυχὸς ἔρει.

Nec alia ratione Theocrit. in hoc Idyll. 17.

Ἀθάνατοι δὲ καλεῦνται, θεοὶ νέποδες γεγαότες.

Nec forte est, cur irascatur V. CL. Isaac Casaub.
si rude hunc locum interpretemur. Eustath. lib. 2.
Amor.

οἶον ῥέοντος ἐν τῇ πορείᾳ. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ῥεῖ
ἀπιόντος, καὶ οὐχ ὡς τινες ἠπάτηνται, ῥαδίως
ἔγνωσαν ὑπολαμβάνοντες.

xiv. Ταῦτα μὲν ὦ θειότατε μεμύηκας ἔφη ὁ
Κνήμων. Αἰγύπτιον δὲ Ὀμηρον ἀποκαλοῦντος σου
πολλάκις, ὁ τῶν πάντων ἴσως οὐδεὶς ἀκήκοεν εἰς
τὴν σήμερον, εἰδὲ ἀπιστεῖν ἔχω, καὶ σφόδρα θαυ-
μάζων ἱκετεύω, μὴ παραδραμεῖν σε τῆς λόγου τὴν
ἀκρίβειαν. ὦ Κνήμων, εἰ καὶ ἔξωρον τὸ περὶ τού-
των νυνὶ διαλαμβάνειν, ἀλλ' ὅμως ἀκούοις ἂν ἐπι-
τέμνοντος. Ὀμηρος, ὦ φίλος, ὑπ' ἄλλων μὲν ἄλ-
λοθεν ὀνομαζέσθω. καὶ ⁴⁸⁾ πατρίς ἔστω τῷ σοφῷ,
πᾶσα πόλις. ἦν δὲ εἰς ἀλήθειαν ἡμεδαπὸς ⁴⁹⁾
Αἰγύπτιος. καὶ πόλις αὐτῷ, Θῆβαι αἰ ἑκατόμυ-
λοί

48) πατρίς ἔστω] Copiose hoc apud Cicer. 2. de Offic. et
Parad. 2. hinc argumentum dialogi, cui titulus.
Philopatris, apud Lucian. incerti, vt adhuc arbi-
tror, auctoris, idem sentit multoties Seneca. Trans-
tulerunt enim Pythagorei peregrinatores vulgare
illud, patria est, vbicumque est bene, ad suam phi-
losofiam, vt dicerent, patria est, vbi cum virtute
viuitur, etiam inter ipsas minas tormentorum,
vnamquamque mundi partem sapienti patriam,
legend. Curt. lib. 6.

49) Ὀμηρος Αἰγύπτιος] De patria primi ac postremi poë-
tae, vt velle videtur Velleius, quid certum? Seneca
in epist. nihil certi, de eo multi, Aristot. lib. 3.
de arte poet. Plutarch. lib. singul. et Velleius lib. 1,
et antea Herodot. Cicer. Tuscul. 5. pro Archia
poëta, et alibi. de adoptione a Moeoni Aristot. l. c.
Anthol. c. 8. Epigr. 1. lib. 3. Solin. c. 43. de cae-
citate Cicer. loc. cit. et alij. Mortem loquuntur Va-
ler. Maxim. lib. 9. cap. 1. quae omnia complecti-
tur

λοῖ εἰσι κατ' αὐτὸν ἐκεῖνον. πατὴρ δὲ, τῷ μὲν δο-
κεῖν, προφήτης τὸ δὲ ἀψευδὲς ἔρημης. οὐπερ ἦν ὁ
δοκῶν πατὴρ προφήτης. τῇ γὰρ τούτου γαμετῇ
τελὸς τινὰ πατριὸν ἀγιστείαν, καὶ κατὰ τὸ ἱερὸν
καθευδούσα, συνῆλθεν ὁ δαίμων, καὶ ποιεῖ τὸν
Ὅμηρον, φέροντά τι τῆς ἀνομοῖς μιξέως σύμβο-

N 5

λον.

tur Lucian. Ver. hist. lib. 2. Bis accusat. de prae-
stigiis et sepulcro eius Lucian. loc. cit. Solin. c. 11.
et 43. Autor. Demosth. encom. apud Lucian. alii.
Sed quid hoc πρὸς τὸ ζητούμενον; Eximiam illam in
nubibus Aquilam multi suam faciunt, vt patet in
celebri et vulgato Epigramm. Theocritus Ionium
fecit, et Chium, Athenienses potissimum suum ci-
vem, non quod vere Atheniensis, sed propter Athe-
niensium coloniam in Smyrnam, siue propter
Smyrnam ab Atheniensibus conditam; hac enim
ultima ratione sibi vindicabant Homerum Athe-
nienses, patet lib. 4. Anthol. εἰς εἰκὼν, Πεισίστρατ;

Ἡμέτερος γὰρ ἐκεῖνος ὁ χρύσεος ἦν πολιότης
Ἐπερ Ἀθηναῖοι Σμύρναν ἀπώκισαμεν,

*Hunc fama eximium nostrae genuere Minervae
Nam genitrix Smyrnaei Attica terra viri.*

Aegyptium paucissimi asserunt, vt etiam in incer-
tum nos deducat Clemens Alexandr. cum ait
Ὅμηρον οἱ πλεῖστοι Αἰγύπτιον φαίνεσι. Nec dubium
leuant Diod. Sic. et Iustin. hist. qui videntur an-
nuere, non eum Aegyptium, sed in Aegypto
Theologiam didicisse. Vide, quid tot clarissimi viri
censuerint ad Velleium. Sed forte an silent omnes.
Sileo. Quid enim a me lucis in tam altis praecipue
tenebris. Si quis causam tanti dubii quaerat, videat
acutissimam apud Heliodorum rationem hac ipsa
pagina.

λον. 50) Θατέρω γὰρ τοῖν μηροῖν αὐτόθεν ἐξ ὠδίνων, πολὺ τι μῆκος τριχῶν ἐπεπόλαζεν· ὅθεν παρ' ἄλλοις τε, καὶ οὐχ ἠκιστα παρ' Ἕλλησιν ἀλητεύων, καὶ τὴν ποίησιν ἄδων, τοῦ ὀνόματος ἔτυχεν· αὐτὸς μὲν τὸ ἴδιον οὐ λέγων, ἀλλ' οὐδὲ πόλιν ἢ γένος ὀνομάζων, τῶν δὲ ἐγνωκότων τὸ περὶ τὸ σῶμα πάθος εἰς ὄνομα κρατησάντων. τί δὲ
σχο-

- 50) Θατέρω τοῖν μηροῖν] *superstitiosa cuiusque nationis religio creditit spurii et nothis notam esse siue characterem natalitiorum, quo illegitimus coitus accusaretur. Hinc spurii Homerus apud Aegyptios invidentes aliam nominis causam, sed longe aliam assignant. Hebraei Rabbini ex concionatoris loco cap. 10. vers. 3. ex interpretatione Montani. Et etiam per viam secundum quod stultus ambulans eius cor deficiens et dicit omnibus stultus ipse. Spurios a legitimis distinguunt, quod dicant, veram et legitimam illegitimorum notam sc. incestum. Nec enim vnquam spurium tres legitimos passus et rectos continuare posse, quin alius alio vel brevior vel longior sit, quod an superstitiosum sit, illis relinquo. Germani Celtaeque Rheno flumine ad disquisitionem legitimi partus utantur, quod notissimum est ex Aristot. 7. Polit. Iulian. Imper. Sidonio et aliis, quos in testimonium citare superfedeo. Arabes non minori superstitione, quam etiam pleraeque gentes fouent, vsi sunt, vt per filem arborem partum saepius transmitterent. Viguit apud Persas mos ille, de quo scio, quid alibi credatur, vt crederent eum spurium, cuius auricularis digitus medii digiti supremum articulum ac iuncturam non sociaret. Alii habebant ignem exploratorium virgultis, furculis, aliisque nugis accensum, cuius fumo partus veritatem dignosci asseuerabant, de quibus omnibus alibi.*

σκοπῶν, ὦ πάτερ, ἐσιώπα τὴν ἐνεγκοῦσαν; ἢ τοι τὸ Φυγὰς εἶναι καταιδούμενος· ἐδιώχθη γὰρ ὑπὸ τοῦ πατρὸς, ὅτε ἐξ ἐφήβων εἰς τοὺς ἱερωμένους ἐνεκρίνετο, ἀπὸ τοῦ κηλῖδα φέρειν ἐπὶ τοῦ σώματος, νόθος εἶναι γνωριθεὶς. ἢ καὶ τοῦτο σοφία καταεργαζόμενος, καὶ τοῦ τὴν οὔσαν ἀποκρύπτειν, πᾶσαν ἑαυτῷ πόλιν, πατριδα μνώμενος.

XV. Ταῦτα μὲν εὖ τε καὶ ἀληθῶς μοι λέγειν ἔδοξας, τεκμαιρομένῳ τῆς τε ποιήσεως τοῦ ἀνδρός, τὸ ἀνειμένον τε καὶ ἡδονῇ πάσῃ σύγκρατον ὡς Αἰγύπτιον, καὶ τὸ τῆς φύσεως ὑπερέχον, ὡς οὐκ ἂν ἔτω τῆς πάντας ὑπερβαλλόμενον, εἰ μὴ τινος θείας καὶ δαιμονίας ὡς ἀληθῶς μετέχε καταβολῆς. ἀλλ' ἐπεὶ τοὺς θεοὺς Ὀμηρικῶς ἐφώρασας ὦ Καλάσιρι, τίνα τὰ μετὰ ταῦτα εἶπέ μοι.
 51) τοῖς προτέροις ὦ Κνήμων, ὅμοια. πάλιν ἀγρυπνίαι καὶ βουλευμάτα, καὶ νυκτῶν Φίλαι Φροντίδες. ἔχαιρον, εὐρηκέναι τι τῶν οὐ προσδοκωμένων ἐλπίζων, καὶ εἰς τὴν ἐνεγκοῦσαν ἐπανήξειν προσδοκῶν. ἠνιώμην δὲ, ὅτι ὁ Χαρικλῆς σερήσεται τῆς θυγατρὸς ἐννοῶν. ἠπόρουσιν ὅτω δεήσει τρόπον τοὺς νέους συναγαγεῖν καὶ κατασκευάσαι τὴν
 ἔξοδον

51) τοῖς προτέροις ὅμοια] Quale fuerit studium Heliodori, et quibus in sectae castris militauerit, ex tribus dictionibus satis ei notatum, cui pectus non plebeium sapiat. Babyloniorum siue arithmetorum praecipui, siue, vt illi dicunt, πρέδροι siue planetariorum, cum a quopiam de rerum futurarum euentu nimium vrgerentur, respondere solebant quaerenti, τί μετὰ τῆτο; τοῖς προτέροις ὅμοιον. quam formulam restituemus cum aliis innumeris.

ἔξοδον συμφρονεῖν. τὸν δρασμὸν ἡγωνίων ὅπως μὲν λήσομεν, ὅποι δὲ τραπῶμεν· καὶ πότερον διαγῆς ἢ θαλαττεύοντες· καὶ ἀπλῶς, κλύδων μέ τις εἶχε φροντισμάτων, αὐπνός τε τὸ λειπόμενον ἐταλαιπώρου τῆς νυκτός.

XVI. Οὕτω δὲ ἡμέρας ἀκριβῶς ὑποφαινούσης, ἐψόφει τε ἡ μέταυλος, καὶ τινος ἠδύομην καλοῦντος παιδίου. ἐρομένου δὲ τοῦ ὑπηρετοῦ τίς ὁ κόπτων τὴν θύραν, ἢ κατὰ ποίαν τὴν χρεῖαν ἀπαγγελλεῖ· εἶπεν ὁ καλῶν, ὅτι Θεαγένης ὁ Θετταλός, ἠδὴν ἀπαγγελλθέντα μοι τὸν νεανίαν, καὶ εἰσκαλεῖν ἐκέλευον, ἐνδιδόναι μοι ταυτόματον ἀρχὴν τῶν ἐν χερσὶ βουλῶν ἠγησάμενος. ἐτεκμαιρόμην γὰρ ὅτι με παρα τὸ συμπόσιον, Αἰγύπτιον καὶ προφήτην ἀκηκῶς, ἤκει σύνεργον πρὸς τὸν ἔρωτα ληψόμενος. πάχων, αἶμα, τὸ τῶν πολλῶν πάθος, οἱ τὴν ⁵²⁾ Αἰγυπτίων σοφίαν, μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἠγην-

- 52) Αἰγυπτίων σοφίαν] Proponit duplicem Aegyptiorum magiam, vnam, quae fiderum focia, consors et concors scientiae intelligentiarum, conscia fatorum, denique legitima, de qua postea. Alteram, quae humi serpit, εἰδώλων θερέπαινα καὶ περὶ σώματα νεκρῶν εἰλημένη, anicularum et faecis vulgi propria, quae tristitia interdum et fordida praestat, tantoque a prima remotior, quanto differunt obiecto, quantoque a terra sidera remota sunt. Officinam huius magiae aperit Apulei. magus lib. 1. Miles. Heliod. lib. 6. Horat. Epod. Tacit. tangit lib. 2. Ioann. Saresber. de Nug. Curial. cap. 20. lib. 8. vbi loquitur de Iulian. Imper. Petron. fine Satyricorum, Iulian. Imper. Caesarib. vbi de Zamolxidis Scythae vel Thracis magia. Huius auxilium implorant,

ἡγνῆται, κακῶς εἰδότες. ἢ μὲν γάρ τις ἐς ἰδημῶ-
 δης, καὶ, ὡς ἂν τις εἴποι, χαμαὶ ἐρχομένη, εἰδώ-
 λων θεράπεινα, καὶ περὶ σώματα νεκρῶν εἰλη-
 μένη βοτάναις προστετηκυῖα, καὶ ἐπωδαῖς ἐπανε-
 χουσα· πρὸς οὐδὲν ἀγαθὸν τέλος οὔτε αὐτὴ προσ-
 οῦσα, οὔτε τοὺς χρωμένους φέρουσα, ἀλλ' αὐτὴ
 τὰ περὶ αὐτὴν ταπολλὰ πταίουσα. λυπρὰ δέ τινα
 καὶ γλίχρα ἔσιν ὅτε κατορθοῦσα, φαντασίας
 τῶν μὴ ὄντων ὡς ὄντων, καὶ ἀποτυχίας τῶν ἐλπι-
 ζομένων, πράξεων ἀθεμίτων εὐρετίς, καὶ ἡδονῶν
 ἀκολάστων ὑπηρετίς. ἢ δὲ ἑτέρα, τέκνον, ἢ ἀληθῶς
 σοφία, ἧς αὐτὴ παρωνύμως ἐνοθεύθη, ἣν ἱερεῖς καὶ
 προφητικὸν γένος ἐκ νέων ἀσχοῦμεν, ⁵³⁾ ἄνω πρὸς
 τὰ ἐράνια βλέπει, θεῶν συνόμιλος, καὶ φύσεως
 κρείτ-

plorant, quos Amor, ambitiosa diuitiarum posses-
 sio, et curiosus furiosusque rerum futurarum euen-
 tus fatigant, hinc πράξεων ἀθεμίτων εὐρετίς καὶ ἡδο-
 νῶν ἀκολάστων ὑπηρετίς, denique formans et effingens
 φαντασίας τῶν μὴ ὄντων ὡς ὄντων. Ex huius germine
 Dardani, Thessali, Scythae, et quodcumque genus
 facinorum et scelerum, de quibus Columell. lib. 10.
 Plin. cap. 1. lib. 30. *Alia magices factio a Mose,
 a Iamne, et Iotape Iudaeis pendens.* pro Iotape
 legend. Iohanam. Hic Iohanam fuit discipulus
 Hillel, de quo saepius in libris Rabb. Iamnes autem
 est, qui Ἰάννης in Euseb. praep. Evang. et Mamres,
 qui γαμβρῆς. Aliter apud Paulum 2. ad Timoth.
 c. 3. vbi Iambres. Sed quoniam incidimus in libros
 Rabbiorum, horum aliquando quatuor genera ma-
 giarum quatuor libris, imo voluminibus elucida-
 bimus.

53) ἄνω πρὸς τὰ ἐράνια] Asiaticorum philosophia siue
 magia, in numeris siue arithmetica Horat Od. 1. 1.
 lib. 1.

κρείττονων μέτοχος, ἀστρῶν κίνησιν ἐρευνῶσα, καὶ
 μελλόντων πρόγνωσιν κερδαίνουσα· τῶν μὲν γηίνων
 τέτων κακῶν ἀποσατῆσαι, πάντα δὲ πρὸς τὸ κα-
 λὸν

lib. 1. *nec Babylonios tentaris numeros*, Lactant.
 ad illud Statii Thebaid.

numerisque sequentibus astra.

ut Arithmetici, inquit, quos Mathematicos dicimus, quorum in numeris est tota doctrina. Aegyptiorum, in sideribus. Sic philosophi Aegyptii, id est, astronomi, Curt. lib. 4. Thales Miles. Epist. ad Pherecyd. πλάσαντες δὲ ἐς Αἴγυπτον, ὁμιλήσαντες τοῖς ἐκείνῃ ὅσοι ἱερεῖς τε καὶ ἀστρονόμοι. Eadem apud Plutarch. in Themist. Rationem videtur reddere Aristotel. 1. Metaphys. διὰ περὶ Αἴγυπτον αἱ μαθηματικαὶ πρῶτον τέχναι συνέτησαν. ἐκεῖ γὰρ ἐφείδη σχολάζειν τὸ τῶν ἱερέων ἔθνος. Ea causa fuit, cur Graeci philosophi in Aegyptum et Indiam tenderent. Iustin. de Pythagor. lib. 20. Aegyptum primo, mox Babyloniam, ad perdiscendos siderum motus, originemque mundi spectandam profectus, summam scientiam consequutus erat. ad hanc Siderum philosophiam alios innumeros Graecos Aegyptum contendisse, testis Apul. lib. 2. Florid. Iulian. Imper. epist. 1. Imo omnis disciplina ab Aegyptiis, hinc eruditi Aegyptii apud Apul. Florid. 1. quo loci vide notas nostras. Etiam totus hic tractus eruditionis pater, ob quam variae peregrinationes. Sic Democritus τοῖς γυμνοσοφίσταις συνέμιξε, καὶ εἰς Ἰνδίαν ἀπήρε καὶ Αἰθιοπίαν. Hesych. Illustrius. Copiose Philostr. in Apollon. et in vita philosoph. Diogen. Laërt. et Eunapius, qui narrant philosophorum varias peregrinationes in Aegyptum, de quibus autor libri de Regno Persie. etiam ante Socratem philosophia omnis Siderum coelique scientia fuit, vt patet apud Cicer. Tuscul. 5.

λὸν καὶ ὅ, τι ὠφέλιμον ἀνθρώποις ἐπιτηδεύεσσα. δι' ἣν καὶ γὰρ τῆς ἐνεγκούσης εἰς καιρὸν ἐξέστην, εἶπη, καθὼς καὶ πρότερον σοι διήλθον, τὰ προῤῥηθέντα μοι παρ' αὐτῆς, καὶ τὸν τῶν ἐμῶν παιδῶν πόλεμον κατ' ἀλλήλων περιγράψαιμι. ταῦτα μὲν ἔν θεοῖς τε τοῖς ἄλλοις καὶ μοῖραις ἐπιτετεράφθω, οἳ τῶ ποιῆν τε καὶ μὴ, τὸ κράτος ἔχουσιν· οἳ καὶ τὴν φυγὴν μοι τὴν ἐκ τῆς ἐνεγκούσης ἔ' δια ταῦτα πλέον ὡς ἔοικεν, ἢ τὴν Χαρικλείας εὖρεσιν ἐπέβαλον. καὶ τῶτο μὲν ὅπως, εἴση τοῖς ἐξῆς.

XVII. τὸν δὲ Θεαγένην ἐπειδήπερ εἰσῆλθεν, ἀσπασάμενον ἀμειψάμενος, ἑμαυτοῦ τε πλησίον ἐπὶ τῆς εὐνῆς ἐκάθιζον, καὶ τι χρέος ὄρθητόν σε ἄγει παρ' ἡμᾶς ἠρώτων. ὁ δὲ τὸ ⁵⁴⁾ πρόσωπον ἐπιπολὺ καταψήσας, ἀγωνιῶ μὲν, ἔφη, περὶ τῶ παντός. ἐρυθριῶ δὲ ἐκφαίνειν καὶ ἐσιώπησεν. ἔγνω οὖν καιρὸν εἶναι τερατεύεσθαι πρὸς αὐτόν, καὶ μαντεύεσθαι δῆθεν ἄπερ ἐγίνωσκον. ἰλαρώτερον οὖν αὐτῶ πρὸςβλέψας, εἰ καὶ αὐτὸς λέγειν ὀκνεῖς, ἔφην, ἀλλὰ τῆγε ἡμετέρα καὶ θεοῖς οὐδὲν ἄγνωστον. καὶ ἐπισήσας ὀλίγον, καὶ ⁵⁵⁾ ψήφους
τινάς

54) πρόσωπον καταψήσας] Signum eorum, quibus difficilia, vel variae cogitationes simul occurrunt. Tangit idem Athen. lib. 5. μικρὸν ἐπισχῶν ἐπὶ τέτοις, καὶ ἑάσας τῆς πολλὰς συλλαλήσαι περὶ τῶν παραδόξως προηγγελμένων, τρίψας τὸ μέτωπον, etc. habet eadem lib. 7. et alibi, Apul. lib. 2.

55) ψήφους τινάς] Calculi et lapilli frequentissimi in magic. vt ostendi pluribus ad illud Petronii *ter lapillos conicere in sinum*. De capillo promisso et pendulo dixi ad lib. 2. quae repetit lib. 4. et 7. et occurrent legenti.

τινάς οὐδὲν καταριθμούσας ἐπὶ δακτύλων συνθεῖς, τὴν τε κόμην διασεύσας, καὶ τοὺς ⁵⁶⁾ κατόχως μιμούμενος, ἔρᾶς εἶπον, ὦ τέκνον. ἀνήλατο πρὸς τὴν μυχτεῖαν. ὡς δὲ ὅτι καὶ Χαρικλείας προσέθηκα, τῆτ' ἐκεῖνο θεοκλυτεῖν με νομίσας, μικροῦ μὲν καὶ προσεκύνησε πεσῶν. ἐμοῦ δὲ ἐπέχοντος, ἐφίλει πολλά τὴν κεφαλὴν προσελθών. τοῖς δὲ θεοῖς ὠμολόγει χάριν, οὐκ ἐσφαλμένος ἂν προσεδόκησέ σωτηρὰ τέ με γενέσθαι παρεκάλει μὴ γὰρ ἂν περισωθῆναι βοηθείας, καὶ ταύτης ταχείας, ἀποτυχόντ' αὐτοῦ τὸ κακὸν ἐνσκηψαι, καὶ οὕτως ὑπὸ τῆ πόθου φλέγεσθαι, πρῶτον καὶ ταῦτα πειρῶμενον ἔρωτος. ὀμιλίας γὰρ ἐτι γυναικὸς ἀπείρατος εἶναι διετείνετο, πολλὰ διομνύμενος. αἰεὶ γὰρ διαπῆυσαι πάσας, καὶ γάμον αὐτὸν
καὶ

- 56) κατόχως μιμούμενος] Proprie illi sunt, qui se diuino numine afflatos dicunt, quales describit Apul. lib. 8. Miles. *Absonis ululatibus strepentes fanaticè perúolant. Diuque capite demisso, ceruices lubricis intorquentes motibus, crinesque pendulos rotantes, in circulum, et nonnunquam morsibus suos incurfantes musculos, ad postremum ancipiti ferro, quod gerebant, sua quisque brachia dissecant.* Inter haec vnus bacchatur effusius, ac de imis praecordiis anhelitus crebros referens, velut numinis diuino spiritu repletus simulabat sauciam vecordiam. Proffus quasi Deum praesentia soleant homines non sui fieri meliores, sed debiles, vel aegroti. Sic primum lego. Deinde videtur Madaurensis philosophus interpretari κατόχως οὐχ ὑπὸ νόσων κατειλημμένους, vt interpretatur, Hesych. legend. Heliod. lib. 4. Plin. epist. 20. lib. 2. ad Tibull. de his afflatis diximus ad Petron. iunge Arctae. de affection. temporal.

καὶ ἔρωτας, εἴ τινος ἀκούσειεν, ἕως τὸ Χαρικλείας αὐτὸν ἤλεγξε κάλλος, ὅτι μὴ Φύσει καρτερικός ἦν, ἀλλ' ἀξιεράτου γυναικὸς εἰς τὴν παρελθῶσαν ἀθέατος. καὶ ταῦτα λέγων ἐπεδάκρυεν, ὥσπερ ὅτι ⁵⁷⁾ πρὸς βίαν ἤττηται κόρης ἐνδεικνύμενος. ἀνελάμβανον ἔν αὐτὸν, καὶ θάρσει ἔλεγον, ἐπειδήπερ ἅπαξ καταπέφυγας ἐφ' ἡμᾶς. οὐχ οὕτως ἐκείνη κρείττων ἔσαι τῆς ἡμετέρας σοφίας. ἔστι μὲν αὐσηροτέρα, καὶ κατενεχθῆναι πρὸς ἔρωτα δύσμαχος, Ἀφροδίτην καὶ γάμον ἀτιμάζουσα, καὶ μέχρις ὀνόματος. ἀλλὰ διὰ σε, πάντα κινήτεον. τέχνη καὶ Φύσιν οἶδε βιάζεσθαι. μόνον εὐθυμον εἶναι, καὶ ὑφηγουμένῳ τὰ δέοντα πείθεσθαι πράττειν. ἐπηγγέλλετο ἅπαντα ποιήσειν, ὡς ἂν ἐγὼ προστάττω, ⁵⁸⁾ κἂν εἴ Ξιφῶν ἐπιβαίνειν κελεύοιμι.

XVIII.

57) πρὸς βίαν ἤττηται] Quibus aliquid generosi sanguinis inest, non solum Venerem auerfantur, sed si quibusdam foemineis illecebris ac pelliciis decipiantur, eos, in ipso certaminis limine superari, pudet. Sic Leander in Musaeo,

αἰδώς δὲ μιν εἶχεν ἀλώναι.

Copiose hac de re Artemidor. cap. περὶ ἡθῶν, θ. et Quintilian. Declamat. 291. Gl. vet. vxorius γυναικομανῆς γυναικοκρατῆμενος. legend. Heliod. lib. 4. Aristenet. Maxim. Tyr. Lucian. de Dea Syria, interpretes Virg. princip. lib. 4. de prouerbio πάντα κινήτεον ipse pluribus locis.

58) κἂν εἴ Ξιφῶν] Hanc clausulam, vt innumeras alias, interpreti reddidimus. Vide notas nostras in epistolam ad Cireen. apud Petron. sic idem lib. 4. ἐγὼ τελευταῖν ἔ διαφέρομαι, τυχῶν χαρικλείας. hanc clau-

XVIII. Λιπαροῦντος δὴ περὶ τούτων καὶ μισθὸν ἄπασαν ὑπὸχνομένου τὴν οὐσίαν, ἤκων τις παρὰ τῷ Χαρικλέους, δεῖται σοῦ Χαρικλῆς, ἔλεγεν, ἀφικέσθαι παρ' αὐτόν. ἔσι δὲ πλησίον ἐνταῦθα ἐν τῷ Ἀπολλωνίῳ, καὶ ⁵⁹⁾ ὕμνον ἀποδύει τῷ θεῷ, τεταραγμένος τι κατὰ τοὺς ὕπνους. ἐξάνισαμα παρὰ χρεῖμα, καὶ τὸν Θεαγένην ἀποπέμψας, ἐπὶ τὸν νεῶν ἀφικόμενος ἐπὶ θώκῃ τινὸς καταλαμβάνων τὸν Χαρικλέα καθήμενον, ἄγαν περίλυπον, καὶ συνεχῶς ἐπισέροντα. προσελθὼν οὖν, τί σύννεος καὶ σκυθροπός; ἠρώτων. ὁ δὲ, τί γὰρ οὐ μέλλω, φησὶν, ὄνειράτων τέ με διαταραζάντων, καὶ τῆς θυγατρὸς, ὡς ἐπυθόμην, ἀηδέστερον διατεθείσης, καὶ τὴν νύκτα πᾶσαν αὔπνον διαγούσης; ἐμὲ δὲ λυπεῖ μὲν καὶ ἄλλως οὐχ ὑγιαίνουσα, πλέον δὲ ὅτι ⁶⁰⁾ τῆς κυρίας τῷ ἀγῶνος εἰς τὴν ἐξῆς ἐνεσηκυίας

clausulam reperies passim apud poetas. Hanc tangit drama Eustathii.

59) ὕμνον ἀποδύει] Interpretatur hunc locum Def. Herald. ad Apolog. Tertull. hunc consule, de dictione τεταραγμένος vide secundam pag. notarum Petron.

60) τῆς κυρίας] Quoniam concionis locus praecipuus seu praecipua concio (his enim duabus acceptionibus usurpatur apud Athenienses) κυρία vocabatur, ne discederet Heliodorus ab ipsis vocibus κυρίαν ἀγῶνα dixit pro praecipuo certamine, voce ad hanc significationem detorta, quae aliquando, sed raro tamen, illud significat, ut apud Hesych. vel respicit ea, quae dixerat, lib. 2. Charicles, de hoc certamine verba faciens, ἡ δὲ νῦν θεωρία καὶ πλεονεκτεῖ τὰς ἄλλας. Ἀχιλλεΐδης γὰρ εἶναι σεμνύεται ὁ τῆς θεωρίας ἐξάρχων.

κυίας, εἰς ἣν τοῖς ὀπλίταις δρομεῦσι δᾶδας ἀνα-
 φαίνειν καὶ βραβεύειν τὴν ζᾶκορον νόμιμον, δυοῖν
 θάτερον, ἢ ἀνάγκη ταύτην ἀπολιμπανομένην λυ-
 μαίνεσθαι τὸ πάτριον, ἢ καὶ ἀκουσαν ἀφικνουμένην,
 ἐπιτρέψεσθαι χαλεπώτερον. ὥστε εἰ καὶ μὴ πρότερον,
 ἀλλὰ νῦν γε ἐπαρκῶν, καὶ τινα προσάγων ἴασιν,
 δικαίως μὲν ἂν πρὸς ἡμᾶς καὶ Φιλίαν τὴν ἡμετέραν,
 εὐσεβῶς δὲ πρὸς τὸ θεῖον ποιίης. οἶδα ὡς οὐδὲν
 ἐργῶδες βουλομένω σοι τῷ πρᾶγμα, βασκανίαν,
 ὡς αὐτὸς ἔφης, ἰάσασθαι προφήταις μὲν καὶ τὰ
 μέγιστα κατορθοῦν οὐκ ἀδύνατον. ὠμολόγουν ἡμε-
 ληκέναί, σοφιστεύων καὶ πρὸς ἐκεῖνον, καὶ τὴν παρ-
 ἔσαν ἐνδοῦναί παρεκάλην. ⁶¹⁾ ἔχει γάρ τι συν-
 θεῖναι πρὸς τὴν ἴασιν. τὸ δὲ νυνὶ παρὰ τὴν κόρην ἰώ-
 μεν, ἔφην, ἐπισκεψόμενοί τε ἀκριβέστερον, καὶ παρα-
 μυθησόμενοι πρὸς ὅσον δυνατόν. ἀμα δὲ, ὦ Χαρι-
 κλες, βούλομαί σε λόγους τινὰς ὑπὲρ ἐμοῦ κινή-
 σαι πρὸς τὴν παῖδα, καὶ γνωριμώτερον ἀποφῆναι
 παρακαταθέμενον, ὅπως ἂν οἰκειότερον ἔχῃσα
 πρὸς με, θαρρᾶλεώτερον ἰώμενον προσίηται. γι-
 γνέσθω ταῦτα, ἔφη, καὶ ἀπίωμεν.

XXI. Ἐπειδὴ δὲ ἐπέστημεν τῇ Χαρικλείᾳ, τὰ μὲν
 πολλὰ τί ἂν τις λέγοι. ἐδεδᾶλωτο μὲν γὰρ ὀλο-
 χερῶς τῷ πάθει, καὶ τὴν τε ⁶²⁾ παρειὰν ἤδη τὸ ἀν-

Ο 2

θος

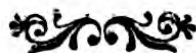
61) ἔχει γάρ τι συνθεῖναι] Tale figmentum Leucipp.
 apud Achill. Tat. lib. 6. Tangit eadem Calasiris
 lib. 4.

62) παρειὰν τὸ ἄνθος ἐφευγε] Sic apud Apul. *noua nupta
 flore exoleto et diximus ad illud Petron. flores ex-
 tincti.* potest etiam intelligi simpliciter *χρῶμα* καὶ
ἐρύθημα sic enim apud Sophocl. et Euripid. Eu-
 stath. *saepc.*

Θεὸς ἔφευγε, καὶ τὸ φλέγον τοῦ βλέμματος καθάπερ
 ὕδασιν ἐώκει τοῖς δάκρυσιν ἀποσβεννυμένω. κατέ-
 σελλε δ' οὖν ὁμῶς ἑαυτὴν, ἐπειδὴ περ ἡμᾶς ἐφεί-
 σατο, καὶ πρὸς τὸ σύνηδες βλέμμα καὶ φθέγμα
 παντοίως ἐπανάγειν ἐβιάζετο. περιβαλὼν δὲ αὐ-
 τὴν ὁ Χαρικλῆς, ⁶³⁾ καὶ μυρία Φιλήσας, καὶ θε-
 ραπείας οὐδὲν ἀπολιπὼν, ὦ θυγάτριον, ὦ τέκνον,
 ἔλεγεν, ἐμὲ τὸν πατέρα κρύπτεις ὁ πᾶρχεις; καὶ
 βασκανίαν ὑποσᾶσα, σιωπᾶς ὡσπερ ἀδικούσα
 καὶ οὐκ ἀδικουμένη, ἠδίκημένη παρὰ τῶν κακῶς
 ἰδόντων σε ὀφθαλμῶν; ἀλλὰ θάρσει. παρακέ-
 κληται Καλάσιρις ὅδε σοφὸς, ἴασιν τινὰ σοι πο-
 ρίσασθαι. δυνατὸς δὲ ὁ ἀνὴρ, ἄριστος ὢν, εἴπερ τις
 ἄλλος, τὴν θεῖαν τέχνην, ἄτε προφητικὸς τὸν βίον
 καὶ ἱεροῖς ἐκ παίδων ἀνακείμενος· καὶ τὸ μείζον εἰς
 πρὸς θεῖαν, ἡμῖν ἐς τὰ μάλιστα φίλος. ὡς εἰκότα
 ἀν ποιῆς, εἰ προσδέχοιό τε ἀκωλύτως, ἐπάδειν τὴν
 ἢ καὶ ἄλλως ἰᾶσθαι βουλομένω σαυτὴν παρέχοις,
 οὐδὲ ἄλλως οὔσα πρὸς τὸ λόγιον γένος ἀπρόσμιχ-
 τος. ἐσιώπα μὲν, ἐπένευσε δ' οὖν ἡ Χαρίκλεια,
 καθάπερ ἀσμένη τὴν ἐπ' ἐμοὶ συμβουλήν προσιέ-
 μένη. καὶ τότε μὲν ἐπὶ τῆτοις ἀπηλλάγημεν, ὑπο-
 μνήσαντός με τῆ Χαρικλέως καὶ ὢν πρότερον παρ-
 εκάλεσεν ἐπιμεληθῆναι καὶ φροντίζειν, εἴ πη τὴν
 Χαρίκλειαν δυναίμην ἐφείσιν τινα γάμον καὶ ἀν-
 δρῶν ἐμποιῆσαι. ἀπέπεμπον οὖν εὐθυμον, οὐκ εἰς
 μακρὰν ἀνυοθήσεσθαι αὐτῷ τὴν βέλησιν
 ἐπαγγειλάμενος.

ΗΛΙΟ-

63) καὶ μυρία Φιλήσας] Sic lib. I. καὶ μυρία φιλήσασα,
 καὶ διάβροχον ποιήσασα τοῖς δάκρυσιν.

ΗΛΙΟΔΩΡΟΥ ΑΙΘΙΟΠΙΚΩΝ

ΛΟΓΟΣ Δ.

Caput. I.

Ἡ δὲ ὑπεραῖα, ὁ μὲν Πυθίων ἀγὼν ἔλη-
 γεν· ὁ δὲ τῶν νέων ἐπήμαζεν, ἀγω-
 νοθετοῦντος, αἶμα, καὶ βραβεύοντος
 ἔρωτος καὶ δι' ἀθλητῶν δύο τούτων
 καὶ μόνων οὓς ἐξεύξατο, μέγιστον ἀγώνων τὸ ἴδιον
 ἀποΦῆναι Φιλονεικήσαντος. γίνεταί γάρτοι τοιοῦ-
 του. ἐθεώρει μὲν ἡ Ἑλλάς ἠθλοθετοῦν δὲ οἱ Ἀμ-
 Φικτύονες. ἐπειδὴ τοίνυν τὰ ἄλλα μεγαλοπρεπῶς
 ἐτετέλεστο, *) δρόμων ἀμιλλαί, καὶ πάλης συμ-
 πλο-

Ο 3

πλο-

- 1) Δρόμων ἀμιλλαί] Diximus ad finem libri primi de
 certaminibus musicis et gymniciis, sed breuiter,
 quoniam dictio *πιτανάτης*, quae nos exspectat alibi,
 hanc rogat sibi materiam. Contenti simus nunc
 enarrasse quaedam de Gymnicis, in fauorem He-
 liodori, qui carptim et per transfennam attigit illa.
 Diximus duo fuisse genera, vt et Aristophanes Plut.

Ποιεῖν ἀγῶνας μουσικῆς καὶ γυμνικῆς.

De gymniciis agendum breuiter. Quintuplex istud
 certamen seu quinquertum fuit *πύκται*, *δισκόβολοι*,
ἀλτικοί, *δρομεῖς* καὶ *παλαισταί*. De primis copiose
 Theocrit. Idyll. 24. Virgil. lib. 5. ibique interpre-
 tes. De secundis Homer. Odyss. 9. et 9. quo loci
 Eustath. *δίσκος* ἐκ *σιδήρου* ἐγίνετο, ἢ ἐκ *ξύλου*, ἢ ἐκ
χαλκῆ, ἐκ *λίθου* δὲ ἐπιτοπλεῖστον, *ἱμάντι* περὶ τὸ μέσον
ἐνειρμένῳ *σρεφόμενος* καὶ *ἀφιέμενος*. Iaciebatur discus
 non solum in altum, vnde Statius recte dicit, *cre-*
scitque

πλοκαί, καὶ πυγμῆς χειρονομία, τέλος ὁ μὲν κήρυξ, ἄνδρες ὀπλίται παριόντων ἀνεβόησεν. ἡ ζάκορος δὲ ἡ Χαρίκλεια κατ' ἄκρον τὸ στάδιον ἀθροῦν ἐξέλαμψεν ἀφ' ἰγμένη καὶ ἀκουσα διὰ τὸ πάτριον ἢ πλέον, ἐμοὶ δοκεῖν, ὄψεσθαι πρὸς τὸν Θεαγένην ἐλπίζουσα. τῇ λαίᾳ μὲν ἡμμένον πυρφοροῦσα λαμπάδιον. Φατέρα δὲ ²⁾ Φοίνικος ἔρνος
προ-

citque cadendo, sed trans finem. Horat. Od. 8. lib. 1. qui finis Homero σήματα et τέματα, Odyss. 9. Tertium exercitium saltus; Saliebant innixi hasta, cuius cuspis ferrea, ut rectissime contra Budaeum et Caelium notat Cornarius in Galen. κατὰ τύπες, De his exercitiis Martial. et Iuuenalis interpretes. Quartum tangitur hoc loci. Illudque varium pro cursu, ut stadio, diaulo, etc. De ultimis passim, et nos ad Petron. Tangit haec exercitia Plaut. Bacchid. sc. Nunc experiar,

*Ibi cursu, luctando, hasta, disco, pugilatu,
pila,*

Saliendo se exercebant.

De his copiose Sophocli. Electr. inno libri pene omnes. Est et aurigatio, decursio, παυμαχία, sunt et alia de quibus Hieronym. Mercur. Manut. Faber, alii totis horreis.

- 2) Φοίνικος ἔρνος] Niceteriorum prima portio Φοίνικος ἔρνος. Stabat enim antistita siue deuota virgo in ultima Circi meta, manu gestans palmae ramulum, quem sumebat cursor, qui primus concito cursu festinasset ad eam. hinc palma pro victoria, hinc allusio (caetera enim notissima sunt) L. Apuleii lib. 10. *Metamorph. Medicum conuenit quendam notae perfidiae, qui iam multarum palmarum spectatus praeliis, magna dextrae suae tropaea numerabat.* Lege hac de re elegantem iocum apud

D. Hie-

προβεβλημένη. καὶ Φανεῖσα, πᾶν μὲν τὸ θέατρον ἔφ' ἑαυτὴν ἐπέτρεψεν. ἔφθη δὲ τάχα ἔδει τὸν Θεαγένους ὀφθαλμὸν. ὄξυς γὰρ ὁ ἔρων ἰδεῖν τὸ ποδούμενον. ἐκεῖνος δὲ ἄρα καὶ προακηκῶς τὸ ἐσόμενον, πρὸς μίαν τὸν νοῦν ἠχόλει τὴν παρατήρησιν. ὥστε ἔτε σιωπᾶν ἐκαρτέρησεν, ἀλλ' ἠρέμα πρὸς με, καθῆσο δὲ με πλησίον ἐξεπίτηδες, αὕτη ἐκεῖνη, ἔφη, Χαρίκλεια. καὶ τὸν μὲν ἠρεμεῖν ἐπέταττον.

II. Πρὸς δὲ τὴν κλῆσιν τοῦ κήρυκος, παρῆι τις εὐσαλῶς ὠπλισμένος, μέγα τε Φρονῶν, καὶ μόνος ἐπίδοξος ὡς ἐδόκει, καὶ πολλὰς ἤδη προτέρου ἀγῶνας ἀναδησάμενος, τότε δὴ τὸν ἀνταγωνιζόμενον οὐκ ἔχων, ἔθενός οἱ μαθάρρησαντος τὴν ἀμιλλαν. ἀπέπεμπον οὖν αὐτὸν οἱ Ἀμφικτύονες. ἔ γὰρ ἐπιτρέπειν τὸν νόμον οὐκ ἀγωνισάμενῳ, σέφανον ἀποκληροῦν. ὁ δὲ καλεῖσθαι τὸν βεβλόμενον ὑπὸ τῷ κήρυκος εἰς τὴν ἀγωνίαν ἤξις. ἐπέταττον οἱ ἀθλοθέται, καὶ ἀνείπεν ὁ κήρυξ, ἤκειν τὸν ἐπελευσόμενον. ὁ δὲ Θεαγένους, ἔτος ἐμὲ καλεῖ, πρὸς με ἔφησεν, ἐμῶ δὲ πῶς τῷτο λέγεις εἰπόντος· οὕτως εἶπεν ὡς ἔσθαι ὦ πάτερ· ἔ γὰρ τις ἐμοῦ παρόντος καὶ ὄρωντος, ἕτερος ἐκ τῶν Χαρίκλειας χειρῶν τὸ ³⁾ νικητήριον ἀποίσεται. τὴν δ'

O 4

ἀπο-

D. Hieron. De Monogamia, alii passim. Aliquando etiam βραβευταὶ siue ludorum praefecti ramum illum tenebant, vt alii probauerunt.

3) νικητήριον] De his niceteriis passim Plat. de legib. Sed Graeci recentiores videntur νικητρα siue ἐπὶ νικῆς siue νικητήρια partim pro triumpho et corona gloriae, vt veteres, accepisse, partim etiam pro spe illa

ἀποτυχίαν, ἔφην, καὶ τὴν ἐκ ταύτης ἀδοξίαν
 ἔδαμῶ τιθεσθαι; καὶ τίς, εἶπεν, οὕτως ἰδεῖν καὶ
 πλησιάσαι Χαρικλεία μανικῶς ἐσπούδακεν, ὥστε
 με παραδραμεῖν. τίνα δὲ οὕτως ἢ ὄψις ἐκείνης
 τάχα καὶ πτερωσά δύναται, καὶ μεταρσιον ἐπι-
 σπάσασθαι. οὐκ οἶδα ὅτι καὶ τὸν ⁴⁾ ἔρωτα πτε-
 ροῦσιν οἱ γράφοντες, τὸ εὐκίνητον τῶν ὑπ' αὐτοῦ
 κεκρατημένων αἰνιττόμενοι; εἰ δέ τι δεῖ καὶ κόμ-
 πον προσιέναι τοῖς εἰρημένοις, οὐδεὶς ἐς τὴν τήμερον
 ποσὶ με παρελθῶν ἐσεμνύνατο.

III. Ταῦτα εἶπε καὶ ἀνήλατο. παρελθῶν τε
 εἰς μέσους, τό τε ⁵⁾ ὄνομα προσήγγελλε, καὶ τὸ
 ἔθνος

illa prima et praecipua, a qua salus, siue pro bea-
 titudine, patet apud D. Basil. Gregorios, Nyssen.
 Nazianz. Chrylost. *Sunt etiam niceteria phylacte-
 ria, quae ob victoriam fiebant, et de collo penden-
 tia gestabantur.* Sic enim leg. apud schol. Iuuenal.
 Sat. 3. quem vide, πυγῆρ vocant Hebraei, quam
 dictionem cum cura exponemus.

- 4) ἔρωτα πτεροῦσιν οἱ γράφοντες] Sola, vt puto, Sappho,
 Amorem veste tinctum finxit, quam historici qui-
 dam sequuti sunt, et poëtae. Sed alatum alii fecere,
 sic Socrates apud Platon. in Phaedro, vbi loquitur
 de Amore, hos versus citat ex Homero,

τὸν δ' ἦτοι θνητοὶ μὲν ἔρωτα καλῶσι ποτεινόν,
 Ἀθάνατοι δὲ πτέρωτα διὰ πτερόφοιτον ἀνάγκην.

Sic et Eubulus et Alexis apud Athen. lib. 13. va-
 rias harum plumarum causas exponunt interpretes
 Apul. ad lib. 6 Miles. et hoc loci Heliod.

- 5) ὄνομα προσήγγελλε] Priusquam athletae carceribus
 emitterentur, nomen genemque Hellenoticis in-
 dicabant, quo in matriculam relato, componeban-
 tur,

ἔθνος ἐδήλου, καὶ τῷ δρόμῳ τὴν χώραν ἐκληραῦτο
καὶ τὴν πανοπλίαν ἐνδύς ἐφεισήκει τῇ βαλβίδι τοῦ
δρόμον ἀθμαῖνον, καὶ τὸ παρὰ τῆς σάλπιγγος
ἐνδόσιμον ἄκων καὶ μόγις ἀναμένων. σεμνὸν τι
θέαμα καὶ περιβλεπτόν, καὶ οἷον Ὀμηροῦ τὸν Ἀχιλ-
λέα τῆν ἐπὶ Σκαμάνδρῳ μάχην ἀθλῶντα παρίσθη-
σιν. ἐκεκίνητο μὲν δὴ καὶ πᾶσα πρὸς τὸ παραδό-
ξον ἡ Ἑλλάς, καὶ Θεαγένει νίκην ἠύχετο, καθάρ-
περ αὐτὸς τις ἕκαστος ἀγωνιζόμενος. ἐπακτικὸν
γάρ τι καὶ πρὸς τῶν ὀρώντων εἰς εὐνοίαν τὸ κάλ-
λος. ἐκεκίνητο δὲ ἡ Χαρίκλεια πρὸς πᾶσαν ἡπερ-
βολὴν. καὶ εἶδον ἐκ πολλοῦ παρατηρῶν, παντοίας
μεταβαλλομένην ιδέας. ὡς γὰρ εἰς ἀκοὴν πάντων
ὁ κέρυξ τοὺς δρομημένους κατήγγειλεν ἀνείπέ-
τε, ὁ ὄρμενος Ἀρκᾶς, καὶ Θεαγένης Θετταλός,
Ο 5 ἕκαστο

tur, a praecone prius dicta gente, patria, et no-
mine certantium. Legend. Lucian. de sect. qui mo-
rem illum fuisse profequitur, a quo Vir Clariss. Petr.
Faber, aliique post eum, formulam proponit He-
liod. ὄρμενος Ἀρκᾶς καὶ Θεαγένης Θετταλός. De Or-
meno Arcade Dionys. Halic. lib. 1. a quo fortasse
hic locus.

- 6) ὄρμενος Ἀρκᾶς] Haec proclamatio praeconis declarat
mox metas apertas, et signum eundi datum. Cursu
peracto agonotheta victori coronam ex oleastro
decernebat, sed praecono eam capiti victoris impone-
bat, cum declarasset victorem, patet in Eùripid.
versu, quem Plutarch. profert in Alcibiad. Virg. 5.
Aen. Iulian. imperat. lib. de regno. Cic. epist. 12.
l. 5. ad famil. Herald. Aduers. c. 14. l. 2. Nec so-
lum coronabantur victores, sed etiam eorum pa-
tria, vt patet apud Plin. c. 26. l. 7. c. 4. l. 16.
Suluan. Massilienf. l. 7. de Prouid. Dion. in Nerone
Philostr.

ἔχασο μὲν ἢ ὑσπληξ, τέτατο δὲ ὁ δρόμος· μικροῦ
καὶ τὴν ὀφθαλμῶν κατάληψιν ὑποτέμνων. ἔνταῦ
θα

Philostr. vit. Apollonii lib. 6. et in vita Hippodromi. D. Chrysofom. homil. 11. Themist. Euphrat. Orat. 11. Praeconium illud siue vocem praeconis vocat Philo Herenn. lib. *De Transnominat. Praeconium coronae*. Antequam autem coronaretur victor, ipse illam coronam de paxillo alte suspensam alione altioreue loco repositam detrahebat, detractam praeconi porrigebat, praeco capiti eius imponebat. Patet apud Iul. Polluc. c. vlt. lib. 3. Hinc *coronam rapere* dixit Cassiod. epist. 32. l. 2. et D. Petrus Chrysol. f. 153. sic rapere praemium victoriae siue palmarium, siue βραβεῖον D. Chrysof. in caput 7. epist. ad Rom. Nam etiam βραβεῖον loco excelso reponebatur, vnde a victore deripiebatur, Poll. loc. cit. Palmaria autem illa, siue βραβεῖα erant coronata, siue cum adnexis coronis, patet apud Lucian. Rhetor. Magist. Male Palmarium interpretantur Gramm. et Donat. ad Eunuch. Act. 5. sc. 4. *Palmarium, palma dignum*, et Priscian. c. 8. l. 2. *Palmarium, quod in palma, id est, in laude est*, dixisset rectius, *id est, in honorario, in praemio est*. Nec enim simpliciter βραβεῖον cum corona, sed cum praemio et honorario; hinc praemium et palmam iunxit Virgil. 3. Georg. et Suet. Ner. c. 5. Tale erat Honorarium in palmis aduocatorum, affixum sc. ramo, et tunc proprie honorarium, l. 1. §. *si cui cautum*, ff. de extraord. condit. habuerunt et philosophi talia palmaria, pro philosophico agone, legend. Arrian. Epictet c. 12. lib. 3. et dicebantur *virtutis et laudis testimonium*. Eumenius pro scholis Augustodun. Cicer. 2. de legib. *coronam virtute partam*. D. Chrysof. homil. ad Baptizant. τῆς ἀρετῆς σέφανον. Patres omnes ex D. Paulo.

Θα οὔτε ἀτρεμεῖν ἔτι κατεῖχεν ἡ κόρη, ἀλλ' ἐσφά-
δαζεν ἡ βάσις καὶ οἱ πόδες ἐσκίετων, ὥσπερ οἶ-
μα τῆς ψυχῆς τῷ Θεαγένει συνεξαιρομένης, καὶ
τὸν δρόμον συμπροθυμημένης. οἱ μὲν δὴ Θεαταί,
μετέωρος ἅπας ἐπὶ τὸ μέλλον καὶ ἀγωνίας ἀνά-
μεστος, ἐγὼ δὲ καὶ πλέον, ἄτε δὴ μοι λοιπὸν ὡς
παιδὸς ὑπερφροντίζειν προσηρημένῳ. ἔδεν θαυμα-
σὸν ἔφη ὁ Κνήμων, ὁρῶντας καὶ παρόντας ἀγω-
νιάων, ὅτε καὶ γὰρ νυνὶ περὶ τῷ Θεαγένει δέδια· καὶ
σε δέομαι, Θάττον εἰ νικῶν ἀνηγορεύθῃ, διελθεῖν.

IV. Ἐπεὶ δὴ μέσον, ὃ Κνήμων, ἠνύετο τὸ σά-
διον, ὀλίγον ἐπιστρέψας καὶ ὑποβλέψας τὸν ὄρμε-
νον, ἀνακουφίζει τὴν ἀσπίδα πρὸς ὕψος, καὶ τὸν
αὐχένα διεγείρας, τὸ βλέμμα τε ὅλον εἰς τὴν Χα-
ρικλείαν τείνας, βέλος ἐπὶ σκοπὸν ἐφέρειτο, καὶ
τοσοῦτον παρέφθη τὸν Ἀρκάδα ὀργυιῶν πλῆθος,
ὃ διαλείπον εἰς ὕπερον ἐμετρήθη. πρὸς δραμῶν ἔν
τῇ Χαρικλείᾳ, πολὺς τε ἐξεπίτηδες, εἰς τὸ σθένον
ἐμπίπτει, τῶ δρόμῳ δῆθεν τὴν ῥύμην οὐκ ἐνεγκῶν
καὶ τὸν Φοίνικα νομιζόμενος, οὐκ ἔλαθέ με τὴν
χεῖρα τῆς κόρης Φιλῶν. ἀπέσωτας, εἶπεν ὁ Κνή-
μων, ὅτι καὶ ἐνίκησε καὶ ἐφίλησεν. ἀλλὰ τίνα δὴ
τὰ ἔξῃς; ἔ μόνον ἀκουσμάτων ἀκόρετος ἄρα
ἦθα ὃ Κνήμων, ἀλλὰ καὶ ὑπνώ δυσάλωτος. ἦδη
γοῦν οὐκ ὀλίγης μοίρας τῆς νυκτὸς παρωχηκυίας,
ἀντέχεις ἐγρηγορῶς, καὶ τὴν διήγησιν μηκυνομένην
ἔκ ἀποκναίεις. ἐγὼ καὶ ὁμῆρω μέμφομαι, ὃ πά-
τερ, ἄλλων τε καὶ 7) Φιλότητος κόρον εἶναι Φή-
σαντι.

7) φιλότητος κόρον] Carpit Homerum, qui dixerit, Amo-
ris dari fatietatem, eumque commode refutat. Nec
tamen

σαντι, πράγματος ὃ, κατ' ἐμὲ κριτὴν, ἔδεμίαν
 Φέρει πλησμονήν, ἕτε τὸ καθ' ἡδονὴν ἀνυόμενον, ἕτε
 εἰς ἀκοὴν ἐρχόμενον. εἰ δέ τις καὶ τῷ Θεαγένους καὶ
 Χαρικλείας ἔρωτος μνημονεύοι, ⁸⁾ τίς ἕτως ἀδα-
 μάντι-

tamen aliter Comicus Pluto, Amore fatiari posse
 affirmat

τῶν μὲν γὰρ ἄλλων ἔστι πάντων πλησμονὴ
 ἔρωτος

quem locum mutuasse ab Homero Comicum notat
 scholiast. proferens hunc versum, πάντων μὲν κόρος
 ἐστὶ καὶ ὕπνος καὶ φιλότιμος, quae verba omittere no-
 luit Heliodorus. Amoris autem huius fatietas est,
 qui nititur voluptate, Plaut. Amphit. Terent.
 Phorm. Act. I. scen. I. illius vero, cuius basis et
 fundamentum virtus, non equidem fatietas, sed
 εἶδ' ὃ πᾶς αἰὼν ἐξαλλήθειεν.

- 8) τίς οὕτως ἀδαμάντινος] Ferreus iste profecto censen-
 dus, vel ipsa feritate iudice, quem recitationes istae
 castae ac pudicae non dicam tangunt, sed incitus
 non delectant. Habet autem Heliod. ab antiquo
 poeta, cuius versus citat Plutarch. lib. *De fructu
 ex Inimicit.*

κεῖνος ἐξ ἀδάμαντος ἢ σιδήρου
 κεχάλλευται μέλαιναν καρδίαν.

Diceret Horat. Od. 3. lib. I.

*Illi robur et aes triplex
 Circa pectus erat.*

Sic χαλκεοκάρδιος cognomentum seu adiunctum Her-
 culis apud Theocrit. Idyll. 13. χάλκεον ἦτορ apud
 Homer. Iliad II. idem apud Homer. ἐκ δρυός. et
 apud Aeschyl. Prometh. καὶ πέτρας, vt notetur pro-
 uerbiūm ἐκ ἐκ δρυός, εἶδ' ἀπὸ πέτρας. quod prouer-
 bium tangit Virgil. lib. I, et 4. Aeneid. et amici
 mei

μάντινος ἢ σιδηροῦς τὴν καρδίαν, ὡς μὴ θέλγεσθαι καὶ εἰς ἐνιαυτὸν ἀκούων; ὥστε ἔχου τῶν ἐξῆς. ὁ μὲν Θεαγένης, ὃ Κνήμων, ἐσεφάνθητο, καὶ νικῶν ἀνηγορεύετο, καὶ παρεπέμπετο ὑπὸ ταῖς πάντων εὐφημίαις. ἡ Χαρικήλεια δὲ ἥττητο λαμπρῶς, καὶ 9) δεδούλωτο τῷ πόθῳ πλέον ἢ πρότερον, αὐτὴς ἰδοῦσα τὸν Θεαγένην. ἡ γὰρ τῶν ἐρωτικῶν ἀντίβλεψις, ὑπόμνησις τῆ πάχοντος γίνεται, καὶ ἀναφλέγει τὴν διάνοιαν ἡ θεά, καθάπερ ὕλη πυρὶ γιγνομένη. κακείνη μὲν οἴκαδε ἐλθοῦσα, συνήθη νύκτα τῆς προτέρας ἢ καὶ δριμυτέραν διήγεν. ἐγὼ δὲ αὐτὴς αὐπνος ἦν, τὴν τε Φυγὴν ὅποι τραπόμενοι λάθοιμεν ἀνεπισκοπῶν, καὶ πρὸς τίνα χώραν παραπέμποι τοὺς νέους, ὁ θεὸς ἐννοῶν τὸν μὲν δὴ δρασμὸν ἐγνων κατὰ θάλατταν εἶναι ποιητέον, ἀπὸ τοῦ χρησμῶ τὸ συναῖσον λαβὼν, ἐνθα ἔφασκεν, αὐτοὺς κῦμα τεμόντας,

Ἦξεθ' ἡελίου πρὸς χθόνα κυανέην.

V. τὸ δὲ ὅπως παραπεμπτέον αὐτοὺς, μίαν μόνην λύσιν εὕρισκον, εἰ πῆ δυνηθεῖν ἐπιτυχεῖν τῆς συνεκτεθείσης τῇ Χαρικήλεια ταινίας. ἐν ἣ τὸ κατ' αὐτὴν διήγημα κατεσίχθαι ὁ Χαρικήλης ἀκηκοῶς ἔλεγεν. εἰκὸς γὰρ εἶναι καὶ πατρίδα, καὶ τοὺς ὑπονοηθέντας ἤδη παρ' ἐμοῦ γεννήτορας τῆς κόρης ἐντεῦ-

mei V. CL. Feder. Morellus ad Pisidem, et Gilb. Gaulminus ad Eustath.

9) δεδούλωτο τῷ πόθῳ] Sic lib. 3. ἐδεδούλωτο μὲν γὰρ ὁλοσχερῶς τῷ πάθει passim, vt apud alios. Contra,

Scilicet asserui iam me rupique catenas

et, iam vincula rupi, et similia, de quib. ad Petron.

έντεῦθεν ἐκμαθεῖν καὶ ἴσως ἐκεῖ πέμπεσθαι αὐτοὺς ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης. ὄρθριος γὰρ παρὰ τὴν Χαρικλείαν ἦκων, ἄλλους τε τῶν οἰκείων καταλαμβάνω δεδακρυμένους, καὶ ἔχ' ἠκιστα τὸν Χαρικλέα. πλησιάσας οὖν, τίς ὁ θύρατος διηρώτων. ὁ δὲ, ἐπέτεινεν ἡ νόσος, ἔφη, τῆς θυγατρὸς, καὶ χαλεπωτέρας ἢ πρότερον πεπεύραται τῆς παρηκούσης νυκτός. ἀνίστω ἔφη. καὶ οἱ λοιποὶ πάντες ἔξιτε. ¹⁰) τρίποδά τις καὶ δάφνην καὶ πῦρ καὶ λιβανωτὸν παραθέσθαι μόνον. ὀχλείτω δὲ μηδὲ εἰς, ἕως ἂν πρὸς καλέσωμαι. προσέτατε ταῦτα ὁ Χαρικλῆς, καὶ ἐγένετο, κάπειθ' ἁολῆς ἐλαξόμην, ἠεχόμην ὡσπερ ἐπὶ σκηνῆς τῆς ὑποκρίσεως καὶ τόντε λιβανωτὸν ἐθυμίω, καὶ τινα δῆθεν ψιδύροις τοῖς χεῖλεσι κατευξάμενος, τὴν δάφνην ἐκ κεφαλῆς εἰς πόδας ἀνω καὶ κάτω πυκνά τῆς Χαρικλείας ἐπεσόβουν. καὶ ὑπνώδες τι, μᾶλλον δὲ γρᾶῶδες, ἐπιχασμώμενος, ὄψ' καὶ βραδέως ἐπαυσάμην, πολὺν τινα λῆρον ἐμαυτῶν τε καὶ τῆς κόρης καταχέας. ἢ δὲ πυκνά τὴν κεφαλὴν ἐπέσειε, καὶ ¹¹) σεσηρὸς ὑπεμειδία, πλανᾶσθαι με τὴν ἄλως καὶ τὴν νόσον ἀγνοεῖν ἐνδεικνυμένη. καθεστὴς δὲ πλησίον, θάρσει θυγατερ ἔλεγον. εὐτελής ἡ νόσος, καὶ ἰαθῆναι ἔραδία. βασκανία σου καθήψατο,

10) τρίποδά τις καὶ δάφνην] Diximus de tripode, ad lib. 1. quae autem huius scenae supersunt, explicantur ad lib. 6. ubi de magicis innuermurationibus et sacrificiis, haec autem duo iungi solent, ut apud Anacreontem εἰς Ἀπόλλωνα, δάφνη τρίπους τε.

11) σεσηρὸς ὑπεμειδία] Vide Commentarium nostrum ad Petron. p. 144. Reposuimus hic interpretationem dictionis σεσηρὸς fugitivam.

το, τάχα μὲν καὶ ὅτε ἐπόμευες, πλέον δὲ ὅτε ἐβράβευες. ἐγὼ δὲ καὶ ὑπονοῶ τὸν μάλλον βασικῆναντα. Θεαγένης ἔστιν, ὁ τὸ ἐνόπλιον δραμῶν οὐκ ἔλαθέ με παρατηρῶν σε πολλάκις, καὶ τὸν ¹²⁾ ὀφθαλμὸν ἰταμώτερον ἐπιβάλλον. ἡ δὲ, ἐκεῖνος μὲν, εἴτε οὕτως εἶδεν, εἴτε μὴ, πολλὰ χαιρέτω. τίνων δὲ ἔστιν, ἢ πόθεν; ὅτι πολλοὺς ἐώρων περὶ αὐτὸν ἐπτοημένους. ὡς μὲν Θετταλὸς τὸ γένος, ἔφθης ἀκούσασα καὶ τοῦ κήρυκος, ὅτε αὐτὸν ἀνηγόρευσεν. ἀναφέρει δὲ αὐτὸν εἰς Ἀχιλλέα πρόγονον, καὶ μοὶ ἐπαληθεύειν ἔοικεν, εἰ δεῖ τῷ μέγεθει καὶ τῷ κάλλει τῶ νεανίσ τεκμαίρεσθαι πισουμένῳ τὴν Ἀχιλλεῖον εὐγένειαν· πλὴν ὅσον ¹³⁾ ἔχ ὑπέρφρων

- 12) ὀφθαλμὸν ἰταμώτερον] Sic lib. 1. ἐπεὶ δὲ ἰταμώτερον προσῆει καὶ θερμότερα ἦν τὰ φιλήματα τῶ πρόποντος. Oculi autem ἰταμώτεροι iidem sunt, qui libro 3. vocantur ἔρωτι διάβροχοι, ὑγροὶ et ὑγρὸν βλέποντες, quales esse solent oculi vel amasiorum, vel vinolentorum. Cum enim causa vnius sit effectus alterius, et causa et effectum hac de re confundi certum. Amor humore languido suorum oculos imbibit, vt vinum seu Bacchus. Sic ὑγρὸν βλέπειν amatorie cernere apud Iulian. Misop. hoc Amoris signum notat Polemo Physiognomicis lib. 1. cap. de Oculis, ὀφθαλμοὶ κλυζόμενοι κυμαίνοντες ἑαυτῶς ἐπαφρόδιτον καὶ ἐμπαθῆ ἄνδρα δηλῶσιν. Amor et Bacchus videntur iungi apud Horat. Od. 36. lib. 1.

*Omnes in Damalin patres
Deponunt oculos.*

Probam enim arbitror Lamb. et Turnebi interpretationem, si ponderetur, quam nuperi reiiciunt.

- 13) ἔχ ὑπέρφρων] Hanc Achillis feritatem notant Homer. Stat. Philostr. quos exscribere vanum.

Φρών οὐδ' ἀγνώρω κατ' ἐκεῖνον, ἀλλὰ τῆς διανοίας τὸν ὄγκον ἠδύτητι καταπραΰνων. ἀλλὰ καὶ περ τοιῶτος ὢν, πάθοι δριμύτερα ὢν δέδρακεν, ἐπιφθονον ἔχων τὸ βλέμμα καὶ σε τῇ θεᾷ καταβασιάναις. ὦ πάτερ, ἔφη, σοὶ μὲν χάρις ὑπεραγαυῶντι τὰ ἡμέτερα. τί δὲ καταρᾶ ματῆν τῷ τάχα οὐδὲν ἠδίκηκός τι. νοσῶ γὰρ οὐ βασιανίαν ἀλλ' ἑτέραν τινα, ὡς ἔοικε, νόσον. εἴτα ἀποκρύπτεις ἔφη, ὦ τέκνον, ἀλλ' οὐχὶ θαρσοῦσα λέγεις, ὅπως ἂν καὶ βοηθείας εὐπορήσαιμεν; ἔχι πατῆρ εἰμί σοι τὴν ἡλικίαν, καὶ πλεον τὴν εὐνοίαν; ἔ πατρί τῷ σῶ γνῶριμος καὶ ὁμόψυχος, ἐκφαίνει ὁ κάμνεις. ἔχεις ἐν ἐμοὶ τὸ πισόν. εἰ βέλει καὶ ἐνώμοτον. λέγει θαρσήσασα, μηδὲ χορήγει τῷ λυπῶντι μέγεθος σιωπῶσα. ¹⁴⁾ πάθος γὰρ ἅπαν τὸ μὲν ὀξέως γνωστικόν, εὐβοήθητον. τὸ δὲ χρόνω παραπεμπόμενον, ἐγγύς ἀνίατον. τροφή γὰρ νόσων, ἢ σιωπή τὸ δὲ ἐκλαλθόμενον, εὐπαραμύθητον.

VI. Ὀλίγον ἔν ἐπιχῶσα πρὸς ταῦτα, καὶ μυρίας τοῦ νῆ τροπᾶς τε καὶ ὀρμαῖς ἐκ τῶν ὄψεων ἐμφή-

14) πάθος γὰρ] In morbis silentium nocet, et malorum est alimentum. Vt enim Virg.

*alitur vitium vivitque tegendo,
Dum medicas adhibere manus ad vulnera pastor
Abnegat, et meliora Deos sedet omnia poscens.*

Sic libr. 4. Aen.

Vulnus alit venis et caeco carpitur igni.

Aristen. epist. 16. lib. I. πέφυκε δὲ τοῖς ποθέσι μᾶλλον ἐπαύξειν ὁ λαθραῖως ἅμα καὶ σιγῶμενος ἔρωσ. Vide, quae sequuntur, et amatorios scriptores omnibus pag.

ἐμφήνασα συγχώρησον, ἔφη, μοι τὸ τήμερον ἀκούσῃ δὲ εἰσαυθις, εἰ μὴ γνοίῃς προλαβὼν, ἅτε μαντικός εἶναι βεβλόμενος. ἐξήειν αὐτόθεν ἀναστὰς, ἐνδιδούς τῇ κορῇ διαιτηῆσαι ἐν τῷ μεταξύ τῆς ψυχῆς τὸ αἰδούμενον. ὁ δὲ Χαρικλῆς ὑπήντα καὶ τί φράζειν ἔχεις, ἠρώτα. πάντα δεξιῶς, ἔλεγον· εἰς γὰρ τὴν ὑπεραίαν τῶ μὲν ἐνοχλῶντος πάθους ἀπαλλάξεται. ἕτερον δὲ τι τῶν σοι καθ' ἡδονὴν ὑποσησεται· κωλύει δὲ ἔδεν καὶ ἰατρὸν τινα εἰσκαλεῖν. ἀπέτρεχον ταῦτα εἰπὼν, τοῦ μὴ τι πλέον τὸν Χαρικλῆα πυθεσθαι. μικρὸν δὲ ὅσον τῶ δωματίου προήκων, ὄρῳ τὸν Θεαγένην αὐτοῦ που περὶ τὸν νεῶν καὶ τὸν περιβόλον εἰλκόμενον, καὶ πρὸς ἑαυτὸν διαλεγόμενον, ὡσπερ ἀποχερῶν αὐτῷ καὶ μόνην τὴν οἴκησιν τῆς Χαρικλείας περισκοπεῖν. ἐκτραπόμενος οὖν παρήειν, ὡσπερ οὐχ ἑωρακίς. ὁ δὲ, χαῖρε εἶπεν, ὦ Καλάσιρι. καὶ ἀκούε σὲ γὰρ τοι περιέμενον. ἀνέστρεφον ἀθρόον καὶ Θεαγένης, ἔλεγον, ὁ καλός, ἀλλ' οὐχ ἑωράκειν. ποῖος καλός ἔφη, ὁ Χαρικλεία μὴ ἀρεστός. ἠγανάκτων ἐγὼ μέχρι τῶν ὄψεων καὶ ἔπαύση. ἔλεγον, ὑβρίζων ἐμέ τε καὶ τὴν ἐμὴν τέχνην, ὑφ' ἧς ἠλώκεν ἡδὴ καὶ ἔρῃ σου κατηνάγκασαι, καὶ ὄρῃν ὡσπερ τινα τῶν κρειττόνων εὐχεται; τί λέγεις, ἔφη, ὦ πάτερ· ὄρῃν ἐμὲ Χαρίκλεια; τί οὖν οὐκ ἀγείς ἡδὴ παρ' αὐτήν; καὶ ἅμα προέτρεχεν. ¹⁵⁾ ἐπιλαμβανόμενος δὲ τῆς χλαμύδος, σῆθι ἔφην οὗτος, εἰ καὶ ὄξυς δραμεῖν.

15) ἐπιλαμβανόμενος τῆς χλαμύδος] Vt apud Homer. ἔλκεσθαι χιτῶνα, *laciniam ducere*, apud Petron. τῆς χλαμύδος διγγάνειν. Sic idem postea. Ἀλλ' ἡ Χαρίκλεια θοματίτις τε ἐπελαμβάνετο καὶ ὑπέιχε.

μειν. ἔ γὰρ ἄρπαγμα τὸ πρᾶγμα, οὐδὲ εὖωνον, καὶ τῶν ἐν μέσῳ τῷ βουλομένῳ προκείμενον· ἀλλὰ πολλῆς μὲν βουλῆς, ὥςτε πρεπόντως ἀνυδοῖναι· πολλῆς δὲ διασκευῆς, ὥςτε ἀσφαλῶς πρᾶχθῆναι, θεόμενον. ἢ τὸν πατέρα τῆς κόρης ἠγνόηκας, ὡς Δελφῶν ἐστὶ τὰ πρῶτα; τοὺς δὲ νόμους ἔκ ἐννοεῖς, οἱ θάνατον τοῖς τοιούτοις ἐπιβάλλουσιν; ἐγὼ, εἶπε, καὶ ¹⁶⁾ τελευτᾶν ἔ διαφέρομαι, τυχῶν Χαρικλείας· ἀλλ' ὅπως, εἰ δοκεῖ, πρὸς γάμον αἰτῶμεν, τῷ πατρὶ προσιόντες. οὐ γὰρ δὴ μὴ ἀνάξιοί γε ὄντες τῷ Χαρικλεῖ κηδεύσομεν. οὐκ ἂν τύχοιμεν, ἔφην· ἔχ' ὅτι τῶν κατὰ σέ τι δυνατόν ἐπιμέμψασθαι, ἀλλ' ὁ Χαρικλῆς ἀδελφῆς ἑαυτῆ παιδί τὴν κόρην πάλαι κατηγγύησεν. οἰμῶξει, ἔφη Θεαγένης, ὅς τις ποτέ ἐσιν. ἔ γὰρ τις, ¹⁷⁾ ἐμῆ ζῶντος, ἕτερος θαλαμεύσει Χαρικλείαν· ἔχ' ἔτις ἦδε ἡ χεὶρ καὶ ξίφος τοῦ μὸν ἀργήσει. παῦσα ἔφην· ἔδενός δεήσει τοιούτῃ μόνον ἐμοὶ πείθου, καὶ πράττειν ὡς ἂν ὑφηγήσωμαι. νῦν δὲ ἀποχώρει, καὶ φυλάττει συνεχῶς φαίνεσθαι πλησιάζων, ἀλλ' ἐφ' ἡσυχίας καὶ μόνος ποιῆ τὰς ἐντεύξεις. ἀπῆει κατηφής.

VII.

16) τελευτᾶν ἔ διαφέρομαι] De poena in raptores apud Graecos dico alibi. expressit autem Aristeneti locum epist. 17. lib. 2. ἢ γάμον ἀσμενῶς ἢ τάφον αἰρεῖμαι. quamvis longe aliter in his Aristeneti verbis sonet γάμος, quam apud Heliod. vt monuimus. Sic postea, Ἀλκαμένει τάφον πρότερον ἢ γάμον εὐτρεπιζέτω.

17) ἐμῆ ζῶντος] Homer. Iliad. α. ἐμῆ ζῶντος καὶ ἐπὶ χροῦ δερκομένοιο. Latini autem efferunt ista per haec verba, si vivo. De quibus interpret. Plauti et Terentii, Tangit. V. CL. ad Eustath.

VII. Ο δὲ Χαρικλῆς εἰς τὴν ὑπεραίαν ἐντυχῶν, ὁμῶς τε εἶδε, καὶ προσδραμῶν ἐφίλει πολλά τὴν κεφαλήν. τῷτο σοφία, τῷτο φιλία, συνεχῶς ἀναβοῶν. ἤνυσά σοι μέγα ἔργον· ἐάλωκεν ἡ δυσάλωτος, καὶ νενίκηται ἡ δυσκαταμάχητος· ἐρᾷ Χαρίκλεια. πρὸς ταῦτα ἐθρυπτόμην, ἀνέσπων τε τὴν ὄφρυν, καὶ ¹⁸⁾ βλακῶδες βαίνων, εὐδήλον ἦν ἔλεγον, ὡς ἔδδ' ἐπρὸς τὴν πρώτην ἀνθεξεί προσβολὴν ἐμῶς, καὶ ταῦτα μηδεὶ τῶν μειζόνων ὀχλήσαντος· ἀλλὰ πόθεν, ὦ Χάρικλες, ἐρῶσαν ἐγνωρίσατε; σοὶ πειθόντες, ἔφη. τῆς γὰρ εὐδοκίμης τῶν ἰατρῶν, ὡς αὐτὸς ὑπέθου, παρακαλέσας, ἤγον εἰς τὴν ἐπίσκεψιν, ἀμοιβὴν τὴν προσῆσαν ἑστίαν ὑπειχνόμενος, εἴ τι δύναιντο ἐπικερεῖν. οἱ δὲ, ὡς τάχιστα εἰσῆλθον, ἠρώτων ὅ, τι πάχοι. τῆς δὲ ἀπο-

P 2

5ρεφο-

- 18) βλακῶδες βαίνων] Quod Plautus dixit *faciam me magnificum*, Heliod. dixit βλακῶδες βαίνειν. Hac de re Cassiodor. Formul. 9. lib. 6. Diximus ad illud Petron. *incessus tute compositus*. cui respondet ἀβραῶ βαίνειν, ἢ ἴσα βαίνειν. de quibus V. CL. Isaac. Casaub. ad Athen. cap. 18. lib. 1. cap. 14. lib. 5. Aelian. histor. Animal. cap. 5. lib. 5. Hic autem, ut Heliodorus sensum suum habeat, interpretor βλακῶδες βαίνειν, βρενθύεσθαι, sed ut hanc dictionem usurpat Eustath. βρενθύεσθαι, κατατρυφᾶν ἀλαζονικῶς, παρὰ τὸ βρένθας, ὃ τὴν ἀλαζονείαν δηλοῖ. Aliter enim scholiast. Aristophan. ad Nubes. βρενθύει interpretatur ἀποσεμνύεις σεαυτὸν ἐν τῷ σχήματι, παυρηδὸν ὄρεας. Cuius interpretationis pars posterior auctori nostro minime conuenit. Prouerbiū vero τῆς ἐτέρας τραγῳδίας ἀγωνιεῖται, de quo Harpocrat. non longe distat ab Heliodori mente, dicitur enim ἐπὶ τῶν ἀρροζομένων καὶ σφαινοποιούντων ἑαυτὰς πρὸς τὰ ἐναντία.

σρεφομένης, καὶ πρὸς μὲν ἐκείνους εἰδ' ὅτιεν ἀπο-
κρηνομένης, ἔπος δὲ Ὀμηρικὸν συνεχῶς ἀναβοώσης.

ὦ Ἀχιλεῦ Πηλέως υἱέ, μέγα φέρτατ' Ἀχαιῶν.

ὁ λόγιος Ἀκεσῖνος (οἶδα δὲ τή που τὸν ἄνδρα) τῷ
καρπῷ τὴν χεῖρα καὶ ἀκούσης ἐπιβαλὼν, ἀνα-
κρίνειν ἀπὸ τῆς ἀρτηρίας ἐώκει τὸ πάθος, ὥσπερ,
αἷμα, τὰ καρδίας κινήματα μνηυῆσης. οὐκ ὀλί-
γον τε χρόνον βασανίσας τὴν ἐπίσκεψιν, ἄνω τε
καὶ κάτω πολλὰ ἐπιθεωρήσας, ὧ Χαρίκλεις ἔφη,
περιττῶς ἡμᾶς ἐνθάδε εἰσκέκληκας. ¹⁹⁾ ἰατρικὴ
γὰρ οὐδὲν ἂν οὐδαμῶς ἀνύσειε πρὸς ταύτην.
ἐμοῦ δὲ, ὧ θεοί, τί τοῦτο λέγεις, ἀναβοήσαντος,
οἶχεται οὖν μοι τὸ θυγάτριον, καὶ ἐλπίδος ἐκτὸς
γέγονεν; οὐ θυρόβου δὴ φησιν, ἀλλ' ἀκουε. καὶ
παραλαβὼν με τῆς τε κόρης καὶ τῶν ἄλλων ἀπο-
θεν, ἢ καθ' ἡμᾶς, ἔφη, τέχνη σώματος πάθη
θεραπεύειν ἐπαγγέλλεται· ψυχῆς δὲ οὐ προηγου-
μένως, ἀλλὰ τότε μόνον, ὅταν συμπάχη μὲν τῷ
σώματι κακούμενῳ, συνωφελῆται θεραπευομένῳ.
τό τε τῆς κόρης, νόσος μὲν, ἀλλ' οὐ σώματος. οὐ
γάρ

19) ἰατρικὴ γὰρ εἰδ' ἐν] Quae hic de Acestino Charicles
narrat, eadem apud Aristenet. de Panacio, qui
Chariclis cuiusdam iuuenis morbum adinuenit,
epist. 13. lib. 1. quae narratio omnino est ab histo-
ria Seleuci, de qua quis non locutus est? Narrat
eam Valer. Maxim. cap. 6. lib. 5. Plutarch. Galen.
lib. de Praecognit. Lucian. de Imagin. de scribend.
histor. de Dea Syria. Iulian. Misopog. Quibus lo-
cis medici solertia apparuit, in dignoscenda morbi
causa. Exemplum etiam simile videri potest, apud
Apul. lib. 10. de Nouerca Venefica. Quo loci haec
tota Heliodori pagina exponitur.

γὰρ χυμῶν τις περιττεύει, οὐ κεφαλῆς ἄλγημα βαρύνει, οὐ πυρετὸς ἀναφλέγει, οὐκ ἄλλό τι τῷ σώματος, οὐ μέρος, οὐχ ὅλον νοσεῖ που. τῆτο ἔκ ἄλλό τι νομιζέον. ἐμοῦ δὲ λιπαροῦντος, καὶ φράζειν εἴ τι κατέμαθεν ἀξιοῦντος· οὐ γὰρ καὶ παιδὶ γνώριμον, ἔφη, ψυχῆς εἶναι τὸ πάθος, καὶ τὴν νόσον ἔρωτα λαμπρόν; οὐχ ὄρας ὡς κυλλοιδιᾷ μὲν τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ τὸ βλέμμα διέρριπται, καὶ τὸ πρόσωπον ὠχρεῖα σπλάγχχον ἔκ ἀιτιωμένη, τὴν διάνοιαν δὲ ἀλύει, καὶ τὸ ἐπελθὸν ἀναφθέγγεται, καὶ ἀπροφάσισον ἀγρυπνίαν ὑφίσταται, καὶ τὸν ὄγκον ἀθρόως καθήρηται; ζητητέος σοι Χάρικλες ὁ ἰασόμενος. γένοιτο δ' ἂν μόνος ὁ ποθούμενος. ὁ μὲν ταῦτα εἰπὼν ἀπήει. πρὸς σε δὲ ἐγὼ δρομαῖος τὸν ἐμὸν καὶ ²⁰⁾ σωτήρα καὶ θεόν,

P 3

ὄν

20) σωτήρα καὶ θεόν] Quinam dicti σωτήρες iam cuius notum. Primus caeterorum numinum, parens Iuppiter. Hinc ζεῦς σωτῆρ apud Sophoclem, Aeschylum, Aristophanem, Sapphonem, Pindar. Pausan. Sed aduertendum est Iouis hoc cognomentum apud Athenienses κυρίως, vbi σωτήρας Διὸς ἴερον, τὸν αὐτὸν δὲ ἔνιοι καὶ ἐλεύθερίον φασι. Scholiast. Aristoph. ad Plut. sic ζεῦς σωτῆρ apud Plutarch. in Demost. a Ioue Dioscuro, vt volunt Interpretes Lycophronis, Soteris nomen translatum est ad filios Dioscuros. Theocrit. Idyll. 24. vocat eos ἀνθρώπων σωτήρας, mox ad alios. Sic vacca illa postea Isis dicta σωτῆρ Lucian. Dial. Marin. alii, de quibus Plutarch. in Theseo. Aelian. ποικιλ. cap. 30. lib. 1. Diū denique caeteri, in quibus aliquid opis et praesidii, dicti σωτήρες legend. Artemid. lib. 1. hinc a Diis ad homines. Evergetae omnes, gliscente adulatione, postea dicti σωτήρες, etiam cum viuerent, Aristophan. Equit.

ὄν μόνον ἐγὼ εὐεργετῆσαι δύνασθαι κακείνη γινώσκει. πολλὰ γὰρ ἐμῶν δεομένους καὶ ἐξείπειν ὅ, τι πάχοι παρακαλῶντος, ἐν μόνον ἀπεκρίνατο, ὡς ἀγνοεῖ μὲν ὁ πέπονθεν, εἰδέναι δὲ ὡς Καλάσιρις ἀν' ἰάσαιτο μόνος καὶ εἰσκαλεῖν σε παρ' αὐτὴν ἰκέτευεν. ἐξ οὗ δὴ καὶ μάλιστα συνέβαλον, ὡς ὑπὸ τῆς σῆς σοφίας ἐάλωκεν. ἄρ' οὖν ὡσπερ ὅτι ἐρᾷ, πρὸς αὐτὸν ἐγὼ, καὶ τὸ, τίνος, ἔχοις ἀν' λέγειν; ἔμα τὸν Ἀπόλλω ἔφη πῶς γὰρ ἀν', ἢ πόθεν τῆτο εἰδείην; ἠύχόμεν δὲ Ἀλκαμένους αὐτὴν ἐρᾷ, ἢ πάντα χρήματα, τῆ τῆς ἀδελφῆς παιδὸς τῆς ἐμῆς,

Equit. Demosth. ἐπιταφ. λόγῳ, Plutarch. in Dion. et in vita decem Rhetor. Lucian. Timon. et Abdicat. Euseb. Praepar. Euang. lib. I. et 5. Horum statuae in foro erant, vt patet apud Lucian. Prometh. hinc foedae acclamationes ὦ τίτε σῶτερ Plutarch. in Flamin. vbi etiam σωτήρα τῆς Ἑλλάδος καὶ πρόμαχον vocat, legend. Philo Legat. ad Caium, Timochares apud Euseb. lib. I. de vita Constant. Longe effraenator licentia, cum Antigonus et Demetrius μόνοι σωτήρες Θεοί, Plutarch. in Demetrio. Clemens Alexandr. Stromat. Euseb. Praepar. Euang. lib. I. vbi pro τῶν σωτηρίων legendum σωτήρων. Sic Latini dicebant feruatores, Liv. lib. 34. agens de Flaminio. Haec omnia tandem in desuetudinem abiire et penes medicos aliquot ἀλάζωνας remansere. Lucian. Ocyp.

ἐρᾷς μὲ σῶτερ καὶ πάλιν σωτήριχε

postea, σῶτερ τί ποιεῖς μὲ τύχαις σωτηρίας, legend. Iosias Mercer. ad Aristen. Epist. 13. lib. I. qui vni his sublimiora postulat et doctiora, legat Lupanum ad Tacit. p. 314. Viros CL. Isaac. Casaub. ad Sueton. p. 75. Ioann. Meursium, ad Lycophron. alios, quibus haec nos breuiter.

ἐμῆς, ὃν πάλαι αὐτῆ νυμφίον, ὅταγε εἰς βέλησιν ἤκειν τὴν ἐμὴν, κατηγγύησα. ἐμοῦ δὲ εἰπόντος ὡς ἔξεσι πείραν λαμβάνειν, εἰσάγοντα παρ' αὐτὴν καὶ δεικνύντα τὸ μειράκιον, ἐπαινέσας ἀπήει. καὶ περὶ πλήθουσιν ἀγορὰν αὐτίς μοι συντυχῶν, ²¹⁾ ἀνίαρρον ἀκούσῃ πρᾶγμα, ἔλεγεν. ἡ παῖς δαιμοναὴν ἔοικεν, ἔτως ἀλλόκοτόν τι τὸ κατ' αὐτήν. εἰσηγόν, ὡς ἐκέλευσας, τὸν Ἀλκαμένη καὶ ²²⁾ ἀβροτέρρον ἐδείκνυσον ἡ δὲ, ὡσπερ τὴν Γοργῶς Θεασαμένη κεφαλὴν, ἢ τὶ τῶν ἀτοπωτέρων, ὅξυ τι καὶ μέγα ἀνέκραγε, καὶ τὴν ὄψιν πρὸς θάτερα τῆ οἰκῆματος ἀπέστρεψε, καὶ τὰς χεῖρας ὡς βρόχον ἐπάγουσα τῷ τραχήλῳ διαχρήσασθαι ἠπεῖλει, καὶ ἐπώμνυεν, εἰ μὴ θάττον ἐξίοιμεν. ἐκείνης μὲν δὴ, καὶ λόγου θάττον, ἀπηλλάγημεν. τί γὰρ καὶ ἔδει ποιῆν, ἀτοπίαν τοσαύτην ὀρῶντας; σοῦ δὲ ἰκέται καὶ πάλιν γιγνόμεθα, μὴτ' ἐκείνην περιιδεῖν ἀπολλυμένην, μὴ τε ἡμᾶς τῶν κατ' εὐχὰς ἀποτυχάνοντας. ὦ Χάρικλες ἔφην, ἔ δὴμαρτες εἰπὼν δαιμοναὴν τὴν κόρην. ὀχλεῖται γὰρ ²³⁾ ὑπὸ δυνάμεων

P 4

νάμεων

21) ἀνίαρρον] Graecorum in luctuosis eiulatio ἢ τῆς ἀμότητος, ἢ τῆ ἀνιάρου, Latini, o grande et extremum flagitium Apul. lib. 4. μῦθος, de qua dictione dixi ad Petron.

22) ἀβροτέρρον ἐδείκνυσον] Habet aliquid amatorii poculi ordinatus ornatus, hinc illecebrae siue meretrices dictae Ornatae, vt ostendi ad Petron. Sic. lib. 1. κῶσμει σεαυτὴν, ἀβροτέρως ἔχυσαν ἤκειν προσήκει. Legend. Lucian. de Merced. conduct. Sic. lib. 6. ἀβροτέραν τε τῆ εἰωθότος ὀφθῆναι τὴν παῖδα καλλωπίσας.

23) ὑπὸ δυνάμεων] Interpres a copiis. Sed intelligendus est de spiritibus illis immiffis a Calasiride, vt interpretetur

νάμεων ἄς αὐτὸς κατέπεμψα, καὶ τούτων οὐκ ἔλαχίστων ἀλλ' ὡς εἶκος ἦν ἐκείνη. ἂ μὴ τε ἔπεφυκει, μὴ τε ἐβούλετο καταναγκάσαι πράττειν. ἀλλὰ μοι ἀντίθεός τις ἔοικεν ἐμποδίζειν τὴν πράξιν, καὶ διαμάχεσθαι πρὸς τοὺς ἐμούςς ὑπηρέτας. ὥστε ὥρα σοι πάντως ἐπιδεικνῦναι μοι τὴν ταινίαν ἣν τῇ παιδί συνεκτεθεισαν ὑποδεδέχθαι²⁴) μετὰ τῶν ἄλλων γνωρισμάτων ἔλεγες. ὡς ἔγωγε δέδοικα

pretetur commodius illud δαιμονῶν. Scriptores Graeci Christiani sic angelos (vt et etiam apud Trismegistum) caeterasque hierarchias nominant. Hic igitur plus intelligebatur, quam dicebatur. Veteris nouique foederis interpretes sanctissimi saepissime τὰς δυνάμεις hac significatione vsurpant.

- 24) μετὰ τῶν ἄλλων γνωρισμάτων] Per signa fide argumenta, notacula, notationes, characteres, specimen, crepundia, συνθήματα γνωρίσματα, et similia ignoti notescunt. Itaque quoties partus exponebatur, iolebant hi, quos casus et necessitas ad expositionem cogebat liberorum, vna crepundia quaedam exponere, tamquam fortunae viatica, vt, qui in infantes incidissent, haberent, vnde alerent: vel, si fauorabilior aspirasset aura, paternis laribus redderentur. Hinc tot Comoediarum apud veteres poetas argumentum. Hinc Cistellaria, Rudens: hinc librorum thesis. Haec generali nomine dicebantur γνωρίσματα, Latinis crepundia. Longus lib. 1. ποιμεν. τὸ μὲν ἔν πρώτον ἐβουλεύσατο μόνα τὰ γνωρίσματα βασάσας ἀμελῆσαι τῷ βρέφει. Senec. Declam. 7. lib. 1 Solin. cap. 5. Dixere etiam communiter argumenta, Att. Pelop.

Nam me heredem esse ex tuo conceptum satu

Vt argumenta redigunt animum et commonent.

Sic

δοικα μή τινος ἐμπέπλησαι γοητείας, καὶ μαγγανείας τυγχάνει τραχυνύσης τὴν ψυχὴν ἀνάγραπτος,
P 5 ἐχθεῖς

Sic enim ibi legendum est, vt patebit postea. Plaut. passim. Alii dixerunt *signa*. Vtrumque Plautus coniunxit Amphitruo. Act. 5.

De ea re signa atque argumenta paucis verbis eloquar.

Sic Propert lib. 4. Ouid. et caeteri poëta passim. Sic apud Plaut. Poenul. Scen. *Ain' tu.*

Signum oportet esse in manu laeua.

Minut. Felix. Octauio, *sic nos denique non notaculo corporis, vt putatis, sed innocentiae ac modestiae signo dignoscimus.* Signum et notaculum dixit ea notione, qua σύνθημα Heliod. lib. 5. ἀγαθὸν γὰρ πλάνης ἐφθδριον σύνθημα φιλικὸν εἰς ἀνεύρεσιν φυλαττόμενον. Sic lib. 10. μέλανι συνθήματι τὸ ὑπὲρ πῆχυν ἐσπίλωτο, qua σύμβολον, qua *tesseram*, de qua copiose dico ad librum quintum, qua *χαρακτήρα* Lucian. in Parasit, qua *insignia*, Hygin. fabul. 187. Haec autem siue indicia siue argumenta siue signa et signacula varia fuere, vt fasciae, mitrae, crepidae, de fasciis Pindar. Olympion. Od. 6.

Ἄ δὲ φοινικόκροκον
ζώναν καταθηκαμένα
κάλπιδά τ' ἀργυρέαν
λόχμας ὑπὸ κυανέας
τίκτε θεόφρονα κῆρον.

Longus lib. 1. et 4. καὶ παρέκειτο καὶ τῆτι σπάργανα γνωρίσματα. Nicaenet. in Lyrcō apud. Parthen. περιελόμενος τὴν ζώνην δίδωσι τῇ κβρη κελεύων ἠβήσαντι τῷ παιδὶ φυλάττειν, ὅπως ἔχη γνώρισμα, ὅπότε ἂν ἀφίκοιτο πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆ εἰς κᾶνον. Heliod. lib. 4. ἐπενεγκόμεν τὴν ταινίαν, γράμμασιν Ἀθιοπικοῖς, ἢ δημοτικοῖς ἐπιστιγμένην. De Mitra Longus lib. 1.

ἐχθρῶ τινὸς αὐτὴν ἐξαρχῆς ἀνέρας ἀποβιῶναι
καὶ ἄγονον ἐπιβουλεύσαντος.

VIII.

lib. I. γνωρίσματα μήτρα διάχρυσος. De Crepidis
Longus, ibid. ὑποδήματα ἐπίχρυσά. Apoll. Rhod.
lib. I.

τῆ δ' ἀνέρος ὄντιν' ἴδοιτο

Δημόθην οἰοπέδιλον

viri quem viderat ante

Sola cum crepida.

Plutarch. in Thef. Haec et alia exponi in cistis,
facculis, ollis. De Cista Plaut. Terent. Eunuch.
Act. 4. scen. 6.

Abi tu cistellam Pythias effer cum monumentis.

De Sacculo Heliod. lib. 2. καὶ ὅς ὑπὸ μάλης τι βαλαν-
τιδιον ἔχων. De ollis nos dicemus ad Pausan. Co-
rinth. vbi περὶ τῆ χυτρισμῶ. Alia erant monumenta
sive γνωρίσματα sc. σύμφυτα et notae iniustae cor-
pori, de quibus vir maximus Aristot. in Poëtica,
quales anchorae in Seleucinis, apud Iustin. histor.
lib. 15. sic λέγχει ἢν φορῶσι γηγενεῖς apud Aristot.
cap. 16. lib. cit. apud quem alia huius generis,
quae cum multis aliis notavit Lactant. ad illud Sta-
tii Thebaid. 5.

Ergo adsunt comites etc.

De his notis Cic. de Clar. Orat. *totum aliquem non
naevo aliquo aut crepundiis, sed corpore omni
velle cognoscere.* Alia item signa, sc. nomen patris
matrisque, de quibus passim apud Comicos. Lucian.
Deorum decreto, ἀγαθῆ τύχη ἢ κετε κομίζοντες ἕκαστος
ἐναργῆ τὰ γνωρίσματα, καὶ σαφεῖς τὰς ἀποδείξεις πα-
τρὸς ὄνομα καὶ μητρὸς, καὶ ὅθεν καὶ ὅπως θεὸς ἐγένετο
καὶ φυλὴν καὶ φράσας. Fuere etiam inter γνωρίσμα-
τα *Monimenta*, quae duplicis generis, vel enim pro
omni signo et memoriali vsurpantur, hinc Attius
loc.

VIII. Ἐπὶ ἡνείκα ταῦτα· καὶ ἦκε φέρων ἔμετα
πολύ τὴν ταινίαν· ἐνδῆναί δὴ μοι χολὴν πρὸς αὐ-
τὸν

loc. cit. et illud Plauti, *Vos monumentis commone-
faciam bubulis.* De his Terent. Eunuch. loc. cit.
Sunt et *monimenta sepulchrorum* γνωρίσματα τὰ ἐπὶ
τάφων. Gl. Vet. Sic enim recte vir maximus Isaac
Casaub. hunc restituit locum ad charact. Theophrasti.
Dicta etiam monumenta *memoria*, vt apud
Cicer. pro Ser. Sulpicio siue Philipp. 9. et *memo-
riale*, sic enim in Gloss. legendum, non *memora-
bile*. Hoc memoriale τάφον ἀείμνησον vocat Sophocl.
Aiac. Mastig. et Tertull. lib. de *testimonio animae*
vocauit postumam famam. M. Felix Octau. im-
mortalitatem postumam, ὑπεροφημίαν, vt vocant At-
tici. Multa sunt insuper monumenta siue argumen-
ta, sed vt diffusa, ita confusa, vt amorum γνωρί-
σματα, de quibus apud Plaut. et Plutarch. Sunt et
γνωρίσματα τῆς ἀρετῆς apud Iulian. Imperat. epist.
apud D. Basil. Liban: apud Lucian, *somnio*. Sunt
et armillae, monilia, fascinus, numerata inter cre-
pundia. Plaut. Pyrgopol. Act. 5.

Moecho hoc abdomen adimero

vt faciam quasi puero pendeant crepundia

cuius loci vide interpretationem apud interpretem
Iustini Iac. Bongars. vere clariss. Tangit hoc He-
sych. et Plutarch. in Romul. De aliis, vt securicu-
lis, ensiculis, margaritis, et similibus, Plaut. Ru-
dent. Plutarch. Theseo, Heliodor. lib. 2. Alia item
γνωρίσματα, vt sunt coronae, βραβεῖα, de quibus So-
lon. apud Lucian. de Gymnas. Omnia denique,
quae rerum praeteritarum memoriam reuocant,
sunt monumenta, praesentium etiam, vt δυσκολία
καὶ τραχύτης Timonis γνωρίσματα, Lucian. Timone.
Sic ἀρετῆ, εὐσέβεια animorum a natura bene forma-
torum γνωρίσματα apud Iulian. Imperat. et Gregor.
Nazianz.

τὸν εἰπὼν, ὡς εἶχον πειθόμενον, ἐλθὼν τε ἔκατη-
 γόμην, οὐδὲ ὅσον ἐλάχισον ὑπερθέμενος, ἐπελε-
 γόμην τὴν ταινίαν ²⁵⁾ γράμμασιν Αἰθιοπικοῖς, ἔ-
 δημοτικοῖς, ἀλλὰ βασιλικοῖς ἐσιγμένην, ἃ δὴ τοῖς
 Αἰγυπτίων ἱερατικοῖς καλεσμένοις ὁμοιώνται. καὶ
 ἐπερ-

Nazianz. Similia passim occurrunt in Patrum et aliorum monumentis, quae ultra recensere esset vanitatis. Omiseram γνωρίσματα illa et σπάργανα, de quibus Cicer. in Bruto, Donat. ad Terent. Act. 4. sc. 6. dici a posterioris aevi scriptoribus πίσεις, sed omiseram servata cautione.

- 25) γράμμασιν ἔ δημοτικοῖς, ἀλλὰ βασιλικοῖς] Apud Aegyptios et Aethiopas litterarum seu characterum genus duplex, ut patet apud autorem Philopatr. apud Lucian. vel enim erant vulgiuagae et populares vel regiae, quales hieroglyphicae, epistolares, mixtae, sacrae et aliae, de quibus varii scripsere: hieroglyphicae erant sacerdotum regumque peculiare, quamquam doceamus alibi regias ab hieroglyphicis distingui, ut ipse distinguit, cum ait, βασιλικοῖς ἐσιγμένην, ἃ δὴ τοῖς Αἰγυπτίων ἱερατικοῖς καλεσμένοις ὁμοιώνται. quibus nec temere, nec passim utebantur, sed cum de rebus grauioribus agendum erat. Perfina autem casu ita postulante, ne sc. si sequioribus litteris scripsisset, in cognitionem alicuius e trivio Chariclia deuenisset. Deinde, quod regina et sacerdos, his incognitis plebi literis vsa est, quas ut sacerdotes et ita horum periti Calasiris et Charicles nullo negotio legebant. De his sacris litteris vide Notas viri Clariss. Dav. Hoefchelii ad Horapoll. de linguarum et scripturae differentia locus alius dicendi. Vocabant autem libros his litteris scriptos μαντικά ὑπομνήματα. sic enim scribe apud Plut. in Marcell. Tales erant libri rituales, haruspici, fulgurales, etc.

ἐπερχόμενος, τοιαύδε ἤϊρισκον τὸ γράμμα διηγούμενον. ΠΕΡΣΙΝΑ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΑΙΘΙΟΠΩΝ, τῇ ὅ, τι δὴ κληθρομένη, καὶ μέχρι μόνων ἀδύτων θυγατρὶ δῶρον ἔχατον χαράττω τὸν δὲ τὸν ἔγγραφον θεῖνον. ²⁶⁾ ἐπάγην ὦ Κνήμων, ὡς τῆ Περσίνης ὀνόματος ἤκιστα. τὰ δὲ ἐξῆς ὅμως ἐπελεγόμην, ὄντα τοιαύδε ὡς μὲν εἶδεν ἀδικῆσα, παιδίον, ὅτε σὲ γενομένην ἐξεθέμην, εἶδὲ πατέρα τὸν σὸν Ἰθάσπην τὴν σὴν θεῖαν ἀπεκρυψάμην, ἐπικεκλήθω μάρτυς ὁ ²⁷⁾ γενάρχης ἡμῶν Ἥλιος.
ἀλλ'

- 26) ἐπάγην ὦ κν.] In summa consternatione mentis sic solet loqui Heliod. sic postea. ἐπάγη πρὸς ταῦτα, quam alibi dictionem repetit. Sic apud Theocrit. Idyll. 7.

Ἄλλ' ἐπάγην δαγῦδι καλὸν χροῖα πάντοθεν ἴσα.

Sic apud Petron. *Inhorruui ego tam fabulosa pollicitatione conterritus.* Multa huius rei videre possunt apud Lucian. Philopseud. sed et tragici omnes et praecipue Euripid.

- 27) γενάρχης ἡμῶν Ἥλιος] Quicquid praeter communem nascendi regulam et ordinem edebatur in lucem, illud aut Lunae aut Soli assignatum. De partibus Lunae assignatis vir Clariss. Ios. Scalig. ad Virgil. Catalecta, *Soli* vero, legendi sunt interpretes Virg. ad illud Aen.

Nunc quibus auroræ venisset filius armis.

Lunae sc. τὰ ἐκνομα, *Soli* vt plurimum partus heroici. Addatur opinio Timaei Locri et Pythagoraeorum, volebat ille lib. περὶ φύσεως, animas defluere in corpora, non ex qualibet stella, sed ex quinque illis, Saturno, Ioue, Marte, Venere, Mercurio, et duobus sideribus Sole et Luna. Viliorum nullamque in nomen iturarum animarum natiuitatem
tem

ἀλλ' ὅμως ἀπολογῶμαι πρὸς τε σέ ποτε θύγα-
 τερ, εἰ περισωθείης, πρὸς τε τὸν ἀναιρησόμενον, εἰ
 τινά σοι θεὸς ἐπισήσειε, πρὸς τε αὐτὸν ὅλον τὸν
 τῶν ἀνθρώπων βίον, ἀνακαλύπτουσα τὴν αἰτίαν
 τῆς ἐκθέσεως. ἡμῖν πρόγονοι θεῶν μὲν Ἡλῖός τε καὶ
 Διόνυσος· ἡρώων δὲ Περσεύς τε καὶ Ἀνδρομέδα.
 καὶ Μένων ἐπὶ τούτοις. οἱ δὴ τὰς βασιλείας αὐ-
 λὰς κατὰ καιρὸς ἰδρυσάμενοι, ταῖς ἀπὸ τέτων
 γραφαῖς ἐκόσμησαν. τὰς μὲν δὴ τῶν ἄλλων εἰκό-
 νας τὲ καὶ πράξεις ἀνδρῶσί τε καὶ περιδρομοῖς
 ἐνέγραφον· τοὺς δὲ θαλάμους τοῖς ²⁸) Ἀνδρομέδας
 τὲ καὶ Περσεῶς ἔρῳσιν ἐπαίκιλλον. ἐνταῦθα ποτὲ
 ἡμᾶς δεκάτου παρήκοντος ἔτους ἕξ ἔμε γαμετὴν
 Ἰθάσπις ἐγνώρισεν, οὐ ποτε παιδῶν ἡμῖν γεγο-
 νότων, ἤρεμῆν τὸ μεσημβρινὸν συνέβαινε, ὕπνου
 θερινοῦ κατακλίναντος· καὶ μοι καὶ προσωμίλει
 τότε

tem assignabat quinque stellis: Heroum, Soli. Legend. Plato in Timaeo, qui dialogum illum mutatur a Locro. Cic. lib. 2. de Natura Deor. et Tusc. lib. 1. De empsychofi animarum alius dicendi locus.

- 28) Ἀνδρομέδας] Multa sunt impedimenta, quibus liberi parentibus prorsus fieri similes impediuntur, ut, vis formativa inaequaliter excitata, similitudo diversa in altero feminum, alia apud Medicos et Aristot. c. 4. lib. 4. de Generat. animal. sed imaginatio varia et vehemens inter concipiendum, monstrorum et dissimilitudinis causa praecipua, ut ex multis probat Oppian. lib. 1. κωνηγ. et Ludovic. Mercat. c. 6. lib. 3. De Mulier. Affectionibus, in Regum autem atriis pictura praecipua Andromedae, quam suo penicillo exhibet Achill. Tat. lib. 3. legend. Lucian. de domo.

τότε ὁ πατήρ ὁ σὸς, ὄναρ αὐτῷ τῆτο κελεύειν ἐπομνύμενος ἠδόμεν τὲ παραχεῖμα κυοφορήσασα τὴν καταβολήν. ὁ μὲν δὴ μέχρι τῆ τοκου χρόνος, ἐορτὴ πάνδημος ἦν, καὶ χαριστήριοι θυσιάαι τοῖς θεοῖς, ὡς τῆ βασιλέως διάδοχον τῆ γένους ἐλπίζοντος. ἐπειδὴ δέ σε λευκὴν ἀπέτεκον, ²⁹⁾ ἀπρόσφυλον Αἰθιοπῶν χροιάν ἀπαυγάζουσαν, ἐγὼ μὲν τὴν αἰτίαν ἐγνώριζον, ὅτι μοι παρὰ τὴν ὀμιλίαν τὴν πρὸς τὸν ἄνδρα, προσβλέψαι τὴν Ἄνδραμέδαν ἢ γραφὴν παραχοῦσα, καὶ πανταχόθεν ἐπιδείξασα γυμνήν, (ἄρτι γὰρ αὐτὴν ἀπὸ τῶν πετρῶν ὁ Περσεύς κατήγεν) ὁμοειδὲς ἐκείνῃ τὸ σπαρὲν οὐκ εὐτυχῶς ἐμόρφωσεν. ἐγνων οὖν ἑμαυτὴν τε ἀπαλλάξαι τῆ μετ' αἰχύνης θανάτου, (πεπεισμένη τὴν σὴν χροιάν μοιχείαν ἐμοὶ προσάψουσαν. οὐ γὰρ πισεύσειν οὐδένα λεγούση τὴν περιπέτειαν.) καὶ σοὶ τὸ ἐκ τῆς τύχης ἀμφίβολον χαρίσασθαι, θανάτου προδήλῃ, ἢ πάντως ὀνόματος νόθου προτιμότερον γενομένη· σέ τε τεθνᾶναι παραχεῖμα πρὸς τὸν ἄνδρα πλασαμένη, λάθρα καὶ ἀπορρήτως ἐξεθέμην, ὅσον πλείστον ἠδυνάμην πλῆστον
τῷ

- 29) ἀπρόσφυλον] *Simplici puro nudoque significato dixit ἀπρόσφυλον, pro inusitato, contra genuinam huius dictionis significationem, quam reddimus suo loco, pro rara illa minusque vulgari, dicunt ἀσύμφυλον, quae tamen dictio varie corrupta est, eam Luciano restituumus, vbi in *Rhetorum praeceptore* legebatur ἀσύμφυλα καὶ ἀπῶδα. Alii putant rectius legi ἀσύμφυλον, sed vtrumque improbum, et ex *Etymologi farragine*. Licet autem et *Homerus* has voces habeat, licet eas interpretetur et exponat *Hesych.* optimus *Grammaticus*, monemus tamen variis auctoritatibus has voces reiuiculas.*

τῷ περισώζοντι μισθὸν συνεκθεμένη, ἄλλοις τέσε
 κοσμήσασα, καὶ ταινία τῆδε, καὶ ἐλεεινῷ διηγῆ-
 ματι τῷ σῶ κάμαυτῆς ἐνειλήσασα, ἣν ἀπὸ δα-
 κρυῶν τῶν ἐπὶ σοὶ καὶ αἵματος ἐχάραττον ὁμοῦ
 πρῶτότοκος καὶ πολύθρηνος γενομένη. ἀλλ' ὦ γλυ-
 κεία καὶ μέχρις ὥρας θυγάτηρ, ὅπως, εἰ περιγέ-
 νοιο, μεμνήσῃ τῆς εὐγενείας, τιμῶσα σωφροσύ-
 νην, ἢ δὴ μόνη γυναικείαν ἀρετὴν χαρακτηρίζει,
 καὶ Φρόνημα βασιλείου, καὶ πρὸς τοὺς Φύντας
 ἀναφερὸν ἀσκοῦσαν. μεμνήσῃ δὲ πρὸ πάντων τῶν
 συνεκτεθέντων σοὶ κειμηλίων, ³⁰⁾ δακτύλιόν τινα
 ἐπιζητεῖν, καὶ σεαυτῇ περιποιεῖν, ὃν πατὴρ ὁ σὸς
 ἐμοὶ

- 30) δακτύλιον - παρὰ τὴν μνησίαν] Plurima olim fuere, qui-
 bus sponsus arrae nomine speratam suam mune-
 rabat, atque ista videntur pro nationibus mutata.
 Apud omnes tamen annulus pronubus sponsalitiū
 contractus arra fuit. Moribus patrum seu veterum
 Gallorum annulo pronubo additum osculum, et
 calceamentum, vt apud D. Gregor. Tur. in vita
 sancti Leobardi reclusi, et in vita sancti Venantii.
 Aliquando etiam annulus in brachio, siue dextro-
 cherium, vt apud Iul. Capitol. in Maximino Iu-
 niore. *Manferunt autem apud eum arrae re-
 giae etc. monoliciū de albis nobis nouem, reticu-
 lum de praefinis undecim, dextrocherium, cum
 cistula de hyacinthis quatuor, praeter vestes au-
 ratas et omnes regillus, caeteraque insignia spon-
 saliorum.* Sic locum illum varie corruptum legi-
 mus. Deinde apparet, multa pronubo annulo addi
 solita. D. Ambros. de passione Agnetis virginis,
*Discede a me, quia iam ab alio amatore praeventa
 sum, qui mihi satis meliora te obtulit ornamenta,
 et annulo fidei suae subarravit me, et.* Annulus
 autem pronubus a principio ferreus, vt patet apud
 Plin.

ἐμοὶ παρὰ τὴν μνησεῖαν ἔδωρήσατο, βασιλείῳ μὲν συμβόλῳ τὸν κύκλον ἀνάγραπτον, λίθῳ δὲ παντάρβη καὶ ἀπορρήτῳ δυνάμει ³¹) τὴν σφενδόνην καθερωμένον. ταῦτά σοι διείλεγμα, τὸ γράμμα διάκονον εὐραμένη. τὰς ἐμφύχας καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς ὀμιλίας τοῦ δαίμονος σερήσαντος· τάχα μὲν κωφὰ καὶ ἀνήνυτα, τάχα δὲ καὶ εἰς ὄφελός ποτε ἤζοντα· τὸ γὰρ ἀδηλον τῆς τύχης ἀνθρώποις ἀγνωστον· καὶ ἔσται σοι τὰ τῆς γραφῆς (ὦ μάτην ὠραία, καὶ ἔγκλημα τὸ κάλλος ἐμοὶ προσάψασα) εἰ μὲν περισωθείης, γνωρίσματα. εἰ δ', ὅπερ καὶ ἀκοήν

Plin. c. 1. 1 33. *Sponsae annulus ferreus mittitur, isque sine gemma.* Post modo, siue breui post Plinium tempore aureus. Tertull. Apolog. c. 6. *Aurum nulla norat, praeter unico digito, quem sponsus oppignorasset annulo pronubo.* Idem apud Clem. Alexandr. c. 21. lib. 3. Paedag. sc. annis circiter septuaginta post Plinium. Idem fere ritus Perficus in contrahendis nuptiis, ut locus insignis apud Arrian. lib. 6. quem omnino vide.

31) τὴν σφενδόνην] Sic lib. 5. vbi *palani* σφενδόνην nuncupat quorundam Graecorum more, *πυελις* tamen huius rei propria conueniensque dictio. *πυελις* (inquit Hesych.) *σφραγιδοφυλαξ ἔνθα ἢ ψῆφος ἐν δακτυλίῳ.* De hac dictione Pollux. Quod autem subiungit de vi naturaue Pantarbes, explicat copiosius lib. 1.

Παντάρβην φορέουσα πυρὸς μὴ τάρβει ἐρωῶν
ῤηϊδίως μοίρας καὶ τὰ δόκητα πέλει.

Plurima praeter Pantarben sunt, quae ignem et incendia cis pellunt, ut alii lapides, menstrua, quaedam coralia, de quibus historia Indica.

Q

ἀκοὴν λάθοι τὴν ἐμὴν, ἐπιτύμβια καὶ μητρός ἐπι-
κῆδεια δάκρυα.

ΙΧ. Ταῦτα, ὦ Κνήμων, ὡς ἀνέγνω, ἐγνώρι-
ζον μὲν, καὶ τὴν ἐκ θεῶν οἰκονομίαν ἐθαύμαζον.
ἡδονῆς δὲ ἅμα καὶ λύπης ἐνεπλήσθη. καὶ πάθος
τι καινότερον ὑπέστη, ὁμοῦ δακρύων καὶ χαίρων,
διαχεομένης μὲν τῆς ψυχῆς πρὸς τὴν τῶν ἀγνω-
σμένων εὕρεσιν, καὶ τῶν χρησθέντων ἤδη τὴν ἐπίλυ-
σιν. ἀδημονέσσης δὲ πρὸς τὴν τῶν ἐσομένων ἐκθα-
σιν, καὶ τὸν ἀνθρώπινον βίον οἰκτιζέσσης, ὡς ἀσα-
τόν τι καὶ ἀβέβαιον, καὶ ἄλλοτε πρὸς ἄλλα τρε-
πόμενον, τότε δὲ ὑπερβαλλόντως ταῖς Χαρίκλειας
τύχαις γνωριζόμενον. εἰσήκει γὰρ με πολλῶν ἐν-
νοια, τίνων μὲν γενομένη, τίνων ἐνομιόσθη, πόσω
δὲ τῷ μεταξὺ τῆς ἐνεγκούσης ἀπήχθη κεκλή-
ρωτο δὲ θυγατρὸς ὄνομα νόθου, ἀποβαλοῦσα τὸ
γνήσιον Αἰθίοπων καὶ βασιλείου γένος. ἐπιπολύ-
τε ἀμφίβολος εἰσήκει, τῶν μὲν παρελθόντων αἰ-
κτείρειν ἔχων, τῶν δὲ ἐσομένων εὐδαιμονίζειν
οὐ φαρσῶν, ἕως τὸν λογισμὸν πρὸς τὸ νῆφον
ἀνακαλεσάμενος, ἔγνω μὴ διαμέλλειν, ἀλλ'
ἔργου ἔχεσθαι καὶ παρὰ τὴν Χαρίκλειαν ἐλ-
θῶν, καταλαμβάνω μόνην, ἀπειρηκυῖαν ἤδη
πρὸς τὸ πάθος, καὶ τῷ μὲν φρονήματι βιαζομέ-
νην ἀναφέρειν, τῷ σώματι δὲ πάντη πεπονημέ-
νην, ἐνδόντι πρὸς τὴν νόσον, καὶ ἀντέχειν ἀδενή-
σαντι πρὸς τὸ δεινόν.

Χ. Μετασησάμενος οὖν τοὺς παρόντας, καὶ
μηδένα διοχλεῖν ἐπισείλας, ὡς δὴ τινὰς εὐχὰς
καὶ ἐπικλήσεις τῇ κόρῃ προσάξων. ὦρα σοι, ἔφην,
ὦ Χαρίκλεια, λέγειν ὁ πάχεις· ἔτω γὰρ ὑπέχου
τῇ

τῆ προτεραία· καὶ μὴ κρύπτειν ἄνδρα, σοὶ τε εὐ-
 νῆν, καὶ γινῶναι τὰ πάντα καὶ σιωπῶσης οὐκ
 ἀδύνατον. ἢ δὲ λαβομένη μου τῆς χειρὸς, ἐφίλει
 τὲ καὶ ἐπεδάκρυε. καὶ ὦ σοφὲ Καλασίρι, τῆτο
 πρῶτον εὐεργέτησον, ἔλεγεν. ἕασον με σιωπῶσαν
 δυσυχεῖν αὐτὸς ὡς βούλει γνωρίσας τὴν νόσον
 καὶ τὴν γοῦν αἰχύνην κερδαίνειν κρύπτουσαν, ἢ
 καὶ πάχειν αἰχρὸν, καὶ ἐκλαλεῖν αἰχρύτερον. ὡς
 ἐμέ γε λυπεῖ μὲν καὶ ἡ νόσος ἀκμάζουσα, πλέον δὲ
 τὸ μὴ κρατῆσαι τῆς νόσου τὴν ἀρχὴν, ἀλλ' ἠττη-
 θῆναι πάθους, ἀπειρημένον μὲν ἐμοὶ τὸν πρὸ τού-
 του πάντα χρόνον. λιμαιομένον δὲ, καὶ μέχρις
 ἀκοῆς, τὸ παρθενίας ὄνομα σεμνότερον. ἐπιέρων-
 νὺς οὖν αὐτὴν, ὦ θυγατερ, ἔφην, δυοῖν ἕνεκα εὖ
 ποιεῖς, ἀποκρύπτουσα τὰ κατὰ σαντὴν. ἐγὼ τε
 γὰρ οὐδὲν δέομαι μανθάνειν, ἢ πάλαι παρὰ τῆς
 τέχνης ἔγνωκα· σὺ δὲ εἰκότα πάχεις, ἐρυθριῶσα
 λέγειν ἢ γυναιξὶ κρύπτειν εὐπρεπέτερον. ἀλλ'
 ἐπειδὴ περ ἅπαξ ἔρωτος ἐπήδου, καὶ Φανείς σε
 Θεαγένης ἤρηκε (τῆτο γὰρ ὁμφὴ μοι θεῶν ἐμή-
 νυσε) σὺ μὲν ἴσθι μὴ μόνη καὶ πρώτη τὸ πάθος
 ὑπόσασσα, ἀλλὰ σὺν πολλαῖς μὲν γυναιξὶ τῶν
 ἐπισήμων, σὺν πολλαῖς δὲ παρθένοις τῶν τὰ ἄλ-
 λα σωφρόνων. ³²⁾ μέγιστος γὰρ θεῶν ὁ ἔρως, καὶ

Q 2

ἤδη

32) μέγιστος θεῶν ἔρως] His lenociniis vtuntur, qui fin-
 cerum virginum pectus Amori peruium volunt.
 His artibus Philetas apud Long. lib. 2. ποιμεν.
 Chloen et Daphnidem aggreditur. Similib. Eu-
 flath. Aristen. et Achill. Tat. Ouid. poëtae deni-
 que ac oratores omnes, quos ad hunc locum vo-
 care supersedeo. Vim illius omnium potentissimam
 tradit Sophocles.

ἤδη καὶ θεῶν αὐτῶν ποτὲ κρατεῖν λεγόμενος. ἐπισκόπει δὲ ὅπως ἄριστα διαθήσῃ τὰ παρόντα. ὡς τὸ μὲν ἀπείρατον γενέσθαι τὴν ἀρχὴν ἔρωτος, εὐδαιμον. τὸ δὲ ἀλόντα, πρὸς τὸ σῶφρον τὸ βούλημα περιποιῆσαι, σοφώτατον. ὃ δὴ καὶ σοὶ βουλομένη πιστεύειν ἔξεςι καὶ τὸ μὲν ἐπιθυμίας αἰχρὸν ὄνομα διώσαθαι, τὸ δὲ συναφείας ἔννομον συνάλλαγμα προελεῖσθαι, καὶ εἰς γάμον τρέψαι τὴν νόσον.

χι. ἰδρῶτι πολλῶ διερέετο τῶν εἰρημένων, ὧ Κνήμων καὶ δὴλη παντοίως ἦν, χαίρουσα μὲν ἐφ' οἷς ἤκουσεν, ἀγωνιῶσα δὲ ἐφ' οἷς ἤλπιζεν, ἐρυθριῶσα δὲ ἐφ' οἷς ἐάλωκεν. οὐκ ὀλίγον ἔν ἐφησυχάσασα χρόνον, ὧ πάτερ, ἐφη, γάμον ὀνομάζεις, καὶ τῶτον αἰρεῖσθαι προτρέπεις, ὡσπερ δῆλον ὄν, ἢ τὸν πατέρα συνθήσομενον, ἢ τὸν ἐμοὶ πολέμιον ἀντιποιησόμενον. τὸ μὲν κατὰ τὸν νεανίαν,

ἔρωτι μὲν γὰρ ὅσις ἀντανίσταται
Πύκτης ὅπως εἰς χεῖρας ἢ καλῶς φρονεῖ.

*Quicumque amori vires opponit suas,
Manu fac valeat, mente non recte sapit.*

Vide, quid de Amore sentiat Eurip. apud Athen. c. 26. lib. 13. In cuius narrationis fine post haec verba κατὰ τὸν αὐτὸν ἔν Πύκτην, lego ex Hippolyti dramate

ἔρωτα δ' ὅσις μὴ θεὸν κρίνει μέγαν
καὶ τῶν ἀπάντων δαιμόνων ὑπέρτατον
ἢ σκαιὸς ἐστίν, ἢ καλῶν ἀπειρος ὢν.

Cur autem potentissimus Deorum fit Amor, rationem hunc reddit Menander apud Stob. ἔρωτος δὲ τῶν θεῶν ἴσχυον ἔχων πλείστην ἐπὶ τῆτι δύνειται, διὰ τῶτον ἐπωρκῶσι τὴς ἄλλης θεῆς. supple οἱ ἐρῶντες.

νίαν, ἔρρώταται ἡμῖν, ἔφην· καὶ πλέον ἢ σὺ τάχα
 κάκεϊνος ἐάλωκεν, ἀπὸ τῶν ὁμοίων σοι κεκινημένος.
 ὡς γὰρ εἴοικεν, αἱ ψυχαὶ πῶς ὑμῖν ἀπὸ πρώτης
 ἐντεύξεως, τὰς ἀλλήλων ἀξίας ἐγνώρισαν καὶ
 πρὸς τὸ ἴσον πάθος κατηνέχθησαν. ἐπέτεινα δὲ
 αὐτῶ καὶ γὰρ, σοὶ χαριζόμενος, σοφία τὴν ἐπιθυ-
 μίαν. ὁ δὲ νομιζόμενός σοι πατήρ, ἄλλον εὐτρε-
 πίζεται νυμφίον, Ἀλκαμένην, ὃν ἐκ ἠγνόηκας· ἢ
 δὲ, Ἀλκαμένει μὲν, ἔφη, τάφον πρότερον ἢ γά-
 μον τὸν ἐμὸν εὐτρεπίζετω. ἐμὲ γὰρ ἢ Θεαγένης
 ἄξεται, ἢ τὸ τῆς εἰμαρμένης διαδέξεται. σὺ δ',
 ὅτι μὴ ἔστι μοι πατήρ, ἀλλὰ νομίζεται, Χαρικλῆς,
 ἰκετεύω, λέγε, πόθεν ἐγνώρισας. ἐκ ταύτης, ἔφην,
 ἐπιδείξας τὴν ταινίαν. ἔχεις δὲ πόθεν, ἢ ὅπως;
 ἐξ ἧ γὰρ με κατὰ τὴν Αἴγυπτον παρὰ τῆ θρεψα-
 μένης λαβὼν, οὐκ οἶδ' ὅπως δεῦρο ἤγαμεν, ἀφε-
 λόμενος εἶχεν ἀποκειμένην ἐν κυσίδι, τῆ μὴ τὸν
 χρόνον αὐτῇ λυμνησάσθαι. τὸ μὲν ὅπως ταύτην ἐκο-
 μισάμην εἰσαῦθις, ἔφην, ἀκούσῃ. τὸ δὲ παρὸν,
 εἰ τὰ ἐγγεγραμμένα γνωρίζεις, εἶπέ μοι. τῆς δὲ,
 οὐκ εἰδέναί ποθεν, ὁμολογούσης· γένος, ἔλεγον, καὶ
 ἔθνος τὸ σὸν καὶ τύχην φράζει. ὡς δὲ ἀνακαλύ-
 πτω ὅσα ἔχω γινώσκειν ἰκέτευσεν, ἔλεγον ἅπαν-
 τα, τὴν τε γραφὴν ἐπιῶν ἐν μέρει, καὶ πρὸς ἔπος
 ἐρμηνεύων.

XII. ὡς δὲ ἐγνώρισεν ἑαυτὴν καὶ τὸ φρόνημα
 διαναστᾶσα, πλέον τῶ γένει προσέδραμε καὶ τί
 ἐν χρεῖ ποιεῖν ἠρώτα. τότε ἤδη συμβαλῆς τῆς φα-
 νερωτέρας ἠρχόμεν, ἅπαντα ὡς ἔχεν ἀνακαλύ-
 πτων. ἐγὼ, λέγω, ὦ θυγατερ, ἦλθον καὶ εἰς Αἰ-
 θίοπας, ἐπιθυμία τῆς παρ' ἐκείνοις σοφίας. ἐγε-
 νόμην καὶ Περσίνῃ τῇ σῆ μητρὶ γνώριμος οἰκειού-

τα γὰρ αἰεὶ τὸ σοφῶν γένος ἢ βασιλείος αὐλή· καὶ ἄλλως εἶχόν τι καὶ δόξης πλέον, τὴν Αἰγυπτίων σοφίαν προσθήκη τῆς Αἰθιοπῶν ἐκθειάζων. ἐπεὶ δὲ ἀπαίρειν μέλλοντά με οἴκαδε ἦθετο, τὰ κατὰ σέ μοι πάντα διηγείταί, τὸ πιστὸν τῆς σιωπῆς ὄρκῳ πρότερον κομισαμένη· καὶ ἔλεγε, τοῖς μὲν ἐγχωρίοις σοφοῖς ἔθαρσήσειν εἰπεῖν. ἐμὲ δὲ ἰκέτευεν ἐρωτᾶν τοὺς θεοὺς, εἰ πρῶτα μὲν ἐκτεθεῖσα διεσώθης· ἔπειτα ὅπη γῆς ἔσα τυγχάνεις· ἔγὰρ πυθέσθαι κατὰ τὸ ἔθνος ἔδεμίαν τοιαύτην, πολλὰ περιεργασαμένην· ἐμῆ δὲ ἅπαντα μαθόντος, ἐκ θεῶν, καὶ εἰναί τε καὶ ὅπου φράσαντος, αὐτοῖς ἰκέτευεν ἐπιζητεῖν καὶ προτρέπειν ἢ κειν εἰς τὴν ἐνεγκοῦσαν ἄγονον γὰρ καὶ ἄτεκνον ἐκ τῶν ἐπί σοι διατελεῖν ὠδίνων· ἐτοίμως τε ἔχειν, εἴ ποτε φανείης, ὁμολογεῖν τῷ σῷ πατρὶ τὸ συμβεβηκός· εἰδέναι γὰρ αὐτὸν πειοθησόμενον, χρόνῳ τὲ τῆς συμβιώσεως τὴν ἐπ' αὐτῇ δοκιμασίαν ἔχοντα, καὶ τῆς ἐκ παίδων διαδοχῆς τὴν ἐπιθυμίαν ἀπροσδοκῆτως λαμβάνοντα.

XIII. Ταῦτα ἐκείνη μὲν ἔλεγε καὶ ποιεῖν ἰκέτευεν, ἐπισκῆπτυσά μοι πολλὰ τὸν ἥλιον ὄρκον, ὃν οὐδενὶ σοφῶν ὑπερβῆναι θεμιτόν. ἐγὼ δὲ ἤκω τὴν ἐνώμοτον ἰκεσίαν ἐκτελέσων· οὐδὲν γὰρ τούτο μὲν τὴν ἐπὶ τὰδε σπουδᾶσας ἀφίξιν, θεῶν δὲ ὑποθήκη μέγιστον ἐκ τῆς ἄλης τῆτο κερδήσας, ἐκ πολλῶν τε, ὡς οἶδα, προσεδρεύω χρόνου. Θεραπείας μὲν τῆς περὶ σε καὶ πάλαι τῆς πρεπούσης ἔδεν ἀπολιπῶν, σιωπῶν δὲ τὰ ὄντα καιρῶν λαβέσθαι, καὶ τὴν ταινίαν μηχανῇ τινὶ κομισάσθαι εἰς πίσιν τῶν πρὸς σε ρηθησομένων, περιμένων. ὥστε

ἔνεσί

ἔνεσί σοι πειθομένη δρασμόν τε τὸν ἐνθένδε σὺν
 ἡμῶν αἰεχμένη (πρὶν τι καὶ πρὸς βίαν σε τῶν παρὰ
 γνώμην ὑποσῆναι, τοῦ Χαρικλέως ἤδη σοι τὸν Ἀλ-
 καμένους γάμον ἐσπουδακότος) γένος μὲν καὶ πα-
 τριῶν καὶ τοὺς Φύντας κομίζεσθαι. Θεαγένει τε
 ἀνδρὶ συνεῖναι, γῆς ὅποι καὶ βουλόμεθα συνέ-
 πεσθαι παρεσκευασμένῳ. ξένου δὲ καὶ ὀθνείου
 γνήσιον καὶ ἀρχοντα βίον ἀνταλλάξασθαι σὺν τῷ
 Φιλτάτῳ βασιλεύουσα. εἴ τι δεῖ θεοῖς τε καὶ τοῖς
 ἄλλοις, καὶ τῷ χρησμῷ τοῦ Πυθίου καταπι-
 σεύειν. καὶ ἅμα ὑπεμίμησκον τὸν χρησμόν, καὶ
 ὅ, τι βούλοιο ἐφραζον. ἔ γὰρ ἠγνόητο τῇ Χαρι-
 κλείᾳ παρὰ πολλῶν καὶ ἀδόσιμος καὶ ζητούμε-
 νος. ἐπάγη πρὸς ταῦτα. κάπειδ᾽ ἑθεύς, εἶπεν,
 οὕτω βλάσθαι, σύ τε φῆς, ἐγὼ τε πείθομαι, τί
 χρεὴ πράττειν ὦ πάτερ; πλάττεσθαι, εἶπον, ὡς
 ἐπινεύουσιν τὸν Ἀλκαμένους γάμον. ἡ δὲ, βαρὺ
 μὲν, ἔφη, καὶ ἄλλως αἰεχρὸν, τὸ καὶ μέχρις ἐπαγ-
 γελίας ἕτερον πρὸ Θεαγένους αἰεεῖσθαι. πλὴν ἀλλ'
 ἐπεὶ θεοῖς τε καὶ σοὶ πάτερ ἐμαυτὴν ἐπέτρεψα,
 τίνα σκοπὸν ἔχει τὸ πλάσμα, καὶ τίνα τρόπον,
 ὥστε μὴ εἰς ἔργον ἀχθῆναι, διαλυθήσεται; γνώση
 τοῖς ἔργοις, ἔφην. τινὰ προαγορευόμενα μὲν γυ-
 ναιξίν, ἔστιν ὅτε καὶ ὄκνον ἠνεγκεν ἐπιτελούμενα
 δὲ ἐκ τοῦ παραχρημα, θαρραλεώτερον ἠνύσθη
 πολλάκις. ἔπου μόνον ταῖς ἐμαῖς ὑποθήκαις, τά-
 τε ἄλλα καὶ τὸ παρὸν τῷ Χαρικλεῖ σύντρεχε τε
 πρὸς τὸν γάμον, ὡς ἔδεν ἐκείνου πράξαντος ἀνευ
 τῆς ἐμῆς ὑφηγήσεως ὠμολόγει ταῦτα καὶ τὴν
 μὲν ἀπολείπω δακρύουσαν.

XIX. Ἄρτι δὲ τῷ δωματίου προσελθὼν, ὄρῳ
 τὸν Χαρικλεῶν πρὸς ὑπερβολὴν περιλυπόν, καὶ πά-

σης κατηφείας ἀνάπλεων· καὶ, ὦ θαυμάσιε, πρὸς αὐτὸν ἔφην, ὅτε σε ἐχρῆν ἔπειθαι καὶ χαίρειν, ἀποθύειν τε χαριστήρια τοῖς θεοῖς, ἐπιτυχόντα τῶν πάλαι σοὶ δι' εὐχῆς, καὶ Χαρικλείας ὅψέ ποτε καὶ σὺν τέχνῃ πολλῇ καὶ σοφίᾳ τῇ ἐμῇ πρὸς ἐπιθυμίαν γάμων ἐπικλαθεῖσης, τότε σκυθρωπὸς καὶ σύννευς, καὶ μονονεὶς θρηνεῖς, οὐκ οἶδ' ὅ, τι πεπονθώς· καὶ ὅς, τί δὲ ἔ μέλλω, τῆς Φιλτάτης μοι τὸν βίον τάχα πρότερον μετασησομένης, ἢ πρὸς γάμον, ὡς φῆς, συναφθησομένης, εἴ τι θεὸς προσέχειν ὀνειράσι, τοῖς τε ἄλλοις, καὶ οἷς τῆς παρεκβάσεως ἐξεδειματώθην νυκτός, καθ' ἣν ³³⁾ αἰετὸν ἄμην ἐκ χειρὸς ἀφεθέντα τῷ Πυθίᾳ καὶ ἀφροῦ καταπτάντα, τό τε θυγάτριον ἐκ κάλπων, οἴμοι, τῶν ἐμῶν ἀναρπάσαντα, γῆς ἐπ' ἑκατόν τι πέρας οἴχουσαν φέροντα, ζοφώδεσι τισὶν εἰδώλοις καὶ σκιώδεσι πλῆθον, καὶ τέλος ἔδδ' ἐ γνῶναι ὅ, τί ποτε
καὶ

- 33) αἰετὸν τὸ θυγάτριον ἀναρπάσαντα] Cum aquila videtur in somnis a parentibus, quibus locandae filiae, tunc omne infaultissimum vilum, patet apud Achill. Tat. lib. 2. qui somni huius lustrandi sacrificium assignat *Ξενίῳ Διὶ νυκτὸς μέσης ἐπὶ θάλατταν.* Somniorum autem egregius ille coniector Calasiris, sciens, quid sibi vellet somnium, pleniorē abducendae Charicliae spem concepit. Habet autem Heliodorus fundum huius somnii Aeschylum ad Prometh. vincitum, ad cuius verba *κίρκῳ πελειῶν ἰντερπρες* accipit *πελειᾶς τὰς νύμφας, ἧτοι τὰς τῷ Δαναῷ θυγατέρας* (Ἀφροδισιατικὸν γὰρ τὸ ὄνειρον τῆτος, ἢ περισερὰ) *κίρκης δὲ ἧτοι αἰετὸς τὰς νυμφίνας, ἧγεν τὰς υἱὰς τῷ Αἰγύπτῳ διὰ τὸ ἀρπακτικὸν λέγει.* Igitur iuxta hanc interpretationem suaviter demulcet Chariclem Calasiris, et a veritate ad verisimile abducit.

καὶ δράσειε τῷ μεσεύοντος ἀπείρα διαστήματος
συτεκδραμεῖν τῇ πτήσει τὴν θεάν ἐνεδρεύσαντος.

XV. Ταῦτα ὡς εἶπεν, ἐγὼ μὲν ὅπη τείνει τὸ
ὄναρ συνέβαλλον· ἐκεῖνον δὲ ἐκ τῆς ἀθυμίας ἀπά-
γων, καὶ ὑποψίας εἶνα πορρῶ τῶν ἐσομένων πα-
ρασκευάζων, ἱερεὺς, ἔφην, καὶ ταῦτα τοῦ μαν-
τικωτάτη τῶν θεῶν, ὄνειροπολεῖν μοι δοκεῖς οὐκ
ἔχειν ἐπιτηδείως· ὡς τῶν ἐνυπνίων τοὺς ἐσομένους
σοι τῆς παιδὸς γάμους προμηνυόντων, καὶ ἀετὸν
μὲν, τὸν ληψόμενον νυμφίον αἰνιττομένων· ταῦτα
δὲ ἔσεσθαι τῷ Πυθίου νεύοντος, καὶ ὡς ἐκ χειρὸς
τον συνοικήσοντα προσάγοντος εὐαγγελιζομένων,
ἀγανακτεῖς τὴν ὄψιν, καὶ πρὸς τὸ ἀθυμον ἄγεις
τὸ ὄναρ, ὅτε, ὦ Χάρικλες, εὐφημον ἔχωμεν σύ-
μα, καὶ συντρέχωμεν τῇ βελήσει τῶν κρείττωνων
πρὸς τὸ πείθειν ἐτι καὶ μᾶλλον τὴν κόρην τρα-
πόμενοι. τῷ τὲ ἐρομένῃ τί ἂν πράττων ἔχοι πλέον
πειθομένην, εἴ πη σοι κειμήλιον ἐστὶ πολυτελές,
ἔφην, ἐσθῆς διάχρυσος, ἢ ὄρημος ἐρίτιμος, ταῦτα
ὡς ἔδνα παρὰ τῷ νυμφίου πρόσαγε· καὶ δωρού-
μενος ἐξιλέου τὴν Χαρίκλειαν. ἀπαραίτητον ἔχει
πρὸς γυναῖκα ἰῦγγα χρυσὸς καὶ λίθος. καὶ τ'
ἀλλὰ δέ σοι τὰ πρὸς τὴν πανήγυριν εὐτρεπισέον.

Q 5

συνέ-

ducit. Alludit ad aquilas et miluios Plaut. Poenul.
lc. *si ego.*

*Tene sis me arte mea voluptas, male ego me-
tuo miluos, mala*

*Illu bestia est, ne forte me auferat pullum
tuum*

De aquila illa copiose Eustath. Ismen. qui longior,
quam exscribatur.

συνέχειν γὰρ δεήσει τοὺς γάμους, ἕως τὸ κατηναγ-
κασμένον τῆς ἐπιθυμίας ἀμετάβλητον ἔχει παρὰ
τῆς τέχνης ἢ κόρης· μηδὲν ἀπολείπεσθαι νόμιζε τῶν
ἐπ' ἐμοὶ Φήσας ὁ Χαρικλῆς, ἀπέτρεχεν, ἔργον
ἀποφῆναι τοὺς λόγους ὑφ' ἡδονῆς ἐπειγόμενος.
καὶ ἐπραξέ γε, ὡς ὑπερον ἔγνω, ἀπερ ὑπεδέ-
μην, οὐδὲν ὑπερθέμενος, ἐδῆτά τε ἄλλην πο-
λύτιμον, καὶ δὴ καὶ τοὺς ὄρμους τοὺς Αἰθιοπικοὺς
τοὺς συνεκτεθέντας ὑπὸ τῆς Περσίνης εἰς γνωρί-
σματα τῇ Χαρικλείᾳ, ὡς ἔδνα δῆθεν παρὰ τοῦ
ἀλακμένους προσκομίσας.

XVI. Ἐγὼ δὲ τῷ Θεαγένει συντυχῶν, πᾶς τυ-
χάνουσιν ἐπιδημῶντες οἱ τὴν πομπὴν αὐτῷ πλη-
ρώσαντες ἡρώτων. ὁ δὲ, τὰς μὲν κόρας ἔφασκεν
ἐξωρηκέναι, τοῦ χολαίτερον βαδίζειν ἔνεκεν
προσπεταλμένας. τοὺς δὲ ἐφήβους οὐδὲ φέρειν ἔτι
δι' ὄχλου γιγνομένους, καὶ πρὸς τὴν ἐπάνοδον τὴν
οἴκαδε συναυνοῦντας. ἀπερ ὡς ἔγνω, παρεγ-
γυήσας τᾶτε ἐκείνοις ῥητέα καὶ αὐτῷ πρακτέα,
καὶ τὸ παρ' ἐμοῦ δοθησόμενον τοῦ καιροῦ καὶ τῆς
ᾠρας ἐνδόσιμον ἐπιτηρεῖν ἐπιτείλας, τῆ μὲν, ἀπε-
χώρου· ἐπὶ δὲ τὸν νεῶν τοῦ Πυθίου τὴν ὄρμην
ἐποιοῦμην, τὸν ἅμα τοῖς νέοις δρασμὸν ὑφηγή-
σασθαι χρησηρέω τὸν θεὸν ἱκετεύσων, ἀλλ' ἦν ἄρα
καὶ νοῦ παντός ὀξύτερον τὸ θεῖον, καὶ τοῖς κατὰ
βούλησιν αὐτῷ δρωμένοις ἐπίκουρον γίγνεται, καὶ
ἀκλήτων εὐμενεῖα πολλάκις φθάνον τὴν αἴτησιν.
ὡς δὴ καὶ τότε πρὸς τὴν οὐδέπω γενομένην πεῦσιν,
ἔφθη τὴν ἀπόκρισιν ὁ Πύθιος. καὶ τοῖς ἔργοις ἐπε-
σήμαινε τὴν ὑφήγησιν. ἐσπουδακότα γὰρ μετὰ
φροντισόμενα, καὶ παρὰ τὴν πρόμαντιν, ὡς ἔφην,
ἐπει-

ἐπειγόμενον, ἐπέιχε τις βοή παριόντα. ³⁴⁾ Σὺ σπεῦδε ὦ γὰρ, ξένων καλούντων ἔθρον δὲ ἄρα σὺν αὐλήμασιν Ἡρακλεῖ τὴν εὐωχίαν ἐπέχον τὴν ὄρμην ὡς τούτων ἠθέομην. οὐδὲ γὰρ ἦν μοι θεμιτόν ³⁵⁾ ἱερὰν κλήσιν παραδραμεῖν. καὶ περὶ τῆς λιβανωτοῦ λαβῶν ἐπέθυσσα, καὶ ὕδατος ἔσπαισα, θαυμάζουσι μὲν ἐώκεσαν τὸ πολυτελὲς τῶν ἐμῶν θυμάτων ὅμως δ' οὖν καὶ τῆς εὐωχίας συμμετέχειν ἠξίου, ὑπήκουον καὶ πρὸς τῆστο καὶ κατακλιθεῖς ἐπὶ τῆς σιβάδος, ἦν μυρρίνα καὶ δάφνη τοῖς ξένοις ἐσρώκεσαν, τῶν τε ἐξ ἔθρους ἀπογευσάμενος, ἀλλ' ὦ γὰρ πρὸς αὐτοὺς ἔφην, δαιτὸς μὲν ἠδίστης οὐκ ἐνδεής, ἀκοῆς δὲ ἐτι τῆς περὶ ὑμῶν ἀμαθῆς. ὥστε ὡρα λέγειν ὑμῖν, οἳ τινες ἦ πρόθεν ἐστὲ. δημῶδες γὰρ οἶμα καὶ τῶν ἀγροικότερων, σπονδῶν καὶ τραπέζης κοινωνήσαντας, καὶ Φιλίας ἀρχὴν ἱερούς ἄλας ποιησαμένους, μὴ ἔχι καὶ τὴν περὶ ἀλλήλων γνῶσιν ἔχοντας ἀπελθεῖν. ἔλεγον δὲ οὖν εἶναι μὲν φοίνικες Τύριοι, τέχνην δὲ ἔμποροι, πλεῖν δ' ἐπὶ Καρχηδόνα τὴν Λιβύων, ὀλκάδα μυριοφόρον Ἰνδικῶν τε καὶ Αἰθιοπικῶν καὶ τῶν ἐκ Φοινίκης ἀγωγίμων φέροντες. τό τε παρὸν

34) Σὺ σπεῦδε] Diximus alibi oracula folere concipi verfu. Istud autem est ex genere monitorum, vt apud Virg. Aen 4. 7. et 8. Propert. Eleg. 1. lib. 4. *Quid moneant pisces.* Sic enim legend. Valer. Max. et Tit. Liv. passim.

35) ἱερὰν κλήσιν παραδραμεῖν] Eadem Apul. lib. 1. Florid. *Quamquam oppido festinem praefunda venia, habenda oratio, et inhibenda properatio est.* Sic enim ibi legemus cis paucos dies.

ρον ³⁶⁾ Ἡρακλεῖ Τυρίῳ τήνδε νικητήριον ἀποθύειν τὴν εὐωχίαν, τῶδε τῶ νεανίου, δείξαντες τὸν προκατακείμενον, ἀναδησαμένους τὸν ἀπὸ τῶν παλαισῶν ἐνδοῦδι Σέφανον, καὶ νικῶσαν τὴν Τύρον ἐν Ἑλλησιν ἀναγκρῆσαντες. ὁτος γὰρ, ἐπειδὴ Μάλεαν ὑπερβαλόντες, ἀνέμοις τὲ ἐναντίοις χρησάμενοι, τῇ Κεφαληναίων προσέχομεν, ὄναρ αὐτῶ προμαντεύειν τὴν μέλλουσαν πυθιονίην, τὸν πατήριον ἡμῶν τὸν δε θεὸν ἐπικινύμενος, ἐκτραπῆναι τε τοῦ προκειμένου πλῆ, καὶ τῆδε κατὰρα πείσας, ἔργοις ἐπιτώσατο τὴν μαντείαν, καλλίνικος ἡμῖν ὁ τέως ἔμπορος ἀναδειχθείς· καὶ τήνδε τὴν θυσίαν ἀγει τῷ θεῷ τῷ Φηναίῳ, νικητήριόν τε καὶ χαριστήριον. αἶμα δὲ καὶ ἐμβατήριον. εἰς ἑὼ γὰρ ἀφίσειν ὃ λῶσε μέλλομεν, εἰ τὰ ἐκ τῶν ἀνέμων τῆ βουλήσει συμπνεύσειε. μέλλετε δῆτα ἀληθῶς ἔφην; ναὶ μέλλομεν, ἀπεκρίναντο. συνέμπορον ἄρα ἔξετέ με βουλόμενοι. πλῆς γὰρ μοι πρόκειται κατὰ τι χρέος εἰς Σικελίαν ἢ δὲ νῆσος, ὡς ἴτε, παράπλους ὑμῖν ἐπὶ τὴν λιβύων ἐσπουδακόσιν. εἰ γὰρ βουληθείης, ἔλεγον, ἀγαθὸν οὐδὲν ἀπείναι νομιζόμεν ἀνδρὶ σοφῷ τε καὶ Ἑλληνι, καὶ ὡς δίδωσιν ἢ πείρα συμβάλλειν, τάχα πῶ καὶ θεοῖς κεχαρισμένῳ συνόντες. βεβλήσομα, πρὸς αὐτῶς ἔφην, εἰ μίαν ἐνδοίητε πρὸς παρασκευὴν ἡμέραν. ἔξεις, ἔφασαν, τὴν αὔριον· μόνον εἰς ἑσπέραν γῆν
ἐπὶ

36) Ἡρακλεῖ] Tyrii illi seu Phoenices in tutela Herculis male Tyrum tutantis, apud Curt. lib. 4. Dii Phoenicum generatim πάταικοι, Helych. πάταικοι ἢ παταικοὶ, Gl. MSS. in quibus scribentium πάταικοι θεοὶ φωνικιοὶ ἐν ταῖς κρύμναις ἰδρῶμενοι, habent ab Herodot. I. 3. Scal. in Titium.

ἐπὶ θάλατταν εἶναι. πολὺ γάρ τι καὶ νύκτες εἰς
πλῆν ἀνύσσι, ἀπογείοις αὐραῖς ἀκύμονα τὰ σκά-
Φη παραπέμπουσα. συνετιθέμενη ἔτω ποιήσῃ,
ὄρω πρότερον ὅτι μὴ προανηχθῆσονται τὴν ἐπαγ-
γελίαν πιτωσάμενος.

XVII. Καὶ τοὺς μὲν αὐτοῦ καταλιπὼν, πρὸς
αὐλοῖς ἔτι καὶ ὀρχήσεσιν ὄντας, ἃς ὑπὸ πηκτί-
δων ἐπίτροχον μέλος, Ἀσσύριόν τινα νόμον ἐσκίε-
των, ἄρτι μὲν κούφοις ἄρμασιν εἰς ὕψος αἰρόμε-
νοι, ἄρτι δὲ τῇ γῇ συνεχῆς ἐποκλάζοντες, καὶ ερο-
φὴν ὀλοσώματον, ὥσπερ οἱ κάτοχοι δινεύοντες.
ἀφικόμενος δὲ παρὰ τὴν Χαρικλείαν, ἐπὶ τῶν κόλ-
πων ἔτι τὰ παρὰ τῆς Χαρικλέους κειμήλια φέρου-
σάν τε καὶ ἐπισκοποῦσαν, καὶ παρὰ τὸν Θεαγέ-
νην μετ' ἐκείνην, ἄτε δεήσει καὶ ὁπότε πράττειν
ἐκάτερον ὑποθέμενος, οἴκαδε ἐλθὼν, ἐφῆδρευον τοῖς
ἔσομένοις. καὶ εἰς τὴν ἐξῆς τοῖαδε ἐγίγνετο. ἐπει-
δὴ μέσσα νύκτες ὕπνω τὴν πόλιν ἐβάπτιζαν, ἔνο-
πλος κῶμος τὴν οἴκησιν τῆς Χαρικλείας κατε-
λάμβανεν. ἐτρατήγει δὲ Θεαγένης τὸν ἐρωτικὸν
τοῦτον πόλεμον, εἰς λόχον ἀπὸ τῆς πομπῆς τῆς
ἐφῆδρας συντάξας. οἱ δὲ μέγα τι καὶ ἀθρόον ἐμ-
βοήσαντες καὶ δούπῳ τῶν ἀσπίδων τῆς καταμι-
κρὸν αἰδομένης ἐμξροντήσαντες, ὑπὸ λαμπάσιν
ἠμμέναις εἰσήλαντο εἰς τὸ δωματίον, τὴν αὐλειον ἔ-
χαλεπῶς ἐκμοχλεύσαντες, ἄτε τῶν κλείθρων εἰς
ἐσθίαν ἀνοιξιν ἐπιβεβηλευμένων, καὶ τὴν Χαρί-
κλείαν εὐπρεπῆ καὶ ἅπαντα προειδυῖαν, καὶ ³⁷⁾ τὴν
βίαν ἐποῦσαν ὑφισαμένην, ἀναρπάζουσιν, οὐκ
ὀλίγα

37) τὴν βίαν ἐκῆσαν] Ex his Homericis vulgaribus ἐκῶν
ἀέκοντί τε θυμῷ. Virginum ac mulierum affutiae,

ὀλίγα τῶν ἐπίπλων ὅσα κατὰ βούλησιν ἦν τῇ κόρῃ
 συνεκφορήσαντες. καὶ περὶ τῆς οἰκίας ἐκτὸς γεγό-
 νησαν, οἱ μὲν τὸν ἐνυάλιον ἀλαλάζαντες, καὶ
 βαρύν τινα πάταγον ἐκ τῶν ἀσπίδων ἐπικτυποῦν-
 τες, διὰ πάσης ἐχώρην τῆς πόλεως, εἰς ἀφρα-
 σὸν τι δαῖμα τοὺς ἐνοικοῦντας ἐμβαλόντες, ἄτε
 νυκτὸς τε ἀώρῳ τὸ φοβερώτεροι δοκεῖν προσιληφό-
 τες, ³⁸⁾ καὶ τῷ Παρναύσσου πρὸς τὴν βοήν ὑπόχαλ-
 κον αὐτοῖς συνεπηχοῦντος. καὶ οἱ μὲν οὕτω τοὺς
 Δελφούς διεξῆλθον, ἐπάλληλόν τι Χαρίκλειαν
 καὶ συνεχῆς ἀναφθεγγόμενοι.

XVIII. Καὶ περὶ τῷ ἄσπεος ἐκτὸς ἦσαν, ὡς τά-
 χους εἶχον ἐπὶ τὰ Λοκρῶν ὄρη καὶ Οἰταίων ἀφίπ-
 πεύσαντο. ὁ δὲ Θεαγένης καὶ ἡ Χαρίκλεια τὰ προ-
 δεδογμένα πράττοντες, ὑπολείπονται μὲν τῶν Θετ-
 τάλων, ὡς ἐμὲ δὲ λαθραῖοι καταφεύγουσι, καὶ
 μου

vt ad id cogi videantur, quod vnice desiderant.
 Hanc fraudum amoris artifex Ouid. et Achill. Tat.
 lib. 2. exposuerunt, cuius non oblitus est mellitus
 Musaeus.

Ὀκναλέως δὲ πόδεσσιν ἐφέσπετο παρθένος Ἡρώ
 οἷα περὶ ἐκ ἐθέλῃσα.

Horat. alii, sed omnes omnes.

38) καὶ τῷ Παρναύσσῳ] Rupes illa solida, cui tamen adia-
 cent loca deuexa, deflexa, concaua, solet fonitum
 et clamorem reddere longe vehementiorem, quod
 etiam patet apud Iustin. lib. 24. in eiusdem Par-
 nassi descriptione. *Quamobrem et hominum cla-
 mor, et si quando accidit tubarum sonus, perso-
 nantibus et resonantibus inter se rupibus, mul-
 tiplex audiri, ampliorque, quam editur, resonare
 solet.*

μου τοῖς γόνασιν ἅμα προσπεσόντες ἐπιπλεῖστον εἶχοντο, τρόμῳ τε παλλόμενοι, καὶ σῶζε πάτερ συνεχῆς ἐπιφθεγγόμενοι ἀλλ' ἢ μὲν Χαρίκλεια, τῆτο καὶ μόνον εἰς γῆν τε νεύουσα, καὶ τὴν πράξιν ἄρτι καινοτομουμένην ἐρυθριῶσα. ὁ δὲ Θεαγένης καὶ ἕτερα προσεπέσκηπτε, σῶζε λέγων, ὦ Καλάσιρι, ξένους καὶ ἀπολίδας ἰκέτας, πάντων ἀλλοτριωθέντας, ἵν' ἐκ πάντων μόνως ἀλλήλως κερδήσωσι σῶζε τύχης λοιπὸν ἀγώγῃμα σώματα, καὶ σωφρονουῖντος ἔρωτος αἰχμάλωτα. Φυγάδας αὐθαιρέτους μὲν, ἀλλ' εὐθύμους, καὶ πᾶσαν εἰς σε προσδοκίαν σωτηρίας ἀναρρίψαντας. συνεχύθην τοῖς εἰρημένοις, καὶ νῶ πλέον ἢ ὀφθαλμῶ τοῖς νέοις ἐπιδακρύσας, καὶ ὅσον ἐκείνους μὲν ἐλάνθανει, ἐμὲ δὲ ἐπεκρύφισεν, ἀνίστων τε καὶ ἀνελάμβανον. καὶ χρηστὰς ὑποθέμενος τῶν ἐσομένων τὰς ἐλπίδας, σὺν γὰρ θεῶ τὴν ἀρχὴν ἐπικεχειρήσθαι, ἐγὼ μὲν ἐπὶ τὰ ἐξῆς τῆς πράξεως ἀπειμι, ἔφην ὑμεῖς δὲ με κατὰ χώραν περιμένειν, τῆ μὴ τισιν ὀφθῆναι πλείστην ὅσπην φροντίδα ἔχοντες. καὶ εἰπὼν ἀπέτρεχον. ἀλλ' ἢ Χαρίκλεια θοιματίου τε ἐπελαμβάνετο καὶ ὑπέϊχε' καὶ, ὦ πάτερ, ἀδικίας, ἔλεγεν, ἀρχὴ τοῦτο, μᾶλλον δὲ προδοσίας, εἰ μόνην οἰχήσῃ με καταλιπὼν, Θεαγένει τὰ καθ' ἡμᾶς ἐπιτρέψας, οὐδὲ ἐννοήσεις, ὡς ἀπίστον εἰς φυλακὴν ἔρασης, εἰ γένοιτο τῶν ἐρωτικῶν ἐγκρατῆς, καὶ οὐχ ἦκιστα τῶν καταιδέσαι δυναμένων μονούμενος. ἀναφλέγεται γὰρ, ὡς οἶμαι, πλέον, ὅταν ἀπρόσμαχον βλέπῃ τὸ ποθούμενον. προκείμενον. ὥστε οὐ πρότερον σε μεθήμι, πρὶν δὴ μοι, τῶν τε παρόντων ἔνεκα, καὶ ἔτι μᾶλλον τῶν μελλόντων, ὄρκῳ πρὸς Θεαγένην τὸ ἀσφαλὲς ἐμπεδωθῆι, ὡς

οὔτε

οὔτε ὀμιλήσῃ τὰ Ἀφροδίτης πρότερον, ἢ γένος τὸ καὶ οἶκον τὸν ἡμέτερον ἀπολαβεῖν. ἢ εἴπερ τῷτο κωλύει δαίμων, ἀλλ' οὖν γε πάντως βουλομένην γυναῖκα ποιῶσθαι. εἰ δὲ μὴ, μηδαμῶς. ἐμοῦ δὲ τὰ εἰρημένα θαυμάσαντος, καὶ οὕτω ποιητέον εἶναι πάντως ἐπικρίναντος, ³⁹⁾ τὴν τε ἐσίαν ἐσχάραν εἰς βωμὸν ἀνάψαντος, καὶ λιθάνωτον ἀποθύσαντος, ἐπώμνυεν ὁ Θεαγένης, ἀδικεῖσθαι μὲν Φάσκων, εἰ προλήψει τῷ ὄρκου τὸ πιστὸν τῷ τρόπου προὔποτέμνεται· οὐ γὰρ ἐπιδείξειν ἔχειν προαίρεσιν Φοῦω τῷ κρείττονος κατηναγκάσθαι νομιζομένην. ἐπώμνυε δ' ὅμως, Ἀπόλλω τὸ Πύθειον, καὶ Ἄρτεμιν καὶ Ἀφροδίτην αὐτὴν, καὶ Ἔρωτας, ἢ μὴν ἅπαντα οὕτω ποιήσῃν ὡς ἐβουλήθη Χαρίκλεια καὶ ἐπέσκηψε.

XIX.

39) τὴν τε ἐσίαν ἐσχάραν] Plurima sunt amicitiae iura, quae recensere longum esset. Vtitur autem ἐσχάρας nomine pro familiari vitae consortio siue conviviali mensa, dictione a sacris petita, de qua monemus ad illud Petronii *mensam veterem* nos dicturos alibi. Mensarum in sacris duo genera. Primum genus Delphicarum erat, de quibus Cic. Verin. 6. Athen. lib. 15. Mensae illae Delphicae erant, ut plurimum, argenteae, Delphicas *mensas argenteas* vocavit Valer. Maxim. princip. lib. 1. Aelian. variis cap. 20. lib. 1. τὴν παρακειμένην ἀργυρὰν τῷ Ἀπόλλωνι τράπεζαν κελεύσας ἀφελεῖν, ἀγαθὸν δαίμονος τῷ Θεῷ διδόντος πρόποσιν. Quibus ex verbis, ut et ex Ciceronis et Athenaei colligere licet, Delphicas mensas esse ad ministerium abaci et utenfilium, aras vetustas siue arulas esse ad nidorem excipiendum, Delphicas esse Genii arulas Deorum, de quibus alibi.

XIX. Καὶ οἱ μὲν ταῦτα καὶ ἕτερα ἅττα πρὸς τούτοις ἐπὶ μάρτυσι τοῖς θεοῖς ὠμολόγουν ἀλλήλοις. ἐγὼ δὲ ὡς τὸν Χαρικλέα δραμαῖος ἦκων, θεοῦ τὴν πλῆρη καὶ ὄδυμῶ καταλαμβάνω τὴν οἰκίαν οἰκετῶν ἤδη παρ' αὐτὸν ἀφιγμένων, καὶ τὴν τῆς κόρης ἀρπαγὴν ἐξαγγειλάντων, καὶ πολιτῶν εἰς πλῆθος συρρέοντων, καὶ τὸν Χαρικλέα θρηνηντα περιετοιχισμένον, ἀγνοία τὴν τῶν γεγονότων καὶ ἀμηχανία τῶν πρακτέων συνεχόμενον. ἐμβόησας ἔν, ὡς δυσδαίμονες ἔφην, ὑμεῖς δὲ ἐννεοῖς προσεικότες, ἄχρι τίνος ἀναυδοὶ καὶ ἀπρακτοὶ καθεδεῖσθε, ὡς περ ἅμα τῷ δυσυχεῖν, καὶ τὸ φρονεῖν προσαφηρεμένοι; ἔκ ἐν ὄπλοις ἤδη καὶ ἐπιδιώξετε τοὺς πολεμίους; ἔ καταλήψεσθε καὶ τιμωρήσεσθε τοὺς ἐξυβριστάς; καὶ ὁ Χαρικλῆς, περιττὸν μὲν ἴσως διαμάχεσθαι πρὸς τὰ παρόντα· συνίημι γὰρ ὡς ἐκ θεῶν μηνίδος ταυτηνὶ τίνω τὴν δίκην, ἣν ἐξ ἔπερ 40) εἰς τὸ ἀδυτον ἀωρὶ παρελθῶν,

40) εἰς ἀδυτον ἀωρὶ παρελθῶν] Verum est, quod Quartilla testatur apud Petron. Neque enim impune quisquam quod non licuit, aspexit. huic causae, quod ic. temerarius Charicles et intempestivus in adytum irrupisset, Charicliae filiae raptum assignat. In sacris frequens haec comminatio, ut patet Samuel. c. 5. Eleganter hoc autor Culicis qui refert Proserpinae decretum, ne quis intra limen, quo loci Clarissimus animaduersor. Idem refertur a Callimacho hymno εἰς λητρ.

Τειρεσίας δ' ἔτι μῆνος ἅμαι κυσὶν ἄρτι γένεια

Περκάζων, ἱερὸν χῶρον ἀνεσρέφετο.

Διψάσας δ' ἀφάτον τι, ποτὶ ῥῶον ἤλυθε κρένας

Σχέτλιος· ἔκ ἐθέλων δ' εἶδε τὰ μὴ θεμίδες etc.

θῶν, εἶδον ὀφθαλμοῖς ἂ μὴ θέμις. ὁ θεὸς μοι προεῖπεν, ἀνθ' ὧν ἔ' προσηκόντως εἶδον, τῆς τῶν Φιλτάτων ὄψεως σερήσεσθαι. ὁμῶς δὲ ἔδ' ἐν κωλύει καὶ ⁴¹⁾ πρὸς δαίμονα φασὶ μάχεσθαι, εἰ καὶ τινος χρῆ μεταθέειν, ἢ εἰ τις ὁ τὸν βαρὺν τῆτον ἐπενευκῶν κίνδυνον ἐγιγνώσκομεν. ὁ θετταλὸς ἔφην καὶ παρὰ σοι θαυμαστὸς, ὃν καὶ μοι φίλον εἰσεποίεις, Θεαγένης ἐστὶ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ μείρακες. ἔκ' ἐν εὐροις ἂν τινα τούτων κατὰ τὴν πόλιν, οἱ μέχρι τῆς δὲ τῆς ἐσπέρας ἐπεχωρίαζον. ὥσε ἀνίσασο, καὶ εἰς βελὴν κάλει τὸν δῆμον. ἐγίγνετο ταῦτα. καὶ οἶτε στρατηγοὶ σύγκλητον ἐκκλησίαν ἐκήρυττον, ⁴²⁾ σάλπιγγι τὸ κήρυγμα πρὸς τὴν πόλιν ἐπισημαί-

quo loci ira Deae describitur inscium et immerentem aspectum punitura. Talia etiam occurrunt apud Euripid. et Aeschyl. Etiam metus ille in Pifidis Cosmurgia.

Φρικτὸν γὰρ ἐντέθεικε τῇ κτίσει φόβον

Ὁ πρῶτος εἰς γῆν ἐκπεσὼν ἑωσφόρος

βλέπων ἀμέτρως καὶ παθῶν τὸ μὴ βλέπειν.

- 41) πρὸς δαίμονα μάχεσθαι] Notum prouerbium in re magis ardua in eos dictum, qui neglectis periculorum aleis, nusquam malis succumbunt, sed contra audentiores occurrunt, prouerbium saepius ab Homero sublectum, de quo nuperi Virgilii interpretes ad illud Aeneid. 6.

Tu ne cede malis, sed contra audentior ito.

De hoc prouerb. Zenob. et multa Ianus Gruter. in prouerb. quae inde peti possunt.

- 42) σάλπιγγι τὸ κήρυγμα] Praeco tubae sonitu populum citabat et conuocabat in theatrum. Ritus autem Graecanicus, (de quo dixi copiose ad l. 3. Florid. Apul.)

μαίνοντες· καὶ ὁ δῆμος αὐτίκα παρῆν, καὶ τὸ θεά-
τρον ἐγίγνετο νυκτερινὸν βουλευτήριον. ὅτε Χαρικλῆς
εἰς μέσους παρελθὼν, πρὸς οἰμωγὴν τε ἀθροῦν
ἐκίνει τὸ πλῆθος· καὶ μόνον ὀφθαεῖς, ⁴³⁾ ἐσθῆτά τε
μέλαιναν ἀμπεχόμενος, καὶ κόνιν τῆ τε προσώπῃ

R 2

καὶ

Apul.) vt conciones non in foro, sed in theatro fierent. Hinc theatrum et ecclesia iunctim apud Aeschin. contra Timarch. ab Atheniensibus origo, qui θεάτρον ἐν Διονύσειῳ ad conciones et plebis conuocationem extruxerant, cum antea tabulatis uterentur, vt patet apud scholiast. Comici Themoph. Cogebant autem, post praeconium, siue praeconis proclamationem, si quem viderant nimis lento gradu proficisci, μεμιλητομένῳ σχοινίῳ, et patet apud Comic. Acharn. Themist. Euphrad. Orat. 16. Hinc prouerbium μία μάστιξ πάντας ἐλαύνει. Etiam ante usum praeconis solebant senes decrepiti, trito pallio induti ac lacero, cum baculo populum εἰς κριὰ conuocare, Aristoph. in Vespis. Hi autem senes vocabantur ab officio conuocandi κλητήρες Aristoph. ibid, populo sic in vnum conuocato, tunc siue ecclesia, siue theatrum πνύξ dicebatur, ἀπὸ τῆ πεπυκνωσθαι τῆς ἀνδρας ἐν αὐτῇ, vt notat Vlpian. ad Demosth. scholiast. Aristoph. passim, Etymol. qui alias reddit rationes, vt et enarrator Comici, qui hanc vult dici παρὰ τὴν τῶν λίθων σικκνότητα. Ex hac dictione capiendus Aristophanis locus, Equit. qui Cleonem illum in suis Comoediis celebratissimum perpetuum obsessorem fori, siue foritribam vocat δῆμος Πυκνίτην, voce tribuque efformata ab ociosis illis, qui perpetuo in ocio occupati forum obsidebant, de quibus saepissime apud Latinos Comicos. Sed ad Apul. vt dixi.

43) ἐσθῆτα μέλαιναν ἀμπεχόμενος] Pullum siue atrum colorem luctui testificando fuisse priscis temporibus

καὶ τῆς κεφαλῆς καταχεάμενος. τοῖάδε ἔλεγεν.
 ἴσως μὲν, ὦ Δελφοί, προσαγγεῖλαί με βεβλόμε-
 νον ἑμαυτὸν ἦκειν εἰς μέσους, καὶ ταύτην συγκε-
 κληκέναι τὴν ἐκκλησίαν ἠγείσθε πρὸς τὴν ὑπερβο-
 λὴν τῶν ἐμῶν συμφορῶν ἀφορῶντες. ἔχει δὲ ἔχ-
 ῆτως, πρᾶττω μὲν γὰρ θανάτῃ καὶ πολλάκις
 ἀξίως· τὸ δὲ νῦν, ἔρημος καὶ θεήλατος, καὶ μόνη
 λοιπὸν οἰκία, πάντων ἅμα τῶν φιλτάτων κεκενω-
 μένη μοι συνομίλων. ὅμως δ' ἔν ἢ τε κοινὴ πάντων
 ἀπάτη καὶ μάταιος ἐλπίς, ἔτι με καρτερεῖν ἀνα-
 πείθει, τὴν εὐρεσιν τῆς θυγατρὸς ἐνδεχομένην ὑπο-
 τιθεμένη καὶ ἔτι πλέον ἢ πόλις, ἣν ἰδεῖν πρότερον
 τιμωρίαν εἰσπεπραγμένην παρὰ τῶν ἐξυβρισάντων
 ἀναμένω· εἰ μὴ ἄρα καὶ ἡμῶν τὸ φρόνημα τὸ ἐλεύ-
 θερον, καὶ τὴν ὑπὲρ τῆς ἐνεγκούσης καὶ θεῶν τῶν
 πατρῶων ἀγανάκτησιν, τὰ θετταλά μειράκια
 προσαφῆρηται. τὸ γὰρ δὴ πάντων βαρυτάτον, ὅτι
 χορευταὶ παῖδες εὐαριθμητοὶ, καὶ θεωρίας ὑπη-
 ρέται,

bus idoneum, ita protritum est, ut loca proferre
 nimis esset ambitiosum. Satis superque verborum
 datum ab iis, qui de luctu publico, de funeribus,
 de coloribus, et similibus scripserunt, hunc ritum
 attigit Propert. Eleg. 3. lib. 3.

*Aut cur Perrhaebi tremuere cacumina Pindi,
 Solis et atratis luxerit orbis equis.*

De quo ultimo versu dixi ad Petron. et ad lib. 2.
 huius operis. De cineroso capite dixi ad lib. 1. Cae-
 tera usque ad concionem militarem Ducis Hegesiae
 repetita sunt, ex iis, quae Calasiridi narrauerat
 Charicles lib. 2. quae passim obuia in concionib.
 veterum.

ρέται, πόλιν οίχοντα τῶν Ἑλληνίδων τὴν πρώτην πατήσαντες, καὶ τὸν νεῶν τῆ Πυθίς τοῦ τιμιώτα-
 τος κτήματος ἀποσυλήσαντες, Χαρικλείας οἴμοι τῶν
 ἐμῶν ὀφθαλμῶν. ὦ τῆς ἀμειλήκτα καθ' ἡμῶν τῆ
 δαίμονος Φιλονεικίας. τὴν πρώτην μοι καὶ γνησίαν,
 ὡς ἴτε, θυγατέρα ταῖς νυμφικαῖς λαμπάσι συν-
 απέσβεσε· τὴν μητέρα μοι τὴν ἐκείνης, ἐπὶ νεαρῶν
 τῶ πάθει συναπήγαγεν· ἐμὲ τῆς ἐνεγκούσης ἐξή-
 λασεν. ἀλλ' ἦν πάντα φορητὰ μετὰ τὴν Χαρι-
 κλείας εὕρεσιν. Χαρίκλεια μοι βίος ἦν, ἐλπίς καὶ
 διαδοχὴ τῆ γένεος· Χαρίκλεια μόνη παραψυχὴ,
 καὶ ὡς εἶπεῖν ἄγκυρα. καὶ ταύτην ὑπέτέμετο καὶ
 παρήνευγεν, ὅ, τι ποτέ ἐστὶ τὸ εἰληχός με κλυδῶ-
 νιον· οὐχ ἀπλῶς τοῦτο, οὐδ' ὅτε ἔτυχεν, ἀλλὰ
 καθ' ὃν εἶωθε καιρὸν ἀωρὴ καὶ ὦμα κατ' ἐμοῦ
 κωμάζειν, ἀπ' αὐτῶν μικρῶ τῶν πασάδων, ἄρτι
 τῶν γάμων ἅπασιν ὑμῖν προκεκηρυγμένων.

xx. Ἐτι λέγοντα ταῦτα, καὶ ὅλον εἰς θρήνον
 παραφερόμενον, ὁ στρατηγὸς Ἡγήσιος ἐπέιχε τε
 καὶ ἐξεκρέτετο. καὶ ὦ παρόντες, ἔφη, Χαρικλεῖ μὲν
 ἐξέσαμ νῦν τε καὶ μετὰ ταῦτα θρηνεῖν, ἡμεῖς δὲ
 μὴ συμβαπτίζομεθα τῶ τούτῃ πάθει, μηδὲ λά-
 θωμεν ὥσπερ ρεύμασι τοῖς τούτου δάκρυσιν ὑπο-
 φερόμενοι, καὶ τὸν καιρὸν προἰεμενοι· πρᾶγμα, ὃ
 μεγίστην ἐν ἅπασιν ἔχει καὶ πολέμοις ἔχ' ἠκίστα τὴν
 ἔσπῃν. ὡς νῦν μὲν καὶ ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἐξιόν-
 των, ἐλπίς καταληφθῆναι τοὺς πολεμίους, ἕως ἑα-
 θυμοτέραν αὐτοῖς τὴν πορείαν ἢ προσδοκία τῆς
 ἡμετέρας ἐμποιεῖ παρασκευῆς. εἰ δὲ οἰκτιζόμενοι,
 μᾶλλον δὲ γυναικιζόμενοι, πλείονα τῇ μελλήσει
 τὴν προτέρησιν αὐτοῖς παραχόϊμεν, οὐδὲν ἄλλ' ἢ

καταγελαῖσθαι, καὶ ταῦτα πρὸς μαιρακίων, περι-
λείπεται οὐς ἐγὼ Φημι χεῖνα αὐτοὺς τέως ὅτι
τάχιστα καταλαμβάνοντας ἀνασκολοπίσαι, καὶ
τούς ἐξ αὐτῶν ἀτιμῶσαι, ⁴⁴⁾ διαβιβάσοντας καὶ
εἰς τὸ γένος τὴν τιμωρίαν. τοῦτο δ' ἂν γένοιτο ῥα-
δίως, εἰ πρὸς ἀγανάκτησιν κινήσασιν Θετταλούς,
τὴν κατ' αὐτῶν τε τῶν εἰς τινες διαφύγοιεν, καὶ
τῶν ἐξ αὐτῶν, ⁴⁵⁾ ἀπειπόντες αὐτοῖς ἐκ Ψηφί-
σματος τὴν Θεωρίαν, καὶ τὸν ἐναγισμὸν τῆς ἡρώως,
ἐκ

44) διαβιβάσοντας καὶ εἰς τὸ γένος τιμωρίαν] Apparet inde Graecos in constituendis suppliciis et firmandis legibus longe Romanis rigidiores, qui multas in sanguinem innoxium poenas producebant et filios in parentum criminibus durare faciebant, quam ἄκαιρον εὐσέβειαν recte vocavit autor grauissimus Philo Iudaeus. Romani, ut patet iure civili ad L. Iul. Maiestatis in perduellium filios fauebant. Nec ad alios legem extendebant, ac ne Graeci quidem, ut plurimum. Sed Heliodorus priscae legis haud ignarus, eius imitatione leges extendit in varia crimina. ad Veneriorum hominum filios diuina lex extendebatur, ut patet Genes. cap. 24. v. 25. Malach. 2. v. 12. ad filios homicidarum Genes. 12. in filios sacrilegorum Ios. cap. 7. v. 24. ad filios idoli cultorum, Reg. cap. 2. v. 23. et 26. Rabbinii volunt insuper has quatuor leges produci in raptorum filios, ut apparent legenti libros Talmudicos.

45) ἀπειπόντες - τὴν Θεωρίαν] Restat aliud huius concionis membrum, quo nullus dubites, quin Heliodorus respexerit ad Thessalum Echecratem, qui cum Phoebi ζάκορον rapuisset, violassetque, sanxere οἱ Δελφοὶ γυναῖκα πενήτηκοντα ἐτῶν παρθενικῆ χρηστηριάζειν, καθάπερ ὑπόμνημά τι τῆς παλαιᾶς προφήτιδος. Schol. Comici ad Plut.

ἐκ τῶ δημοσίων τῶ ἡμετέρου τελείσθαι τῶτον ἐπι-
κρίναντες.

XXI. Ἐτι τούτων ἐπαινεμένων, καὶ δόγματι τῶ
δήμου κυρουμένων, ἐπικεχειροτονείσθω, ἔφη ὁ στρα-
τηγός, εἰ δοκεῖ, κακῆνο, ⁴⁶⁾ μηκέτι τὴν ζάκορον
ἀναφαίνειν, τοῖς τὸ ἐνόπλιον τρέχουσιν. ὡς γὰρ
ἔχω συμβαλεῖν, ἐκείθεν ἢ ἀρχὴ Θεαγένει τῆς ἀσε-
βείας ἐξήφθη, καὶ τὴν ἀρπαγὴν, ὡς ἔοικεν, ἐκ
τῆς πρώτης θεᾶς ἐνεθυμήθη. καλὸν οὖν περιγρά-
ψαι τὸν ἐξῆς χρόνον, τὴν ὁμοίαν τινῶν ἐπιχειρήσιν.
ὡς δὲ καὶ ταῦτα μιᾷ ψήφῳ καὶ χειρὶ τῆ πάντων
ἐκράτησεν. ὁ μὲν ἠγησίας ἐδίδου τῆς ἐξόδου τὸ σύν-
θημα, καὶ πολεμικὸν ἢ σάλπιγγ' ὑπεσήμαινεν,
τὸ δὲ θέατρον εἰς τὸν πόλεμον διελύετο, καὶ δρό-
μος ἀκάθευτος ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἐπὶ τὴν μάχην
ἠνύετο,

R 4

ἠνύετο,

46) μηκέτι τὴν ζάκορον] Sapiens illud praeceptum est,
auertere quaquā ratione possis a videndis virorum
pompis et festiuitatis, hinc enim Amoris infanientis
rigo, de qua Cnemon l. i Musaeus Leandro.
Sed longe accuratior Theocrit. Idyll. β.

Και μ' ἄ θυχάρια θεῶσσα τραφῆς ἄ μακαρίτις
Ἀγχιθίρας ναίσιςα κατεύξατο καὶ λιτάνευσε
τὰν πόμπαν θεάσασθαι, ἐγὼ δὲ οἱ ἄ μεγάλοιτος
ὠμάρτευν βύσσοιο καλὸν σύροισα χιτῶνα
εἶδον Δέλφιν ὀμβῆ τε καὶ εὐδάμιππον ἰόντας
χ' ὡς ἴδον ὡς ἐμάνην, ὡς μὲν περὶ θυμὸς ἰάφθη
Δηλαίας, τὸ δὲ κάλλος ἐτάκετο.

Nec enim Venerii alio visendi sacrificii desiderio
tenentur, quam ut ibi Venerem aliquam venentur.
Recteque Musae. loc. cit.

Οὐ τόσοι ἀθανάτων ἀγέμεν σπεύδουσι θυήλας
ὄσσοι ἀγειρομένων διὰ κάλλεα παρθενικάων.

ἠνύετο, οὐ τῆς ἐνόπλου μόνον καὶ ἰαχυούσης ἡλικίας, ἀλλὰ πολλοὶ μὲν παῖδες, καὶ ἀμφιβόλως ἔφηβοι τὴν προθυμίαν εἰς ἀκμῆς προσθήκην ποιησάμενοι, τῆς ἐξόδου μεταχρῆν ἐκείνης ἐθρασύνοντο. πολλαὶ δὲ γυναῖκες ἀνδρείοτερον τῆς φύσεως ἐφρόνησαν, ⁴⁷⁾ καὶ τὸ προστυχὸν εἰς ὄπλον ἀρπασάμεναι, μετέθεον ἀνήνυτα. καὶ τὸ θῆλυ καὶ οἰκῆον ἀδένες ὑπερίζουσαι τῶν ἔργων ἐγνώριζον. εἶδες ἂν καὶ πρεσβύτερα πρὸς τὸ γῆρας μάχην; καὶ ὡσπερ ἔλκουσαν τὸ σῶμα τὴν διάνοιαν, καὶ ὀνειδιζομένην τὴν ἀδένειαν ὑπὸ τῆς προθυμίας. οὕτως ἄρα πᾶσα ἢ πόλις ὑπερήλγησε τὴν τῆς Χαρικλείας ἀφαίρεσιν, καὶ ὡσπερ ἐνὶ πάθει κεινημένη πρὸς τὴν δῖωξιν αὐτοβοεῖ, καὶ οὐδὲ ἡμέραν ἀναμείνασα, πάνδημον ἑαυτὴν ἐπαφῆκεν.

- 47) καὶ τὸ προστυχὸν εἰς ὄπλον] Talis esse solet populus, cum furenter irascitur, fortuita pro armis gerit, qualia videmus arma in rixis et computationibus, nocturnisque seditionibus. Sic apud L. Senec. cap. 2. lib. 3. De Ira. *Sine more, sine auspiciis populus ductu irae suae egressus, fortuita raptaque pro armis gessit.* Vide, quae diximus de his armis fortuitis ad principium lib. 1. Sic. lib. 7.

ΗΛΙΟΔΩΡΟΥ ΑΙΘΙΟΠΙΚΩΝ

ΛΟΓΟΣ Ε.

Capit. I.

μὲν δὴ πόλις ἡ Δελφῶν ἐν τούτοις ἦν,
 καὶ ἔδρασεν ὁ, τι δὴ καὶ ἔδρασεν· οὐ
 γὰρ ἔχω γινώσκειν· ἐμοὶ δὲ τὸν και-
 ρὸν τῆς Φυγῆς ἢ ἐκείνων ἐπιδιώξεις
 ἐπέβαλεν· ἀναλαβὼν τε τοὺς νέους, ἤγον ἐπὶ θά-
 λατταν, αὐτῆς ὡς εἶχον τῆς νυκτός, ἐνεβίβαζόν τε
 εἰς τὴν ναῦν τὴν φοίνισσαν, ἄρτι τὰ πρυμνήσια
 λύειν μέλλουσιν· καὶ γὰρ πῶς λοιπὸν καὶ ὄρθρος
 ὑποφαίνοντος, εἰδὲ ὑπερβαίνειν ὄντο τὸν πρὸς με-
 ὄρκον οἱ φοίνικες, ἡμέραν καὶ νύκτα ἀναμείναν μό-
 νην συνθέμενοι· λίαν οὖν χαίροντες ἤκοντας ἡμᾶς
 ὑποδέχονται· καὶ παραχρῆμα λιμένων ἐκτὸς ὑπὲρ
 εἰρησῖα τὸ πρῶτον ἀνήγοντο· ὡς δὲ λείου πνεύμα-
 τος ἐκ γῆς προσπνεομένου, κῦμα χθραμαλὸν ὑπέ-
 τρεχέ τε, καὶ οἶον προσεγέλα τῇ πρύμνῃ, τότε δὴ
 τὴν ναῦν τοῖς ἰσίοις ὑποφέρειν ἐπέτρεπον· Κιρραῖοι
 μὲν δὴ κόλποι, καὶ Παρνασσου πρόποδες, Αἰτω-
 λοί τε καὶ Καλυδῶνιοι σκόπελοι μονοῦ διπταμέ-
 νην τὴν ὀλκάδα παρημεῖβοντο· νῆσοι δὲ Ὀξείαι καὶ
 χῆμα καὶ ὄνομα, θάλαττά τε Ζακύνθιος, ἄρτι
 πρὸς δύσιν ἡλὶς νεύοντος, ἀνεφαίνοντο· ἀλλὰ τί
 ταῦτα ἀορί μηκύνω; τί δὲ λανθάνω ἑμαυτὸν καὶ
 ὑμᾶς, καὶ ἐκτείνω τὴν διήγησιν, εἰς πέλαγος ὄν-
 τως ἀφείς τῶν ἐξῆς· ἐνταῦθα ποι τὸν λόγον ἐπί-
 χωμεν, ὀλίγον δὲ καὶ ὑπνοῦ σπάσωμεν· εἰ γὰρ

καὶ λίαν ἄοκνος ὑπάρχεις τὴν ἀκοήν, καὶ ἐξέσωμέ-
 νως ἀπομάχη πρὸς τὸν ὕπνον ὧ Κνήμων, ἀλλ'
 ἡγοῦμαι σε λοιπὸν ὀκλάζειν, ἐμοῦ τὰμαυτοῦ πά-
 θη μέχρι πρόξω τῆς νυκτὸς ἀποτείναντος. καὶ μὲ
 δὲ λοιπὸν, ὧ τέκνον, γῆρας τε βαρύνει, καὶ ἡ τῶν
 συμφορῶν ὑπόμνητις παραλύουσα τὴν διάνοιαν,
 εἰς ὕπνον καταφέρει. ἐπίχες, εἶπεν ὁ Κνήμων, ὧ
 πατέρ, ἔχ ὡς ἐμῶ τὴν διήγησιν ἀποσκευαζομέ-
 νου δοκῶ γὰρ μοι μὴδ' εἰ πολλὰς μὲν νύκτας,
 πλείους δ' ἡμέρας ἐπισυναύπτοις, τῆτο ἂν ποτε πα-
 θεῖν, ἕτως ἀκόρετόν τι καὶ σειρήνιον τὸ κατ' αὐ-
 τήν. ἀλλά με πάλαι θρῆς τις καὶ βόμβος ὄχλου
 κατὰ τὴν οἰκίαν περιηχεῖ. καὶ ἦν μὲν οὐκ ἐκτὸς
 τῆ θορυβεΐσθαι, σιωπᾶν δὲ ἐβιαζόμεν, ἐπιθυμία
 τῶν αἰεὶ πρὸς σῆ λεχθησομένων ἐλκόμενος. ἐγὼ
 μὲν ἔκ ἡθόμην ἔφη ὁ Καλάσιρις, τάχα μὲν πρ
 καὶ δι' ἡλικίαν νωβρότερος ἂν τὴν ἀκοήν (*) νόσος
 γὰρ ἄλλων τὲ καὶ ὠτων τὸ γῆρας) ἴσως δὲ καὶ
 πρὸς

- 1) Νόσος - ὠτων τὸ γῆρας] Longe disceptatio inter Phy-
 sicos, quinam sensus hebetiores sint. Platonici et
 Peripatetici consentiunt in tactu, asseruntque acer-
 riinum eum esse, Aristot. cap. 9. lib. 2. De ani-
 ma. Sed dissentiunt in auditu. Platonis discipuli
 caeteris hebetiorem auditum, vt et Stoici credunt,
 et credidisse videtur Aristot. Problem. 5. lib. 7.
 quem sequitur Tertullian. lib. De anima. Cap. 7.
 Cic. somn Scip. *Hoc sonitu repletæ aures homi-
 num obsurduerunt Nec est hebetior sensus in vo-
 bis.* Negant Peripatetici, quibus hebetior sensus
 odoratus est, vt patet apud Aristot. cap. 4. lib.
 De sensu. Morbum autem aurium senium esse,
 patet apud Hippocr. Aphorif. vltim. lib. 3. Senec.
 controv. lib. 1. et apud innumeros alios.

πρὸς τὴν διήγησιν ἠχολημένος. ἔοικε δὲ μοι Ναυσικλῆς ἦκειν ὁ τῆς οἰκίας δεσπότης. ἀλλὰ τί ἄρα ποτὲ ὦ θεοὶ διαπεπραγμένος; ἅπαντα ὡς ἐβλόμην, ἔφη ὁ Ναυσικλῆς, ἀθρόον αὐτοῖς ἐπιφανείς. ἔγάρ με ἔλαθες ὦ γαθε Καλάσιρι Φροντίζων τὰς ἐμὰς πράξεις, καὶ ὥσπερ τῇ διανοίᾳ συνεκόημῶν. ἀλλὰ σε ἐφώρατα τῶν τε ἄλλων σε περὶ ἐμὲ τρόπῳ καὶ οἷς ἐνταῦθα εἰσιῶν κατείληφα διαλεγόμενον. ἀλλὰ τίς ὁδε ὁ ξένος; Ἕλλην, ἔφη ὁ Καλάσιρις. τὰ δ' ἄλλα εἰσαῦθις ἀκούση. σὺ δὲ εἴ τι σοι κατώρθωται ὀξείον, ἀπάγγελλε θάττον, ὡς ἂν τῷ χαίρειν γ' ἔχοις κοινωνοῦντας. ἀλλὰ καὶ ὑμεῖς, εἶπεν ὁ Ναυσικλῆς, εἰς ἐὼ μαθήσεσθε τὸ δὲ παρὸν ὑμῖν, ὅτι βελτιονα Θίσβην ἐκτησάμην, ἀπόχρη μαθεῖν ἐμοὶ γὰρ τὴν τε²⁾ ἐκ τῆς ὁδοιπορείας καὶ τῶν ἄλλων Φροντίδων κάκωσιν, ὑπνώ βραχεῖ γῶν ἐς παραμηθητέον.

II. Ὁ μὲν ταῦτα εἰπὼν ἀπέτρεχεν, ὡς εἰρήκει ποιήσων. ὁ δὲ Κνήμων αἴσος ἐγεγόνει πρὸς τὴν ἀκοὴν τῆς Θίσβης ὑπὸ τε ἀμηχανίας πᾶσαν ἐννοίαν διαπορῶν ἀνέστρεφε, βαρὺ τε καὶ συνεχὲς ἐπιστένων, τὸ λειπόμενον ἐταλαιπώρει τῆς νυκτός· ὥστε ἔδδὲ τὸν Καλάσιριν ἐλάνθανε τελευτῶν, ὑπνώ καὶ ταῦτα βαθεῖ κατεχημένον. ἀλλὰ ἀναχὼν ἑαυτὸν ὁ πρεσβύτης, ³⁾ καπὶ τοῦ ἀγκῶνος ἐρείσας, ὅ, τι

2) ἐκ τῆς ὁδοιπορείας] Via et lassitudine induci somnium probat Aristot. cap. 3. περὶ ἐνουπ. Horat. Sat. I. lib. 2. Cic. princip. Somn. Scip. Heliod. init. libr.

3) καπὶ τῷ ἀγκῶνος] Multa iam dicta sunt a nobis hac de re ad Petronii verba illa, *erectus in cubitum* editionis

τι πεπόνθοι διηρώτα, καὶ δι' ἣν αἰτίαν ἔτως ἐκτό-
 πως ἀλύοι, χεδόν τι τῶν μεμνηότων οὐκ ἀποδέων.
 εἶτα δ' μὴ μανῶ πρὸς αὐτὸν ὁ Κνήμων, Θίσβην ὅτι
 περιέστιν ἀκηκώς; καὶ τίς ἢ Θίσβη, ἔφη ὁ Καλά-
 σιρις, ἢ πόθεν γνωρίζεις γε ἀκῆσας, καὶ ζῶσαν
 ἀγγελλομένην φροντίζεις; καὶ ὅς, τῶν μὲν ἄλλων
 ἀκούση μετὰ ταῦτα, ὅταν ποτὲ καὶ τὰ ἑμαυτῆ
 διηγήσομαι, ἐκείνην δὲ ἀνηρημένην τέτοις ἐγὼ τοῖς
 ὀφθαλμοῖς ἐγνώρισα, καὶ παρὰ τοῖς βηκόλοις
 χερσὶ ταύταισι ταῖς ἑμαῖς κατέθαψα. καί τευδε
 εἶπεν ὁ Καλάσιρις ταῦτα δὲ ὅπη ποτὲ ἔχεν, οὐκ
 εἰς μακρὰν εἰσόμεθα. οὐκ ἂν δύναίμην, ἔφη. ἀλ-
 λά σὺ μὲν ἀτρέμας ἔχε σαυτόν. ἐγὼ δὲ οὐκ ἔστιν
 ὅπως ἂν βιώην, εἰ μὴ θάττον ὑπεξελθὼν, τρέ-
 πον ὄντινα τῇ πολυπραγμονήσασαιμι τίς ποτε πλά-
 νη τὸν Νausικλέα κατείληφεν, ἢ ὅπως παρὰ μό-
 νοις Αἰγυπτίοις *) οἱ τεθνεῶτες ἀναβιοῦσιν. ἐμει-
 διάσε

tionis nostrae pag. 287. Excitatio repentina ex
 somnio causa fuit huius status, qualem Homerus
 saepius descripsit.

- 4) οἱ τεθνεῶτες ἀναβιοῦσι] Pertinax et incredula veterum
 superstitio negavit, quemquam usquam reuivixisse,
 qua de re dixi ad illud Petron. *Visne reuiviscere
 reluctantibus fati extinctum?* Sic Theophilus I.
 ad Autolyc. ἀλλὰ καὶ τὸ ἀρνεῖσθαι σε νεκρὸς ἐγείρε-
 σθαι. φῆς γὰρ δεινὸν μοι καὶ ἕνα ἐγεγθέντα ἐκ νεκρῶν,
 ἵνα ἰδὼν πιτεύσο. M. Felix Octau. *et tamen tanta
 aetas abiit, secula innumera fluxerunt, quis unus
 ab inferis vel Protefilai sorte remeavit, horarum
 saltem permissio comineatu, ut vel exemplo cre-
 deremus?* Lege omnino, quae noto ad Maximum
 περὶ ψυχῆς circa finem, ubi agit de Resurrectione,
 et Lambin. ad Lucret.

διάσε πρὸς ταῦτα μικρὸν ὁ Καλασίρις καὶ αὐ-
 θις ὑπηνέχθη τῷ ὕπνῳ. ὁ δὲ Κνήμων τῶ δωματίου
 προήκων ἔπαχε μὲν οἷα εἰκὸς ἦν τὸν νύκτωρ καὶ
 σκότους καὶ κατ' οἰκίαν ἀγνωστον ἀλύοντα· πλὴν
 ἀλλὰ πάντα γε ὑπέμενε τὸ δαῖμα τὸ ἐκ τῆς Θίσβης
 καὶ τὴν ὑπόνοιαν ἀποδύσασθαι σπεύδων· ἕως ὅψε
 ποτε καὶ πολλάκις τοὺς αὐτοὺς ὡς ἄλλοτε ἄλ-
 λους ἀνελίττων τόπους, ἦσθετο γυναικὸς λαδραϊὸν
 τι καὶ γοερὸν, οἷον ἠρινῆς ἀηδόνας ἔλειον ὠδὴν ἐν νυκτὶ
 μυρομένης. ἐπὶ τε τὸ δωματίον ὑπὸ τῶ θρήνου
 χειραγωγούμενος ὤρησσε καὶ ταῖς θύραις, καθ'
 ὃ συνέπιπτον ἀλλήλαις, τὸ οὖς παραθέμενος, ἐπη-
 κροᾶτο, καὶ τοιαῦτα κατελάμβανεν ἔτι θρηνοῦσαν.
 ἐγὼ δὲ ἡ παναθλία, χεῖρα ληστρικὴν ἐκπεφευγέ-
 ναί, καὶ μισαιφόνον ὥοιμην θάνατον ἐλπιδέντα δια-
 δεδρακέναί, βιώσεσθαι τε τὸ λειπόμενον ἅμα τῷ
 Φιλτάτῳ, ξένον μὲν καὶ ἀλήτην βίον, ἀλλὰ μετ'
 ἐκείνου γιγνόμενον ἡδίον. οὐδὲν γὰρ ἔτι εἰς ἐμοὶ
 χαλεπὸν, ὃ μὴ μετ' ἐκείνου φορητὸν. νυνὶ δὲ ὁ μη-
 δέπῳ κεκορησμένος ἐμὲ ἐξαρχῆς εἰληχῶς δαίμων
 μικρὸν τῶν ἡδονῶν ὑποθέμενος, εἶτα ἠπάτησε. δε-
 λειαν ὥοιμην ἐκπεφευγέναί, καὶ δελεῦν πάλιν· δε-
 σμωτήριον, καὶ φρεσῶμα· νῆσος εἶχε με καὶ σκό-
 τος, ὅμοια τὰ νῦν ἐκείνοις, ἀληθέστερον δὲ εἰπεῖν,
 καὶ πικρότερα. τῶ καὶ βουλομένῃ καὶ δυναμένου
 ταῦτα παραμυθεῖσθαι, κεχωρισμένῃ σπήλαιον
 ἦν μοι ληστρικὸν εἰς τὴν παρελθούσαν τὸ καταγώ-
 γιον ἄδυτον καὶ βάραθρον· καὶ τί γὰρ ἄλλ' ἢ
 τάφος ἢ οἴκησις; ἐπεκούφιζε καὶ ταῦτα παρῶν ὃ
 πάντων ἐμοὶ Φιλτάτος. ἐκεῖ μὲν καὶ ζῶσαν ἐθρή-
 νησε, καὶ τεθνεῶσαν, ὡς ὤπτε, ἐδάκρυσεν ὡς ἀν-
 ηρημένην ἐπένθησεν. ἀπέσέρημα, νυνὶ καὶ τούτων.

οἴχεται ὁ κοινωνὸς τῶν δυστυχημάτων, καὶ ὡς ἀχθῆ
τὰ πάθη πρὸς με νεμόμενος. ἐγὼ δὲ μόνη καὶ ἔρη-
μος, αἰχμάλωτος καὶ πολύθρηνος, τύχης ἐκλή-
ματι πικρᾶς ἐκκειμένη, καὶ ζῆν τέως ἀντεχομένη,
διότι μοι περιεῖναι τὸν γλυκυτάτον ἐλπίζω. ἀλλ'
ὦ ψυχὴ ἐμὴ, ποῖ ποτε ἄρα τυγχάνεις. τίς δέ σε
διεδέξατο τύχη, ἄρα μὴ καὶ αὐτός, οἴμοι, δου-
λεύεις τὸ μόνον ἐλεύθερον, καὶ ἀδούλωτον πλὴν
ἔρωτος Φρόνημα· ἀλλὰ σώζοιό γε μόνον, καὶ θεά-
σαιό ποτε Θίσβην τὴν σὴν· τῆτο γὰρ με καλέσεις
καὶ μὴ βουλόμενος.

III. Οὐκ ἔτι κατέχειν ἑαυτὸν ἐκαρτέρησεν ὁ
Κνήμων, ὡς τούτων ἤκασεν, ἔδὲ ὑπέμεινε τὴν τῶν
ὑπολοίπων ἀκρόασιν. ἀλλ' ἐκ τῶν πρώτων ἕτερα
ὑπονοήσας, ἐκ τῶν ἐπὶ τέλος τὴν Θίσβην εἶναι τῷ
ὄντι πισεύσας, ὀλίγον μὲν ἐδέεσε καὶ κατενεχθῆ-
ναι παρ' αὐταῖς χεδόν τι ταῖς θύραις. ἀντιχῶν
δὲ χαλεπῶς, καὶ δεῖ τῆ μὴ πρὸς τινος ἀλῶναι,
(καὶ γὰρ καὶ ἀλεκτρυόνες ἤδη τὸ δεύτερον ἦδον)
ἀπέτρεχε σφαλλόμενος· καὶ νῦν μὲν τῷ πόδε
προσπταίων, νῦν δὲ τοῖς τοίχοις ἀθρόον ἐμπίπτων,
καὶ ἄρτι μὲν ὑπερθύροις ἄρτι δὲ σκεύεσιν, εἴ πη
τι τῆς οὐροφῆς ἤρητο τὴν κεφαλὴν προσαραύσων,
ἐπὶ τὸ δωματίον ἔκατήγοντο μετὰ πολλὴν τὴν
πλάνην ἀφικόμενος, ἀθρόον ἐπὶ τὴν εὐνὴν κατα-
φρεταί. καὶ αὐτῷ τὸ μὲν σῶμα παλμὸς εἶχε,
τῶν δὲ ὀδόντων ἄραβος πολὺς ἐγίγνετο. καὶ
τάχα ἂν καὶ εἰς ἑκατὸν ἦλθε κινδύνῃ, εἰ μὴ
θάττον ὁ Καλάσιρις αἰδοόμενος, ἔθαλπέ τε συν-
έχων, καὶ λόγῳ παντοίως ἀνελάμβανεν. ἐπεὶ δὲ
μικρὸν ἀνέπνευσε, τὴν αἰτίαν ἐξεμάνθανεν. ὁ δὲ,
ἀπόλω-

ἀπόλωλά σοι ἔφη. ζῆ γὰρ ὡς ἀληθῶς ἢ κακίση
Θίσβη. καὶ εἰπὼν, αὐθις ἐξέθανε.

IV. Ὁ Καλάσιρις αὐθις πράγματα εἶχεν, ἐπιρ-
ρῶννῦνα πειρώμενος. 5) ἔπαιζε δὲ ἄρα τι τὸν Κνή-
μωνα δαίμονιον, ὃ καὶ τὰ ἄλλα χλεύην ὡς ἐπί-
παν τὰ ἀνθρώπεια καὶ παιδιὰν πεπαιχτά, καὶ
ἔδὲ τῶν ἡδίστων ἀλύπως μετέχειν ἐπέτρεπεν, ἀλλ'
ὃ, τι μετ' ὀλίγον ἠδῆσεσθαι ἔμελλεν, ἤδη τὸ ἀλ-
γεινὸν ἐπέπλεκε. τάχα μὲν οὕτως ἔθος ὄν αὐτῷ
καὶ νῦν ἐπιδεικνύμενον. τάχα δέ που καὶ τῆς ἀν-
θρώπου φύσεως ἀμιγῆς καὶ καθαρὸν τὸ χαῖρον
οὐκ ἐπιδεχομένης. ὡς δὴ καὶ τότε ὁ Κνήμων ἔφευ-
γέ τε τὰ πάντων μᾶλλον αἰρετά, καὶ φοβερά τὰ
ἡδίστα ὑπελάμβανεν. ἦν γὰρ οὐ Θίσβη τὸ θρη-
νῆν γύναιον, ἀλλὰ Χαρίκλεια. ἐγεγόνει δὲ τὰ περὶ
αὐτὴν ὧδε. ἐπειδὴ γὰρ ὁ μὲν Θυαμῖς αἰλοῦς ἐζώ-
γητος,

5) ἔπαιζε κνήμωνα δαίμονιον] Quemadmodum homines
ex feno sunt iratorum taurorum ludicra, vt patet
apud Martial. spectacul. Epig. 9. 19. 22. Sic diis
immortalibus homo pila καὶ παίγνιον, et sane verum
illud vetus,

Ludit in humanis diuina potentia rebus.

Sic apud Plaut. Captiv. Prolog.

Enimvero Dī nos quasi pilas homines habent.

Etque mente Publius Victor. in Pertinace, Pertina-
cem imperatorem vocauit *fortunaē pilam*. Hinc
pilae illae scalaeque a Pittaco Ioui sacrae nihil
aliud prae se ferebant, quam humanarum rerum
vices lususque αἰνιγματῶδες expositi, quos Dii pas-
sim faciunt, vt multis diximus ad Petron Poëmate
de Bello ciuili. Sic ἀτάσμητον τὸ ἀνθρώπινον, lib. 1.

γρητο, καὶ εἶχετο αἰχμάλωτος, (ἢ δὲ νῆσος ἐνεπέπρηστο, καὶ τῶν ἐνοίκων ἐκεκένωτο βουκόλων) ὁ μὲν Κνήμων καὶ ὁ Θέρμουθις ὁ τῷ Θυάμιδος ὑπάσπισθης, ἑῶσι τὴν λίμνην διέπλευσαν, ὃ, τί ποτε τὸν λήσαρχον ἔδρασαν οἱ πολέμιοι κατασκοπήσουτες. ἔχε τὰ κατ' αὐτούς ὡς δὴ καὶ εἶρηται. μόναι δὲ Θεαγένης καὶ Χαρίκλεια κατὰ τὸ σπήλαιον ὑπολείπονται, τὸ ὑπερβάλλον τῶν παρόντων δεινῶν ἀγαθὸν μέγιστον τιθέμενοι. τότε γὰρ πρῶτον ἰδία καὶ παντὸς ἀπηλλαγμένοι τῷ ὀχλήσαντος, ἀλλήλοις ἐντυχόντες, ἀπαραποδίτων καὶ ὀλοχερῶν περιπλοκῶν τε καὶ Φιλημάτων ἐμπίμπλαντο, καὶ πάντων ἅμα εἰς λήθην ἐμπεσόντες, εἶχοντο ἐπιπλείστον ἀλλήλων οἰονεὶ συμπεφυκότες, ἀγνεύοντος μὲν ἔτι καὶ παρθενεύοντος ἔρωτος κορηννύμενοι, δάκρυσι δὲ ὑγροῖς τε καὶ θερμοῖς εἰς ἀλλήλους κεραννύμενοι, καὶ καθαρῶς μόνον μιγνύμενοι τοῖς Φιλήμασιν. ἢ γὰρ Χαρίκλεια τὸν Θεαγένην, εἴ τι παρακινῶντα αἰσθοίτο καὶ ⁶⁾ ἀνδριζόμενον, ὑπομνήσει τῶν ὄρκων ἀνέσελλεν. ὁ δὲ οὐ χαλεπῶς ἐπανήγετο· καὶ σωφρονῶν ῥαδίως ἠνεύχετο, ἔρωτος μὲν ἐλάττων, ἠδονῆς δὲ κρείττων γιγνόμενος. ἐπεὶ δὲ ὄψε ποτε τῶν πακτέων εἰς ἐννοϊαν ἐλθόντες, δόξαι κόρον ἔχειν ἐβιάσθησαν, ἀρχεται

6) ἀνδριζόμενον] *Fortiter agentem. Sic enim fortiter faueres. ad Petron. interpretamur, quo loci vide omnino, quae diximus. ἀνδριζεσθαι in his petulantibus insultibus varia significat, quae nimis fuisse alibi meo cum flagitio prosequutus sum. Non potuit autem Heliodorus castius actionem illam exponere, et tamen huius rei haec sola est opere in tanto, tamque salebrosae materiae.*

χεται ὁ Θεαγένης λόγων τοιῶνδε· τὸ μὲν συνεῖναι ἡμᾶς ἀλλήλοις ὡς Χαρίκλεια, καὶ τῆτο ἔχειν, ὃ πάντων τὲ προτιμότερον ἐποίησάμεθα, καὶ διὸ πάντα ὑπέστημεν, ἡμεῖς τε εὐχόμεθα, θεοὶ τε ἑλλήνιοι παρέχοιεν. ἐπεὶ δὲ ἀσάθμητόν τι τὸ ἀνθρώπειον καὶ ἄλλο τε πρὸς ἄλλα φερόμενον, καὶ πολλὰ μὲν πεπόνθαμεν, πολλὰ δὲ ἐλπίζομεν, πρόκειται δὲ ἡμῖν κατὰ τὰ συγκεείμενα πρὸς Κνήμωνα πάντως ἐπὶ χέμμιν τὴν κώμην ἐπείγεσθαι, καὶ ἀδύλον ἦτις ἡμᾶς διαδέξεται τύχη, πολὺ δὲ καὶ ἀπειρον, ὡς εἴοικε, διάστημα τῆς ἐλπίζομένης ἡμῖν γῆς ὑπολείπεται, φέρε σύμβολά τινα ποιησάμεθα, δι' ὧν ἀπορρήτὰ τε γνωριῶμεν παρόντες, καὶ εἰ χωρισθῆναι ποτε συμβαίνοι, μασεύσομεν ἀλλήλους. 7) ἀγαθὸν γὰρ πλάνης ἐφόδιον, σύνθημα Φιλικὸν εἰς ἀνεύρεσιν φυλαττόμενον.

V. Επὴ-

- 7) ἀγαθὸν πλάνης ἐφόδιον] Diximus antea de nota, signo et similibus, quibus aliquis dignosci potest. Nunc ad aliam huius cognitionis partem descendit Heliodorus. Prior enim pars eos solum rangebat, qui proximiori sanguinis nexu mutuo iungebantur. posterior eos, quorum amicitia, ius hospitii, favor, et fortuna nexus et vinculum est. De priori, ut quaedam diximus libro praecedenti, sic adhuc alia reseruauius ad librum ultimum. Posterior σύνθημα φιλικὸν ab Heliodoro nuncupatur. Cuius rei siue characteris et viatici ad agnitionem haec fabula siue narratio. Cum aliquis alterius domum advenisset peractis vnus vel aliquot dierum festiuitatibus, advena interrogatus ab hospite, causam peregrinationis aduentusque sui edebat, et si quod habuisset σύνθημα φιλικὸν vel symbolum conuersationis proferebat. Homerus aliique saepissime. Qui
S
noui

ν. Ἐπῆγει ταῦτα ἡ Χαρίκλεια· καὶ ἐδόκει
 νεοῖς ἐπιγράψαι, εἰ χωρισθεῖεν, ἢ ἀγάλμασιν ἐπι-
 σήμοις,

noui in amicitiae demortuae locum succedebant,
 hoc donum et symbolum ab hospitibus referebant.
 Homer. Iliad. Z.

Οἱ δὲ καὶ ἀλλήλοισι πόρον ξεινήια καλὰ.

Idem Odyss. α.

Δῶρον δ' ὅ, τι κέ μοι δῆναί φίλον ἦτορ ἀνώγει
 Αὔθις ἀνερχομένῳ δάμεναι οἴκονδε φερεσθαι.

Orpheus Argonaut.

Αὐτὰρ ἐμοὶ κεύταυρος ἐῖ γέρας ὅπασε χεῖρῃ
 Νεβρῆν παρδαλέην ξεινήιον ὄφρα φέρσιμην.

Alii similia. His denuo aduenientibus vel quodam
 affinium, dabatur hoc donum hospitale, vt esset
 ius hospitii aut ad amicitiae contractum nouum
 contesseratio. Talia etiam dabantur iis symbola,
 qui aliquid pro aliquo vel cum aliquo erant nego-
 tiaturi. De contractu priori tesserae siue contessera-
 tionis, vt loquitur Tertull. Plaut. Cistell. sc. 4.

*Abi quaere ubi iuriurando tuo satis sit
 subsidii,*

*Heic apud nos iam Alcesimarche confregisti
 tesseram.*

Et Patruo. sc. 4.

*Antidamae gnatum me esse. POE. si ita est,
 tesseram*

Conferre si vis hospitalem, eccam attuli.

AC. *Agedum hanc ostende, est par probe, nam
 habeo domum.*

Nec bene ad Plaut. quidam mutant personas, La-
 ctant. ad 7. Thebaidos, et Heladius apud scho-
 liaf. Euripid. ad Medeam. Idem ius fractura numi
 aurei,

σήμοις, ⁸⁾ ἔρμαῖς τε καὶ λίθοις ἐπὶ τριόδων, τὸν
 μὲν Θεάγην, ὁ Πυθικός. τὴν δὲ Χαρίκλειαν, ἡ
 S 2 Πυθιάς,

aurei, de qua Pollux lib. 6. in usu etiam apud
 Francos, ut patet apud Gregorium Turonens. hi-
 stor. Francor. cap. 12. lib. 2. et Aimon. monach.
 cap. 12. l. 1. ubi uterque narrat de Chilperico
 rege. Talis est fractura lignee tesseræ, de qua
 sic Isidor. l. 5. *Veteres quando aliquid sibi pro-*
mittebant, stipulam tenentes frangebant, quam
iterum iungentes sponsiones suas agnoscebant. Lo-
 quitur Isidorus de posteriori agnitione contractus,
 quæ fiebat per tesseræ partem dimidiam: Sed
 quin de priori, siue de signo amicitiae capi possit,
 non dubitandum. In nota posterioris, veteres usi
 sæpius anulo siue imagine impressa anulo, Plaut.
 Bacchid.

*Eo præsentente homine ostendit symbolum
 Quem tute dederas ad eum ut ferret filio.*

Et Pseudol. sc. 1.

*Ea causa miles heic reliquit symbolum
 Expressam in cera ex anulo suo imaginem,
 Ut qui hoc afferret eius similem symbolum,
 Cum eo simul me mitteret.*

De his V. CL. Isaac. Casaub. ad Athen. cap. 13.
 lib. 3. imò omnes. Pro priore symbolo poteramus
 ea citare, quæ passim in historia Ecclesiast. et
 Actis patrum de epistolis hospitalibus, commenda-
 tiis, dimissoriis, formatis, etc. sed alius locus.

⁸⁾ ἔρμαῖς καὶ λίθοις ἐπὶ τριόδων] Viales lapides, vel vnus
 lapidis, vel ex congerie multorum, siue σωρὸς σωρὸς
 (ut in literis sacris) erant. Ex vno lapide viales Dii,
 Mercurius, Marsyas, qui aliquando etiam (ut Iup-
 piter,

Πυθιάς, ἐπὶ δεξιά ἢ ἐπ' ἀριστερά πεπόρευται, πό-
λιν ἐπὶ τὴν δε ἢ κώμην ἢ ἔθνος, ἡμέραν καὶ ὥραν
προς-

piter, Faunus, Sylvanus, Terminus) Dii termina-
les. De Diis illis vialibus omnes iam dixere, vt in-
terpretes Arnob. Apul. et aliorum. Ex congerie la-
pidum Dii etiam viales; siue congeries illa lapidum
Dea adorata oleo, vt Dii viales et terminales. De
vnctura vialium passim Arnob. Apul. Seru. ad
Vïrgil. Acerui illi etiam Terminus, vt apud auto-
res varios de Limitib. agror. vt γρόμοι *Lapides fina-
les*, in Gl. de quibus abunde dixi ad illud Petron.
grumorumque eminentium fragmenta. Acerui
illi dicti scorpiones, quoniam in tutulum et fasti-
gium eminebant. Quidquid autem fastigiatur,
Graecis σκορπιός dicitur, Sibylla vocauit συγχώματα
λίθων. hos scorpiones non, vt quidam autumant,
intelligens simpliciter Terminos, sed congeriem no-
tantem vias anterminas, siue accedentes ad termi-
nos et triuium. Sic autem Sibyllae versum legi-
mus cum Casaub.

Κἄν παρῶδοισι λίθων συγχώματα ταῦτα σέβεσθαι.

De vnctura congeriei huius et aceruorum Theo-
phrast. περὶ δεισιδαίμ. quo loci clarissimus Interpres
recte corrigit Sibyllae versum, Sed cum συγχώματα
λίθων intelligit ἔρμακας, et Deos effigiatos, videtur
mihi decipi. Sunt enim συγχώματα acerui illi viales
eodem habiti cultu ac hermae. Quamquam sciam
ab Hebraeis et scriptoribus sacris acervos illos dici
Mercuriales, et Marcolas, sed abusiue, nec res ea-
dem apud Graecos. Erant etiam acerui illi notae,
quibus notare solebant miliaria, quae apud Gallos
Montioyes. De quibus Rutil. Numat. Itiner. lib. 2.

Interualla via fessis praestare videtur

Quae notat inscriptus millia crebra lapis.

De

προσδιορίζοντας. εἰ δὲ εἰς ταυτὸν γίγνοιτο, ἀρκεῖν μὲν τῷ ἑτέρῳ τὸν ἕτερον καὶ μόνον ὀφθῆναι. οὐδένα γὰρ χρόνον εἶναι ὅς ἀμαυρῶσαι αὐτοῖς τῶν ψυχῶν τὰ ἐρωτικά γνωρίσματα. ὅμως δ' οὖν ἡ μὲν Χαρίκλεια τὸν συνεκκείμενον αὐτῇ πατρῶον ἐδείκνυ δακτύλιον· ἔλην δὲ ἐπὶ τῆ γόνάτος ἐκ Θήρας συὸς ὁ Θεαγένης. ἐκ δὲ λόγων σύμβολα, ἡ μὲν λαμπάδα, ὁ δὲ Φοῖνικα συνετίθεντο. ἐπὶ τούτοις περιέβαλλον ἀλλήλους, καὶ αὐθις ἔκλαιον, ὥσπερ οἶμα σπονδῶν τῶν δακρύων ἀπάρχοντες, καὶ ὄρκια τὰ Φιλήματα ποιούμενοι, τούτων συγκειμένων, ἀνεδύοντο τῆ σπηλαίου, κειμηλίων μὲν ἄλλων τῶν ἐναποκειμένων, οὐδενὸς θίγοντες· τὸν γὰρ ἀπὸ σύλων πλοῦτον, βέβηλον ἐδοκίμαζον· ἃ δὲ αὐτοὶ μὲν ἐκ Δελφῶν ἐπήγοντο, οἱ λησαὶ δὲ αὐτῶν ἀφείλοντο, ταῦτα συνεσκευάζοντο. ἡ Χαρίκλεια δὲ καὶ μετημφίασεν ἑαυτὴν, ἐνθεμένη μὲν πηριδίῳ τινι τοὺς τε ὄρμους καὶ τὰ σέμματα καὶ τὴν ἱεράν ἐοθῆτα, καὶ ὥσε λαυθάνειν αὐτούς, καὶ ἄλλα σκευὴ τῶν εὐτελῶν ἐπιβαλοῦσα· τὸ δὲ τόξον καὶ 9) τὴν Φαρέτραν Θεαγένει Φέρειν ἐγχειρίσασα,

S 3

Φόρτον

De his Clariss. iuris interpretes ad l. *itiner. fac.* De verb. signif. hinc crebro ad 5. 7. et decimum lapidem, quod etiam potest intelligi de effigiatis, sed etiam de aceruis. Praecipit Chariclia, ut nomen inscribant his Diis vialibus, imo etiam corticibus arborum, ut apud Aristophan. *Acharn.* Theocrit. *Idyll. 18.* Virg. *Ecl. 10.* Antholog. de Hermis et similibus. vide Pausan. nostrum ad Messen.

- 9) τὴν Φαρέτραν] Quam debeant esse pugnaces, audaces et fortes amatores docent Dei praesidis instrumenta; quo etiam argumento utitur Achill. Tat. lib. I.

Φόρτον ἤδιστον ἐκείνου καὶ θεῶ τῶ κρατοῦντος ὄπλον οἰκειότατον. ἄρτι δὲ τῇ λίμνῃ πλησιάσαντες, καὶ σκάφους ἐπιβήσεσθαι μέλλοντες, ἔνοπλον ὄρωσι πλῆθος ἐπὶ τὴν νῆσον περαιούμενον.

VI. Ἰλλιγγιάσαντες οὖν πρὸς τὴν θεάν, ἐπιπλεῖσον ἀχανεῖς εἰσῆκτισαν, οἷον ἀπαλγοῦντες πρὸς τὴν τύχην, οὕτως ἐπαλλήλως ἐπηρεάζουσιν. ὄψε δ' οὖν ποτε καὶ μονοῦ προσορμιζομένων ἤδη τῶν ἐπιόντων, ἀποδιδράσκειν ἢ χαρὶ κλεῖα καὶ τῶ σπηλαίῳ κρύπτειν ἑαυτὸς εἴ πῃ διαλάθοιεν κῆξιούι καὶ ἅμα ἀπέτρεχεν. ἀλλ' ὁ θεαγένης ἐπέειχέ τε, καὶ ἀχρι τίνος; ἔλεγε, φευξόμεθα τὴν πανταχοῦ διώκουσαν εἰμαρμένην; εἴξωμεν τῇ τύχῃ, καὶ χωρήσωμεν ὁμῶσε τῶ φέροντι. κερδήσωμεν ἄλλην ἀνήνυτον, καὶ πλάνητα βίον, καὶ τὴν ἐπάλληλον τοῦ δαίμονος καθ' ἡμῶν πομπείαν, οὐχ ὄρας ὡς φυγαῖς ἐπισυνάπτει πειρατήρια, καὶ τοῖς ἐκ θαλάττης ἀτόποις τὰ ἐκ τῆς γῆς φιλοτιμεῖται χαλεπώτερα; πολέμους ἄρτι, λησὰς μετ' ὀλίγον αἰχμαλώτους μικρῶ πρόσθεν εἶχεν, ἐρήμους αὖθις ἀπέδειξεν. ἀπαλλαγὴν καὶ φυγὴν ἐλευθέραν ἐπέθετο, καὶ τοὺς ἀναιρησόντας ἐπέσῃσε. τοιοῦτον παίζει καθ' ἡμῶν πόλεμον, ὥσπερ σκηνὴν τὰ ἡμέτερα

lib. I. Aristenet. Long. alii que rerum amatoriarum scriptores. Sed Theophrast. ἐν τῷ ἐρωτικῷ apud Athen. cap. 5. lib. 13. Chaeremonem poetam tragicum ait, duos arcus amori dedisse, ad utramque illius facultatem: δίδυμα γὰρ τόξα αὐτὸν ἐκτείνεσθαι, χαρίτων τὸ μὲν ἐπὶ εὐαίῳ τύχα, τὸ δὲ ἐπὶ συγχύσει βιοτᾶς. Vide locum. Multa enim infunt praecepta fraenandis amoribus.

τερα καὶ δράμα πεποιημένος. τί ἔν ἔχ ὑποτέμνο-
 μέν αὐτοῦ τὴν τραγικὴν ταύτην ποίησιν, καὶ τοῖς
 βουλομένοις ἀναιρεῖν ἐγχειρίζομεν, μὴ πη καὶ ὑπέρ-
 ογκον τὸ τέλος τῆς δράματος Φιλοτιμούμενος, καὶ
 αὐτόχειρας ἡμᾶς ἑαυτῶν ἐκείασηται γενέσθαι.

VII. Τῆτοις εἰρημένοις ἔ παῖσιν ἡ Χαρίκλεια συν-
 ετίθετο, τὴν μὲν τύχην ἐν δίκῃ κακηγορεῖσθαι πρὸς
 αὐτοῦ Φάσκησα. τὸ δὲ τοῖς πολεμίοις ἐκόντας
 ἑαυτὸς ἐγχειρίζειν οὐχ ἐπαίνῃσα· μὴ γὰρ εἶναι
 πρόδηλον ὡς ἀναιρήσασσι λαβόντες. ἔ γὰρ οὕτω
 χρηστῶ τῶ δαίμονι προσπαλαίειν, ὡς ταχεῖαν τῶν
 συμφορῶν ἀπαλλαγὴν συγχωρῆσαι, ἀλλ' ἐνδε-
 χόμενον βεληθῆναι καὶ περισώζειν ἑαυτοῦς εἰς
 δουλείαν· ὃ τίνοσ οὐκ ἂν γένοιτο θανάτου πικρῆ-
 τερον; ὀλεθρίοις βαρβάροισ ἐκκείσθαι πρὸς ὕβριν
 ἐπίρρητον καὶ δυσώνυμον, ἢν πάντα τρόπον καὶ
 ὡς δυνατόν ἐκκλίνωμεν, ἐπιτυχίας ἐλπίδα τὴν πεῖ-
 ραν τῶν παρελθόντων ὑποθέμενοι, πολλάκις ἤδη
 καὶ ἐξ ἀπιστοτέρων περιγενόμενοι. ποιῶμεν ὡς βέ-
 λει Φήσας ὁ Θεαγένης, εἶπετο ἡγουμένη, καθά-
 περ ἐλκόμενος. ἔ μὴν ἔφθησάν γε πρὸς τὸ σπή-
 λαιον διελθόντες, ἀλλ' ἕως τοῦσ κατὰ πρόσωπον
 ἐπίοντασ περισκόπων, ἔλαθον ὑπὸ μοίρας τῶν πο-
 λεμίων, ἢ κατ' ἄλλο μέρος ἀπέβη τῆς νήσου κατό-
 πιν σαγηνευθέντες. καὶ οἱ μὲν ἐκπλαγέντεσ ἔση-
 σαν, ὑποδραμάσης τὸν Θεαγένην τῆς Χαρίκλείας,
 ὡσ, εἰ καὶ τεθνᾶναι δεήσειεν, ἐν χερσὶ ταῖσ ἐκείνῃσ
 γίγνοιτο. τῶν δὲ ἐπελθόντων ἐπαντείναντο μὲν τι-
 νεσ ὡσ πατάξοντεσ· ὡσ δὲ ἐπιβλέψαντεσ οἱ νεοὶ κατ-
 ηύγασαν τοῦσ ἐπιφερομένουσ, ὠκλαζεν αὐτοῖσ
 ὁ θυμὸσ, καὶ παρεῖντο αἱ δεξιαί. τῆσ γὰρ καλοῦσ

καὶ βάρβαροι χεῖρες, ὡς ἔοικε, δυσωποῦνται, καὶ πρὸς τὴν ἐράσμιον θεῶν καὶ ἀπρόσφιλος ὀφθαλμὸς ἡμεροῦται.

VIII. Συλλαβόντες οὖν ἤγον ἐπὶ τὸν ἄρχοντα, λίαν ἐσπυδακότες λαφύρων τὸ κάλλισον πρῶτοι προσάγειν. ἔμελλον δὲ ἄρα καὶ μόνον προσφέρειν ἄλλω γὰρ ἔδενι τῶν ἄλλων οὐδεὶς ἐπετύγχανεν, ἐκ περάτων καὶ ταῦτα εἰς πέρατα τὴν νῆσον ἐπιδραμόντες, καὶ ὡς ἄρκυσι τοῖς ὅπλοις πανταχόθεν πᾶσαν περιβαλόντες· ἡ μὲν γὰρ ἄλλη, πυρὶ πρὸς τῆς προτέρας πολέμου κατηνάλωτο, μόνον δὲ λειπόμενον τὸ σπήλαιον ἠγνοεῖτο. καὶ οἱ μὲν ἔτως ἤγοντο ἐπὶ τὸν πολέμαρχον. ἦν δ' ἄρα Μιτράνης ὁ Φερέαρχος Ὀροονδάτου τῆς τῶ βασιλεῖ τῶ μεγάλῳ τὴν Αἴγυπτον σατραπεύοντος ἐπὶ χρήμασι πολλοῖς ὑπὸ Ναυσικλέους, ὡς δεδήλωται, κατὰ ζήτησιν τῆς Θίσβης ἀφικνόμενος ἐπὶ τὴν νῆσον, ὡς οὖν ἀγόμενοι πλησίον οἱ περὶ τὸν Θεαγένην ὠφθησαν, θεὸς σωτήρας ἐπιβοῶμενοι πολλάκις, ἐμπορικὸν τι καὶ δραστήριον ἐννοήσας ὁ Ναυσικλῆς, ἐξήλατό τε, καὶ προσδραμῶν, αὕτη ἐκείνη Θίσβη, κεκραγῶς ἔλεγεν, ἦν ἀφηρέθην μὲν πρὸς τῶν ὀλεθρίων βυκόλων· ἔχω δὲ διὰ σὲ Μιτράνη καὶ τοὺς θεοὺς. ἐδράττετό τε τῆς Χαρικλείας, καὶ χαίρειν εἰς ὑπερβολὴν ἐνεδείκνυτο· καὶ τῇ Χαρικλείᾳ Θίσβην ὁμολογεῖν ἑαυτὴν, εἰ βέλοισι σώζεσθαι, παρεκελεύετο, ἡρέμα καὶ ἑλληνιστὶ παραφθεγγόμενος, ὡς λανθάνειν τῆς παρόντας· καὶ τῆς σοφίσματος ἔτυχεν· ἡ γὰρ δὴ Χαρικλεία, γλώσσης τῆς ἑλληνίδος αἰδομένη, καί τι καὶ συνῶϊστον ἀνύεσθαι πρὸς τοῦ ἀνδρὸς σοχαζομένη, συνῶ
Φαίβε

Φαίνε τὸν σκοπὸν· καὶ τῷ Μιτράνῃ πυνθανομένῳ, τίς ποτε καλοῖτο, Θίσβην ἑαυτὴν ὠμολόγει. τότε δὴ προσδραμῶν, ¹⁰⁾ ἐφίλει τε πολλὰ τὴν κεφαλὴν τοῦ Μιτράνῃ, καὶ τῆς τύχης ὑπερθαυμάζων, ¹¹⁾ ἐφύσα τὸν βάρβαρον, ὡς ἄλλα τε πλεῖστα κατ-
 S 5 ωρθω-

10) ἐφίλει πολλὰ τὴν κεφαλὴν] In repentina laetitia quid prius oscularentur, parum solliciti; fuere tamen quaedam partes osculo sacrae, caput, os, oculi, collum, manus. De capite hic locus et lib. 3. iisdem verbis, ἐφίλει πολλὰ τὴν κεφαλὴν, et saepe alibi, Albinov. Consolat. ad Liuiam, sic nuper ad Petron. emendatus.

Collaque et os oculosque illius ore terant.

In his oculis ius ingenuitatis, in manus osculo, seruitus, tangit hoc Arrian. Epictet c. 19. agens de Felicione albae gallinae filio, πάντες οἱ ἀπαντῶντες συνήδονται, ἄλλος τὴν ὀφθαλμὸν καταφιλεῖ, ἄλλος τὸν πρᾶξιλον, οἱ δὲ δούλοι τὰς χεῖρας. Nec tamen perpetuo seruile fuit osculari manum, quin etiam testandae amicitiae amicorum dextris oscula impressere, vt patet apud Apollon. Rhod. lib. 1.

καὶ μιν δεξιτερῆς χειρὸς κύσειν.

Et apud Senec. ep. 47. Sic in litteris sacris, vt Parnaret. cap. 29. ἕως εἰς λάβην καταφιλήσει χεῖρα αὐτῷ. vide CL. viros Isaac Casaub. ad Suet. Iul. Nicol. Rigalt. ad Phaedr. fab. 82. Repetit haec ipsa verba Heliodor. saepissime.

11) ἐφύσα τὸν βάρβαρον] φῦσιν interpretamur ad Petron. Qui laudibus animos demulcentibus alliciuntur, varia titillationis, fastus, arrogantiae signa praemonstrant. Primum est tumescere in vesicarum modum, vt patet apud Plin. Gratiar. action. ad Traian. Plutarch. in Themistoc. Secundum αἰρεῖν ὀφθαλμὸν et ὄγκον αἰρεῖν. Diphil. apud. Athen. Plat. de legib. Sophocl.

νω, καὶ φαίνεσθαι καὶ διακονεῖσθαι ἄξιον, αἰχμαλώτων εἰληφώς, πρὸς σε διεπεμψάμην, ἐκχωρῶν σοὶ τηλικούτον καὶ τοιοῦτον δῶρον τῷ κοινῷ δεσπότη προσάγειν, οἷον ἢ βασιλείος αὐλή οὔτε πρότερον εἶδεν, οὔτε αὐθις ὄψεται.

κ. Ταῦτα μὲν ἐκεῖνος ἐπέτελλεν. οὐπὼ ἰδὲ ἡμέρας ἀκριβῶς ἀποφαινούσης, ὁ Καλάσιρις ἅμα τῷ Κνήμωνι παρὰ τὸν Ναυσικλέα σπεύδων μαθεῖν τι τῶν ἀγνοουμένων ἔρχεται καὶ πυνθανομένω τίνα εἴη διαπεπραγμένος, ἅπαντα ὁ Ναυσικλῆς ἔλεγεν· ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὴν νῆσον· ὡς κατέλαβεν ἔρημον· ὡς οὐδενὶ τὰ πρῶτα συνέτυχεν· ὡς ἀπάτη τὸν Μιτράνην περιῆλθε, καὶ τίνα Φανεῖσαν κόρην ὡς Θίσβην ἀπέλαβεν· καὶ ὅτι βέλτιον εἴη διαπεπραγμένος ταύτης ἐπιτυχῶν, ἢ ἐκεῖνην ἀνευρῶν· ἔ γὰρ μικρὸν εἶναι τὸ διάφορον, ἀλλ' ὅσον ἂν τις γένοιτο θεοῦ πρὸς ἄνθρωπον. ἕτως οὐκ εἶναι τῷ κάλλους ὑπερβολὴν, οὐδὲ αὐτῷ δυνατὸν εἶναι τῷ λόγῳ φράζειν, καὶ ταῦτα ἐξὸν παροῦσαν ἐπιδεικνύειν.

XI.

γῆς. Sic regnum Persicum βασιλεία μέγιστη, apud Philon. Iud. lib. de specialibus legibus, μητέρας γὰρ οἱ ἐν τέλει Περσῶν, τὰς αὐτῶν ἄγονται, καὶ τὰς φύντας ἐκ τούτων εὐγενεστάτης νομίζουσιν, καὶ βασιλείας τῆς μεγίστης, ὡς λόγος, ἀξιῶσιν. Legend. Dio Chrysof. Orat. 3. Hinc reges Persarum dicti *regum reges*. Vide exempla apud Briffon. p. 4. fortasse tamen ea ratio, quam affert scholiast. Aeschyli ad Pers. ταγοὶ καὶ ἡγεμόνες τῶν Περσῶν, βασιλεῖς τῶν ἰδίων πόλεων, ὑποχοὶ δὲ καὶ ὑποκλινεῖς καὶ ὑπατεταγμένοι τῷ μεγάλῃ βασιλεῖ τῷ Πέρσῃ δηλονότι, quamquam et alia dari possit, ut quam Lipsi. contra Bembi historiam.

ΧΙ. Ταῦτα ὡς ἤκουσαν, ὑπόνοιαν εὐθύς τῶν ἀληθῶν ἐλάμβανον ἰκέτευσόν τε προσάττειν ὡς ὅτι τάχιστα παρῆναι τὴν κόρην· τὸ γὰρ ἄφραστον κάλλος Χαρίκλειας ἐγνώριζον. ὡς δὲ ἤχθη, καὶ (τὰ πρῶτα κάτω νεύσασα, καὶ τὸ πρόσωπον εἰς ὄφρυν σκέπουσα) τῷ Ναυσικλέῳ θαρσεῖν παρακελευομένην, μικρὸν ἀνένευσεν, εἶδέ τε καὶ ὠφθη παρ' ἐλπίδας. ὄδυρμος ἅπασιν ἀθρόον ἀνεκινήθη, καὶ ὥσπερ ἐξ ἑνὸς συνθήματος ἢ πληγῆς τῆς αὐτῆς ἀνωλόλυξαν. ἦν τε ἀκούειν ἐπιπλεῖστον, ὦ πατέρες, καὶ ὦ θυγάτηρ, καὶ ἀληθῶς Χαρίκλεια, καὶ ἔχῃ ἢ Θίσβη τῷ Κνήμωνος. ὁ δὲ Ναυσικλῆς ἐννεὸς ἐγγόνει τόν τε Καλάσιον ἐφ' ὅσον περιβαλὼν τὴν Χαρίκλειαν ἐδάκρυσεν, ἐφορῶν, καὶ τίς ὁ καθάπερ¹⁴⁾ ἐπὶ σκηνῆς ἀναγνωρισμὸς [ἀγνοῶν καὶ] διαπο-

- 14) ἐπὶ σκηνῆς ἀναγνωρισμὸς] Non vidit Comicos, cui ignotus est in fine siue vltima parte Comoediae ἀναγνωρισμὸς Apul. lib. 3. Florid vbi de Philemone Comico. *Reperias tamen apud ipsum multos sales, argumenta lepide inflexa, agnatos lucide explicatos.* Scimus, quid de hoc loco sentiant Apuleii interpretes, et quid Horatii ad artem poeti- cam, quibus hic locus non intentatus. Verumtamen non citra Philemonis et Comicam materiam fuerit accipere de agnitionibus illis, quae in finiente Comoedia explicabantur, qualis ἀναγνωρισμὸς Charicliae lib. 10. Propter illa verba, *argumenta leviter inflexa.* Rescripsere Colin. et ad Horatium Theod. Marcell. *ac nodos l. exp.* et exposuerunt πλοκάς et δέσεις ex Aristot. cap. 18. de arte Poët. Sed si respiciamus ad Comoediam, et ad ea, quae hoc ipso libro dixi de *argumentis*, nulla supersedebit in animis dubitatio, quin veram Apuleii lectionem exposuerimus.

διαπορῶν, ἕως αὐτὸν ὁ Καλάσιρις ἐφ' ὅσον πλείον Φιλήμασι κατασπασάμενος, ᾧ βέλτιστε ἀνδρῶν ἔλεγε, σοὶ δὲ ἀντὶ τούτων οἱ θεοὶ τοσαῦτα δοῖεν, ὅσα κατὰ γνώμην ὄντα τὴν σὴν εἰς κέρρον τελεσθῆναι. σωτῆρ μου τῆς οὐδαμόθεν ἐλπιωθείσης ἐτι θυγατρὸς γέγονας, καὶ δέδωκας ἰδεῖν τὴν ἐμὴν πάντων ἡπίστην θεῶν. ἀλλ' ὦ θυγατερ, ὦ Χαρίκλεια, Θεαγένην δὲ ποῦ κατέλιπες; ἀνωλόλυξε πρὸς τὴν ἐρώτησιν καὶ διαλιπῆσα μικρὸν, αἰχμάλωτον, εἶπεν, ἄγε λαβὼν, ὅς τις ποτέ ἐστιν, ὁ καμὲ τούτῳ παραδεδωκώς. ἰκέτευεν οὖν ὁ Καλάσιρις τὸν Ναυσικλέα μνηύειν ἃ γινώσκει περὶ τῆ Θεαγένους, καὶ τίς μὲν ὁ νῦν δεσπότης, ὅποι δ' ἄγει λαβὼν. ἔλεγε πάντα ὁ Ναυσικλῆς, συνεῖς ἐκείνους εἶναι τούτους, περὶ ὧν διείλεκτο πολλάκις πρὸς αὐτὸν ὁ πρεσβύτερος, καὶ ὧν κατὰ ζήτησιν ἀλώμενον ἐν θηήνοισι ἐγίνωσκε. προσετίθει δὲ, αὐτοῖς μηδὲν εἶναι πλέον τῆς γνώσεως ἀνθρώποις ἀπορρημένοις, τοῦ Μιτράνης θαυμαστὸν εἰ καὶ ἐπὶ πολλοῖς ἂν αἰρησομένῃς χρεῖμασιν ἀφείναι τὸν νεανίσκον. ἔστιν ἡμῖν ἔφη χρεῖματα (λάθρα πρὸς τὸν Καλάσιριον) ἡ Χαρίκλεια, καὶ ἐπάγγελται πλήθος ὅποσον βούλει. τὸν ὄρμον, ὃν οἶδα, διασώζω, καὶ ἔχω φέρουσα.

XII. Θαρσῆσας οὖν πρὸς ταῦτα ὁ Καλάσιρις, δεδιώς δὲ μή τινα λάβοι τῶν ὄντων ὁ Ναυσικλῆς ὑπόνοιαν, καὶ ὧν ὑπεφέρετο Χαρίκλεια, ᾧ γὰρ Θεαυσικλῆς ἔφη, οὐκ ἐστὶν ὅτε ἐστὶν ἐνδεής ὁ σοφός. ἀλλ' ὑπαρξῆν ἔχει τὴν βέλτησιν. τοσαῦτα λαμβάνων παρὰ τῶν κρείττωνων, ὅσα καὶ αἰτεῖν οἶδε καλόν. ὥστε καὶ φράζεε μόνον ὅπου ποτέ ἐστιν ὁ κρατῶν

τῶν Θεαγένης, ὡς τόγε ἐκ τῶν Θεῶν ἡμᾶς ἔπε-
 ριόψεται, ἀλλ' ἐπαρκέσει πρὸς ὅσον ἀν' ἐβληθῶ-
 μεν τὸ Περσικὸν θεραπεύσαι Φιλοχρήματον. ἐμει-
 διάσε πρὸς ταῦτα ὁ Ναυσικλῆς· καὶ τότε, ἔφη,
 δώσεις ἐμοὶ πιστεύειν δύνασθαι καθάπερ ἐκ μηχαν-
 ῆς ἀθρόον πλῆτεϊν, εἴπερ ἐμοὶ πρότερον τὰ ὑπὲρ
 τῆς δὲ ¹⁵⁾ λύτρα καταδοῖο. πάντως δὲ ἐννοεῖς ὡς
 τὸ Περσικὸν καὶ τὸ ἐμπροικόν, ἐν ἴσῳ Φιλοπλά-
 σιον. οἶδα, εἶπεν ὁ Καλάσιρις καὶ ἔξεις. τί δὲ ἔ-
 μέλλεις Φιλανθρωπίας ἔδεν ἀπολείπων, ἀλλὰ
 Φθάνων τὲ τὰς ἡμετέρας παρακλήσεις, καὶ τὴν
 ἀπόδοσιν τῆς θυγατρὸς αὐτεπάγγελτος ἐπινεύων,
 εὐχῆς δὲ δεῖ μοι πρότερον. ἔδεις Φθόνος ἔφη ὁ
 Ναυσικλῆς· μάλλον δὲ εἰ δοκεῖ, (θύειν γὰρ μέλ-
 λω χαριστήρια τοῖς θεοῖς) ἐπευχθ' παρῶν τοῖς ἱε-
 ροῖς θεοῖς, καὶ τὸν πλοῦτον ἡμῖν μὲν αἶτει, σαυτῶ
 δὲ λάμβανε. μὴ παῖζε μὴδ' ἀπίστος ἔσο [ἔφη]
 πρὸς αὐτὸν ὁ Καλάσιρις· ἀλλ' ἠγοῦ καὶ εὐτρέ-
 πιζε τὰ πρὸς τὴν θυσίαν. ἡμεῖς δὲ παρεσόμεθα
 πάντων ἡτοιμασμένων.

XIII.

- 15) λύτρα] De hac dictione multa suo more siue doctif-
 sine aquila in nubibus Catalect. Non autem He-
 liodoro simpliciter λύτρα vult accipi pro pretio
 redemptionis Charicliae, verum etiam pro remun-
 eratione et grata beneficii accepti compensatione.
 Haec enim compensatio vocatur λύτρα, vt ostendi-
 mus alibi. Compensationes autem remuneratoriae
 in iure ciuili dicuntur esse tamquam solutiones ac
 mercedes, proptereaque nullo modo reuocari pos-
 sunt, vt ostendit Papinian. l. 27. Paul. l. penult.
De Donation. Haec dictionis ratio.

XIII. Ἐποίουν ἔτως, καὶ μετ' ἔ πολὺ παρὰ τῆ
 Ναυσικλέως ἤκων τις ἐκάλει σπεύδειν ἐπὶ τὴν θύ-
 σίαν· οἱ δὲ, (τὰ πρακτέα γὰρ αὐτοῖς ἤδη συνέ-
 κειτο) χαίροντες ἐπορεύοντο, αὐτοὶ μὲν ἅμα τῷ
 Ναυσικλεῖ καὶ ἄλλω πλήθει τῶν κεκλημένων (δη-
 μοτελῆ γὰρ νυτρέπισο τὴν θυσίαν) ἡ Χαρίκλεια
 δὲ σὺν τῇ θυγατρὶ τῆς Ναυσικλέως, καὶ γυναιξί-
 ταῖς ἄλλαις, ὅσαι παρεγορεύσασα πολλὰ καὶ λυπα-
 ρῆσαι, μόλις ἐπεισαν ἅμα βαδίζειν. τάχα οὐκ
 ἂν ποτε πειθεῖσαν, εἰ μὴ τῇ προφάσει τῆς θυ-
 σίας εἰς τὰς ὑπὲρ Θεαγένους εὐχὰς ἀποχρησασθαι
 διενεώθη. ὡς δ' οὖν ἐπὶ τὸν νεῶν τῆ ¹⁶⁾ Ἑρμοῦ παρ-
 εγένοντο (τούτῳ γὰρ ἦγε τὴν θυσίαν Ναυσικλῆς,
 ὡς ἀγοραῖω τε καὶ ἐμπορικῶ διαφερόντως τῶν ἄλ-
 λων θεῶν αὐτὸν καθοσιούμενος) καὶ τὰ ἱερά τα-
 χισά τε, ἔτω καὶ πρὸς βραχὺ τὰ σπλάγχνα ὁ
 Καλάσιρις ἐπιθεωρήσας, καὶ ποικίλην δηλοῦσθαι
 τῶν μελλόντων συντυχίαν, ἠδέων τὲ καὶ λυπη-
 ρῶν. ταῖς τοῦ προσώπου τροπαῖς ἐμφήνας, ἐπι-
 βάλλει τῷ χεῖρι τοῖς βωμοῖς ἐπιφθεγγόμενος,
 καὶ ὡς τῆς πυρᾶς δῆθεν σπασάμενος αἰ πάλαι
 ἐπεκομίζετο, ταῦτά σοι ἔφη λύτερα Χαρίκλειας ὡ
 Ναύσικλες οἱ θεοὶ δι' ἡμῶν προσάγουσι. καὶ ἅμα
¹⁷⁾ ἐνεχείριζε δακτύλιόν τινα τῶν βασιλικῶν,
 ὑπὲρ

16) Ἑρμῆ] De Mercurio lucridatore, vide V. Cl. De-
 fid. Heraldum Aduers. cap. 1. lib. 1. hinc imago
 Mercurii cum Gallo gallinaceo et marsupio, Georg.
 Codin. ἐν παρεκβολ. λέγουσι δὲ αὐτὸν καὶ τῆ κέρδος αἰ-
 τῖον καὶ τῶν ἐμποριῶν ἔφορον, ὅταν τὸ ἀγαλμα αὐτῷ
 ἰσῶσι βασιάζον μάρσυπον. hinc Ἑρμαιον εὐρημα ἢ κέρδος.
 hinc collegium Mercurialium apud Liv.

17) ἐνεχείριζε δακτύλιον] Quod dixerat ἐκ μηχανῆς, Pro-
 verb. apud Achill. Tat. lib. 5. δίκην μηχανῆς, et
 apud

ὑπερφυές τι χρῆμα καὶ θεσπέσιον· τὸν μὲν κύκλον ἠλέκτρῳ διάδετον, ¹⁸⁾ ἀμεθύσω δὲ Αἰθιοπικῇ τὴν σφενδόνην φλεγόμενον, μέγεθος μὲν ὅσον ὄμμα παρθενικὸν περιγράφει, κάλλος δὲ μακρῷ τῆς ἰβηρίδος τὲ καὶ βρετανίδος ὑπερφέρουσα. ἡ μὲν γὰρ ἀδρανεῖ τῷ ἀνθεὶ φοινίσσεται, καὶ ῥόδῳ προσ-
 εοικεν ἐκ καλύκων ἄρτι πρὸς πέταλα χιζομένῳ, καὶ πρῶτον ἠλιακαῖς ἀκτίσιν ἐρευθομένῳ· ἀμεθύ-
 σου

apud Aristen. ep. 18. lib. 2. Sequitur elegans illa inscriptio in sculpti lapidis, quae nullam sibi comparari finit ex operibus antiquis, non opus illud Phidiae, cuius ex Plinio cap. 8. lib. 34. celebris mentio apud Iulian. epist. ad Georgium, non quidquid ex Propert. Eleg. 7. lib. 3. colligi potest, qua lego,

Fama nec ex ullo ducitur aequa iugo.

Solebant autem veteres caelandi artifices eo facilius ire per ora vulgi, quo dignius argumentum minore circulo includeretur, ut in Phidia notat Iulian. loc. cit. in Mure Propert. loc. cit. in Alcida-mante Virg. ecl. 3. in Mentore et aliis omnes, quod apparuisset apud Marcell. in caelare, si Varronis ex Satyr. Menipp. locum oculis legisset videntibus, siue ut hic adscribo,

Numnam in manu dextra scyphus

Caelo dolatus artem ostentat Mentoris?

exerrationes Marcelli et praecipue in hunc locum aliis exagitandas relinquimus.

18) ἀμεθύσω Αἰθιοπικῇ] De amethysto, cuius hic tres species tangit, videndus Plin. toto libr. 37, qui ex Theophrasto. de virtute praeter veteres legendus Marbodeus,

σου δὲ Αἰθιοπίδος, ἀκραιφνῆς μὲν καὶ ἐκ βάρους
 ἔαρινή τις ὥρα πυρσεύεται. εἰ δὲ κατέχων περι-
 τρέπεις, ἀκτῖνα προσβάλλει χρυσῆν, οὐκ ἀμαυ-
 ροῦσαν τραχύτητι τὴν ὄψιν, ἀλλὰ Φαιδρότητι
 περιλάμπρσαν. ἔ μὴν ἀλλὰ καὶ δύναμις αὐτῆ
 γνησιωτέρα τῶν ἐκδύσεων ἐγκαθίδρυσται. ἔ γὰρ
 ἐπιψεύδεται τὴν προσηγορίαν, ἀλλ' ἀληθῶς ἀμέ-
 θυσος τῷ φέροντι γίγνεται, νηφάλιον ἐν τοῖς συμ-
 ποσίοις διαφυλάττουσα.

XIV. Τοιαύτη μὲν καὶ πᾶσα ἐξ Ἰνδῶν τὲ καὶ
 Αἰθιοπῶν ἀμέθυσος. ἦν δὲ τότε τῷ Ναυσικλεῖ
 προσεκόμιζεν ὁ Καλάσιρις, μακρῶ καὶ ταύτας
 ἐπλεονέκτει. γραφῆ γὰρ ἔξετο, καὶ εἰς μίμημα
 ζῶων ἐκοιλαίνετο, καὶ ἦν ἡ γραφῆ, παιδαρισκός
 ἐποίμανε πρόβατα, χαμαιζήλω μὲν πέτρα πρὸς
 περιωπὴν ἔφεσως, τὴν δὲ νομὴν τῆ ἀγέλη¹⁹⁾ πλα-
 γίοις αὐλήμασι διατάττων. τὰ δὲ ἐπέειθετο, ὡς
 εἶδοκει, καὶ ἠνείχετο, πρὸς τὰ ἐνδόσιμα τῆς σύριγ-
 γος ποιμαίνόμενα. εἶπεν ἂν τις αὐτὰ καὶ χρυσοῖς
 βεβριθέναι τοῖς μαλοῖς, οὐ τῆς τέχνης τῆτο χαρι-
 ζομένης, ἀλλ' οἰκείον ἐρύθημα τῆς ἀμεθύσου τοῖς
 νῶτοις ἐπανθούσης. ἐγγέγραπτο καὶ ἀρνεϊῶν ἀπα-
 λά σκιετήματα· καὶ οἱ μὲν ἀγεληδὸν ἐπὶ τὴν πέ-
 τραν ἀνατρέχοντες, οἱ δὲ περὶ τὸν νομέα κύκλους
 ἀγερωί-

19) πλαγίοις αὐλήμασι] Quaedam sint obliquae tibiae
 diximus abunde ad Apul. lib. I. Florid. vbi doce-
 mus Graecorum fuisse peculiare, sic αὐλοὶ πλάγιοι
 apud Long. ποιμεν. et apud Theocrit. Idyll. 21.

κὴν αὐλῶ λαλέω, κὴν δῶνακι, κὴν πλαγιαύλω.

Quid sit ἐνδόσιμον diximus ad lib. 2. num. 24.

ἀγερώχους ἐξελίττοντες, ποιμενικὸν θέατρον ἐπεδείκνυσαν τὸν κρημνόν. ἄλλοι δὲ ὥσπερ ἠλίω τῇ Φλογὶ τῆς ἀμεθύσου γαννύμενοι, ἄλμασιν ἀκρωνύχοις τὴν πέτραν ἐπέξεον. ὅσοι δὲ αὐτῶν πρωτόγονοι καὶ θρασύτεροι καὶ ὑπεράλλεσθαι βουλομένοις τὸν κύκλον ἐώκεσαν, εἰργομένοις δὲ ὑπὸ τῆς τέχνης ὥσπερ εἰ μάνδραν χρυσῆν τὴν σφενδόνην αὐτοῖς τε καὶ τῇ πέτρᾳ περιβαλλούσης· ἡ δὲ ἦν πέτρα τῷ ὄντι, καὶ ἔχῃ μίμημα. τῶν γὰρ ἀκρων τῆς λίθου μέρος εἰς τῆτο περιγράψας ὁ τεχνίτης, ἔδειξεν ἐκ τῆς ἀληθείας, ὃ ἐβούλετο, περιέργον ἠγησάμενος, λίθον ἐν λίθῳ σοφίζεσθαι. τοιοῦτος μὲν ὁ δακτύλιος.

XV. Ὁ δὲ Ναυσικλῆς, ἐκπλαγεὶς τε ἅμα πρὸς τὸ παράδοξον, καὶ πλεονήθειαι πρὸς τὸ πολυτιμον, οὐσίας ὅλης τὴν λίθον ἰσοσάσιον κρίνων, ἐγὼ μὲν ἔπαιζον, εἶπεν, ὦ, γὰρ δὲ Καλάσιρι, καὶ λόγος ἄλλως ἦν, ἢ τῶν λυτρῶν αἰτήσις· σκοπὸς δὲ ἀπριάτην σοὶ λύσασθαι τὴν θυγατέρα. ἐπεὶ δὲ²⁰⁾ οὐκ ἀπόβλητά ἐσιν, ὡς Φατὲ, θεῶν ἐρικυδέα δῶρα, δέχομαι τὴν θεόπεμπτον ταυτηνὴν λίθον· πειθόμενος παρ' Ἐρμῆ τῆ καλλίστῃ καὶ ἀγαθωτάτῃ

T 2

τάτῃ

20) ἐκ ἀπόβλητα] Vide, quae diximus de hoc loco ad Timonem Lucian. quod autem ait interpres in expositione vocis ἐμβατήρια εαυτῷ ὑψιστῷ ἐν ἰνγρῆσσῃ ἐν ναυετ, recte hoc ille, quamvis parum ad triam dictionis interpretationem: Sunt enim ἐμβατήρια ἄσματα committendorum proeliorum, ut patet apud Thucyd. Sed dum mentem aduertis ad mercatorem, Vulgaris significatio hic locum habere nequit. Ideo, ut dixi, recte hoc ille.

τάτῃ τῶν Θεῶν, ἤκειν μοι συνήθως καὶ τότε τὸ εὐ-
ρημα, διὰ τοῦ πυρός τοι τῶ ὄντι τὸ δῶρον διακο-
νήσαντος. ὁρᾷν γὰρ πάρεστι τῇ Φλογὶ περιλαμπό-
μενον. καὶ ἄλλως κρινῶ κέρδος κάλλισον, ὃ μὴ
ζημιῶν τὸν παρέχοντα, εὐπορώτερον ἀποφαιίνει τὸν
λαμβάνοντα. ταῦτα ὡς εἰπὼν ἐποίησεν, ἐπὶ τὴν
εὐωχίαν αὐτόν τε καὶ τῆς ἄλλης ἐπέτρεπεν. ἰδίᾳ
μὲν ταῖς γυναῖξι τὴν ἐνδοτέρω τῆ ἱερῆ χώραν ἀπο-
κληρώσας, τῆς δὲ ἄνδρας ἐν τῷ προτεμενίσματι
κατακλίνας. ἐπεὶ δὲ εὐφροσύνης τῆς ἐκ τῶν ἐδε-
σμάτων εἰς κόρον ἦσαν, καὶ τοῖς κρατήρσιν αἱ τρά-
πεζαι παρεχώρην, αἱ μὲν ἄνδρες ἐμβατήρια τῶ
Διονύσω καὶ ἦδον καὶ ἔσπενδον· αἱ δὲ γυναῖκες
ὕμνον τῇ Δήμητρι χαριστήριον ἐχόρευον. ἡ Χαρίκλεια
δὲ χωριθεῖσα, τὸ αὐτῆς ἐπραττεν· ἠΰχετο Θεα-
γένην σώζεσθαι, κακῆϊνον ἑαυτῇ φυλάττεσθαι.

XVI. τοῦ πότῃ δὲ λαμπρῶς ἦδη βράζοντος,
καὶ ἄλλου πρὸς ἄλλό τι τῶν τερπόντων ἀποκλί-
ναντος, ὕδατος ἀπαραχύτου Φιάλην προτείνας ὁ
Ναυσικλῆς, ὃ γὰρ ἐκαλάσιρι, ἔφη, καθαρὰς σοι
τὰς νύμφας ὡς σοὶ Φίλον, καὶ ἀκοινωνήτους τῆ
Διονύσου, καὶ ἀληθῶς ἔτι νύμφας προπίνομεν·
σύ δὲ εἰ λόγους ἡμῖν οὐς ποθοῦμεν ἀντιπροπίνεις,
ἀπὸ κάλλισων ἀν κρατήρων εὐωχοίης. τὰς μὲν γὰρ
γυναῖκας ἀκούεις ὡς διατριβὴν τῶ πότῳ χορείαν
ἐσήσαντο· ἡμῖν δὲ ἡ σὴ πλάνη κάλλις ἀν, εἰ βου-
ληθεῖς, τὴν εὐωχίαν παραπέμποι, χοροῦ τε γινο-
μένη καὶ αὐλοῦ παντός ἠδίων, ἣν πολλάκις μοι
διελθεῖν, ὡς οἶδα, ὑπερθέμενος, ἐπειδὴ σε τὰ
συμβεβηκότα ἐβάπτιζεν, οὐκ ἔστιν ὅπως ἂν ἐς
καιρὸν βελτίονα τῆ παρόντος φυλάξῃς. ὅτε σου
τῶν

τῶν παίδων ἢ μὲν θυγάτηρ ἤδε σώζεται καὶ ὀρα-
ται, ὁ παῖς δὲ ὅσον οὐδέπω σὺν θεοῖς ὀφθῆσεται.
καὶ μάλιστα εἴ με μὴ ἀνιάσης, ὑπερθέμενος καὶ
πάλιν τὴν διήγησιν. ἀλλὰ σοι πλεῖστα ἀγαθὰ
γένοιτο ἂν, ὦ Ναυσικλῆς, ὑπολαβὼν ὁ Κνήμων,
ὡς ἅπαν μουσικῆς ὄργανον εἰς τὸ συμπόσιον πα-
ρακεκληκῶς, ἐκείνων μὲν τὸ παρὸν ὑπερορᾶς, καὶ
τοῖς δημωδέεροις ἐκχωρεῖς, πραγμάτων δὲ μουσι-
κῶν ὡς ἀληθῶς, καὶ ἠδονῆς θείας τῷ ὄντι συγ-
κράτων, Φιληκόως ἔχεις. καὶ μοι δοκεῖς καὶ τῷ
δαιμονίου κάλλιπα συνιέναι, τὸν Ἑρμῆν τῷ Διονύσῳ
συγκαθιδρεύων, καὶ λόγων ἠδυσμα τῷ πότῳ συν-
αναχέων. ὡς ἐγὼ σου καὶ τὴν ἄλλην μὲν τῆς οὐ-
σίας πολιτέλειαν ἔχω θαυμάσας, ἔκ ἔστι δὲ ὅπως
μᾶλλον ἂν τις τὸν Ἑρμῆν ἰλάσαιοτο, ἢ τὸ οἰκειότα-
τον ἐκείνῳ λόγους εἰς εὐωχίαν ἐραυζόμενος. ἐπέ-
θετο ὁ Καλάσιρις, ἅμα μὲν τῷ Κνήμωνι χαριζό-
μενος, ἅμα δὲ τὸν Ναυσικλέα τῶν μετὰ ταῦτα
ἐνεκεν ὑποποιούμενος, καὶ ἅπαντα ἔλεγε· τὰ μὲν
πρῶτα καὶ ἤδη λεχθέντα πρὸς Κνήμωνα, ἐπι-
τεμνόμενος. καὶ ὡσπερὶ κεφαλαιούμενος, καὶ τινα
καὶ ἐκὼν ὑπερβαίνων, ὅσα τὸν Ναυσικλέα γινώ-
σκειν οὐ συμφέρειν ἐδοκίμαζε, τὰ δ' ἔτι ἀδιήγητα
καὶ ἐχόμενα τῶν εἰρημένων ἐνθεν ἔλῳν.

ΧVII. ὡς ἐπειδὴ τῆς φοινίσσης ὀλκᾶδος ἐπέβη-
σαν, τοὺς Δελφοὺς ἀποδράντες, τὰ μὲν πρῶτα
πλεῖν κατὰ γνώμην, εὐκραεῖ τῷ πνεύματι, καὶ
ἐκ νῶτων ὑποφερομένους· ἐπεὶ δὲ κατὰ τὸν Καλυ-
δώνιον πορθμὸν γενέσθαι, διαταραχθῆναι σφᾶς οὐ
μικρῶς, ταραχῶδεις τὰ πολλὰ φύσει θαλάσση
προστυχόντας. τῷ δὲ Κνήμωνος μηδὲ τῷτο παραλι-

πειν ἀξιοῦντος, ἀλλὰ φράζειν εἰ τινα καταμε-
μαθήκοι τῆς ἐπιπολαζούσης τῷ τόπῳ τραχύτητος
αἰτίαν· τὸ πέλαγος ἔφη τὸ Ἴόνιον ἐκ πολλῆς εὐρυ-
χωρίας ἐνταῦθα γενόμενον, καὶ καθάπερ διὰ
σομίου τινὸς εἰς τὸν Κρησσαῖον κόλπον εἰσχεόμενον,
ἐπιμίζαί τε πρὸς τὴν Αἰγαίαν θάλασσαν ἐπειγόμε-
νον, ὑπὸ τῆς Πελοποννησίων ἰσθμοῦ, τῆς δὲ πρό-
σω Φορᾶς ἀνακόπτεται, προμηθεῖα κρειττόνων,
ὡς ἔοικεν, ἐπικλυσαὶ τὴν ἀντίθετον προβολῇ τοῦ
αὐχένος ἀποτεριχίζόμενον. καὶ τοῦδε παλιρροίας
ὡς τὸ εἶκος γινομένης, καὶ περὶ τούδε τὸν πορθμὸν
πλέον, ἢ κατὰ τὸν ἄλλον κόλπον θλιβομένης, τοῦ
ἐπιρρέοντος ἐτιτῶ ἀνατρέχοντι πολλάκις ἐμπίπτον-
τος, βρασμὸν τε ἴχει τὸ ὕδωρ, καὶ κύμα φλεγ-
μαῖνον ἐγείρει πρὸς τῆς ἀντικτυπίας εἰς κλύδωνα
κορυφόμενον. ἐπὶ τούτοις κρότου γενομένου καὶ ἐπαί-
νου, τῶν παρόντων ἀληθῆ εἶναι μαρτυρούντων τὴν
αἰτίαν· ὁ Καλάσιρις εἶχετο τῶν ἐξῆς. ὑπερβαλόν-
τες δὲ, λέγων, τὸν πορθμὸν καὶ ²¹⁾ νήσους Ὀξείας
ἀποκρύψαντες, τὴν Ζακυνθίων ἄκρην προσκοπεῖν
ἀμφιβάλλομεν, ὡς περ ἀμυδρόν τι νέφος τὰς ὄψεις
ἡμῖν ὑποδραμῆσαν. καὶ ὁ κυβερνήτης τὸ ἴσιον πα-
ρασέλλειν ἐπέταττεν. ἡμῶν δὲ πυνθανομένων διότι
παραλύει τὸ ῥόδιον, τῆς νεῶς ἐριοδρομίας. ὅτι,
ἔφη, πλησισίω χρώμενοι τῷ πνεύματι, περὶ πρώ-
την ἀν Φυλακὴν τῆ νήσῳ προσορμίσαιμεν, καὶ δέος
προσκοεῖλαι σκοπαίους τόποις ὑφάλοις ταπολλὰ
καὶ

21) νήσους Ὀξείας] Quae ibi spectant ad Graecam choro-
graphiam, ea dudum cum cura libravimus ad
Pausaniam, quae nunc repetere, ut promptum,
ita ambitiosum ac vanum.

καὶ κρημνώδεσι. καλὸν οὖν ἐννυκτερεύσαι τῷ πελάγει, καὶ τὸ πνεῦμα ὑφιεμένως δέχεσθαι, συμμετρήμενος ὅσον ἂν γένοιτο αὐταρκές, ἕως ἡμᾶς τῆ γῆ προσπελάσαι.

XVIII. Ταῦτα εἶπε μὲν ὁ κυβερνήτης, ἔκ ἐγένετο δὲ ὦ Ναύσικλος, ἀλλ' ἅμα ἥλιός τε ἀνίσχε, καὶ ἡμεῖς ἀγκυραν καθίεμεν. οἱ δὲ τῆς νήσου περὶ τὸν ὄρμον οἰκῶντες, ἀπέχοντα ἔ πολὺ τῆς πόλεως, καθάπερ ἐπί τι παράδοξον τὴν θεῶν τῆν ἡμετέραν συνέρρεον, ἀγάμενοι μὲν, ὡς ἐφαίνετο, καὶ τὸ τῆς ὀλκᾶδος εὐάγωγον, εἰς κάλλος τε ἅμα καὶ μέγεθος αἰρόμενον ἐκπεπονημένης, φοινίκειον τὸ Φιλοτέχνημα γνωρίζειν λέγοντες, πλέον δὲ θαυμάζοντες ὡς παραλόγῳ τῆ τύχῃ χρησαμένους, εὐδίον τε καὶ ἀπήμονα πλοῦν ἐν χειμερῷ τῆ ὥρα καὶ Πηλιάδων ἤδη δυομένων ἀνύσαντας. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι σχεδὸν τι πάντες, ἔτι τῶν πρυμνησίων ἀναπτομένων, ἀπολιπόντες τὴν ναῦν, ἐπὶ τὸ ἄστυ τὴν Ζάκυνθον ἀγοράσοντες ἀνέτρεχον. ἐγὼ δὲ (τῆ κυβερνήτης γὰρ ἀκηκοῶς ἐτύγχανον ὡς χειμαδίῳ χρῆσονται τῆ νήσῳ) καταγωγὴν σκεψόμενος αὐτοῦ που περὶ τὴν ἀκτὴν ἤρχομην. τὴν μὲν ναῦν ὡς ἀπρεπὲς οἰκητήριον διὰ τὴν ναυτικὴν τύρβην τὴν πόλιν δὲ ὡς οὐκ ἀσφαλὲς διὰ τὴν μὲν νέων φυγὴν, παραιτούμενος. ἀλίγον ἔν ὅσον προήκων, ὄρῳ πρεσβύτην ἀλιευτικὸν πρόθεν τῶν θυρῶν τῶν αὐτοῦ καθήμενον, καὶ δικτύου διεξέωγός τε βροχίδας αἰετόμενον. πλησιάσας δὲ, χαῖρε εἶπον, ὦ βέλτισε, καὶ φράζε ὅποι τις ἂν τύχοι καταγωγῆς. ὁ δὲ, περὶ τὴν πλησίον ἀκρᾶν, ἔφη, χοιράδι πέτρα τῆς προτεραιᾶς ἐνεχθὲν, διεσπάρεαται. καὶ γὰρ,

τοῦτο μὲν, ἔφην, οὐδὲν ἐδέομην μάθεῖν. ὅμως δ' ἔνι χρεσῶς ἂν ποιῆς καὶ Φιλανθρώπως, ἢ αὐτὸς ὑποδεχόμενος, ἢ ἕτερον ὑφηγούμενος. καὶ ὅς, οὐκ αὐτὸς, φησὶν· ἔγάρ σου συνέπλεον· μὴ γὰρ οὕτω ποτὲ σφαλεῖη, μὴ δὲ ὑπὸ γήρωσ πιεσθεῖη Τυρρηνός· ἀλλ' ἔστι παῖσμα τῶν παιδαρίων, ἀπειρία τῶν ὑφάλων ἔμῃ ἐχρῆν τὰ δίκτυα καθορμισάντων. οὐδὲ δὴ ἔνι συνεῖς ὡς παχύτερον ἔχει τῆς ἀκοῆς, γεγωνότερον ἐμβοήσας, χαίρειν κελεύω σοι, ἔφην, καὶ φράζειν ἡμῖν ξένους ἔσι καταγωγῆν. ἀλλὰ καὶ αὐτὸς χαίροις ἀπεκρίνατο, καὶ μένοις, εἰ βούλοιο, παρ' ἡμῖν, εἰ μὴ τις τυγχάνοις τῶν πολυκλίνας οἴκους ἐπιζητούντων, ἢ θεραπείαν εἰς πλῆθος ἐπαγομένων. ἐμῶ δὲ εἰπόντος, ὡς παῖδες εἰσὶ μοι δύο, καὶ τρίτος ἐγώ. χαριέν, ἔφη, τὸ σύμμετρον, ἐνὶ γὰρ πλείους ἡμᾶς εὐρήσετε. κάμοι γὰρ παῖδες εἰσὶν ἔτι δύο συσσιτοῦντες. οἱ προγενέστεροι δὲ γήμαντες, οἴκου ἀρχουσι καὶ τετάρτη τροφός ἢ τῶν παιδῶν. ἢ γὰρ μητῆρ αὐτοῖς, οὐ πρό πολλοῦ τέθνηκεν. ὥστε, ὦ λῶστε, μὴ μέλλε, μηδὲ ἀμφίβαλλε, ὡς οὐ χαίροντες ὑποδεξόμεθα, ἄνδρα καὶ ἐκ πρώτης ἐντεύξεως εὐγένειαν ἐμφαίνοντα. ἐπραττον οὕτως. καὶ μετ' οὐ πολὺ σὺν τῷ Θεαγένει καὶ τῇ Χαρικλείᾳ παρόντα με ἄσμενος ὁ Τυρρηνός ὑποδέχεται, καὶ μέρος τὸ ἀλεεινότερον ἀπεκλήρου τῆς οἰκῆσεως. καὶ πῶς οὐκ ἀηδῶς τὴν χειμέριον ὥραν τὰ πρῶτα διηλύομεν, τὰ μὲν ἄλλα συνδιημερεύοντες, χωριζόμενοι δὲ ὅτε καθεύδειν ἔδει. σὺν τῇ τροφῷ μὲν ἢ Χαρικλείᾳ· ἐγὼ δὲ ἰδίᾳ καὶ Θεαγένει. ὁ Τυρρηνός δὲ σὺν τοῖς αὐτοῦ παισὶ καθ' ἕτερον δωματίον, ἀναπαυόμενοι. ἢ τράπεζα δὲ ἡμῖν κοινὴ προὔτιθετο. τὰ μὲν ἄλλα ἡμῶν παρεχόντων·

των τῶ τυρῆνῶ δὲ ὄψον ἀφθονον ἐκ θαλάττης
 τοὺς νέους ἐσιῶντος, τὰ μὲν καθ' αὐτὸν ἀλιεύον-
 τος, τὰ δὲ καὶ ἡμῶν ἔστιν ὅτε τὴν χολὴν διατιθε-
 μένων καὶ συνεφαπτομένων τῆς ἀγρᾶς, ἦν ποικί-
 λην τὴν καὶ πρὸς πᾶσαν ὥραν ἀρμόδιον ἐξήσκητο.
 καὶ ἦν εὐβόλον τι χρεῖμα καὶ πολύθηρον ὥστε καὶ οἱ
 πολλοὶ τὴν ἐμπειρίαν αὐτῷ τῆς τέχνης, εἰς εὐμέ-
 νειαν τύχης προσῆπτον. ἀλλ' οὐ γὰρ ἦν, Φησὶ,
 τοὺς δυσυχοῦντας, μὴ οὐχὶ πανταχοῦ δυσυχεῖν.
 οὐδὲ ἐπὶ τῆς ἐρημίας ἀνενόχλητον εἶχεν ἡ Χαρίκλεια
 τὸ κάλλος.

XIX. Ἀλλ' ²²⁾ ὁ Τύριος ἐκεῖνος ἔμπορος ὁ Πυ-
 θιονίκης, ᾧ συνεπλεύσαμεν, ἰδία μοι προσιῶν,
 ἠνώχλει πολλάκις, καὶ ἀπέκναιε λιπαρῶν, καὶ εἰς
 γάμον ὡς ἂν παρὰ πατρὸς αἰτῶν τὴν Χαρίκλειαν,
 πολλὰ σεμνύων ἑαυτὸν, καὶ τῆτο μὲν γένος ἔνδο-
 ξον καταλέγων, τῆτο δὲ τὸν παρόντα πλοῦτον
 καταριθμούμενος, τὴν τε ὀλκάδα ὡς ἰδίον αὐτοῦ
 κτῆμα τυγχάνοι, καὶ ὡς τοῦ πλείονος Φόρτου τῶν
 ἀγωγίμων δεσπόζει, χρυσοῦ τε ὄντων, καὶ λίθων
 πολυταλάντων, καὶ σφαιρικῆς ἐσθῆτος. οὐκ ὀλίγον
 T 5 δὲ

22) τύριος ἔμπορος] Notat Lucian. Icaromenip. Phoeni-
 ces mercatores primos habitos, ut patet apud Plaut.
 Poenul. et verbis Geographi lib. 16. Quin etiam
 Syri omnes mercatores. Sic apud D. Hieronym.
 cap. 27. in Ezechiel. *usque hodie permanet in Syris
 ingenitus negotiationis ardor, qui per totum mun-
 di lucri cupiditate discurrunt, et tantam habent
 mercandi vesaniam, ut occupato nunc orbe Ro-
 mano, inter gladios et miserorum neces quaerant
 diuitias et paupertatem periculis fugiant. Sic Sy-
 rus mercator apud Eumen. pro scholis instaur.*

νην ἀκτὴν παραλαβὼν, ὦ Καλάσιρι ἔφη, τὸν Ποσειδῶ σοι τὸν πελάγιον ἐπόμνυμι, καὶ τὰς ἄλλους ἐναλίους θεοὺς, ἢ μὴν αὐτὸν τέ σε ὡς ἀδελφὸν, παῖδας τε τοὺς σοὺς ἴσα καὶ παισὶν ὄραν τοῖς ἐμοῖς. ἤκω δὴ σοι φράσω ἐγειρόμενόν τι πρᾶγμα, ἀνιαρὸν μὲν, ἀλλ' ἐμοίγε σιωπῆσαι ἀθέμιτον, ἐξίας ἡμῖν τῆς αὐτῆς κεκοινωνηκότι, σοί τε γνῶναι πάντως ἀναγκαῖον. ναυλοχεῖ τὴν ὀλκάδα τὴν φοίνισσαν πειρατικὸν ἐργασῆριον, κατὰ τὴν περιπτύσσουσαν τῆς δὲ τῆς ἀκρας πλευρὰν ὑποκαθήμενον, σκοποῖς ἀμοιβαθὸν τὸν ἐκπλου τῆς νεῶς ἐπιτηρέμενον. ὄρα δὴ οὖν, Φυλάττου, καὶ λογίζε τί ἂν ποιῆς. σοῦ γὰρ δὴ ἔνεκεν, μᾶλλον δὲ θυγατρὸς τῆς σῆς, τὸ ἔτως ἀπηνὲς ἔργον, ἐκείνοις δὲ σύνηθες, διανοοῦνται. καὶ γὰρ πρῶς αὐτόν. σὲ μὲν, ἔφην, ἀντὶ τούτων οἱ θεοὶ κατ' ἀξίαν ἀμείψαιντο. πόθεν δὲ ὦ τυρῆνὲ συνείληφας τὴν ἐπιβουλήν; καὶ ὅς, ἀπὸ τῆς τέχνης, ἔφη, τοῖς ἀνδράσι γνωρίσομαι, καὶ ὄψον αὐτοῖς προσκομίζων, πλεον ἢ παρὰ τῶν ἄλλων τὸ τίμημα κομίζομαι. τῇ προτεραία δὴ κύρτους ἀναλεγόμενῳ μοι περὶ τοὺς κρημνοὺς ἐντυχῶν ὁ λήσαρχος, πότε ἄρα οἱ φοίνικες ἐξορμήσειν μέλλουσιν, εἶγε πέπτυσαι, διηρώτα. καὶ γὰρ

Horat. Od. 17.

*Hic in reducta valle, caniculae
Vitabis aestus.*

ad quem locum V. CL. Theodor. Marcil. Sic apud eundem Epod.

Aut in reducta valle mugientium etc.

Vide, quae diximus ad illud Petronii, *Portibus se curvatim.*

κάγω συνιείς τὴν ἐνέδραν τῷ ἐρωτήματος, τὸ μὲν
 ἀκριβές, ἔφην, ὦ Τραχῖνε, οὐκ ἔχω λέγειν· εἰς
 ἕαρ δὲ πρῶτον ἠγοῦμαι αὐτοὺς ἀφορμήσειν. ἀρ-
 οῦν, ἔφη, καὶ ἡ κόρη αὐτοῖς ἢ παρά σοι καταγο-
 μένη συμπλεύσεται; ἀδῆλον μὲν εἶπον. ἀλλὰ τι
 πολυπραγμονεῖς; ὅτι αὐτῆς, ἔφη, ἐρῶ μανικῶς,
 ἅπαξ θεασάμενος· ἔ γάρ διδα προστυχῶν τοιού-
 τῳ κάλλει, πολλὰς καὶ ταῦτα καὶ οὐκ ἐξώρους
 αἰχμαλώτους ἤρηκώς. ὑπαγόμενος ἔν αὐτὸν ὥσε
 πᾶν ἀναπτύξαι τὸ βέλευμα· τί οὖν, ἔφην, δεῖ σε
 συμπλέκεσθαι τοῖς φοίνιξιν, ἀλλὰ μὴ ἀναιμωτὶ
 καὶ πρὸ τῆς θαλάσσης ἔχειν, ἐκ τῆς οἰκίας ἀρπά-
 σαντα τῆς ἐμῆς; σώζεται καὶ παρά λησαῖς, ἔφη,
 τί συνειδὸς καὶ πρὸς τοὺς γνωρίμους Φιλάνθρωπον.
 σοῦ τε οὖν Φείδομαι, μὴ πραγμάτων πειραθείης
 τῆς ξένους ἐπιζητούμενος. ἐγὼ δὲ ²⁵⁾ δι' ἐνὸς ἔρ-
 γου δύο τὰ μέγιστα βούλομαι κτήσασθαι, τότε
 πλοῦτον τῆς νεώς, καὶ τὸν γάμον τῆς κόρης, ὧν
 θατέρη πάντως ἐστὶν ἀποτυχεῖν κατὰ γῆν ἐγχει-
 ροῦντα τὴν πρᾶξιν. καὶ ἄλλως ἔδὲ ἀκίνδυνον εἴ τι
 τούτων γένοιτο πλησίον τῆς πόλεως, ἐκ τοῦ παρα-
 χρήμα τῆς τε αἰδησίως καὶ τῆς ἐπιδιώξεως ἐσο-
 μένης. πολλὰ δὲ τῆς συνέσεως αὐτὸν ἐπαινέσας,
 ἐκείνη μὲν ἀπηλλαττόμην, σοὶ δὲ καταμηνύων τὴν

σκει-

25) δι' ἐνὸς ἔργου] Comicus

Sic uno saltu lepide apros cepi duos

prouerbium in eos, quibus expedita non solum
 votis cedunt, verum etiam alia item expetenda suc-
 cedunt, qualia leguntur de Alexandro apud Ar-
 rian. de Eumene apud Plutarch. de aliis passim
 apud historicos.

σκευωραμένην πρὸς τῶν ἀλασόρων ἐπιβρλήν, ἰκετεύω Φροντίδα ποιείσθαι τῷ σαυτὸν τε καὶ τοὺς σεαυτῷ διασώζειν.

XXI. Ἀπήειν κατηφῆς τούτων ἀκούσας, καὶ παντοίας ἔστρεφον παρ' ἑμαυτῷ βουλας, ἕως ἐκ ταυτομάτου μοι πάλιν ἐντυχῶν ὁ ἔμπορος, καὶ περὶ τῶν αὐτῶν διαλεγόμενος, σκέμματός τινος ἐνδόσιμον παρεῖχεν. ἀποκρύπτων γὰρ τῶν παρὰ τῷ Τυρρῆνου μνησθέντων ἅπερ ἐβουλόμην, ἐκεῖνο μόνον τὸ μέρος ἐξέφαινον ὡς ἀρπάσαι τις τῶν ἐγχωρίων διανοεῖται τὴν κόρην, πρὸς ὃν οὐκ ἔστιν ἀξίωμαχος ἀντιτάξασθαι. ἐγὼ δὲ σοι μᾶλλον ἀν, ἔφην, ἐλοίμην αὐτὴν κατεγγυῆσαι διὰ τε τὴν προὔπαρχουσάν γινῶσιν, διὰ τε τὴν περισσίαν καὶ πρὸ πάντων ὅτι τὴν ἡμετέραν οἰκεῖν, εἰ τῷ γάμῳ τύχοις ἔφθης ἐπαγγελλούμενος. ὥστε εἴ σοι πάντως Φίλον, σπουδασέον ἡμῖν τὸν ἐνθένδε ἀπόπλουν, πρὶν τι καὶ πρὸς τὸ ἀκούσιον προληφθῆναι παθόντα. ὑπερήσθη τῶν ἀκῆσας καὶ εὐγε ὦ πάτερ, ἔφη, καὶ ἅμα ἐφίλει προσιῶν τὴν κεφαλὴν. ἐπυνθάνετό τε πότε ἀνάγεσθαι κελεύοιμι καὶ γὰρ εἰ μηδέπω τῆς ὥρας εἶναι τὰ πλοῖμα, ἀλλ' ὑπάρχειν μετασησαμένους εἰς ἕτερον ὄρμον, ἐπιβρλής τε ἐκτός γενέσθαι τῆς ὑπονοσμένης, καὶ τὸ ἀκριβὲς τῷ ἔαρος περιμεῖναι. οὐκοῦν, ἔφην, εἰ δὴ μέλλει τὸ ἐμὸν ἰσχύειν πρόσαγμα, τῆς ἀρχομένης ἀν βουλόμην ἀποπλεῦσαι νυκτός. καὶ ὁ μὲν, οὕτω γενήσεται, εἰπὼν, ἀπεχώρει. ἐγὼ δὲ οἴκαδε ἐλθὼν, πρὸς μὲν τὸν Τυρρῆνον οὐδὲ ἐν, πρὸς δὲ τοὺς παῖδας ἔφραζον, ὡς μεθ' ἐσπέραν βαθεῖαν, αὐθις ἐπιβαίνειν δεήσει τῆς ὀλκάδος. τῶν δὲ τὸ αἰφνίδιον
θαυμα-

θαυμαζόντων, καὶ τὴν αἰτίαν πυνθανομένων,
ὑπερεθέμην εἰσαῦθις ἐρεῖν· νῦν δὲ οὕτω πρᾶχθῆ-
ναι συμφέρειν ἔλεγον.

XXII. Ἐπεὶ δὲ δεῖπνᾶ πρὸς ὀλίγον μεταλαβόν-
τες εἰς ὕπνον ἐτρέπηνεν, ὄναρ μοί ²⁶⁾ τις πρεσβύ-
της ἐφαίνετο, τὰ μὲν ἄλλα κατεσκληκῶς, ἐπι-
γουνίδα δὲ λείψανον τῆς ἐφ' ἡλικίας ἰαχύος ἀνε-
σαλμένου σώματος ὑποφαίνων· κυνῆν μὲν τῆς κέ-
Φαλῆς ἐπικείμενος, ἀγχίνου δὲ ἅμα καὶ ²⁷⁾ πο-
λύτροπον περισκοπούμενος, καὶ οἶον ἐκ πληγῆς τι-
νος

26) τις πρεσβύτης] Ex Homero, Lycophrone desumfit
hanc Vlyxis descriptionem, quibus addit insuper
verba Sophoclis Philost. sic autem ille Odyss. λ.
v. 136.

θάνατος δέ τοι ἐξ ἄλδος αὐτῶ

Ἄβληχρός μάλα τοῖος ἐλεύσεται, ὅς κέ σε πέφυκ

γῆρα ὑπὸ λιπαρῶ ἀρημένον. Ideo ob illud senium
vocatur a Lycophrone κέραξ. διὰ τὸ πολυχρόνιον ἰπ-
quit Tzetz. ad expositionem huius dictionis ὑπερ-
γῆρας, Ὀδυσσεὺς ἐτελεύτησεν ἀναιρεθεὶς ὑπὸ τηλεγόνος
τῷ ἐκ κίρκης αὐτῶ γεννηθέντι υἱῶ πολέμων ὑπὲρ ἑαυτῶ
ποιμνίων· Parthen. ἐρωτικ. cap. 4. καὶ ἔ μετὰ πολλὸν
χρόνον ἢ τὸδε ἀπείρασθαι πρὸς τῆς αὐτὸς αὐτῶ γενεᾶς
τρωθεὶς ἀκάνθη θαλασσίας τρυγῆνος ἐτελεύτησεν. Alia
cum Tiresia Homericō consentiunt, asseruntque
non a filio Telegono nec spina marinae turturis in-
terfectum, sed prae vetustate diem obiisse, quae
singula cum maiori cura et diligentia tractamus
ad Pausan. vide interim hac de re interpretes
Horatii.

27) πολύτροπον] Hanc dextrae inter homines versandi
virtutem refer ad variam Vlyxis navigationem, qua
πολύτρο-

νος μηρὸν σκάζοντα παρέλκων. πλησιάσας δὴ μοι καὶ ²⁸⁾ σεσηρός τι μειδιάσας, ὦ θαυμάσιε ἔφη, σὺ δὲ μόνος ἐν ἔδενός λόγου μέρει τέθεισαι τὰ καθ' ἡμᾶς, ἀλλὰ πάντων ὅσοι δὴ τὴν κεφαλῆνων παρέπλευσαν, οἶκον τε τὸν ἡμέτερον ἐπισκεψαμένων, καὶ δόξαν γνῶναι τὴν ἡμετέραν ἐν σπουδῇ θεμένων, αὐτὸς ἔτως ὀλιγώρως ἔχρηκας, ὡς μὴ δὲ τοῦτο δὴ τὸ κοινὸν προσειπεῖν, ἐκ γειτόνων καὶ ταῦτα οἰκοῦντα. τοι γὰρ τοι τούτων ὑφέξεις οὐκ εἰς μακρὰν τὴν δίκην, καὶ τῶν ὁμοίων ἐμοὶ παθῶν αἰδήσει, θαλάττη τε ἅμα καὶ γῆ πολεμίοις ἐντυγχάνων.

multorum prouidus vrbes

Et mores hominum inspexit

vt loquitur Horat. epist. 2. lib. 1. qui tamen πολλότερον improprie *prouidum* dixit, hoc rectissime Heliod. lib. 2. βίος κἄκείνω πλάνος καὶ ἔμπορος, καὶ πολλὰ μὲν αἱ πόλεις πολλῶν τε ἀνθρώπων ἦδη τε καὶ νῦν εἰς πείραν ἤκυσιν. Habet a Platon. 2. de republ. cui iunge Aristot. 1. 2. ad Nicom. et Plutarch in Alcibiade.

- 28) σεσηρός τι μειδιάσας] Dixisset Apul. Miles. lib. 6. *Sed contortis superciliis subridens amarum, vel vt hoc ipso lib. renidens exitiabile.* qua loquendi formula passim poëtae, oratores passim vtuntur, vt pluribus docui ad illud Petronii. *In tantum risum effusa est, vt timeremus.* quae non exscribo. Hinc risus ille Iouis in minis et ira.

τὸν δὲ χολωσάμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεὺς
 mox stante ira et adaucto minarum incremento
 idem Iuppiter subridet, sed *saeuum* (vt apud Sil. Ital. lib. 1.)

ὣς ἔφατ', ἐκ δ' ἐγέλασσε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.

χάνων. τὴν κόρην δὲ ἦν ἄγεις, παρὰ τῆς ἐμῆς γα-
 μετῆς πρόσσειπε· χαίρειν γὰρ αὐτῇ Φησί, διότι
 πάντων ἐπίπροσθεν ἄγει τὴν σωφροσύνην καὶ τέ-
 λος αὐτῇ δεξιὸν εὐαγγελίζεται. ἀνηλάμην ὑπὸ
 τῆς ὄψεως παλλόμενος. καὶ τῷ Θεαγένεος, ὃ, τι
 πέπονθα ἐρομένου. τάχα ἔφην, ὠψίοθημεν τῆς
 ἀναγωγῆς καὶ τεθορύβημαι ἀφυπνίσας πρὸς τὴν
 ἔννοιαν. ἀλλ' αὐτός τε ἀνίσω, καὶ τὰ ὄντα συ-
 σκευάζου, τὴν Χαρίκλειάν τε ἐγὼ μετελεύσομαι.
 παρῆν ἢ παῖς ἐμοῦ τοῦτο σημήναντος. καὶ ὁ Τυρ-
 ρῆνός αἰδοόμενος διανέστη, καὶ τὸ γινόμενον ἐπυν-
 θάνετο. καὶ γὰρ τὸ μὲν γινόμενον ἔστιν ἔλεγον ἢ σὴ
 συμβολή. διαδραῖνα πειρώμεθα τοὺς ἐπιβουλεύον-
 τας. σὺ δὲ αὐτός τε σώζοιο πρὸς τῶν θεῶν, ἀν-
 δρῶν βέλτιστος περὶ ἡμᾶς γεγενημένος, καὶ τήνδε
 δίδεξ τελευταίαν χάριν· θύε διαπλεύσας εἰς Ἰθά-
 κην ὑπὲρ ἡμῶν Ὀδυσσεῖ, καὶ αἶτει τῆς μήνιδος
 ἀνεῖναι τῆς καθ' ἡμῶν, ἦν ἀγανακτεῖν, ὡς παρ-
 εωραμένος, τῆς δέ μοι τῆς νυκτὸς ἐπιφανείς, ἐξη-
 γόρευσεν. ἐπηγγέλλετο ποιήσειν ἔγω, καὶ ἄχρι τῆς
 νεῶς παρέπεμπεν, ἐπιδάκρυον τὲ πλείστα, καὶ τὸν
 πλῆν ἡμῖν, ἀπήμονά τε γενέσθαι καὶ κατὰ νῆν
 ἐπευχόμενος.

XXII. τί δεῖ μηκύνοντα ἐνοχλεῖν; ἄρτι Φωσφό-
 ρα διαλάμψαντος ἀνηγόμεθα, πολλὰ μὲν τῶν
 ναυτῶν τὴν πρώτην ἐναντιουμένων, τέλος δὲ πρὸς
 τῷ Τυρρίᾳ τῷ ἐμπορίου πειραθέντων, ληστρικὴν τροα-
 γορευθεῖσαν ἔφοδον διαδιδράττειν εἰπόντος. καὶ ὁ
 μὲν ἐλάνθανε τὰ ὄντα ὡς πλάσμα λέγων. ἡμεῖς
 δὲ πνεύμασι βιαίοις χρησάμενοι, ζάλης τε ἀπρο-
 σμάχου, καὶ κλύδωνος ἀφράστου πειραθέντες,
 ἀπολέ-

ἀπολέσθαι τε παρὰ μικρὸν ἐλθόντες, εἰς ἄκραν τι-
 νὰ Κρητικὴν προσωκείλαμεν, τῶν τε πηδαλίων
 θάτερον ἀποβαλόντες, καὶ τῆς κεραίας τὸ πλεῖ-
 στον συντρίψαντες. ἐδόκει οὖν ἐπισκευῆς τε ἕνεκεν
 τῆς ὀλκάδος, καὶ ἡμῶν αὐτῶν ἀναλήψεως, ἡμέ-
 ρας τινὰς ἐπιμεῖναι τῇ νήσῳ. καὶ τούτων ἔτω γενο-
 μένων, ὁ πλοῦς ἡμῖν αὐθις παρηγγέλλετο πρώτην
 ἡμέραν τῆς σεληναίας μετὰ τὴν πρὸς ἥλιον σύνο-
 δον ἐπιλαμπούσης. καὶ ἀναχθέντες ἤδη ζεφύ-
 ρων ἑαρινῶν ἐπηχόντων ἐφερόμεθα, νύκτα τὲ καὶ
 ἡμέραν ἐπὶ τὴν Διθύων γῆν τῆ κυβερνήτη τὴν ὀλ-
 κάδα χειραγωγῶντος. ἔφασκε γὰρ ἐνδέχεσθαι μὲν
 εὐθυβόλως καὶ διαμπὰξ περαιωθῆναι τὸ πέλα-
 γος τοῦ πνεύματος ἐπιτρέποντος. ἐπείγεσθαι δὲ
 λαβέσθαι τινὸς ἠπίερα καὶ ὄρμη· ²⁹⁾ πειρατικὸν εἶ-
 ναι τὸ ἐκ πρύμνης ἀναφαῖνον ἀκάτιον ὑφορώμενος.
 ἐξ οὗ γὰρ, ἔφη, τῆς Κρητικῆς ἤραμεν ἄκρας,
 ἔπετε κατ' ἴχνος, καὶ ἀπαρραλλάκτως μεταθέει
 τὸν ἡμέτερον πλοῦν, ὥσπερ τῆς αὐτῆς ὄρμης ἐξηρη-
 τημένον· ἐφώρασαί τε πολλάκις συμπαραφερό-
 μενον, ἐμῶ τὴν ναῦν ἐξ ἐπίτηδες ἔστιν ὅτε τῆ εὐθείας
 παρατρέποντος.

XXIII. Τούτων εἰ μὲν ἐδήχθησαν εἰρημένων,
 καὶ πρὸς ἄμυναν εὐτρεπίζεσθαι παρήνουν· οἱ δὲ
 ὀλιγώρως εἶχον, ἔθος εἶναι φάσκοντες ἐν τοῖς πε-
 λάγεσιν ἔπεσθαι ταῖς ὑπερογκοῖς ναυσὶ τὰς βρα-
 χυτέρας, ὥσπερ ὑπὸ πλείονος ἐμπειρίας ὀδηγμέ-
 νας.

29) πειρατικὸν ἀκάτιον] Non exscribo ea, quae dixi in
 libro de Nauigiis. vocat postea πειρατικὸν τέλον, vt
 et saepius scholiast. Aristoph.

νας. ἔτι τούτων ἐπὶ θάτερα γυμναζομένων, ἦν μὲν ἤδη τῆς ἡμέρας, ὅτε ἀρότρου βοῦν ἐλευθεροῖ γηπόνος. ὁ δὲ ἄνεμος τῆς ἄγαν Φαράς ὠκλαζε, καὶ κατ' ὀλίγον ἐνδιδούς, ἀπρακτός τε καὶ μαλακός τοῖς ἰσίοις ἐνέπιπτε, καὶ σοβῶν μᾶλλον ἢ προωθῶν τὴν ὀθόνην. τέλος καὶ εἰς γαλήνην ἐξενικήθη, καθάπερ τῷ ἡλίῳ συγκαταδυόμενος, ἢ ἀληθέστερον εἰπεῖν, τοῖς ἐπιδιώκουσιν ὑπηρετούμενος. οἱ γὰρ κατὰ τὴν ἄκατον, ἕως μὲν ἡμῖν ὁ πλοῦς ὑπὴνεμος ἠνύετο, μακρῶ τῆς ὀλκᾶδος, ὡς τὸ εἰκός, ἀπελείποντο, μείζουσι τοῖς ἰσίοις πλέον τὸ πνεῦμα θεχομένης. ἐπειδὴ δὲ τὴν θάλασσαν ἐσόρεσεν ἡ γαλήνη, καὶ τὰς κώπας ἡ χρεῖα παρεκάλει, θᾶτον ἡμῖν ὥστε εἰπεῖν ἐπέστησαν, ἅτε οἴμαμ πρόσκοποι τε πάντες οἱ ἐμπλέοντες, καὶ κοῦφον ἀκάτιον, καὶ πρὸς εἰρεσίαν εὐπειθέστερον ἐλαύνοντες.

XXIV. Ἦδη δὲ πλησιαζόντων, ἀνέκραγέ τις τῶν συμβεβηκότων, ἀπὸ τῆς Ζακυνθίων, τοῦτο ἐκείνο ἀνδρὲς, ἀπολώλαμεν· πειρατικός ὁ Σόλος. Τραχίνου γνωρίζω τὴν ἄκατον. ἐσεῖδθῃ πρὸς τὴν ἀγγελίαν ἡ ὀλκᾶς ἐν τε γαλήνῃ κλύδωνος ἐμπέπλησο, θορύβοις, ὀλολυγμοῖς, διαδρομαῖς καταχιζομένη· τῶν μὲν εἰς τὰ κοῖλα τῆς νεῶς καταδυομένων. τῶν δὲ πρὸς μάχην ἐπὶ τῶν ἰκρίων ἀλλήλοις παρακελευομένων· τῶν δὲ εἰς τὸ σκάφος τὸ ὑπηρετικὸν ἄλλεσθαι καὶ διαδραῖναμ βεβουλομένων· ἕως ἐν τῷ μέλλειν καὶ ἄκοντας αὐτοὺς προλαβῶν ἔστησεν ὁ πόλεμος, τῷ προσυχόντι πρὸς ἄμυναν ὀπλίσας. ἐγὼ δὲ καὶ ἡ Χαρίκλεια τῷ Θεαγένει περιφύντες, ὅλον ἐνθουσιῶντα πρὸς τὴν μάχην καὶ ζέοντα μόλις ἐπέιχομεν. ἢ μὲν ἵνα μὴ δὲ παρὰ τὸν
θάνα-

Θάνατον, ὡς ἔφασκε, χωρίζοιτο· Ξίφει δὲ ἐνὶ καὶ πληγῇ μιᾷ τοῦ πάθους ὁμοίᾳ κοινωνήσειεν· ἐγὼ δὲ ὡς Τραχῖνον εἶναι τὸν ἐπιόντα ἔγνων, συνοῖσον πρὸς τὰ μέλλοντα τί προμηθέμενος· ὅπερ δὴ καὶ συνέβη. πλησιάσαντες γὰρ οἱ λησαί, καὶ ἐγκάρσιοι παρελαύνοντες, ἀποπειρώμενοί τε, εἴ πως ἀναιμωτὶ γένοιτο ἐγκρατεῖς τῆς ὀλκάδος, ἔβαλλον μὲν ἔδέπω· τοῖς δὲ εἰς κύκλον περίπλοις, ἔδαμῃ προβαίνειν ἐπέτρεπον, ἐώκεσάν τε πολιορκούσῃ, καὶ τὴν ναῦν ἐξ ὁμολογίας ἐλεῖν ἐσπουδακόσι. καὶ ὦ δυσδαίμονες, ἔφασαν, τί δὴ ποτε μαίνεσθε, καὶ πρὸς οὕτως ἄμαχον καὶ ὑπερφέρουσαν ἰχθύν, ἐναντίας αἰρόμενοι χεῖρας, πρῶτον ἀναρρίπτεῖτε Θάνατον; ἔτι Φιλανθρωπεύομεθα ὑμᾶς ἐπιτρέπομεν εἰς τὸ ἐφόλκιον εἰσεῖναι, καὶ σώζειν ἑαυτὰς εἰ βούλεσθε. οἱ μὲν ταῦτα προὔτεινον. οἱ δὲ ἐπὶ τῆς ὀλκάδος, ἕως μὲν ἀκίνδυνον μάχην καὶ πόλεμον ἀναιμάκτον ἠγωνίζοντο, θρασεῖς τε ἦσαν, καὶ ἔκ ἂν ἔφασαν ἐκσῆναι.

XXV. Ἐπεὶ δὲ τις τῶν λησῶν ὁ τολμηρότερος ἐναλλόμενος εἰς τὴν ναῦν, καὶ παίων τῷ Ξίφει τοὺς προσυχόντας, Φόνῳ καὶ Θανάτῳ κρίνεσθαι τὸν πόλεμον ἐδίδαξεν, ἐφῆλαντο δὲ καὶ οἱ λοιποὶ πάντες· τότε δὴ μετεμέλλοντο οἱ φοίνικες, καὶ προσπεσόντες, ἀπέχεσθαι σφῶν ἰκέτευον, ἐφῶν τε τὰ προσαχθησόμενα ποιήσιν. οἱ δὲ, καίπερ ἤδη Φονῶντες, αἵματος γὰρ ὄψις, Φρονήματος γίνεται σόμωσις, ἐκ προσάγματος τῷ Τραχίνου, παρ' ἐλπίδα πᾶσαν ἐφείδοντο τῶν ὑποπεσόντων. ἐγένετο δὲ ἄσπρονδος ἐκχειρία. καὶ πόλεμος ἔργοις ὁ χαλεπώτατος, εἰρήνης ὀνόματι νόθῳ παραλυόμενος, συνθήκης βα-

ρυτέρας πλέον ἢ τῆς μάχης ὀριζομένης. σὺν ἐνὶ γὰρ χιτωνίσκῳ τῆς ὀλκᾶδος ἐξίστασθαι προσηγορεύετο, καὶ θάνατος τῷ παραβαίνοντι διηπειλείτο. ἀλλ' ἔστιν, ὡς ἔοικεν, ἀνθρώποις ψυχὴ πάντων προτιμότερον· δι' ἣν καὶ τότε οἱ φοίνικες ἐλπίδος πλούτου τῆς νεῶς ἀποσυλῶμενοι, καθάπερ οὐ σερούμενοι, κερδαίνειν δὲ μέλλοντες, ὅσις πρότερος τὸν ἕτερον φθάσας ἐπιβαίῃ τοῦ σκάφους, ἠπείγοντο, θᾶττον ἐν τῷ βεβαίῳ τῷ περιεῖναι γενέσθαι πᾶς τις ἀμιλλώμενος.

XXVI. Ἐπεὶ δὲ καὶ ἡμεῖς τῷ δόγματι πειθόμενοι παρήειμεν, ὁ Τραχῖνος τῆς Χαρικλείας ἐπιλαβόμενος, ἔδεν, ἔφη, πρὸς σε ὅδε ὁ πόλεμος, ὃ φιλιτάτη, ἀλλὰ διὰ σε γεγένηται· καὶ σοι πάλαι καὶ ἐξ οὗ γε ἀπολελοίπατε τὴν Ζακυνθίων, ἔπομα, τοσοῦτον ἔνεκα σοῦ καὶ πέλαγος καὶ κίνδυνον ἀναδεξάμενος. ὥστε θάρσει, καὶ ἴσθι δέσποινα σὺν ἡμῖν τῶν δὲ ἀπάντων ἔσομένη. ταῦτα ἐκεῖνος μὲν ἔλεγεν. ἡ δὲ (ἔστι γὰρ τι χρῆμα σοφώτατον, καιρὸν διαθέσθαι δραστήριος) ἀμα δέ τι καὶ τῆς ἐμῆς ὑποθήκης ἀνύσσα, τὸ κατηφές τῶν περιεσηκότων τοῦ βλέμματος ἀποσκευασαμένη, καὶ πρὸς τὸ ἐπαγωγότερον ἐκβιασαμένη· ἀλλὰ θεοῖς μὲν, ἔφη, χάρις τοῖς τὰ Φιλανθρωπότερα περὶ ἡμῶν ἐπὶ νῦν τὸν σὸν ἄγασιν. εἰ δὲ βῆλει με τῷ ὄντι θαρῆσαν καὶ ἔχειν καὶ μένειν, πρῶτην [ἔφη] δίδου ταύτην αἰδοῦσιν τῆς σῆς εὐνοίας· ἀδελφόν τουτονὶ τὸν ἐμὸν καὶ πατέρα περισώζε, μὴ δὲ ἐπίτρεπε τὴν ναῦν ἀπολιπεῖν. ὡς οὐκ ἔστιν ³⁰⁾ ὅπως βιώσομαι τούτων
χωρι-

30) ὅπως βιώσομαι.] Videndus omnino libr. 10. quo loci eadem, sed fusius.

χαριζομένων. καὶ ἅμα λέγουσα, τοῖς γόνασι προσ-
 έπιπτε, καὶ εἶχετο έπιπλείστον ικετεύουσα, τοῦ
 τραχίνου ταῖς περιπλοκαῖς έντρουφώντος, καὶ τήν
 υπόχεσιν έπιτήδες παρέλκοντος. ὡς δὲ υπό τε τῶν
 θακρύων πρὸς οἶκτον ἤγετο, καὶ πρὸς τῶν βλεμ-
 μάτων πρὸς τὸ υπήκοον έδουλότο, τήν κόρην ἀνα-
 σήσας, τὸν μὲν ἀδελφόν, εἶφη, δωρεῶμαι σοι καὶ
 μάλα χαίρων. ὁρῶ γάρ νεανίσκον ἀνδρείας ἀνά-
 μεσον, καὶ βίω τῷ ἡμετέρῳ συντελεῖν έπιτήδειον.
 ὁδε δὲ ὁ πρεσβύτης, ἄχθος μὲν τῆν ἄλλος, εἰς δὲ
 χάριν μόνην τήν σὴν παρέσω.

XXVII. Τῶν καὶ λεγομένων καὶ γινόμενων, ὁ
 μὲν ἥλιος ἀκριβῶς εἰς δυσμὰς περιελθὼν, τὸ μετ-
 αίχμιον ἡμέρας καὶ νυκτὸς σκιοφως ἀπετέλεσεν.
 ἡ θάλασσα δὲ αἰφνίδιον έτραχύνετο. τάχα μὲν
 τροπὴν ἐκ τοῦ καιροῦ λαβοῦσα, τάχα δὲ που καὶ
 τύχης τινὸς βουλήματι μεταβληθεῖσα· καὶ βόμβος
 ἀνέμου κατιόντος ἠκούετο. καὶ ὅσον ἔπω πνεῦμα
 λαβρόν τε καὶ βίαιον αὐτόθεν έμπεσον, ἀπροσδο-
 κήτως θορύβου τοὺς λησὰς ένεπεπλήκει, τήν μὲν
 ἑδίαν ἄκατον ἀπολιπόντας, κατὰ δὲ τήν ὀλκάδα
 πρὸς τῇ διασπαγῇ τῆ Φόρτου καταληφθέντας,
 ὅπη τε χηρῶνται τῷ μεγέθει τῆς νεῆς ἀπείρως
 ἔχοντας. τοὶ γάρ τοι πᾶν μὲν ναυτιλίας μέρος
 υπό τῆ προσυχόντος έχεδιάζετο. τέχνην δὲ ἄλλος
 ἄλλην αὐτοδίδακτος έθρασύνετο· τῶν μὲν τὰ ἰσία
 τεταραγμένως ἀνιμώντων, τῶν δὲ τοὺς κάλως
 ἀπείρως κατανεμόντων· καὶ ὁ μὲν τις τήν πρῶραν
 ἀδοκίμαστος έκληροῦτο, ὁ δὲ τήν πρῦμναν εἶχε καὶ
 τοὺς αὐχένιας. οὐχ ἥμισυ γοῦν ἡμᾶς εἰς τὸν ἔχα-
 ταν τῶν κινδύνων ένέβαλεν, οὐ τὸ βίαιον τοῦ κλύ-

δῶνος (οὐπω γὰρ ὀλοχερῶς ἐτετάρακτο) ἀλλὰ τὸ
 ἄτεχνον τοῦ κυβερνῶντος, ἀντιχόντος μὲν ἐφ' ὅσον
 ἡμερινοῦ Φωτὸς ἀπαύγασμα περιέλαμπεν, ἀπει-
 πόντος δὲ τοῦ σκότους ἐκνικήσαντος. ἤδη δὲ βα-
 πτιζομένων, καὶ καταδύναμι μικρὸν ἀπολιπόντων,
 ἐπεχείρουν τὴν πρώτην ἐνιοι τῶν ληστῶν εἰς τὴν ἰδίαν
 αὐτῶν μετεισβαίνειν ἄκατον, ἔπειτα ἐπέϊχον, ὑπὸ
 δὲ τῷ κλύδωνος ἐκκρουόμενοι καὶ τῷ Τραχίνου
 πείθοντος, ὡς μυρίοις σκάφεσιν εἰπορωτέροις ἐξέ-
 στα γενέσθαι τὴν ὀλκάδα καὶ τὸν ἐνόντα πλοῦτον
 διασώζουσι. καὶ τέλος καὶ τὸ καλώδιον ἐξ οὗ τῆς
 νεῶς ἤρτητο διέκοψεν, ἄλλον χειμῶνα τῷτον ἐφέλ-
 κεσθαι σφᾶς διατεινόμενος, καὶ ἅμα καὶ τῷ μέλ-
 λοντος ἀσφαλοῦς προνοεῖν ὑφηγούμενος. εἶναι γὰρ
 ὑποπτον ἀμφοτέραις προσπλευσά ποι ταῖς ναυ-
 σί, τῶν ἐμπλευσάντων θάτερα πάντως ἐπιζητη-
 θεσομένων. ἐδόκει τε εἶναι πιθανός, καὶ δυοῖν δι-
 ἐνός τὸ παρὸν εὐδοκιμεῖν. βραχείας ῥασιῶν αἰδο-
 μένων ἐξ οὗ τὴν ἄκατον ἐχώρισεν, οὐ μὴν παντά-
 πασι τῶν δεινῶν ἀπαλλαγέντων, ἀλλὰ τρικυ-
 μίαις τὲ ἐπαλλήλοις ἐλαυνομένων, καὶ πολλὰ τῆς
 νεῶς ἀποβαλόντων, καὶ κινδύνου πᾶν εἶδος ὑφιστα-
 μένων, ἕως ἐκείνης τε τῆς νυκτὸς μόλις διαδραμού-
 σης, καὶ πρὸς τῆς ἐχομένης ἡμέρας περὶ δειλὴν
 ἀκτῆν τινα κατὰ τὸ σόμιον τῷ Νείλῳ τὸ Ἡρακλεω-
 τικὸν προσωκείλαμεν, καὶ γῆς Αἰγυπτίας ἀβου-
 λήτως οἱ δυσδαίμονες ἐπιβαίνομεν, οἱ μὲν ἄλλοι
 χαίροντες, ἡμεῖς δὲ ἀνιώμενοι, καὶ πολλὰ σωτη-
 ρίας τὴν θάλατταν ὀνειδίζοντες, ὡς ἀνυβρίστου θά-
 νάτῃ φθονήσασαν, καὶ φοβερωτέρα γῆ, καὶ
 προσδοκία παραδοῦσαν, ἀθέστοις βουλήμασι
 ληστῶν ἐκκειμένους. οἷα γὰρ καὶ ἐπεχείρουν, οὐπω
 χεδόν

χεδὸν τῆς γῆς ἐπιβεβηκότες οἱ ἀλιτήριοι, χαριστήρια δῆθεν Ποσειδῶνι θύειν βούλεσθαι φήσαντες, οἶνον μὲν Τύριον, καὶ ἄλλα ἅττα τῆς νεῶς ἐξεκόμιζον. βοσκήματα δὲ ἐκ τῶν πέριξ χωρίων τοὺς ὠνησομένους ἀπέπελλον, ἀργυρίον τε ὅσον πλείστον ἐγχειρίσαντες, καὶ τίμημα τὸ πρῶτον αἰτῶμενον δίδοναι κελεύσαντες.

XXVIII. Ὡς δὲ ἐκεῖνοι τε τάχις παρῆσαν, ὄλην προβάτων καὶ συῶν ἀγέλην ἐλαύνοντες, οἳ τε κατὰ χώραν μείναντες ὑποδεξάμενοι, πυρᾶν τε ἐξῆπτον, καὶ τὰ θύματα δείραντες, εὐτρέπιζον τὴν εὐωχίαν. ὁ Τραχῖνος ἰδία με καὶ τῶν ἄλλων εἰς ἀνήκοον παραλαβὼν, ᾧ πάτερ, ἔφη, θυγατέρα τὴν σὴν ἐμαυτῷ γαμετὴν ἐμνησευσάμην, καὶ τοὺς γάμους, ὡς ὄρας, ἐσίαν μέλλω τήμερον, ἑορτῶν τὴν ἡδίστην θυσία τῆ τῶν θεῶν ἐπισυναπτῶν. ὅπως οὖν μὴ αὐτός τε ἀνήκοος συγνότερον συμποσιάζοις, ἢ τε παῖς διὰ σοῦ μαθοῦσα δέξεται χαίρουσα τὸ ἐσόμενον, ἐδικαίωσα προειπεῖν σοι τὴν ἐμαυτοῦ γνώμην, ἢ βεβαιωθῆναι παρὰ σοῦ ταύτην βεβλόμενος· ἔχω γάρ μοι κατεγγυῶσαν τὸ βούλημα τὴν ἐξουσίαν. ἀλλ' αἴσιον ἄλλως καὶ εὐπρεπὲς δοκιμάζων. εὐπειθετέρα νῦν τρεπῆσθαι τὴν νύμφην, διὰ τῆς φύντος προμαθοῦσαν τὸν γάμον. ἐπῆνουν τὰ εἰρημένα, καὶ χάρειν ἐνεδεικνύμην, τοῖς τε θεοῖς χάριν ὁμολογεῖν ἥτις μεγίστη, τοῖς ἀνδρα τὸν δεσποτεύοντα τῆς θυγατρὸς ἀποφύνασιν.

XXIX. Ἀποχωρήσας τὸ μικρὸν, καὶ τινα τῶν πρακτέων ἐννοίαν ἐπ' ἐμαυτῆς φροντίσας, ἐπανελθὼν ἰκέτευον σεμνότερον τελεσθῆναι τὰ δρώμενα,

καὶ Θάλαμον ἀποφῆναι τῇ κόρῃ τὴν ὀλκάδα, ἐπεισιέναι δὲ μηδένα, μὴ δὲ ὀχλεῖν κελεύσαντα, ὡς ἂν καὶ κόσμου τῷ νυμφικοῦ καὶ τῆς ἄλλης [ἐπιμελείας καὶ] εὐπρεπείας ἐπιμεληθῆναι κατὰ καιρὸν ἐγγένοιτο, καὶ γὰρ ἂν εἴη πάντων ἀτοπώτατον, τὴν εὐγενεῖα καὶ πλῆτῳ κομῶσαν, καὶ, τὸ μέγιστον, Τραχίνου γαμετὴν ἐσομένην, μὴ δὲ ἀφ' ὧν ἕξεσιν ἀβρύνεσθαι. εἰ καὶ τὰ λαμπρότερα τῆς γαμηλίου πομπῆς ὁ καιρὸς ἡμᾶς καὶ ὁ τόπος ἀφῆρηται. διεχεῖτο πρὸς ταῦτα ὁ Τραχῖνος, καὶ χαίρων οὕτω προσάξειν ἐπηγγέλλετο. καὶ προσέταξεν αὐτίκα πάντα κομισαμένης ἂν χρῆζοιεν, τοῦ λοιποῦ τῇ νηὶ μὴ πλησιάζειν. καὶ οἱ μὲν τὰ ἐντεταλμένα ἐπραττον· ἕξεφόρουν τραπέζας, κρατῆρας, τάπητας, ³¹⁾ παραπετάσματα, Σιδωνίων ἔργα χειρῶν καὶ Τυρίων, τ' ἄλλα οἷς δεῖπνον ὑπηρετεῖται πάντα ἀφειδῶς καὶ ἐπὶ τῶν ὤμων ἀκοσμως ἐξέτιθεντο πλοῦτον, ὃν πολλοὶ πόνοι καὶ φειδωλοὶ συνήθροισαν, ἀσώτῳ συμποσίῳ τῆς τύχης ἐνυβρίσαι παραδόσης. ἐγὼ δὲ τὸν Θεαγένην παραλαβὼν, καὶ παρὰ τὴν Χαρίκλειαν ἐλθὼν, εὐρῶν τε δεδακρυμένην, ᾧ θυγατερὲς ἔφην, εἰωθότα μὲν σοὶ καὶ ἔξένα. θρηνεῖς δ' οὖν ὅμως, ἂ καὶ πρότερον, ἢ τι καινότερον; ἢ δὲ πάντα μὲν ἔφη πρὸ πάντων δὲ τὰ προσδοκώμενα καὶ τὴν ἐμοὶ Τραχίνου πολεμίαν εὐνοίαν, ἣν εἰκὸς ἐκείνῳ τὸν καιρὸν ἐπιτεῖναι. Φιλεῖ γὰρ εὐημερία παράλογος, ὕβρεως ἔργα

31) παραπετάσματα] De Sidoniis illis et Tyriis operibus copiose scholiast. Comici ad Ranas. de aulacis Babyloniciis, conchyliatis, cochleatis, belluatis, tapetibus, textis, videndae sunt lectiones nostrae.

ἔργα προκαλεῖσθαι. Τραχῖνος μὲν οὖν καὶ ὁ Τρα-
χίνης συνητὸς ἔρως οἰμώζεται, θανάτου μοι προ-
λήψει περιγραφησόμενος. ἐμὲ δὲ ἤτε σὴ ἔννοια καὶ
ἢ Θεαγένους, εἰ πρὸ τῆς τέλους χωρισθήσομαι, πρὸς
θρήνης κατήγαγε. τὰ ὄντα ἔφη εἰκάσεις. ὁ γὰρ
Τραχῖνος εἰς γάμον τὸν αὐτοῦ τε καὶ σὸν ἀπὸ τῆς
θυσίας μεταποιεῖ τὴν εὐωχίαν ἐμοί τε, ὡς πατρὶ,
τὴν βελὴν ἐξηγόρευσεν, εἰδοῦτι μὲν αὐτῆ καὶ πά-
λαι τὴν ἐπὶ σοι μανιώδη κίνησιν, ἐξ ὧν ὁ Τυρρῆ-
νός μοι κατὰ τὴν Ζακυνθίων διείλεκτο σιωπῶντι
δὲ πρὸς ὑμᾶς, ὡς ἂν τοῖς μέλλουσιν ἀλγεινοῖς μὴ
προκάμνοιτε τὰς γνώμας, ἐνδεχόμενον καὶ δια-
δραῖναι τὴν ἐπιβουλήν. ἐπεὶ δὲ, ὦ παῖδες, πρὸς
τοῦτο μὲν ὁ δαίμων ἀντέπραξεν, ἐν αὐτοῖς δὲ τοῖς
δεινοῖς ἐμβεβήκαμεν, φέρε τι γενναῖον καὶ ἀπό-
τομον ἐγχειρήσαντες, ὁμόσε τῇ ἀκμῇ τῆς κινδύνου
χωρήσωμεν, ἢ τὸ εἶναι γενναίως καὶ ἐλευθέρως κατ-
ορθώσαντες, ἢ τὸ ³²⁾ τεθναῖναι σωφρονῶς καὶ ἀν-
δρείως κερδήσαντες.

xxx. ὧς δὲ ποιήσῃν ὅ, τι ἂν κελεύω καθυπέ-
χοντο, ὑποθέμενος τὸ πρακτέον, ἐκεῖνης μὲν ἀπο-
λείπω διασκευαζομένης. ἐπὶ δὲ τὸν δευτερεύοντα
Τραχίνης λησὴν, ἐκαλεῖτο δὲ οἶμα Πέλωρος, ἀφι-
κόμενος, ἔχειν τι φράζειν αὐτῷ κερδαλεώτερον ἔλε-
γον. ἐκεῖνου δὲ ἐτοίμως ὑπακῶσαντος, καὶ οὐ μη-
δεὶς ἀκροάσεται παραγαγόντος, ἀκούοις ἂν ἔφη ὦ
τέκνον ἐπιτετμημένως. τὸ γὰρ γενὸν τῆς καιρῶ πα-
λυλο-

U 5

32) τεθναῖναι σωφρονῶς] Haec patent ubique, vt in epistol.
Platonis, et praecipue lib. 8. Plaut. Capt. sc. 10.

Qui per virtutem perbitat, per non interit.
sic lego.

λυλογίαν ἔκ ἐπιδέχεται. ἔρα σὺ θυγάτηρ ἢ ἐμή·
καὶ θαυμαστὸν ἔδεν· ἠττήθη τῷ βελτίονος. ὑφο-
ρᾶται δὲ τὸν λήσαρχον, ὡς εἰς γάμον παρασκευά-
ζοντα τὸ συμπόσιον· καὶ γὰρ τι καὶ τοιοῦτο ἐνε-
φηνεν, εὐπρεπέστερον αὐτὴν κοσμηθῆναι προσάξας.
ὄρα δὴ πῶς ἀν' τῷτο διακρέσαιο, καὶ σαυτῷ μάλ-
λον τὴν παῖδα περιποιήσαιο. φησὶ γὰρ ἀποθανεῖ-
σθαι πρότερον ἢ Τραχίνῳ γαμηθῆσεσθαι. καὶ ὅς,
θάρσει ἔφη· πάλαι γὰρ τοι καὶ αὐτὸς τῇ κόρῃ
προσπεπονθῶς, ἐφοδίου λαβέσθαι τινὸς ἠύχόμην,
ὥστε ἢ παραχωρήσει μοι Τραχίνος ἐκὼν εἰς τὰ
πρωτεῖα τῆς νύμφης, ἢ χρεωσοῦμαι προεμβάτης
τῆς ὀλκάδος γεγωνῶς, ἢ πικρογάμος ἔσαι πρὸς
τῆς δὲ τῆς δεξιάς ἢ προσήκει παθῶν. ἐπέτρεχον
τούτων ἀκούσας ὡς μή τινα ἐγγενέσθαι ὑπόνοιαν.
καὶ τοὺς παῖδας ἠκὼν ἐθαύρηνον, ὁδῶ βαδίζειν
τὴν σκέψιν εὐαγγελιζόμενος.

xxxι. ἔδειπνοῦμεν ὀλίγον ὕπερον. καὶ ὅτε δια-
βεβεργυμένους ἤδη καὶ πρὸς τὸ ὑβριστικώτερον πα-
ραφερομένους ἠδύομην, ἠρέμα πρὸς τὸν Πέλωρον
(ἐκείμην δὲ αὐτοῦ πλησίον ἐπιτηδεύσας) εἶδες ἔφην
ὅπως ἢ κόρη κεκόσμηται; τῷ δὲ οὐδαμῶς εἰπόντος
καὶ μὴν ἔξεσιν, εἶπον, [ἰδεῖν αὐτήν,] εἰ λάθρα παρ-
έλθοις εἰς τὴν ναῦν. οἶδα γὰρ ὡς καὶ τῷτο διε-
κώλυσεν ὁ Τραχίνος. αὐτὴν τὴν ἄρτεμιν ὄφει προ-
καθημένην. ἀλλ' ὅπως τὸ παρὸν θεάσῃ σωφρόνως,
μὴ σαυτῷ τε κακείνη θάνατον προξενήσης. ὁ δὲ
μηδὲν μελήσας, ὡς τινος τῶν ἀναγκαίων ἐπείγον-
τος, ἀνίσταται, καὶ λαθὼν εἰστρέχει τὸ εἰς τὴν ὀλ-
κάδα. καὶ ἰδὼν τὴν Χαρίκλειαν δάφνης τε φέρου-
σαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σέφανον, καὶ χρυσοῦφει
50λῆ

εὐλοῖα καταυγάζουσαν, (τὴν γὰρ ἐκ Δελφῶν ἱερὰν
 ἐδοῖτα ἠμφίεσο, ὡς ἢ νικητήριον ἢ ἐντάφιον ἐσομέ-
 νην) καὶ τ' ἄλλα περὶ αὐτὴν Φαιδρευόμενα, καὶ
 χῆμα πασάδος ἀπομιμούμενα, διακαίεται (ὡς
 εἶκος) τῇ θεᾷ, πόθου τε ὁμοῦ καὶ ζήλου προσπε-
 σόντων. καὶ δῆλος ἦν αὐτόθεν ἐπανήκων ἀπὸ τοῦ
 βλέμματος ἐμμανές τι διανοούμενος. ἔγω γὰρ χε-
 δὸν τι κατακλινεῖς, ἐγὼ δὲ, ἔφη, τὸ γέρας τὰ
 προεμβατήριον, τίνος ἔνεκεν οὐχὶ κομίζομαι; ὅτι,
 ἔφη Τραχῖνος, ἔκ ἤτησας. ἀλλ' οὐδὲ νέμησις ἔδε-
 πω πρῶτέθῃ τῶν εἰλημμένων. καὶ ὅς, ἔκοῦν αἰτῶ
 τὴν κόρην τὴν αἰχμάλωτον. τῆ Τραχίνου δὲ, παρ'
 αὐτὴν, ὃ βούλει, λάμβανε, εἰπόντος, ὁ Πέλωρος
 ὑπολαβὼν, καταλύεις οὖν τὸν νόμον τὸν ληστρῆικόν,
 ὅς τῶ πρῶτῳ ἐπιβάντι νηὸς πολεμίας, καὶ τὸν ὑπὲρ
 πάντων ἀγῶνα προκινδυνεύσαντι, τὴν κατὰ βού-
 λησιν ἐκλογὴν ἀπένειμεν. ἔ τούτων, εἶπεν ὁ Τρα-
 χῖνος, ὦ βέλτιτε, καταλύω, ἀλλ' ἐτέρῳ νόμῳ δι-
 χυρίζομαι, τοὺς ὑπηκόους εἴκειν τοῖς ἀρχουσι κε-
 λεύοντι. πέπονθα δὴ τι πρὸς τὴν κόρην, καὶ γα-
 μετὴν ἐμαυτῶ λαμβάνων προτιμηθῆναι δικαίῳ.
 σὺ δὲ εἰ μὴ τὸ κελευόμενον πράττεις, οὐκ εἰς μα-
 κρὰν οἰμῶξην, τῶδε τῶ κρατῆρι βαλλόμενος. ὁ δὲ
 Πέλωρος ἀπιδὼν εἰς τοὺς παρόντας, ὁρᾷτε ἔφη
 τὰ πῆχαιρα τῶν πόνων; οὕτω καὶ ὑμῶν ἕκαστος τῆ
 γέρας ποτὲ σεσηθήσεται, καὶ τυραννικοῦ τούτου
 νόμου πειραθήσεται. τί ἦν ἰδεῖν τὸ ἐντεῦθεν ὦ Ναύ-
 σικλες; θαλάττη προσείκασας ἂν τοὺς ἄνδρας
 αἰφνιδίῳ σπιλάδι κατασεισθέντας, οὕτως ἄλογός
 τις ὄρημ' πρὸς ἄφρασον αὐτοὺς ἤγειρε τάραχον,
 ἄτε οἴνω καὶ θυμῶ κατόχους γεγεννημένους.

XXXII. Οἱ μὲν γὰρ ὡς τῆτον, οἷδ' ὡς ἐκεῖνου ἀποκλίναντες· οἱ μὲν αἰδέϊσθαι τὸν ἄρχοντα, οἱ δὲ μὴ καταλύεσθαι τὸν νόμον ἐθορύβειν. καὶ τέλος ὁ μὲν Τραχῖνος ἐπαντείνεται, ὡς τῷ κρατῆρι πατάξων τὸν Πέλωρον. ὁ δὲ, προπαρεσκευάστο γὰρ, ἐγχειρίδιω φθάσει διελαύνων τὸν μαζόν. καὶ ὁ μὲν ἐκεῖτο καιρία βεβλημένος· τοῖς λοιποῖς δὲ ἄσπονδος ἐκτάτετο πόλεμος· ³³⁾ ἔπαιόν τε συμπεσόντες ἀλλήλους ἀφειδῶς· οἱ μὲν ὡς ἐπαμύναντες τῷ

33) ἔπαιόν τε συμπεσόντες] Frequens in computationibus solet excitari contentio, quae Bacchum ad arma vocat, qualis describitur apud Lycophr.

ἐν τε δαιτὶ καὶ θαλυσίαις
 Λοιβαῖσι μείλισσασιν ἀτεργῆ Κραῖγον
 Θῆσει βαρῦν κολῶν ἐν λεσχαῖς μέσον
 καὶ πρῶτα μὲν μύθοισιν ἀλλήλους ὀδᾶξ
 βρύξασι κηκασμοῖσιν ὠκρῶμένοι
 Αὔθεις δ' ἐναιχμάσασιν.

Eadem pugna apud Homer. Odyss. κ. quem imitatus est Quintil. declam. 372. exposuimus autem lib. 1. illud κρατῆρι βαλλόμενος, cui notae iungi potest Homer. Odyss. χ. Plutarch. Alex. ἐπὶ τῷ παροξυνθεῖς δ' Ἀλέξανδρος καὶ εἰπὼν, ἡμεῖς δέ σοι, κακῆ κεφαλῇ, νόθοι δοκῶμεν, ἐβαλε σκύφαν ἐπ' αὐτὸν. Plaut. Pers. Act. 5. sc. 2.

At tibi ego hoc continuo cyatho oculum excitationem tuam.

Ovid. transformator. lib. 12.

*Forte fuit iuxta signis extantibus asper
 Antiquus crater, quam vastum vastior ipse
 Sustulit Aegides, aduersaque misit in ora.*

Lucian. Icarom.

τῷ ἄρχοντι, οἱ δὲ ὡς τοῦ Πελώρου σὺν τῷ δικαίῳ
 προασπίζοντες. καὶ ἦν οἰμωγὴ μία, ξύλοις, λί-
 θοῖς, κρατῆρσι, [δαλοῖς] τραπέζαις, βαλλόντων
 καὶ βαλλομένων. ἐγὼ δὲ ὡς πορρωτάτῳ χωρίσας
 ἑμαυτὸν, ἐπὶ τινος λόφου θεῖαν ἀκίνδυνον ἑμαυτῷ
 κατένεμον. οὐ μὴν οὐδὲ Θεαγένης ἀπόλεμος ἦν,
 ἔδδ' ἢ Χαρίκλεια. τὰ γὰρ συγκείμενα πράττοντες,
 ὁ μὲν Ξιφῆρης θατέρῳ τὰ πρῶτα μέρει συνεμά-
 χει, παντάπασιν εὐθουσιῶντι προσεοικώς. ἡ δὲ,
 ὡς συνεχέζωγόντα τὸν πόλεμον εἶδεν, ἀπὸ τῆς νεῶς
 ἐτόξευεν εὐσκοπὰ τε, καὶ μόνον τῶ Θεαγένους Φει-
 δόμενα. καὶ ἔβαλλεν οὐ καθ' ἓν τῆς μάχης μέρος,
 ἀλλ' ὄντινα πρῶτον ἴδοι, τῶτον ἀνήλισκεν· αὐτὴ
 μὲν οὐχ ὀρωμένη, ἀλλὰ ῥαδίως πρὸς τὴν πυρ-
 καϊάν τοὺς ἐναντίους κατοπτεύουσα. τῶν δὲ ἀγνοούν-
 των τὸ κακόν, καὶ δαιμονίως εἶναι τὰς πληγὰς ἐνίων
 ὑπονοούντων, ἕως τῶν ἄλλων πεσόντων, μόνος ὁ Θεα-
 γένης ὑπελείφθη τῷ Πελώρῳ μονομαχῶν, ἀνδρὶ τὰ
 πάντα γενναίῳ, καὶ ²⁴⁾ φόνοις ἐγγεγυμνασμένῳ
 παμπόλλοις, ἔδδεν οὔτε τῆς Χαρικλείου τοξείας
 ἐπαμύνειν ἔτι δυναμένης, ὠδινύσης μὲν εἰς τὴν βοή-
 θειαν, δεδοικυίας δὲ τὴν ἀποτυχίαν αὐτοχέδιον·
 καὶ ἐν χερσὶ τῆς μάχης αὐτοῖς ὠθουμένης. οὐ μὴν
 εἰς τέλος γε ἀντέσχευεν ὁ Πέλωρος. ὡς γὰρ ἀπορῆσα
 πρὸς τὴν ἐνεργον συμμαχίαν ἢ Χαρίκλεια, λόγον
 ἐπίκρητον τῷ Θεαγένει διετόξευσεν, ἀνδρίζου Φίλ-
 τατε, ἐμβοήσασα· ἐνταῦθα ἤδη μακρῶ τὸν Πέ-
 λωρον ὑπερεῖχεν ὁ Θεαγένης, ὡσπερ ἰχθὺν αὐτῷ καὶ
 θάρσος

34) φόνοις ἐγγεγυμνασμένῳ] Idem Lucian. Dial. Meretr.
 vbi prorsus similia; eadem Tlepolemus Apuleii
 Miles. lib. 4. ἀνδρίζεσθαι *andruare*, quod proxime
 sequitur expositum ad Petron.

Θάρσος τῆς Φονῆς διακονούσης, καὶ ὅτι τῆς μάχης περιέσι τὸ ἔπαθλον μνηύσης. ἐγείρας γὰρ τὸ Φρόνημα, πολλοῖς ἤδη τοῖς τραύμασι πεπιεσμένον, ἐφήλατό τε τῷ Πελώρῳ, καὶ τῇ κεφαλῇ τὸ ἐγχειρίδιον ἐπίβαλὼν, τῆς μὲν ἀπέτυχεν, ἐκείνῳ μικρὸν ἀποκλίναντος· ἄκρον δὲ τὸν ὦμον παραξέσας, τὴν χεῖρα κατὰ τὴν συμβολὴν τῆ ἀγκῶνος ἀπέκοπτε. καὶ τούτου δὲ ὁ μὲν ἐτρέπη πρὸς Φυγὴν ὁ δὲ ἐδίωκε.

XXKIII. Καὶ τὰ μὲν ἄλλα τῶν μετὰ ταῦτα οὐκ ἔχω λέγειν, πλὴν ὅτι γε ἐμὲ μὲν ἔλαθεν ἐπαυελθὼν, ἐγκαταμείναντα τῷ λόφῳ, καὶ ἐθάρσυσαντα τῆς νυκτὸς ἐπιμίξαι χωρίῳ πολεμουμένῳ τὴν Χαρκλείαν δὲ οὐδαμῶς. ἀλλ' εἶδον ἡμέρας γενομένης, τὸν μὲν ἴσα καὶ νεκρῷ προκείμενον, τὴν δὲ προσκαθημένην καὶ θρηνοῦσαν, καὶ βούλεσθαι μὲν ἐπισφάττειν ἑαυτὴν ἐνδεικνυμένην, ὑπὸ δὲ ὀλίγης ἐλπίδος τοῦ τάχα ἂν καὶ περιγενέσθαι τὸν νεανίσκον, ἐπεχομένην. οὐδὲ ἔφθην ὁ δυσδαίμων εἰπεῖν τε καὶ μαθεῖν οὐδὲ ἐπικουφίσαι παραμυθία τὴν συμφορὰν, οὐδὲ τὰ ἐνδεχόμενα ἐπιμελεθῆναι, τὰ ἐκ θαλάττης κακὰ, τῶν ἐκ γῆς ἀδιαστάτως διαδεξαμένων. ἄρτι γὰρ ἐμοῦ καὶ ὅτε ἡμέραν εἶδον, τὸν λόφον κατιόντος, ληστρικῶν Ἀγυπτίων· πλῆθος ἐκ τοῦ ὑπερτείνοντος ὄρους, ὡς εἴωκει, κατέτρεχεν. εἶχέ τε ἤδη τοὺς νέους, καὶ ἀπῆγε μικρὸν ὑπερον, ὅσα φέρειν ἠδύνατο τῆς νεῶς ἐπικομιζόμενον. ἐγὼ δὲ τὴν ἄλλως πόρρωθεν ἐπιόμην ὀδυρόμενος τὰς ἑμαυτοῦ τὲ κακείνων τύχας, οὔτε δὲ ἐπαμύνειν ἔχων, οὔτε ἐπιμίγνυσθαι δοκιμάζων, εἰς ἐπικουρίας ἐλπίδα ἑμαυτὸν τιμιευόμε-

νος. οὐ μὴν ἐπήρεσά γε πόθεν, ἀπολειφθεῖς μὲν τότε, τῷ γῆρας ἐμποδίταντος ἐν τοῖς ὀρθίοις μέρεσι συνεκδραμεῖν τοῖς Αἰγυπτίοις, ἐπὶ δὲ τοῦ παρόντος εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τέως τῆς θυγατρὸς, θεῶν μὲν εὐμενεῖα, σῆ δὲ ὦ Ναυσικλῆς εὐνοία χρησάμενος, αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἐρανισάμενος, θρήνων δὲ μόνων τῶν ἐπ' αὐτοῖς καὶ ὄδυρμῶν ἀφθόνων χαριζόμενος. ἐπὶ τούτοις ἐδάκρυε μὲν αὐτὸς ἐδάκρυον δὲ οἱ παρόντες· καὶ εἰς θρήνον ἠδονῆ τινὶ σύγκρατον μετεβέβλητο τὸ συμπόσιον· ³⁵⁾ ἐπίφορον γὰρ τι πρὸς δάκρυον οἶνος· ἕως ὃ Ναυσικλῆς ἐπιθαρρύνων τὸν Καλάσιριν, ὦ πάτερ, ἔφη, σὺ δὲ εἰς τὸ ἐξῆς γούν εὐθυμος εἶναι. τὴν μὲν θυγατέρα ἤδη τῆδε κεκομισμένος· τὸν παῖδα δὲ ἰδεῖν ὑπὸ τῆς νυκτὸς μόνης εἰργόμενος. εἰς ἕω γὰρ ἀφιξόμεθα πρὸς τὸν Μιτράνην, καὶ πάντα τρόπον λυσαδαί σοι τὸν ἄριστον Θεαγένην πειρασόμεθα. βουλοίμην ἂν, εἴπεν ὁ Καλάσιρις· νῦν δὲ ὦρα γε διαλύειν τὸ συμπόσιον. μνήμη τοῦ δαιμονίου γινέσθω, καὶ τὰς λυτηρίους τῇ σπονδῇ περιαγέσθω.

XXXIV. Ἐκ τούτου περιήγοντο μὲν αἱ σπονδαὶ ἐλύετο δὲ τὸ συμπόσιον. ὁ Καλάσιρις δὲ τὴν Χαρίκλειαν ἐσκοπέϊτο. καὶ ὡς τὴν παροῦσαν τῷ πλήθους παρατηρῶν οὐκ ἐφεύρισκεν, ὅψέ τις γυναικίου φράσαντος, εἰς τὸ αὐτὸν παρελθὼν, καταλαμ-

35) ἐπίφορον γὰρ τι πρὸς δάκρυον οἶνος] Vinum et lacrymae saepissime iungi solent, non solum propter madorem vini, verum ob eas rationes, quas medici, Plin. Athen. alii reddunt.

ταλαμβάνει τοῖς ³⁶⁾ ἴχνεσι τοῦ ἀγάλματος προσ-
 πεφυκυῖαν, καὶ εὐχῆς δὲ μακρᾶ παρολκῆ
 καὶ λύπης προσβολῆ, πρὸς ὕπνον βαθὺν ὀλιθῆ-
 σασαν. ἐπίδακρυσας σὺν ὀλίγα, καὶ πρὸς τὰ
 βελτίονα τρέψαι τὰ κατ' αὐτὴν ἰκετεύσας τὸν θεόν,
 ἡσυχῇ τε ἀφύπνισας, ἦγεν εἰς τὴν καταγωγὴν
 ἐρυθρῶσαν ὡς ἐφαίνετο, διότι λάθοι πρὸς τῷ
 ὕπνου κεκρατημένη. καὶ ἡ μὲν εἰς τὴν γυναικωνίτιν
 χωριθεῖσα, σὺν τῷ θυγατρῶ τὲ τῷ Ναυσικλῆος
 κατακλιθεῖσα, τὰς παρῶσας ἀγρυπνίας διε-
 τίθετο φροντίδας.

36) Ἰχνεσιν ἀγάλματος προσπεφυκυῖαν] Tangit hunc mo-
 rem Eustath. in amorib. tangit Trog. Iustin. lib. 39.
 in morte Cleopatrae. *Qui ut in templum intra-*
verunt, cum euellere eum non possent, manus am-
plexantis Deae simulacrum praeciderunt. Heliod-
 lib. 7. τοῖς δὲ ἴχνεσι προσφῶς τῷ ἀγάλματος.

ΗΛΙΟΔΩΡΟΥ ΑΙΘΙΟΠΙΚΩΝ

ΛΟΓΟΣ 5.

Caput. 1.

δὲ ¹⁾ Καλάσιρις καὶ ὁ Κνήμων, κατὰ
 τιτῶν ἀνδρῶνος ἑαυτοὺς ἀναπαύσαν-
 τες· ἐπεὶ δὲ τὸ λειπόμενον τῆς νυκτός,
 βραδίου μὲν ἢ ἐβόλοντο, θᾶττον δὲ ἢ
 ὦντο διέδραμεν, οἷα δὲ παρά τε τὴν εὐωχίαν καὶ
 τὸ ἀπρόσκορον μῆκος τῶν διηγημάτων τῆς πλείστης
 παρωχηκυίας οὐδὲ ἀκριβῶς ἡμέραν ἀναμεινάντες,
 ὡς τὸν Ναυσικλέα παραγίνονται, καὶ φράζειν
 ὅποι τὸν Θεαγένην διάγειν οἴοιτο, καὶ ἄγειν ὡς ὅτι
 τάχιστα παρεκάλουν. ὁ δὲ ἐπέθετο καὶ ἀναλα-
 βῶν ἦγεν. ἡ Χαρίκλεια δὲ πολλὰ συνέπεσθαι ἰκε-
 τεύσθαι, μένειν κατὰ χώραν ἐβιάσθη, ὡς ἔτε πόρρω
 ποῦ ἀφίξονται, καὶ ὡς αὐτίκα σὺν τῷ Θεαγένει
 ἤξουσι διεγγυωμένου τοῦ Ναυσικλέου. καὶ τὴν μὲν
 αὐτοῦ καταλείπουσι, λύπης τὲ ἐπὶ τῷ χωρισμῷ,
 καὶ χαρᾶς ἐπὶ τοῖς ἐλπίζομένοις ἐν μεταίχμιῳ σά-
 λεύσαν. αὐτοὶ δὲ ἄρτι τῆς κώμης ἐκτὸς γεγονό-
 τες,

1) ὁ δὲ καλάσιρις] Sic principium lib. 7. ὁ δὲ καλάσιρις.
 ἀνδρῶν autem, quod proxime sequitur, locus erat,
 ubi solebant viri absque foeminis agitare conuiuia,
 qui locus alio vocabulo oecus apud Vitruuium,
 quod innuere videtur Grammaticus V. ἀνδρῶν. De
 crocodilo, qui apud Aegyptios impedimentum de-
 notabat, omnes hieroglyphi, et historia Indica.

τες, καὶ τὰς ὄχθας τῆς Νείλου παραμείνοντες,
 κροκόδειλον ὀρώσιν ἀπὸ τῶν δεξιῶν ἐπὶ θάτερα
 διερπύζοντα, καὶ τῷ εἴθερω τῆς ποταμοῦ σὺν ὀξείᾳ
 τῇ ῥύμῃ καταδύομενον. οἱ μὲν δὴ ἄλλοι συνήθως
 τε καὶ ἀθορύβως τὸ ὄφθῆν ἤγον· πλὴν ὅσον ὁ Κα-
 λάσιρις κάλυμά τι τῶν καθ' ὁδὸν ἐπισημαίνεσθαι
 προὔλεγεν· ὁ δὲ Κνήμων καὶ σφόδρα ἐπτοεῖτο πρὸς
 τὴν ὄψιν, οὐδὲ ἀκριβῶς αὐτῷ τοῦ ζώου φαινέντος,
 ἀλλὰ σκιάς αὐτὸν πλέον χθαμαλῆς ὑποσραμού-
 σης· καὶ ὀλίγον ἔδει καὶ ὑποφεύγειν. ὁ δὲ Καλά-
 σιρις ὅσον πλείστον τοῦ Ναυσικλέους ἐκγελῶντος,
 ὃ Κνήμων ἔφη, ἐγὼ ὦμην νύκτωρ σοι μόνον τὴν
 δειλίαν ἐνοχλεῖν, καὶ πρὸς τῆς σκότους σοι τὸ φο-
 φοδεῖς ἐπιγίγνεσθαι· σὺ δὲ ἄρα καὶ μεθήμεραν
 ἦθρα λίαν, ὡς ἔοικε, τολμηρὸς καὶ οὐκ ὀνόματα
 σοι μόνον ἀκούομενα, ἦδη δὲ καὶ θεάματα τῶν ἐν
 ποσὶ καὶ ἀδεᾷ τάρραχον ἐμβάλλει. καὶ τίνος θεῶν,
 ἔφη ὁ Ναυσικλῆς, ἢ τίνος δαιμόνων ἀκούων τὴν
 ἐπανυμίαν ὁ χρηστὸς ἡμῖν οὗτος οὐκ ἀνέχεται; εἰ
 μὲν καὶ θεῶν ἀπεκρίνατο ἢ δαιμόνων, οὐκ ἔχω
 λέγειν ἀνθρώπου δὲ, ὃ καὶ πλείον ἐστὶ θαυμαστὸν,
 οὐδὲ ἀνδρὸς τίνος ἢ τῶν ἐπ' ἀνδρεία βεβοημένων,
 ἀλλὰ γυναικὸς καὶ ταύτης νεκρᾶς, ὡς αὐτὸς φη-
 σι, εἴτις λέγει τοῦνομα πέφρικε. τῆς γοῦν νυκτὸς
 καθ' ἣν ἀπὸ τῶν βυκόλων ἐπέσης ἀνασώζων ἡμῖν
 ὦ γὰρ τὴν χαρίκλειαν, οὐκ οἶδ' ὅπως ἢ ὄφθῆν οὐ
 λέγω, τούτου παρακηκῶς τῆς ὀνόματος. οὐδὲ ὅσον
 πρὸς βραχὺ γοῦν ὕπνου μοι μεταλαβεῖν ἐνδέδωκε,
 συνεχῆς ὑπὸ τῆς δέους ἐκθνήσκων, καὶ μου πράγ-
 ματα ἔχοντος ὥστε ἀναλαμβάνειν. καὶ εἰ μὴ λυ-
 πεῖν αὐτὸν ἢ πτοεῖν ἐμελλον, εἶπον ἂν καὶ νῦν τοῦ-
 νομα

νομα ὦ Ναυσικλῆς, ὡς ἂν πλέον γελάης· καὶ ἅμα ἐπῆγε τὴν Θίσβην.

II. Καὶ ὁ Ναυσικλῆς ἐγέλα μὲν ἔκ ἔτι συνε-
τάλη δὲ πρὸς τὴν ἀκοήν, καὶ σύννευς ἐπιπλείϊσον
εἰσήκει, διαπορῶν προφάσεως ἐκ ποίας ὁ Κνήμων,
ἢ τίνος κοινωνίας, ἢ τι πεπόνθοι πρὸς τὸ ὄνομα τῆς
Θίσβης. ἐξεκάγχασε δὴ πρὸς ταῦτα ὁ Κνήμων
καὶ ὦ γὰρ Καλάσιρι, ὅρας εἶπεν, ὅση τις τῆ
ὀνόματος ἢ δύνამις καὶ ὡς οὐκ ἐμοὶ μόνον ²⁾ μορ-
μολύκειον, ὡς αὐτὸς Φῆς, ἀλλ' ἤδη καὶ Ναυσικλεῖ
γίνεται; μᾶλλον δὲ καὶ ὀλοχερῆς γέγονε τῆ πά-
θους μετάσασις καὶ τοῦμπαλιν ἐγὼ μὲν γελοῦ
γινώσκων οὐκ ἐτ' ἔσαν· ὁ δὲ γεννάδας ἡμῖν Ναυ-
σικλῆς, καὶ πολλῶν γέλωτι τῶν ἄλλων κατατω-
θάζων ἐτύγχανε. πέπαυστο ἔφη ὁ Ναυσικλῆς, καὶ
ἄλις σοι τῆς εἰς ἐμὲ ἀμύνης ὦ Κνήμων. ἀλλὰ πρὸς
ξενίων καὶ Φιλίων θεῶν, πρὸς ἀλῶν καὶ τραπέ-
ζης, ὦν, ὡς οἶμαι, Φιλανθρώπων ἐν ἡμετέρας πε-
πεύραθε, πόθεν τὸ Θίσβης ὄνομα, εἴτε γινώριζετε,
εἴτε πεφύθηθε, εἴτε παιδιᾶν ἐμὴν πεποίηθε, κα-
ταμνήσατε. καὶ ὁ Καλάσιρις, σὸς ἔφη ὁ λόγος,
ὦ Κνήμων, ὄν πολλάκις μοι διελθεῖν, γινώσκιν τε
τῶν κατὰ σεαυτὸν παραχεῖν ἐπαγγειλάμενος,
εἰς δευρὸ τε ποικίλαις αἰεὶ διαδύσεσιν ὑπερθέμενος,
ἐν καιρῶ λέγοις ἂν τὸ παρὸν, Ναυσικλεῖ τε ἅμα
τῶδε χαριζόμενος, καὶ ἡμῖν ³⁾ τὸν πόνον τῆς ὁδοι-

X 2

πορίας

2) μορμολύκειον] a Μορμῶ, a qua dictione nos *Momon*,
vide pag. 2. notar. ad Petron. dixit V. CL. Io. Sa-
varò. lib. singulari.

3) τὸν πόνον τῆς ὁδοιπορίας] Legendi sunt Apuleii inter-
pretes ad lib. 1. Fabell. Caetera vsque ad finem
sequen-

πορίας ἐπικουφίζων, καὶ τῷ διηγήματι παρα-
πέμπων. ἐπεΐθετο ὁ Κνήμων, καὶ ἔλεγεν ἅπαντα,
ἐπιτέμνων ὅσα ἤδη τῷ Θεαγένει καὶ τῇ Χαρικλείᾳ
προδιηγήσατο τὴν πατρίδα ὡς καὶ Ἀθηναῖος τὸν
πατέρα ὡς Ἀρίστιππος καὶ τὴν Δημαινέτην ὅτι μη-
τρυιὰ γεγόνοι. [καὶ] διῆει καὶ τὸν ἀθέμιτον ἐπ'
αὐτῷ τῆς Δημαινέτης ἔρωτα, καὶ ὡς ἀποτυγχά-
νησα ἐπιβλεύσειε, διάκονον εἰς τὴν ἐπιβλὴν καθ-
εῖσα τὴν Θίσβην προσετίθει καὶ τὸν τρόπον καὶ
ὅτι Φυγαθευθείη τῆς ἐνεγκούσης, ὡς πατραλοῖξ
τῆς δῆμᾶ ταύτην ζῆμίαν ἐπιθέντος καὶ ὡς διά-
γοντι κατὰ τὴν Αἴγιναν, πρῶτα μὲν Χαρίας τις
τῶν συνεφῆβων τὴν Δημαινέτην ὅτι τέθνηκε, καὶ
ὅπως ἐξαγγείλειε, τῆς Θίσβης κακεῖνῃ τὴν ἐπι-
βουλὴν συνθείσης. ἔπειτα Ἀντικλῆς, ὅπως μὲν ὁ
πατὴρ αὐτῷ δημεύσει τῶν ὄντων ὑποβληθείη, συ-
σάντων ἐπ' αὐτὸν τῶν κατὰ γένος τῇ Δημαινέτη
προσηκόντων, καὶ πρὸς ὑπόνοιαν Φόνου τὸν δῆμον
κατ' αὐτοῦ κινήσαντων ὅπως δὲ ἡ Θίσβη τῶν
Ἀθηνῶν ἀπέδρα σὺν τῷ ἐραστῇ τῷ ἐμπόρῳ τῷ
Ναυκρατίτῃ. καὶ τέλος ἐπῆγεν ὁ Κνήμων, ὅτι σὺν
τῷ Ἀντικλείᾳ κατὰ ζήτησιν τῆς Θίσβης ἐκπλεύσας
ὡς ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον εἰ δῆπως ἂν εὐρῶν, ἀγαγών
τε εἰς τὰς Ἀθήνας, λύσειε μὲν τῷ πατρὶ τὴν συκο-
Φαντίαν, τιμωρήσαιο δὲ ἐκεῖνην. καὶ πολλοῖς μὲν
ἄλλοις κινδύνοις, πολλαῖς δὲ τύχαις τῆς μεταξὺ
χρόνης περιπεσῶν, ἀλλ' ὅτι καὶ ὑπὸ καταποντι-
σῶν, εἶτα πῶς διαδράς καὶ Αἰγύπτῳ προσορμιθεῖς,
αὐθις ὑπὸ τῶν βραχόλων ληφθείη ληστῶν· εἶθ' αὖ
καὶ

sequentis paginae pendent a lib. I. diximus ad
lib. 5. num. 2.

καὶ τὴν πρὸς Θεαγένην καὶ Χαρίκλειαν αὐτῶ γε-
νέσθαι συντυχίαν· καὶ τὴν Θίσβης ἀναίρεσιν ἅμα
καταλέγων, καὶ τὰ ἐπὶ τούτοις ἐξῆς, ἄχρι τῶν
γνωριζομένων τῷδε Καλασίριδι καὶ τῷ Ναυσι-
κλεῖ πάντων.

III. ἘΦ' οἷς ὁ Ναυσικλῆς μυρίας ἔστρεφε βε-
λάς· νῦν μὲν ἐξειπεῖν τὰ ἀμφ' αὐτῶ τε καὶ τῆ
Θίσβη διανοόμενος, νῦν δὲ εἰσαυθις ὑπερθέσθαι
κρίνων· καὶ τέλος, μόγις ἐπέχε· τὸ μὲν τοι αὐτὸς
ἔτω δοκιμάζων. τὸ δὲ καὶ ὑπὸ συντυχίας ἑτέρας
ἐμποδιθεῖς. ἄρτι γὰρ ἐξήκοντά που στάδια δια-
νύσαντες, καὶ ἤδη τῆ κώμῃ καθ' ἣν ὁ Μιτράνης
διῆγε, πλησιάζοντες, γνωρίμῳ τινὶ τῶν Ναυσι-
κλέους ἐντυγχάνουσι, καὶ ὅπου προθυμοῖτο οὕτως
ἐσπουδάσμενως ἀνηρώτων. ὁ δὲ, ὦ Ναυσικλες
ἔφη, τὴν ὄρμην ἐκπυθάνη τὴν ἐμὴν; ὥσπερ
ἀγνοῶν ὅτι μοι τὰ παρὸν πάντα πρὸς ἓνα σπουδά-
ζεται σκοπὸν, ὅπως ἂν Ἰσιάδι τῆ Χεμμιάτιδι τὰ
προσαττόμενα ὑπηρετοίμην. ἐνεῖνῃ γεωργῶ, πάντα
ἐκείνη πορίζω· δι' ἐκείνην ἀγρυπνῶ νύκτα τὲ καὶ
ἡμέραν, ἔδεν ἀπαγορεύων· ἀλλὰ μοι ζημία καὶ
μόχθος, ὅ ἂν μὴ ἐπιτάτῃ μέγα ἢ μικρὸν Ἰσιάς
ἐκείνη. καὶ νυνὶ δὲ θεῶ, ὄρνιν τινὰ τῆτον, ὡς ὄρεας,
Νειλῶον Φοινικόπτερον, τῆς Φιλτάτης ἐπίταγμα
κομίζων. ὡς εὐγνώμονι, ἔφη ὁ Ναυσικλῆς, ἐρω-
μένη συμπέπλεξαί, καὶ ὡς μικρὰ λίαν αὐτῆς τὰ
ἐπιτάγματα, ἔγχε Φοινικόπτερον, ἀλλ' οὐκ αὐτὸν
σοι τὸν Φοῖνικα τὸν ἐξ Αἰθιοπῶν ἢ Ἰνδῶν ὡς ἡμᾶς
ἀΦικνούμενον ὄρνιν ἐπέταττε. καὶ ὅς, ταῦτα μὲν
ἐκείνη ἔφη χλεύην ἐμὲ συνήθως, καὶ τὰ ἐμὰ πε-
ποίηται. ἀλλὰ ποῖ δὴ καὶ ὑμεῖς καὶ ἐπὶ τίνα τὴν

χρείαν; ὡς δὲ ὅτι παρὰ τὸν Μιτράνην ἐσπουδάκα-
σιν ἀπεκρίναντο· ἀλλὰ μάτην ὑμῖν, ἔφη, καὶ εἰς
κενὸν ἢ σπουδῇ, Μιτράνης τὰ νῦν κατὰ χάραν οὐκ
ὄντος, ἀλλ' ἐπὶ τῆς βῆσσαν τὴν κώμην ἐνοικουῦντας
βουκόλης ταύτης τῆς νυκτὸς ἐκστρατεύσαντος,
ὅτι δὴ τινα νεανίσκου αἰχμάλωτον Ἕλληνα πρὸς
Ὀροονδάτην εἰς τὴν Μέμφιν ἀπεσαλκότος, ὡς ἂν
ἐκεῖθεν οἶμαι βασιλεῖ τῷ μεγάλῳ δῶρον ἀναδει-
χθεῖη, βῆσσαεῖς καὶ ὁ τούτων ἐναγχος ἀποδειχθεὶς
ἐξαρχος Θύαμις, ἐξ ἐπιδρομῆς ἐλόντες ἔχουσι.

IV. Καὶ ὁ μὲν ἔτι λέγων, ἀπέτρεχεν ἐμοὶ δὲ
ἐπὶ τὴν Ἰσιάδα σπευσέον εἰπὼν, εἶπου με νῦν πολ-
λοῖς τοῖς ὀφθαλμοῖς περισκοπεῖ, μὴ δὴ τι μοὶ
καὶ πρόσκρησμα ἐρωτικὸν ἢ βραδύτης ἐνέγκῃ. δει-
νὴ δὲ ἐκείνη καὶ ἀπροφασίστους αἰτίας, ἐγκλήμα-
τά τε καὶ ἀκκισμούς ἀναπλάσαι κατ' ἐμοῦ. οἱ δὲ,
ὡς τῶν ἤκουσαν, ἀχανεῖς ἐπιπλεῖστον εἰσήκεσαν,
πρὸς τῆ ἀνελπίστῃ τῆς ἀποτυχίας τῶν προσδοκη-
θέντων. ἀλλ' ὄψε ποτε αὐτοὺς ὁ Ναυσικλῆς ἀνε-
λάμβανεν, ὡς ἔδει τὴν ἐπ' ὀλίγον καὶ πρὸς και-
ρὸν ἀποτυχίαν τέλεον ἀπεγνωκέειν, ἢ τῶν ἐν χερ-
σὶν ὑποτιθέμενος· ἀλλὰ νῦν μὲν χεῖνα εἰς τὴν
Χέμμιν ἐπανιέναι τῶν δὲ πρακτέων ἐν ἐπισκέψει
ἐχομένους, καὶ ὡς πρὸς ἐκδημίαν πλείονα συνε-
σκευασμένους, πρὸς τὴν τοῦ Θεαγένους ἐπιζήτη-
σιν, εἴτε παρὰ τοῖς βουκόλοις, εἴτε καὶ παρ' ἄλ-
λοις τισὶ πυνθάνοιντο τρέπεσθαι, ἀγαθὴν τῆς ἀνευ-
ρέσεως ἐλπίδα πανταχοῦ προβαλλομένης. ὡς καὶ
νῦν ἔκ ἀθεεὶ γενέσθαι δοκεῖν, τὸ δὴ τινι τῶν γνωρί-
μων ἐντυχόντας, χειραγωγηθῆναι πρὸς τῶν ἀγ-
γελθέντων, ὅποι δειήσει τὸν Θεαγένην μαρτυρεῖν, τὴν
ὄρεμην

ὄρμην τῆς πορείας, οἷον ἐπὶ σκοπὸν τὴν Βουκολι-
κὴν κώμην τείνοντας.

V. Ταῦτα λέγων, ἔχαλεπῶς ἔπειθεν. ἅμα
τὲ, οἶμα, καὶ ἑτέρας ἐλπίδος τοῖς ἀγγελθεῖσι
ἀναφαινομένης καὶ τοῦ Κνήμωνος πρὸς τὸν Καλά-
σιριν ἰδία πᾶνυ θαρσεῖν ὡς ὁ Θύαμις περισώσει
τὸν Θεαγένην, διιχυριζομένου. ἐδάκει οὖν ἐπανιέ-
καί καὶ ἐπανήσαν. τὴν τε Χαρίκλειαν ἐπὶ τοῖς προ-
θύροις καταλαμβάνουσι, πόρρωθεν αὐτοὺς καὶ ἐκ
πάντων κλιμάτων περισκοπούσαν, καὶ ὡς ἑδάμῃ
τὸν Θεαγένην ἑώρα σὺν αὐτοῖς, λίγιόν τι ἀνακωκύ-
σασα, ἀλλ' ἢ μόνοιμοι πατέρες, ἔφη, καὶ οἷσι περ
ἐντεῦθεν ἐξωρμήκατε, πάλιν ἐπάντε; Θεαγένης
δὲ ἄρα, ὡς εἴκοι, τέθνηκεν; εἴ τι φράζω ἔχετε,
θᾶττον ἐξείπατε, πρὸς θεῶν 4) μὴ δὲ ἐπιτείνητέ
μοι τὴν συμφορὰν παρολκῆ τῆς ἐπαγγελίας. ἔχει
τι Φιλάνθρωπον ὀξεία δυστυχημάτων δήλωσις,
τὴν ὁμοσε χάρησιν πρὸς τὸ δεινὸν τῆ ψυχῆ, καὶ
ταχεῖαν ἀπάληψιν παρασκευάζουσα. ὑποτε-
μνόμενος δὴ δυσφοροῦσαν ἄγαν ὦ Κνήμων, ὡς ἐρ-
γῶδες σου τοῦτο, ἔφη, ὦ Χαρίκλεια; ἐπίφορος
παις αἰεὶ τυγχάνεις τὰ χείρονα μαντεύεσθαι, καὶ
ψεύδηγε ἅμα, καλῶς κατὰ τῆτο ποιούσα.
Θεαγένης γοῦν ἔστι καὶ σώζεται θεῶν βουλο-
μένων καὶ ὅπως καὶ παρὰ τίσιν, ἐπιτεμῶν
ἔλεγε. καὶ ὁ Καλάσιρις, οὕτω πατὲρ ἡράδης,
εἶπεν, ἐξ ὧν λέγεις ὦ Κνήμων. ἢ γὰρ ἀν' ἔγνωσ,
X 4 ὡς

4) μὴ ἐπιτείνητέ μοι] Huius loci vide interpretationem
ad illud Petronii, *si quid tristius paras, celerius
confice.*

ὡς καὶ 5) τὰ ἀδεᾶ φοβερὰ τοῖς ἐρώσι, καὶ μόνοις ὀφθαλμοῖς μάρτυσι πιστεύουσιν ὑπὲρ τῶν παιδικῶν· ἢ δὲ ἐκείνων ἀπουσία, δειλία τοῦτο ἦδη καὶ ἀγωνία ψυχαῖς ἐρωτικάις γίνεται. αἴτιον δὲ πεπέικασι ἑαυτοὺς, οὐκ ἄλλως πώποτε σφῶν ἀπολείπεσθαι τοὺς Φιλτάτους, μὴ ἔχι κωλύματος ἀηδοῦς ἐμποδίζοντος. ὡς ὦ Φίλος, Χαρίκλεια μὲν συγγινώσκωμεν, εὖ τὰ ἐρώτων πάθη καὶ ἀκριβῶς νοσῶσι· αὐτοὶ δὲ ἐντὸς θυρῶν γενόμενοι, τῶν πρακτέων φροντίζωμεν.

VI. Καὶ ἅμα λαβόμενος τῆς χειρὸς κατὰ δὴ πρὸς πατρικῆς θεραπείας εἰσηγε τὴν Χαρίκλειαν. ὁ δὲ Ναυσικλῆς τὸ ἐντεῦθεν ἀνεῖναι τῶν φροντίδων αὐτοὺς βυλόμενος, καὶ τι καὶ ἕτερον πραγματευόμενος, ἐξίασιν τε λαμπροτέραν ἢ κατὰ τὸ εἰωθὸς παρεσκεύασε, καὶ μόνοις σὺν τῇ θυγατρὶ τὸ συμπόσιον ἀφῆκεν, ἀβροτέραν τὲ τῆ εἰωθότος ὀφθῆναι τὴν παῖδα καλλωπίσας, καὶ πολυτελέστερον κοσμήσας. καὶ περὶ τῆς 6) εὐωχίας ἱκανῶς ἔχειν

5) τὰ ἀδεᾶ φοβερὰ τοῖς ἐρώσι] Amatores omnes illi, quos ad paginam primam testes tituli fecimus, passim ostenderunt, ea, quae metu omni carent, etiam amantibus esse formidolosa, siue ad amoris vehementiam istud referas, siue ad zelotypiam, qua nusquam, qui semel in amoris castris militauit, caruit. Id circo lib. 7. Ζηλοτυπίαν τὴν γυναικῶν ἐμφυτον νόσον. Priorem rationem attigit Heliod. posteriore[m] artis magister, poetæ caeteri.

6) εὐωχίας ἱκανῶς ἔχειν ἔδοκει] Vt in alio Virgil. I. Aeneid.

Postquam exempta fames epulis, mensaeque remotae.

ἔχειν ἐδόκει, λόγων πρὸς αὐτοὺς ἀρχεται τοιῶνδε.
 ἐμοὶ λέγων ἅ ξένοι, 7) θεοὶ μάρτυρες τῶν λεχθησο-
 μένων· ἠδὲ μὲν καὶ εἶπερ αὐτοῦ τῆδε καὶ παρ'
 ἐμοὶ μένοντες ἐθέλοιτε τὸν πάντα διάγειν χρόνον,
 ἐπὶ κοινοῖς μὲν τοῖς οὔσι, κοινοῖς δὲ τοῖς Φιλτάτοις.
 αὐτὰρ ὡς ἐπιδήμιους ξένους, ἀλλὰ φίλους λοι-
 πόν, εὖνους τὲ ἐμοὶ καὶ γνησίους νενομικῶς, βάρος
 οὐδ' ὀτιοῦν ἅπαν τὸ εἰς ὑμᾶς ἐσάμενον ἠγήσομαι,
 8) ἔτοιμος δὲ καὶ τοὺς οἰκείους ἀναζητεῖν ὑμῖν βου-
 λομένοις. τὰ εἰς δύναμιν, ἕως ἂν παρῆναι με συμ-
 βαίῃ, συμπράττειν. ἀλλὰ ἴσε που καὶ αὐτοὶ
 X 5 πάντως

Ambo ab Homericō illo

Ἀυτὰρ ἐπὶ πόσιος etc.

quem versum Apollon, Rhod. et Q. Calaber passim
 vsurpant.

7) θεοὶ μάρτυρες] Vt passim apud Homerum μάρτυρες
 ἐσὲ θεοί. Solebant veteres in grauioribus rebus testes
 sibi Deos facere, vt patet in recitatione contume-
 liae, quam a Cnemone illatam sibi querebatur De-
 maeneta μάρτυρες οἱ θεοί.

8) ἔτοιμος δὲ] Quid viderit, quibusque oculis vsus fue-
 rit interpres iam antea obseruatum multoties. Nul-
 lus autem locus est, in quo minus oculis suis vsus
 sit, vt patet eius cum Heliodoro conferenti inter-
 pretationem. Sic autem facillime locus erat expo-
 nendus, et ita iusseramus excudi, sed per abien-
 tiam aliud typographo visum. *Quin etiam vobis
 necessarios vestros inquirere volentibus paratus
 sum, quoad fieri poterō, quantumque in me situm
 erit, opem ferre.* In eundem fere modum fim-
 brias apposueram ad oram codicis mei, quas, vt
 omnes alias, tamquam parum necessarias emenda-
 tor censuit repudtandas.

πάντως, ὅτι μοι βίος ἐστὶν ἐμπορικός, καὶ ταύτην
 9) γεωργῶ τὴν τέχνην· καὶ ὡς λαμπροὶ ζέφυροι
 πάλαι καταπνέοντες, ἀνέωξαν μὲν εἰς ναυτιλίαν
 τὴν θάλατταν. τὰ πλοῖμα δὲ τοῖς ἐμπόροις εὐαγ-
 γελίζονται. καὶ με καθάπερ κήρυγμα ἢ χρεῖα
 καλεῖ, πρὸς τὴν εἰς Ἑλλήνας ἐκδημίαν. δίκαια τοί-
 νυν ἂν ποιῶτε, τί ποτε καὶ ὑμῖν βελομένοις ἐστὶ
 κοινούμενοι, ὡς ἂν καὶ αὐτὸς πρὸς τὸν ἡμέτερον
 σκοπόν, τὰ κατ' ἐμαυτὸν διαδοίμην.

VII. Μικρὸν δὴ ἐφησυχάσας τοῖς εἰρημένοις ὁ
 Καλάσιρις, ὃ Ναύσικλος ἔφη, σοὶ μὲν ἐπ' αἰσίοις
 ὁ ἔκπλους σέλλοιτο· καὶ Ἑρμῆς μὲν κερδαῖος, Πο-
 σειδῶν δὲ ἀσφάλειος, συνέμποροι καὶ πομπῶν γί-
 γνοιτο· πᾶν μὲν ἐπὶ πέλαγος εὐρουν καὶ εὐήνεμον
 παραπέμποντες· πάντα δὲ ὄρμον εὐλίμενον, καὶ
 πᾶσαν πόλιν εὐπρότοδον καὶ Φιλέμπορον ἀποφαί-
 νοντες, ἕτως ἡμᾶς καὶ παρόντας περιέποντι, καὶ
 ἀπίενα βελομένους πέμποντι, καὶ τοὺς ξενίους τὲ
 καὶ Φιλίους θεσμοὺς ἀκριβῆντι. ἀλλ' ἡμῖν ἀλγει-
 νὸν μὲν ἴσως τὸ χωρίζεσθαι σοῦ τε καὶ οἰκείας τῆς
 σῆς, ἢν ἰδίαν ἡμῶν ἠγεῖσθαι παρεσκευάσας ἀναγ-
 καῖον δὲ καὶ ἀπαραίτητον τῆς τῶν Φιλτάτων ανευ-
 ρέσεως παντοίως ἀντιλαμβάνεσθαι. ἐμοὶ μὲν οὕτως
 καὶ Χαρικλεία ταύτη· Κνήμωνι δὲ, τί ποτε ἢ γνώ-
 μη, καὶ εἴτε συναλητεύειν ἡμῖν καὶ χαρίζεσθαι
 ἔτοι-

9) γεωργῶ] Sic antea hoc ipso libro ἐκείνη γεωργῶ.
 Dictio prouentum et commodum omne denotans.
 Quod autem ait Mercurium lucridatorem legend.
 Herald. Aduers. cap. 2. lib. 1. Alia eius cogno-
 nima apud enarratorem Comici et Suid. et nos
 antea.

ἔτοιμος, εἴτε ἄλλη πη διέγνωκεν αὐτὸς ἂν λέγοι παρών. βουλόμενος δὴ ὁ Κνήμων πρὸς ταῦτα ἀποκρίνεσθαι, καὶ μέλλων τι ἤδη καὶ φθέγγεσθαι, ἔλυξέ τε αἰφνίδιον, καὶ ἀθρόον αὐτῷ ἀάκρουον θερμὸν προχυθὲν, ἐπετόμιζε τὴν γλῶτταν· ἕως ὅψοτε ¹⁰) τὸ πνεῦμα συλλεξάμενος καὶ ἐπισθενάξας, ὡ πάσης, ἔφη, τροπῆς ἀνάμεσον καὶ ἀσαθμητότατον τύχης ἀνθρωπίνης κίνημα. ὅσπην παλιόροισιν κακῶν, ἐπὶ τε ἄλλων δὴ πολλῶν πολλάκις, καὶ κατ' ἐμοῦ πεφιλοτίμησαι· γένους μὲν καὶ οἰκίας πατρώας ἐξέρησας· πατρίδος τε καὶ πόλεως τῆς τῶν Φιλτάτων ἐξένωσας· Αἰγυπτία με γῆ (πολλὰ τὰ μεταξὺ σιωπῶντα) προσώκειλας· λησταῖς βουκόλοις παρέδωκας μικρὰν τινα χρηστὴν ἐλπίδα ὑπέφηνας, ἀνδρῶν συντυχίαν, δυσυχῶν μὲν καὶ τούτων, πλὴν ἄλλ' Ἑλλήνων, πρυτανεύσασα, μεθ' ὧν τὸ λειπόμενον τοῦ χρόνου βιώσασθαι ἠλπίζον· καὶ ταύτην, ὡς ἔοικεν, ὑποτέμνη τὴν παραμυθίαν. ποῖ γὰρ τρέπομαι; τί δέ με καὶ χρεὶ πρᾶττειν; καταλείπω Χαρίκλειαν, οὐπω Θεαγένην ἀνευρηκυῖαν; ἀλλὰ δεινὸν ὦ γῆ καὶ ἀθέμιτον. ἀλλ' ἐπεσθαι με χρεὶ καὶ συναναζητεῖν; εἰ μὲν ἐπὶ προδήλω τῇ εὐρέσει, καλὸν τὸ μοχθεῖν, ἐπ' ἐλπίδι τῆ κατορθώσει· εἰ δὲ ἄδηλον τὸ μέλλον καὶ πλεόν τὸ δυχερὲς, ἄδηλον [καὶ] ποῖ ποτε σῆσεται μοι τὰ τῆς ἄλης. τί δὲ οὐχὶ συγγνώμην παρ' ὑμῶν τε καὶ θεῶν Φιλίων αἰτήσας, νῦν γοῦν ποτε τῆς ἐπὶ τὴν πατρίδα καὶ τὸ γένος ἐπανόδου μνησθήσομαι, καιροῦ καὶ ταῦτα εἰς καλὸν ἐκ τοῦ θεῶν,

10) τὸ πνεῦμα συλλεξάμενος] Quidquid superest huius paginae, iam dictum est ad lib. 1. et 2.

θεῶν, ὡς ἔοικε, παρεμπεπτωκότος; καὶ τουτοῦ
 ναυσικλέους, ὡς ἔφη, εἰς Ἕλληνας ἀφίσειν μέλ-
 λοντος, μὴ δὴ μοι τι καὶ τῷ πατρὸς ἐν τούτῳ πα-
 θάντος, ἔρημος εἰς τὸ παντελὲς διαδόχου, καὶ
 ἀκλήρος ὁ οἶκος ἀπαλειφθεῖη. καὶ γὰρ καὶ εἰ
 πένεσθαι μέλλοιμι, σώζεσθαι γοῦν τι λείψανον δι'
 ἐμοῦ τῷ γένει καλὸν καὶ αὐτάρκες, ἀλλ' ὦ χαρί-
 κλεια, σοὶ γὰρ προηγουμένως ἀπολογοῦμαι, καὶ
 συγγνώμην αἰτῶ, καὶ δέομαι, δὸς ἄχρι μὲν τῶν
 βουκόλων ἔψομαι, μικρὸν ἐπιμεῖναι ναυσικλέα,
 καὶ σφόδρα ἐπείγηται, παρακαλέσας. εἴ πως σε
 θεαγένει παρόντι ἐγχειρίσας, χρηστὸς μὲν παρα-
 καταθήκης φύλαξ ἀποδειχθεῖν· ἐπὶ χρησταῖς δὲ
 καὶ αὐτὸς ταῖς μελλούσαις ἐλπίσι μετὰ ἀγαθοῦ
 τοῦ συνειδότης χωριζοίμην. εἰ δὲ ἀποτύχοιμεν, ἢ
 μὴ γένοιτο, καὶ οὕτω συγγνωστὸς, ὅτι γε δὴ μό-
 νην σε οὐδὲ τότε καταλιπὼν, ἀλλ' ἀγαθοῦ σοι
 φύλακα καὶ πατέρα καλασίην τουτοῦ παρακα-
 ταθήσας. ἡ δὲ χαρίκλεια τὸν τε κνήμωνα ἐκ πολ-
 λῶν ἤδη συμβάλλουσα τοῦ ναυσικλέους ἐπὶ τὰ
 θυγάτριον ἐπτοημένον (11) ὄξυς γὰρ ἁ ἐρῶν φω-
 ράσαι τὸν ἀπὸ τῶν ἴσων παθῶν κεκρατημένον)
 καὶ τὸν ναυσικλέα πρὸς τῶν ὑπ' αὐτοῦ λεχθέν-
 των συνεῖτα, ὡς ἀσμένως γένοιτο ἂν τὸ κῆδος, καὶ
 πάλαι τοῦτο πραγματεύεται, καὶ τὸν κνήμωνα
 ἐμπο-

11) ὄξυς δ ἐρῶν] Eadem apud Terent. Heauton. Act. 3.
 sc. 3. Noui ego amantium animos, aduertunt gra-
 viter, quae non censeas. Tangit rationem Helio-
 dor. ὄξυς δ ἐρῶν φωρᾶσαι τὸν ἀπὸ τῶν ἴσων παθῶν κε-
 κρατημένον. Idem lib. 4. ὄξυς δ ἐρῶν ἰδεῖν τὸ ποθόμε-
 νον. Sic. lib. 7. ὄξυ γὰρ τι πρὸς ἐπίγνωσιν ἐρωτικῆν
 ἔψις.

ἐμπορεύεται ποικίλως ἐφελκόμενος, καὶ ἅμα οὐδὲ
 εὐπρεπῆ λοιπὸν τῆς ὁδοῦ κοινωνὸν, ἔδὲ ἀνύποπτον
 ἠγυμένη τὸν Κνήμωνα· ὡς δὴ σοὶ Φίλον ἔφη, τῆς
 μὲν ἐπὶ τοῖς προὔπηγυμένοις παρὰ σὲ χρησῶς εἰς
 ἡμᾶς χάριτος, κεχρηωσημένης καὶ ὁμολογημένης.
 ἐπὶ δὲ τοῖς λειπομένοις, ἔ πάντως ἐπούσης ἀνάγ-
 κης τὰ ἡμέτερα ἐκφροντίζειν, ἔδὲ ἀλλοτρίαις
 τύχαις καὶ ἄκοντα συναποκινδυνεύειν. ἀλλὰ σὺ
 μὲν Ἀθήνας τὰς σὰς, καὶ γένος καὶ οἶκον τὸν σὸν
 κομίσαιο, Ναυσικλέα τουτονὶ, καὶ τὴν δι' αὐτῆ
 παραπεσοῦσαν, ὡς Φῆς, πρόφασιν ἔδαμῶς παρ-
 ωσάμενος. ἐγὼ δὲ καὶ Καλασίεις πρὸς τὰ συμ-
 πίπτοντα μαχεσόμεθα, ἕως ἀντὸ τέλος τῆς πλά-
 νης εὐρωμεν· εἰ καὶ ἀνθρώπων μηδεὶς συνεφάπτοι-
 το, ¹²⁾ θεὸς συνεμπόρους ἔχειν καταπιστευόντες.

VIII. Ὑπολαβὼν δὲ πρὸς ταῦτα ὁ Ναυσικλῆς,
 Χαρικλεία μὲν ἔφη κατ' εὐχὰς ἀποβαίη, καὶ θεοὶ
 συνέμποροι κατὰ τὴν αὐτῆς αἴτησιν γίγνοιτο, καὶ
 τοὺς οἰκείους κομίζοιτο, οὕτως οὐσα γενναία μὲν
 τὸ λῆμα, συνετὴ δὲ τὸ φρόνημα. σὺ δὲ ὦ Κνήμων,
 μή τε, εἰ Θίσβην οὐκ ἄγεις εἰς τὰς Ἀθήνας,
 ἀχαλλε, καὶ ταῦτα ἔχων ὑπόδικον ἐμὲ τουτονὶ
 τῆς κατ' ἐκείνην ἀρπαγῆς, καὶ τῆς ἐκ τῶν Ἀθηνῶν
 ὑπεξαγωγῆς. ὁ γὰρ ἔμπορος ὁ Ναυκρατίτης ὁ
 Θίσβης ἐραστὴς ἔστος ἐγώ. μήτε πενίαν ὀδύρου, πτω-
 χεύσειν ἔτι προσδοκήσας. εἰ γὰρ σοὶ Φίλον ὡς καὶ
 ἐμοὶ

12) θεὸς συνεμπόρους] Sic antea hoc ipso libro, ἔρμης κερ-
 δῶος, ποσειδῶν δὲ ἀσφάλειος συνέμποροι καὶ πωμποὶ γί-
 γνοιτο. Sic paulo post, θεοὶ συνέμποροι κατὰ τὴν αἴ-
 τῆς αἴτησιν γίγνοιτο.

ἔμοι Φανείη, χρημάτων τε εὐπορήσεις συχνῶν, οἶκον τὲ ἀπολήψῃ καὶ πατρίδα τὴν σὴν, ἔμοῦ κατ' ἀγοντος γῆμα τε βουλομένῳ, θυγατέρα ταυτηνὶ τὴν ἐμὴν ἀρμόζω Ναυσικλειαν, προῖκα ἐπίδοῦς αὐτὸς μὲν πλείστην ὄσσην τὴν παρὰ σοῦ δὲ πάλιν εἰληφέναι κρινῶν, ἐξ ἧ γένος καὶ οἶκον καὶ ἔθνος τὸ σὸν ἐγνώρισα. πρὸς ταῦτα ἔδὲ πρὸς βραχὺ διαμελήσας ὁ Κνήμων, ἀλλὰ πάλαι δὲ εὐχῆς τε καὶ ἐπιθυμίας ἔχων ἃ οὐκ ἤλπιζε, ταῦτα ὑπὲρ εὐχὴν καὶ ἀπροσδόκητα λαμβάνων, ἅπαντα ἔφη δέδεγμα ἃ καταγγέλλεις ἄσμενος. καὶ ἅμα τὴν δεξιὰν προτείναντι τὸ θυγατέριον ὁ Ναυσικλῆς ἐνεχείριζε καὶ κατηγγύα· καὶ τὸν Ἰμέναιον ἀδεύσαι πρὸς τῶν οἰκείων ἐγκελευσάμενος, χορείας ἐν πρώτοις ἐξῆρχεν, εἰς αὐτοσχέδιον γάμον τὸ πικρὸν συμπόσιον ἀναδείξας· οἱ μὲν δὲ ἄλλοι πρὸς χοροῖς ἦσαν, καὶ ¹³⁾ τὸν Ἰμέναιον ἀπρόσκλητον ἐπὶ τοῖς
θαλά·

13) τὸν Ἰμέναιον ἀδεύσαι] Puerile penitus et friuolum, quidquam afferre de Hymenaeo, de quo Grammatici omnes, qui originem moris fuisse lateque profsequuntur. Theocritus autem eleganter choream illam describit, et puellas a quibus canebatur hymnus hymenaei. Sed quis fuerit hic hymnus, et cuius auctoris, differuimus iam olim copiose ad observationes V. Cl. Antonii Mornacii, cui etiam ipsum, imo αὐτότατον hymnum a virginibus cani solitum Sapphonis opus fuisse largiti, hunc e scriptoribus primae vetustatis, variisque locis Athenaei et aliorum contexuimus primi, quem, si ferat animus, poteris in observationibus tanti viri reperire, atque illius vulgati beneficium nobis tribuere.

θαλάμοις ἐκώμαζον, καὶ ¹⁴⁾ γαμήλιος παννυχίς τῆς οἰκίαν κατέλαμπεν. ἡ Χαρίκλεια δὲ χωρισθεῖσα μόνη τῶν ἄλλων, ἐπὶ τὸ σὺνηθες ἔρχεται δωμάτιον καὶ τὰς θύρας εἰς τὸ ἀσφαλὲς ἐπικλεισαμένη, πρὸς οὐδενός τε ὀχλεῖσθαι παραπισεύουσα, ¹⁵⁾ βάνχιόν τι οἰσηθεῖσα, ¹⁶⁾ τὰς τε κόμας ἀφειδῶς λύεται, καὶ θοιμάτιον περιρῥήξασα, φέρε ἔφη καὶ ἡμεῖς δαίμονι τῷ εἰληχότι χορεύσωμεν κατὰ τὸν ἐκείνου τρόπον ἄσωμεν αὐτῷ θρήνους, καὶ γόους ὑπερχησώμεθα. ζόφος δὲ ἐπηχείτω, καὶ νύξ ἀλαμπῆς ἠγείσθω τῶν δραμένων, τῷ δὲ τῷ λύχνῳ τῇ γῆ προσαῤῥαχθέντος. οἷας γὰρ δὴ καὶ ἐφ' ἡμῖν τὰς πασάδας ἐπήξατο; εἶον τὸν θάλαμον ἀνέδειξε; μόνην μὲν ἔχει με καὶ ἀνύμφευτον [δαίμων ὁ εἰληχὼς με] τοῦ δὲ μέχρις ὀνόματος

- 14) γαμήλιος παννυχίς] De nuptialibus pernoctationibus, lychnuchis, variis solemnibus circa omnes distinctasque vigilias noctis, conuiuio antelucano, et aliis copiose a me dictum ad Pausan.
- 15) βάνχιόν τι οἰσηθεῖσα] Apul. fab. 4. vbi agit de Chārite *Lymphatico ritu somno recussa longeque vehementius afflictere sese, et pectus etiam palmis infestis tundere, et faciem illam luculentam verberare. incepit.* De furore amatorio poëtae passim. Hinc furiae amoris iunctae, vt patet apud Lactant. 5. Thebaid.
- 16) τὰς τε κόμας ἀφειδῶς λύεται] Diximus de hoc doloris signo vulgatissimo ad lib. 1. hic duo coniungit, vt et postea, ὡς εἶδε τῆς τε κόμης τὸ ἄτακτον, καὶ τὸν χιτῶνα κατερῥωγῶτα περὶ τοῖς σῆθεσι. Caetera huius paginae mirum agitato variis curarum fluctibus pectori conueniunt.

ματος νυμφίου, οἴμοι, χορεύει Κνήμων, γαμῆ
 Θεαγένης δὲ ἀλητεύει, καὶ ταῦτα αἰχμάλωτος,
 ἢ τάχα καὶ δέσμιος. καὶ ταῦτα ἂν εἴη τὰ εὐτυ-
 χέστερα· σώζοιτο μόνον. Ναυσίκλεια νυμφεύεται,
 κάμοῦ διέζευκται, ἢ μέχρι τῆς παρελθούσης ὁμό-
 κοιτος· Χαρίκλεια δὲ καὶ μόνη, καὶ ἔρημος. καὶ οὐ
 τῶν ἐπ' ἐκείνοις ἡμῖν μέμψις, ὡς τύχη καὶ δαίμονες,
 ἀλλὰ καὶ πράττοισιν κατὰ γνώμην· τῶν δὲ καθ'
 ἡμᾶς, ὅτι μηδὲ τούτοις ἡμῖν ἐξ ἴσου κέχρησθε.
 ἔτω τὸ δράμα τὸ περὶ ἡμᾶς εἰς ἀπείρον ἐμηκύναι-
 τε, καὶ πᾶσαν λοιπὸν σκηνὴν ὑπερφθέγγεται.
 ἀλλὰ τί ταῦτα ἄωρι θεηλάτοῦμαι. τελείωσθε καὶ
 τὰ ἐξῆς ὅποι τοῖς θεοῖς Φίλον. ἀλλ' ὡς Θεάγενης,
 ὡς μόνη μοι γλυκεῖα φροντίς· εἰ μὲν τέθνηκας, καὶ
 τῆτο πειθεῖην (ὃ μὴ ποτε γνοίην) τότε μὲν σοὶ συν-
 εἶναι ἔχ' ὑπερθέσομαι. τὸ παρὸν δὲ σοὶ, τὰς δὲ
 ἐπιφέρω χόας. ¹⁷⁾ καὶ ἅμα ἔτιλλε τὰς τρίχας,
 καὶ ἐπὶ κλίνῃ ἐπέβαλλε· καὶ τὰς δὲ ἐπιχέω τὰς
 ὄπον·

17) ἅμα ἔτιλλε τὰς τρίχας] Sic apud Homer. Iliad. μ.

Παλλὰς ἐκ κεφαλῆς προθελύμνας ἔλκετο χαίτας.

quem versum sic aemulatus est Q. Calaber. lib. 3.

Χαίτας ἐκ κεφαλῆς προθελύμνας δηϊώωτες.

Albinou. Consol. ad Liu. Claud. 3. de Rapt. Proserp.
 Schol. Sophocl. ad Elect. interp. Virgil. et Stat.
 hinc apud optimum Grammaticum legendum κειρό-
 μεναι, λυπόμεναι καὶ ὡσπερ παιθόμεναι. Quod autem
 subiungit τὰς δὲ ἐπιφέρω χόας, tangitur ab Achil.
 Tat. lib. 3. λάβε ἔν Λευκίππῃ πρεπύσας σοὶ παρ' ἐμοῦ
 χόας. Graecis est ἐναγίζειν. Gloss. MSS. ἐναγίζειν,
 χόας ἐπιφέρειν. hac de re copiose interp. Apul. ad 4.
 Miles. Heliod. lib. 7.

σπονδάς ἐκ τῶν σοι Φίλων ὀφθαλμῶν· καὶ αὐ-
 τῖκα διάβροχος ἦν ἢ εὐωμνὴ τοῖς δάκρυσιν. εἰ δέ
 μοι περισώζῃ καλῶς γε ποιῶν, δεῦρο καὶ συνανά-
 παυσαι Φίλος ὄναρ γῆν ὀφθεις. Φεῖδ' δὲ καὶ τό-
 τε ὦ γὰθῆ, καὶ Φύλαττε νομίνω γάμω τὴν σὴν
 παρθένον. [18) μὴ δὲ καθ' ὑπνους συγγένη.] ἰδού
 σε καὶ περιπτύσσομαι, παρειαί καὶ ὄραν ὑπο-
 τιθεμένη.

ix. Καὶ ἅμα λέγουσα, εἵπτει κατὰ τῆς κλί-
 νης ἐπὶ πρόσωπον ἑαυτὴν ἀθρόον. καὶ περιχυθεῖ-
 σα περιέβαλλε, λύζουσα τε καὶ βρύχιον ἀνασένε-
 σα, ἕως ἂν αὐτὴν ὑπὸ τῆς ἄγαν λύπης, ἀχλὺς
 τε καὶ ἰλιγγος ὑποδραμῶν, καὶ τὸ νοερὸν τῆς ψυ-
 χῆς ζοφώσας πρὸς ὑπνον ἔλαθεν ὑποφέρων, καὶ
 εἰς ἡμέραν ἤδη λαμπρὰν κατέχων. ὥστε καὶ ὁ Κα-
 λάσιρις θαυμάζων, καὶ παρὰ γε τὸ εἰωθὸς ἔχ
 ὄρωμένην ἐπιζητῶν, ἐπὶ τὸν θάλαμον ἀφικόμε-
 νος, ἐπαίε τε σφοδρότερον τὰς θυράς, καὶ ὀνο-
 μασι συνεχῶς Χαρίκλειαν ἀνακαλῶν, ἀφύπνι-
 ζεν. ἢ δὲ πρὸς τὸ αἰφνίδιον τῆς κλήσεως διατα-
 ράχθη τὲ, καὶ ὡς κατελήφθη χήματος ἐπὶ τὰς
 θυράς ὀρμήσασα, τὸν τε μοχλὸν παρήνευγε, καὶ
 πρὸς εἴσοδον τῷ πρῆσβύτῃ διέσελλεν. ὁ δὲ, ὡς εἶ-
 δε τῆς τε κόμης τὸ ἄτακτον, καὶ τὸν χιτῶνα κατ-
 ἐρῶγότα περὶ τοῖς στήθεσι, καὶ ὄμμα ἐτι κυ-
 μαῖνον, καὶ τὸ πρὸ τῶν ὑπνῶν ἐμμανὲς ἐπισημαῖνον,
 συνίησι μὲν τὴν αἰτίαν ἀγαγὼν δὲ αὐθις ἐπὶ τὴν
 κλίνην

18) μὴ δὲ καθ' ὑπνους συγγένη] Habet hunc locum a Theo-
 crit. Idyll. 21.

Μὴ τύγε μευ κύσης τὸ καλὸν εἶμα μὴδ' ἐν ὄνειροις.

κλίην καὶ καθίσας, ἔφεσρίδα τὲ ἐπέβαλε καὶ πρὸς τὸ εὐχνημον περιπεύλας, τί ταῦτα, ἔφη, Χαρίκλεια; τί λίαν οὕτω καὶ ἄμετρα δυσφορεῖς; τί δὲ οὕτως ἐκφρόνως ἤττων γίγνη τῶν προσπιπτόντων; οὐδέ σε γνωρίζω τὸ παρὸν, αἰεὶ γενναίαν καὶ σώφρονα τύχας ἐνεγκεῖν τὸ πρόσθεν ἐγνωκώς. οὐ παύσῃ τῆς ἀγαν ταύτης ἀνοίας; οὐκ ἐννοήσεις, ἄνθρωπος οὐσα πράγμα ἀσάθμητον, καὶ ὀξείας ῥοπᾶς ἐφ' ἐκάτερα λαμβάνον; τί σαυτὴν προανερεῖς βελτιόνων ἴσως ἐλπίδων; Φεῖσαι καὶ ἡμῶν ὦ τέκνον, Φεῖσαι, εἰ μήγε σαυτῆς, ἀλλὰ γοῦν Θεαγένους, ὦ βίος ὁ σὺν σοὶ μόνος αἰρετός, καὶ ἐπὶ σοὶ σωζομένη τὸ εἶναι κέρδος. ἠρυθρία τούτων ἀκούσασα ἡ Χαρίκλεια καὶ πλέον ἐν οἴοις κατείληπτο ἐννοοῦσα· σιωπήσασά τε ἐπιπλεῖσον, ὡς ἐνέκειτο πρὸς τὴν ἀπόκρισιν ὁ Καλάσιρις· ἀληθῆ μὲν, ἔφη, ἐπιτιμᾶς· ἀλλ' ἴσως ἐμοὶ συγγνωστὰ ὦ πάτερ. ἔγάρ με δημώδης, ἔδὲ νεωτερίζουσα τις ἐπιθυμία πρὸς ταῦτα διεξάγει τὴν ἀθλίαν, ἀλλὰ καθαρὸς τε καὶ σωφρονῶν, ἀπειράτῃ μὲν, ἀλλ' ἐμοὶ γε ἀνδρὸς πόθος, καὶ τοῦτο Θεαγένους, λυπῶντος μὲν καὶ ὅτι μὴ σύνεσι, πλέον δὲ εἰ περιέστιν ἢ μὴ, Φοβῶντος. ἀλλὰ τῶν γε ἕνεκα θάρσει, ἔλεγεν ὁ Καλάσιρις, ὡς ὄντος ἐκείνου, καὶ σοὶ συνεσομένου, Θεῶν νευόντων, εἴπερ τι χρὴ τοῖς προθεσπιθεῖσι περὶ ὑμῶν. χρὴ δὲ πιστεύειν καὶ τῷ διαγγείλαντι χθιζόν, ὡς εἴληπται ὑπὸ Θυάμιδος, εἰς τὴν Μέμφιν ἀναπεμπόμενος. εἰ δὲ εἴληπται, δῆλον ὡς καὶ σώζεται, Φιλίας αὐτῷ πρὸς τὸν Θυάμιν καὶ γνώσεως προὔπαρχούσης. καιρὸς δὴ μὴ μέλλειν, ἀλλὰ σπευστέον ὡς ἐνεστὶν ἡμῖν τάχως ἐπὶ Βήσσαν τὴν κώμην, καὶ ἀναζητητέον, σοὶ μὲν τὸν Θεαγένην, ἐμοὶ

ἔμοι δὲ πρὸς τούτῳ καὶ τὸν υἱόν. οἶδα πᾶ πάντως
 προακηκουῖα, παῖδα ἐμὸν εἶναι τὸν Θύαμιν. καὶ
 ἡ Χαρίκλεια γενομένη σύννοος, εἰ μὲν δὴ, ἔφη,
 παῖς ἔστι σοι Θύαμις, καὶ ἔστιν ὁ σὸς, ἀλλὰ μὴ
 ἑτέρου καὶ ἄλλος, νῦν μὲν δὴ τὰ ἡμέτερα πρὸς κίν-
 δυνον ἐλαύνει τὸν μέγιστον. θαυμάσαντος δὲ, καὶ
 τὴν αἰτίαν ἐρομένου τῆς Καλασίριδος οἶδα, εἶπεν,
 ὡς αἰχμάλωτος ἐλήφθη ὑπὸ τῶν Βηκόλων. ἐκεῖ
 τοῖνον καὶ τὸν Θύαμιν ὑπηγάγετο πρὸς τὸν κατ'
 ἐμοῦ πόθον ἢ δυστυχῶς μοι προσεῖναι δοκοῦσα τῶν
 ὄψεων ἄρα καὶ δέος, εἰ ἀναζητοῦντες ἐκτύχοιμεν,
 μὴ ὀφθεῖσαν ἐκείνην εἶναι με ταύτην ὑπομνηθεῖς,
 τὸν γάμον ὃν τότε μοι προτεινόμενον παρ' αὐτοῦ
 διεκρεσάμην ἐπινοοῖαις, εἰς ἔργον ἄγειν βιάσηται.
 καὶ ὁ Καλασίρις, μὴ ἔτω μὲν ποτε, φησὶ, ἐπιθυ-
 μία κρατήσκειν, ὡς καὶ τὴν πατρώσαν ὄψιν ὀρωμέ-
 νην ὑπεροφθῆναι, καὶ ὄμματα τοῦ Φόντος μὴ
 καταιδεῖσαι τὸν παῖδα, κολάσαι τὴν, εἴπερ καὶ
 ἔστιν, ἔκ' ἐννομον ὄρεξιν. ὅμως δ' ἔν, κωλύει γὰρ
 εἶδέν, τί ἔχι καὶ μηχανὴν τινα πρὸς περιγρα-
 φὴν τῶν φοβόντων ἐπινοοῖς; δεινὴ δὲ τις εἰσικας
 εἶναι σοφισεῦσαι κατὰ τῶν ἐπιχειρούντων, διαδύ-
 σεις τε καὶ ὑπερθέσεις.

κ. ἀνείθη πρὸς ταῦτα μικρὸν ἡ Χαρίκλεια
 καὶ, εἰ μὲν ἀληθεύεις, εἶπε, ἡ παιδίαν με πεποί-
 ησαι, παρείδω τὸ παρόν. ἐγὼ δὲ τέχνην ἅμα τῷ
 Θεαγένει μὲν καὶ πρότερον ἐπιχειρηθεῖσαν, ὑπὸ
 δὲ τῆς τότε τύχης διακοπεῖσαν, εἰσηγήσομαι καὶ
 νῦν ἐπ' ἀμείνοσι ταῖς τύχαις. τῆς γὰρ νήσου τῆς
 Βηκολικῆς ἀποδραῖναι διανοηθεῖσιν, ἐδόκει τὴν
 ἐσθῆτα μεταμφιασάμενους εἰς τὸ λυπρότατον, καὶ

πτωχοῖς ἑαυτοὺς ἀπεικάσαντας, ἕτως ἐπιμίγνυσθαι
κώμαις τε καὶ πόλεσιν. εἰ δὴ συναρέσκει, πλατ-
τώμεθα τὸ χῆμα καὶ πτωχεύωμεν. ἕτω γὰρ ἡτ-
τόν τε ἐπιβουλεύσομεθα πρὸς τῶν τυγχανόντων.
ἀσφάλεια γὰρ ἐν τοῖς τοιούτοις ἢ εὐτέλεια. οἴκτου
τὲ μᾶλλον ἢ Φθόγου πέλας ἢ πενία· τῆς τε καθ-
ήμεραν ἀναγκαίου τροφῆς ἕξον εὐπορήσομεν· ξέ-
νη γὰρ ἐν γῆ, τὸ μὲν ἄνιον, σπάνιον τοῖς ἀγνοοῦ-
σι τὸ δὲ αἰτούμενον, εὐμετάδοτον τοῖς ἐλεῶσιν.

ΧΙ. Ἐπὶ ταῦτα ὁ Καλάσιρις καὶ ἔχεσθαι
τῆς ὁδοιπορίας ἐπέσπευδε· τοῖς τε περὶ τὸν Ναυσι-
κλέα καὶ Κνήμωνα ἐντυγχάνοντες, τὴν τε ἕξοδον
κοινωσάμενοι, εἰς τρίτην ἐξώρμησαν ἕτε ὑποζύ-
γιον, καὶ τοὶ δίδόμενον, ἕτε ἀνθρώπων ἕδνα συν-
έμπορον ἀναχόμενοι. τῶν τε Ναυσικλέους καὶ Κνή-
μωνος προπεμπόντων, καὶ ἄλλου τῆς οἰκίας πλῆ-
θους, προέπεμπε δὲ καὶ ἡ Ναυσικλεία, πολλὰ τὸν
πατέρα ἐπιτρέψαι καθικετεύσασα, τῆς νυμφικῆς
αἰδοῦς ὑπὸ Φίλτρῳ τοῦ περὶ τὴν Χαρίκλειαν ἐκνι-
κιθεῖσα. καὶ ὅσον πέντε σταδίους προελθόντες, ἤ-
σπαζον τότε ἀλλήλους τὰ τελευταῖα κατὰ γένος,
καὶ τὰς δεξιάς ἐνέβαλλον. ἐπιδακρύσαντες δὲ ὅσον
πλείστον, καὶ ἐπὶ βελτίοσι χωριθῆναι ταῖς τύχαις
ἐπευξάμενοι, τῶν Κνήμωνος δὲ καὶ συγγνώμην αἰ-
τουῦντος εἰ μὴ συμπορεύοιτο, ¹⁹⁾ νεοπήκτους ἔτι τοὺς
θαλάμους ἔχων, ἐπικαταλήψεσθαι τε εἰ καιρὸς
γένοιτο, πλαττομένου, διεχωρίσθησαν· οἱ μὲν ἐπὶ
Χέμ-

19) νεοπήκτες θαλάμους] Imitatione eiusdem Theocriti He-
lenae Epithalam.

Πρὸς τὴν νεογράφω θαλάμῳ χρόνον ἐξάσαντο.

Χέμμιν' ἢ Χαρίκλεια δὲ καὶ ὁ Καλάσιρις, πρῶτα μὲν εἰς πτωχικὸν πλάσμα μετημφιέννυντο, ²⁰⁾ ῥάκεσιν ἑαυτοὺς προπαρεσκευασμένοις ἐξευτελίσαντες. ἔπειτα δὲ ἢ Χαρίκλεια τό τε πρόσωπον ἐνύβριζεν, ἀσβόλου τὲ ἐντρέψει καὶ πηλοῦ καταχρίσει μολύνασα· καὶ κρηδέμνου ῥυπῶντος τὸ κρᾶσπεδον ἀπὸ μετώπου κατὰ θάτερον τοῖν ὀφθαλμοῖν, εἰς ἄτακτον προκάλυμμα ἐπισοβοῦσα ²¹⁾ πήραν γε ὑπὸ μάλης, οὕτως ἐπὶ ἰδεῖν ψωμῶν τινῶν καὶ ἀκόλων δῆθεν ταμιεῖον, χρειωδέτερον δὲ τῆς ἱεράς ἐκ Δελφῶν ἐσθῆτος καὶ τῶν σεμμάτων, τῶν τε συνεκτεθέντων μητρώων κειμηλίων καὶ γνωρισμάτων εἰς ὑποδοχὴν, ἐξῆπτο. ὁ δὲ Καλάσιρις τὴν μὲν Φαρέτραν τῆς Χαρίκλειας τετραχωμένοις κωδίοις ἐνειλήσας, ὡς δῆτι φορτίον ἕτερον, ἐπὶ τῶν ὤμων ἐγκάρσιον ἔφερε. τὸ δὲ τόξον τῆς νευράς παραλύσας, ἐπειδὴ τάχιστα πρὸς τὸ εὐθύτερον ἀνεκάμφθη, βακτηρίαν ταῖν χερῶν ἐποιεῖτο· πολὺς τε αὐτῇ καὶ βαρὺς ἐμπίπτων, καὶ εἴ ποίτισιν ἐν-

Υ 3

ΤΕΥΞΟ-

20) ῥάκεσιν] Tales mendici Homericı Odyss. ε.

Ἀμφ' ὠμοῖσιν ἀεικέα βάλλετο πήρην.

πυκνὰ ῥωγαλέην, eadem Odyss. ε. tangit hunc habitum interpres Demosth. ad eam, quae de corona.

21) πήραν ὑπὸ μάλης] Talis habitus mendicantium, ut patet apud Apul. lib. 2. Florid. hoc Tarentini vocabant θυλακίζειν, adire cum sacco, de quo proverbio male autor Chiliad. Descripsit igitur Heliodorus habitum mendicantium, ob qualem reprehendit Tzetzes Euripidem, quod non decorum obferuet, dum reges in scena producit, μετὰ ευρίδων, ἢ πήρας ἄρτας ζητεῖν.

τευξόμενος προΐδοι, κυφότητά τε πλέον ἐπέτηδευεν ἢ τὸ γῆρας ἐπηνάγκαζε. καὶ τοῖν σκελοῖν θάτερον παρεσύρετο, πρὸς τῆς Χαρικλείας ἕω' ὅτε χειραγωγούμενος.

XII. Καπειδὴ τὰ τῆς ὑποκρίσεως αὐτοῖς διηκρίβωτο, μικρὰ καὶ ἐπισκώψαντες εἰς ἀλλήλους, καὶ ὡς πρέπει τὸ χῆμα θάτερος θάτέρῳ ἐπιχλευάσας, τόντε εἰληχότα δαίμονα εἴσαυτὰ δεινὰ μέχει γοῦν τούτων καὶ ἀρεσοθῆναι παρακαλέσαντες, ἔσπευδον ἐπὶ βῆσαν τὴν κάμην, οὐ τὸν Θεαγένην καὶ τὸν Θύαμιν ἐλπίζοντες εὐρήσειν, ἀπετύγχανον. ἄρτι γὰρ τῇ βῆσση περὶ δύσιν ἡλίου πλησιάζοντες, πλῆθος τι κειμένων νεκρῶν ὀρώσι νεοσφαγῶν τῶν μὲν πλείονων Περσῶν εἶναι τῇ σολῆ τε καὶ καθοπλίσει γνωριζομένων, ὀλίγων δὲ τινῶν ἐγχωρίων. καὶ πολέμου μὲν εἶναι τὸ δρᾶμα εἴκαζον τίνων δὲ, καὶ πρὸς τίνας, ἠπόρην ἕως ἐπιπαριόντες τοὺς νεκροὺς καὶ ἅμα περισκοποῦντες, μή που τις κεῖται καὶ τῶν οἰκείων (δειλαὶ γὰρ αἱ ψυχαὶ περὶ τοῖς Φιλτάτοις τὰ δεινότερα μαντεύεσθαι) γυναῖα προστυγχάνουσι πρεσβυτικῶ, σώματι τῶν ἐγχωρίων προσπεφυκῶτι καὶ παντοίους ἐγείροντι θρήνους. ἔγνωσαν οὖν ἐπιχειρεῖν τι παρὰ τῆς πρεσβυτιδος, εἰ οἷόν τε, ἐκμανθάνειν. καὶ παρακάθισάμενοι, πρῶτα μὲν παραμυθεῖσθαι τε καὶ κατασέλλειν τῶν ἄγαν θρήνων ἐπειρῶντο. ἔπειτα προσιεμένης, ὃν τινα πενθοίη, καὶ τίς ὁ πόλεμος ἠρώτων, τοῦ Καλασίριδος πρὸς τὸ γύναιον αἰγυπτιαζόντος. ἡ δὲ ἔλεγεν ἅπαντα ἐπιτέμνουσα. ἔφ' οὗ μὲν εἶναι κειμένῳ τὸ πένθος, καὶ ἐπιτετηδευκέναι τὴν εἰς τοὺς νεκροὺς ἀφίξιν, εἴ πῃ τις διελά-

διελάσας τοῦ ζῆν ἀπαλλάξῃς, τέως μὲν τοι τὰ νομιζόμενα τῷ παιδί, ἐκ τῶν ἐνότων δακρύσαν τε καὶ θρηνησαν, ἐπιφέρειν.

XIII. Τὸν δὲ πόλεμον ἔλεγεν ὧδε. ἦγετο ξένος νεανίας τις, κάλλει τε καὶ μεγέθει διαφέρων, ὡς Ὀροσδάτην τὸν μεγάλου βασιλέως ὑπαρχον, εἰς τὴν Μέμφιν. ἀπέσαλτο δὲ οἶμα παρὰ Μιτράνου τοῦ Φρουράρχου ληφθεὶς αἰχμάλωτος, ὡς τι τῶν μεγίστων δώρων, ὡς Φασί, τῆτον οἱ τῆς κώμης τῆς ἡμετέρας ταυτησί, δείξασα τὴν ἐχομένην, ἐπελθόντες γνωρίζειν, εἴτ' οὖν ἀληθεύοντες, εἴτε καὶ πρόφασιν πλάσαντες, ἔλεγον. ὁ δὲ Μιτράνης ταῦτα πιθόμενος, καὶ κατὰ τὸ εἶκος ἀγαπακτῆσας, ἐπιστρατεύει τῇ κώμῃ, δυσὶ ταύταις πρότερον ἡμέραις. καὶ (ἔσι γὰρ μαχιμώτατον ἢ κώμη γένος, βίον αἰεὶ τὴν λησείαν πεποιημένοι, καὶ θανάτου παντός ὑπερόπται· [καὶ] πολλὰς δὲ διὰ τοῦτο πολλαίς ἄλλας τε, καὶ μὲν τὸ παρὸν, ἀνδρῶν τε καὶ παίδων χηρώσαντες) ἐπειδὴ τὴν ἔφοδον ἐσομένην ἐτεκμήραυτο, προλοχίζουσί τε τινὰς ἐνέδρας, καὶ δεξάμενοι τοὺς ἐναντίους, ἐπικρατέστεροι γίνονται. οἱ μὲν κατὰ σῶμα καὶ ἐκ τῆς εὐθείας μαχόμενοι· οἱ δὲ κατόπιν ἐκ τῶν λόχων ἀπροφυλάκτοις σὺν βοῇ τοῖς Πέρσαις ἐπελθόντες· καὶ πίπτει μὲν ὁ Μιτράνης ἐν πρώτοις μαχόμενος, πίπτουσι δὲ σὺν αὐτῷ σχεδὸν τι πάντες· οἷα δὲ κυκλωθέντες, καὶ οὐδὲ φυγῆς τόπον εὐμοιρήσαντες· πίπτουσι δὲ καὶ τῶν ἡμετέρων ὀλίγοι. καὶ γίνεται τῶν ὀλίγων βαρεῖα βουλήσει δαίμονος, καὶ [ὁ] παῖς ὁ ἐμὸς, βέλει Περσικῶ πρὸς τὰ σέβρα, ὡς ὁρᾶτέ, βληθεὶς. καὶ νῦν ἢ ἀθλία τὸν μὲν θρηνηῶ κείμενον· τὸν δὲ

ἔτι μοι μόνον παῖδα λειπόμενον, ἔοικα θρηνησεῖν,
 ἐκστρατεύσαντος κακείου τῆ προτεραία μετὰ τῶν
 λοιπῶν ἐπὶ τὴν Μεμφιτῶν πόλιν. ἐπὶ συνθάνετο καὶ
 τὴν αἰτίαν τῆς ἐκστρατείας ὁ Καλάσιρις καὶ ἡ
 γραῦς ἀκηκοέναι παρὰ τῶν λειπομένων παιδῶς προσ-
 τιθεῖσα, ἔλεγε, διότι στρατιώτας βασιλείους καὶ
 Φεραρχὸν μεγάλου βασιλέως ἀνελόντες, ἐπὶ μὴ
 πεπραγμένοις καλῶς, εἶδον ἐκεῖνο καλῶς, μὴ εἰς
 μικρὸν αὐτοῖς (ἀλλ' εἰς τὸν περὶ τῶν ὅλων κίνδυνον
 τὸ πρᾶγμα τελευτήσῃν, Ὀροονδάτῃ τῶν κατὰ τὴν
 Μέμφιν ὑπάρχου, πλείστῃ τὴν χεῖρὶ πεπραγμένων,
 καὶ αὐτίκα εἰ πύθοιτο, κατὰ πρώτην ἔφοδον σα-
 γηνεύσοντος τὴν κώμην, καὶ πανολεθρία τῶν ἐνοι-
 κούντων δίκην εἰσπραξόντος. οἷα δὲ οὖν τὸν περὶ
 τῶν ὅλων ἀναρρίπτουντες κίνδυνον, ἔγνωσαν μεγά-
 λα τολμήματα, μείζουσι εἰ δυνατόν ἀνήσασθαι,
 καὶ Φθῆναι τὴν Ὀροονδάτου παρασκευὴν, ἀπροσ-
 δόκητοί τε ἐπεισπεσόντες, ἢ προσανελεῖν κακείνου
 εἰ κατὰ τὴν Μέμφιν ὄντα καταλάβοιεν, ἢ εἴπερ
 ἐκδημῶν τυγχάνοι, πολέμου τινὸς αὐτὸν ὡς Φασί-
 Αἰθιοπικῶν τανῦν ἀπαχολουῦντος, ῥᾶόν τε τὴν πό-
 λιν παρασήσασθαι τῶν ὑπερμαχομένων ἔρημον,
 καὶ αὐτοὶ τε ἐκτὸς κινδύνου γενέσθαι τὸ παρὸν, καὶ
 προσκατορθώσῃν τῷ Θουάμιδι ληστάρχῳ τῷ σφῶν,
 τὴν τῆς προφητείας ἱερωσύνην, [καὶ] ἔ κατὰ νό-
 μον παρ' ἀδελφῶν νεωτέρου κατεχομένην, ἀνακο-
 μίσασθαι ἢ εἴπερ καὶ ἀποτυγχάνειν συμβαίνοι,
 πόλεμος γὰρ ἔργον μαχομένους γενέσθαι, μὴ δὲ
 ἄλλως ἀλῶναι, καὶ ταῖς Περσικαῖς αἰκίαις καὶ
 ὕβρεσιν ἐκκεῖσθαι. ἀλλ' ὡς ξένοι, ποῖ δὲ τὸ νῦν
 ἀφίξεσθε; εἰς τὴν κώμην ὁ Καλάσιρις εἶπεν ἡ δὲ,
 οὐκ ἀσφαλὲς ὑμῖν, ἔφη, τῆς τε ὥρας ἀωρὶ καὶ
 οὐδὲ

οὐδὲ γνωρίζομένοις, ἐπιμίξαι τοῖς ὑπολειπομένοις, ἀλλ' εἰ ξεναγοίης, ἔφη ὁ Καλάσιρις, οὐκ ἀπελπίδος ἡμῖν καὶ τὰ τῆς ἀσφαλείας. ἔμοι καιρὸς ἀπεκρίνατο ἢ πρεσβύτις ²²⁾ νυκτερινὸς γὰρ τινὰς ἐναγισμὸς ἐπιτελέσαι μοι πρόκειται· ἀλλ' εἰ δὴ φόρητον ὑμῖν, ἐπάναγκες δὲ καὶ μὴ βελομένοις, αὐτοῦ που καὶ τῶν νεκρῶν ἐν καθαρῷ μικρὸν ἀναχωρίσαντες, τὴν μὲν νύκτα ἐγκαρτερήσατε· τὴν ἔω δὲ ὑμῖν πρόξενος ἐγὼ τῆς ἀδείας ξεναγοῦσα γενήσομαι.

XVI. Ταῦτα εἰπούσης ὁ Καλάσιρις ἅπαντα πρὸς τὴν Χαρίκλειαν Φράσας, καὶ παραλαβὼν, μεθίστατο. καὶ μικρὸν ὅσον τοὺς κειμένους ὑπερβάντες, βουνῷ τινὶ χαμαιζήλῳ προστυγχάνουσι. κἀνταῦθα ὁ μὲν κατέκλινεν ἑαυτὸν, τῇ κεφαλῇ τὴν Φαρέτραν ὑποθέμενος. ἡ Χαρίκλεια δὲ καθῆσο, τὴν πῆραν εἰς καθέδραν ποιησαμένη. ἄρτι δὲ τῆς σεληναίας ἀνιχούσης, καὶ Φωτὶ λαμπρῷ τὰ πάντα καταυγαζέσης, τρίτη γὰρ μετὰ πανσέληνον ἐτύγχανεν, ὁ μὲν Καλάσιρις, οἷα δὴ πρεσβυτικός τε ἄλλως, καὶ πρὸς τῆς ὁδοιπορίας κκοπωμένος, ὑπνῷ κατείχετο· ἡ Χαρίκλεια δὲ ὑπὸ τῶν συνεχόντων Φροντισμάτων διαγρυπνοῦσα, σκηνῆς τινος οὐκ εὐαγοῦς μὲν, ταῖς δὲ Αἰγυπτίαις ἐπιχωριαζούσης, θεωρὸς ἐγίγνετο. ἡ γὰρ πρεσβύτις ἀνενοχλήτου καὶ ἀκατόπτου χολῆς ἐπειλήθη· νομίσασα, ²³⁾ πρῶτα μὲν βόθρον ὠρύξατο· ἔπειτα

Υ 5

πυρ-

22) νυκτερινὸς ἐναγισμὸς ἐπιτελέσαι] Alibi verba expofui, rem interpretes Virgillii ad lib. 4. Aen.

23) πρῶτα μὲν βόθρον ὠρύξατο] Genus foeminarum maleficarum περὶ τῆς τάφου καλινδόμενον, vt loquitur Iulian.

πυρκαϊάν ἐκ θατέρου μέρους ἐξῆψε. καὶ μέσον
 ἀμφὸν τὸν νεκρὸν τῆ παιδὸς προθεμένη, κρατῆρα
 τε ὄσρακοῦν ἐκ τινος παρακειμένου τρίποδος ἀνε-
 λομένη, μέλιτος ἐπέχει τῷ βόθρῳ καὶ αὐθις ἐξ
 ἑτέρου γάλακτος, καὶ οἶνον ἐκ τρίτου ἐπέσπενδεν.
 εἶτα

Julian. Imper. Misopog. quas τυμβάδας ἔλεγον καὶ
 φαρμακίδας, ἀπὸ τῆ περὶ τῆς τύμβης διατρέβειν καὶ τῆς
 νεκρῆς ἀκρωτηριάζειν, de quibus Apul. fabulator
 lib. 2. et interpres Tibulli, huc et illuc in sepul-
 cris latitabant, vt ex cadauerum lanienis officinas
 suas instruerent. Primum fossam fodiebant, qua
 concaua et satis ad feralia instrumenta capace, mox
 barbara vocabula insufurrabant, dein Lunam ad-
 loquentes horrendis clamoribus, ad fossam denuo
 veniebant, in qua fiebat libatio, quam describit
 Homerus Odyss. 2.

βόθρον ὄρυζα ὅσον τε πυγύσιον ἐνθα καὶ ἐνθα,
 Ἄμφ' αὐτῷ δὲ χοῶς χέομεν πᾶσι νεκύεσσιν,
 Πρῶτα μελικρήτω, μετέπειτα δὲ ἠδέει οἶνον
 Τὸ τρίτον αὐτ' ὕδατι· ἐπεὶ δ' ἄλφιστα λευκὰ κάλυνον.

De hac libatione Sophocl. Elect. Lucian. Astrol. et
 Meretr. Alciph. Tzetz. ad Lycoph. Tibull. Eleg.
 2. lib. 1. interp. Virgil. et Horat. Vtebantur po-
 tissimum melle et lacte, vt probavit V. CL. Daniel
 Heynsius ad Silium. Sic Orph. Argon.

περὶ δ' αἶμα περὶ χέον ἐνθα καὶ ἐνθα
 Αὐτὰρ ἐπεὶ κραδίην θραύσας ποπάνοισιν ἔθηκα.
 Λείψας ὑγρὸν ἔλαιον, ἐπ' αὐτῷ δὲ γλέγος ἄμνης.

Quae omnia verba mire veterum in expiatoriis
 sacrificiis superstitionem examinant, et Heliodori
 locum, quem etiam copiose docteque interpreta-
 tur, V. C. Iac. Guther. cap. 9. lib. 4. de Iure Pon-
 tif. et nos cum summa cura ad ea, quae lib. 3.
 promisi.

εἶτα πέμμα σταίνον εἰς ἀνδρὸς μίμημα πεπλα-
 σμένον, δάφνη καὶ μαράθρω καταπέψασα, εἰς
 τὸν βόθρον ἐπέβαλεν. ἐφ' ἅπασιν δὲ ξίφος ἀνελο-
 μένη, καὶ πρὸς τὸ ἐνθουσιῶδες σοβηθεῖσα, καὶ
 πολλὰ πρὸς τὴν σεληναίαν βαρβάροις τε καὶ ξενί-
 ζουσι τὴν ἀκοὴν ὀνόμασι κατευξαμένη, τὸν βρα-
 χίονα ἐντεμοῦσα, καὶ δάφνης ἀκρέμονι τῆς αἵμα-
 τος ἀποψήσασα, τὴν πυκραιὰν ἐπέψεκαζεν· ἀλ-
 λα τε ἅττα τερατευσασμένη πρὸς τούτοις ἐπὶ τὸν
 νεκρὸν τῆς παιδὸς προκύψασα, καὶ τινὰ ²⁴⁾ πρὸς τὸ
 οὐς ἐπάδουσα, ἐξήγειρέ τε, καὶ ἀθρόον ἐστάναι τῇ
 μαγγανείᾳ κατηνάγκαζεν. ἡ Χαρίκλεια δὲ οὐκ
 οὐδὲ τὰ πρῶτα ἀδελῶς κατοπτεύουσα, τότε δὲ καὶ
 ὑπέφριττε, καὶ πρὸς τῶν γινομένων αἰήθων ἐκδει-
 ματωθεῖσα, τὸν Καλάσιριν ἀφύπνιζεται [τε] καὶ
 στατήν γενέσθαι τῶν θρωμένων παρεσκεύαζεν. αὐ-
 τοὶ μὲν ἔν, ἅτε ἐν σκοτῷ διάγοντες, οὐκ ἐωρῶντο.
 κατώπτευον δὲ τὰ ἐν τῷ φωτὶ, καὶ πρὸς τῇ πυρ-
 καϊᾷ ῥᾶον καὶ τῶν λεγομένων οὐ πόρρωθεν ὄντες
 ἐπηκροῶντο, τῆς γραὸς ἤδη καὶ γεγωνότερον ἐκπυ-
 θανομένης παρὰ τοῦ νεκροῦ. καὶ ἦν ἡ πεῦσις, εἶ-
 περ ὁ ἀδελφὸς μὲν ὁ ἐκείνου, παῖς δὲ αὐτῆς ὁ λι-
 πόμενος, ἐπανήξει περισωθεῖς. ὁ δὲ ἀπεκρίνατο
 μὲν οὐδὲν· ἐπινεύσας δὲ μόνον, καὶ τῇ μητρὶ τὰ
 κατὰ γνώμην ἐλπίζειν ἀμφιβόλως ἐνδοῦς, κατ-
 ηνέχθη τε ἀθρόον, καὶ ἔκειτο ἐπὶ πρόσωπον. ἡ
 δὲ, ἐπέσρεφέ τε τὸ σῶμα πρὸς τὸ ὑπτίον, καὶ οὐκ
 ἀνήει

24) πρὸς τὸ ἕς ἐπάδουσα] In similibus Lucian. Necyom.
 ἡρέμα προκύψας πρὸς τὸ ἕς. quod autem addit ἐστάναι
 τῇ μαγγανείᾳ κατηνάγκαζεν, habet ab Appollon.
 lib. 2. Virgil. 4. Aen. eadem Apul. lib. 2.

ἀνήει τὴν πεῦσιν, ἀλλὰ βίαιοτέροις ὡς ἔωκει τοῖς
κατανάγκης πολλὰ τοῖς ὡσὶν αὐθις ἐπάδουσα
καὶ μεταλλομένη ξιφῆρης, ἄρτι μὲν πρὸς τὴν πυρ-
καϊάν, ἄρτι δὲ ἐπὶ τὸν βόθρον, ἐξήγειρέ τε αὐθις
καὶ ὀρθωθέντος, περὶ τῶν αὐτῶν ἐξεπυνθάνετο.
μὴ νεύμασι μόνον, ἀλλὰ καὶ Φωνῇ τὴν μαντείαν
ἀριστήμως δηλοῦν ἐπαναγκάζουσα. καὶ τῆς πρε-
σβύτιδος ἐν τούτοις ἕσης, ἡ Χαρίκλεια πολλὰ τὸν
Καλάσιριν καθικέτευε τοῖς γιγνομένοις πλησιά-
σαντας, πυνθάνεσθαι τι καὶ αὐτοὺς περὶ τῶ Θεα-
γένους, ὃ δὲ παρητεῖτο, Φάσκων καὶ τὴν θεάν οὐκ
εὐαγῆ μὲν, κατ' ἀνάγκην δ' οὖν ὅμως γινομένην
ἀνέχεσθαι εἶναι γὰρ ἔ προφητικόν, οὔτε ἐπιχαί-
ρειν, οὔτε παρεῖναι ταῖς τοιαῖσδε πράξεσιν. ἀλλὰ
τὸ μαντικόν τούτοις μὲν ἐκ θυσιῶν ἐνόμων, καὶ
εὐχῶν καθαρῶν παραγίνεσθαι τοῖς δὲ βεβήλοις
καὶ περὶ γῆν τῷ ὄντι καὶ σῶμα νεκρὸν εἰλουμένοις.
οὕτως ὡς τὴν Αἰγυπτίαν ὄραν ἢ τῶ καιροῦ περι-
πτώσις ἐνδεδῶκε.

XV. Καὶ ἔτι λέγοντος, ὃ νεκρὸς οἶον ἐκ μυχοῦ
τινός, ἢ σπηλαίου Φαραγγώδους βαρὺ τι καὶ δυσ-
πηχὲς ὑποτρύζων. ἐγὼ μὲν, ἔφη, σοῦ τὰ πρῶ-
τα ἐφειδόμεν ὡ μῆτερ, καὶ παρανομοῦσαν εἰς
τὴν ἀνθρωπείαν φύσιν, καὶ τοὺς ἐκ μοιρῶν θε-
σμούς ἐκβιαζομένην, καὶ τὰ ἀκίνητα μαγγα-
νεῖαις κινουσαν ἠνεχόμεν. σώζεται γὰρ ἢ περὶ
τοὺς φύντας αἰδῶς, ἐφ' ὅσον οἰόντε, καὶ ἐν τοῖς
ἀποικομένοις· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ταίτην ἀναιρεῖς
τὸ κατὰ σαυτὴν, καὶ ἐλαύνεις, οὐκ ἀθεμίτοις
μόνον τὴν ἀρχὴν ἐπιχειρήσασα, ἀλλ' ἤδη καὶ εἰς
ἀπειρον τὸ ἀθέμιτον ἐπεξάγασα, οὐκ ὀρθοῦσθαι
μόνον

μόνον καὶ νεύειν, ἀλλὰ καὶ Φθέγγεσθαι σῶμα
νεκρὸν ἐκβιαζομένη, κηδείας μὲν τῆς ἐμῆς ἀμε-
λῆσα, καὶ ταῖς λοιπαῖς ἐπιμίγνυσθαι ψυχαῖς
ἐμποδίζουσα, χρείας δὲ μόνης γενομένης τῆς
σῆς, ἀκούε ταυτ' ἂ πάλαι σοι μνηύειν ἐφυλατ-
τόμην· ἔτε ὁ παῖς σοι περισωθεῖς ἐπαυήξει, ἔτε
αὐτὴ τὸν ἀπὸ ξίφους ἐκφεύξῃ θάνατον· ἀλλ'
ἤδη τὸν σαυτῆς βίον, ἐν ἔτῳ ἀθέσμοις πρά-
ξεσι καταναλώσασα, τὴν ἀποκεκληρωμένην πᾶ-
σι τοῖς τοιούτοις, βιαίαν οὐκ εἰς μακρὰν ὑπο-
σῆση τελευτήν· ἥτις πρὸς τοῖς ἄλλοις, ἔδδ' ἐπὶ
σαυτοῦ, τὰ οὕτως ἀπόρρητα καὶ σιγῇ καὶ σκό-
τῳ φυλαττόμενα μυστήρια δεῖν ὑπέμεινας, ἀλλ'
ἤδη καὶ ἐπὶ μάρτυσι τοιούτοις τὰς τῶν κειμέ-
νων ἐξορχῆ τύχας. ἐνὶ μὲν προφήτῃ (καὶ τοῦτο
μὲν ἔλαττον, σοφὸς γὰρ τὰ τοιαῦτα σιγῇ πρὸς
τὸ ἀνεκλάλητον ἐπισφραγίσασθαι, καὶ ἄλλως
θεοῖς φίλος· τοὺς γοῦν παῖδας εἰς τὸν δι' αἵ-
ματος ἀγῶνα καὶ ξιφῆρεις καθισαμένους, καὶ
μονομαχήσειν μέλλοντας, ἀποκωλύσει τε καὶ
παύσει φανείς, εἶπερ ἐπισπεύσειεν) ἀλλ' ὁ δὴ
βαρύτερον, ὅτι καὶ κόρη τις τῶν ἐπ' ἐμοὶ γίνε-
ται θεωρὸς, καὶ πάντων ἐπακροῦσάται, γύναιον ὑπ'
ἔρωτος σεσοβημένον, καὶ πᾶσαν, ὡς εἰπεῖν, ἐρω-
μένου τινὸς ἐπὶ γῆν ἐνεκὲν ἀλώμενον· ὦ μετὰ μυ-
ρίους μὲν μόχθους, μυρίους δὲ κινδύνους, γῆς
ἐπ' ἐχάτοις ὄροις, τύχη σὺν λαμπρᾷ καὶ βα-
σιλικῇ συμβιώσεται. τούτων εἰρημένων, ὁ μὲν ἐκει-
το καταέρραγεις. ἡ γραῦς δὲ συνεῖσα τοὺς ξέ-
νης εἶναι τῆς κατασκόπους, ὡς εἶχε γήματος,
ξιφῆρης τε καὶ ἐμμανῆς πρὸς αὐτῆς ἵεται, καὶ
κατὰ πᾶν μέρος τῶν κειμένων ἐφέρειτο, τοῖς νε-
κροῖς

κροῖς ἐγχεκρύφθαι αὐτοὺς ὑποπτεύσασα· γνώμην δὲ ποιχμένη, διαχρήσασθαι εἰ ἀνεύροι, ὡς ἐπιβούλους τὲ καὶ πρὸς ἐναντίους τοῖς αὐτῆς μαγανεύμασι κατασκόπῃς γεγενημένους, ἕως ἀπερίσκεπτον ὑπὸ θυμῷ τὴν κατὰ τοὺς νεκροὺς ἐρευναν ποιχμένη, ἔλαθεν ὠρθωμένῳ κλάσματι δόρατος, κατὰ τῷ βιβῶνος περιπαρεῖσα. καὶ ἡ μὲν ἔκειτο, τὴν ἐκ τοῦ παιδὸς μαντείαν οὕτω παραπόδας ἐν δίκη πληρώσασα.

ΗΛΙΟΔΩΡΟΥ ΑΙΘΙΟΠΙΚΩΝ
ΛΟΓΟΣ Ζ.

Caput. 1.

δὲ Καλασίρις καὶ ἡ Χαρίκλεια παρὰ
τοσοῦτον ἐλθόντες κινδύνου, καὶ ἅμα
μὲν τῶν παρόντων φόβων ἐκτὸς ἑαυ-
τοῦς ποιούμενοι, ἅμα δὲ τῶν μαντευ-
θέντων ἕνεκεν ἐπισπεύδοντες, τῆς ἐπὶ τὴν Μέμφιν
ὁδοῦ σπουδαιότερον εἶχοντο. καὶ δὴ καὶ ἐπλησία-
ζον τῇ πόλει, τῶν ἐκ τῆς νεκυίας μεμαντευμένων,
ἤδη κατ' αὐτὴν τελεσμένων. ὡς γὰρ ὁ Θύαμις τὸ
ἀπὸ τῆς Βήσσης ληστρικὸν ἐπάγων ἐφίσατο, οἱ μὲν
κατὰ τὴν Μέμφιν ὀλίγον ὅσον ἐφθησαν τὰς πό-
λας ἐπικλεισάμενοι, ¹⁾ στρατιώτου τινὸς τῶν ὑπὸ
Μιτράνην διαδράντων τὴν κατὰ τὴν Βήσσαν μάχην,
προϊδόντος τε τὴν ἔφοδον, καὶ τοῖς ἐν τῷ ἄσει προ-
μηνύσαντος. ὁ δὲ Θύαμις περὶ τι μέρος τῆς τείχους
τὰ ὄπλα καταθέσθαι κελεύσας, διανέπαυέ τε
ἅμα ἐκ συντόνου τῆς ὁδοιπορίας τὸν στρατὸν, καὶ
ὡς πολιορκήσων δῆθεν ἐποιεῖτο γνώμην. οἱ δὲ κα-
τὰ τὴν πόλιν, πρότερον μὲν ὡς πλῆθος τὸ ἐπιὸν
καταδείσαντες, ἀπὸ δὲ τῆς ἐκ τῶν τειχῶν κατα-
σκοπῆς ὀλίγως εἶναι τὰς ἐπελθόντας καταγνόντες,
ᾤρη-

1) στρατιώτη τινός] Intelligit Achaemenem Cybeles fi-
lium, de quo postea longa narratio. Is enim cum
laesus vitae periculum effugisset, adventum Thya-
midis et Bessaensium Memphitis nunciavit.

ἔρμησαν μὲν καὶ αὐτίκα τοὺς ἐγκαταλελειμμένους ὀλίγους εἰς Φρουρὰν τῆς πόλεως τοξότας τε καὶ ἰππέας ἀναλαμβάνοντες, καὶ τὸν ἀσικὸν δῆμον ²⁾ τοῖς προστυχοῦσιν ἐξοπλίσαντες, ἐξελθεῖν τε καὶ συμπεσεῖν εἰς μάχην τοῖς ἐναντίοις. πρεσβυτικῶς δὲ τινος καὶ τῶν ἐπὶ δόξης διακολύσαντος, καὶ ἐκδιδάξαντος, διότι καὶ εἰ τὸν σατραπὴν Ὀροονδάτην ἀπέιναι συμβαίνει, τανῦν ἐπὶ τὸν Αἰθιοπικὸν ἐκστρατεύσαντα πόλεμον, ἀλλὰ Ἀρσάκη γοῦν τῆς ἐκείνης γαμετῆ δίκαιον πρότερον ἀνακοινῆσαι τὴν πράξιν, ὡς ἂν μετὰ γνώμης τῆς ἐκείνης τὸ εὐερισκόμενον κατὰ τὴν πόλιν στρατιωτικόν, ῥᾶόν τε συλλαμβάνοι καὶ προθυμότερον.

II. Ἐδόκει δὲ ταῦτα καλῶς εἰρηθεῖν καὶ ἐπὶ τὰ βασιλεία πάντες ἔρμησαν, ταῦτα ἐχόντων εἰς κατοίκησιν τῶν σατραπῶν, βασιλέως μὴ παρόντος. ἡ δὲ Ἀρσάκη τὰ μὲν ἄλλα καλή τε ἦν καὶ μεγάλη, καὶ συνεῖναι δραστήριος, τό τε φρόνημα ἐξ εὐγενείας ὑπέρογκος, καὶ οἷον εἰκὸς τὴν ἀδελφὴν βασιλέως τῆς μεγάλου γεγονυῖαν· ἄλλως δὲ τὸν βίον ἐπίμωμος, καὶ ἠδονῆς παρανόμου καὶ ἀκρατοῦς ἐλάττων. πρὸς γοῦν ἄλλοις καὶ τῷ

Θυά-

2) τοῖς προστυχοῦσιν] Vide quid diximus ad illud lib. 4: καὶ τὸ προστυχὸν εἰς ὄπλον ἀρπασάμεναι. Linea sequens exponitur ab interpretib. Virgil. ad illud I. Aen.

Ac veluti magno in populo cum saepe coorta est

Seditio etc.

Quae sunt paginae sequentis exponuntur lib. 2.

Θυάμιδι παράιτία τῆς ἐκ Μέμφεως ποτὲ Φυγῆς ἐγεγόνει. ἄρτι γὰρ τῆς Καλασίριδος διὰ τὰ ἐκ Θεῶν αὐτῷ περὶ τῶν παιδῶν προθεσπιδέντα. τῆς Μέμφεως ἑαυτὸν λάθρα πάντων ἐξοικίσαντος, καὶ ἀφανοῦς ὄντος, ἢ καὶ ἀπολωλέναί δοκοῦντος, τῆς δὲ Θυάμιδος, ὡς ἂν πρεσβυτέρου παιδός, ἐπὶ τὴν προφητείαν κληθέντος, καὶ τὰς ³⁾ εἰσιτηρίους θυσίας πανδημῆι τελῶντος, ἐντυχοῦσα κατὰ τὸν νεῶν τῆς Ἰσίδος ἢ Ἀρσάκη νεανίσκῳ χαρίεντι καὶ ἀκμάζοντι, καὶ πρὸς τῆς ἐν χειρὶ πανηγύρεως πλέον ὠραϊσμένῳ, ὀφθαλμούς τε ἐπέβαλεν οὐ σώφρονας, καὶ νεύματα τῶν αἰχροτέρων αἰνίγματα. καὶ ταῦτα ὁ μὲν Θυάμις ἔδεν κατὰ μικρὸν προσίετο, φύσει τὲ καὶ ἐκ παιδῶν εὐπεφυκῶς τὰ εἰς σωφροσύνην καὶ τὰ πρὸς ἐκείνης δρώμενα πόρρω τε ἦν ὡς ἐδραῖτο ὑποπτεῦειν καὶ τυχὸν ἄλλως πῶς γίνεσθαι ὑπετίθετο, τῶν ἱερῶν ὅλος γινόμενος. ὅγε μὴν ἀδελφός αὐτοῦ Πετόσιρις, καὶ πάλαι ζηλοτυπίαν ἐπὶ αὐτῷ νοσῶν τῆς ἱεροσύνης, τὰς τε προσβολὰς τῆς Ἀρσάκης παρατηρήσας, ἀφορμὴν εἰς ἐπιβλήν τῆς ἀδελφοῦ τὴν ἐκείνης οὐκ ἔννομον πείραν ἐποίησατο. καὶ τῷ Ὀροονδάτῃ λάθρα προσίων κατεμήνυεν, ἔ τὴν ἐκείνης ὄρεξιν μόνον, ἀλλ' ἦδη καὶ ὡς ὁ Θυάμις συγκατατίθειτο προσσπιψευδόμενος, ὁ δὲ ῥαδίως ὑποπειθεῖς ἐξ ὧν τὴν Ἀρσάκην προῦπώπτευε, τῇ μὲν κατ' ἔδεν ἠνώχλει, σαφῆ τε ἐλεγχὸν ἔκ ἔχων, καὶ ἅμα Φάτω καὶ αἰδοῖ τῇ περὶ τὸ βασιλείον γένος, εἴ τι καὶ ὑπώπτευεν, ἀνέχεσθαι βιαζόμενος. τῷ μέντοι γε

Θυά-

3) εἰσιτηρίους θυσίας] De his sacrificiis Persarum Curt. lib. 3.

Θυάμιδι θάνατον ἐκ προξέησεως συνεχῶς διαπειλῶν, οὐ προανῆκεν, ἄχρῃς οὐ τὸν μὲν ἐφυγάδευσε, τὸν Πετόσιριν δὲ εἰς τὴν προφητείαν ἐγκατέστησεν.

III. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ⁴⁾ χρόνοις ἐγεγόνει προτέροις. τότε δ' οὖν ἡ Ἀρσάκη τῶ πλήθους ἐπὶ τὴν οἰκῆσιν αὐτῆς συρρέυεντος, καὶ τὴν τε ἔφοδον τῶν ἐναντίων δηλῶντος, ἤδη καὶ αὐτὴ προηδημένη, καὶ τοῖς οὐσι τῶν στρατιωτῶν ἐπιτρέψαμ συνεξελθεῖν αὐτοῖς αἰτοῦντες, οὐκ ἂν ἔφη [ταῦτα] προχειρῶς οὕτως ἐπιτρέψειν, οὐπω μὲν τὸ πλήθος τῶν πολεμίων ὅσον, οἶπω δὲ οἵτινες εἰσὶν ἢ πόθεν εἰδυῖα καὶ πρὸς γε, οὐδὲ τὴν πρόφασιν δι' ἣν ἐπεληλύθασι γινώσκουσα. κρηναὶ οὖν ἄχρι τῶν τειχῶν διαβῆναι πρότερον, καὶ ἅπαντα ἐκεῖθεν κατοπτεύσαντας, καὶ ἄλλους συλλαβόντας, οὕτω τοῖς δυνατοῖς καὶ λυσιτελεῖσιν ἐπιχειρεῖν. ἐδόκει καλῶς εἰρηθῆαι καὶ ὤρμησαν ὡς εἶχον ἐπὶ τὸ τεῖχος. ἐνθα σκηνὴν ὑπὸ ἀλουργοῖς καὶ χρυσοῦφέσι παραπέτασμασιν ἐκ προσάγματος ἡ Ἀρσάκη πηξάμενη, πολυτελῶς τε αὐτὴν καλλωπίσασα, καὶ ⁵⁾ ἐφ' ὑψηλῆς καθέδρας προκαθίσασα, τῆς τε σωματοφύλακας ἐν ὅπλοις ὑποχρῦσοις περισήσασα, κηρύκειον τε εἰς εἰρηρικῶν διαλέξεων σύμβολον ἀναδείξασα, τοὺς πρώτους καὶ ἐπιδόξους τῶν ἐναντίων, πλησίον ἤκειν τῶ τείχεος προέτρειπεν. ὡς δὲ ὁ Θυάμις καὶ ὁ Θεαγένης αἰρεθέντες ὑπὸ τῶ

4) χρόνοις ἐγεγόνει προτέροις] Sic Catull. ad Phasell.

5) ἐφ' ὑψηλῆς καθέδρας] Legendus est Curt. lib. 3. et autor libri de Reg. Peri. de fatallitio dixi ad Lucian. De Caducentoribus ad Petron.

τῷ πλήθους, ἀφίκοντο καὶ ἔησαν ὑπὸ τῷ τείχει, τὰ μὲν ἄλλα ὀπλισμένοι, ⁶⁾ γυμνοὶ δὲ τῷ κράνῃ, ὁ κῆρυξ τὰδε ἔλεγεν. Ἀρσάκη λέγει πρὸς ὑμᾶς, Ὁροονδάτου μὲν τῷ πρώτου σατραπίου γυνή, μεγάλη δὲ βασιλέως ἀδελφὴ τί βεβλόμενοι καὶ τίνες ὄντες, ἢ τίνα αἰτίαν ἐπάγοντες, τὴν ἔφοδον ἐτολμήσατε; οἱ δὲ, τὸ μὲν πλήθος εἶνα Βησσαέων ἀπεκρίναντο· ἑαυτὸν δὲ ὁ Θύαμις ὕσιν εἶη, καὶ ὅτι παρανομηθεὶς ὑπὸ τε τῷ ἀδελφῷ Πετοσίριδος καὶ Ὁροονδάτου, τῆς τε προφητείας ἐξ ἐπιβελῆς ἀφαιρεθεὶς, ἐπὶ ταύτην ὑπὸ Βησσαέων κατὰγοιτό. καὶ εἰ μὲν ἀπολαμβάνοι τὴν ἱερωσύνην, εἰρήνην τε εἶνα, καὶ Βησσαέας εἰς τὴν οἰκίαν ἐπανήξειν, ἔδεν κατ' ἔδεν λυμνημένους· εἰ δὲ μὴ, πολέμῳ κριτῇ καὶ τοῖς ὀπλοῖς ἐπιτρέψειν. χρῆνα δὲ καὶ Ἀρσάκην εἰπέρι τι διανοεῖται τῶν προσηκόντων, εἰς καιρὸν τῆς εἰς αὐτὴν ἐπιβελῆς ἐκ Πετοσίριδος τὴν ἀμυναν εἰσπράττεσθαι, καὶ τῶν ἀθεμίτων διαβολῶν, ἃς ψευδῶς πρὸς Ὁροονδάτην ποιησάμενος, ἐκείνη μὲν πρὸς τὸν ἀνδρα παρανόμου καὶ αἰχρᾶς ἐπιθυμίας ὑποψίαν, αὐτῷ δὲ τὴν ἐκ τῆς πατρῴδος φυγὴν ἐπιβεβελευκῶς τυγχάνοι. πρὸς ταῦτα διαταράχθη μὲν καὶ σύμπαν τὸ Μεμφιτῶν πλήθος, τότε Θύαμιον ἀναγνώριζοντες, καὶ τῆς ἀπροσδοκῆτου φυγῆς αὐτῷ τὴν αἰτίαν, ἐν ἀρχῇ μὲν καὶ ἡνίκα ἐγίγνετο ἀγνοήσαν-

L 2

τες,

6) γυμνοὶ τῷ κράνῃ] Quales videmus saepe duces apud Plutarch. Arrian. Curt. Caetera huius paginae trebro repetuntur, vt lib. I. et 6. vt et paginae sequentis cuius dictionem ἀδημονῆσα exposuimus in libris aeterea vulgatis.

τες, ἐκ δὲ τῶν λεχθέντων δι' ὑποψίας τε ἄγοντες, καὶ ἀλήθειαν εἶναι πιστεύοντες.

ΙV. Ἡ δὲ Ἀρσάκη πλέον ἢ σύμπαντες συνεχύθη τὴν διάνοιαν, καὶ κλύδωνι Φροντισμάτων περιεσόχιστο, θυμοῦ μὲν ἐπὶ τὸν Πετόσιριν πληρουμένη, καὶ πρὸς τὰ πάλαι συμβάντα, τὴν διάνοιαν ἀναπεμπάζουσα, ὅπως ἂν τιμωρήσασα συνέταττε. τὸν δὲ Θύαμιν ὀργῶσα, καὶ αὐθις τὸν Θεαγένην, διεσπάτο τὴν διάνοιαν, καὶ ἐμερίζετο εἰς τὴν πρὸς ἑκάτερον ἐπιθυμίαν, ἔρωτα ἐπ' ἀμφοτέροις, τὸν μὲν ἀνανεουμένη, τὸν δὲ δριμύτερον ἄρτι τὴν ψυχὴν καταβαλλομένη, ὥστε οὐδὲ τῆς περιεσηκότας ἔλαθεν ἀδημονῆσα. πλὴν ἀλλὰ μικρὸν δὴ διαλιποῦσα, καὶ ὥσπερ οἱ 7) ἐξ ἐπιλήψεως ἑαυτὴν ἀναλαβοῦσα, πολέμου μὲν ὦ βέλτιστοι ἔφη μανίαν ἐνοσήσατε πάντες μὲν Βησσαεῖς, οὐχ ἦκιστα δὲ ὑμεῖς, ἀκμαῖοι καὶ χαρμέντες οὕτω νεανία καὶ εὐγεγονότες ὡς γινώσκω τέ, καὶ εἰκάζειν πάρεσιν, εἰς προὔπτον κίνδυνον, ὑπὲρ ληστῶν καὶ ταῦτα, ἑαυτοὺς καθέντες οὐδὲ πρὸς τὴν πρώτην προσβολὴν, εἰ μάχης δεήσειεν, ἀρκέσοντες. μὴ γὰρ

7) ἐξ ἐπιλήψεως ἑαυτὴν ἀναλαβοῦσα] *Duas ultimas dictiones exposuimus ad lib. I. non autem frustra dixit ἐξ ἐπιλήψεως, nisi vt ostenderet, quosnam hoc morbi genus inuaderet, eos sc. a quibus genus suum Arface ducebat. Ne morando ultra morer ἐπιλήψις principes potissimum macerat, vt Herculem apud Arist. probl. I. part. 3. vbi etiam morbus ille heroicus, et herculeus, I. Caesarem, Plut. in Caesar. Cambysen apud Herod. lib. 3. Alexandrum, Augustum, alios principes, sic caducarius Mahomet apud Zonar. lib. 3.*

γὰρ οὕτω τὰ μεγάλου βασιλέως ἀδενήσειεν, ὡς εἰ καὶ τὸν σατράπην ἀπέιναι συμβαίνει, μὴ διὰ τῶν λειψάνων γοῦν τῆς ἐνταῦθα στρατιᾶς, ἀπαντας ὑμᾶς σαγηνευθῆναι· ἀλλ' οὐδὲν οἶμαι δεῖ τριβεῖσθαι τοὺς πολλοὺς, καὶ τῆς κατὰ τὴν ἔφοδον προφάσεως ἰδίας τινῶν οὔσης, ἀλλ' οὐ δημοσίας ἔδὲ κοινῆς, μὴ οὐχὶ καὶ ἰδία τὴν ἀμφισβήτησιν κρινεῖσθαι. καὶ πέρας τὸ ἐκ θεῶν τε καὶ δίκης αὐτῆς ἐριδοθησόμενον ἐκδέχεσθαι. δοκεῖ δὴ μοι, ἔφη, καὶ προστάττω τοὺς μὲν ἄλλους Μεμφιτῶν τε καὶ Βησσαέων, ἡσύχως εἶναι, μὴ δὲ ἀπροφάσιτον ἀλλήλοις ἐπιφέρειν πόλεμον· τοὺς δὲ τῆς προφητείας ἀμφισβητῶντας, πρὸς ἀλλήλους μονομαχήσοντας, ἔπαθλον τῷ νικῶντι προθέσθαι τὴν ἱερωσύνην.

V. Ταῦτα τῆς Ἀρσάκης εἰπούσης, οἱ μὲν κατὰ τὴν πόλιν ἀπαντες ἀνεβόησαν, καὶ τὰ εἰρημένα ἐπήνουν· ἅμα μὲν εἰς ὑποψίαν μοχθηρᾶς προαιρέσεως κατὰ τοῦ Πετοσίριδος κεινημένοι, ἅμα δὲ καὶ τὸν ἐν ὀφθαλμοῖς καὶ ἔσον οὕτω προσδοκώμενον κίνδυνον, αὐτὸς τις ἕκαστος εἰς τὸν δι' ἐτέρων ἀγῶνα διάσασθαι δοκιμάζων, οἱ πολλοὶ δὲ Βησσαέων ἐώκεσαν οὐκ ἀρεσκομένοις, ἔδὲ ἐκδοῦναι προκινδυνεύειν σφῶν τὸν ἔξαρχον βουλομένοις, ἄχρις ὃ θύαμις ἐπεισε συγκαταθέσθαι, τό τε ἀδενές καὶ τὴν εἰς πολέμους ἀπειρίαν τῆς Πετοσίριδος καταμηνύων, καὶ ὡς ἐκ πολλοῦ τοῦ περιοντος ἔσαι αὐτῷ τὰ τῆς μάχης ἐπιθαρρύνων. ἅπερ, ὡς εἰκε, καὶ ἡ Ἀρσάκη λαβούσα ἐν θυμίον τὴν μονομαχίαν προὔθηκεν, ἀνυπόπτου ἑαυτῇ κατρεθωθήσεσθαι τὸν σκοπὸν συνορῶσα· καὶ ὡς ὁ Πετοσίρις ἀγαρότως αὐτῇ δίκην ὑφέξει πρὸς πολλῶν γενναιότερον

τὸν Θυάμιν διαγωνιζόμενος. ἦν ἔν καὶ λόγου θαύ-
 του ὄραν τὰ τῆς προσάξεως περαινόμενα, τῶ Θυά-
 μιδος προθυμία πάση τὴν πρόκλησιν ἐπισπεύδον-
 τος, καὶ τὰ λειπόμενα τῶν ὀπλων ἐν κόσμῳ τῶν
 γνωμένων γεγηθότως ἀναλαμβάνοντος· πολλά
 καὶ τῶ Θεαγένους ἐπιθαρσύνοντος, καὶ τότε κρά-
 νος τῆ κεφαλῇ περιθέντος, εὐλοφόν τε καὶ ὑποχρῦ-
 σῶ μαρμαρυγῇ πυρσευόμενον, καὶ τὰλλα τῶν
 ὀπλων πρὸς τὸ ἀσφαλὲς διαδέοντος. τῶ δὲ Πετο-
 σίριδος καὶ ⁸⁾ ὑπ' ἀνάγκης, πυλῶν τε ἐκτὸς ἐκ
 προσάγματος καὶ τῆς Ἀρσάκης ὠθουμένου, πολλά
 τε καὶ εἰς παραίτησιν βοῶντος, καὶ πρὸς βίαν ἐξο-
 πλιζόμενου. Θεασάμενος δὲ αὐτὸν ὁ Θυάμιν,
 ὦ γὰρθε, ἔφη, Θεάγενες, οὐχ ὄρας ὅπως τῶ δέει
 πάλλεται ὁ Πετόσιρις; ὄρῳ ἔφη. ἀλλὰ πῶς χρή-
 ση τοῖς προκειμένοις; οὐ γὰρ ἀπλῶς πολέμιος,
 ἀλλὰ καὶ ἀδελφὸς ὁ ἐναντίος. ὁ δὲ, εὖ λέγεις, εἶ-
 πε, καὶ τῶ σκοποῦ τῆς ἐμῆς διανοίας ἐσοχασμέ-
 νως. νικῆσαι δ' οὖν, Θεοῦ νεύοντος, οὐκ ἀποκτεῖναι
 προήρημαι. μὴ γὰρ ἔτῳ ποτὲ ὄρηγῃ καὶ μῆνις ἐφ'
 οἷς προπέπονθα κρατήσειεν, ὡς αἵματος αὐτα-
 δέλφου καὶ φόνου καὶ μιάσματος ὁμογαυρίου ἀμυ-
 ναν μὲν ἐπὶ τοῖς παρελθούσι, τιμὴν δὲ τινα ἐπὶ
 τοῖς μέλλουσιν ἀλλάξασθαι. γενναίου τὰ ῥήματα
 ἔφη ὁ Θεαγένης, καὶ γνωρίζοντος εὖ τὴν φύσιν.
 ἀλλ' ἐμοὶ δῆτα, τί παραφυλάττειν ἐπισέλλεις;
 καὶ

8) ὑπ' ἀνάγκης] Cogitatione se refert ad Eteoclem Tra-
 gicum Euripidis, sic Irus apud Homer. Odyss. σ.

Ἴρω δὲ κακῶς ὠρίνετο θυμὸς

Ἀλλὰ καὶ ὡς ὀρηγῆρες ἄγον ζώσαντες ἀνάγκη
 Δειδιότα, σαρκῆς δὲ περιτρομέοντο μέλεσσιν.

καὶ ὅς, ὁ μὲν προκείμενος ἀγών, εὐκαταφρέ-
 νητος· ἀλλ' ἐπειδὴ πολλά καὶ παράδοξα πολ-
 λάκις αἰ κατ' ἀνθρώπους τύχαι καινουργούσιν, εἰ
 μὲν ἐγκρατοίην, συνεισελεύσῃ τὲ εἰς τὸ ἄστυ, καὶ
 συνοικήσεις ἐπὶ τοῖς ὁμοίοις. εἰ δέ τι τῶν παρελ-
 πίδας ἀποβαίνοι, Βησσαέων ἠγήσῃ τέτων, εὐνοίαν
 πρὸς σε πολλὴν ἐχόντων· καὶ τὸν ληστρικὸν διαθλή-
 σεις βίον, ἕως ἂν τι τέλος τῶν κατὰ σε δεξιώτε-
 ρον ὑποφίγη θεός.

VI. Ἐπὶ τούτοις ἠσπάζοντό τε ἀλλήλους σὺν
 δάκρυσιν ἅμα καὶ Φιλήμασιν. καὶ ὁ μὲν αὐτοῦ
 καθῆσο ὡς εἶχε περισκοπῶν τὸ μέλλον. καὶ τῇ Ἀρ-
 σάκῃ παρεῖχεν οὐκ εἰδὼς ἐντρυφᾶν αὐτοῦ τῇ θεᾷ,
 παντοίως αὐτὸν περισκοπέστη, καὶ τοῖς ὀφθαλ-
 μοῖς τέως ἀπολαύειν τῆς ἐπιθυμίας ἐπιτρεπούση.
 ὁ δὲ Θυάμις ἐπὶ τὸν Πετόσιριν ὤρμησεν. οὐ μὲν
 ὑπέστη γε ἐκεῖνος τὴν ἔφοδον· ἀλλὰ παρὰ τὴν πρῶ-
 τὴν κίνησιν τραπέις ἐπὶ τὰς πύλας εἰςφρῆσαι εἰς
 τὸ ἄστυ προθυμούμενος. ἀλλ' ἠνυέ τε ἔθεν, ὑπὸ
 τῶν ἐφεσῶτων ταῖς πύλαις ἀποκρουόμενος, καὶ
 τῶν ἐπὶ τῷ τείχους μὴ παραδεχεσθαι καθ' ὅ μέρος
 ὀρμήσειεν ἐπικελευομένων. ἀπεδίδρασκε δὴ τε ὡς
 εἶχε τάχους περὶ τὸν κύκλον τῷ ἄστεος, ἤδη καὶ τὰ
 ἔπλα ἀποβαλὼν. συμπαρεθεὶ δὲ κατόπιν καὶ ὁ
 Θεαγένης, ὑπεραγωνιῶν τε τοῦ Θυάμιδος, καὶ
 τῶν γινομένων μὴ πάντα ὁρᾶν, οὐ φέρων ἔ μὴν
 ἐνοπλος γε, τῷ μὴ τινα λαβεῖν ὑπόνοιαν ὡς τῷ
 Θυάμιδι τῷ ἔργου συνεφαψόμενος, ἀλλ' ἐνθα
 καθῆσο ποῦ τείχους ὑπ' ὄψει τῆς Ἀρσάκης τὴν
 ἀσπίδα καὶ τὸ δόρυ καταθέμενος, καὶ ταῦτα πε-
 ρισκοπεῖν αὐτῇ· πάλιν ἀνθ' ἑαυτοῦ παραχῶν,

συμπαρωμάρτει τοῖς δρόμοις, οὔτε ἀλισκομένῃ τῇ
 Πετοσίριδος, οὔτε καταπολὺ Φυγῆ. Φθάνοντος,
 ἀλλ' αἰεὶ ληφθησομένῳ προσεικότες, καὶ τοσοῦ-
 τον ὑπεκφεύγοντας, ὅσον εἰκὸς ἦν τῇ ἀνάπλῃ καθ-
 υσερεῖν ὠπλισμένον τὸν Θύαμιν. εἰς ἀπαξ μὲν
 ἔν καὶ δεῦτερον ἔτῳ περιήλασαν τὸ τεῖχος· ἀλλ'
 ὅτε ὁ τρίτος αὐτοῖς ἠνύετο κύκλος, ἤδη τὸ δόρυ τῇ
 Θύαμιδος κατὰ τῶν μεταφρένων τ' ἀδελφοῦ κα-
 τασειόντος, καὶ μένειν ἢ βεβλήθαι διαπειλοῦντος,
 ἡ πόλις δὲ ὡς ἐκ θεάτρου περιεσῶσα τῇ τείχους
 ἠθλοθέτει τὴν θεάν· τότε δὴ πῶς εἴτε δαιμόνιον, εἴ-
 τε τύχητις τ' ἀνθρώπεια βραβεύουσα, καινὸν ἐπεισ-
 ὄδιον ἐπετραγῶδει τοῖς δρωμένοις, ὥσπερ εἰς ἀν-
 ταγώνισμα δράματος ἀρχὴν ἄλλου παρεισφέρε-
 σα, καὶ τὸν Καλάσιριν εἰς ἡμέραν καὶ ὥραν ἐκείνην,
 ὥσπερ ἐκ μηχανῆς σύνδρομον τε καὶ οὐκ εὐτυχῆ
 θεωρὸν τῷ περὶ ψυχῆς ἀγῶνι τῶν παιδῶν ἐφίση-
 σι· πολλὰ μὲν ἀνατλάντα καὶ πάντα μηχανησά-
 μενον, Φυγὰς τε ἑαυτῷ καὶ ἄλλας ξενικὰς ἐπιβα-
 λόντα, εἴπῳς ἐκκλίνειε τὴν οὕτως ἀπηνῆ θεάν, ἐκ-
 νικηθέντα δὲ ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης, καὶ ἰδεῖν ἂ πά-
 λαυ αὐτῷ οἱ θεοὶ προεθέσπισαν συνελαθέντα·
 πρόξωθεν μὲν τὰ τῆς διώξεως προκατοπτεύσαντα,
 ἐκ δὲ τῶν πολλάκις προξρηθέντων τοὺς παῖδας εἶ-
 ναί τοὺς αὐτοῦ συννοήσαντα, καὶ συντονωτέροις ἢ
 καθ' ἡλικίαν δρόμοις ἐπὶ τῷ φθῆναι τὴν εἰς τέλος
 αὐτῶν συμπλοκὴν, καὶ τὸ γῆρας βιασάμενον.

VII. ὡς δ' οὖν ἐπέση, καὶ πλησίον ἤδη συμ-
 παρέθει, τί ταῦτα ᾧ Θύαμι καὶ Πετόσιρι; συνε-
 χῶς ἐβόα. τί ταῦτα παῖδες; ἀνεκάλει πολλάκις.
 οἱ δ' οὐδέπω τὴν πατρώαν γινώσκοντες ὄψιν, τοῦ
 μὲν,

μὲν, ἔτι τοῖς πτωχικοῖς ἠμφισμένεσ ῥάκεσιν, αὐ-
 τοὶ δὲ ὅλοι τῆσ ἀγωνίας ὄντεσ, ὡσ τινα τῶν ἀγυρ-
 τῶν ἢ κῆ ἄλλωσ ἐξεσηκότων παρεμειβον. τῶν δὲ
 ἐπὶ τοῦ τείχεσ, οἱ μὲν ἐθαύμαζον ὡσ ἀφειδῶντα
 αὐτοῦ καὶ εἰσ ξιφῆρεσ ἐμβάλλοντα. οἱ δὲ ὡσ πα-
 ραπλήγα καὶ μάτην φερόμενον ἐγέλων. ἀλλ' ὅτε
 συνεῖσ ὁ πρεσβύτησ ὑπὸ τῆσ εὐτελείασ τοῦ χήμα-
 τοσ ἑαυτὸν οὐ γνωρίζόμενον, ἐγυμνώθη μὲν τῶν
 9) ἐπιβεβλημένων ῥακῶν, τὴν δὲ ἱερὰν κόμην ἀδε-
 τον οὔσαν καθῆκε, καὶ τὸ κατ' ὤμων φορτίον, καὶ
 τὴν ἐν χερσὶ βακτηρίαν ἀπορέψασ, ἔση κατὰ
 πρόσωπον, καὶ ὠφθη γεραρός τε καὶ ἱεροπρεπῆσ,
 ὑπὸ κλασέ τε ἡρέμα, καὶ τὰσ χεῖρασ εἰσ ἱκετηρίαν
 προτείνασ, ὧ τέκνα, σὺν δάκρυσιν ἀνωλόλυξεν,
 ἔτοσ ἐγὼ Καλάσιεσ, ἔτοσ ἐγὼ πατήρ ὁ ὑμέτεροσ.
 αὐτοῦ σῆτε, καὶ τὴν ἐκ μοιρῶν μανίαν σῆσατε,
 τὸν Φύντα καὶ ἔχοντεσ καὶ αἰδεσθέντεσ. τότε οἱ
 μὲν παρείθησαν, καὶ κατενεχθῆναι μικρὸν ἀπο-
 λιπόντεσ, προσέπιπτον ἄμφω τῷ πατρὶ, καὶ τοῖσ
 γόνασι περιφύντεσ, πρῶτα μὲν ἀτενέσζερον ἐνορῶν-
 τεσ, διηκριβοῦντο τὸν ἀναγνωρισμὸν. ὡσ δὲ οὐ Φά-
 σμα, τὴν ὄψιν ἀλήθειαν δὲ, ἐγνώρισαν, πολλὰ
 ἄμα καὶ ἐξ ἐναντίων ἔπαχον. ἤδοντο ἐπὶ τῷ Φύν-
 τι σωζομένῳ παρελπίδασ ἐφ' ἣ κατελαμβάνοντο
 πράξει, καὶ ἠνιῶντο καὶ ἠχύνοντο τῆσ ἀδηλίας
 τῶν ἀποβησομένων εἰσ ἀγωνίαν καθίσαντο. καὶ
 Ζ 5 ταῦ-

9) ἐπιβεβλημένων ῥακῶν] In Persarum pompis et sacris
 vti solebant fistulis et tibiis, quas sacras vocabant,
 vt ostendi ad Apul. lib. 1. Florid. lege interim Q.
 Curtium lib. 5. dum Alexandri describit ingressum
 in Babylonem.

ταῦτα ἔτι τῶν ἐκ τῆς πόλεως θαυμαζόντων, καὶ λεγόντων μὲν ἕδεν, ἕδὲ πραττόντων, ὥσπερ δὲ ἀχανῶν ὑπὲρ ἀγνοίας καὶ τοῖς γεγραμμένοις παραπλησίων, πρὸς μόνην τὴν θεὰν ἐπισημένων, ἕτερον ἐγένετο παρεγκύκλημα τῆς δράματος. ἡ Χαρίκλεια κατ' ἴχνος ἐφεπόμενη τοῦ Καλασιέιδος, καὶ πόρρωθεν ἀναγνωρίσασα τὸν Θεαγένην (ὅξ' ἔτι γάρ τι πρὸς ἐπίγνωσιν ἐρωτικῶν ὄψις, καὶ κίνημα, πολλάκις καὶ χῆμα μόνον. καὶ πόρρωθεν ἢ καὶ ἐκ νώτων τῆς ὁμοιότητος τὴν φαντασίαν παρέστησεν) ὥσπερ οἰσηθεῖσα ὑπὸ τῆς ὄψεως, ἐμμανῆς ἐπ' αὐτὸν ἵεται καὶ περιφῦσα τῆς αὐχένος ἀπριξέειχετο καὶ ἐξήρητο, καὶ γοεροῖς τισι κατήσπαζετο θρήνοις. ὁ δὲ, οἷον εἰκὸς, ὄψιν τὴν ῥυπῶσαν καὶ πρὸς τὸ αἰχρότερον ἐπιτεθηδευμένην [ιδῶν] καὶ ἐσθῆτα τετραυχωμένην, καὶ κατερρώγυϊαν, ὥσπερ τινα τῶν ἀγειρουσῶν καὶ ἀληθῶς ἀλητίν, διωθεῖτο καὶ παρηγκωνίζετο. καὶ τέλος ἐπειδὴ οὐ μεθεῖι, ὡς ἐνοχλοῦσαν καὶ τῇ θεᾷ τῶν ἀμφὶ Καλασιεῖν ἐμποδῶν ἰσαμένην, καὶ διεξῆράπισεν. ἡ δὲ ὦ Πύθειε πρὸς αὐτὸν ἠρέμα· οὐδὲ τῆς λαμπαδῆς μέμνησαι; καὶ τότε Θεαγένης ὥσπερ βέλει τῷ ῥήματι βληθεῖς, καὶ τῶν συγκειμένων αὐτοῖς συμβόλων τὸ λαμπάδιον γνωρίσας, ἐναθενίσαστε καὶ ταῖς βολαῖς τῶν ὀφθαλμῶν τῆς Χαρίκλειας, ὥσπερ ἐκ νεφῶν ὑπὸ ἀκτίνος διαπλούσης καταυγαθεῖς, περιεβαλλέτε καὶ ἐνηγκαλίζετο· καὶ τέλος τὸ πρὸς τῷ τείχει σύμπαν μέρος καθ' ὃ προκαθῆτο ἡ Ἄρσακη διοιδουμένη, καὶ οὐκ ἄνευ ζηλοτυπίας ἤδη τὴν Χαρίκλειαν θεωμένη, σκηνογραφικῆς ἐπληροῦτο θαυματουργίας.

VIII. Δέλυτο μὲν ἄθεσμος ἀδελφῶν πόλεμος, καὶ ἄγων ὁ δὲ αἵματος κριθῆσεσθαι προσδοκώμενος, εἰς κωμικὸν ἐκ τραγικοῦ τὸ τέλος κατέστρεφε. πατὴρ τοὺς παῖδας ξιφῆρεις ἐπ' ἀλλήλους καὶ μονομαχοῦντας θεασάμενος, καὶ ὁ τὸν παρὰ τοσούτον τῶν τέκνων θάνατον ἐν ὀφθαλμοῖς τοῖς γεννήσασι δυσυχῆσαι κινδυνεύσας, εἰρήνης αὐτὸς ἐγένετο πρῦτανις· διαδραῖναί μὲν τὸ προωρισμένον ἐκ μοιρῶν ἀδυνατήσας, εἰς καιρὸν δὲ ἐπιστῆναι τοῖς ἀποκεκληρωμένοις εὐτυχήσας. παῖδες τὸν Φύντα μετὰ δεκαεῖς ἄλης χρόνον ἐκομίζοντο· καὶ τὸν αἴτιον τῆς ἐπὶ τῇ προφητεῖᾳ καὶ μέχρις αἵματος στάσεως, αὐτοὶ μικρὸν ὑπερον κατέστρεφον, καὶ τοῖς τε συμβόλοις τῆς ἱερωσύνης ἀναδοῦντες παρέπεμπον. ἐφ' ἅπασι δὲ, τὸ ἐρωτικὸν μέρος τῆς δράματος, ἡ Χαρίκλεια καὶ ὁ Θεαγένης ἐπήκμαζεν, ὠραῖοι καὶ χαρίεντες οὕτω νέοι, παρ' ἐλπίδα πᾶσαν ἀλλήλους ἀπειληφότες, καὶ πλέον τῶν ἄλλων εἰς τὴν ἐφ' ἑαυτοὺς θεῶν τὴν πόλιν ἐπιστρέφοντες. ἐξεχύθη γοῦν πᾶσα διὰ πυλῶν, καὶ τὸ προκείμενον πεδίον ἐπλήρη διὰ πάσης ἡλικίας. τῆς μὲν ἐφηβεύοντος τῆς πόλεως, καὶ εἰς ἄνδρας ἄρτι παραλλάττοντος, τῷ Θεαγένει προστρέχοντος· τῷ δὲ Θυάμιδι τῆς ἀκμαζούσης ἡλικίας, καὶ τοὺς ἄνδρας ὀλοκλήρως πληρέσσης, καὶ τι καὶ ἀναγνωρίζειν τὸν Θυάμιν ἐχούσης. τὸ δὲ παρθενεῦον τῆς ἄσεως, καὶ νυμφῶνας ἤδη φανταζόμενον, τὴν Χαρίκλειαν περιεῖπε· πρεσβυτικὸν δὲ καὶ ἱερὸν ἅπαν γένος ἐδορυφόρει τὸν Καλάσιριν· καὶ πομπή τις ἱεροπρεπῆς αὐτοχέδιος ἐτέλλετο· τοὺς μὲν Βησσαεῖς τῷ Θυάμιδος ἀποπέμψαντος, καὶ χάρις τε τὴν γενομένην ὑπὲρ τῆς προθυμίας ὁμολογήσαντος·

καὶ

καὶ βοῦς μὲν ἑκατὸν, χίλια δὲ πρόβατα, καὶ δραχμὰς ἑκάστῳ δέκα μικρὸν ὑπερον καὶ εἰς πληρουμένην τὴν σελήνην, ἀποσέλλειν ἐπαγγειλαμένον· τὸν αὐχένα δὲ ὑπάγοντος ταῖς χερσὶ τῆ πατρὸς, καὶ τὴν πορείαν ἐπιθεφίζοντες, καὶ τὴν βασίαν τοῦ πρεσβύτου πρὸς τὸ παρ' ἐλπίδα χαῖρον ἡρέμα παράλυτομένην ἐφεδράζοντος. ἐποίησε δὲ ταυτὸν ἐκ θάτερον καὶ ὁ Πετόσιρις. καὶ ὑπὸ λαμπάσιν ἡμέραις ἐπὶ τὸν νεῶν τῆς Ἰσιδος κατήγετο ὁ πρεσβύτης, ὑπὸ κρότῳ καὶ εὐφημίᾳ πολλῇ δορυφορέμενος, πολλῶν ἅμα συρίγγων καὶ αὐλῶν ἱερῶν ἐπηχούντων, καὶ πρὸς χερσὺς τὸ ἀγέρωχον τῆς ἡλικίας ἐκβακχευόντων. ἔμην ἔδὲ ἡ Ἄρσακη κατόπιν ἐλείπετο τῶν δρωμένων· ἀλλ' ἴδιον δορυφόρημα καὶ πομπεῖαν καθ' ἑαυτὴν ὑπέρογκόν τινα σοβῆσα, ὄρμους καὶ πολλὴν χρυσὸν ἐπέβαλεν εἰς τὸ Ἴσιον, ἔτρωσεν μὲν δοκεῖν, διάπερ καὶ ἡ λοιπὴ πόλις ἐκ μόνου δὲ τοῦ Θεαγένους τὸν ὀφθαλμὸν ἀναρτήσασα, καὶ πλεον τῶν ἄλλων τῆς ἐκεῖνα θεᾶς ἐμφορομένη· ἔμην ἔχουσα γε καθαρὸν τὸ εὐθύμημα ἠδόμενον. ἀλλὰ τὴν Χαρίκλειαν ὁ Θεαγένης ¹⁰⁾ ἐξ ὠλένης χειραγωγῶν, καὶ τὴν ὀχλικὴν ἐπιφορὰν ἀνασέλλων, δριμύτι τῆ Ἄρσακη ζηλοτυπίας κέντρον ἐπέβαλεν. ὡς ἔν ἐντός ἐγεγόνει τῶν ἀνακτόρων ὁ Καλάσιρις, εἶπτε μὲν ἑαυτὸν ἐπὶ πρόσωπον τοῖς δὲ ἴχνεσι πρὸς Φύς τοῦ ἀγάλματος, ὡρῶν τὲ

ἐπι-

10) ἐξ ὠλένης χειραγωγῶν] *Apprehensa taenia*, quae interpretes omittere non debuerat. Ritus est notissimus nobiles foeminas ambulare ductas prehensis taeniis, ut *Minerva* apud *Petron.* quo loci vide interpretes.

ἐπιπλείστον ἔτιως ἔχων, ὀλίγου μὲν καὶ ἐκθανεῖν ἐδέησεν. ἀναλαβόντων δὲ τῶν περιεσώτων, μόλις διαναστάς, καὶ σπείσας [τὲ] τῇ θεῷ καὶ κατεύξαμενος, ἀφελὼν τῆς ἑαυτῶ κεφαλῆς τὸν τῆς ἱερωσύνης σέφανον, τὸν παῖδα τὸν Θυάμιν κατέσεφεν· αὐτὸς μὲν ἤδη γηραιὸς τε εἶναι πρὸς τὸ πλῆθος εἰπῶν, καὶ ἄλλως ¹¹⁾ προορᾶν τὴν τελευταίην πλησιάζουσαν. ¹²⁾ τὸν δὲ παῖδα πρεσβύτερον ὄντα τοῦ γένους, χρεωσείδαι τε τὰ σύμβολα τῆς προφητείας ἐκ τοῦ νόμου· καὶ ἰκανῶς τε ἔχειν ψυχῆς τε ἅμα καὶ σώματος πρὸς τὰς ἱερωσύνης λειτουργίας.

IX. ἐκβοησάντων δὲ πρὸς ταῦτα τοῦ δήμου, καὶ συγκατατίθεσθαι διὰ τῶν ἐπαίνων παραδηλούντων, αὐτὸς μὲν τοῦ νεῶ μέρος τι καταλαβὼν, ὃ δὴ τοῖς προφητεύουσιν ἀποκεκλήρωτο, τοὺς τε παῖδας ἔχων ἅμα καὶ τοὺς περὶ τὸν Θεαγένην, ἐγκατέμεινεν· οἱ λοιποὶ δὲ εἰς οἴκησιν ἕκαστος τὴν ἑαυτῶν ἀπεχώρουν. ἀπεχώρει δὲ καὶ ἡ Ἀρσάκη· μόλις μὲν καὶ πολλάκις ἀνασρέφουσα, καὶ πλείονι θεραπείᾳ δῆθεν τῇ περὶ τὴν θεὸν ἐναλύουσα· πλὴν ἀλλ' ἀπεχώρει γε ὄψε ποτε, καὶ θαμὰ πρὸς τὸν Θεαγένην, ἕως ἐξῆν, ἐπισρέφουσα. ἐπεὶ δ' οὖν εἰς τὴν

11) προορᾶν τὴν τελευταίην] Saepissime mortem sibi augurantur homines nec opinantes, vt patet apud Val. Maxim. cap. 6. lib. 1. illud saepius apud Sueton. vt August. cap. 91. Claud. c. 46. Neron. 46. praefagia illa vocantur a Cicer, *omen fati* vt Philipp. 2. et 9.

12) τὸν παῖδα πρεσβύτερον] Et hoc secundum ius naturae, vt pluribus docet V. CL. Iacob. Cuiac. in Obseruat.

τὴν βασίλειον αὐτὴν ἦλθε, διαμπαῆξ ἐπὶ τὸν θάλαμον ἴετο, καὶ καταβαλῆσα ἑαυτὴν ἐπὶ τῆς κλίνης, ὡς εἶχε χήματος, ἔκειτο ἀναυδὸς γύναιον καὶ ἄλλως πρὸς ἄσεμνον ἠδονὴν ἐπίφορον, τότε δὲ πλέον ὑπὸ θεᾶς ἀμάχου τῆς Θεαγένους, καὶ τὰς πώποτε εἰς πείραν ἐλθούσας ὄψεις ὑπερπαιδείας, ἀνακαίόμενον. παννύχιος γὰρ ἔκειτο, πυκνὰ μὲν πρὸς ἑκατέραν πλευρὰν τὸ σῶμα διασρέφουσα, πυκνὰ δὲ καὶ βύθιον ἐπιστένουσα, νῦν μὲν ὀρθομένη, νῦν δὲ ὀκλάζουσα ἐπὶ τῆς στρωμνῆς, καὶ τῆς ἐσθῆτος ἑαυτὴν κατὰ μέρος ἀπογυμνῆσα, καὶ αὐθις ἀθρόον ἐπὶ τὴν εὐνὴν καταφέρειν καὶ ποτε καὶ παιδίσκη ἀπροφασίως προσκαλέσασα, αὐθις ἀπέπεμπεν ἔδὲν ἐπιστείλασα. καὶ ἀπλῶς εἰς μανίαν ἐλάνθανε λοιπὸν ὁ ἔρως ὑποφερόμενος, ἕως δὴ τις πρεσβύτις, ὄνομα ¹³⁾ Κυβέλη, τῶν θαλαμηπόλων καὶ συνήθως τὰ ἔρωτικά τῇ Ἀρσάκη διακονομένων, εἰσδραμῆσα εἰς τὸν θάλαμον, (ἔλαθε γὰρ αὐτὴν οὐδ' ὅτι οὖν τῶν γιγνομένων, ἄτε λύχνος φαίνοντος καὶ οἶον συνεξάπτοντος τῇ Ἀρσάκη τὸν ἔρωτα) τί ταῦτα, ἔλεγεν, ὦ δέσποινα; τί σε νέον ἢ καινὸν ἀλγύνει πάθος; τίς πάλιν ὄψεις, τὴν

13) κυβέλη τῶν θαλαμηπόλων] Nutrices saepissime amorum dominae consciae, saepe conciliatrices, ut apud Ouid. fabul. Myrrhae lib. 10. etiam notari potest ex poetis Tragicis et Euripide praecipue, mos ille, ut nutrices in limine siue ante fores thalami cubarent, aliquando etiam et casti liminis custodes, ut apud Achill. Tat. lib. 2. Notissimum autem est, unde proverbum quod etiam lib. 9. χρυσᾶ χαλκείων de souniorum purgatione omnia nota.

τὴν ἐμὴν διαταράττει τροφίμην; τίς οὕτως ἀλαζῶν καὶ ἔκφρων, ὡς τοῦ κατὰ σε τοσούτου κάλλους μὴ ἠτλήσῃαι, μὴ δὲ εὐδαιμονίαν ἠγείσῃαι τὴν σὴν ἐράσμιον ὀμιλίαν, ἀλλὰ νεῦμα τὸ σὸν καὶ βελήν ὑπερφρονεῖν. ἔξειπε μόνον ὦ γλυκύτατον ἐμοὶ παιδίον ἔδεις ἔτως ἀδαμάντινος, ὡς μὴ τοῖς ἡμετέροις ἀλῶναι θελγήτεροις. ἔξειπε καὶ οὐκ ἀνφθάνοις ἀνύουσα τὰ κατὰ γνώμην. ἔργοις δὲ οἶμαί πολλαίκις τὴν πείραν εἴληφας.

κ. Ἡ μὲν ταῦτα καὶ ὅμοια ἕτερα κατεπῆδε, πολλὰ τοῖς ποσὶ τῆς Ἀρσάκης προσκνυζομένη, καὶ παντοίας κολακείας ἔξειπεῖν τὸ πάθος ἐπειγομένη. ἡ δὲ, μικρὸν ἐφησυχάσασα, βέβλημα εἶπεν ὦ μήτερ ὡς ἔπω πρότερον· καὶ πολλὰ δὴ πρὸς σοῦ καὶ πολλαίκις εὐπαθοῦσα ἐν ὁμοίαις ταῖς χρεῖαις, οὐκ οἶδα εἰ καὶ νῦν ἔξω κατορθοῦσαν. ὁ γάρ τοι πόλεμος ὁ πρὸ τῶν τειχῶν τήμερον, ὀλίγου μὲν συγκροτηθεῖς, ἀθρόον δὲ κατασαιεῖς, τοῖς μὲν ἄλλοις ἀναίμακτος ἀπεφάνθη, καὶ εἰς εἰρήνην κατέστρεψεν· ἐμοὶ δὲ ἀρχὴ τις ἀληθεσέρεσ πολέμου, καὶ τραῦμα ἔμμερς μόνον ἢ μέλους, ἀλλὰ καὶ ψυχῆς αὐτῆς γέγονε, τὸν ξένον ἐκεῖνον νεανίαν, τὸν τῷ Θυάμιδι κατὰ τὴν μονομαχίαν παραθέοντα, οὐκ εὐτυχῶς ἐπιδείξας. οἶδα που πάντως ὦ μήτερ ὃν λέγω· ἔ γάρ μιν κῶ τῷ μέσῳ τοὺς ἄλλους τῷ κάλλει κατήσραπτεν, οὐθ' ὥστε καὶ ἀγρικόν τινα λαθεῖν καὶ τῶν καλῶν ἀνέρασον, μὴ τοι γε δὴ σε καὶ τὴν σὴν πολυπειρίαν· ὥστε ὦ Φιλτάτη, τὸ μὲν βέλος τούμῳ ἐγνωκας ὥρα δέ σοι κινεῖν πᾶσαν μηχανήν, πᾶσαν πρεσβυτικὴν ἰύγγα καὶ αἰμυλίαν, εἶπερ δὴ βούλει σοι
περιεῖ-

περιεῖναι τὴν τροφίμην ὡς οὐκ ἔστιν ὅπως βιάσομαι,
 μὴ πάντως ἐκείνου τυγχάνουσα. γινώσκω ἔφη τὸν
 νεανίαν ἢ γραῦς. εὐρὺς τις ἦν τὰ σέβρα καὶ τοὺς
 ὤμους, καὶ τὸν αὐχένα ὀρθιον καὶ ἐλεύθερον ὑπὲρ
 τοὺς ἄλλους αἰρών, καὶ εἰς κόρυφὴν τοὺς ἅπαντας
 ὑπερέχων. γλαυκιῶν τὸ βλέμμα, καὶ ἔρασον ἅμα
 καὶ γοργὸν προσβλέπων. ὁ καταβόσρυχος πού πάν-
 τως ἐκείνος, τὴν παρεῖαν ἄρτι. ξανθῶ τῶ ἰσλῶ πε-
 ρισέφων. ὦ γυναῖόν τι ξενικόν, ἔκ ἄωρον μὲν, ἄλ-
 λως δὲ ἰταμόν, ὡς ἐδοκεῖ, προσδραμόν αἰφνίδιον
 περιέου, καὶ περιπλακὲν ἐξήρητο. ἢ ἔ τῆτον λέ-
 γεις ὦ δεσποῖνα; τῆτον, ἔφη, μαμμίδιον, εὖ γὰρ
 με καὶ τὸ παράσημον ὑπέμνησας, τὴν ἀλιτήριον
 ἐκείνην, καὶ τῶν ἀπ' οἰκήματος ἐπὶ μακρῶ καὶ τῶν
 πολλῶν καὶ ἐπιτετηθευμένῳ κάλλει, μέγα μὲν
 φανταζομένην, πλὴν ἄλλ' ἐμῶγε δὴ εὐτυχῆσαν
 πλέον, ἢ τοιῶτον κεκλήρωται τὸν ἐρώμενον. βραχὺ
 δὴ πρὸς ταῦτα καὶ σεσηρὸς ὑπομειδιάσασα ἢ
 πρεσβύτις, θάρσει ἔφη ὦ δεσποῖνα. εἰς τὴν τήμε-
 ρον ἐκείνη καλῆ τῶ ξένῳ νενόμισται· εἰ δέ σοι καὶ
 τῶ σῶ κάλλει προστυχεῖν αὐτὸν ανύσαιμι, χρυσᾶ
 φασὶ χαλκείων ἀλλάξεται, ὡς ἑταιρίδιον τὸ
 ἐφελάσειον ἐκείνο καὶ μάτην θρυπτόμενον παραγ-
 κωνισάμενος. εἰ γὰρ οὕτω ποιήσεις, κυβελιον
 φίλτατον, δυσὶν δὲ ἐνός μοι γενήσῃ νόσων ἰατρὸς,
 14) ἔρωτος τὲ καὶ ζηλοτυπίας, τῆ μὲν ἐμπλήσασα,
 τῆς

14) ἔρωτος καὶ ζηλοτυπίας] Hanc bigam iungunt poëtae
 omnes, nec usquam ille Zelotypiam comitem abne-
 gat. Musaeus Leandr. v. 35.

Μῶμον ἐλενομένη ζηλήμονα θηλυτεράων,
 καὶ γὰρ ἐπ' ἀγλαίῃ ζηλήμονες εἶσι γυναῖκες.

τῆς δὲ ἀπαλλάξασα. καὶ ἡ, γενήσεται, εἶπεν, τό γε ἐπ' ἐμοί. σὺ δέ μοι σαυτὴν ἀναλαμβάνειν, καὶ τὸ παρὸν ἡσυχάζειν, μὴ δὲ δυσθυμοῦσαν προαποκείμεναι, ἀλλ' εὐελπίην εἶναι.

XI. Ταῦτ' εἶπε, καὶ ἀφελῶσα τὸν λύχνον, ἐπικλεισαμένη τὴν τοῦ θαλάμου τὰς θύρας, ἐξώρμησεν. ἔπειθ' ἀκριβῶς ἡμέρας ἐπησθημένη, τῶν τε βασιλείων εὐνούχων ἓνα παραλαβοῦσα, καὶ ἄλλην θεραπεύσαν, ἅμα ¹⁵⁾ ποπάνοις, καὶ ἑτέροις δὴ τισὶ θυμάσιν ἐπέσθην προσάξασα, ¹⁶⁾ ἐπὶ τὸ Ἴσειον ἔσπευδεν. ὡς δὲ τοῖς προθύροις ἐπέστη, θυσίαν ἀγειν τῇ θεῷ λέγουσα ὑπὲρ τῆς δεσποίνης Ἀρσάκης, ἐκ τινῶν ὀνειράτων τεταραγμένης, καὶ ἐξιλεώσασθαι τὰ ὀφθέντα βουλομένης, τῶν νεωκόρων διεκώλυέ τις καὶ ἀπέπεμψε, κατηφείας τὰ περὶ τὸ ἱερόν ἐμπεπληῖσθαι φάσκων· τὸν γὰρ δὴ προφήτην τὸν Καλάσιον μακροῖς χρόνοις εἰς τὴν οἰκίαν ἐπανήκοντα, ἐστιαθῆναι μὲν λαμπρῶς ἅμα τοῖς Φιλτάτοις κατὰ τὴν ἐσπέραν, καὶ πρὸς πᾶσαν ἀνεσιν καὶ ψυχαγωγίαν ἑαυτὸν ἐκδῆναι. μετὰ δὲ τὴν εὐωχίαν, σπεῖσαι τε καὶ πολλὰ ἐπέυξασθαι τῇ θεῷ καὶ τοῖς παισὶν εἰπόντα, ὡς ἀχρὶ τοῦ παρόντος ὄψοντα τὸν πατέρα, καὶ πολλὰ ἐπισκήψαντα, τῶν σὺν αὐτῷ νέων Ἑλλήνων ἀφειγμένων,

15) ἅμα ποπάνοις] De quibus copiose enarrator Comici ad Plut.

16) εἰς Ἴσειον] Ad templum Isidis. Quod non monuifsem, nisi in voce simili V. C. Isaac Casaub. deceptum fuisse animaduertissem, quod spero moniturum virum praestantissimum ad Augustam historiam.

μένων, ὡς ἐνι μάλισα, προνοεῖν, καὶ ἐκ οἷς ἀν βυ-
 λομένοις αὐτοῖς γίνεται τὰ δυνατὰ συμπράττειν
 κατακλίαντά τε αὐτὸν, καὶ εἴτε διὰ τὸ τῆς ¹⁷⁾
 χαρᾶς μέγεθος, τῶν πνευματικῶν πόρων εἰς ὑπερ-
 βολὴν ἀνεθέντων καὶ χαλασθέντων, οἷα δὴ γη-
 ραιοῦ τῆ σῶματος ἀθρόον διαφροσηθέντος, εἴτε καὶ
 θεῶν αἰτήσαντι τοῦτο παραχομένων, εἰς ἀλεκ-
 τρουόνων ὡδᾶς τετελευτηκότα γνωσθῆναι, τῶν παί-
 δων ἐξ ὧν προῦλεγεν ὁ πρεσβύτης, παννύχιον πα-
 ρατηρήντων· καὶ νῦν, ἔφη, διεπεμψάμεθα τοὺς
 μετακαλέσαντας τὸ λοιπὸν τῶν κατὰ τὴν πόλιν
 προφητικῶν τε καὶ ἱερατικῶν γένος, ὡς ἀν τὰ νο-
 μιζόμενα ἐπ' αὐτῷ τῆς κηδείας κατὰ τὸν πά-
 τριον νόμον τελοῖεν. ἀποχωρητέον οὖν ἡμῖν. οὐ γάρ
 θέμις μὴ ὅ, τι γε θύειν, ἀλλ' οὐδὲ ἐπιβαίνειν τῆ
 νεῶ πλὴν τοῖς ἱερωμένοις, ἐπ' αὐτῶν ὅλων τῶν
 ἐχομένων ἡμερῶν. πᾶς οὖν οἱ ξένοι διάξουσιν; ἔφα-
 σκεν ἡ Κυβέλη. καὶ ὅς, καταγώγιον αὐτοῖς εὐτρε-
 πιόθῃναι πλεῖστον, καὶ ἔξω που περὶ τὸν νεῶν ὁ
 νέος, προφήτης ὁ Θυάμις ἐπέσειλε· καὶ ὡς ὁρᾶς,
 αὐτοῖγε οὗτοι προσίασι, τῷ νόμῳ πειθόμενοι, καὶ
 ἐξοικίζοντες ἑαυτοὺς τῶν ἱερῶν τὸ παρὸν. ἡ δὲ
 Κυβέλη τὴν ξυντυχίαν ἀρπαγμα καὶ ὡσπερ ἄγρις
 ἀρχὴν ποιησαμένη, οὐκ ἔν ἐφη, ὦ νεωκόρων θεο-
 φιλέσατε, καιρὸς τοὺς τε ξένους καὶ ἡμᾶς ἅμα
 εὖ ποιεῖν, μᾶλλον δὲ Ἀρσάκην μεγάλου βασιλέως
 ἀδελφὴν οἶδα γὰρ ὡς Φιλελλὴν τε ἐστὶ, καὶ δε-
 ξιὸν τι χρῆμα περὶ ξένων ὑποδοχὴν. λέγε οὖν πρὸς
 τοὺς νέους, ὡς κατὰ πρόσαγμα τῆ Θυάμιδος ἐν
 ἡμε-

17) χαρᾶς μέγεθος] De hac subitanea mortis causa me-
 dici passim.

ἡμετέρου τὸ καταγώγιον αὐτοῖς ἠυτρέπισται. ἐποίησεν οὕτως ὁ νεωκόρος, οὐδὲν τῶν βρυσσοδομευμένων ὑπὸ τῆς Κυβέλης ὑποτοπήσας, ἀλλ' εὐεργετήσιν τὲ οἰόμενος τοὺς ξένους, εἰ πρόξενος αὐτοῖς αὐλῆς σατραπικῆς γένοιτο, καὶ ἅμα τοῖς αἰτοῦσι τὴν χάριν ἀβλαβῆ καὶ ταῦτα οὖσαν καὶ ἀζήμιον καθικτεύσειν. κατηφείς δὲ καὶ δεδακρυμένους πλησιάσαντας τοὺς περὶ τὸν Θεαγένην ὁ νεωκόρος, οὐκ ἔννομα μὲν ἔφη οὐδὲ συγκεχωρημένα ἐκ τῶν πατρῶν διαπράττεσθε, καὶ ταῦτα προαπηγορευμένον ὑμῖν, ὀδυρόμενοι καὶ ¹⁸⁾ θρηνῶντες ἀνδρα προφήτην, ὃν χαίροντας καὶ εὐφημοῦντας ἐκπέμπειν, ὡς τῆς βελτίονος μετείληχότα λήξεως, καὶ πρὸς τῶν κρείττωνων κεκληρωμένον ὁ θεῖος καὶ ἱερός παρεγγυᾷ λόγος. πλὴν ἀλλὰ συγγνωστὰ μὲν ὑμῖν, πατέρα (ὡς Φατε) καὶ κηδεμόνα καὶ ἐλπίδα τὴν μόνην ἀποβεβληκόσι. ἔ μὴν ἀθυμητέα παντάπασιν. ὁ γὰρ θύαμις, ἔ τῆς ἱερωσύνης μόνον τῆς ἐκείνης ἔοικεν εἶναι διάδοχος, ἀλλὰ καὶ τῆς περὶ ὑμᾶς διαθέσεως. τὰ γὰρ πρῶτα προνοηθῆναι ὑμῶν ἐπέσειλε, καὶ καταγώγιον ὑμῖν ἠυτρέπισται λαμπρὸν, καὶ οἷον εὐξαιτ' ἂν τις καὶ τῶν εὐδαιμόνων καὶ ἐγχαρῶν, μὴ τοιγε δὴ ξένων,

Α α 2 καὶ

18) θρηνῶντες προφήτην] De hoc more diximus ad illud Petron. quo lugentes rident. Sed Heliodorus dum respicit ad inferias Calasiridis summi sacerdotis, videtur habuisse Platonis locum lib. 12. de legib. quem sic cum V. C. Daniele Heinio legimus, τελευτήσασι δὲ προθέσεις καὶ ἐκφράς καὶ θήκας διαφόρους εἶναι τῶν ἄλλων πολιτῶν. λευκὴν μὲν τὴν σολὴν ἔχειν πᾶσιν, θρηνῶν τε καὶ ὀθυρμῶν χωρὶς γίνεσθαι.

καὶ εὐτελεστέρων τῶν νῦν πράττειν δοκούντων, ἔπειθε δὴ κοινὴν ὑμῶν μητέρα τὴν δὲ νομίσαντες, δείξας τὴν Κυβέλην, καὶ ξεναγύση πείθεσθε.

XII. Ταῦτα ἐκείνος μὲν ἔλεγεν. ἐποίουν δὲ οἱ περὶ τὸν Θεαγένην· τὸ μὲν τι πρὸς τῶν παρ' ἐλπίδα προσπεπλωκότων βεβυθισμένοι τὴν διάνοιαν· τὸ δὲ ἀγαπῶντες ὅπου δὴ τὸ παρὸν καταγωγῆς τε καὶ καταφυγῆς τυχεῖν· φυλαζόμενοι ἂν, ὡς τὸ εἶκός, εἰ τὸ τραγικὸν τῆς οἰκήσεως καὶ ὑπερογκὸν καὶ πρὸς κακῶς γενησόμενον αὐτοῖς ὑπείδοντο. νυνὶ δὲ ἢ τὰ κατ' αὐτῆς ἀβλοφετῆσα τύχη, πρὸς ὀλίγον ὠρῶν μέρος ἀναπαύσασα, καὶ εἰς χαρὰν ἐφήμερον ἀνείσα παραχερῆμα τὰ λυπῆντα ἐπισυνῆπτε, καὶ δεσμώτας ὥσπερ αὐθαιρέτους τῇ πολεμίᾳ προσῆγε, δι' ὀνόματος Φιλανδρώπου ξενίας, νέους καὶ ξένους καὶ ἀπείρους τοῦ μέλλοντος αἰχμαλωτίζουσα. οὕτως ἄρα ὁ πλανήτης βίος, οἷον τυφλότητα τὴν ἄγνοιαν ἐπιβάλλει τοῖς ξενιτεύουσι. οὗτοι γοῦν ἐπειδὴ τάχις παρῆλθον εἰς τὰ σατραπεῖα, προφυλαίοις τε ἐντυχόντες ὑπερόγκοις, καὶ πλεον ἢ κατὰ ἰδιωτικὴν οἰκῆσιν ἐξημέμοις, φαντασίας τε δορυφόρων καὶ κόμπου τῆς ἄλλης θεραπείας ἐμπεπλησμένοι, ἐθαύμαζον μὲν καὶ διεταράττοντο, τῆς παρούσης κατ' αὐτοὺς τύχης τὴν οἰκῆσιν ὑπερέχουσαν ὀρῶντες. εἶποντο δ' οὖν τῇ Κυβέλῃ πολλὰ προτρεπομένη, καὶ θαρσεῖν παρακελευομένη, καὶ τεκνία συνεχῶς καὶ φιλτάτους ἀνακαλέσῃ, καὶ ὡς εὐθυμαχεῖ προσδοκᾶν τὰ διαδεξόμενα παρεγγυῶσῃ. καὶ τέλος, ἐπειδὴ περ αὐτοὺς εἰς τὸ δωματίον, οὗ κατήγετο ἡ πρεσβυτις, ἀνακεχωρηκός πῶς καὶ ἰδιάζον,

ἐγκα-

ἐγκατέστησε, μετασησαμένη τῆς παρόντας. καὶ
 μὴν παρακαθισαμένη, ὡς τέκνα, ἔλεγε, τῆς μὲν
 κατειληφούσας ὑμῶν, καὶ τῆς πατρὸς τὸ παρὸν, τὴν αἰ-
 τίαν ἔγνω. καὶ ὡς ὁ προφήτης ἰσαΐας ὁ Καλάσιος
 τελευτήσας λελύπηκεν, ἐν πατρὸς ὑμῶν γε-
 γονώς. δίκαια δ' ἂν ποιοῖτε, καὶ οἱ τίνες ἢ πόθεν
 ἐσὲ λέγοντες, ὅτι μὲν γὰρ Ἕλληνες, καὶ τοῦτο
 ἔγνω καὶ ὅτι τῶν εὖ γεγονότων, πάρεσι τοῖς ὀρω-
 μένοις τεκμαίρεσθαι. βλέμμα γὰρ οὕτω λαμπρὸν,
 καὶ εὐχήμεν ὄψις ἅμα καὶ ἐπέραςτος, εὐγενείας
 ἐμφασιν παρέστησιν. ἀλλὰ τῆς ποίας Ἑλλάδος, ἢ
 πόλεως τίνος, καὶ τίνες ὄντες, καὶ ὅπως δεῦρο πλα-
 νηθέντες ἀφίκεσθε, βουλομένη μοι μαθεῖν, ὑπὲρ
 συνοίσοντος τῶ ὑμετέρου, κατείπατε, ὡς ἂν καὶ
 πρὸς δεσποιναν τὴν ἐμὴν Ἀρσάκην, τὴν μεγάλου
 μὲν βασιλέως ἀδελφὴν, Ὀροονδάτη δὲ τῷ μεγί-
 σωσατραπῶν συνοικοῦσαν, Φιλέλληνά τε καὶ Φίλ-
 αβρον καὶ ξένων εὐεργέτην, ἔχοιμι τὰ καθ' ὑμᾶς
 ἐξαγγέλλειν. ὑπὲρ τοῦ καὶ μετὰ πλείονος ὑμᾶς
 καὶ τῆς χρεωστικῆς τιμῆς ὀφθῆναι. ἐρεῖτε δὲ καὶ
 πρὸς γυναῖκα οὐ παντάπασιν ἀλλοτρίαν ὑμῖν εἰ-
 μὶ γὰρ τοι καὶ αὐτὴ τὸ γένος Ἑλληνίς, καὶ Λεσβία
 τὴν πόλιν, ὑπ' αἰχμαλωσίας μὲν ἀχθεῖσα δεῦρο,
 πρᾶτ' ἔσσει δὲ τῶν οἴκοι βέλτιον, εἰμὶ γὰρ τοι τῇ
 δεσποίνῃ τὰ πάντα. καὶ μόνον οὐκ ἀναπνεῖ με καὶ
 ὄρα. [ἀλλὰ] καὶ νοῦς ἐκείνη καὶ ὦτα καὶ πάντα
 τυγχάνω, τοὺς καλοὺς αὐτῇ κάγαθους γνωρίζου-
 σα ἀεὶ. τῶ δὲ Θεαγένους τὰ εἰρημένα παρὰ τῆς
 Κυβέλης τοῖς πεπραγμένοις τῇ προτεραίᾳ παρὰ
 τῆς Ἀρσάκης παρὰ ἄλληλα καθ' ἑαυτὸν ἀντεξετά-
 ζοντος, καὶ ὡς ἀτενὲς αὐτῷ καὶ ἰταμὸν συνεχές
 τε καὶ τῶν ἀπρεπεσέων δηλωτικὸν προσέβλεπεν.

ἐννοῶντος, καὶ ἀγαθὸν ἔδεν ἐπὶ τοῖς μέλλουσι
καταμαντευομένῃς, μέλλοντός τε ἤδη τι λέγειν
πρὸς τὴν πρεσβύτιν, ἠρέμα προ-κυψασα πρὸς
τὸ ἔς ἡ Χαρίκλεια. τῆς ἀδελφῆς, ἔφη μέμνησο,
ἐφ' οἷς αὐτοῖς λόγοις.

ΧΙΙΙ. Συνεῖς ἔν τὸ δηλῶμενον, ὦ μήτερ ἔφη, τὸ
μὲν Ἕλληνας εἶναι καὶ αὐτὴ πρὸς μαθοῦσα τυγχά-
νεις. ἀδελφοὶ δὲ ὄντες πατέρων ὑπὸ λησταῖς ἀλόν-
των, ἐπὶ ζήτησιν ἐξορηθήσαντες, χάλεπτέραις
ἐκείνων τύχαις κεχρημέθα, ὠμοτέροις ἀνδράσι πε-
ριπεσόντες, καὶ πάντων μὲν τῶν ὄντων (πολλὰ δὲ
ἦν) ἀποσυληθέντες, μόλις δὲ αὐτοὶ περισωθέντες,
καὶ κατὰ τι δεξιὸν βέλημα δαίμονος τῆ πρὸς τὸν
ἦρωα Καλάσιον συντυχία χρησάμενοι, ἀφίγμε-
νοι τε ἐνταῦθα, ὡς τὸ λοιπὸν τοῦ χρόνου μετ' αὐτοῦ
βιωσόμενοι, νῦν ὡς ὄρας πάντων ἔρημοι καὶ μόνοι
περιλελείμεθα, τὸν δοκῶντα καὶ ὄντα πατέρα
κατὰ τῶν ἄλλων προσαπολωλεκότες. τὰ μὲν δὴ
καθ' ἡμᾶς, ταῦτα σοὶ δὲ, πλείστη μὲν χάρις καὶ
τῆς νῦν δεξιότητος καὶ ξεναγίας· χαρίσαιο δ' αὖ
πλέον, εἰ καθ' ἑαυτοῦς ἡμῖν διάγειν τε καὶ λαν-
θάνειν παράχοις, τὴν εὐεργεσίαν ἣν ἀρετίως ἔφα-
σκες, καὶ τὸ γνωρίζειν ἡμᾶς πρὸς Ἀρσάκην ὑπερ-
θεμένη, μὴ δὲ ἐπεισάγῃς ἔτω λαμπρᾷ καὶ εὐδαί-
μονι τύχῃ, ξένον καὶ ἀλήτην καὶ συγνάζοντα βίον.
ταῖς γὰρ δὴ γνώσεις καὶ ταῖς ἐντεύξεις, ἐκ τῶν
ὁμοίων, ὡς οἶδα, γίνεσθαι καλόν.

ΧΙΥ. Οὐκ ἐκαρτέρησεν ἡ Κυβέλη τούτων εἰρη-
μένων. ἀλλὰ καὶ τῆ διαχύσει τῆ προσώπου κατά-
δηλος ἐγεγόνει σφόδρα ὑπερηθείσα εἰς τὴν ἀκοὴν
τῶν ἀδελφῶν, ἐνθυμουμένη μηδὲν κώλυμα μὴ δὲ
ἐμπό-

ἐμπόδιον ἔξειν πρὸς τὰ ἐρωτικά τῆς Ἀρσάκης τὴν Χαρίκλειαν καὶ, ὡς κάλλιπε νεανιῶν, ἔφη, οὐκ ἂν εἴποις ταῦτα περὶ Ἀρσάκης, ἐπειδὴν εἰς πείραν ἔλθοις τῆς γυναικός. κοινόν τι χρῆμά ἐστι πρὸς πᾶσαν τύχην, καὶ πλέον ἐπίκουρος γίνεται τοῖς παρ' ἀξίαν ἔλαττόν τι πράττῃσι. καὶ Περσίς ἔσα τὸ γένος, σφόδρα ἑλληνίζει τὴν γνώμην, χαίρεισα καὶ προστρέχουσα τοῖς, οἳοι νῦν ὑμεῖς, ἢ τοῖς ἐντευθεῖν, ἠθὸς τε καὶ ὀμιλίαν τὴν ἑλληνικὴν εἰς ὑπερβολὴν ἠγάπηκε. θαρσεῖ τε ἔν, ὡς σὺ μὲν ὅσα εἰς ἄνδρας καθήκοι, πράξων καὶ τιμηθησόμενος· ἀδελφῆ δὲ ἢ σῆ, συμπαίσειά τε καὶ συνόμιλος ἔσομένη. ἀλλὰ τίνα ὑμῶν ὀνόματα χρὴ προσαγγέλλειν; ὡς δὲ ὅτι Θεαγένην καὶ Χαρίκλειαν ἤκουσεν, αὐτοῦ με περιμένειν εἰπέσσα, ὡς τὴν Ἀρσάκην ἀπέτρεχεν, ἐπιτείλατα πρότερον πρὸς τὴν θυρωρὸν (ἦν δὲ καὶ αὐτὴ γεαῦς) εἴ τις βέλοιο παρεισιέναι, μηδαμῶς ἐπιτρέπειν. ἀλλὰ μὴδ' ἐξίεναι ποὶ συγχωρεῖν τοῖς νέοις. τῆς δὲ, μὴδ' αὖ ὁ παῖς ὁ σὸς Ἀχαμένης παραγένηται ἐρωτησάσης, ἄρτι γὰρ καὶ μετὰ τὴν σῆν εἰς τὸν νεῶν πρόσδον ἐξελήλυθεν, ἐναλειψόμενος τῷ ὀφθαλμῷ, οἷδα γὰρ ὡς φέρει τι μικρῶν ἐτι κακώσεως· μὴ δὲ ἐκεῖνος, ἀπεκρίνατο. ἀλλ' ἐπικλεισαμένη τὰς θύρας, καὶ τὴν κλεῖν αὐτὴ κατέχουσα, φάσκε ἐμοὶ κομίζειν. ἔτως ἐγένετο. καὶ ἔπω τοι χεδόν τῆς Κυβέλης χωριθείσης, καιρὰν ἢ μόνωσις τῷ Θεαγένει καὶ τῇ Χαρικλείᾳ θρήνων τε καὶ ὑπομνήσεως τῶν καθ' ἑαυτοὺς ὑπηγόρευεν ἀπὸ τῶν αὐτῶν τε χεδόν τι ῥημάτων καὶ νοημάτων ἀπολοφύροντα· ἢ μὲν, ὡς Θεάγενες· ὁ δὲ, ὦ Χαρίκλεια, συνεχῶς ἐπιστένοντες. καὶ ὁ μὲν, τίς ἄρα τύχη πάλιν κατείληθεν

ἡμᾶς; ἢ δὲ, ὁποίοις τε ἄρα συντευζόμεθα πράγμασι; καὶ ἐφ' ἐκάστῳ συνησπάζοντο ἀλλήλους, καὶ δακρύσαντες ἀνάπαλιν ἐφίλουν. καὶ τέλος τοῦ Καλασίριδος ὑπομνηθέντες, εἰς πένθος τὸ ἐκείνων τοὺς θρηνοὺς κατέστρεφον· καὶ πλέον ἢ Χαρίκλεια, ἄτε καὶ πλείονι τῷ χρόνῳ, μείζονος τῆς ἀπ' αὐτοῦ σπουδῆς τε καὶ εὐνοίας πεπειραμένη· καὶ ᾧ τὸν Καλάσιριν ἀνεκάλει κωκύεσσα. τὸ γὰρ χρηστὸν ὄνομα καλεῖν ἀπεσέρημα πατέρα, τοῦ δαίμονος πανταχόθεν μοι τὴν τοῦ πατρὸς προσηγούριαν περικόψαι Φιλονεικήσαντος. τὸν μὲν Φύσει γεννήσαντα οὐκ ἔγνωκα· τὸν δὲ ποιησάμενόν με θετὴν θυγατέρα, οἴμοι προδέδωκα· τὸν [δὲ] διαδεξάμενον καὶ τρέφοντα καὶ περισώζοντα ἀπολώλεκα, καὶ εἰδὲ θρηνήσαι τὰ νενομισμένα ἔτι κειμένῳ τῷ πτώματι πρὸς τῆ προφητικῆ συγκεχώρημα. ἀλλ' ἰδοὺ σοι τροφεὺ καὶ σῶτερ, προδήσω δὲ καὶ πάτερ, κὰν ὁ δαίμων μὴ βούληται, ἔνθα γοῦν ἔξεσι καὶ ὡς ἔξεσιν, ἀποσπένδω τῶν ἑμαυτῆς δακρύων, καὶ ἐπιφέρω χάρις ἐκ τῶν ἑμαυτῆς πλοκάμων· καὶ ἅμα ἀπεσπάραττεν ὡς ὅτι πλείσας τῶν ἑαυτῆς τριχῶν. καὶ ὁ μὲν Θεαγένης ἐπέειχεν, ἐπιλαμβανόμενος σὺν ἱκεσίαις τῶν χειρῶν· ἢ δὲ ἐπετραγώδει. τί γὰρ καὶ ζῆν δεῖ ἔτι λέγουσα, εἰς ποίαν ἀφορῶντας ἐλπίδα; ὁ χειραγωγὸς τῆς ξένης, ἢ βακτηρία τῆς πλάνης, ὁ ξεναγωγὸς τῆς ἐπὶ τὴν ἐνεγκῆσαν, ὁ τῶν φύτων ἀναγνωρισμὸς, ἢ παραψυχὴ τῶν δυσυχημάτων, ἢ εὐπορία καὶ λύσις τῶν ἀτυχημάτων, ἢ πάντων καθ' ἡμᾶς ἄγκυρα Κάλασιρις ἀπόλωλε, τὴν ἀθλίαν ἡμᾶς ξυνωρίδα, πηρὸς ὥσπερ τῶν πρακτέων ἐπὶ τῆς ἀλλοδαπῆς καταλιπών. πᾶσα μὲν ἡμῖν ὁδοιπορία,

πορία, πᾶσα δὲ ναυτιλία ὑπ' ἀγνώσιας ὑποτέ-
 τμηται. οἷχεται ἢ σεμνή καὶ μείληχος, ἢ σοφὴ καὶ
 πολιά τῷ ὄντι Φρήν, τῶν εἰς ἡμᾶς εὐεργεσιῶν οὔτε
 αὐτὴ τέλος ἀραμένη.

XV. Καὶ τοιαῦτα ἔτι καὶ ἕτερα πρὸς τρίτοις ἐλε-
 εινῶς ὀδυρομένης, καὶ τῆ Θεαγένους τὰ μὲν συν-
 εξάιροντος τοῖς παρ' ἑαυτῆ τὸν Φρήνον, τὰ δὲ Φει-
 δοῦ τῆς Χαρικλείας κατατέλλοντος, ἐφίσταται ὁ
 19) Ἀχαιμένης καὶ τὰς θυράς τοῖς κλειθροῖς ἐνα-
 πειλημμένας καταλαβὼν, τί ταῦτα τὴν θυρωρὸν
 ἠρώτα. ὡς δὲ καὶ τῆς αὐτοῦ μητρὸς εἶναι τὸ γον-
 ἔμαθε, προσεσῶς ταῖς θυραῖς καὶ τὴν αἰτίαν δια-
 πορῶν, ἠόσητο τῆς Χαρικλείας ὀδυρομένης καὶ δια-
 κύψας διὰ τῶν ὀπῶν, καθ' ἃς διήνοικτο τῶν κλεί-
 θρων ἢ ἄλυσις, εἶδέ τε τὰ γινόμενα. καὶ αὐτῆς
 τὴν θυρωρὸν, οἳ τινες εἰσὶν οἱ ἔνδον ἠρώτα, ἢ δὲ,
 τὰ μὲν ἄλλα οὐκ ἔχειν εἰδέναι ἔλεγεν· ὅτι δὲ κό-
 ρη καὶ νεανίας ξένοι τινὲς ὡς ἔχοι εἰκάζειν, ἀρτίως
 παρὰ τῆς αὐτοῦ μητρὸς ἐσωκισμένοι. ὁ δὲ αὐτῆς
 διακύψας ἐπειρᾶτο διακρίβουν τοὺς ὀρωμένους.
 τὴν μὲν δὲ Χαρικλείαν παντάπασιν ἀγνοῶν, ὅμως
 τῆ κάλλος ὑπερεθαύμαζε, καὶ τίς ἂν ὀφθείη καὶ
 ποῖα μὴ Φρηνῆσα, ἐνενοεῖ καὶ τὸ θαῦμα λανθάν-
 νον, εἰς ἐρωτικὸν πάθος αὐτὸν κατέφερε· τὸν δὲ
 Θεαγένην ἀμυδρῶς τε καὶ ἀμφιβόλως γνωρίζειν
 ἐφαντάζετο. καὶ προσκειμένῃ τῇ σκέψει τοῦ Ἀχαι-
 μένης,

A a 5

μένης,

19) Ἀχαιμένης] Non Persica, regibus imperans. Sic
 Amm. Marcellin. lib. 19. refert Persas Saporem in
 acie Achaemenem vocasse. Etiam Arsace vox Per-
 sica, de qua Plutarch. in Themistocle.

μένους, ἐφίσαται ἀναστρέψασα ἢ Κυβέλη, (πάντα μὲν τὰ κατὰ τῆς νέης ὡς ἐγγυόνοι διαγγείλασα, πολλὰ δὲ τῆς εὐτυχίας τὴν Ἀρσάκην μακαρίσασα, ὑφ' ἧς αὐτῇ τοσούτον ἐκ ταυτομάτη κατώρρωται, ὃ βυλαῖς μυρίαῖς καὶ μηχαναῖς ἔκ ἂν τις ἠλπίσῃ, ὡς καὶ σύνοικον ἔχειν τὸν ἐρώμενον, ἐπ' ἀδείας ὀρῶντα καὶ ὀρώμενον. καὶ πολλοῖς τοῖσιν τὴν Ἀρσάκην φυσησασα, μόλις τε ἐπειγομένην πρὸς τὴν θεάν τῆ Θεαγένους ἐπιχουῖσα, καὶ ὡς ἔβυλοιτο αὐτὴν ὠχρῶσαν καὶ κυλοιδιῶσαν πρὸς τῆς ἀγρυπνίας ὀφθῆναι τῷ νεανίᾳ ἀναπαυσάμενην δὲ οὐ παρεῖσαν ἡμέραν, καὶ ἀναλαβῶσαν τὸ σῦνηθές κάλλος.

ΧVI. Καὶ πολλοῖς τοῖσιν εὐθυμον αὐτὴν καὶ τῶν κατὰ γνώμην εὐελπίην παρασκευάσασα, ἃ τε προσήκει πράττειν, καὶ ὅπως προσφέρειται τοῖς ξένοις παρεγγυήσασα. ἐπεὶ δ' ἔν ἐπέστη, τί πολυπραγμονεῖς ὡ τέκνον, ἔλεγεν. ὁ δὲ, τοὺς ἔνδον ἔφη ξένους οἳ τινὲς εἰσιν, ἢ πόθεν. ἔθέμις ὡ παῖ πρὸς αὐτὸν ἢ Κυβέλη. ἀλλ' ἐχεμύθει, καὶ κατὰ σαυτὸν ἔχε, καὶ μηδενὶ φράζε, μὴ δὲ ἐπιμίγνυσο τὰ πολλὰ τοῖς ξένοις. οὕτω γὰρ δέδοκται τῇ δεσποίνῃ. ἐκεῖνος μὲν οὖν ἀπῆει ῥᾶστα τῇ μητρὶ πεπεισμένος σῦνηθές τι καὶ ἄφροδίσιον διακόνημα τῇ Ἀρσάκῃ τὸν Θεαγένην ὑποτοπήσας. καὶ ἀπιὼν, ἔχ ἔτος ἔστιν πρὸς ἑαυτὸν ἔλεγε, ὃν ἐγὼ πρῶην παρὰ Μιτράνου τοῦ Φερεάρχου παραλαβὼν, ὡσεὶ ἄγειν πρὸς Ὀροονδάτην, ἀναπεμφθῆσόμενον βασιλεῖ τῷ μεγάλῳ, ὑπὸ Βησσαίων τε καὶ Θυάμιδος ἀφῆρέθην, μικροῦ καὶ τὸν περὶ τῆ ζῆν ὑποσας κίνδυνον, καὶ μόνος ἐκ τῶν ἀγόντων διαδραῖναι δυνηθεῖς;

μη

μη̄ ἄρα σφάλλοσιν με οἱ ὀφθαλμοί; ἀλλὰ ἔαον ἔχω μὲν καὶ διαβλέπω σχεδὸν τοὶ λοιπὸν συνήθως. καὶ μὴν καὶ τὸν Θύαμιν ἀκήκοα παρῆναι τῇ προτεραίᾳ, καὶ διαμονομαχήσαντα πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἀνακεκομίσθαι τὴν ἱερωσύνην. οὗτος ἄρα ἐκεῖνος ἐστίν. ἀλλὰ τὸ παρὸν σιγητέον τὸν ἀναγνωρισμὸν· ἅμα δὲ παρατηρητέον τίς ποτε ἢ περὶ τῆς ξείνης διάνοια τῆς δεσποίνης. ὁ μὲν ταῦτα πρὸς ἑαυτὸν.

XVII. Ἡ δὲ Κυβέλη πρὸς τῆς νέας εἰσδραμοῦσα, ἴχνη τῶν θρηῶν κατελάμβανε. πρὸς γὰρ τὸν ψόφον τῶν θυρῶν ἀνοιγομένων, κατέτελλον μὲν ἑαυτῆς, καὶ πρὸς τὰ σύνηδες χῆμα καὶ βλέμμα διαπλάττειν διέσπευδον, ἔ μὴν ἔλαθόν γε τὴν πρεσβύτιν, τῶν δακρυῶν ἔτι τοῖς ὄμμασιν ἐπιπλανωμένων. ἀναβοήσασα ἔν, ὦ γλυκύτατα τέκνα, ἔλεγε, τί ταῦτα ἀωρὶ θρηνεῖτε, ἠνίκα προσήκει χαίρειν, ἠνίκα εὐδαιμονίζεσθαι ἑαυτῆς τῆς δεξιάς τύχης, Ἀρσάκης τὰ κάλλιστα καὶ τὰ κατ'εὐχὰς ἐφ' ὑμῖν διανοσμένης, καὶ ὀφθῆναι τε ὑμᾶς εἰς τὴν ἐξῆς ἐπινευσάσης, καὶ τὸ παρὸν πᾶσαν δεξίωσιν ἰκαὶ θεραπείαν ὑμῖν ἀποκληρωσάσης; ἀλλ' ἀπορρίπτεον ὑμῖν τοὺς ληρώδεις τούτους καὶ μειρακιώδεις τῶ ὄντι θρηνοῦς. ὄραν δὲ καὶ ἐνθμίζεσθαι ἑαυτοὺς, εἴκειν τε καὶ ὑπηρετεῖσθαι τῆς Ἀρσάκης βουλήμασι. καὶ ὁ Θεαγένης, μνήμη ἐφ' ὦ μῆτερ τῆς Καλασίριδος τελευτῆς εἰς λύπην ἡμᾶς ἀνεκίνησε, καὶ τὸ πατρικὸν ἐκεῖνσ περὶ ἡμᾶς βέλημα ἀποβεβληκότας, εἰς δάκρυα κατήγαγεν ὕθλοι [ἐφ' ἡ] ταῦτα. Καλασίρις καὶ πατὴρ τις προσκοιπητός, πρεσβύτης τῇ κοινῇ φύσει καὶ τῶ χρόνῳ
τῆς

τῆς ἡλικίας εἶξας. πάντα σοι πάρεςι δι' ἑνὸς
προστασία, πλῆτος, τρυφή, καὶ ἀπόλαυσις τῆς
ἐφ' ἡλικίας ἀκμῆς καὶ ἀπλῶς τύχην σαυτῆ νό-
μιζε καὶ προσκύνει τὴν Ἀρσάκην. μόνον ἐμοὶ πεί-
θεοθε, πῶς μὲν αὐτῇ προσιτέον, καὶ ὀπτέον ὅταν
τῆτο ἐπιτρέψη, πῶς δὲ χρητέον καὶ ὑπουργητέον
ὅταν τι προστατῆ. τὸ γὰρ Φρόνημα, ὡς οἶδα,
μέγα καὶ ὑπέρογκον καὶ βασιλείον, νεότητι καὶ
κάλλει προσεξαίρομενον, καὶ ὑπεροφθῆναι εἴ τι
κελεύοι μὴ ἀνεχόμενον.

ΧVΙΙΙ. Πρὸς ταῦτα σιγήσαντος τοῦ Θεαγένους,
καὶ κατ' ἑαυτὸν ὡς ἀηδῶν τινῶν καὶ μοχθηρῶν
ἐστὶ δηλωτικὰ ἐννοοῦντος, ὀλίγον ὕπερον εὐνῆχοι
παρῆσαν, ²⁰⁾ λείψανα μὲν δῆθεν τῆς σατραπικῆς
τραπέζης ἐπὶ χρυσοῖς τῶν σκευῶν κομίζοντες, πᾶ-
σαν δὲ πολυτέλειαν καὶ χλιδὴν ὑπεραίροντα καὶ
τούτοις εἰπόντες ἢ δέσποινα δεξιῶται καὶ τιμᾶ τὸ
παρὸν τοῦς ξένους, καὶ παραθέμενοι τοῖς νέοις,
παραχρημα ἀπεχώρη. οἱ δὲ, ἅμα μὲν τῆς Κυ-
βέλης προτροπούσης, ἅμα δὲ προορῶντες μὴ δο-
κεῖν ἐνυβρίζειν [τὴν δεξίωσιν] ἀπεγεύοντο πρὸς
βραχὺ

20) λείψανα - τῆς σατραπικῆς] Summus hic a regibus Per-
sarum honos iis habitus, quos summo opere dilige-
bant, quod notavit Xenoph. lib. 8. Cyrop. ὅσα δὲ
παρατεθεῖν, ταῦτα πάντα πλὴν εἰς αὐτὸς καὶ εἰ σύν-
θειπνοι χρῆσαιντο, διεδίδε, οἷς αὐτὸ βέλοιο τῶν φίλων
μνήμην ἐνδείκνυσθαι ἢ φιλοφροσύνην, διέπεμπε δὲ καὶ τῆ-
τοις, οὗς ἀγασθεῖν. Quod autem ait Heliodorus sq.
μόλας κατὰ τὸ εἶωθὸς τῶν ἐδεσμάτων, idem est apud
Ioseph. c. II. l. 10. Antiquit. καὶ ἀπὸ τῆ δειπνῆ κατὰ
ἡμέραν συνήθως ἐπέμπε.

βραχὺ τῶν παρακειμένων. καὶ τῷτο καὶ εἰς ἑσπέ-
ραν ἐγένετο, καὶ κατὰ τὰς ἄλλας λοιπὸν ἡμέρας.
τῆδ' οὖν ἐξῆς κατὰ πρώτην που τῆς ἡμέρας ὥραν,
οἱ συνήθεις εὐνοῦχοι παρόντες ὡς τὸν Θεαγένην,
μετακέκλησαι ὦ μακάριε πρὸς τῆς δεσποίνης ἔλε-
γον, καὶ Ὀφθῆνάί σε προστετάγμεθα· καὶ ἤκε τῆς
εὐτυχίας ἀπολαύσων, ἧς ὀλίγοις δὴ καὶ ὀλιγάκις
μεταδίδωσιν. ὁ δὲ μικρὸν ἐφθσυχάσας, καὶ οἶον
πρὸς βίαν ἐλκόμενος, διανέστη τὲ, καὶ μόνου δέ με
ἤκειν ἐπέσαλτα πρὸς αὐτοὺς ἔλεγεν, ἢ καὶ ἀδελ-
Φὴν ταυτὴν τὴν ἐμὴν; τῶν δὲ, ὅτι μόνου, ἀποκρι-
ναμένων, ἐκείνην δὲ κατ' ἑαυτὴν Ὀφθῆσεσθαι· νυνὶ
γὰρ συμπαρεῖναι τῇ Ἀρσάκῃ τῶν ἐν τέλει τινῶς
Περσῶν· καὶ ἄλλως ἔθος εἶναι, ἀνδράσι μὲν ἰδία,
γυναίξι δὲ καθ' ἕτερον καιρὸν χρηματίζειν, προκύ-
ψας ὁ Θεαγένης, οὔτε καλὰ ταῦτα οὔτε ἀνύποπτα,
πρὸς τὴν Χαρίκλειαν ἠρέμα εἰπῶν. ἀντακούσας δὲ
ὡς δεῖσοι μὴ ἀντιβαίνειν, ἀλλὰ συντρέχειν τὴν
πρῶτην, καὶ ἐνδείκνυσθαι ὡς πάντα πρὸς νοῦν τὸν
ἐκείνης ποιήσοντα, εἶπετο τοῖς ἄγουσι καὶ ὅπως
δεήσει τὴν ἐντευξίν ποιεῖσθαι, καὶ τὸν τρόπον τῆς
προσηγορίας ὑφηγούμενοις, καὶ ὡς ἔθος προσκυνεῖν
τοὺς εἰσιόντας, ἃδὲν μὲν ἀπεκρίνατο.

ΧΙΧ. εἰσελθὼν δὲ, καὶ προκαθήμενὴν ²¹⁾ ἐφ'
ὑψηλῆ καταλαβὼν ἀλουργῶ μὲν καὶ χρυσοπάσῳ
τῇ

21) ἐφ' ὑψηλῆ καταλαβὼν] Sic antea ἐφ' ὑψηλῆς καθέδρας
προκαθίσασα. quo loci et factus et apparatus Perficus
describitur, qui apud Arrian. lib. 6. et Curt.
lib. 3. qui de aureo regum throno, ut etiam Athen.
lib. 2. Phil. imag. alii. De Perfica adoratione omnia
passim obuia. Dum autem ait Arsace τὸ ἔλαον ἑλλη-

τῇ ἐδῆτι Φαιδρουομένην, ὄρμων δὲ πολυτελεία καὶ
 τιάρας ἀξιώματι μεγαλαυχμένην, καὶ παντοία
 κομμωτικῇ πρὸς τὸ ἀβρότερον ἐξηνθισμένην, δο-
 ρυφόρων τε ἐμπαρεσώτων, καὶ τῶν ἐπὶ δόξης
 ἐκατέρωθεν προέδρων προκαθημένων, οὐκ ἔπτηξε
 τὸ φρόνημα· ἀλλ' ὡσπερ τῶν συγκειμένων αὐτῷ
 πρὸς τὴν Χαρίκλειαν ὑπὲρ τῆς θεραπευτικῆς ὑπο-
 κρίσεως ἐπιλελησμένος, ἀντεξάνεστη πλέον εἰς με-
 γαλοφροσύνην, πρὸς τὸ ἀλαζονικὸν τῆς Περσικῆς
 θεάς. καὶ οὔτε ὀκλαίσας οὔτε προσκυνήσας, ἀλλ'
 ἀπ' ὄρθης τῆς κεφαλῆς, χαῖρε ἔφη βασιλείου
 αἶμα, Ἀρσάκη. τῶν δὲ παρόντων ἀγανακτούντων,
 καὶ θρῆν' τινα ὅτι μὴ προσεκύνησε κατασασιασι-
 κὸν τοῦ Θεαγένους ὡς τολμηρῶ καὶ θρασέως
 ἀφίεντων, ἡ Ἀρσάκη μειδιάσασα, σύγγνωτε, εἶ-
 πεν, ὡς ἀπείρω καὶ ξένω, καὶ τὸ ὅλον Ἕλληνι.
 καὶ τὴν ἐκεῖθεν ὑπεροψίαν καθ' ἡμῶν νοσῶντι, καὶ
 ἅμα καὶ τῆς κεφαλῆς τὴν τιάραν ἀφείλε, πολλὰ
 τῶν παρόντων κωλύοντων. τῷ γὰρ ἀμείβεσθαι τὸν
 ἀσπασόμενον σύμβολον τῷτο πεποίηται Πέρσαι
 καὶ θάρσει ὡς ξένε εἰπῶσα διὰ τοῦ ἐρμηνέως (συν-
 εἶσα γὰρ τὴν Ἑλλάδα γλώτταν οὐκ ἐφθέγγετο)
 καὶ λέγε τίνος χρήσεις ὡς οὐκ ἀποτευξόμενος,
 ἀπέπεμπε, νεύματι τῷτο πρὸς τοὺς εὐνούχους
 ἐπιστημῆναι. παρεπέμπετο δὲ μετὰ δορυφορίας
 καὶ ὁ Ἀχαιμένης αὐτῆς θεασάμενος, ἐγνώριζε
 μέν

ν, vult intelligere, quam difficili motu Graeci
 his adorationibus animam caputque submitte-
 rent. De tiara interpret vetus Iuuenal. ad Sat. 6.
 qualis honor a rege habitus dum tiaram deponeret,
 Curt. et Arrian. alique narrauerunt.

μὲν ἀκριβέστερον, καὶ τῆς ἄγαν εἰς αὐτὸν τιμῆς τὴν αἰτίαν ὑποπτεύων ἐθαύμαζεν. εἰσὶ γὰρ δ' οὖν ὅμως τὰ δεδογμένα πράττων ἢ δὲ Ἀρσάκη τοὺς ἐν τέλει Περσῶν ἐσιάσατα, δῆθεν μὲν ὡς συνήθως ἐκείνους τιμῶσα, ἀληθέστερον δὲ τὴν πρὸς Θεαγένην ἔντευξιν εὐωχίαν ἄγουσα, οὐ μοίρας μόνον κατὰ τὸ εἶωθός τῶν ἐδεσμάτων τοῖς περὶ τὸν Θεαγένην ἀπέπελλεν, ἀλλὰ καὶ δάπεδας τινὰς, καὶ στρωμνὰς πεποικιλμένας, Σιδωνίας τὲ καὶ Λυδίας ἔργα χειρός. συναπέπελλε δὲ καὶ ἀνδράποδα ὑπηρετησόμενα, κόριον μὲν τῇ Χαρικλείᾳ, παιδάριον δὲ τῷ Θεαγένει. τὸ μὲν γένος Ἴωνικά, τὴν τε ἡλικίαν, ἥβης ἐντός· πολλὰ τὴν Κυβέλην παρακαλέσασα ἐπισπεύδειν, καὶ ὡς ὅτι τάχιστα διανύειν τὸν σκοπὸν, οὐ γὰρ ἔτι φέρειν τὸ πάθος, οὐδὲν οὐδὲ αὐτὴν ἀνιῆσαν, ἀλλὰ παντοίως ἐκπεριούσαν τὸν Θεαγένην· προδήλως μὲν γὰρ οὐκ ἐξέφαινε τὸ βούλευμα τῆς Ἀρσάκης, κύκλω δὲ καὶ δι' αἰνιγμάτων εἰς τὸ συνιέναι προσβιβάζουσα· καὶ τὴν τε περὶ αὐτὸν Φιλοφροσύνην τῆς δεσποίνης μεγαλύνουσα, καὶ τὸ κάλλος, οὐ τὸ φαινόμενον μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐντός ἐσθῆτος μετὰ τινῶν εὐλόγων προφάσεων ὑπ' ὄψιν ἄγουσα· καὶ τὸ ἦθος, ὡς ἐράσμιον καὶ εὐόμιλον, καὶ ²²⁾ χαίρουσα τοῖς ἀβροτέροις καὶ ἀγερωχοτέροις τῶν νέων· καὶ ὅλως ἀπόπειραν ἐν οἷς διεξήει λαμβάνουσα, εἰ προσ-
τρέχει

22) χαίρουσα τοῖς ἀβροτέροις] Eadem apud Achill. Tat. l. 6. νέος καὶ καλὸς, ὃ μάλιστα τέρπει γυναῖκα. Long. lib. 4. μέγας δὲ καὶ καλὸς καὶ μειρακίους ἀμιλλᾶσθαι δυνάμενος. Lucian. encom. muscae, καὶ μάλιστα τοῖς νέοις καὶ ἀπαλοῖς. eadem saepius apud Aristen. et alibi.

τρέχει τοῖς ἐπαφροδίτοις. καὶ ὁ Θεαγένης, τὸ μὲν τῆς Φιλοφροσύνης, καὶ ὡς φιλέλλην, τὸ ἦθος, καὶ ὅσα τοιαῦτα, συνεπίνει, καὶ χάριν ὡμολόγει· τὰ δὲ ἐπαγωγὰ τῶν ἀτοπωτέρων, ὡς ἂν μὴ δὲ συνιείς τὴν ἀρχὴν, ἐκὼν ὑπερέβανε. πνιγμὸς τοίνυν εἶχε τὴν γραῦν καὶ οἶον ἔλυζε τὴν καρδίαν, σοχαζομένη μὲν ὡς συνίησε τῆς προαγωγείας, ἀπαυθαδιαζόμενον δὲ καὶ διωδούμενον ἐρώσα τὴν πέτραν, καὶ τὴν Ἀρσάκην ἔκ' ἐτι φέρειν οἷά τε δι' ὄχλου γινομένην, καὶ καρτερεῖν ἔκ' ἐτι δύνασθαι λέγουσαν, καὶ τὴν ἐπαγγελίαν ἀπαιτοῦσαν, ἣν ἄλλοτε ἄλλαις προφάσεσιν ὑπερετίθετο ἡ Κυβέλη. νῦν μὲν βεβλόμενον ἀποδειλιάν τὸν νεανίαν φάσκουσα· νῦν δὲ ἀνωμαλίαν τινὰ προσπεπτωκέαι πλατωμένη.

XX. Καὶ πέμπτης που λοιπὸν καὶ ἑκτῆς ἡμέρας παρωχηκυίας ἦδη, καὶ τὴν Χαρίκλειαν τῆς Ἀρσάκης ἀπαξ που καὶ δευτέρον προσκεκλημένης, καὶ εἰς τὸ τῷ Θεαγένει κεχαρισμένον μετὰ τιμῆς καὶ Φιλοφροσύνης ἐωρακυίας, ἀναγκάζεται καὶ λευκότερον διαλεχθῆναι τῷ Θεαγένει, καὶ τὸν ἐρωτᾷ ἀπαρακαλύπτως ἐξηγόρευε. ²³⁾ πολλὰ καὶ μυρία ἀγαθὰ συγκατατιθεμένῳ διεγγυωμένη, καὶ τίς ἢ ἀτολμία προστιθεῖσα. τί δὲ τὸ ἀναφροδίτον, νέος οὕτω καὶ καλὸς καὶ ἀκμαῖος, γυναῖκα ὁμοίαν καὶ προστετηκυῖαν ἀπωθεῖται, καὶ οὐχ ἄρπαγμα οὐδὲ

23) πολλὰ καὶ μυρία] Eadem apud Lucian Dear. Iudicio Sic Heliod. antea πάντα σοι πάρεσι δι' ἐνός, προσχία, πλῆτος, τρυφή, καὶ ἀπόλαυσις τῆς ἐφ' ἡλικίας ἀκμῆς. De minaciis muliebribus diximus ad Petron. dixerunt interpretes Iuvenal. ad illud *mulier facitissima tunc est*. etc.

οὐδὲ ἔρμαιον ἠγεῖται τὸ πρᾶγμα, δέους μὲν οὐδε-
 νός ἐπόντος τῇ πράξει, μὴ τε ἀνδρὸς παρόντος,
 κάμου τῆς θρεψαμένης, καὶ πάντα ἀπόρρητα δια-
 χειρὸς ἐχούσης, τὴν ὀμιλίαν διακονούσης. μὴ τε
 σοί τινος ἐπόντος κωλύματος, οὐ νύμφης, οὐ γα-
 μετῆς παρούσης· καὶ τοὶ καὶ τούτων ὑπερεῖδον
 πολλοὶ πολλάκις. ὅσοι δὴ νοῦν ἔχοντες, τοὺς μὲν
 οἰκείους ἔγνωσαν οὐδὲν ἐκ τούτου καταβλάψειν,
 αὐτοὺς δὲ ὠφελήσειν, κτήσεως χρημάτων προς-
 γενομένης καὶ τῶν καθ' ἡδονὴν ἀπολαύσεων. τε-
 λευτῶσα δὲ καὶ ἀπειλήν τινα κατεμίγνυ τοῖς λε-
 γομένοις· αἱ χρησαί, λέγουσα, καὶ Φιλόνοι γυ-
 ναῖκες, ἀμείλικτοι γίνονται καὶ βαρυμήνιδες, ἀπο-
 τυγχάνουσαι, καὶ τοὺς ὑπερόπτας ὡς ὑβρισὰς
 εἰκότως ἀμύνονται. ταύτην δὲ, ὅτι καὶ Περσίς τὸ
 γένος ἐννόει, καὶ ὡς βασιλείον αἶμα, τοῦτο δὴ τὸ
 τῆς σῆς προσθήσεως καὶ ὡς πολλὴν ἐξουσίαν καὶ
 δύναμιν περιβέβληται, ὑφ' ἧς αὐτῇ καὶ τιμῆσαι
 τὸν εὐνχην, καὶ κολάσαι τὸν ἐναντιόμενον ἐπ' ἀδείας·
 σὺ δὲ καὶ ξένος καὶ ἔρημος, καὶ ὁ προςθησόμενος
 οὐδεὶς. Φεῖσαι τὸ μέρος καὶ σαυτοῦ, Φεῖσαι κα-
 κείνης. ἀξία δ' ἐστὶ παρὰ σοῦ Φειδοῦς, εἰς τὰ δί-
 καια τῶν σῶν πόθων ἔτως ἐκμεμνηυῖα. εὐλαβήθητι
 καὶ μῆνιν ἐρωτικὴν, Φύλαξαι καὶ τὸ ²⁴⁾ ἐκ τῆς
 ὑπερο-

24) ἐκ τῆς ὑπεροψίας νεμεσητῶν] Non potuit rectius ex-
 primere illa Catulli ad Licinium Epigr. 51.

Nunc audax caue sis, precesque nostras

Oramus, caue despuas ocelle.

Ne poenas Nemesis reposcat a te:

Est vehemens Dea: laedere hanc caueo.

τρέχει τοῖς ἐπαφροδίτοις. καὶ ὁ Θεαγένης, τὸ μὲν τῆς Φιλοφροσύνης, καὶ ὡς φιλέλλην τὸ ἦθος, καὶ ὅσα τοιαῦτα, συνεπῆνει, καὶ χάριν ὠμολόγει τὰ δὲ ἐπαγωγὰ τῶν ἀτοπωτέρων, ὡς ἂν μὴ δὲ συνιείς τὴν ἀρχὴν, ἐκὼν ὑπερέβαντο. πνιγμὸς τοίνυν εἶχε τὴν γραῦν καὶ οἶον ἔλυζε τὴν καρδίαν, σοχαζομένη μὲν ὡς συνίησε τῆς προαγωγείας, ἀπαυθαδιαζόμενον δὲ καὶ διωδούμενον ἐρώσα τὴν πείραν, καὶ τὴν Ἀρσάκην ἔκ ἔτι φέρειν οἷά τε δι' ὄχλου γινομένην, καὶ καρτερεῖν ἔκ ἔτι δύνασθαι λέγουσαν, καὶ τὴν ἐπαγγελίαν ἀπαιτοῦσαν, ἣν ἄλλοτε ἄλλαις προφάσεσιν ὑπερετίθετο ἡ Κυβέλη. νῦν μὲν βυλόμενον ἀποδειλιάν τὸν νεανίαν φάσκουσαν νῦν δὲ ἀνωμαλίαν τινὰ προσπεπτωκέναί πλαττομένην.

XX. Καὶ πέμπτης πού λοιπὸν καὶ ἑκτῆς ἡμέρας παρωχηκυίας ἦδη, καὶ τὴν Χαρίκλειαν τῆς Ἀρσάκης ἀπαξ πού καὶ δευτέρον προσκεκλημένης, καὶ εἰς τὸ τῷ Θεαγένει κεχαρισμένον μετὰ τιμῆς καὶ Φιλοφροσύνης ἐωρακυίας, ἀναγκάζεται καὶ λευκότερον διαλεχθῆναι τῷ Θεαγένει, καὶ τὸν ἔρωτα ἀπαρακαλύπτως ἐξηγόρευε. ²³⁾ πολλὰ καὶ μυρία ἀγαθὰ συγκατατιθεμένων διεγγυωμένη, καὶ τίς ἢ ἀτολμία προστιθεῖσα. τί δὲ τὸ ἀναφροδίτον, νέος οὕτω καὶ καλὸς καὶ ἀκμαῖος, γυναῖκα ὁμοίαν καὶ προστετηκυῖαν ἀπωθεῖται, καὶ οὐχ ἄρπαγμα οὐδὲ

23) πολλὰ καὶ μυρία] Eadem apud Lucian Dear. Iudicio Sic Heliod. antea πάντα σοι πάρεσι δι' ἐνός, περὶ χάριτος, πλῆτος, τρυφῆ, καὶ ἀπόλαυσις τῆς ἐφ' ἡλικίας ἀκμῆς. De minaciis muliebribus diximus ad Petron. dixerunt interpretes Iuvenal. ad illud mulier sativissima tunc est. etc.

οὐδὲ ἔρμαιον ἠγεῖται τὸ πρᾶγμα, δέους μὲν οὐδε-
 νὸς ἐπόντος τῇ πράξει, μὴ τε ἀνδρὸς παρόντος,
 καίμοῦ τῆς θρῆψαμένης, καὶ πάντα ἀπόρρητα διὰ
 χειρὸς ἐχούσης, τὴν ὀμιλίαν διακονούσης. μὴ τε
 σοί τινος ἐπόντος κωλύματος, οὐ νύμφης, οὐ γα-
 μετῆς παρούσης· καὶ τοὶ καὶ τούτων ὑπερεῖδον
 πολλοὶ πολλάκις. ὅσοι δὴ νοῦν ἔχοντες, τοὺς μὲν
 οἰκείους ἔγνωσαν οὐδὲν ἐκ τούτου καταβλάψειν,
 αὐτοὺς δὲ ὠφελήσειν, κτήσεως χρημάτων προς-
 γενομένης καὶ τῶν καθ' ἡδονὴν ἀπολαύσεων. τε-
 λευτῶσα δὲ καὶ ἀπειλήν τινα κατεμίγνυ τοῖς λε-
 γομένοις· αἱ χρησαί, λέγουσα, καὶ Φιλόνεοι γυ-
 ναῖκες, ἀμείλικτοι γίνονται καὶ βαρυμήνιδες, ἀπο-
 τυγχάνουσαι, καὶ τοὺς ὑπερόπτας ὡς ὑβριστὰς
 εἰκότως ἀμύνονται. ταύτην δὲ, ὅτι καὶ Περσίς τὸ
 γένος ἐννόει, καὶ ὡς βασιλσιον αἶμα, τοῦτο δὴ τὸ
 τῆς σῆς προσθήσεως καὶ ὡς πολλὴν ἐξουσίαν καὶ
 δύναμιν περιβέβληται, ὑφ' ἧς αὐτῇ καὶ τιμῆσαι
 τὸν εὐνχον, καὶ κολάσαι τὸν ἐναντιόμενον ἐπ' ἀδείας·
 σὺ δὲ καὶ ξένος καὶ ἔρημος, καὶ ὁ προσθησόμενος
 οὐδεὶς. Φεῖσαι τὸ μέρος καὶ σαυτοῦ, Φεῖσαι κα-
 κείνης. ἀξία δ' ἐστὶ παρα σοῦ Φειδοῦς, εἰς τὰ δί-
 καια τῶν σῶν πόθων ἔτως ἐκμεμνηῦτα. εὐλαβήθητι
 καὶ μῆνιν ἐρωτικὴν, Φύλαξαι καὶ τὸ ²⁴⁾ ἐκ τῆς
 ὑπερο-

24) ἐκ τῆς ὑπεροψίας νεμεσητὸν] Non potuit rectius ex-
 primere illa Catulli ad Licinium Epigr. 51.

Nunc audax caue sis, precesque nostras

Oramus, caue despuas ocelle.

Ne poenas Nemesis reposit a te:

Est vehemens Dea: laedere hanc caueo.

Bb

Exponit

ὑπεροψίας νεμεσητόν· πολλοὺς οἶδα μεταμεληθέντας· πείραν ἔχω σοῦ μάλλον τῶν Ἀφροδίτης· ἢ πολὺὰ θρῖξ ἦν ὄρας, αὐτὴ πολλοῖς τοκύτοις ἐνήθλισεν· ἀλλ' ἔτως ἄτεγκτον καὶ ἀνήμερον οὐκ ἔγνωκα· καὶ ἀποσρέψασα τὸν λόγον πρὸς τὴν Χαρίκλειαν (ὑπ' ἀνάγκης γὰρ κακείνης εἰς ἐπήκοον ἀπεθάρρῃσε τὰ τοιαῦτα διαλέγεσθαι) συμπαρακάλεσον, ἔφη, ὦ θύγατερ, καὶ σὺ, τὸν οὐκ οἶδ' ὄν τινα προσεῖπω προσηκόντως ἀδελφόν σου τῷτον· συνοίσει καὶ σοὶ τὸ πρᾶγμα· οὐκ ἔλαττον ἀγαπηθῆσῃ πλέον τιμηθῆσῃ· πλετήσεις εἰς κόρον γάμου σοὶ προνοήσει λαμπροῦ· ζηλωτὰ δὲ ταῦτα καὶ εὖ πράττῃσι, μῆτοιγε δὴ ξένοις, καὶ ἐν ἐνδείᾳ τὸ παρὸν ἐξεταζομένοις.

XXI. Ἡ δὲ Χαρίκλεια σεσηρός τι καὶ κατεσφυγμένον ὑποβλέψασα, εὐκτόν μὲν ἦν, ἔφη, καὶ κάλλιστον, μηδὲν τοῖστον ὑποσηῖναι τὴν πάντα ἀρίστην Ἀρσάκην· εἰ δὲ μὴ, δευτέρα γὰρ ἐγκράτεια φέρειν τὸ πάθος· ἀλλ' ἐπειδὴ τι πέπονθεν ἀνθρώπινον, καὶ νενίκηται, ὡς φῆς, καὶ ἤττων ἐστὶ τῆς ἐπιθυμίας, συμβελεύσαιμ' ἂν καὶ αὐτὴ θεαγένηι τῷ τῆν πρᾶξιν, εἰ τὸ ἀσφαλὲς αὐτῷ προσεῖη, μὴ ἀρνεῖσθαι, μὴ δὴ τι λάθοι κακὸν αὐτός τε ἑαυτὸν κακείνην ἐργασόμενος, εἰ ταῦτα εἰς φῶς ἔλθοι, καὶ γνοίη ποθὲν τὸ παράνομον τῶν δεδρασμένων ὁ πατράτης· ἀνήλατο πρὸς τοὺς λόγους ἡ Κυβέλη, καὶ περιπτύξασα καὶ φιλήσασα πολλὰ τὴν Χαρίκλειαν, εὐγέ, ἔφη, ὦ τέκνον,

Exponit autem Heliodorus Catulli priorem versum lib. 8. sub init.

κνον, ὅτι καὶ ²⁵⁾ γυναῖκα ὁμοίαν σοι τὴν Φύσιν ἠλέησας, καὶ τῆς ἀσφαλείας τὰ δελφῶν πεφρόντικας. ἀλλὰ τούτῃ γε ἕνεκα θάρσει, ὡς εἶδ' ὁ ἥλιος τῷτο δὴ, τὸ τῷ λόγου, γινώσεται. πέπαυσο τὸ παρὸν, ἔφη, ὁ Θεαγένης, καὶ ἕδος ἡμῖν εἰς ἐπίσκεψιν. ἐξελθούσης δὲ παραχρῆμα τῆς Κυβέλης, ὦ Θεάγενες, ἔλεγεν ἡ Χαρίκλεια, ὁ μὲν δαίμων τοιαῦτα ἡμῖν προξενεῖ τὰ εὐτυχήματα, ἐν οἷς πλέον ἐστὶ καὶ τὸ κακῶς πράττειν τῆς δοκίμης εὐπραγίας. πλὴν ἀλλὰ συνετῶν γέ ἐστι καὶ τὰ δυστυχήματα ἐκ τῶν ἐνότων πρὸς τὸ βέλτιον διατίθεσθαι. εἰ μὲν ἔν ἔχεις γνώμης καὶ τελείως δεῖσασα τὸ ἔργον, εἴ ἔχω λεγέιν, καὶ τοι γε οὐκ ἂν σφόδρα διενεχθεῖσα, εἰ πάντως ἡμῖν ἐν τούτῳ τὸ σώζεσθαι καὶ μὴ περιλείπεται. εἰ δὲ εὖ ποιῶν ἀτοπον δοκιμάζεις τὸ αἰτούμενον, ἀλλὰ σὺ τε πλάττου τοὺς σὺγκατατίθεσθαι, καὶ τρέφων ἐπαγγελίας τῆς βαρβάρῃ τὴν ὄρεξιν, ὑπερθέσει ὑπότιμνε τὸ πρὸς ὅξυ τι καθ' ἡμῶν βουλεύσασθαι. ἐφηδύων ἐλπίδι καὶ καταμαλάττων ὑποχέσει τοῦ θυμοῦ τὸ φλεγμαῖνον. εἰκὸς τινα καὶ λύσιω θεῶν βουλήσει τὸν μεταξὺ χρόνον ἀποτεκεῖν. ἀλλ' ὦ Θεάγενες, ὅπως μὴ ἐκ τῆς μελέτης εἰς τὸ

Rb 2

αἰχρὸν

25) γυναῖκα ὁμοίαν σοι.] Hunc locum imitati Achill. Tat. et Aristen. ille pag. 135. hic 14. haec relationis vicissitudo ita frequens est, vt passim apud autores. Sic apud Aeschin. de falsa legatione. Cicer. pro Val. Flacc. pro L. Murena. Philipp. 4. Plaut. Capt. sc. 9. Donat. in Adolph. Act. 4. sc. 5. et Phorm: Prolog. Omnes fortasse a Sophocle, qui frequens in his repetitionibus, vt et caeteri poëtae. Proverbiū autem εἶδ' ὁ ἥλιος protritum.

αἰχρὸν τοῦ ἔργου κατολιθίσης. μειδιάσας οὖν ὁ Θεαγένης, ἀλλὰ σύ γε ἔδὲ ἐν τοῖς δεινοῖς, ἔφη, τὴν γυναικῶν ἐμφυτον νόσον ζηλοτυπίαν ἐκπέφευγας. ἐμὲ δὲ ἴδι μὴ δὲ πλάσασθαι τὰ τοιαῦτα δύνασθαι. ποιεῖν γὰρ τὰ αἰχρὰ καὶ λέγειν, ὁμοίως ἀπρεπές. καὶ ἄλλως τὸ ἀπογνῶναι τὴν Ἀρσάκην, αὐτόθεν φέρει τι χαρίεν, τὸ μηκέτι διοχλεῖν ἡμῖν. εἰ δὲ πάχειν τί δέοι, φέρειν τὰ προσπίπτοντα ἤδη με πολλάκις ἤτε τύχη καὶ ἡ γνώμη παρεσκεύασε. μὴ λάθῃς εἰς μέγα κακὸν ἡμᾶς ἐμβάλλων εἰπῶσα ἡ Χαρίκλεια, ἐσιώπησε.

XXII. Καὶ τούτων ἐν ταύτῃ τῇ σκέψει διαγόντων, ἡ Κυβέλη πάλιν ἀναπτερώσασα τὴν Ἀρσάκην, καὶ ὡς τὰ δεξιώτερα χερὴν προσδοκᾶν εἰπούσα, ἐνδεδεῖχθαι γὰρ τι τὸν Θεαγένην τοιοῦτον, ἐπᾶν ἦλθεν εἰς τὸ αὐτῆς δωμάτιον. κακείνην διαλιπούσα τὴν ἐσπέραν, καὶ πολλὰ διὰ τῆς νυκτὸς ὁμόκοιτον οὔσαν ἐξαρχῆς τὴν Χαρίκλειαν παρακαλέσασα συμπράττειν, εἰς ἕω πάλιν ἠρώτα τὸν Θεαγένην, τίνα εἴη τὰ δεδογμένα. ἀπειπόντος δὲ λαμπρῶς, καὶ παντοίως τὰ προσδοκᾶν ἀποφῆσαντος, σύνοιους ἐπὶ τὴν Ἀρσάκην ἀπέδραμεν ἡ Κυβέλη. καὶ ὡς τὸ ἀπηνὲς τὸ παρὰ Θεαγένους ἐξήγγειλε, τὴν γραῦν ἐπὶ κεφαλὴν ἐξωδῆναι προσάξασα, εἰσδραμῶσα τε εἰς τὸν θάλαμον, ἐκεῖτο ἐπὶ τῆς εὐνῆς ἑαυτὴν σπαραττῶσα. καὶ ἄρτι τῆς γυναικωνίτιδος ἐκτὸς γεγονυῖαν τὴν Κυβέλην, ἰδὼν ὁ υἱὸς Ἀχαιμένης κατηφῆ τε καὶ δεδακρυμένην, μὴ τι ἀτοπον μὴ τι πονηρὸν ὧ μῆτερ προσπέπτωκεν ἠρώτα, μὴ τις ἀγγελία τὴν δέσποιαν ἠνίακε; μὴ τι δυσύχημα ἀπὸ στρατοπέδου προσήγγελται;

γελται; μή τι καταπονούσι κατά τὸν ἐνεσῶτα πόλεμον λιθίοπες δεσπότην Ὀροονδάτην; καὶ πολλά τοιαῦτα εἰπὼν ἠρώτα. ἡ δὲ, ἀδολεχεῖς εἰποῦσα, ἀπέτρεχεν. ὁ δὲ, ἔδεν τι μᾶλλον ἀνήει, ἀλλὰ παρακολουθῶν, καὶ τῶν χειρῶν λαβόμενος, καὶ κατασπαζόμενος ἐξαγορεύειν πρὸς παῖδα τὸν ἴδιον τὰ λυποῦντα ἰκέτευε.

XXIII. Λαβῶσα δὴ αὐτὸν, καὶ εἰς τι μέρος τοῦ παραδείσου χωριθεῖσα, ἄλλω μὲν οὐκ ἂν, ἔφη, ἐξεῖπον τὰ ἑμαυτῆς τε καὶ δεσποίνης κακά. ἐπεὶ δὲ ἐκείνη τε ἐν τῷ παντὶ σαλεύει, καὶ γὰρ τὸν περὶ τῆς ζῆν προσδοκῶ κίνδυνον (οἶδα γὰρ ὡς ἡ Ἄρσακης ἀνία καὶ μανία εἰς ἐμὲ ἀποσκήψει) λέγειν ἀναγκάζομαι, μὴ δὴ τίνα καὶ ἐπικουρίαν τῇ γεννησάσῃ, καὶ εἰς Φῶς παραγαγούσῃ, καὶ τούτοις ἐκθρεψαμένη σὲ τοῖς μάζοις ἐπινοήσεως. ἐρᾷ τῆς νέου τῆς παρ' ἡμῖν ἢ δεσποίνας· καὶ ἐρᾷ οὐ φορητὸν τίνα οὐδὲ νενομισμένον, ἀλλ' ἀνίατον ἔρωτα, καὶ ὃν εἰς δεῦρο κατορθώτειν ἐγὼ τε καὶ ἐκείνη μάτην ἠπατώμεθα. καὶ αὐτὰ ἦσαν αἱ πολλοὶ Φιλοφροσύνας καὶ ποικίλαι δεξιώσεις αἱ περὶ τοὺς ξένους. ἐπεὶ δὲ εὐήθης τις καὶ θρασὺς καὶ ἀπηνῆς ὢν ὁ νεανίας ἀπέειπε τὰ πρὸς ἡμᾶς, οὐδὲ ἐκείνην οἶδα βιωσομένην, καὶ ἑμαυτὴν ἀναιρησομένην, ²⁶⁾ ὡς χλευάσασαν ταῖς ἐπαγγελίαις καὶ διαψευσαμένην. ταῦτα ἐστὶν ὦ παῖ. καὶ εἰ μὲν ἔχεις

B b 3

τι

26) ὡς χλευάσασαν] Fraudem interpreti fecit Typographus, qui huius periodi praetermisit expositionem illam, ut blandis internunciis demulcentem ac mentientem. Dicemus autem de hoc loco ad lib. 8.

τι βοηθεῖν, σύμπραττε, εἰ δὲ μὴ, τελευτήσασαν
 τὴν μητέρα κήδευε. καὶ ὅς, μισθὸς δὲ μοι τίς ἔσται,
 ἔφη, ὦ μήτερ, οὐ γάρ μοι καιρὸς θρύπτεσθαι
 πρὸς σε, οὐδὲ ἐκ περιόδων, οὐδὲ κυκλῶμενον τοῖς
 λόγοις τὴν βοήθειαν ἐπαγγέλλεσθαι, πρὸς οὕτως
 ἀγωνιώσαν καὶ ἐγγύς λειποψυχῶσαν. πᾶν ὅ, τι
 βούλει, ἔφη, προσδοκᾶ, ἡ Κυβέλη. ²⁷⁾ ἀρχαιονοχῶν
 μὲν γάρ σε καὶ νῦν εἰς ἐμὴν τιμὴν πεποιήται. εἰ δὲ
 τι μείζον ἀξίωμα περινοεῖς, ἀπάγγελλε. πλούτου
 γὰρ οὐδὲ ἀριθμὸς ἔσται ὅσον ἂν κομίσαιο, σωτῆρ
 τῆς ἀθλίας γενόμενος. πάλαι ταῦτα, ἔφη, δι' ὑπο-
 ψίας ἔχων ὦ μήτερ, ἐγὼ καὶ συνεῖς, ἐσιώπων τὸ
 μέλλον ἀπεκδεχόμενος. ἀλλ' οὐδὲ ἀξιώματος οὐ-
 δὲ πλούτου μεταποιούμαι. τὴν δὲ κόρην, τὴν ἀδελ-
 φὴν λεγομένην τῆ Θεαγένους, εἴ μοι πρὸς γάμον
 ἐκδοίη, πάντα αὐτῇ τὰ κατὰ γνώμην πεπραῶε-
 ται. ἐρῶ δὲ, ὦ μήτερ, τῆς κόρης οὐχὶ μετρίως,
 ὥστε ἐκ τῶν ἰδίων γνωσκουσα τὸ πάθος ἢ δέσποι-
 να, καὶ ὅσον τί καὶ οἶον ἐστὶ, δικαίως ἂν καὶ αὐτὴ
 συμπράττοι τῷ ταῦτα νοσοῦντι, καὶ ἄλλως τοσ-
 οῦτον κατόρθωμα ἐπαγγελλομένῳ. μηδὲν ἀμ-
 φίβαλλε εἶπεν ἡ Κυβέλη. ἦτε γὰρ δέσποινα δώσει
 τὴν χάριν ἀνευδοιάτως εὐεργέτη σοὶ καὶ σωτῆρι
 γεγεννημένῳ καὶ ἄλλως τάχα ἂν καὶ καθ' ἑαυ-
 τοὺς πείσαιμεν τὴν κόρην. ἀλλὰ τίς ὁ τρόπος εἰπέ
 τῆς βοηθείας. οὐκ ἂν εἴποιμι, ἔφη, πρὶν ὄρκους
 ἐμπεδωθῆναί μοι τὴν ἐπαγγελίαν παρὰ τῆς δε-
 σπαίνης. σὺ δὲ μὴ δὲ ἀποπειραθῆς τὴν ἀρχὴν τῆς
 κόρης.

27) ἀρχαιονοχῶν] Qualis honor fuit pincernae primi,
 Xenophon in Hierone, Athen. lib. 3. et Suid. in
 ἰδέατρος tradidere.

κῆρης. ὄρῳ γὰρ πῶς κακέειπεν ἄνω τὲ καὶ μέγα
 Φρονῆσαν μὴ καὶ λάθης τὸ πρᾶγμα διατρέφου-
 σα. πάντα γένησεται εἰποῦσα, εἰσέδραμεν εἰς τὸν
 θάλαμον ὡς τὴν Ἀρσάκην, καὶ προσπεσοῦσα τοῖς
 γόνασιν, εὐθυμος ἔσο ἔφη. πάντα σοι θεῶν βου-
 λήσει κατορθοῦται. τὸν παῖδα μόνον τὸν ἐμὸν
 Ἀχαιμένην εἰς κληθῆναι πρόσαξον. εἰς κληθῶ εἴ-
 πεν ἡ Ἀρσάκη, εἰ μὴ τι με πάλιν ἀπατᾶν μέλλοις.

XXIV. Εἰσῆλθεν ὁ Ἀχαιμένης καὶ πάντα διελ-
 θούσης τῆς πρεσβυτίδος, ἐπώμοσεν ἡ Ἀρσάκη
 πράξειν τὸν γάμον τῆς ἀδελφῆς Θεαγένους. ὁ δὲ
 Ἀχαιμένης, Δέσποινα ἔφη, πεπαύσθω λοιπὸν Θεα-
 γένης, δοῦλος ὢν καὶ θρυπτόμενος κατὰ δεσποίνης
 ἰδίας. καὶ πῶς τοῦτο λέγεις ἐρωτώσης, ἀπαντα
 ἐξηγόρευεν. ὡς πολέμου νόμῳ ληφθεῖη καὶ γένοι-
 το αἰχμάλωτος ὁ Θεαγένης. ὡς Μιτράνης ἐκπέμ-
 ψειεν αὐτὸν πρὸς Ὀροονδάτην, ἀναπεμφθησόμε-
 νον βασιλεῖ τῷ μεγάλῳ ὡς αὐτὸς ἵνα ἄγοι πα-
 ραλαβῶν, ἀπολέσειεν, ἔφοδον Βησσαέων καὶ Θυά-
 μιδος κατατολησάντων ὡς μόλις αὐτὸς δια-
 δράσειε καὶ ἐπὶ πᾶσι τὸ γράμμα τὸ Μιτράνου
 πρὸς Ὀροονδάτην προετρεπισμένος ἐπεδείκνυε τῇ
 Ἀρσάκῃ, καὶ εἰ προσδέοιτο καὶ ἑτέρων ἀποδείξεων,
 ἔξεν μαρτυροῦντα καὶ τὸν Θύαμιν. ἀνέπνει πρὸς
 ταῦτα ἡ Ἀρσάκη. καὶ οὐδὲ ὅσον μελλήσασα,
 πρόεισέ τε τοῦ θάλαμου, καὶ εἰς τὸν οἶκον οὗ προ-
 καθημένη χρηματίζειν εἰώθει παρελθοῦσα, ἀγε-
 θαι τὸν Θεαγένην ἐκέλευσεν. ἐπειδὴ ἤχθη, ἐπη-
 ρώτα εἰ γνωρίζει τὸν Ἀχαιμένην, ἐστῶτα πλησίον
 ἐπιδεικνύσα. τῶδε φήσαντος· εἰκᾶν ὅτι καὶ αἰχμάλ-
 ωτον ἦγε σε παραλαβῶν, αὐθις ἠρώτα. συμ-

Φήσαντος καὶ τῆτο τῷ Θεαγένει· δούλος τοίνυν
 ἡμέτερος ὢν ἴδι. καὶ σὺ μὲν πράξεις τὰ οἰκετῶν,
 τοῖς ²⁸⁾ ἡμετέροις νεύμασι καὶ ἄκων ἐπόμενος.
 ἀδελφὴν δὲ τὴν σὴν Ἀχαιμένει τῷδε πρὸς γάμον
 κατεγγυῶ, τὰ πρῶτα Φερομένω παρ' ἡμῖν, τῆς
 τε μητρὸς ἔνεκεν, καὶ τῆς ἄλλης αὐτῆ περὶ ἡμᾶς
 εὐνοίας, ὑπερθεμένη τοσοῦτον, ὅσον ἡμέραν προορί-
 σαι, καὶ τὰ πρὸς τὴν εὐωχίαν λαμπρότερον εὐτρε-
 πιοῦσθαι. ὁ δὲ Θεαγένει ἐβέβλητο μὲν ὡς ὑπὸ
 τρώσεως τῶν λόγων. ἔγνω δ' οὖν μὴ ὁμόσε χωρεῖν,
 ἀλλὰ ²⁹⁾ καθάπερ θηρίου τὴν ὄρμην ἐκκλῖναι.
 καὶ ὡ δέσποινα ἔλεγε, θεοῖς χάρις, ὅτι εὐγενείας
 τὰ πρῶτα ὄντες, ταῦτα γαῦν ὡς ἐν δυσυχήμασιν
 εὐπραγοῦμεν, τὸ μὴ ἄλλοις, σοι δὲ δουλεύειν, ἢ
 καὶ ἀλλοτρίους εἶναι δοκοῦντας καὶ ξένους, οὕτως
 ἡμέρωσ τε καὶ Φιλοφρόνως ἐώρας. ἀδελφῆς δὲ τῆς
 ἐμῆς ἔνεκεν, αἰχμαλώτου μὲν οὐκ οὔσης, οὐδὲ διὰ
 τῆτο δούλης, αἰρουμένης δὲ θεραπεύειν καὶ κεκλή-
 θαι τό σοι καθ' ἡδονὴν βουλευσαμένης, πράττε
 τῆθ'

- 28) ἡμετέροις νεύμασι] Qui varias seruitutis notas emi-
 nuerant, vel illa contenti esse poterant, nutibus
 Domini vel invitum obtemperare. Hanc solam cen-
 set Strobilus apud Plaut. Aulul.

*Herile imperium ediscat, ut, quod frons velit,
 oculi sciant.*

Versus qui hunc praecedit spurius est, ideo rei-
 ciendus: qui sequitur, agens de citis quadrigis in-
 telligendus est, de quadrigis Iouis, de quibus lib.
 10. non vt Turneb. de Circensibus. Sed de hac
 integra scena locus alius dicendi.

- 29) καθάπερ θηρίου] Eadem apud Curtium comparatio.
Primum velut quaedam animalia declinare.

τῷ ὅπερ ἂν ἔχειν ὀρθῶς δοκιμάζης. ἡ δὲ Ἀρσάκη, κατατετάχθω, ἔφη, ἐν τοῖς τραπεζοκόμοις, καὶ οἰνοχοεῖν πρὸς Ἀχαιμένους ἐκδιδασκέσθω, πρὸς τὴν βασιλικὴν διακονίαν πόρρωθεν προσεθίζομενος.

XXV. Ἐξήσαν οὖν, σύννους μὲν ὁ Θεαγένης, καὶ τῶν πρακτέων εἰς ἐπίσκεψιν τὸ βλέμμα ἐπιτρέφων ἐγγελῶν δὲ ὁ Ἀχαιμένους, καὶ τῷ Θεαγένους καταμωκώμενος, ὁ σοβαρὸς ἡμῖν ἀρτίως λέγων καὶ ὑπερήφανος, ὁ τὸν αὐχένα ἀκαμπτὸς καὶ μόνος ἐλευθερός, ὁ τὴν κεφαλὴν νεύειν εἰς τὸ προσκυνεῖν οὐκ ἀνεχόμενος, νῦν που τάχα κλινεῖς, ἢ καὶ κονδύλοις ὑφέξῃ ταύτην παιδαγωγούμενος. ἡ δὲ Ἀρσάκη τοὺς ἄλλους ἀποπέμψασα, πρὸς μόνην τὴν Κυβέλην, νῦν μὲν δὴ, ἔφη, ὦ Κυβέλη, πᾶσα περιήρηται πρόφασις, καὶ λέγε ἐλθοῦσα πρὸς τὸν ὑπερήφανον, ὡς πειθόμενος μὲν ὑμῖν καὶ τὰ κατὰ νοῦν τὸν ἡμέτερον πράττων, ἐλευθερίας τε μεθέξει, καὶ ἀφθόνως ἐν εὐπορίᾳ βιώσεται· τοῖς δὲ ἐναντίοις ἐπιμένων, ἐρωμένης τὲ ὑπερφρονουμένης, καὶ δεσπαινῆς ἅμα ἀγανακτούσης αἰδησεται, δουλείαν μὲν τὴν ἐσχάτην καὶ ἀτιμοτάτην ὑπηρετησόμενος, κολάσεως δὲ πᾶν εἶδος ὑποσησόμενος. ἦλθεν ἡ Κυβέλη καὶ ἀπήγγειλε τὰ παρα τῆς Ἀρσάκης· πολλὰ καὶ παρ' ἑαυτῆς εἰς προτροπὴν τῶν φαινομένων λυσιτελεῖν προὔτιθεισα. ὁ δὲ Θεαγένης, ὀλίγον ἐπιμείναι παρακαλέσας, μόνος τε πρὸς τὴν Χαρίκλειαν ἰδιάσας, οἴχεται τὰ καθ' ἡμᾶς, ἔφη, Χαρίκλεια. πᾶν (τῷ δὲ τὸ τοῦ λόγου) πείσμα διέρρηκται· πᾶσα ἐλπίδος ἄγκυρα παντοίως ἀνέσπασται καὶ οὐδὲ μετ'

ὀνόματος γοῦν ἐλευθέρου δυσυχούμεν, ἀλλὰ δού-
 λοι γεγόναμεν αὐτοῖς (καὶ ὅπως προσετίθει) καὶ
 βαρβαρικάῃς λοιπὸν ἐκκείμεθα αἰκμαῖς, ἢ πρᾶτ-
 τοντες τὰ δοκοῦντα τοῖς δεσποτεύουσιν, ἢ τοῖς κα-
 τακρίτοις ἐναριθμύμενοι. καὶ ταῦτα μὲν, ἔφη,
 Φορητά. τὸ δὲ πάντων βαρύτετον, Ἀχαιμένει τῷ
 Κυβέλης υἱεὶ πρὸς γάμον ἐκδώσειν ἢ Ἀρσάκῃ σὲ
 κατεπηγγείλατο. καὶ τῷτο μὲν ὅτι μὴ ἔσαι, ἢ γι-
 νόμεναν οὐκ ὄψομαι, δῆλον, ἕως ἂν ὁ βίος ξιφῶν
 τε καὶ ἀμυντηρίων εὐπορῇ. τί δὲ χρὴ πρᾶττειν, ἢ
 τίνα μηχανὴν ἐπινοεῖν, ὥστε διακρεῖσασθαι τὴν τε
 ἐμὴν πρὸς Ἀρσάκην, καὶ τὴν σὴν πρὸς Ἀχαιμένην
 ἀπεικτικὴν συνοδόν; μίαν, ἔφη, πρὸς αὐτὸν ἢ Χα-
 ρικλεία, κατανεύσας, τὴν ἑτέραν τὴν κατ' ἐμὲ
 διακωλύσεις. εὐφῆμησαν ἔφη. μὴ γὰρ οὕτως ἡ δαί-
 μονος τῶ ἡμετέρου βαρύτερης ἰχύσειεν, ὥστε με τὸν
 Χαρικλείας ἀπείρατον, ἄλλης ὀμιλίας παρανόμως
 μιανθῆναι. ἀλλὰ τι δραστήριον ἐπινοησόμεθα μοι
 δοκῶ. (εὐρετὶς ἄρα ἐστὶ λογισμῶν ἢ ἀνάγκη) καὶ
 ἅμα πρὸς τὴν Κυβέλην μετασᾶς, ἀπάγγελλε,
 εἶπε, τῇ δεσποίνῃ βέλεσθαι με μόνῃ καὶ ἰδίᾳ τῶν
 ἄλλων ἐντυχεῖν.

χκνι. Τοῦτ' ἐκεῖνο νομίσασα εἶναι ἢ πρεσβύτις,
 καὶ ὑποπεπτωκέναι τὸν Θεαγένην, ἀπήγγειλέ τε
 πρὸς τὴν Ἀρσάκην. καὶ μετὰ δεῖπνον ἄγειν τὸν
 νεανίαν ἀκούσασα, οὕτως ἔπραττε. καὶ ἡσυχίαν
 παραχεῖν τῇ δεσποίνῃ τοὺς παρεδρεύοντας κελεύ-
 σασα, καὶ μὴ παρενοχλεῖν τοῖς περὶ τὸν θάλαμον,
 παρεῖσηγε τὸν Θεαγένην, τῶν μὲν ἄλλων οἷα δὴ
 νυκτὸς ὑπὸ σκότους κατεχομένων, καὶ λαθεῖν παρ-
 εχού-

εχόντων, μόνον δὲ τὸν ³⁰⁾ θάλαμον λύχνου κατα-
 αυγάζοντος. καὶ εἰσάγουσα, ὑπέσπελλεν ἑαυτήν.
 ἀλλ' ὁ Θεαγένης ἐπέιχε. παρέσω καὶ ἡ Κυβέλη τὸ
 παρὸν, ὧ δέσποινα εἰπὼν. οἶδα ὡς τὸ πιστὸν
 ἔχει Φυλακῆς τῶν ἀπορέψῃτων. καὶ ἅμα τῶν χει-
 ρῶν τῆς Ἀρσάκης λαβόμενος, ὧ δέσποινα, ἔλε-
 γεν, οὔτε πρότερον ἀπαυθαδιζόμενος πρὸς τὸ
 βούλημα τὸ σὸν ὑπερεθέμην τὸ κελευόμενον, ἀλλ'
 ὅπως ἂν ἀσφαλῶς γένοιτο πρυτανευόμενος. νῦν
 τέ, ἐπειδὴ με καὶ δούλον τάχα καλῶς ποιούσα ἡ
 τύχη σὸν ἀπέφηνε. πολὺ πλέον εἰς πάντα ἔτοιμος
 εἴκειν. ἐν μοι μόνον παραχέσθαι νεῦσον, καὶ τοι
 πολλὰ καὶ μεγάλα ὑποχομένη. ἀπειπε τὸν γά-
 μον Ἀχαιμένει τὸν Χαρικλείας. τῶν γὰρ ἄλλων
 σιωπωμένων, τὴν εὐγενεῖα τῇ μεγίστη κομῶσαν,
 οἰκότεριβι συνοικεῖν, ἀθέμιτον. ἢ ἐπόμνυμί σοι
 θεῶν τὸν κάλλιστον ἥλιον καὶ θεὸς τοὺς ἄλλους,
 ὡς ἔτε ὑπέιξω τῷ σῷ βουλήματι. καὶ εἰ γένοιτό
 τε πρὸς βίαν εἰς τὴν Χαρικλείαν, ἐπόψει με πρό-
 τερον ἑμαυτὸν διαχρησάμενον. καὶ ἡ Ἀρσάκη, μὴ
 ἀπίσει. ἔφη, βούλεσθαι με πάντα σοι χαρίζεσθαι
 ἥτις καὶ ἑμαυτὴν ἔτοιμος ἐκδιδόναι. ἀλλὰ προλη-
 Φθεῖσα ἐπώμοσα ἐκδώσειν Ἀχαιμένει τὴν σὴν
 ἀδελφὴν. εὐ ἔφη ὧ δέσποινα, τὴν ἀδελφὴν τοί-
 νυν ἥτις ἐστίν, ἐκδίδου. μνηστὴν δὲ τὴν ἑμὴν καὶ
 νύμφην, καὶ τί γὰρ ἄλλο ἢ γαμετὴν, οὔτε θελή-
 σεις [ἐκδοῦναι] εὐ οἶδα, οὔτε θέλουσα ἐκδώσεις.
 πῶς

30) θάλαμον λύχνου] Eadem prorsus apud Tacit. 14. An-
 nal. Cubiculo modicum lumen inerat, et ancilla-
 rum una, quod subiungit φιληθεῖς ἢ φιλήσας, est in
 Long. 3. ποιμεν.

πῶς ἔφη λέγεις. ὁ δὲ τὰ ὄντα ἀπεκρίνατο. οὐ γὰρ
 ἀδελφὴν ἔχω τὴν Χαρίκλειαν, ἀλλὰ νύμφην
 ὡσπερ ἔλεγον. ὡς λελυῖσθαι μὲν σοι τὸν ὄρκον.
 ἐξεῖναι δὲ, εἰ βέλοιο, καὶ ἄλλην ἔχειν ἀπόδειξιν,
 τοὺς γάμους ὅταν κρήνης ἐμοῦ τε καὶ κείνης εὐωχῶ-
 σα. ὑπεκνίωθι μὲν, νύμφην οὐκ ἀδελφὴν εἶναι τὴν
 Χαρίκλειαν οὐκ ἄνευ ζηλοτυπίας ἀκούσασα· πλὴν
 ἀλλ' ἔσαμ ἔτως εἶπεν ἡ Ἀρσάκη καὶ Ἀχαιμένην
 ἡμεῖς ἐτέρῳ γάμῳ παραμυθησόμεθα. ἔσαμ καὶ
 παρ' ἐμῶ φησὶ πρὸς σε ὁ Θεαγένης, τούτων δια-
 κριθέντων καὶ ἅμα προσήει ὡς τὰς χεῖρας Φιλί-
 σων. ἡ δὲ προκύψασα, καὶ τὸ σῶμα ἀντὶ τῶν χει-
 ρῶν προβαλῶσα ἐφίλησε. καὶ ἐξῆλθεν ὁ Θεαγέ-
 νης Φιληθεῖς, οὐ μὴν αὐτὸς γε Φιλήσας. καὶ τῇ
 Χαρικλείᾳ, καιρῶ λαβόμενος, ἅπαντα ἐξεῖπεν
 (ἐκ ἄνευ ζηλοτυπίας οὐδὲ ἐκείνης ἔνια μανθανέ-
 σης) καὶ τὸν ἀτοπον τῆς ἐπαγγελίας σκοπὸν προσ-
 ἔθηκεν, καὶ ὡς πολλὰ δι' ἐνὸς ἀνύειτο. Ἀχαιμέ-
 νει γὰρ διασεσόβηται ὁ γάμος, καὶ τῇ κατ' Ἀρ-
 σάκην ἐπιθυμία, πρόφασις τὸ παρὸν ὑπερθέσεως
 ἐπινευόηται. καὶ τὸ δὴ κεφάλαιον, ὡς εἶκος, τὸν
 Ἀχαιμένην ἅπαντα ταραχῆς ἐμπλήσειν, ἀνιῶμε-
 νον μὲν ἐφ' οἷς ἀποτυγχάνει προσδοκήσας, ἀγα-
 νακτῶντα δὲ ἐφ' οἷς ἡλάττωται παρὰ τῇ Ἀρσάκῃ
 διὰ τὴν εἰς ἐμὲ χάριν, οὐ γὰρ δὴ λήσεται αὐτὸν
 ἕδεν, τῆς μητρὸς ἐξαγορευούσης, ἣν ἐπίτηδες παρ-
 εῖναι τοῖς λεγομέναις προῦνόησα, μηνυθῆναι τε
 ταῦτα τῷ Ἀχαιμένει βεβλόμενος, καὶ μάρτυρα
 τῆς ἄκρι λόγων πρὸς τὴν Ἀρσάκην ὁμιλίας ποιῶ-
 μενος. ἀρκεῖ μὲν γὰρ ἴσως καὶ τὰ μηδὲν ἑαυτῷ
 συνειδῶτα Φαῦλον, εὐμενεῖα τῇ παρὰ τῶν κρείτ-
 τόνων ἐπελπίζειν καλὸν καὶ ἀνθρώπων τῆς
 συνόν-

συνόντας πείθοντα, σὺν παρρησία τὸν ἐπίκαιρον
 τῆτον βίον διάγειν. προσετίθει δὲ κακείνα, ὡς
 σφόδρα χρῆ προσδοκᾶν καὶ ἐπιβλεύσειν τῇ Ἀρ-
 σάκῃ τὸν Ἀχαιμένην, ἄνδρα δοῦλον μὲν τὴν τύχην
 (31) ἀντίθετον γὰρ ὡς ἐπίπαν τῷ κρατοῦντι τὸ
 κρατούμενον) ἀδικούμενον δὲ καὶ εἰς ὄρκους ἀθε-
 τούμενον, ὁρᾶντα δὲ καὶ ἄλλους ἑαυτοῦ προτετι-
 μῆσθαι πειθόμενον, συνειδότα δὲ τὰ πάντων αἰχι-
 στα καὶ παρανομώτατα, καὶ οὐδὲν εἰς τὴν ἐπι-
 βουλήν πλασασθαι δεόμενον, οἷα δὴ πολλοὶ πολ-
 λάκις ἀνιαθέντες ἐτόλμησαν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν
 ἀληθῶν ἔχοντα πρόχειρον τὴν ἀμυναν.

XXVII. Τοιαῦτα πολλὰ διελθὼν πρὸς τὴν
 Χαρίκλειαν, καὶ τὰ μέτρια θαρσεῖν παρασχευά-
 σασ, εἰς τὴν ἐξῆς ὑπηρετησόμενος ταῖς τραπέ-
 ζαις, ὑπὸ τοῦ Ἀχαιμένου ἤγετο. προστεταγμέ-
 νον τῆτο παρὰ τῆς Ἀρσάκης, καὶ ἐσθῆτα τῶν πο-
 λυτελῶν Περσικὴν ἀποσειλάσης, ταύτην τὲ μετ-
 ημφιέννυτο, καὶ σρεπτοῖς τε χρυσοῖς καὶ περιαν-
 χενίοις λιθοκόλλοις ἐκῶν τε τὸ μέρος καὶ ἀκῶν
 ἐκοσμεῖτο. καὶ τῆ Ἀχαιμένου ὑποδεικνύναί τι καὶ
 ἀφηγεῖσθαι τῶν οἰνοχοϊκῶν πειρωμένου, προσδρα-
 μῶν ὁ Θεαγένης ἐνὶ τῶν κυλικοφόρων τριπόδων,
 καὶ Φιάλην τῶν πολυτίμων ἀνελόμενος, οὐδὲν
 ἔφη δεομαὶ διδασκάλων, ἀλλ' αὐτοδίδακτος ὑπερ-
 γήσω

31) ἀντίθετον τῷ κρατῶντι τὸ κρατούμενον] Domestici no-
 stri oderunt nos, et rarissima exempla in contra-
 rium. legend. Tertull. Apolog. de vest. Dorophe-
 rica, Ael. ποικ. cap. 22. lib. 1. Hesych. Athen.
 cap. 27. lib. 1.

γῆσω τῇ δεσποίνῃ, τὰ οὕτω ῥᾶτα μὴ θρυπτόμενος. σὲ μὲν γὰρ ὧ βέλτιστε ἢ τύχη εἰδέναι τὰ τοιαῦτα καταναγκάζει, ἐμὲ δὲ καὶ ἡ Φύσις τὰ πρακτέα καὶ ὁ καιρὸς ὑπαγορεύει. καὶ ἅμα προσέφερε τῇ Ἀρσάκῃ προσήνεσ κερασάμενος, εὐρυθμον τέ τι, καὶ ³²⁾ ἄκροις τοῖς δακτύλοις ἐποχῶν τὴν Φιάλην ἐκείνην μὲν ἔν πλέον ἢ πρότερον τὸ πότον ἐξεβάκχευσεν, ἐπιρροφουσαν τε ἅμα καὶ ἀκλινώς εἰς τὸν Θεαγένην ἀτενίζούσαν, καὶ τῷ ἔρωτος πλέον ἢ τῷ κράματος ἔλκουσαν, καὶ τὴν Φιάλην ἐπίτηδες οὐκ ἐκπίνυσαν, ἀλλὰ σὺν τέχνῃ καὶ διὰ μικροῦ τῷ λειψάνῳ τῷ Θεαγένει προπίνυσαν. ἀντιτέτρωτο δὲ ἐκ θατέρων ὁ Ἀχαιμένης, καὶ ὀργῆς ἅμα καὶ ζηλοτυπίας ἐμπλήθει, ὡς μὴδὲ λανθάνειν τὴν Ἀρσάκην, ὑποβλέψαντά τε, καὶ τι πρὸς τοὺς παρόντας ἠρέμα διαγογγύσαντα. ἤδη δὲ διαλυομένης τοῦ συμποσίου, πρώτην αἰτῶ χάριν ὧ δεσποίνα, ἔφη ὁ Θεαγένης, ὑπηρετοῦντά με μόνον ἀμφιέννυσθαι ταύτῃ τῇ σολῇ κέλευσον. ὡς δὲ ἐπένευσεν ἡ Ἀρσάκη, τὰ συνήθη μεταμφιασάμενος ἐξῆει. συνέξῃ δὲ καὶ ὁ Ἀχαιμένης, πολλὰ τῆς προπετείας τὸν Θεαγένην ὀνειδίζων, καὶ ὡς μεираκιῶδες εἶη τὸ πρόχειρον, καὶ ὡς τὴν μὲν πρώτην ἢ δεσποίνα τὸν ξένον καὶ ἀπειρον ὑπερεῖδεν, εἰ δὲ ἐπιμένοις βλακευόμενος, οὐ χάρισι καὶ ὅτι φίλος ἂν ταῦτα συμβουλεύοι, μᾶλλον δὲ ὀλίγον ὑστερον καὶ εἰς γένος συναφθῆσόμενος,

32) ἄκροις τοῖς δακτύλοις] Sic apud Eustath. lib. 5. παρ-
 θένος ἄκροις δακτύλοις ἐδέξατο. ad quem locum Gaul-
 minus meus.

νος, καὶ ἀδελφῆς τῆς ἐκείνου καθ' ὑπόχρεσιν τῆς
 δεσποίνης ἀνὴρ ἐσόμενος. καὶ πολλὰ τοιαῦτα μὲν
 ἐκεῖνος ἔλεγεν. ὁ δὲ, ἔδδ' ἀκούοντι προσεικῶς, κά-
 τω νεύσας, ἀντιπαρήει, μέχρις ἔ συνέβαλεν αὐ-
 τοῖς ἡ Κυβέλη, κατευνάσασα τὴν δεσποιναν τὸ με-
 σημβρινὸν ἐπειγομένη. καὶ ἰδοῦσα σκυθρωπὸν τὸν
 υἱὸν, ἤρῳα τὴν αἰτίαν. ὁ δὲ, τὸ ξένον μειράκιον,
 ἔφη, προτετίμηται ἡμῶν, καὶ χθές καὶ τήμερον
 παρειςδεδυκός, οἰνοχοεῖν ἐπιτέτραπται, [καὶ] τοῖς
 ἀρχιτρικλίνοις ἡμῖν καὶ οἰνοχοοῖς πολλὰ χαίρειν
 φράσαν, ὀρέγει Φιάλην, καὶ παρίσταται πλησίον
 βασιλικῆς σώματος, τὸ μέχρις ὀνόματος ἀξίω-
 μα ἡμῶν παραγκωνισάμενος. καὶ τὸ μὲν τοῦτον
 τιμάσθαι μετέχοντα καὶ τῶν μειζόνων καὶ κοινω-
 νοῦντα καὶ τῶν ἀπορρέητοτέρων, διότι καὶ κακῶς
 ποιοῦντες ἡμεῖς σιωπῶμεν καὶ συμπράττομεν,
 ἥττόν ἐστι δεινόν, καίπερ ὄν δεινόν· ἀλλ' ἐκεῖνο γ'
 ἐξῆν ἄνευ ὑβρεως τῆς εἰς ἡμᾶς τοὺς ὑπουργοὺς
 καὶ συνεργοὺς τῶν καλῶν πράξεων τὰ τοιαῦ-
 τα γίνεσθαι.

xxviii. Καὶ περὶ μὲν τούτων δεύτερος λόγος.
 τὸ δὲ παρὸν, ὦ μήτερ, τὴν μνηστῆν ἐβουλόμην
 τὴν τὰ πάντα ἐμοὶ γλυκυτάτην Χαρίκλειαν
 ἰδεῖν, εἴπως τὸ δεδηγμένον τῆς ψυχῆς, τῇ θεᾷ
 τῇ ἐκείνης διαιτῆσαι δυνηθεῖην. καὶ ἡ Κυβέλη,
 ποῖαν μνηστῆν ὦ τέκνον; εἰδικάς μοι τὰ σμι-
 κρότατα τῶν κατὰ σαυτὸν ἀγανάκτειν, τὰ μεί-
 ζονα δὲ ἀγνοῶν λανθάνειν. οὐκ ἔτι λαμβάνεις
 πρὸς γάμον τὴν Χαρίκλειαν. τί, ἔφη, λέγεις ἀνα-
 βοήσας. οὐκ εἰμὶ ἀξίος γάμειν ὁμόδουλον ἐαυ-
 τῆ

τῆ; διάτι ὦ μῆτερ; δι' ἡμᾶς, ἔφη, καὶ τὴν ἡμετέραν παράνομον περὶ Ἀρσάκην εὐνοϊάν τε καὶ πίσιν. ἐπειδὴ γὰρ ἐκείνην καὶ τῆς ἑαυτῶν ἀσφαλείας προτιμήσαντες, καὶ τὴν ἐκείνης ἐπιθυμίαν, καὶ τῆς ἡμέτερας σωτηρίας ἐπίπροσθεν ἄγοντες, ἅπαντα καθ' ἡδονὴν συνεπράξαμεν, ἅπαξ που παρεισελθὼν εἰς τὸν θάλαμον ὁ γεννάδας οὗτος καὶ λαμπρὸς ἐρώμενος, καὶ μόνον ὀφθαίς, ἀναπέπεικε παραβῆναι μὲν τοὺς πρὸς σε γεγενημένους ὄρκους, αὐτῷ δὲ κατεγγυᾶν τὴν Χαρίκλειαν, ἕκ ἀδελφὴν, ἀλλὰ μνηστῆν εἶναι διατεινόμενος. καὶ ἐπήγγελται ταῦτα ἐκείνη ὦ μῆτερ; ἐπήγγελται, παιδίον, ἀπεκρέματο ἡ Κυβέλη, παρούσης ἐμοῦ καὶ ἀκουούσης καὶ τοὺς γάμους τῆ αὐτῶν ἐσιάσει λαμπρῶς ὀλίγαις ὕστερον ἡμέραις. σοὶ δὲ, ἄλλη συνοικεῖν εἶναι ἀντὶ ταύτης ἐπηγγέλλετο. βαρὺ δὲ τι πρὸς ταῦτα ἀνοιμᾶξας ὁ Ἀχαιμένης, καὶ ³³⁾ τῷ χεῖρε διατρέψας, ἐγὼ, ἔφη,

- 33) τῷ χεῖρε διατρέψας] Animi dolentis signum evidens, sic apud Petron. *complosis manibus*, Apul. lib. 9. Miles. *depenfis pro prandio lacrymis, vacuasque manus complodens*. Quod postea, et eadem linea subiungit, *πικρογῆμις θῆσω συμπάντας*, est ex imitatione Homericæ. Odyss. 9.

Πάντες κ' ὠκυμοροὶ τε γενόιατο πικρογῆμοι τε

de equo Armenio, qui Satrapæ ad pompas et pænegyres alebatur, videndus est lib. 3. et obli-vandum est, equos illos Persicos habitos in deliciis, his notis insignitos, ut parte laeva ad dextram iugas integras haberent, quem morem no-tat

ἔφη, πικρογάμους θήσω σύμπαντας· μόνον μοι σύμπραττε τὴν εἰς χρόνον σύμμετρον τῶν γάμων ὑπέρθεσιν. καὶ εἴ τις ἐπιζητοίη, κακοῦθαι με κατ' ἀγρόν που συμπεσόντα ἀπάγγελε μνηστὴν ὁ γεννάδας ὀνομάζει τὴν ἀδελφὴν, ὥσπερ οὐ συνιόντων ἐπὶ διακρούσει μόνῃ τῇ ἐμῇ ταῦτα πρᾶττεσθαι. εἰ γὰρ περιβάλλοι, εἰ γὰρ φιλοίη καθάπερ δὴ καὶ νῦν, εἰ καὶ συγκαθεύδοι, καθάρως τις ἔλεγχος ὅτι μὴ ἀδελφὴ, μνηστὴ δὲ ἐστὶν· ἐμοὶ μελήσει ταῦτα, καὶ ὄρκοις καὶ θεοῖς τοῖς παραβαθεῖσι.

XXIX. Ταῦτα εἶπε καὶ ὑπ' ὀργῆς ἅμα καὶ ζηλοτυπίας καὶ ἔρωτος καὶ ἀποτυχίας αἰρηθεῖς (ἰκακῶν καὶ ἄλλον τινα διατρεῖσαι πραγμάτων, μὴ τοι γέ δὴ βάρεβαρον,) τὴν προσπεσοῦσαν

tat R. Veget. cap. 56. lib. 5. Veterinar. Sed gratiora sunt, quae translata de Persis posterior usus inuexit, nam media iuba ad omnem accusationem ex sinistra parte tondetur, a dextra vero omnino insecta seruatur, et nescio quo pacto plurimum deceat illud, quod naturaliter, laudatum Virgilius imitatur in tertio Georg.

Densa iuba et dextro iactata recondit in armo.

Tangit hunc morem Propert. Eleg. 4. lib. 4.

Ille equus ille meos in castra reponet amores

Cui Tatius dextras collocat ipse iubas.

quod loci tonsoriam illam intelligit, et ἵππον εἰς πομπὰς καὶ πανηγύρεις φανιζόμενον.

σούσαν ἔννοιαν οὐκ ἐπὶ λογισμῶ διακρίνας, ἐπὶ
 δὲ τῆς πρώτης ὀρμῆς κρατύνας, ἐσπέρας ἐπελ-
 θούσης, ἵππον τὲ Ἀρμένιον, τῶν εἰς πομπὰς καὶ
 πανηγύρεις τῶ σατραπῆ Φατιζομένων, ὑφε-
 λέσθαι δυναθεῖς, ἀφιπτάσατο ὡς τὸν Ὀροσδά-
 την κατὰ Θήβας τότε τὰς μεγάλας τὴν ἐπὶ
 Αἰθίοπας συγκροτοῦντα στρατείαν, καὶ πᾶν εἶ-
 δος πολέμου, καὶ χεῖρα παντοίαν ἀθροίζοντα,
 καὶ τὴν ἐπ' αὐτοὺς ἔξοδον ἤδη συσκευα-
 ζόμενον.

ΗΛΙΟΔΩΡΟΥ ΑΙΘΙΟΠΙΚΩΝ

ΛΟΓΟΣ η.

Capit. 1.

γὰρ δὴ βασιλεὺς Αἰθιοπῶν ἀπάτη
 περιεληλυθὼς τὸν Ὀροουδάτην, καὶ
 θατέρου τῶν ἐπάθλων τῆς πολέμου
 γεγονῶς ἐγκρατῆς, καὶ τὴν πόλιν
 ἐπίμαχον τὰς Φίλας αἰεὶ τυγχάνουσαν ἐκ προλή-
 ψεως ὑφ' αὐτῷ πεπονημένος, εἰς πᾶσαν ἀμηχα-
 νίαν, ὥστε καὶ κατηπεργμένος ποιεῖσθαι τὴν ἐκστρά-
 τειαν, καὶ αὐτοχέδιον τὰ πολλὰ, κατηνάγκαζεν.
 ἢ γὰρ πόλις αἰ¹⁾ Φίλαι, κείμεναι μὲν ἐπὶ τῷ Νεῖλῳ,
 τῶν ἐλαττόνων καταρξάκτων ἀνωτέρω μικρῶν.
 Συήνης δὲ καὶ Ἐλεφαντίνης, ἑκατὸν πρὸ τῶν μετα-
 ξὺ σαδίοις διείρεται. ταύτην ποτὲ Φυγάδες Αἰ-
 γύπτιοι καταλαβόντες καὶ ἐνοικῆσαντες, ἀμφὶ
 Ἔσολον Αἰθιοπί τε καὶ Αἰγυπτίσις κατέστησαν. τῶν
 μὲν, τοῖς καταρξάκταις τὴν Αἰθιοπίαν ὀριζομέ-
 νων. Αἰγυπτίων δὲ καὶ τὰς Φίλας, κατὰ τὴν προεν-
 οίκησιν τῶν παρ' ἑαυτοῖς Φυγάδων, ὡς ἀν' Ὀροου-
 λώτους ἑαυτοὺς προσνέμειν ἀξιούντων. συνεχῶς
 δὴ μεταπιπτούσης τῆς πόλεως, καὶ τῶν αἰεὶ προ-
 λαβόντων καὶ ἐπικρατούντων γινομένης, τότε δὲ

CC 2

ὑπὸ

1) Φίλαι.] De situ huius urbis copiose Geographi. De
 urbibus autem ambiguis copiose Vlpian. Demo.
 Ithen. enarrator, argumento Olynth. I. de machi-
 nis bellicis iam omnes.

ὑπὸ Φρουρᾶς Αἰγυπτίων δὲ καὶ Περσῶν κατεχο-
 μένης, ὁ τῶν Αἰθιοπῶν βασιλεὺς πρεσβεῖαν ὡς
 τὸν Ὄροονδάτην σείλας, ἐξήτει μὲν καὶ τὰς φίλας,
 ἐξήτει δὲ καὶ τὰ σμαράγδεια μέταλλα· καὶ πά-
 λαμ περὶ τούτων ὡς εἴρηται διακηρυκευσάμενος καὶ
 οὐ τυχῶν, ὀλίγαις τε προφθῆναι τοὺς πρεσβευ-
 τὰς ἡμέραις ἐπιτρέψας, ἐφείπετο, πάλαι προπα-
 ρασκευασάμενος δῆθεν, ὡς ἐπὶ ἄλλον τινὰ πόλε-
 μον, καὶ οὐδενὶ τὴν ὄρμην τῆς στρατείας Φράσας.
 καὶ περὶ τὰς φίλας ὑπερβεβηκέναι τοὺς πρεσβευ-
 τὰς εἴκαζεν, ὀλιγωρῶν τοῖς τε ἐνοικοῦσι καὶ Φρου-
 ροῖς ἐμποιήσαντας, καὶ ὡς ὑπὲρ εἰρήνης ἢ καὶ Φι-
 λίας πρεσβεύοιεν ἀπαγγείλαντας, αὐτὸς αἰφνί-
 διον ἐπιστὰς τὴν τε Φρουρὰν ἐξήλασε, δύο μὲν που
 καὶ τριῶν ἡμερῶν ἀντιχοῦσαν, πλήθει δὲ τῶν
 ἐναντίων καὶ μηχαναῖς τειχομάχοις ἐνδῆσαν καὶ
 τὴν πόλιν κατέχευεν, ἔδενι τῶν ἐνοικούντων λυμη-
 νάμενος. διὰ ταῦτα δὴ τεταραγμένον καταλαβὼν
 τὸν Ὄροονδάτην ὁ Ἀχαιμένης, καὶ ἅπαντα πέπει-
 σμένον παρὰ τῶν διαδράντων, ἔτι πλέον ἐξετά-
 ραξεν ἀπροςδόκητός τε καὶ ἀπρόσκλητος ἐφθείσ.
 καὶ μὴ τι δεινὸν περὶ τὴν Ἀρσάκην ἢ τὸν ἄλλον
 οἶκον γένοι πυνθανομένῳ, γεγονέναι μὲν ὁ Ἀχαιμέ-
 νης, ἰδίᾳ δὲ φράζειν βούλεσθαι ἀπεκρίνατο. κα-
 περὶ δὲ τῶν ἄλλων ἐχωρίσθησαν, ἅπαντα κατεμή-
 νυν· ὡς ὑπὸ Μιτράνου ληφθεὶς αἰχμάλωτος ὁ
 Θεαγένης, ἀπέσταλτο πρὸς Ὄροονδάτην, δῶρον εἰ-
 δόξειεν ὡς βασιλέα τὸν μέγαν ἀναπεμφθῆσόμε-
 νος. (καὶ γὰρ εἶναι τὸ χεῖμα τοῦ νεανίε, τῆς βα-
 σιλείας αὐλῆς καὶ τραπέζης ἐπάξιον.) ὡς ὑπὸ
 Βητσαέων ἀφαιρεθείη, προσανέλόντων καὶ τὸν
 Μιτράνην ὡς ἀφίκοιτο μετὰ ταῦτα εἰς τὴν Μέμ-
 Φιν

Φιν' παρεγείρων ἅμα καὶ τὰ κατὰ τὸν Θύαμιν καὶ τέλος, τὸν ἐπὶ τῷ Θεαγένει τῆς Ἀρσάκης ἔρωτα, καὶ τὸν εἰς τὰ βασίλεια τῆ Θεαγένους εἰσοικισμὸν, καὶ τὰς περὶ αὐτὸν Φιλοφρονήσεις, καὶ τὰς ἐκείνου διακονίας τὲ καὶ οἰνοχοΐας· καὶ ὡς πέπρακται μὲν ἤδη τῶν παρανόμων ἴσως οὐδὲν, ἀνθισταμένου τέως τῆ νέου καὶ ἀντέχοντος· δέος δὲ προαχθῆναι βιαθέντος, ἢ καὶ τῷ χρόνῳ τῆ ξένου πῶς ἐνδόντος, εἰ μὴ Φθαίη τις αὐτὸν προαναρπάξων ἐκ τῆς Μέμφεως, καὶ τὴν ὅλην τῆ ἔρωτος ὑπόθεσιν τῆς Ἀρσάκης ὑποτεμνόμενος· διὰ γὰρ δὴ ταῦτα καὶ αὐτὸς ἐπειχθῆναι, καὶ λάθρα διαδραῖς ἤκειν μηνυτῆς, εὐνοία τῇ περὶ τὸν δεσμότην, ἀποκρύπτειν τὰ κατὰ τῆ δεσπότητος μὴ ἐξενεγκῶν.

II. Καπειδὴ τούτοις θυμοῦ τὸν Ὀροονδάτην ἐνεπεπλήκει, καὶ ὅλος πρὸς ἀγανάκτησιν καὶ τιμωρίαν ἐξήει, δι' ἐπιθυμίας αὐτῆς ἐξέκαε τὰ κατὰ τὴν Χαρικλείαν προστιθεῖς, καὶ ἐπὶ μέγα ὥσπερ ἦν ἐξαίρων, καὶ τὸ κάλλος παντοίως ἐκθειάζων, καὶ τὴν ὥραν τῆς κόρης, ὡς οὔτε ὀφθείη πρότερον, οὔτε αὐτῆς δυνήσεται, μικρὰς νόμιζε λέγων πάσας σοι τὰς παλλακίδας εἶναι παρὰ ταύτην, οὐ μόνον τὰς κατὰ τὴν Μέμφιν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐπομένας· καὶ ἄλλα πολλὰ πρὸς τούτοις ὁ Ἀχαιμένης, ἐλπίζων εἰ καὶ προσομιλήσει ἐν Ὀροονδάτῃ τῇ Χαρικλείᾳ, μικρὸν γὰρ ὑστερον ἐπὶ μισθῷ τῶν μηνυμάτων ἐξακτῆσας, πρὸς γάμον ἐξείν, καὶ ὅπως ἐξηρέθισο ἤδη καὶ διακαῆς ἦν ἁ σατραπίης, θυμοῦ καὶ ἐπιθυμίας ἅμα ὥσπερ εἰς ἄρκυς ἐμβεβλημένος καὶ οὐδὲ μικρὸν ὑπερθέ-

μενος, ²⁾ Βαγῶαν τινα τῶν πεπιστευμένων εὐνούχων προσκαλεσάμενος, ἰππέας τὲ πεντήκοντα ἐγχειρίσας, εἰς τὴν Μέμφιν ἐξέπεμπεν, ἄγειν ὡς αὐτὸν Θεαγένην τὲ καὶ Χαρίκλειαν ὡς ὅτι τάχιστα, καὶ οὔτε ἂν αὐτὰς καταλαμβάνοιτο ἐπιτείλας.

III. Ἐνεχειρίζε δὲ καὶ γράμμα. τὸ μὲν πρὸς Ἀρσάκην ὧδε ἔχον. ΟΡΟΝΔΑΤΗΣ ΑΡΣΑΚΗΣ. Θεαγένην καὶ Χαρίκλειαν, τοὺς αἰχμαλώτους μὲν ἀδελφούς, βασιλέως δὲ δούλους, βασιλεῖ διαπεμψθησομένους ἀπόσειλον. ἀλλ' ἐκούσα ἀπόσειλον, ἐπεὶ καὶ ἀκούσης ἀχθήσονται. καὶ ἄχαιμένης πισευθήσεται. πρὸς δὲ Εὐφράτην τὸν κατὰ τὴν Μέμφιν ἀρχιευνούχον, τοῖόνδε. ὑπὲρ μὲν ἂν οἰκίας τῆς ἐμῆς ὀλιγωρεῖς, εὐθύνας ὑφέξεις. τὸ παρὸν δὲ τοὺς ξένους Ἕλληνας τὰς αἰχμαλώτους Βαγῶα παράδος ὡς ἐμὲ ἀχθησομένης, ἐκείσης Ἀρσάκης, εἴτε καὶ ἀκούσης· πάντως δὲ παράδος, ἢ αὐτὸς ἴδι δέσμιος ἀχθῆναι προσηταγμένος, τῆς δόξης ἀφαιρησόμενος. οἱ μὲν δὲ περὶ τὸν Βαγῶαν ἐπὶ τὸ προσηταγμένον ἐξώρμησαν, τῶν ἐπεσαλμένων παρὰ τῆ σατραπίου κατασεσημασμένων, ὡς ἂν μᾶλλον πισεύσειαν οἱ κατὰ τὴν Μέμφιν καὶ θᾶττον τοὺς νέους ἐκδοῖεν. ἐξώρμησε δὲ καὶ Ορόνδατης ἐπὶ τὸν πρὸς Αἰθίοπας πόλεμον.
ἔπειτα

2) Βαγῶαν τῶν πεπιστευμένων εὐνούχων] Eunuchi fermo omnes communi nomine Bagoas, a dictione Persica Bagoa, quae Eunuchum significat. Legend. Plin. cap. 4. lib. 14. Aelian. ποικιλ. cap. 8. lib. 6. Sic Bagoas Eunuchus apud Arrian. et Curt. lib. 9. Lucian. Eunuch.

ἔπειθαι καὶ τὸν Ἀχαιμένην προσάξας, ἡρέμα καὶ οὐκ εἰδότα παραφρουρούμενον, ἕως ἂν τὰ πρὸς αὐτοῦ μηνυθέντα δείξειεν ἐπαληθεύων. κατὰ δὲ τὰς αὐτὰς ἡμέρας καὶ κατὰ τὴν Μέμφιν τοῖάδε ἐγένετο. ἄρτι τοῦ Ἀχαιμένους ἀποδράντος, ὁ Θύαμις ἤδη τὴν προφήτειαν ὀλόκληρον ἀναδεδεγμένος, καὶ τὰ πρῶτα τῆς πόλεως διὰ τῆτο φερόμενος, τὰ περὶ τὴν κηδείαν τῆς Καλασίριδος ἐκτελέσας, καὶ τὰ νενομισμένα τῷ πατρὶ πάντα ἐν ἡμέραις ταῖς τεταγμέναις ἐπενέγκας, ἀναζητήσεως ἐννοίαν τῶν περὶ τὸν Θεαγένην ἐλάμβανεν, ὅτε δὴ παραιτεῖσθαι καὶ τοῖς θύραθεν ἐκ τοῦ προφητικοῦ νόμου διατεταγμένον ἐγένετο. καὶ περὶ πολυπραγμονῶν καὶ ἐκπυθανόμενος, ἐγνώ τοῖς σατραπείοις ἐνωκισμένους, ὡς εἶχε σπουδῆς, ἐλθὼν ὡς τὴν Ἀρσάκην, ἐζήτηε τοὺς νέους ξένους, ὡς αὐτῷ κατὰ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα προσήκοντας, πλέον δὲ ὅτι περὶ ὁ πατὴρ Καλάσιρις τελευτῶν ἐπέσκηπτε παντοίως προνοεῖν καὶ ὑπερμαχεῖν τῶν ξένων ἐπίσειλας· χάριν μὲν ἔχειν ὁμολογῶν, ὅτι τὰς διὰ μέσου ταύτας ἡμέρας ὑπεδέξατο νέους καὶ ξένους καὶ Ἕλληνας φιλανθρωπευομένη, καθ' ἃς ἐνδιατᾶσθαι τῷ ναῶ τοῖς μὴ ἰερωμένοις ἀπηγόρευτο. δικαιοῶν δὲ ἀνακομίζεσθαι τὴν αὐτὸς αὐτοῦ παρακαταθήκην. καὶ ἡ Ἀρσάκη, θαυμάζω σου, ἔφη, χρῆσθαι μὲν ὑμῖν καὶ φιλάνθρωπα προσμαρτυροῦντος, ἀπανθρωπίαν δὲ αὐτῆς καταγινώσκοντος, εἰ μὴ δυνασόμεθα ἢ βουλευσόμεθα προνοεῖν τῶν ξένων, καὶ τὰ πρέποντα αὐτοῖς ἀπονέμειν. οὐ τῆτο, εἶπεν ὁ Θύαμις. καὶ γὰρ καὶ ἐν ἀφθονωτέροις τῆδε πλέον ἢ παρ' ἡμῖν οἶδα ἔσομένους, εἰ καὶ μένειν βουλομένους ἦν. νυνὶ δὲ γένους ὄντες τῶν

ἐπὶ δόξης, ἄλλως δὲ τύχης ἐπηρείαις ποικίλαις
 κεχημένοι, καὶ τὸ παρὸν ἀλητεύοντες, πάντων
 ἐπίπροσθεν ποιῶντας γένος τὸ ἴδιον ἀνακομίσαδαι,
 καὶ εἰς τὴν ἐνεγκοῦσαν ἐπανήκειν ὧν εἰς τὴν σύλ-
 ληψιν ἐμὲ κληρονόμον ὁ πατήρ ³⁾ καταλέλοιπεν,
 ὄντων μοι καὶ ἄλλων Φιλίας πρὸς τοὺς ξένους δι-
 καιωμάτων. εὖ γὰρ ἐποίησας ἡ Ἀρσάκη πρὸς αὐτὸν,
 τῷ μὲν ἐκδυσωπεῖν ἀφόμενος, τὸ τε δίκαιον προ-
 βαλλόμενος. πλέον γὰρ τῶν μεθ' ἡμῶν ἀν φαί-
 νεται, ὅσῳ καὶ τὸ δεσποτεῦειν τοῦ προνοεῖν τη-
 νάλλως, εἰς τὸ ἔχειν ἐπικρατέστερον. ὁ δὲ Θύαμις
 θαυμάσας, δεσποτεῦεις δὲ, ἔφη, σὺ τούτων ὅπως;
 πολέμου νόμῳ, πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίνατο, δούλης
 τοὺς αἰχμαλώτους ἀναδεικνύντος.

IV. Συνεῖς δὴ οὖν ὁ Θύαμις, ὅτι τὰ περὶ τὸν
 Μιτράνην ἐθέλει λέγειν, ἀλλ' ὦ Ἀρσάκη, ἔφη,
 οὐ πόλεμος τάδε, ἀλλ' εἰρήνη τὸ παρὸν. κακῆϊνος
 μὲν δουλοῦν, ἐλευθεροῦν δὲ αὐτὴ πέφυκε. κακῆϊνο
 μὲν ἔστι βούλημα τυραννικόν, τουτὶ δὲ δόγμα βα-
 σιλικόν. εἰρήνην δὲ καὶ πόλεμον, οὐχ ἡ τῶν ὀνομά-
 των ἀξιώσις, ἀλλ' ⁴⁾ ἡ τῶν χρωμένων διάταξις,
 ἀλη-

3) καταλέλοιπεν] Alibi dictionem illam testamentariam
 exposuimus.

4) ἡ τῶν χρωμένων διάταξις] Certissimum est, non no-
 minum pondus, sed rationem et partium consti-
 tutionem ac consensum bellum aut pacem prae-
 finire, vt patet apud Platon. lib. 4. de legib. sic
 Quintil. Declam. 322. animus est, qui rem facit.
 Sic Heloisa Abelardo suo. Non rei effectus, sed
 efficientis affectus in crimine est, nec quae fiunt,
 sed

ἀληθέστερον γνωρίζειν πέφυκε. τὸ μὲν δίκαιον τούτοις τιθεμένη, βέλτιον ἂν φανείης ὀριζομένη. τό γε μὴν πρέπον ἢ συμφέρον, ἔδὲ εἰς ἀμφοισβήτησιν καθίσταται. πῶς γὰρ σοι καλὸν ἢ λυσιτελοῦν, νέων καὶ ξένων οὕτως ἐκθύμως φαίνοσθαι τε καὶ ὁμολογεῖν ἀντεχομένην.

V. Ἐπὶ τούτοις οὐκ ἔτι κατέχεν ἡ Ἀρσάκη, ἀλλ' ἔπαυεν ὃ δὴ καὶ πάντες ὡς ἐπίπαν οἱ ἐρῶντες, λανθάνειν μὲν οἰόμενοι καὶ ἐρυθριῶσιν ἀλισκόμενοι δὲ ἀπαναιχυντοῦσιν· ὁ μὲν ἀγνοούμενος, ὀκνηρότερος· ὁ δὲ πεφωραμένος, θρασύτερος κατισταμένος. ὡς δὴ κακείνη τὸ συνειδὸς τῆς ψυχῆς ἔλεγχος ἐγένετο, καὶ τὸν Θύαμιν ὑπωπτευκέναι τῶν κατ' αὐτὴν ὑποτοπήσασα, παρ' οὐδὲν μὲν τὸν προφήτην καὶ τὸ προφητικὸν ἀξίωμα ποιησάμενη, πᾶσαν δὲ γυναικίαν αἰδῶ παραγνωνισάμενη, ἀλλ' ἔδὲ τῶν εἰς Μιτράνην ἔφη δεδραμένων ὑμῖν χαιρήσετε, ἀλλ' ἔσαι καιρὸς, ἐν ᾧ τοὺς σφαγέας ἐκείνου τε καὶ τῶν σὺν αὐτῷ τὴν δίκην ὀροσνδάτης εἰσπράξεται. τοὺς δὲ οὐ μεθήσομαι, τὰ μὲν παρὸν ἐμοὶ δουλεύοντας· ὀλίγον δὲ ὑπερὸν ἀδελφῶ τῶ ἐμῶ βασιλεῖ τῶ μεγάλῳ, κατὰ νόμον τὸν Περσικὸν ἀναπεμφθησομένους. 5) πρὸς ταῦτα ῥητόρευε, καὶ δίκαια καὶ πρέποντα καὶ

C c 5

συμφέ-

sed quo animo fiunt, aequitas pensat. Quod vero addit in hac Arsaces cum Thyami dissertatione, ὁ μὲν ἀγνοούμενος ὀκνηρότερος, copiose a nobis exponitur ad Sallustii Catilin.

5) πρὸς ταῦτα ῥητόρευε] Hunc locum exponit V. G. De-
fid. Herald. ad Tertull. Apolog. pag. 37.

συμφέροντα μάτην ὀριζόμενος, ὡς οὐδενὸς προσ-
 δεῖται ὁ κρατῶν, τὸ βούλημα τὸ ἴδιον τούτων ἕκα-
 στος ποιῶμενος, καὶ αὐτῆς τῆς ἡμετέρας ὡς ὅτι
 τάχιστα καὶ ἐκὼν μεθίσασο, μὴ δὴ λάθης καὶ
 ἄκων μεθιστάμενος. ὁ μὲν ἔνθ' ἑὶς θεοὺς
 τε ἐπιμαρτυράμενος, καὶ τοσοῦτον ἐπισκῆψας, ὡς
 ἔκ εἰς καλὸν ταῦτα τελευτήσῃ. κατὰ δὴλα ποιῶσα
 πρὸς τὴν πόλιν, καὶ ἐπικαλέσασθαι πρὸς βοή-
 θειαν ἐνθυμούμενος. ἡ δὲ Ἀρσάκη, λόγος ἔδειξ
 εἰποῦσα τῆς σῆς προφητείας, μίαν ὄρα προφη-
 τεῖαν ἔρωσ τὴν ἐπιτυχίαν, εἰς τὸν θάλαμόν τε
 χωρισθῆσα, καὶ τὴν Κυβέλην προσκαλεσαμένη πε-
 ρὶ τῶν παρόντων διεσκοπεῖτο καὶ γὰρ πῶς ἤδη
 καὶ τὸν δρασμόν τῆ Ἀχαιμένους οὐ φαινομένον δι-
 ὑποψίας ἐλάμβανε, τῆς Κυβέλης, εἴποτε πυνθά-
 νοιτο καὶ ἐπιζητοῖ τὸν Ἀχαιμένην, ποικίλας καὶ
 ἄλλοτε ἄλλας προφάσεις ἀναπλατῆσης, καὶ
 πάντα μᾶλλον ἢ τὴν ὡς Ὀροονδάτην ἄφιξιν πι-
 στεύειν παρασκευαζέσης. πλὴν οὐ παντάπασιν τὰ
 τελευταῖα πειθούσης, ἀλλ' ἤδη διὰ τὸν χρόνον
 καὶ ἀπιστουμένης. τότε δ' ἔν τ' ἐπιήσομεν ἔλεγεν
 ὦ Κυβέλη; τίς λύσις ἔσται μοι τῶν περιεσηκῶτων;
 ὁ μὲν ἔρωσ οὐκ ἀνίησιν, ἀλλ' ἐπιτείνει πλέον ὥσπερ
 ὕλη τῷ νέῳ λάβρως ὑποπιμπράμενος. ὁ δὲ ἐστὶν
 ἀπηνῆς τε καὶ ἀμείλιχος, Φιλανθρωπότερος τὰ
 πρῶτα ἢ νῦν φαινόμενος. τότε μὲν ἀπατηλαῖς γῆν
 ἐπαγγελίαις παρηγορῶν, νῦν δὲ παντάπασιν καὶ
 ἀπερικαλύπτως τὰ πρὸς με ἀπαγορευῶν. ὁ δὴ
 με καὶ διαταράττει μᾶλλον μὴ δὴ τι περὶ Ἀχαι-
 μένουσ ὧν ὑπονοῶ καὶ αὐτὸς πέπυσται, καὶ πλέον
 ἀποδειλιά τὴν πράξιν. λυπεῖ δὲ ἐπὶ πᾶσιν Ἀχαι-
 μένης, ὅσ νῦν ὡς Ὀροονδάτην πεπόρευται, ἢ πείσων
 ἴσως,

ἴσως, ἢ οὐ πάντως εὐπίστα λέξων. 6) ὀφθεῖν μοι
 μόνον ὄροονδάτης. μίαν θεραπείαν καὶ δάκρυον
 ἄρσάκεον ἐν οὐχ ὑποθήσεται. μεγάλην εἰς πειθῶ
 κέκτηται πρὸς ἄνδρας ἴγυγα τὰ γυναικεῖα καὶ σύν-
 θικα βλέμματα. ἀλλ' ἐκεῖνο ὑπέρδεινον, εἰ μὴ
 τυχῶσα Θεαγένους προληφθεῖν ὑπὸ τῆς κατηγο-
 ρίας, ἢ καὶ ἄτω τύχη, τῆς τιμωρίας, εἴτι πρὶν εὐ-
 τυχεῖν μοι, πιστεύσειεν ὄροονδάτης. ὥσε ὦ Κυβέλη
 πάντα κίνει, πᾶσαν εὗρισκε μηχανὴν, πρὸς ὅξυ
 καὶ τὴν ἀκρὰν ἀκμὴν περιεσηκότα ἡμῖν ὀρώσα τὰ
 πράγματα, καὶ ἅμα ἐνοῶσα ὡς οὐκ ἔστιν ὅπως
 ἑμαυτῆς ἀπογνῶσα, Φείσομαι ἄλλων. ἀλλὰ πρῶ-
 τη παραπολαύσεις τῶν τῆ παιδὸς ἐπιχειρημά-
 των ἅ πως ἠγνόησας, οὐκ ἔχω συμβάλλειν. καὶ
 ἡ Κυβέλη παιδὸς μὲν, ἔφη, τῆ ἐμοῦ πέρι, καὶ
 πίστεως εἰς σε τῆς ἐμῆς, ὦ δέσποινα, οὐκ ἀληθῆ
 δοξάζουσα γνώση τοῖς ἔργοις. αὐτὴ δὲ οὕτως
 ὑπτίως προσῆσσα τῷ σαυτῆς ἔρωτι, καὶ τῷ ὄντι
 μαλακιζομένη, μὴ ἄγε τὴν αἰτίαν ἐπ' ἄλλους τοὺς
 οὐκ αἰτίους. ἔ γὰρ ὡς δέσποινα κρατεῖς, ἀλλ' ὡς
 δουλεύουσα θεραπεύεις τὸ μειράκιον. ἅ παρὰ μὲν
 τὴν πρῶτην ὀρθῶς ἴσως ἐγίνετο, ἀπαλοῦ τινος
 ἐκεῖνου καὶ νέου τὴν ψυχὴν νομιζέντος. ἐπειδὴ δὲ
 κατεξάνιστα ὡς ἐρωμένης, λαμβανέτω πείραν
 ὡς δευποιῆς, καὶ μασιγούμενος καὶ τρεβλόμε-
 νος, ὑποπιπτέτω τοῖς σοῖς βουλευμάσι. πεφύκασε
 γὰρ οἱ νέοι θεραπευόμενοι μὲν ὑπερφρονεῖν, βια-
 ζόμενοι δὲ ὑπέεικιν. ὥσε καὶ οὗτος πράξει κολα-
 ζόμενος, ἅπερ ἠθέτει κολακευόμενος. ἀλλὰ δε-
 κείς

6) ὀφθεῖν μοι μόνον ὄροονδάτης] Diximus de his mulie-
 bribus illecebris ad lib. I. ex Aristoph. et aliis.

κεῖς μὲν, ἔφη, εὖ λέγειν ἢ Ἀρσάκη. πῶς δ' ἂν ἐνέγκαιμι, ὦ θεοί, τοῖς ἐμοῖς ὀφθαλμοῖς, ἢ ξανόμενον ὀρῶσα τὸ σῶμα ἐκείνο, ἢ καὶ ἄλλως κολάζομενον; αὐτίς αὐτὸν συμαλακίση, ἔφη, ὥσπερ οὐ πρὸς ἐκεῖνον τε γενησόμενον ὀλίγαις σφραβλώσεσι τὸ ἐλέσθαι τὰ βελτίονα, καὶ σοι πρὸς μικρὸν ἀνιαθείση, τυχεῖν τῶν κατὰ γνώμην. ἐνεστὶ δέ σοι μὴ δὲ λυπεῖν τὸν ὀφθαλμὸν τοῖς γινομένοις, ἀλλὰ εὐφραίτη παραδῶσαν, καὶ κολάζειν εἰπῶσαν, ὥς τι πεπλημμεληκότα, μῆτε ἀνιάσθαι ὀρῶσαν. (ἀκοή γὰρ ὄψεως εἰς τὸ λυπῆται κρφότερον) καὶ εἰ μεταβεβλημένον αἰδοίμεθα, πάλιν ἐξελέσθαι ὡς αὐτάρκως ἐπετραμμένον.

VI. Ἐπεΐθετο ἢ Ἀρσάκη, ἀπελπίσθεις γὰρ ὁ
 7) ἔρωσ ἕδεμίαν ἔχει φειδῶ τῆ ἐρωμένῃ. τρέπειν δὲ
 φιλεῖ τὸν ἀποτυχίαν εἰς τιμωρίαν. καὶ τὸν ἀρ-
 χιευνῆχον μετακαλεσαμένη, τὰ δεδογμένα προσ-
 ἔταξεν. ὁ δὲ, καὶ φύσει μὲν τὴν εὐνούχων 8) ζη-
 λοτυπίαν νοσῶν, σμυχόμενος δὲ καὶ πάλαι κατὰ
 τῆ

7) ἔρωσ ἕδεμίαν ἔχει φειδῶ] Vidimus antea varias Amoris comites, quas ideo iunctas Deo credimus, quoniam, vbi amor desperat, in rabiem vertitur, nec rei olim amatae parcit vlllo modo. nec diu quaerenda exempla. Sed rationes varias varii tradidere, vt Theocrit. Idyll. 23. et Plin. ep. 2. lib. 2. Lucian. Toxar.

8) Ζηλοτυπίαν νοσῶν] Communis eunuchorum morbus, sic lib. 9. ἔχει τι ζηλότυπον τὸ εὐνούχων γένος. paginam sequentem proferunt veteres editiones, vt probent, quam ἐμφρητος et sapientiae tutela ac custodia nunitus fuerit Theagenes, imo Heliodorus,
 hanc

τῷ Θεαγένου ἐξ ὧν ἑώρα τε καὶ ὑπώπτευεν, εὐθύς ἐν δεσμοῖς εἶχε σιδηροῖς, καὶ ἐπίεζε λιμῶ καὶ αἰκίαις, εἰς οἴκημα ζοφῶδες κατακλεισάμενος. καὶ εἰδοῦτι μὲν, προσποιουμένῳ δὲ καὶ πυνθανομένῳ δῆθεν τὴν αἰτίαν, ἔδεν ἀποκρινόμενος. ἐπιτείνων δὲ ὁσήμερον τὰ τῆς κολάσεως, καὶ πλέον ἢ ἐβούλετο ἢ Ἀρσάκη, καὶ ἐντέταλτο, τιμωρούμενος, εἰς Φοιτᾶν δὲ οὐδενὶ παριείς, ἢ μόνῃ τῇ Κυβέλῃ, τῷτο προστεταγμένον. ἢ δὲ ἐφοῖτα συνεχῶς, καὶ τροφᾶς κρύφα παρεισφέρειν ἐνεδείκνυτο, οἰκτείρουσα μὲν δῆθεν, καὶ ὑπὸ τῆς συνηθείας ἐπικλωμένη τὸ δ' ἀληθὲς ἀποπειρωμένη, ποίαν τινὰ γνώμην ἔχει πρὸς τὰ παρόντα, καὶ εἴπερ ἐνδιδοίῃ καὶ μαλάσσοιτο πρὸς τῶν σρεβλώσεων. ὁ δὲ, ἦν πλέον ἀνὴρ τότε, καὶ πλέον ἀπεμάχετο πρὸς τὰς πείρας τὸ μὲν σῶμα καταπονόμενος, τὴν δὲ ψυχὴν ἐπὶ σωφροσύνῃ ῥωννύμενος, καὶ μεγαλαυχούμενος ἅμα πρὸς τὴν τύχην καὶ γαυριῶν, εἰ λειποῦσα τῷ πλείω μέρει, τῷ καιριωτάτῳ χαρίζοιτο. ἐπιδείξωσ ἀφορμὴν, τῆς εἰς Χαρίκλειαν εὐνοίας τὴ καὶ πίσεως παρεχθμένη, μόνον εἰ γιγνώσκει ταῦτα κακείνη, μέγιστον ἀγαθὸν τιθέμενος, καὶ συνεχῶς Χαρίκλειαν καὶ Φῶς καὶ ψυχὴν καὶ ζῶην ἀνακαλῶν. ὥστε καὶ ἡ Κυβέλη ταῦτα ὀρῶσα, καὶ παρὰ μὲν τῆς Ἀρσάκης ὡς ἡρέμα βέλοιο πιέζεσθαι τὸν Θεαγένην ἀκούσασα ἔ γὰρ ἐς τελευτήν, ἀλλ' εἰς ἀναγκὴν παραδεδωκένα. αὐτὴ δὲ ἐκ τῶν ἐναντίων, ἐπιτείνειν τὰ τῶν κολάσεων, πρὸς τὸν Εὐφράτην ἀπαγ-

hanc, Amice Lector, pondera, de seruili nomine
 Δβρας legendi sunt Martial. interpretes. De deli-
 beratione mortis Tacit. 14. Annal.

ἀπαγγέλλουσα, ὡς ἀνύσσα ἤθετο οὐδέν, ἀλλ' ἀπηγόρευτο καὶ αὐτῇ παρ' ἐλπίδας ἢ πείρα, συν-
εῖσα οἱ κακῶν ἦν, καὶ νῦν μὲν τὴν ἐξ Ὀροονδάτου
τιμωρίαν εἰ πύθοιτο ταῦτα παρὰ Ἀχαιμένους,
ὅσον οὐδέπω προσδοκῶσα, νῦν δὲ ὡς φθῆσεται
αὐτὴν διαχρωμένη τάχα καὶ ἡ Ἀρσάκη, ὡς παι-
χθεῖσα εἰς τὴν τοῦ ἔρωτος σύλληψιν, ὁμοῦτε χω-
ρεῖν ἔγνω τοῖς κατειληφόσι, καὶ μέγα τι κακὸν
ἐπιτελέσασα, ἢ κατορθῶσαι τῇ Ἀρσάκῃ τὰ κα-
τὰ γνώμην, καὶ τὸ παρὸν τὸν ἀπ' ἐκείνης προσ-
δοκώμενον διαδύναμι κίνδυνον, ἢ τοὺς ἐλέγχους τῶν
πάντων πραγμάτων ἀφανίσαι, θανάτους ἅμα
πᾶσιν ἐπινοήσασα. καὶ πρὸς τὴν Ἀρσάκην ἐλθοῦ-
σα, μάτην ἔφη κάμνομεν ὡ δέσποινα. οὐ γὰρ ἐν-
δίδωσιν ὁ ἀπηνῆς ἐκεῖνος, ἀλλ' ἀεὶ γίνεται καὶ
πλέον θρασύτερος, Χαρίκλειαν διὰ σώματος ἔχων,
καὶ ταῖς ἐκείνης ἀνακλήσεσιν ὡσπερ θεραπείας
παρηγορούμενος. τελευταῖαν οὖν εἰ δοκεῖ, τὸ τοῦ
λόγου, εἴψωμεν ἀγκυραν, καὶ τὴν ἐμποδῶν γινω-
σμένην, ἐμποδῶν ποιησώμεθα. εἰ γὰρ μάθοι μὴ
οὔσαν, εἰκός που καὶ μεταβληθῆναι αὐτὸν πρὸς
τὸ βούλευμα τὸ ἡμέτερον, ἀπογνάντα τὸν ἐπ'
ἐκείνη πόθον.

VII. Ἀρπαγμὰ τὸ ῥηθὲν ἐποίησατο ἡ Ἀρσά-
κη, καὶ τὴν ἐκ πολλοῦ ζηλοτυπίαν ὀργῇ τῶν εἰρη-
μένων ἐπιτείνασα, εὖ λέγεις ἔφη, καὶ μελήσει μοι
προσάξαι τὴν ἀλιτήριον ἀνακρεθῆναι. καὶ τίς ὁ
πεισθησόμενος ἀπεκρίνατο ἡ Κυβέλη. πάντων γὰρ
ἐν ἐξουσία σοι τυγχανούσῃ, τὸ ἀναιρεῖν δίχα
κρίσεως τῶν ἐν τέλει Περσῶν, πρὸς τῶν νόμων
ἀπηγόρευται. δεήσει τοίνυν πραγμάτων σοὶ καὶ
δουξε

δυχερείας, αἰτίας τινὰς καὶ ἐγκλήματα κατὰ
 τῆς κόρης ἀναπλαττούση καὶ προσέτι τὸ ἀδελφὸν
 εἰ πισειθυσόμεθα. ἀλλ' εἰ δοκεῖ, πάντα γὰρ
 ὑπὲρ τῶ καὶ πράττειν καὶ πάχειν ἔτοιμος, Φαρ-
 μάκῳ τὴν ἐπιβουλήν διακονήσομαι, καὶ ποτῶ γε-
 γοητευμένῳ τὴν ἀντίδικον ἐκποδῶν ποιήσομαι. ἐπή-
 νεσε ταῦτα ἡ Ἀρσάκη, καὶ ποιεῖν ἐκέλευεν. ἡ δὲ
 αὐτίκα ὤρμησε. καὶ καταλαβοῦσα τὴν Χαρί-
 κλειαν ἐν ὀδυσμοῖς καὶ δάκρυσι, καὶ τί γὰρ ἀλλ'
 ἢ πενθοῦσαν, καὶ ὅπως ποικίλως αὐτὴν ἐξάξει
 τοῦ βίου διανοουμένην (ἤδη γὰρ ὑπήδητο τὰς ἀμ-
 Φι Θεαγένην τύχας καὶ ταῦτα τῆς Κυβέλης τὰ
 πρῶτα βουκολούσης, καὶ τῶ μὴ ὁρᾶσθαι αὐτὸν
 μηδὲ Φοιτᾶν συνήθως εἰς τὸ δωματίον, ἄλλοτε
 ἄλλας προφάσεις ἀναπλαττούσης) καὶ ὡ δαιμο-
 νία Φησὶν, ἢ παύσῃ σεαυτὴν τρέχουσα καὶ κατα-
 ναλίσκουσα μάτην; ἰδοὺ σοὶ καὶ Θεαγένης ἀφεί-
 τα, καὶ ἤξει τήμερον εἰς ἑσπέραν. ἡ γὰρ δέσποιν-
 να πληρμελήσαντά τι κατὰ τὴν διακονίαν, εἰς
 βραχὺ παροξυνθεῖσα, καὶ καθερχθῆναι προσά-
 ξασα, τήμερον ἀφήσειν ἐπηγγείλατο. ἑορτὴν τινὰ
 πάτριον εὐώχεῖν μέλλουσα, καὶ ἅμα καὶ πρὸς
 ἐμοῦ λιπαρηθεῖσα. ὥσε ἀνίσασο, καὶ σαυτὴν
 ἀναλάμβανε, καὶ μικρᾶς τροφῆς σὺν ἡμῖν νῦν
 γοῦν ποτε μεταλαβῆσα. καὶ πῶς ἂν, ἔφη, πεί-
 θείην, ἢ Χαρίκλεια. τὸ γὰρ συνεχῶς σε πρὸς με
 διαψεύδεσθαι, τὸ πιστὸν τῶν παρὰ σοῦ λεγομένων
 ὑποτέμνεται; καὶ ἡ Κυβέλη, Θεοῦς, ἔφη, ἐπόμνυ-
 μι πάντας; ἢ μὴν λυθήσεσθαί σοι πάντα τήμερον,
 καὶ πάσης σε Φροντίδος ἀπαλλαγῆσεσθαι. μόνου
 μὴ προσαναίρει σαυτὴν, ἡμερῶν ἤδη τοσούτων ἀπό-
 σιτος [οὔσα,] ἀλλ' ἀπόγευσαι, εἴκουσα, τῶν εἰς
 καιρὸν

καιρὸν ἠΰτρεπισμένων, μόλις μὲν, ἐπέθετο δ' ἐν ὄμῳ ἡ Χαρίκλεια, τὸ μὲν ἀπατηλὸν συνήθως ὑφορωμένη. τοῖς δὲ ὄρκοις ἐν μέρει πειθομένη, καὶ τὸ ἡδὺ τῶν ἐπαγγελθέντων ἐκούσα καταδεχομένη. ἃ γὰρ ἐπιθυμῆι ψυχῇ, καὶ πιστεύειν Φιλῆι κατακλινεῖσαι τοίνυν εἰσιῶντο. καὶ τοῖς διακονουμένης Ἄβρας οἴνου κέκραμένου κύλικας ἐπιδούσης, προτέρα τῇ Χαρίκλειᾷ προσφέρειν ἡ Κυβέλη νεύσασα, μετ' ἐκείνην αὐτὴ ἀντιλαβοῦσα ἔπινε. καὶ οὐπω τὸ πᾶν ἐκπέπωτο, καὶ ἰλιγγίαν ἐφαίνετο ἡ πρεσβῦτις, τὸ τε περιττεῦσαν ὀλίγον ἐκχέασα, δριμύ τε εἰς τὴν θεράπαιναν ἐνεώρα, καὶ σπασμοῖς τε καὶ σπακελισμοῖς ὀξύτατοις ἐπίεζετο.

VIII. Θόρυβός τε κατελήθει μὲν καὶ τὴν Χαρίκλειαν, καὶ ἀναλαμβάνειν ἐπειράτο. κατελήθει δὲ καὶ τὰς παρόντας. τὸ γὰρ κακὸν, ὡς εἰκόη τοξεύματος παντός ὀξύτερον τῷ φθοροποιῷ δεδευμένον, καὶ ἰκανὸν καὶ νέον τινὰ καὶ ἀκμαῖζόντα διαχρήσασθαι, τότε καὶ πλέον εἰς γηραιὸν σῶμα καὶ ἀπεσκληκὸς ἤδη προσομιλήσαν, ὀξύτερον ἢ ὡς εἰπεῖν τῶν καιριωτέρων καθίκετο. καὶ τότε ὄμμα ἡ πρεσβῦτις ἐμπίπρατο, καὶ τὰ μέλη τῶν σπασμῶν ἐνδόντων πρὸς τὸ ἀκίνητον παρεῖτο, καὶ χρεῖα μελαίνουσα τὴν ἐπιφάνειαν ἐπεπόλαζεν. ἀλλ' ἦν οἶμα, καὶ δηλητηρίου ψυχὴ δολερὰ πικρότερον. ἡ γὰρ Κυβέλη καὶ ἐκδησκουσα, οὐ μεθίετο τῶν πανουργημάτων, ἀλλὰ τὰ μὲν νεύμασι, τὰ δὲ παραφθεγγομένη, Χαρίκλειαν εἶναι τὸν ἐπιβουλεύουσαν ἐνεδείκνυτο. καὶ ὁμοῦ τὴν γραῦς ἀπέπνει καὶ ἡ Χαρίκλεια δὲ δεσμῶτις εἶχετο, καὶ παρὰ τὴν Ἀρσάκην αὐτίκα ἤγετο. τῆς δὲ πυνθα-
νομένης,

νομένης, εἰ τὸ Φάρμακον αὐτὴ σκευάσειε, καὶ εἰ μὴ βούλοιο λέγειν τάληθες, κολασηρία καὶ βασάνους ἀπειλούσης, καινὸν ἦν ἡ Χαρίκλεια τοῖς ὀρῶσι θεάμα. οὔτε γὰρ κατηφῆσασα, ἔτε ἀγένης τι παθοῦσα, γέλων ἐφαίνετο καὶ χλεύην τὰ παρόντα ποιουμένη, τὸ μὲν ὑπὸ ἀγαθοῦ τῆς συνειδότος τῆς συκοφαντίας ἀφροντισοῦσα, τὸ δὲ χαίρῃσα, εἰ Θεαγένης οὐκ ἔτι ὄντος τεθνήξεται, καὶ κερδήσει τὸ ἐνάγες τῆς πράξεως, ὃ καθ' ἑαυτῆς ἐγνώκει ποιεῖν ἐτέρων τῆτο δρασαντων. καὶ ὦ θαυμάσια, ἔφη, εἰ μὲν ζῆ Θεαγένης, καθάρειώ καγὼ τῆς Φόνος. εἰ δὲ τι πέπονθεν ὑπὸ τῶν σῶν ὀσίων βουλευμάτων, ἔδεν δεῖ σοὶ τῶν κατ' ἐμῶν βασάνων. ἔχεις με τὴν Φαρμακίδα, καὶ πολλῶ μᾶλλον τῆς καὶ θρεψαμένης σε, καὶ πρὸς τὰ κάλλιστα τῶν ἔργων παιδευσαμένης, καὶ ἀποσφαττε μὴ μελλήσασα. ἔδεν γὰρ ἔτως ἐφίλει Θεαγένης, ὃ τῶν σῶν ἀνόμων βουλευμάτων ἐννομὸς ὑπερόπτης.

ΙΧ. Ἐξέμηνε τὰ εἰρημένα τὴν Ἀρσάκην, καὶ διαρῥαπιοθῆναι κελεύσασα, ὡς ἔχει δεσμῶν ἀγέτε τὴν ἀλιτήριον, καὶ ἐν τοῖς ὁμοίοις ὄντα κατὰξίαν ἐπιδείξαντες τὸν θαυμαστὸν αὐτῆς ἐρώμενον· πάντι τε μέλει τὰ δεσμά ἐπιβαλόντες, Εὐφράτη καὶ ταύτην παράδοτε, Φυλαχθησομένην ἐς αὐρίον, τὴν τε διὰ θανάτου τιμωρίαν ὑπὸ κρίσει τῶν ἐν τέλει Περσῶν ὑφέξουσιν. ἤδη δὲ ἀγομένης, τὸ οἰνόχοῆσαν τῆ Κυβέλη παιδισκάριον (ἦν δὲ τῶν ἰωνικῶν ἀτερον τῶν εἰς διάνοιαν παρα τὴν πρῶτην ὑπὸ τῆς Ἀρσάκης τοῖς νέοις δωρηθέντων) εἰ τί τι παθὸν εὐνοία τῆ περὶ τὴν Χαρίκλειαν ὑπὸ συνη-

θείας τὲ καὶ συνδιατήσεως, εἴτε καὶ δαιμονία
 βουλήσει χρησάμενον, ὑπεδάκρυσέ τε καὶ ἐσένα-
 ξε. καὶ ὡς τῆς ἀθλίας, ἔφη, τῆς οὐδὲν αἰτίας
 τῶν δὲ περιεσώτων θαυμασάντων, καὶ σαφῶς ὅ-
 τι λέγειν βέλαιο ἐκφαίνειν ἀναγκαζόντων, αὐτὴ
 δεδοκέαι διαμολόγει τῇ Κυβέλῃ τὸ Φάρμακον
 εἰληφέναι τὲ παρ' αὐτῆς ἐκείνης ἐφ' ᾧ δοῦναι τῇ Χα-
 ρικλείᾳ· προληφθεῖσάν τε, εἴτε ὑπὸ Φορῦβος τῆς
 κατὰ τὴν πρᾶξιν ἀτοπίας, εἴτε καὶ συχεθεῖσαν
 ὑπὸ τῆς Κυβέλης, προτέρα δοῦναι τῇ Χαρικλείᾳ
 νεύσης, 9) ἐναλλάξαι τὰς κύλικας, καὶ τῇ πρε-
 σβύτιδι προσενεγκεῖν ἐν ᾧ ἦν τὸ Φάρμακον. ἤγετο
 οὖν ἐπὶ τὴν Ἀρσάκην εὐθέως, ἔρμαιον ἀπάντων
 ποιουμένων, ἐλευθέραν εὐρεθῆναι τῶν ἐγκλημά-
 των τὴν Χαρικλείαν. εὐγενῆς γὰρ ἦδους καὶ ὄψεως
 καὶ βάρβαρον γένος οἶκτος εἰσέρχεται. καὶ εἰπού-
 σης ταῦτα τῆς Θεραπαινίδος, πλέον ἐγίνετο ἔδην,
 ἀλλ' ἢ καὶ αὐτὴ συνεργὸς εἴκειν εἶναι εἰπῶσα ἢ
 Ἀρσάκη, ψεσμείσθαι καὶ φρερεῖσθαι εἰς τὴν κρίσιν
 ἐκέλευσε. τῶν τε δυνάστας Περσῶν, οἱ τὸ βυλεύ-
 εσθαι ὑπὲρ τῶν κοινῶν, καὶ δικάζειν τὲ καὶ τιμω-
 ρίας ὀρίζειν τὴν ἰσχὺν εἶχον, ἐπὶ τὴν κρίσιν εἰς τὴν
 ἐξῆς παρεκάλει διαπέμπουσα. καὶ ἡκόντων εἰς
 ἔω καὶ προκαθημένων, κατηγόρει μὲν ἡ Ἀρσάκη
 καὶ τὴν Φαρμακείαν κατήγγελλεν, ἅπαντα ὡς
 εἶχεν ἀπαγγέλλουσα. καὶ συνεχῆς ἐπιδακρύουσα
 τὴν

9) ἐνάλλαξαι τὰς κύλικας] Ipsi captores capti sunt, ut
 ait Comic. sic Cybele decepta aliam decipiendo.
 Talis decipula et circumuentio apud Lucian. νε-
 κρικ. de sceleris confessione dixi ad illud Petron:
 Habes confitentem reum.

τὴν θρεψαμένην, καὶ ὡς τὴν πάντων τιμιωτέραν καὶ εὐνουτέραν ἀπολέσειε· μάρτυρας τοὺς δικαστὰς ἐπικαλυμένη, ὡς ξένην υποδέξαμένη, καὶ πάσης μεταδοῦσα Φιλοφροσύνης, τοιαῦτα ἀντιπάθοι. καὶ ὅπως ἢ μὲν ἦν πικροτάτη κατήγορος, ἀπελογοῦτο δὲ οὐδὲν ἢ Χαρίκλεια, ἀλλ' ὁμολογεῖ καὶ αὐτὴ τὸ ἔγκλημα καὶ τὸ φάρμακον ὡς δοῖν συγκατετίθετο. προστιθεῖσα ὡς καὶ τὴν Ἀρσάκην διαχρήσασθαι ἠδέως, εἰ μὴ προεὶληπται, καὶ ἕτερα πρὸς τούτοις, τὴν μὲν Ἀρσάκην ἐκ τῆς εὐθέως λαιδορουμένη, καὶ παντοίως τοὺς δικαστὰς εἰς τὴν τιμωρίαν ἐκκαλουμένη. τὰ γὰρ καθ' ἑαυτὴν ἅπαντα τῷ Θεαγένει [τῆς] νυκτὸς καὶ κατὰ τὸ δεσμοτήριον ἀναθεμένη, τὰ παρ' ἐκείνου τὴν ἐν μέρει πυθομένη, συνθεμένη τὴν ὡς εἰ δεήσει πάντα θάνατον ἐπαγόμενον αὐθιγέτως δέχεσθαι, καὶ ἀπηλλάχθαι λοιπὸν ζωῆς ἀνιάτου, καὶ ἄλλης ἀνηνύτου, καὶ τύχης ἀσπόνδου, τὰ τελευταῖα δὲ ὡς ἐδόκει κατασπασαμένη, τοὺς τε συνεκτεθέντας ὄρμους, αἰεὶ μὲν καὶ ἀπορρήτως ἐπιφερεσθαι προνοημένη, τότε δὲ τῆς ἐσθῆτος ἐντὸς καὶ ὑπογαστέρα ζῶσαμένη, καὶ οἷον ἐντάφια τινα ἐπιφερομένη, πᾶν ἔγκλημα τε καὶ θάνατον ἐπαγόμενον τε ὁμολογεῖ, καὶ μὴ ἐπαγόμενον ἀνέπλεαται. ἐφ' οἷς οἱ δικάζοντες ἔδὲ μελλήσαντες, μικροῦ μὲν ἐδέησαν ¹⁰⁾ ὁμοτέρᾳ τὴν καὶ Περσικῇ τιμωρίᾳ

Dd 2

μαρία

10) ὁμοτέρᾳ καὶ Περσικῇ τιμωρίᾳ] Qualis hæc poena fuerit, declarat Plutarch. in Artaxerxe, vbi de Gige Parysatidis ancilla veneficii res, ἀποθνήσκουσι δὲ οἱ φάρμακεις ἐν Πέρσαις κατὰ νόμον οὕτως· λίθος ἐστὶ πλατὺς ἐφ' ᾧ τὴν κεφαλὴν καθέντες αὐτῶν, ἕτερον λίθον

μωρία ὑπερβαλεῖν. ἴσως δέ τι πρὸς τὴν ὄψιν καὶ τὸ νέον τὲ καὶ ἄμαχον τῆς ὥρας παθόντες, πυρὶ καταναλωθῆναι κατέκριναν. ἤρπασο οὖν αὐτίκα πρὸς τῶν δημίων, καὶ μικρὸν τοῦ τείχους ἔκτος ἤγετο, ¹¹⁾ κήρυκος, ὅτι ἐπὶ Φαρμάκοις εἰς πυρὰν ἀγοίτο, συνεχῶς ἐκβοῶντος, πολλὰ καὶ ἄλλου πλήθους ἐκ τῆς πόλεως ἐπακολυθίσαντος· οἱ μὲν γὰρ αὐτόπται ἐγεγόνεισαν ἀγομένης, οἱ δὲ πρὸς τῆς ἀκοῆς τάχιστα κατὰ τὸ ἄστυ διαδραμούσης ἐπὶ τὴν θύαν ἠπείχθησαν. ἀφίκετο δὲ καὶ ἡ Ἀρσακή, καὶ θεωρὸς ἀπὸ τῶν τειχῶν ἐγίνετο. δεινὸν γὰρ, εἰ μὴ καὶ τὴν ὄψιν ἐμφορηθεῖη τῆς εἰς Χαρίκλειαν κατάσεως, ἐποιεῖτο. καίπειδ' ἡ τὴν πυρκαϊάν ὡς ὅτι μεγίστην ἐνῆψαν οἱ δημίιοι, καὶ τὴν φλόγα ὑποβαλλόντων λαμπρῶς ἐξῆπτον, μικρὸν ἐνδοθῆναι αὐτῇ πρὸς τῶν ἐλκόντων ἡ Χαρίκλεια παρακαλέσασα, καὶ ὡς ἐκοῦσα ἐπιβήσεται τῆς πυρᾶς ἐπαγγελαμένη, τὰς χεῖρας εἰς ἔρακόν [καὶ] καθ' ὃ μέρος ἐπέβαλεν ὁ ἥλιος τὴν ἀκτῖνα ἀνατείνασα· ἠλιε ἀνεβόησε, καὶ γῆ καὶ δαίμονες, οἱ ἐπὶ γῆς τε καὶ ὑπὸ γῆν ἀνθρώπων ἀθεμίτων ἔφοροί τε καὶ τιμωροί,

λίθω παίησι καὶ πιέξουσιν, ἄχρῃς ἔσονται συνθλάσσει τὸ πρόσωπον καὶ τὴν κεφαλὴν.

- 11) κήρυκος ὅτι ἐπὶ φαρμάκοις] Longa est hac de re dissertatio apud Casell. Durant. Lucian. Nigr. et copiose V. CL. Desid. Herald. ad Apolog. Tertull. pag. 28. et 184. Quod comburi solebant apud Persas, hoc frequens est apud Ctesiam. De rogo Charichiae legend. Lucian. lib. 8. Aelian. ποικιλ. cap. 6. lib. 5. Quod autem, indicta causa, neminem Persae condemnarent, ex pluribus huius libri locis probat Briffon. lib. 2.

ροί, καθαρὰν μὲν εἶναι με τῶν ἐπιφερομένων, ὑμεῖς ἐσὲ μάρτυρες· ἐκοῦσαν δὲ ὑπομένουσαν τὸν θάνατον διὰ τὰς ἀφορητοὺς τῆς τύχης ἐπιηρείας, ἐμὲ μὲν σὺν εὐμενεῖα προσδέξασθε. τὴν δὲ ἀλάστορα καὶ ἀθεμιτοεργὸν καὶ μοιχαλίδα, καὶ ἐπ' ἀποσερήσει νυμφίου τῶ ἐμῶ ταῦτα δρῶσαν Ἀρσάκην, ὡς ὅτι τάχιστα τιμωρήσασθε καὶ εἰπούσα, πάντων ἐκβοώντων τί πρὸς τὰ εἰρημένα, καὶ ἐπέχειν τὴν τιμωρίαν εἰς δευτέραν κρίσιν, τῶν μὲν εὐτρεπιζομένων, τῶν δὲ καὶ ὀρησάντων, ἐπέβη προλαβῶσα τῆς πυρᾶς· καὶ εἰς τὸ μεσαίτατον ἐνιδρυθεῖσα, αὐτὴ μὲν ἐπιπλεῖσον ἀπαθῆς εἰσῆκει, περιερέοντος αὐτὴν μᾶλλον τοῦ πυρὸς ἢ προσπελάζοντος, καὶ λυμανομένου μὲν οὐδὲν, ὑποχωροῦντος δὲ καθ' ὃ μέρος ὀρηθήσειεν ἡ Χαρίκλεια, καὶ περιουγάζεσθαι μόνον καὶ διοπτεύεσθαι παρέχοντος ἐπιφαιδρυνομένην ἐκ τοῦ περιουγάζματος τὸ κάλλος, καὶ οἶον ἐν πυρίῳ θαλάμῳ νυμφευομένην. ἡ δὲ ἄλλοτε ἄλλῳ μέρει τῆς πυρᾶς ἐνήλατο, θαυμάζουσα μὲν τὸ γινόμενον, ἐπισπεύδουσα δὲ πρὸς τὸν θάνατον. ἦνυε δὲ ἔδεν, ὑποχωρῶντος αἰεὶ τῶ πυρὸς, καὶ ὡσπερ ὑποφεύγοντος πρὸς τὴν ἐκείνης ἐφορμησιν· οἱ δὴμιοὶ δὲ ἔκ ἀνέσαν, ἀλλ' ἐνέκειντο πλέον, (καὶ τῆς Ἀρσάκης νεύμασιν ἀπειλητικαῖς ἐγκελευομένης) ξύλα τε ἐπιφορτίζοντες, καὶ τὴν ποταμίαν καλάμην ἐπισωρεύοντες, καὶ παντοίως τὴν φλόγα ἐρεθίζοντες. ὡς δὲ ἦνυετο οὐδὲν ἔτι, καὶ πλέον ἢ πόλις ἐκτετάρακτο, καὶ δαιμονίαν εἶναι τὴν ἐπικουρίαν εἰκάζουσα, καθαρὸν τὸ γύναιον, ἀνεβόα, ἀναίτιον τὸ γύναιον καὶ προσιόντες ἀπὸ τῆς πυρᾶς ἀπεσώθουν, τῶ θυάμιδος ἐξάρχοντος, καὶ τὸν δῆμον εἰς τὴν βοήθειαν ἐπιερέωνύν-

τος ἤδη γὰρ κακῆνος παρεγγόνει τῆς ἀπίστου
 βοῆς τὸ γινόμενον μνηστῆς καὶ τὴν Χαρίκλειαν
 ἐξελέσθαι προθυμούμενοι, πλησιάζειν μὲν οὐκ
 ἐθάρσουν, ἐξάλλεσθαι δὲ τῇ κόρῃ τῆς πυρκαϊᾶς
 ἐνεκελεύοντο. οὐ γὰρ δὴ δέος τὴν ἐνδαιτωμένην τῇ
 Φλογί, καὶ ἀπολιπεῖν βουλομένην. ἅπερ ὀρώσα
 καὶ ἀκούσασα ἡ Χαρίκλεια, νομίσασά τε καὶ αὐτὴ
 πρὸς θεῶν εἶναι τὴν ὑπὲρ αὐτῆς ἀμυναν, ἔγνω μὴ
 ἀχαριστεῖν πρὸς τὸ κρεῖττον, ἀρνημένη τὴν εὐεργε-
 σίαν, ἐξήλατό τε τῆς πυρᾶς ὡς τὴν μὲν πολλὴν
 ὑπὸ χαρᾶς ἅμα καὶ ἐνπλήξεως μέγα τε καὶ σύμ-
 φωνον ἐκβοῆσαι, καὶ μεγάλους τοὺς θεοὺς ἐπικα-
 λεῖσθαι τὴν δὲ Ἀρσάκην μὴ καταχοῦσαν, καθ-
 ἄλλεσθαι δὲ ἀπὸ τῶν τειχῶν, καὶ διὰ πυλίδος
 ἐκδραμῆσαν σὺν πολλῇ δορυφορίᾳ καὶ τοῖς δυνα-
 σεύουσι Περσῶν, ἐπιβάλλειν τε αὐτὴν τῇ Χαρι-
 κλείᾳ τὰς χεῖρας, καὶ εἰς τὸν δῆμον ἰταμὸν ἐνο-
 ρῶσαν, ἐκ αἰχῦνεσθε εἰπεῖν ἀλιτήριον γύναιον καὶ
 Φαρμακίδα, καὶ Φόνων ἐργάτιν ἐπαυτοφόρῳ
 ληφθεῖσαν καὶ ὁμολογήσασαν ἐξελέσθαι τῆς τι-
 μαρίας πειρώμενοι; καὶ ἅμα μὲν ἀθεμίτῳ γυναικί
 βοηθοῦντες, ἅμα δὲ νόμοις τοῖς Περσῶν, καὶ βα-
 σιλεῖ τε αὐτῶ καὶ σατραπαῖς, καὶ δυνάταις καὶ
 δικασταῖς ἀνδιστάμενοι, ὑπὸ τῶ μὴ ἐμπεπεῖσθαι
 αὐτὴν ἴσως εἰς ἔλεον ἀπατώμενοι, καὶ θεοῖς τὸ ἐρ-
 γον ἐπιγράφοντες; οὐδὲ ἐννοήσετε σωφρονήσαντες,
 ὡς τοῦτο καὶ μᾶλλον αὐτῆς βεβαιοῖ τὴν Φαρμα-
 κείαν, ἢ τοσοῦτον περιέξει τῆς γοητείας, ὡς καὶ
 πρὸς τὴν πυρὸς δύναντι ἀπομάχεσθαι; συνέλ-
 θετε, εἰ δοκεῖ, πρὸς τὸ συνέδριον εἰς αὐρίον δημο-
 σία δὲ ὑμᾶς ἐσόμενον καὶ γνώσεσθε αὐτὴν τε ὁμο-
 λογήσαν, καὶ ὑπὸ τῶν συνειδῶτων, ἕς ἔχω φε-
 ρῆσα.

ῥῆσα, διελεγχομένην. καὶ ἅμα ἀπῆγεν αὐτὴν τῷ
 τραχήλῳ πρὸς Φῦσα, καὶ τοὺς δορυφόρους ἀνα-
 ξέλλειν τὸν ὄχλον ἐπιτάξασα. οἱ δὲ τὰ μὲν ἠγα-
 νάκτου καὶ ἀνθίστασθαι διεσκόπουν· τὰ δὲ ὑπεΐ-
 κον, ἅμα τι καὶ τῇ ὑπονοίᾳ τῆς Φαρμακείας ὑπα-
 γόμενοι, τινὲς δὲ καὶ δέει τῆς Ἀρσάκης καὶ τῆς περὶ
 αὐτὴν δυνάμεως ἀποτρεπόμενοι. καὶ ἡ μὲν Χαρή-
 κλεια, αὐθις τῷ Εὐφράτῃ παραδίδοται, καὶ αὐ-
 θις πλείοσι τοῖς δεσμοῖς ἐνεβέβλητο, δευτέρα κρεί-
 σσει καὶ τιμωρία Φυλαττομένη, κέρδος ἐν μέγιστον
 ὡς ἐν δεινοῖς εὐρίσκαμένη, τὸ συνεῖναι Θεαγένει,
 καὶ τὰ καθ' αὐτὴν ἐκδιηγείσθαι. τῇ μὲν γὰρ Ἀρσά-
 κῃ καὶ τῷτο εἰς τιμωρίαν ἐπηνενόητο, ὥσπερ ἐπι-
 κερτομάση καὶ πλέον νομιζέση τοὺς νέους ἀνιά-
 σειν, εἰ καθ' ἐν δεσμοτήριον καθειργμένοι, θεαταὶ
 γίνονται ἀλλήλων ἐν δεσμοῖς καὶ καλάσεσιν ἐξε-
 ταζομένων. ἦδει γὰρ ὡς ¹²⁾ πάθος ταῦ ἐρωμένων
 τὸν ἐρῶντα πλέον ἢ τὸ ἴδιον ἀλγύνει. τοῖς δὲ, ἢν
 παραψυχὴ μᾶλλον τὸ γενόμενον. καὶ τὸ ἐν ὁμοίοις
 τοῖς πάθεσιν ἐξετάζεσθαι, κέρδος ἐνόμιζον· εἰ
 ἔλαττόν τις αὐτῶν κολασθήσεται, νενικῆσθαι ὑπὸ
 πατέρου, καὶ μειονεκτεῖν τῶν ἐρωτικῶν οἰόμενος.
 προσῆν δὲ καὶ τὸ προσομιλεῖν ἀλλήλοις, καὶ τὸ
 παρηγορεῖν τε καὶ ἐπιθαρσύνειν εὐγενῶς τε καὶ
 γενναίως τὰς προσπιπτέσας τύχας, καὶ τοὺς

Dd 4

ὑπὲρ

12) πάθος τοῦ ἐρωμένου] Hoc testatur postea geminum
 illud amoris exemplar, lib. 8. non longe a fine.
 καὶ πλέον ἀνιάσθαι καὶ ἀγωνιᾶν ἄτερος ὑπὲρ πατέρου
 διεγγυώμενοι. Etiam notat Dio. lib. 51. in Mar. An-
 tonio, afflictionem amatae magis amantem ex-
 spectare, quam propriam.

ὑπὲρ σωφροσύνης τε καὶ πίστεως τῆς εἰς ἀλλήλους
Φέρειν ἀγῶνας.

χ. Πολλὰ γὰρ μέχρι πόρρω τῶν νυκτῶν ἀλλή-
λοις διειλεγμένοι, καὶ ὅσα εἰκὸς τοὺς κατὰ τὴν
νύκτα τὴν παροῦσαν ἐντεύξεσθαι ἀλλήλοις ἀπε-
γνωκότας, καὶ οἷον ἀλλήλων ἐφ' ὅσον ἔξῃσι κο-
ρεννυμένους, τέλος καὶ περὶ τῆς κατὰ τὴν πυρκαϊάν
θαυματουργίας ἐνεσκοποῦντο. καὶ ὁ μὲν Θεαγέ-
νης εἰς θεῶν εὐμένειαν τὸ αἴτιον ἀνέφερε, συγ-
σάντων μὲν τὴν ἀδικὸν Ἀρσάκης συκοφαντίαν,
κατελεησάντων δὲ τὴν ἀθῶν καὶ οὐδὲν αἰτίαν ἢ
Χαρίκλεια δὲ ἀμφιβάλλειν ἔωκει. τὸ μὲν γὰρ
καινουργόν, ἔφη, τῆς σωτηρίας, δαιμονία τινὶ καὶ
θεῖα παντάπασιν ἔοικεν εὐεργεσία. τὸ δὲ ἐν τοσ-
ούτοις ἐξετάζεσθαι δυστυχήμασιν ἀδιασάτως,
καὶ κολασεσιν αἰκίζεσθαι ποικίλαις τε καὶ ὑπερ-
βαλλόντως, θεηλατῆμένων εἶναι, καὶ δυσμενείας
κρείττονος πειρωμένων· πλὴν εἰ μὴ θαυματοποιῶν
τίς ἐστὶ δαίμωνος, εἰς τὰ ἔχματα μὲν βάλλοντος, ἐκ
δὲ τῶν ἀπόρων διασώζοντος.

χι. Καὶ ἔτι ταῦτα λέγουσα, τοῦ Θεαγένους εὐ-
φημεῖν παρακαλῶντος, καὶ τοῦ εὐσεβεῖν πλέον ἢ
σωφρονεῖν ἀντέχεσθαι παραινῶντος, ἰλήκοι τε θεοὶ
ἀνεβοήσεν. οἷον γὰρ μαι νῦν ὄναρ (εἴτε καὶ ὑπάρῃ)
ἐνθύμιον γέγονεν, ὃ τῆς προτεραίας ἰδοῦσα νυκτός,
τότε μὲν, οὐκ οἶδ' ὅπως, τῆς διανοίας ἀπέβαλον, νυνὶ
δέ μου εἰς μνήμην παραγέγονε. τὸ δὲ ὄναρ, ἔπος ἦν
εἰς μέτρον ἡμεροσμένον. ἔλεγε δὲ τὸ ἔπος ὁ ¹³⁾ θεϊό-
τατος;

13) θεϊότατος καλλάσις] Sic postea saepius Calaficis di-
citur diuinus, nam omnes magi diuini, sic Proteus
θεῖος apud Homer. Odyss., δ. v. 395.

τατος Καλάσιρις, είτε καταδαρθεῖν λαθίστη Φα-
νείς, είτε καὶ ἐναργῶς ὀφθεῖς. εἶχε δὲ οἶμα
ᾧδὲ πως·

Παντάρβην Φορέουσα, πυρὸς μὴ τάρβει ἐρωήν.
ῤηιδίως μοίρας καὶ τὰ δόκητα πέλει.

καὶ ὁ Θεαγένης διεσεύθη τὸ ὡσπερ οἱ κάτοχοι, καὶ
ἐφ' ὅσον ἐνεδίδου τὰ δεσμὰ ἀφήλατο, καὶ εὐμε-
νεῖς εἴητε θεοὶ ἀνέκραγε καὶ γὰρ τοι ποιητῆς
ἐξ ὑπομνήσεως ἀναδείκνυμαι, καὶ χρησμὸς δὴ μοι
παρ' ὁμοῖς τῶ μάντεως, (εἴτε Καλάσιρις ἦν εἴτε
θεὸς εἰς Καλάσιριν φαινόμενος) πεφοίτηκε καὶ
λέγειν ἐδόκει τοιαύτῃ·

Αἰθιόπων εἰς γαῖαν ἀφίξειαι ἄμμιγα κούρη,
Δεσμῶν Ἀρσακείων αὐρεῖον ἐκπροφυγών.

ἐμοὶ μὲν οὖν ὅπη τείνει τὸ χρέσμιον, ἔχω συμβάλλ-
λειν. γῆ μὲν γὰρ Αἰθιόπων, τὴν τῶν καταχθονίων
ἔοικε λέγειν. ¹⁴⁾ ἄμμιγα δὲ κούρη, τῇ Περσεφώνῃ
με συνέσεσθαι καὶ λύσειν δεσμῶν, τὴν ἐνθένδε
ἀπὸ τῶ σώματος ἀπαλλαγὴν. σοὶ δὲ ἄρα τι
φράζει τὸ ἔπος, οὕτως ἐξ ἐναντίων πρὸς ἑαυτὸ
συγκείμενον; τοῦνομα μὲν ἡ παντάρβη πάντα φο-
βουμένη δηλοῖ. τὸ παράγγελμα δὲ μὴ δεδοικέναι
τὴν πυρὰν ἀξιοῖ. καὶ ἡ Χαρίκλεια ᾧ γλυκύτετε
D d 5 ἔφη

14) ἄμμιγα κούρη] Recte. Proserpina enim dicta κούρη, vt
apud scholiast. Aristophan. ad Equites et nos ad
Pausan. De aliis cognominibus huius Deae Lips.
ad 2. Annal. Tacit.

ἔφη Θεάγενης, ἢ ¹⁵⁾ συνήθειά σε τῶν δυσυχημάτων πάντα πρὸς τὸ φαυλότατον νοεῖν τε καὶ εἰκάζειν παρεσκεύασε. φιλεῖ γὰρ ἄνθρωπος πρὸς τὰ συμπύπλοντα τρέπειν τὴν γνώμην. χρησώτερα δὲ ἢ ὡς σοι παρίσταται μνηύειν μοι τὰ μαντευθέντα φαίνεται. καὶ ἡ κόρη τάχα ἂν εἶην ἐγώ, μεθ' ἧς σε πατρίδος τῆς ἐμῆς Αἰθιοπίας ἐπιβήσομαι ἐπαγγέλλεται, Ἀρσάκην καὶ τὰ δεσμά Ἀρσάκης ἀποφυγόντα. τὸ δὲ ὅπως, ἡμῖν μὲν οὔτε δῆλα, οὔτε ἄπιστα. θεοῖς δὲ καὶ δυνατὰ, καὶ μελήσει τοῖς καὶ τὰ μαντεύματα φήνασιν. ἢ γοῦν εἰς ἐμὲ πρόρρησις, ἤδη, ὡς οἶδα, βεβλήματι τῷ ἐκεῖνου τετέλεσται καὶ ζῶ σοι τὸ παρὸν, ἢ παντοίως ἀπελπιθεῖσα. καὶ σωτηρίαν ἐμαυτῆς ἐπαγομένη, τό τε μὲν ἠγνόησ' συνήμι δὲ τὸ παρὸν ὡς ἔοικε. τὰ γὰρ συνεκτεθέντα μοι γνωρίσματα, καὶ παρὰ τοὺς ἔμπροσθεν αἰεὶ χρόνους ἐπιφέρουσα προνοημένη, τό τε καὶ πλέον τῆς κρίσεως μοι γενησαμένης, καὶ τῆς τελευταίας προσδοκωμένης, περὶ τῆ γαστρὶ ζῶσαμένη κρύφα ἐτύγχανον· εἰ μὲν σωζοίμην, εὐπορία βίη καὶ τῶν ἀναγκαίων· εἰ δέ τι πάχοιμι, καλλωπίσματα ἔχατα καὶ ἐντάφια γενησόμενα. ἐν δὲ τούτοις, ὦ Θεάγενης, ἔσιν ὄρμοις πολυτελέσσι, καὶ λίθοις ἐριτίμοις Ἰνδικοῖς τε καὶ Αἰθιο-

15) συνήθεια δυσυχημάτων] Qui continuis iactantur fluctibus, omnia, quamvis tuta, timere consueverunt. Quod etiam notat scholiast. Aeschyli ad illud Persf.

Φίλοι, κακῶν, μὲν ὅστις ἔμπορος κυρεῖ
 ἐπίσταται, βροτοῖσιν, ὡς ὅταν κλύδων
 κακῶν ἐπέλθῃ πάντα δευμαίνειν φιλεῖ

Δι' ἰθιοπικοῖς. ἔστι δὴ καὶ δακτύλιος, δῶρον μὲν παρὰ πατρός τῃ μὲ τῇ μητρὶ παρὰ τὴν μνησεΐαν δοθεὶς, λίθῳ δὲ τῇ καλεσμένη παντάρβη τὴν σφενδόνην διάδετος, γράμμασι δὲ ἱεροῖς τισὶν ἀνάγραπτος, καὶ τελετῆς, ὡς ἔοικε, θειοτέρας ἀνάμεσος, παρ' ἧς εἰκάζω δύναμιν τινα εἶκειν τῇ λίθῳ πυρός Φυγαδευτικὴν, ἀπάθειαν τοῖς ἔχουσιν ἐν ταῖς φλογώσεσι δωρομένην, ἢ καὶ μὲ τυχὸν σὺν βουλήσει θεῶν περιέσωσε. ταῦτα δ' ἔχω καὶ συμβάλλειν καὶ γινώσκειν, ἐξ ἧν ὁ θειότατός μοι Καλάσιρις ὑπετίθειτο πολλάκις, ταῦτα καὶ φράζεσθαι καὶ ἐκδιδάσθαι πρὸς τῶν ἐνεστιγμένων τῇ συνεκτεθείη μοι τανία, νυνὶ δὲ κατὰ γαστέρα τὴν ἐμὴν ἐνειλημμένην, διηγούμενος. ταῦτα μὲν εἰκότα καὶ ὄντα πλέον, καὶ τοῖς ὑπερηγμένοις συμβαίνοντα ἔφη ὁ Θεαγένης· ἐκ δὲ τῶν εἰς αὐρίον κινδύνων ποία τις ἄρα παντάρβη ἄλλη ἐξαιρησεται; σὺ γάρ που καὶ ἀθανασίαν, (ὡς ὄφελε) κατὰ τὴν πρὸς τὰς πυρεκαίας ἀντιπάθειαν ἐπαγγέλλεται τῆς ἀλάστορος Ἀρσάκης, ὡς εἰκάζειν ἐνεστίν, ἕτερόν που [καὶ] καινότερον τιμωρίας τρόπον τανῦν ἐπιναρῆσης. καὶ εἶθε γε ἅμα κατ' ἀμφοτέρων καὶ θάνατον ἓνα καὶ ἐν ὥρᾳ μιᾷ καταδικάσειεν, ὡς οὐδὲ τελευτήν ἂν τῆτο ἐθέμην, ἀλλὰ [καὶ] πάντων κακῶν ἀνάπαυλάν. καὶ ἡ Χαρίκλεια, θάρσει ἔφη. παντάρβην ἕτεραν ἔχομεν τὰ μεμαντευμένα. καὶ θεοῖς ἐπανέχοντες, σωζοίμεθα τε ἂν ἡδίων, καὶ εἰ δέοι, πάροχοιμεν ὀσιώτερον.

XII. Οὗτοι μὲν δὴ ταῦτα ἀναθεωροῦντες, καὶ νῦν μὲν θηνῶντες, καὶ πλέον ἀνιάσθαι καὶ ἀγωνίαν ἄτερος ὑπὲρ πατέρου διεγγυώμενοι, νῦν δὲ
τὰ

τὰ τελευταῖα ἀλλήλοις ἐπισκήπτοντες, καὶ ὡς
μέχρι θανάτου πιστοὶ τὰ ἐρωτικά πρὸς ἀλλήλους
ἔσονται, θεοὺς τε καὶ τὰς παρούσας τύχας ἐπο-
μνύντες, οὕτω διηγόν. ὁ δὲ Βαγώας καὶ οἱ σὺν αὐ-
τῷ πενήτηκοντα ἵππεῖς, νυκτὸς ἔτι βαθείας ὑπνώ-
[τὰ] πάντα ἐπεχούσης, ἀφικνοῦνται εἰς τὴν Μέμ-
Φιν, καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν πυλῶν ἡσυχῇ διανασήσαν-
τες [καὶ] οἱ τινες εἶεν εἰπόντες τὲ καὶ γνωριζέμεντες,
ἐπὶ τὰ σατραπεία σὺν σπουδῇ καὶ ἀβρόως εἰσέρ-
χονται. καὶ τοὺς ἵππεας ὁ Βαγώας αὐτοῦ κατέ-
λιπε τοῖς σατραπείοις ἐν κύκλῳ περισήσας, ὡς εἴ-
τις καὶ γένοιτο ἀντίστασις εὐτραπέϊδα πρὸς ἀμυ-
ναν. αὐτὸς δὲ κατὰ τινα παραπυλίδα τοῖς πολ-
λοῖς ἀγνωρομένην ἀφενεῖς τὰς θύρας ἐκμοχλεύ-
σας, καὶ τῷ κατοικοῦντι Φράσας τε ἑαυτὸν καὶ
σιωπᾶν ἐπισείλας, ὡς τὸν Εὐφράτην ἐμπειρία καὶ
γνώσει τῶν τόπων ἔσπευδεν, ἀματι καὶ τῆς σε-
ληναίας τότε μικρὸν ὑπαυγαζῆσης. καὶ κατα-
λαβὼν ἐπὶ τῆς εὐνῆς, ἀφύπνισέ τε, καὶ θορυ-
βούμενον, καὶ τίς οὕτως, βοῶντα, κατέσελλε Βα-
γώας· ἐγὼ, λέγων. ἀλλὰ Φῶς ἤκειν πρόσαπτε
προσκαλεσάμενος δὴ τι παιδάριον τῶν προσ-
εδρευόντων, λύχνον ἀψάσαι, τοὺς ἄλλους ἐάσαν-
τα καθεύθειν, προσέταπτεν. ἐπειδὴ δὲ ἤκειν ὁ
παῖς, καὶ κατὰ τὴν λυχνῶχον ἐπιθεῖς, μετέστη,
τῆτο ἔλεγεν Εὐφράτης, τί ἄρα καινὸν ἀγγέλλει
πάθος ἢ αἰφνιδίος σου καὶ ἀπροσδόκητος ἀφίξις;
ὁ δὲ, οὐ πολλῶν, ἔφη, δεῖ λόγων· ἀλλὰ τουτί τὸ
γράμμα ἀναγίνωσκε λαβὼν· καὶ πρό γε τούτου
τῆς σφραγίδος τῆς πίσημον ἀναγνώριζε, καὶ ὡς
Ὀροονδάτης ἐστὶν ὁ κελεύων πίστευε, καὶ τὰ ἐπε-
θαλμένα πράττε, νυκτὶ καὶ τάχει συμμαχοῖς

εις τὸ λαθεῖν ἀποχρώμενος. ¹⁶⁾ εἰ δὲ καὶ τὰ πρὸς Ἀρσάκην ἐπισαλμένα λυσιτελὲς ἀποδοῦναι, πρότερον αὐτὸς δοκίμαζε.

XIII. Ὑποδεξάμενος οὖν ὁ Εὐφράτης τὰς ἐπιτολάς, καὶ ἀμφοτέρας διελθὼν, Ἀρσάκη μὲν ἔφη ἄλλως τὲ οἰμῶξει, καὶ τὸ παρὸν ἐν ἐχάτοις διαγυῖ, πυρετῶ τινὸς ὡσπερ θεηλατοῦ τῆς προτεραίας ἐνσκήψαντος, καὶ θέρμης ὀξείας ὑποδραμῆσης, καὶ εἰς δεῦρο καταχρῆσης, [καὶ] ὀλίγας τοῦ περιέσεσθαι τὰς ἐλπίδας ἐνδεικνυμένη. ἐγὼ δ' ἂν ταῦτα οὐδὲ ἐρωμένη ἔδωκα, θάττον ἂν προαποθανούση, καὶ ἡμᾶς συναπολεσάσῃ, ἢ ἐκούσῃ τοὺς νέους ἐκδούσῃ. σὺ δὲ εἰς καιρὸν ἤκων ἴσθι. καὶ ὑποδεξαμένους ἄγε τοὺς ξένους, καὶ τὴν εἰς δύναμιν ἐπικουρίαν σύσπευδε. καὶ κατελέει παντοίως ἀθλίους μὲν ὄντας καὶ κακοδαίμονας, καὶ μυρίας αἰκίας καὶ κολάσεις, ἕτοι ἐκόντος ἐμοῦ, κελευομένου δὲ πρὸς Ἀρσάκης, ὑποστάντας. τὰλλα δὲ ὡς ἔοικε, εὖ γεγονότας, καὶ ὡς ἡ πείρα μοι καὶ τὰ ἔργα παρέσῃσε τὰ πάντα σώφρονας. καὶ ἅμα λέγων, ἤγεν ἐπὶ τὸ δεσμωτήριον. ὁ μὲν δὲ Βαγῶας ἰδὼν τοὺς νέους δεσμώτας, καὶ ἤδη ταῦτα καὶ πρὸς τῶν βασιάνων τετραχωμένους, ἐκπέπληκτο τοῦ μεγέ-

16) εἰ δὲ καὶ τὰ] Dubio procul fraudem fecit interpreti typographus, dum periodum integram praetermittit, et alterius membrum in aliam sedem transponit. Sic autem omnino esse debuit: *Quae iussa sunt exequere, utens nocte ac celeritate comitibus, quo magis lateas. An vero conueniat ista Arsace declarare prius tecum ipse voluta. De comitibus diximus ad lib. 2.*

μεγέθους ἅμα καὶ κάλλους. οἱ δὲ τῷτο ἐκείνο εἶναι νομίσαντες, καὶ ἄωρὶ τοὺς περὶ τὸν Βαγῶαν ἦκειν τὴν ἐπὶ θανάτῳ καὶ τὴν τελευταίαν ἀπάξοντας, εἰς βραχὺ μὲν διαταράχθησαν. εἶτα ἀνενεγκόντες, ἰλαρῶ καὶ διακεχυμένῳ τῷ βλέμματι, ὅτι ἀφροντίτουσι καὶ πλείονα χαίρουσιν, ἐπίδηλοι τοῖς παροῦσιν ἐγίγνοντο. ἤδη γοῦν τῶν περὶ τὸν Εὐφρατὴν πλησιαζόντων καὶ ἐπιδραττομένων, καὶ ἀπὸ τῶν ξύλων πρὸς οἷς τὰ δεσμὰ κατακέκλειστο ὑπεκλύοντων, ὁ Θεαγένης, Εὐγε ἢ ἀλάστωρ Ἀρσάκη, ἀνεβόησεν, ὅτι νυκτὶ καὶ ζόφῳ τὰς ἑαυτῆς ἀθεμίτους πράξεις ἐπικρύπτειν οἶεται. δεινὸς δὲ ὁ τῆς δίκης ὀφθαλμὸς, ἐλέγχων καὶ τὰ ἀμήνυτα κρυφία, καὶ ἀθεμίτα φωτίζων. ἀλλ' ὑμεῖς τὰ προσηταγμένα πράττετε, καὶ εἴτε πῦρ, εἴτε ὕδωρ, εἴτε ξίφος ὤριται καθ' ἡμῶν, τὸν αὐτὸν ἅμα καὶ ἓνα θάνατον χαρίσαθε ἀμφοτέροις. συμπαρακάλει δὲ τὰ αὐτὰ καὶ ἡ Χαρίκλεια. ἐπίδακρυσάντες οὖν οἱ εὐνοῦχοι, (συνίεσαν γὰρ ἡρέμα τῶν λεγομένων) αὐτοῖς δεσμοῖς ὑπεξῆγον.

XIV. Καπειδὴ τῶν σατραπειῶν ἐκτὸς ἐγεγόνεισαν, ὁ μὲν Εὐφρατῆς κατὰ χώραν ἔμενεν. ὁ δὲ Βαγῶας καὶ οἱ ἵππεῖς τῶν πολλῶν δεσμῶν ἐπικουφίσαντες τοὺς νέους, καὶ ¹⁷⁾ ὅσα φυλάττειν οὐ κολάζειν ἔμελλον ἐγκαταλιπόντες, ἐφ' ἵπποσ
τῆ

17) ὅσα φυλάττειν] Servus, qui negligentius custoditur, dantur catenae singulariae. Catenae singulariae non impediunt ambulationem, sed fugam. Sic Plaut. Captiv. 1c. *Aduorte*

His indito catenas singularias.

τὸ ἐκᾶτερὸν ἀναθήμενοι, καὶ μέσους εἰς κύκλον
περιτοιχισάμενοι, τάχους οὐδὲν ἀνιέντες, ἐπὶ τὰς
Θήβας ἤλαυνον, τὸ δὴ λειπόμενον τῆς νυκτὸς ἀδια-
βάτως ὁδοιπορήσαντες, καὶ κατὰ τὴν ἑξῆς ἡμέ-
ραν εἰς ὥραν πρὸς τρίτην, οὐδαμοῦ γόνυ κάμψαν-
τες, τῆς τε ἡλιακῆς ἀκτῖνος τὸν Φλογμὸν, οἷα δὴ
θέρχης ὥρα καὶ κατὰ Αἴγυπτον ἔκ' ἐτ' ἀνεχόμενοι,
πιεζόμενοί τε ὑπὸ ἀγρευτνίας, καὶ πλέον τὴν Χα-
ρίκλειαν πρὸς τῆς συνεχοῦς ἱππηλασίας ἀπειρη-
κυῖαν ὀρῶντες, ἔγνωσαν αὐτοῦ πρὸς κατασηψάντες,
πνεῦσαι μὲν αὐτοί, ἀναπνεῦσαι δὲ καὶ τὸν ἵππον,
ἀναψύξαι δὲ καὶ τὴν κόρην. καὶ ἦν γὰρ τις ὄχθη,
καὶ ἄκρα τοῦ Νείλου, καθ' ἣν τῆς ἐπ' εὐθὺ σάφα-
μης τὸ ὕδωρ ἀνακοπὴν, καὶ πρὸς ἕλιγμὸν ἡμίκυ-
κλον ἐκτραπὴν, πρὸς τε τὸ ἀντίθετον τῆς ἐκτροπῆς
ἐπιστρέψαν, οἷον ἠπειρωτικὸν τινα κόλπον ἀπετέ-
λει τὸ περιγροφόμενον, πολλὰ μὲν λειμῶνός οἷα
δὴ διαρρέομενος τοῦ παντὸς ἀναπλεῶν πολλὴν δὲ
πόαν καὶ χιλὸν ἀφθονὸν ἐνθαψιλεύσασθαι κτή-
νεσι νομὴν ἀπαυτοματίζοντα. δένδρεσί τε Περ-
σέαις καὶ συκομόροις, καὶ ἄλλοις τοῖς Νείλου συν-
νόμοις τε καὶ Φίλοις, ἐπηρέεφῃ τε καὶ κατὰσκιον.
ἐνταῦθα ὁ βαγῶας ἅμα τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἐνηυλί-
σατο, σκηνὴν τὰ δένδρα ποιησάμενος καὶ αὐτὸς
τε σίτου μετέλαβε, καὶ τοῖς περὶ τὸν Θεαγένην μετ-
έδωκε, διωθουμένοις τὰ πρῶτα ἐπαναγκάσας.
καὶ ὡς περὶ τὸν εἶη σιτεῖσθαι τοὺς αὐτίκα τεθνη-
ξομέ-

quo loci certissimum est falli V. CL. Turneb. dum
accipit singularias, singularum librarum. Sicut
enim singulariae, ut vulgariae, intercalariae, et
mille similes.

ξομένοις Φάσκοντας, μετέπειθεν ὡς ἔδδεν ἔσαι τοιοῦτο διεγγυώμενος· καὶ ὡς οὐκ ἐπὶ θάνατον, ἀγοῖντο δὲ πρὸς Ὀροονδάτην ἐκδιδάσκων.

χν. Ἦδη τῆς ἀγαν μεσημερίας χαλῶσης, ἔκτετι τὴν κορυφὴν ἡλίου, πλαγία δὲ καὶ ἀπὸ τῶν δυσμικωτέρων βάλλοντος, τῶν τε περὶ τὸν Βαγῶαν εἰς τὴν πορείαν διασκευαζομένων, ἐφίσταται τις ἰππεύς ὑπὸ συντόνῃ τῆς ἐλασίας, ὡς ἔδοκει, πνευσίων μὲν αὐτὸς, ἰδρῶτι δὲ καταρρέομενον τὸν ἵππον χαλεπῶς ἀνέχων. καὶ πρὸς τὸν Βαγῶαν ἰδίᾳ τὶ Φράσας, ἠσύχαζεν. ὁ δὲ, εἰς βραχὺ κατηφίσας, καὶ ἐν συννοίᾳ τῶν ἀπαγγελθέντων γεγονέναι δόξας, ὧ ξένοι ἔφη, θαρσεῖτε. δίκην ὑμῖν ὑπέχεν ἢ πολεμία, τέθνηκεν Ἄρσάκη, βροχὸν ἀγχόνης ἀψαμένη, ἐπειδὴ τὴν ὑμετέραν σὺν ἡμῖν ἔξοδον ἐπύθεπο, καὶ τὸν ἐξ ἀνάγκης θάνατον αὐθαιρέτως πρῆλαβεν, ἔκ ἂν διαδράσασα τὴν ἐξ Ὀροονδάτου καὶ βασιλέως τιμωρίαν, ἀλλ' ἢ σφαγεῖσα, ἢ τῶ λειπομένῳ τῷ βίου πάντως ἂν ἀχημονούσα. ταυτὶ γὰρ Φράζει καὶ ἐπισέλλει διὰ τῷ νῦν ἦκοντος Εὐφράτης. ὡς ἔ θαρσεῖτέ πλέον, καὶ θυμὸν ἔχετε ἀγαθόν, αὐτοὶ μὲν οὐδὲν ἡδικηκότες, ὡς ἀκριβοῶς ἔγνωσαν, τὴν δὲ ἀδικήσασαν ἐκποδῶν ἔχοντες. ταῦτα ἔλεγεν ὁ Βαγῶας παρὰ ξησάμενος, ἀλλὰ καὶ ψελλιζόμενος τὴν ἐλλάδα Φωνῆν, καὶ παράσημα τὰ πολλὰ ἐπισύρων· ἔλεγε δὲ ἅμα μὲν καὶ αὐτὸς χαίρων, τὸ ἀκόλατον τῆς Ἄρσάκης καὶ τυραννικῶς ζωῆς βαρυνόμενος, ἅμα δὲ τῆς νέους ἐπιρρώωνός τε καὶ παρηγορούμενος, ἐλπίζων, ὅπερ ἦν μέγα, παρὰ τῷ Ὀροονδάτῃ λαμπρῶς εὐδοκιμήσειν, εἶπερ δὴ σω-

σθιεν αὐτῷ νεανίαν τε, [καὶ] πᾶσαν τὴν ἄλλην τῆ
σατραπίου διακονίαν ἐπισκιάσοντα. καὶ κόρη
ἀπρόσμαχόν τε τὸ κάλλος, καὶ εἰς γυναῖκα, με-
τὰ Ἀρσάκην ἀπελθοῦσαν, ἐσομένην. ἔχαιρον δὲ
καὶ οἱ περὶ τὸν Θεαγένην τῆ ἀκοῆ, Θεούς τε μεγά-
λους καὶ δίκην ἀνακαλοῦντες, οὐδὲν ἔτι πῆσεσθαι
δεινὸν ὑπετίθεντο, κἂν εἰ τὰ χαλεπώτατα διαδέ-
χοιτο, τῆς ἐχθρῆς κειμένης ¹⁸⁾ οὕτως ἄρα ἠδύ-
τισι καὶ τὸ ἀπόλλυσθαι, ὅταν συμβαίη τοῖς ἐχ-
θροῖς ἐπαπόλλυσθαι. δείλης οὖν ὀψείας ἤδη πρὸς
τὸ εὐπνήστερον ἀναχεομένης, καὶ πρὸς τὸ βásiμον
τῆς ὁδοπορίας ἐπιψυχῆσης, ἄραντες ἤλαυνον, αὐ-
τὴν τε τὴν ἐσπέραν καὶ τὴν συνεχῆ νύκτα, καὶ τῆς
συναπτομένης ἡμέρας τὰ ὄρηθια, σπουδῆν ποιῶμε-
νοι κατὰ τὰς Θῆβας τὸν Ὄροονδάτην εἰ δύναιντο
καταλαβεῖν. ἔ μὴν πρὸς κενώρηκεν αὐτοῖς. ἀλλὰ
τινὸς τῶν ἀπὸ τῆς στρατιάς κατ' ὁδὸν ἐντυχόντες,
καὶ ὡς ἐξορμήκοι μὲν τῶν Θηβῶν ὁ σατραπίης
ἀπαγγείλαντος, αὐτὸς δὲ ἀποσαλείη πάντα [τι-
νά] στρατιώτην ἐνοπλον, κἂν εἰ πρὸς Φερεαῖς εἴη
κατάλελειμμένος, ἐπισπεύσασθαι πρὸς τὴν Συήνην κατ-
επέξων, ἐμπεπληθῆσαι γὰρ ἅπαντα θορύβῳ,
καὶ θεός εἶναι τὴν πόλιν ἠλωκέναι, τῆ μὲν σατρα-
πίου καθυστεροῦντος, τοῦ δὲ Αἰθιοπικοῦ στρατοῦ θᾶτ-
τον ἀκοῆς ἐπιβρίσαντος, ἐκτραπείς τῶν Θηβῶν ὁ
Βαγῳάας, ἐπὶ τὴν Συήνην ἤλαυνεν.

XVI.

18) ἕτως ἠδύ] Similia narrantur de elephantis mortem
non effugientibus, dummodo dracones, interfecto-
res suos, toto corpore collidant, vt patet apud
Apul. Florid. I. et alios.

XVI. ἤδη δὲ πλησιάζων, Αἰθιοπικῶ περιπίπτει λόγῳ, καὶ πλήθει νεολαίας εὐοπλῆσης, εἰ προαπεσάλησαν μὲν ὀπτῆρές τε ἐσόμενοι, καὶ τὸ ἀσφαλὲς τῆς ὁδοιπορίας τῇ παρὰ σφῶν ἀποπείρα πρὸς τὴν ὅλην στρατιάν, βεβαιώσοντες, τότε δὲ ὑπὸ νυκτός τε καὶ τόπων ἀπειρίας, ὅπῃ ἢ πορρωτέρω τῶν Φιλίων προσῆκον ἢν φθάσειν ἀποσαλέντες, κατὰ τινα τῶ ποταμοῦ λόχμην ἐγκαταδύντες, αὐτοῖς τὲ ἅμα εἰς Φερεάν καὶ τοῖς ἐναντίοις εἰς ἐνέδραν, αὐπνοὶ τὴν λόχμην ἐπετείχιζον. ἄρτι δὲ ἡμέρας ὑποφανούσης καὶ τὸν Βαγῶαν καὶ τὴν σὺν αὐτῷ ἵππον αἰδόμενοι παριόντα, καὶ τὸ πλῆθος ὡς ὀλίγοι διοπτρεύσαντες, μικρὸν τε παραδραμεῖν ἐνδόντες, καὶ ὅτι ἄλλοι μηδένας ἐφῆπαιτο ἀκριβῶσαντες, ἀβρόον τῶ ἔλκε μετὰ βοῆς ἐκδύντες μετέθεον. ὁ δὲ Βαγῶας καὶ τὸ ἄλλο ἱππικὸν ὑπὸ τε τῆς ἀπροσδοκίτου βοῆς, πτοίας ἐμπέπληστο, καὶ ἀπὸ τῆς χροίας Αἰθιοπίας εἶναι τῶς Φανέντας γνωρίσαντες, καὶ τὸ πλῆθος ὡς ἀπρόσμαχον ἰδόντες (χίλιοι γὰρ εἰς τὴν κατασκοπὴν ὀπλισμένοι κούφως ἐσάλησαν) οὐδὲ ἀκριβῶς τὴν θεῶν ἀναχόμενοι, πρὸς φυγὴν ἄρμησαν, χολαιτερον τὰ πρῶτα, ἢ καὶ ὅσον ἠδύναντο, καὶ ὥστε μὴ προὔπτον δρασμὸν ἐμφαίνειν ἀπιόντες. οἱ δὲ ἐπεδίωκον, τοῖς ὅσοι ¹⁹⁾ Τρωγλοδύται σφῶν (ἦσαν δὲ

εἰς

19) τρωγλοδύται] De Troglodytis copiose Dioc. Sic. et Cosmographi omnes. Curt. lib. 7. et Hellenicus, qui ait eos περὶ τὰς τῶ Νείλου ῥοὰς οἰκεῖν. Unde dubio procul dicuntur ἰχθυοφάγοι. Sed et iidem dicti ἔρεμβοι, quoniam, ut vult Tzetzes, ad Lycophr. ἐν τῇ ἔρα ἦτοι τῇ γῆ βαίνεσιν, ὑπὸ γὰρ γῆν καὶ τρωγλας οἰκῆσιν.

εἰς διακοσίους) προτέρους ἔπαφέντες. Τρωγλοδύ-
 ται δὲ, μοῖρα μὲν ἐστὶν Αἰθιοπικὴ, νομαδική τε καὶ
 Ἀράβων ὄμορος, δρόμου τὲ ὀξύτητα, φύσει τε εὐ-
 τυχοῦντες, καὶ ἐκ παίδων ἀσκῶντες. τὴν μὲν βα-
 ρεῖαν ὄπλησιν, ἐδὲ ἀρχὴν ἐδιδάχθησαν, ἀποσφεν-
 δόνης δὲ κατὰ τὰς μάχας ἀκροβολιζόμενοι, ἢ
 θρωσὶ τι πρὸς ὄξυ τοὺς ἀνθισταμένους, ἢ κατὰ
 περτέρας αἰσθόμενοι διαδιδράσκουσιν. οἱ δὲ, ἀπο-
 γινώσκουσιν αὐτίκα τὴν ἐπιδίωξιν, ἐπερρώμενης
 τῆ ποδωκίᾳ συνειδότες, καὶ εἰς ὅπαις τινὰς βραχυ-
 γόμους καὶ χηραμῆς κρυφίως πετρῶν καταδυο-
 μένης. ἔτσι δ' οὖν τότε περὶ τοὺς ἵππεας ἔφθα-
 νον, καὶ τινὰς [καὶ] τραυματίας γενέσθαι σφενδα-
 νῶντες ἴχυσαν. ἔ μὴν ἐδέξαντό γε ἀντεφορμήσαν-
 τας, ἀλλὰ προτροπᾶδην εἰς τοὺς ἀπολειφθέντας
 τῶν Φιλίων πολὺ καθυσερῶντας ἀπεδίδρασκον.
 ὃ δὴ καὶ σκοπήσαντες οἱ Πέρσαι, καὶ τῆς ὀλιγό-
 τητος ὑπεριδόντες, τὴν ἀντεφόρμησιν ἐθάρῃσαν
 ἀποσκευασάμενοί τε εἰς βραχὺ τοὺς ἐγκειμένους,
 τὸν δρασμὸν αὐθις ἐπέσπευδον, τοῖς τε μύωψι
 τοὺς ἵππους ἐρεθίζοντες, καὶ δυνάμεως, ὅσον ἦν
 καὶ τάχους, ἀνέτοις τοῖς χαλινοῖς ἐφίεντες. οἱ μὲν
 οὖν ἄλλοι διαδιδράσκουσιν, ἐλιγμὸν τινὰ τοῦ Νεί-
 λου καθάπερ ἄκραν ὑποδραμόντες, καὶ τῷ προ-
 βόλῳ τῆς ὄχθης [τὴν θεάν] τῶν ἐναντίων ἀποκρύ-
 ψαντες. ὃ δὲ Βαγῶας ἀλίσκεται προσπταίσαντι
 τῷ ἵππῳ συγκατενεχθεὶς, καὶ θάτερον τοῖν σκε-
 λοῖν εἰς τὸ ἀκίνητον πηρωθεὶς ἀλίσκονται δὲ Θεα-
 γένης καὶ ἡ Χαρίκλεια, τὸ μὲν τοῖ Βαγῶαν
 ἐγκαταλιπεῖν οὐκ ἐνεγκόντες, ἄνδρα Φιλάνθρωπον
 περὶ αὐτῆς καὶ ὄφθέντα καὶ ἐλπιθέντα. παρει-
 σήκεισαν γὰρ ἀποβάντες τῶν ἵππων, ἴσως ἂν καὶ

διαφυγόντες, πλέον δὲ ἐκόντες, ὑποκατακλινόμενοι, τῷ Θεαγένους πρὸς τὴν Χαρίκλειαν, τοῦτ' ἐκεῖνο εἶναι τὸ ὄναρ εἰπόντος, καὶ τοὺς Αἰθίοπας τούτους, ὧν εἰς τὴν γῆν ἀφικέσθαι πεπερωμένον εἶναι ἡμῖν αἰχμαλώτους ἀλόντας. καλὸν οὖν ἐγχειρίζειν ἑαυτοὺς καὶ ἐπιτρέπειν ἀδηλοτέρα τύχη, τῷ προδήλου παρὰ Ὀροονδάτη κινδύνῃ.

XVII. Καὶ ἡ Χαρίκλεια συνίει μὲν λοιπὸν ὑπὸ τῶν εἰμαρμένων χειραγωγουμένη, καὶ εὐελπίς ἦν τῶν βελτιόνων, Φιλίους μᾶλλον ἢ πολεμίους τοὺς ἐπίοντας ἐπιτιθεμένη. Φράζουσα δὲ οὐδὲν τῷ Θεαγένει τῶν νοουμένων, ὑπὸ μόνῃς τίθεσθαι τῆς συμβουλῆς ἐνεδείκνυτο. πλησιάσαντες οὖν οἱ Αἰθίοπες, καὶ τὸν μὲν Βαγῶαν εὐνοῦχον καὶ ἀπολεμον ἀπὸ τῆς ὄψεως γνωρίζαντες, τῆς δὲ ἀόπλης μὲν καὶ δεσμώτας, κάλλει δὲ καὶ εὐγενείᾳ διαπρέποντας, ἠρώτων οἱ τινες εἶεν. Αἰγυπτίον τε ἀπὸ σφῶν ἕνα τὸν καὶ περσίζοντα τὴν Φωνὴν εἰς τὴν πεῦσιν καθέντες, ὡς ἢ ἀμφοτέρων ἢ θατέρῃ πάντως συνήσοντας. οἱ γὰρ ὀπτῆρες τε καὶ σκοποὶ λεγομένων τὲ καὶ πραττομένων ἀποσαλέντες, ὁμογλώσσους τὲ καὶ ὁμοφώνους τοῖς τε ἐγχωρίοις καὶ πολεμίοις ἐπάγεσθαι ὑπὸ τῆς χρείας ἐδιδάχθησαν. ὡς οὖν ὁ Θεαγένης ὑπὸ τε συνδιατήσεως [ἤδη] μακρᾶς τῆς Αἰγυπτίας καὶ βραχείας τῆς πεύσεως, τὰ πρῶτα εἶναι τοῦ σατραπίου Περσῶν ἀπεκρίνατο ἑαυτὸν δὲ καὶ τὴν Χαρίκλειαν, Ἕλληνας γένους, Περσαῖς μὲν πρότερον αἰχμαλώτους ἀγομένους. τὸ παρὸν δὲ Αἰθίοψιν, ὑπὸ χρηστοτέρας ἴσως τύχης ἐγχειριζομένης. ἔγνωσαν Φεῖδεσθαι, καὶ ζωγρεῖα λαβόντες ἄγειν, καὶ πρῶτην ὡσπερ ἄγραν καὶ μεγίστην

γίσην βασιλεῖ τῶ σφῶν προσάγειν, τῶν μὲν κτημίσ-
των τοῦ σατραπίου τὸ τιμιώτατον. Περσῶν γὰρ
βασιλείαις αὐλαῖς, ²⁰⁾ ὀφθαλμοὶ καὶ ἀκοαί, τὸ
εὐνούχων γένος, οὐ παίδων, οὐ συγγενείας, τὸ πι-
σὸν τῆς εὐνοίας μετασπάσης, ἀλλὰ μόνον τῆ πι-
σεύσαντος ἀναρτώσης. τῆς δὲ νέες, δῶρον τὸ κίλ-
λισον, διακονία καὶ αὐλῆ τῆ τῆ βασιλέως ἐσο-
μένως. ἤγον οὖν αὐτίκα τῶν ἵππων ἐπιβιβάσαντες.
τὸν μὲν ὡς τραυματίαν, τῆς δὲ ὡς ὑπὸ τῶν δεσμῶν
εἰς τὸ ἐπισπεῦδον τῆς πορείας ἰσοταχεῖν ἀδυνα-
τῆντας. καὶ ἦν ὡσπερ ἐν δράματι προαναφώνησις
καὶ προεισόδιον τὸ γινόμενον. ξένοι καὶ δεσμῶται
τὴν σφαγὴν ὀλίγω πρόθεν τὴν αὐτῶν ἐν ὀφθαλ-
μοῖς ταλαντεύσαντες, οὐκ ἤγοντο πλέον ἢ προ-
επέμποντο, ἐν αἰχμαλώτῳ τύχῃ πρὸς τῶν ὀλίγων
ὑπερον ὑπηκόων δορυφορέμενοι καὶ οἱ μὲν
ἐν τούτοις ἦσαν.

Ee 3

ΗΛΙΟ-

- 20) ὀφθαλμοὶ καὶ ἀκοαὶ] Ministri omnes regii dicuntur
ὀφθαλμοὶ βασιλέως, vt patet apud Philostr. vit.
Apoll. cap. 5. lib. 1. Themist. Euphrad. Orat. 1.
Hesych. ὀφθαλμοὶ βασιλέως ὁ πεμπόμενος κατὰ σκοπὸς.
Atque hac est acceptio enarratoris Comici, dum
exponit, quid sit ναύφρακτον βλέπειν. Acharn. sed
et idem in haec verba τὸν βασιλέως ὀφθαλμὸν intelli-
git ex Aristot. γ. πολιτ. Satrapas et maiores magi-
stratus, quibus tamquam oculis rex utitur. Sed
Heliodorus recte oculos illos transfert ad eunuchos,
rationem hanc subiungens, ἢ παίδων, ἢ συγγενείας,
τὸ πισὸν τῆς εὐνοίας μετασπάσης, ἀλλὰ μόνον τῆ πι-
σεύσαντος ἀναρτώσης.

ΗΛΙΟΔΩΡΟΥ ΑΙΘΙΟΠΙΚΩΝ

ΛΟΓΟΣ θ.

Capit. I.

δὲ Συήνη πολιορκία λαμπρῶς ἤδη πε-
 ριεσόχισο, καὶ ὡσπερ ἄρκυσιν ἐνα-
 πείληπτο τοῖς Αἰθίοψιν. ὁ μὲν γὰρ
 Ὀροονδάτης ὅσον ἔπω πλησιάζειν τοὺς
 Αἰθίοπας αἰδοόμενος, καὶ τοὺς Καταράκτας ὑπερ-
 θεμένους ἐπὶ τὴν Συήνην ἐλαύνειν, ὀλίγον ἔφθη
 προεισελάσας εἰς τὸ ἄστυ καὶ τὰς τε πύλας ἐπι-
 κλειτάμενος, καὶ τὰ τείχη βέλεσι καὶ ὄπλοις καὶ
 μηχανήμασι φραζάμενος, ἐκαραδόκει τὸ μέλλον.
 ὁ δὲ δὴ τῶν Αἰθίοπων βασιλεὺς Ἰδάσπης, ἐπειδὴ
 πόρρωθεν εἰσελαύνειν μέλλοντας εἰς τὴν Συήνην
 τοὺς Πέρσας προκατοπτεύσας, εἶτα ἐπιδιώξας ὡς
 προφθῆναι συμβαλὼν καθυσέρησεν, ἐπαφῆκε
 τῇ πόλει τὸν στρατόν. καὶ εἰς κύκλον τῷ τείχει πε-
 ριχέας, ἀπρόσμαχον καὶ μόνη τῇ θεᾷ προσεκάθη-
 το, μυριάσιν ἀπείροις ἀνδρῶν ὁμοῦ καὶ ὄπλων καὶ
 ζώων τὰ Συηναίων πεδία σENOχωρῶν. ἔνθα καὶ
 καταλαβόντες αὐτὸν οἱ κατάσκοποι, τοὺς ἀλόν-
 τας προσῆγον. ὁ δὲ, ἤδετο μὲν καὶ τῇ ὄψει τῶν
 νέων, εὐμενῆς αὐτόθεν πρὸς τὰ ἴδια, καὶ οὐκ εἰδώς,
 ὑπὸ τῆς μαντευτοῦ τῆς ψυχῆς γινόμενος. ἐγάνυ-
 το δὲ ἐπὶ πλεον τῷ συμβόλῳ δεσμίων προσαγο-
 μένων. καὶ, εὐγε, ἀνεβόησε, δεσμίους ἡμῖν οἱ
 θεοὶ τῆς πολεμίας ¹⁾ ἐκ τῶν πρωτολείων παραδι-
 δόασι.

1) ἐκ τῶν πρωτολείων] Epiniceteriorum quaedam sacrificia sunt, quae πρωτολεία nuncupantur, de quibus
 100

δοῶσι. καὶ ἔτι μὲν ἔφη πρῶτοι ληφθέντες, εἰς ἀπαρχὴν τῆς πολέμου σωζέσθωσαν κατὰ τὰς ἐπινικίους θυσίας, ὡς ὁ πάτριος τῶν Αἰθιοπῶν βέλεται νόμος, θεοῖς τοῖς ἐγχωρίοις εἰς ἱεργίαν φυλαχθησόμενοι. τοὺς δὲ κατασκόπους δώροις ἀμειψόμενος, τούτους τὲ καὶ τοὺς αἰχμαλώτους εἰς τοὺς σκευοφόρους ἀπέπεμπε, μῶραν αὐτάρκη τῶν ὁμογλώσσων εἰς τὴν Φρουρὰν ἀποκληρώσας, τὰ τε ἄλλα σὺν ἐπιμελείᾳ τῇ πάσῃ διάγειν, καὶ δίαιταν ἀφθονοῦν παρέχειν, καὶ παντὸς ἀγούσ καταρεύοντας φυλάττειν, οἷον ἱερεῖά τινα ἤδη τρεφομένους ἐπιτείλας, καὶ τὰ δεσμά τε ἀμείβειν καὶ ²) χρυσᾶ ἐπιβάλλειν. ὅσα γὰρ σιδήρεος παρ' ἄλλοις εἰς τὰς χρεῖας, ταῦτα παρ' Αἰθίοψιν ὁ χρυσὸς νομίζεται.

II. Καὶ οἱ μὲν τὰ προσεταγμένα ἔπραττον. καὶ ὡς τῶν προτέρων δεσμῶν διαλύοντες, ἐλπίδα τε διαγωγῆς ἐλευθέρας παρασήσαντες, πλέον παρέϊχον οὐδὲν, χρυσᾶς τὰς ἀλύσεις αὐτοῖς ἐνείροντες. τί τ' ἤδη καὶ γέλωσ ἐπήει τῷ Θεαγένει, καὶ βαβαὶ τῆς λαμπρᾶς ἔφη μεταβολῆς. ταῦτα ἡμᾶς ἡ τύχη τὰ μεγάλα Φιλανθρωπεύεται, χρυσᾶ σιδήρων ἀμειβομεν καὶ Φρουρὰν πλετῶντες ἐν-

Ee 4

τιμώ-

suo loco, tanguntur 'ea lineis seq. De sacrificio et ratione sacrificii ἀνθρωποθυσίας locus alius dicendi.

2) χρυσᾶ ἐπιβάλλειν] Sic passim lib. 10. quoniam apud Aethiops aurum ferro vulgatus, et magis domesticum, siue, vt loquitur Tertull. lib. de habitu mulieb. cap. 7. vernaculum. Hinc in ergastulis vinciti aureis compedibus, apud Herodot. lib. 3.

τιμώτεροι δεσμῶτα ἐγεγόναμεν. ἐμειδία [δὲ καὶ] ἡ Χαρίκλεια, καὶ τὸν Θεαγένην μεταβάλλειν ἐπειράτο, καὶ τοῖς ἐκ Θεῶν προῤῥηθεῖσι ἐπανεχῆσα, καὶ χρηστοτέrais ἐλπίσι κατεπάδῃσα. ὁ δὲ ὕδασπης ἐπειδὴ τῇ Συήνῃ προσβαλὼν, αὐτοβοεῖ τε καὶ τείχεσιν αὐτοῖς ἀναρπάσασθαι τὴν πόλιν ἐλπίσας, εἰς μικρὸν ἀπεκρέθη πρὸς τῶν ὑπερμαχόντων, ἔργω τε λαμπρῶς ἀμυνομένων, καὶ λόγοις εἰς ὕβριν καὶ παροξυσμὸν ἐπιχλευασάντων, ὀργὴν τὸ πρᾶγμα ποιησάμενος, εἰ τὴν ἀρχὴν ὅλως ἀντισηῆναι διανοήθησαν, ἀλλὰ μὴ παρὰ τὴν πρώτην ἔκοντι φέροντες αὐτοὺς ἐνεχείρησαν, ἔγνω μὴ χρονοτριβεῖν τὸν στρατὸν προσκαθήμενος, μήτε ἐλεπόλεσιν ἀποπειρωμένος, ἐξ ὧν οἱ μὲν ἀλώσεσθαι, οἱ δὲ πού καὶ διαδράσεσθαι ἔμελλον, ἀλλὰ πολιορκία μεγαλουργῶ καὶ ἀφύκτω τὴν πόλιν εἰς ἄρδην καὶ θάττον ἐξελεῖν.

III. Ἐπραττε δὴ οὖν οὕτως. ³⁾ εἰς μοῖρας κατανέμει τὰ τείχους τὸν κύκλον, καὶ δεκάδα ὀργυιῶν δεκάσιν ἀνδρῶν ἀποκληρώσας, εὐρὸς τε καὶ βάθος, ὡς ὅτι πλείστον ἀφορίσας ὀρύττειν εἰς τὰ φρον ἐκέλευσεν. οἱ δὲ ἄρυττον ἄλλοι τὸν χροῦν ἐξεφόρουν. ἕτεροι εἰς ὄφρυν πρὸς ὕψος ἐσάρευον, τῷ πολιορκουμένῳ τείχος ἕτερον ἀντεγείροντες. ἐκώλυε δὲ ἔδεις, ἔδὲ ἐνίστατο πρὸς τὴν ἀποτείχισιν,

3) εἰς μοῖρας] De hac in Syenem expeditione ac urbis expugnatione, legend. Plutarch. Arrian. Curt. vbi loquuntur de vrbe et expugnatione Tyri. Eadem expugnatio nostris temporibus saepe tentata, ut patet in Poliorceticis.

σιν, ἐκδραμεῖν τὴν πόλεωσ ἐπὶ μυριοπληθῆ
 στρατὸν ἔθαρσῶν, καὶ τὰς ἐκ τῶν ἐπάλξεωσ το-
 ξείας ἀνηνύτους ὀρῶν. [ὁ γὰρ Ἰθάσπης καὶ τού-
 του προῦνόησε,] τὸ μεσεῦον τῶν δύο τειχῶν, ὅσον
 βολῆσ ἐκτὸς εἶναι τῆσ ἐργασομένησ συμμετρησά-
 μενοσ. ἐπεὶ δὲ [καὶ] τῆτο καὶ λόγου θάττον ἤνυ-
 σεν, ἄτε δὴ μυρίας αὐτῶ χειρὸσ τὸ ἔργον ἐπισπευ-
 δούσησ, ἑτέρεσ τοῖσδε ἤρχετο. τῆ κύκλου μέρος
 πλάτοσ ὅσον ἡμίπλεθρον, ἰσόπεδόν τε καὶ ἄχω-
 σον διαλιπῶν, κατὰ τὴν ἀπολήγουσαν ἐκατέρω-
 θεν ἄκραν σκέλοσ ἐκ χώματοσ ἐπιζευγνύσ, ἐπὶ
 τὸν Νεῖλον εἰσ μῆκοσ ἤγεν, ἀπὸ τῶν ταπεινοτέρωσ
 αἰεὶ πρὸσ τὰ ὄρθια καὶ μετέωρα σκέλοσ ἐκάτερον
 προσβιβάζωσ. εἴκασεν ἂν τισ μακροῖσ τείχεσι τὸ
 γινόμενον, τοῦ μὲν ἡμιπλέθρου τὸ ἴσον πλάτοσ
 δίολου Φυλάττοντοσ, μῆκοσ δὲ τὸ μεταξὺ τοῦ τε
 Νείλου καὶ τῆσ Συήνησ ἀπολαμβάνοντοσ. ἐπεὶ δὲ
 συνῆψε τὸ χῶμα ταῖσ ὄχθαισ, ἐνταῦθα σόμιον τῶ
 ποταμῶ [διατεμῶν,] εἰσ τὸν ἀπὸ τῶν σκελῶν ὀλ-
 κὸν τὴν ἀπορροὴν εἰσωχέτευσεν. οἶα δὲ ἐξ ὑπερδε-
 ξίωσ πρὸσ χθαμαλώτερον, καὶ ἐξ ἀπίερεσ τῆσ
 κατὰ τὸν Νεῖλον εὐρύτητοσ, σενῶ πορθμῶ τὸ ὕδωρ
 ἐμπίπτον, καὶ ταῖσ χειροποιήτοισ ὄχθαισ θλιβο-
 μενον, πολὺν τινα καὶ ἄφραστον κατὰ μὲν τὸ σό-
 μιον Φλοῖσβον, κατὰ δὲ τὸν ὀλκὸν ἐξάκουστον καὶ
 τοῖσ πορρωτάτω πάταγον ἀπετέλει. ἄπερ ἀκού-
 οντεσ, ἤδη δὲ καὶ ὀρῶντεσ οἱ κατὰ τὴν Συήνην, καὶ
 οἱ κακῶν ἦσαν συνιέντεσ, καὶ ὡσ ἐπικλυσμὸσ ἐσιν
 ὁ σκοπὸσ τῆ περιτειχίσματοσ, ἔτε ἀποδραῖναι τὴν
 πόλιν ἔχοντεσ, ἄτε τῆ χώματοσ καὶ ἤδη πλησιάζ-
 οντοσ τῆ ὕδατοσ τὴν ἐξοδοσ ἀποκλειόντων, ἔτε
 τὸ μένειν ἀκίνδυνον ὀρῶντεσ, ἐκ τῶν ἐνότων πρὸσ

βοήθειαν τὴν αὐτῶν παρεσκευάζοντο. καὶ πρῶτον μὲν τῶν κατὰ τὰς πύλας σανιδωμάτων διεσώτων, θρυαλίδι τὲ καὶ ἀσφάλτῳ διέφραττον ἔπειτὰ τὸ τεῖχος πρὸς ἀσφαλετέραν ἔδραν διήρειδον, ὃ μὲν τις χῶμα, ὃ δὲ λίθους, ὃ δὲ ξύλα καὶ τὸ προστυχὸν ἕκαστος ἐπιφέρειν. καὶ ἦν οὐδεὶς ἡσυχάζων, ἀλλ' ὁμοίως γυνή, παῖς καὶ πρεσβύτης ἔργου εἶχετο. γένος γὰρ οὐδὲν εὐδὲ ἡλικίαν ὃ περὶ ψυχῆς δυσωπεῖται κίνδυνος, οἱ δυνατώτεροι δὲ καὶ τὸ ἀκμάζον ἐν ὅπλοις, αὐλῶνά τινα σενόν τε καὶ ὑπόγειον ἀπὸ τῆς πόλεως ἐπὶ τὸ χῶμα τῶν πολεμίων διικνούμενον, ὀρύττειν ἀποκεκλήρωτο.

IV. Καὶ δὴ καὶ ἠνύετο τὸ ἔργον ᾧδε. Φρεατίαν τοῦ τεύχους πλησίον εἰς ὀργυιάς που πέντε τὴν καθέτου βαθύναντες, καὶ τοὺς θεμελίους ὑποδραμόντες, ἐγκάρσιοι τοεντεῦθεν ὑπὸ πυρσῶς ἐπ' εὐθείας τινα φέροντα τῶν χωμάτων ὑμόνομον ἐκοίλανον, τῶν κατόπιον αἰεὶ καὶ δευτέρων παρὰ τῶν προτέρων ἐν τάξει τὸν χοῦν αἰεὶ διαδεχομένων, καὶ εἰς τι μέρος τῆς πόλεως πάλαι κηπευόμενον ἐκφορούντων, καὶ εἰς κολωνὸν ἐγειρόντων. ταῦτα δὲ ἐπραττον, ῥήξως ἐνδόσιμον τῷ ὕδατι κατὰ τὸ κενόν, εἴ ποτε ἐπέλθοι, προμηθεύμενοι. ἀλλ' ὁμοίως ἔφθανε τὰ δεινὰ τὴν προθυμίαν. καὶ ὁ Νεῖλος ἤδη τὸ μακρὸν χῶμα παραμείψας, ἐπίφορος τῶν κατὰ τὸν κύκλον ἐνέπιπτε, καὶ πανταχόθεν περιέρυεις, τὸ μεταίχμιον τῶν τειχῶν ἐλίμναζε. καὶ νῆσος αὐτίκα ἦν ἡ Συήνη, καὶ περιέρυτος ἡ μεσόγαιος τῷ Νειλώϊ κλύδωνι κυματομένη, καταρχὰς μὲν δὴ καὶ χρόνον τῆς ἡμέρας ἐπ' ὀλίγον ἀντεῖχε

εἶχε τὸ τεῖχος· ἐπειδὴ δὲ ἐπιβρίσαν τὸ ὕδωρ εἰς ὕψος τὲ ἤρετα, καὶ διὰ τῶν ἀραιωμάτων τῆς γῆς, οἷς μέλαινα καὶ εὐγείως ἔσα πρὸς τῆς θερμῆς ὥρας κατέχριστο, πρὸς τὰ βάθη κατεδύετο, καὶ τὴν κρηπίδα τῶν τεύχεων ὑπέτρεχε· τότε ἤδη πρὸς τὸ ἄχθος ἐνεδίδου τὸ ὑποκείμενον. καὶ καθ' ὃ μέρος χαυνούμενον ἰζήσεις, ἐνταῦθα τὸ τεῖχος ὠκλαζε, καὶ τῷ σάλῳ τὸν κίνδυνον ἐπεσήμανεν, ἐπάλλξων τε κρηδανομένων, καὶ τῶν ὑπερμαχομένων τῶν βρασμῶν κλονουμένων.

V. Ἦδη δὲ ἐσπέρας ἐπιούσης, καὶ μέρος τι τῶν τεύχεων καὶ μεταπύργιον ἐκκαταρρέιπτεται. ἔμην ὥστε χθραμαλωτέραν γενέσθαι τῆς λίμνης τὴν πτώσιν, οὐδ' ὥστε εἰσδέξασθαι τὸ ὕδωρ, ἀλλὰ πέντε πηχέων ὑπερέχουσαν, ἀπειλουμένην ὅσον οὐπω κατεπτηχέναι τὴν ἐπίκλυσιν. ἐφ' οἷς οἰμωγῆτε συμμιγῆς τῶν κατὰ τὴν πόλιν ἐξάκουσος καὶ τοῖς πολεμίοις ἐγίνετο, καὶ χεῖρας εἰς οὐρανὸν αἶροντες, τὴν ὑπολειπομένην ἐλπίδα, θεοὺς ἐπεβοῶντο σωτήρας, καὶ τὸν ὀροονδάτην ἐπικηρυκεύεσθαι πρὸς Ἰθάσπην ἰκέτευσον. ὁ δὲ ἐπειθετο μὲν, δοῦλος καὶ ἄκων τῆς τύχης γινόμενος, ἀποτετειχισμένος δὲ τῷ ὕδατι, καὶ ὅπως εἴη τινα διαπέμψατο ὡς τοὺς πελεμῆς ἀδυνατῶν, ἐπίνοιαν ὑπὸ τῆς ἀνάγκης ἐδιδάσκετο· γραψάμενος [γὰρ] ἂ ἐβούλετο, καὶ λίθῳ τὴν γραφὴν ἐναψάμενος, σφενδόνη πρὸς τοὺς ἐναντίους ἐπρεσβεύετο, διαπόντιον τὴν ἰκεσίαν τοξεύμενος. ἤνυε δὲ οὐδὲν, ἐλατρουμένης τῆς μήκους τῆς βολῆς, καὶ τῷ ὕδατι προεμπιπτούσης. ὁ δὲ καὶ αὐθις τὴν αὐτὴν γραφὴν ἐκτοξεύων ἀπετύγχανε. πάντων μὲν τοξοτῶν

τῶν καὶ σφενδονητῶν ἐφικέσθαι τῆς βολῆς φιλοτι-
 μουμένων, οἷα δὴ τὸν περὶ ψυχῆς σκοπὸν ἀβλούν-
 των, ἀπάντων δὲ τὰ ὅμοια πασχόντων. τέλος δὲ
 τὰς ⁴⁾ χεῖρας εἰς τοὺς πολεμίους ὀρέγοντες τοῖς
 χώμασιν ἐφесῶτας, καὶ θεάτρον τὰ πάθη τὰ
 ἐκείνων ποιουμένους, ἐλπεινῶς τοῖς χήμασι τὸ βέ-
 λευμα τῶν τοξευμάτων ὡς δυνατόν ἐφραζον· νῦν
 μὲν ὑπὸ πύλας προτείνοντες εἰς ἰκεσίας ἐμφασιν, νῦν
 δὲ κατὰ νῶτων πρὸς δεσμὸν περιάγοντες, εἰς δου-
 λείας ἐξομολόγησιν. ὁ δὲ ἰθάσπης ἐγνώριζε μὲν
 σωτηρίαν αἰτοῦντας καὶ παρέχειν ἦν ἕτοιμος·
 (ὑπαγορεύει γὰρ τοῖς χησῶσι Φιλανθρωπίαν πα-
 λέμιος ὑποπίπτων.) τὸ παρὸν δὲ ἀδυνατῶς ἔχων,
 ἔγνω σαφές ἔραν λαβεῖν τῶν ἐναντίων ἀπόπειραν.
 καὶ ἦν γὰρ πορθμεῖα τῶν ποταμίων προετρεπι-
 σμένος, ἀ κατὰ ῥοὴν τῆς διώρυχος ἐκ τοῦ Νείλου
 φέρεσθαι συγχωρήσας, ἐπειδὴ τῷ κύκλῳ τῆς χώ-
 ματος προσηνέχθη, καθελκύσας εἶχετο, τούτων
 ἀεὶ νεόπηκτα ἐπιλέξας, τοξότας τὲ ὀπλίτας ἐν-
 θέμενος, ἄτε χεῖρ λέγειν ἐπισείλας, ὡς τοὺς Πέρ-
 σας ἐξέπεμπεν. οἱ δὲ ἐπεραιούντο πεφραγμένοι
 ὡς εἴτε καὶ παρ' ἐλπίδας ἐγχειροῖεν οἱ ἐπὶ τῶν
 τειχῶν εὐτρεπίσθαι [πρὸς ἀμυναν.] καὶ ἦν θεα-
 μάτων τὸ καινότερον· ναῦς ἀπὸ τειχῶν πρὸς
 τείχη περαιουμένη, καὶ ναύτης ὑπὲρ μεσα-
 γαίας πλοῖζόμενος, καὶ πορθμεῖον κατὰ τὴν
 ἀρόσιμον ἐλαυνόμενον. καινουργός δὲ ὦν αἰείπως ὁ
 πόλε-

4) χεῖρας ὀρέγοντες] Varios exponit modos significandi
 deditioem, manus supinae, post tergum revinctae
 expansae, de quibus Caesar. 2. de Bello Gall. et
 Casaub. ad Suet. August. Lips. ad 1. histor. Tacit.

πόλεμος, τότε [τί] καὶ πλέον καὶ ἔδαμῶς εἰωθὸς ἐθαυματούργει, ναυμάχους τειχομάχοις συμπλέξας, καὶ λιμναίῳ στρατιώτῃ χερσαῖον ἐφοπλίσας. οἱ γὰρ δὴ κατὰ τὴν πόλιν τὰ σκάφη καὶ τοὺς ἐμπλέοντας ἐνόπλους τὲ καὶ καθ' ὁ μέρους κατήρειπτο τὸ τεῖχος ἐπιφερομένους θεασάμενοι, καταπλήγεις ἄνθρωποι, καὶ πτοίας ἤδη πρὸς τῶν περιεχόντων κινδύνων ἀνάμεσοι, πολεμίους καὶ τοὺς ἐπὶ σωτηρίᾳ τῇ σφῶν ἤκοντας ὑπετόπαζον. (πᾶν γὰρ ὑποπτόν καὶ φοβερόν τὸ κατ' ἔχαστον κινδύνῳ γενόμενον.) ἠκροβολίζοντό τε ἀπὸ τῶν τειχῶν, καὶ εἰσετόξευον. οὕτως ἄρα καὶ ἀπεγνωκότες ἑαυτῶν ἄνθρωποι, τὴν αἰεὶ παρούσαν ὥραν, κέρδος εἰς ὑπέρθεσιν θανάτου νομίζουσιν. ἔβαλλον δὲ οὐχ ὥστε καὶ τιτρώσκειν, ἀλλ' ὅσον ἀπειργεῖν τὸν πρὸς πλοῦν κατασοχαζόμενοι. ἀντετόξευον δὲ καὶ οἱ Αἰθίοπες, καὶ ἄτε εὐσκοπώτερά τε βάλλοντες, καὶ οὐπω τῆς τῶν Περσῶν γνώμης συνιέντες, δύο πού τινάς καὶ πλείους διαπείρουσιν, ὥστε τινάς ὑπὸ ὀξείας καὶ ἀπροόπτῃ τῆς τρώσεως ἐπὶ κεφαλὴν ἀπὸ τῶν τειχῶν εἰς τὸ ἐκτός τε καὶ τὸ ὑδῶρ ἐκσφενδονιοῦσθαι. καὶ ἂν καὶ ἐπὶ πλέον ἐξεκαύθη τὰ τῆς μάχης, τῶν μὲν σὺν Φειδοῖ κωλύόντων μόνοι, τῶν δὲ καὶ σὺν ὀργῇ τῶν Αἰθιοπῶν ἀμυνομένων, εἰ μὴ τις τῶν ἐπὶ δόξης καὶ πρεσβύτης ἤδη Συηναίων τοῖς ἐπὶ τῷ τείχους παραγενομένος, ὃ φρενοβλαβεῖς, ἔφη, καὶ πρὸς τῶν δεινῶν παραπλήγεις, οὓς εἰς δεῦρο ἰκετεύοντες καὶ ἐπικαλούμενοι πρὸς βοήθειαν διετελεῖμεν, τῶν τοὺς ἐλπίδος ἐπέκεινα παραγινομένους ἀπειργόμεν; οἱ Φίλοι μὲν ἤκοντες καὶ εἰρηνικὰ διαγγέλλοντες, σωτῆρες ἔσονταί. πολέμια δὲ διανοόμενοι, ῥᾶτα καὶ

πρὸς

προσορμιθέντες ἐλαττωθήσονται. τί δὲ καὶ πλεόν
εἰ τούτους διαχρησόμεθα, τοσούτου νέφους ἐκ γῆς
καὶ ὕδατος κεκυκλωμένου τὴν πόλιν; ἀλλὰ καὶ
προςδεχόμεθα, καὶ ὅ, τι βυλομένοις ἐστὶν ἐκδίδα-
σκόμεθα. πᾶσιν εὖ λέγειν ἔδοξεν ἐπήνει δὲ καὶ
ὁ Σατραπίης. καὶ τοῦ κατηρευμένου τῆδε κα-
κῆισε μεταστάντες ἐν ἀκινήτοις τοῖς ὅπλοις ἡσύ-
χαζον.

VI. ὣς δὲ ἐκενώθη τὸ μεταπύργιον τῶν ἐφε-
σῶτων, ὅ τε δῆμος ὀδύνας κατασείων, ἐπιτρέπειν
τὸν ὄρμον ἐνεδείκνυτο, τότε δὴ καὶ οἱ Αἰθίοπες
πλησιάσαντες ὥσπερ ἀπεκκλησίας τῶν προθμείων
πρὸς τὸ πολιορκούμενον θέατρον, τοιαῦτα ἔλεγον.
Ὡ Πέρσαι καὶ Συηναῖον οἱ παρόντες, Ἰθάσπης ὁ
τῶν πρὸς ἀνατολαῖς καὶ δυσμαῖς Αἰθίοπων, νυνὶ
δὲ καὶ ὑμῶν βασιλεὺς, πολεμῖς τὲ ἐκπορθεῖν
οἶδε; καὶ ἰκέτας οἰκτεῖρειν πέφυκε τὸ μὲν, ἀνδρεῖον
τὸ δὲ, Φιλάνθρωπον δοκιμάζων καὶ τὸ μὲν, χει-
ρὸς εἶναι στρατιωτικῆς τὸ δὲ, ἴδιον τῆς ἑαυτῆς γνώ-
μης. ἔχων τότε ὑμᾶς εἶναι καὶ μὴ, κατ' ἐξουσίαν,
ικέταις γεγενημένοις ἀνίστι τὸν ἐκ τῆς πολέμου πᾶ-
σιν ὀρώμενον καὶ οὐκ ἀμφίβολον κίνδυνον. ἐφ' οἷς
ἂν ἄσμενοι τῶν δεινῶν ἀπαλλαγείητε, τὴν αἴρε-
σιν, οὐκ αὐτὸς ὀρίζων, ἀλλ' ὑμῖν ἐπιτρέπων. οὐ
γὰρ τυραννεῖ τὴν δίκην, ἀλλὰ πρὸς τὸ ἀνεμέση-
τον διοικεῖ τὴν τῶν ἀνθρώπων τύχην. πρὸς ταῦτα
Συηναῖοι μὲν ἀπεκρίναντο, σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ
παῖδας καὶ γυναῖκας ἐπιτρέπειν Ἰθάσπῃ χρῆσθαι
πρὸς ὅ, τι βούλοιο, καὶ τὴν πόλιν, εἰ περιγένοι-
το, ἐγχειρίζειν ἢν καὶ νῦν ἐν τῷ ἀνελπίστῳ σα-
λεύειν, εἰ μὴ φθαίῃ τις ἐκ θεῶν καὶ ἐξ Ἰθά-
σπου

σπου [μηχανή] σωτηρίας. ὁ δὲ Ὀροονδάτης τῶν μὲν αἰτίων ἔφη τοῦ πολέμου καὶ τῶν ἐπάθλων ἐκσήσεσθαι καὶ τὰς φίλας τὴν πόλιν καὶ τὰ σμαράγδια μέταλλα παραχωρήσειν. αὐτὸς δὲ ἤξις μηδεμίαν ὑποσηῆναι ἀνάγκην, μὴ δὲ ἑαυτὸν μὴ τε τῆς στρατιώτας ἐγχειρίζειν. ἀλλ' εἰ βέλοιοτο Ἰθάσπης εἰς ὀλόκληρον ἐπιδείκνυσθαι τὸ Φιλάνθρωπον, ἐπιτρέπειν ἑδὲν λυμαινομένους, ἑδὲ χεῖρας ἀνταίρωντας, ἀποχωρεῖν εἰς τὴν Ἐλεφαντίνην. ὡς ἴσον εἶναι οἱ νῦν τε ἀπολέσθαι, καὶ δοκῶντα περιτῶζεσθαι, προδοσίας τοῦ στρατιωτικῆ παρὰ βασιλεῖ τῶν Περσῶν αἰῶναι. μᾶλλον καὶ χαλεπώτερον, νῦν μὲν ἀπλῶς καὶ νενομισμένους τυχὸν ἐπαχθησομένους θανάτου, τότε δὲ ὠμοτάτους, καὶ εἰς πικροτάτην κόλασιν καινεργημένους.

VII. Ταῦτα λέγων, ὑποδεχθῆναι καὶ δύο Περσῶν εἰς τὰ σκάφη παρεκάλει, πρόφασιν ὡς εἰς Ἐλεφαντίνην ἀφιξομένους καὶ εἶπερ οἱ κατ' αὐτὴν συνενδίδοιεν εἰς τὸ δαλεῦειν, ἑδὲ αὐτὸς ἔτι μελήσων. ταῦτα ἀκούσαντες οἱ πρεσβεῖς ἔτι ἀνήεσαν, ἅμα καὶ δύο Περσῶν ἀναλαβόντες, πρὸς τὸν Ἰθάσπην ἅπαντα ἀπήγγελλον. ὁ δ' ὑπογελάσας, καὶ πολλὰ τῆς ἀβελτηρίας τὸν Ὀροονδάτην ἐπιμεμψάμενος, εἰ περὶ τῶν ἴσων διαλέγεσθαι, ἀνθρώπος ἐπ' ἄλλω, καὶ οὐκ ἐν αὐτῷ τῆ εἶναι καὶ τεθνήσκειν σαλεύων· εὐήθεσ ἔφη τὴν ἐνὸς ἀνοίαν τοσούτοις ἐπαγαγεῖν ἀπώλειαν. καὶ τοὺς τε ἀπεσταλμένους παρὰ τῆ Ὀροονδάτου βαδίζειν εἰς τὴν Ἐλεφαντίνην ἐπέτρεπεν, ὡς οὐδεμιᾶς ὧν Φροντίδος, εἰ κακῆνοί τι πρὸς ἀντίσασιν βουλευσείαν. καὶ τῶν ἰδίων, τοὺς μὲν ἐμφράττειν τὸ διορυγῆν τῆ Νεῖλου ὅμιον,

ζόμιον, τοὺς δὲ ὡς ἕτερον κατὰ τὸ χῶμα ἐκτέμνειν ἀπεκλήρωσεν ὡς τῆς τε ἐπιέρξης κωλυμένης, καὶ τῆς λιμναζούσης πρὸς τῆς ἐκροῆς κενουμένης θάττον ἀναψύξαι τὰ περὶ τὴν Συήνην, καὶ εἰς τὸ βασίμον ἐξικμαθῆναι οἱ μὲν δὴ ταῦτα προστάχθέντες, μικρὰ τοῦ ἔργου κατάρξαντες, εἰς τὴν ἑξῆς ἐπιτελέσειν ἔμελλον, ἐσπέρας αὐτίκα καὶ νυκτὸς προσφάτοις τοῖς προσάγμασιν ἐπιγενομένοις.

VIII. Οἱ δὲ κατὰ τὸ ἄστυ τῆς ἐν χερσὶ καὶ δυνατῆς βοηθείας ἔμεθύνοντο τὴν καὶ παρελπίδα ἐνδεχομένην σωτηρίαν οὐκ ἀπογινώσκοντες, ἄλλοι τε τὸν ὑπόγειον αὐλῶνα διορύττοντες, ἤδη τοῖς χώμασι πλησιάζειν ἑώκεσαν, τὸ ἀπὸ τῆς τείχους ἐπὶ τὸ χῶμα ταῖς ὄψεσιν ὑποπίπτον διάσημα χοῖνῶν κατὰ τὸ ὄρυγμα συμμετρούμενοι καὶ τὸ πεπλωκὸς ἕτεροι τοῦ τείχους ὑπὸ λαμπτήρησιν ἀνήγειρον. ἦν δὲ ἡ οἰκοδομὴ ῥαδία, τῶν λίθων εἰς τὸ ἐντὸς κατὰ τὴν πλωσὶν κυλινδθέντων. ἐπεὶ δὲ ἀσφαλῶς ἔχειν τὸ παρὸν ᾤθησαν, οὐδὲ τότε ἀθορύβως διῆγον, ἀλλὰ κατὰ μέσας που νύκτας, μέρος τι τοῦ χώματος καθ' ὃ τῆς ἐσπέρας οἱ λιθίοπες τῆς διορύττειν ἐφήψαντο (εἴτε τῆς γῆς κατ' ἐκεῖνο χαύνου τε καὶ ἀκρατήτου σωρευθείσης εἴξε τὸ ὑποκείμενον διάβροχον γεγεννημένον, εἴτε καὶ τῶν ὄρυττων συνενδύναμι πρὸς τὸ κενὸν τῶ ὑποκείμενῶ παραχόντων, ἢ καὶ τῆς πρὸς βραχὺ διορυγέως ταπεινοτέρου τῶν ἐργαζομένων ἐπιλαβόντος, ἐπίλυσις αὐξομένου διὰ νυκτὸς ἐγένετο τοῦ ὕδατος, καὶ τῆς ῥαγέντος ἅπαξ ὁδοποιῶντος ἐλάθε βαθυνόμενον, εἴτε καὶ δαιμονίας ἐπικουρίας

είας θείη τις τὸ ἔργον) παρὰ δόξαν ἐκρήγνυται· καὶ τοσοῦτος ἦχος καὶ δοῦπος ἀπετελέσθη, διὰ τῆς ἀκοῆς τὴν διάνοιαν ἐκδειμαίνων, ὡς τὸ μὲν συμβᾶν ἀγνοεῖν, μέρος δὲ τὸ πλεῖστον τῶν τειχῶν καὶ τῆς πόλεως ὑπενηνέχθη, τῆς τε Αἰθίοπας καὶ τῆς Συηναίης ὑποπτεύειν. ἀλλ' οἱ μὲν ἐν τῷ ἀσφαλεῖ διάγοντες ἐφ' ἡσυχίας ἠυλίζοντο, ὡς εἰς ἕω τὸ σαφές εἰσόμενοι. οἱ δὲ κατὰ τὴν πόλιν πάντη τὸ τεῖχος καὶ εἰς κύκλον περιέθεον, τὸ μὲν καθ' ἑαυτὸς ἕκαστοι σῶον ὀρῶντες· ἄλλοι δὲ παρ' ἄλλοις γεγενῆσθαι τὸ πάθος εἰκάζοντες, ἄχρι δὴ τῆς ὅτι φῶς ἐπιγενόμενον, τὴν ἀχλὺν τῶν ἀμφιβαλλομένων δεινῶν παρέλυσε, τῆς τε ῥήγματος ἀπόπτῃ γενομένου, καὶ τῆς ὕδατος ἀθρόον ὑπονοσήσαντος. ἤδη δὲ καὶ οἱ Αἰθίοπες τὸ ἐποχετεῦον σόμιον ἐφραττον, καὶ καταράκτας τὲ ἐκ σανίδων συνηρμοσμένων καθιέντες, καὶ ξύλων παχέσι κορμοῖς ἐκτόθεν διερείδοντες, χθὲν τε ἅμα καὶ Φρυγανίτιδα ὕλην συνδέοντες, καὶ πολλαὶ χιλιάδες ἀθρόον, οἱ μὲν ἀπὸ τῆς ὄχθης, οἱ δὲ ἐκ πορθμείων ἐπιφοροῦντες. οὕτω μὲν δὴ τὸ ὕδωρ ὑπενόσησεν. ἦν δὲ οὐδ' ὡς πορευτέα παρ' ἀλλήλων οὐδὲ ἑκατέρωθεν. ἰλύος γὰρ βαθείας ἢ γῆ κατάπλεως ἐγεγονείη, καὶ τὴν ἐπιφάνειαν ἐξικμάσασθαι φαινομένην τέλμα διῦγρον ὑπέτρεχεν, ἵππων τὲ ὁμοίως καὶ ἀνδρὸς βάσιν εἰς βυθισμόν ἐνηδρεῦον.

IX. Ἡμέρας μὲν δὴ δύο πού καὶ τρεῖς ἔτω διήγον. ἠνεωγμένοι μὲν ταῖς πύλαις οἱ Συηναῖοι, ὅπλοις δὲ ἀποκειμένοις οἱ Αἰθίοπες τὴν εἰρήνην ἐπισημαίνοντες. καὶ ἦν τὸ γενόμενον, ἀνακαχή τις ἀνεπίμικτος. ἔτε Φεργᾶς ἔτι παρ' ὑδετέροις σπουδαζο-

δαζομένης, καὶ πλέον τῶν κατὰ τὴν πόλιν εὐπα-
 θείαις ἑαυτῆς ἐκδεδωκότων. καὶ γὰρ πως συνέ-
 πεσε καὶ ⁵⁾ τὰ Νειλῶα τότε τὴν μεγίστην παρ' Αἴ-
 γυπτίοις ἐορτὴν ἐνεσηκέναι, κατὰ τροπὰς μὲν τὰς
 θερινὰς μάλις καὶ ὅτε ἀρχὴν τῆς αὐξήσεως ὁ
 ποταμὸς ἐπιλαμβάνει τελευμένην, ὑπὲρ πάσας δὲ
 τὰς ἄλλας πρὸς Αἰγυπτίων σπουδαζομένην, δι'
 αἰτίαν τοιαύτην. Θεοπλασοῦσι τὸν Νεῖλον Αἰγύ-
 πτιοι, καὶ κρείττονων τὸν μέγιστον ἄγουσιν, ἀντί-
 μιμον ἔρανθ' τὸν ποταμὸν σεμνηγορῶντες, οἷα δὴ
 δίχα νεφώσεων καὶ ὑετῶν ἀερίων τὴν ἀρσυμένην
 αὐτοῖς ἀρδοντος, καὶ εἰς ἔτος αἰεὶ τεταγμένως ἐπομ-
 βρίζοντος. καὶ ταύτη μὲν ὁ πολὺς λεῶς. ἃ δὲ ἐκ-
 θειάζουσιν, ἐκεῖνα. τῶ εἶναι καὶ ζῆν ἀνθρώπου,
 ὑγρᾶς τε καὶ ξηρᾶς ἔσιας σύνοδον αἰτίαν μάλι-
 στα νομίζουσι (τὰς ἄλλα σοιχεῖα τούτοις συνυ-
 πάρχειν τὲ καὶ συναναφαίνεσθαι λέγοντες) καὶ τὴν
 μὲν ὑγρὰν, τὸν Νεῖλον· θατέραν δὲ τὴν γῆν τὴν
 αὐτῶν ἐμφαίνειν. καὶ ταυτὶ μὲν δημοσιεύουσι.
 πρὸς δὲ τὰς μυθὰς, ⁶⁾ ἴσιν τὴν γῆν καὶ ὄσιον
 τὸν

5) τὰ Νειλῶα] De hoc festo etiam scriptura sacra, ut
 Daniel. cap. 7. et profana, ut apud Solin. fine,
 cap. 3. Celebratur etiam victimis quamplurimis
 in hodiernum diem, ut patet apud Iarric. et alios
 Indiarum descriptores. Sed copiosius Athanas.
 πρὸς Ἕλληνας.

6) ἴσιν τὴν γῆν] Hanc mythologiam varii varie expo-
 fuerunt, ut patet apud Plutarch. de Isid. et Osirid.
 Apul. 11. Metam. Iul. Firm. Matern. D. Cyprian.
 Arnob. Tertull. et alios, ex quibus haec Aegy-
 ptiorum mysteria discere promptum. Sed hanc
 quicumque nouerit fabulam, quomodo feret supi-
 num

τὸν Νεῖλον καταγγέλλουσι, τὰ πράγματα τοῖς ὀνόμασι μεταλαμβάνοντες. ποθεῖ γὰρ ἀπόντα ἢ θεὸς καὶ χαίρει συνόντι, καὶ μὴ φαινόμενον αὐθις θρηνεῖ, καὶ ὡς δὴ τινα πολέμιον τὸν τυφῶνα ἐχθραίνει. Φυσικῶν τινῶν οἶμα ἀνδρῶν καὶ θεολόγων, πρὸς μὲν τῆς βεβήλης τὰς ἐγκατεσπαρμένας τῆτοις ἐπινοίας μὴ παραγυμνέντων, ἀλλ' ἐν εἶδει μύθου προκατήχεντων. τῆς δὲ ἐποπτικωτέρους καὶ ἀνακτόρων ἐντός, τῇ πυρφόρῳ τῶν ὄντων λαμπάδι, φαινότερον τελέντων.

κ. Τοῦτό τι καὶ ἡμῖν, εὐμένεια μὲν εἴη τῶν εἰρημένων, τὰ μυσικώτερα δὲ ἀρρήτω σιγῇ τετιμήσθω, τὸ κατὰ Συήνην ἐξῆς περαινομένων. τῆς γὰρ δὴ τῶν Νειλώων ἐορτῆς ἐνεσηκυίας, οἱ μὲν ἐγχαῖροι πρὸς θυσίαις τε καὶ τελεταῖς ἦσαν, τοῖς μὲν σώμασι καὶ περιεσηκόσι δεινοῖς κάμνοντες ταῖς ψυχαῖς δὲ τῆς περὶ τὸ θεῖον εὐσεβείας, ἐκ τῶν ἐνόντων οὐκ ἀμνημονοῦντες. ὁ δὲ Ὄροονδάτης μέσας νύκτας ἐπιτηρήσας πρὸς ὕπνον βαθὺν τῶν Συηναίων ἀπὸ τῆς εὐωχίας τετραμμένων ὑπεξάγει τὸν στρατὸν, ὄραν τε μίαν καὶ πύλην, καθ' ἣν εἶδει παήσασθαι τὴν ἐξοδόν, κρύφα τοῖς Πέρσαις προπαραγγείλας. ἐπέσαλτο δὲ ἐκάστῳ δεκαδάρχη, ἵππους μὲν καὶ ὑπόζυγια κατὰ χώραν εἶναι,

F f 2

πρὸς

num illum interpretis nostri errorem, qui ista de δὴ τινα τὸ πολέμιον τὸν τυφῶνα ἐχθραίνει, translulit atque tamquam aliquid inimicum fulgur odit. Cuni sensus sit, ac Typhonein (maritum) tamquam inimicum odio prosequitur, res pueris notissima.

πρὸς τε δυσχερείας ἀπαλλαγὴν, καὶ τοῦ μὴ τινα πρὸς τὸν ταραχὸν αἰσθῆσιν γενέσθαι τῶν δρωμένων· τὰ ὄπλα δὲ ἀναλαβόντας μόναι, καὶ δοκίδα ἢ σανίδα πορισσαμένους ἐπάγεσθαι.

ΧΙ. Ἐπεὶ δὲ ἠθροίσθησαν καθ' ἣν προείρητο πύλην, ἐγκαρσῖα τῷ πληθῶ τὰ ξύλα, ἅπερ ἐκάστη δέκας ἐπήχθισο, ἐπιβάλλων καὶ ἀλλήλων ἐχόμενα συντιθεῖς, τῶν κατόπιν, αἰεὶ τοῖς ἡγουμένοις μεταδιδόντων, οἷον διὰ ζεύγματος ῥᾶσά τε καὶ τάχιστα διεβίβασε τὸ πλῆθος καὶ λαβὼν τῆς ἐσερρωμένης, τοὺς τε Αἰθίοπας ἑδὲν προειδομένης, καὶ Φροντίδα τῆς Φυλακῆς πεπονημένης, ἀλλ' ἀπρονοήτως καθεύδοντας, διαλαθὼν, ἐπὶ τὴν Ἐλεφαντίνην, ὡς δρόμου τὴν εἶχε καὶ ἀσματος, καθ' ἑν τὸν στρατὸν ἤγεν, ἀκώλυτός τε εἰσέφρησεν εἰς τὴν πόλιν, τῶν ἐκ τῆς Συήνης προαπεσασμένων δύο Περσῶν (οὕτω πρὸς αὐτὰς συντεταγμένον) ἐπιτηρούντων ὅσαι νύκτες τὴν ἔφοδον. κατὰ τὸ συγκείμενον ἀνεφθέγγξαντο σύμβολον, παρὰ χεῖρμα τὰς πύλας ἀναπετασάντων. ἤδη δὲ ἡμέρας ὑποφαινούσης, οἱ Συηναῖοι τὸν δρασμὸν ἐγνώριζον. τὰ μὲν πρῶτα κατ' οἶκον τὸν ἴδιον ἕκαστος τῆς ἐπεξενωμένους Περσῶν οὐχ ὀρῶντες, εἶτα καὶ κατὰ συλλόγους συνιστάμενοι, καὶ τέλος καὶ τὸ ζεύγμα ἐποπτεύοντες. αὐτοὶ οὖν εἰς ἀγωνίαν καθίσταντο, καὶ δευτέρων ἀδικημάτων ἐγκλημα προσεδέχοντο βαρύτερον ὡς ἐπὶ Φιλανθρωπία τοσαύτη γεγονότες ἄπιστοι, καὶ τὸν δρασμὸν τοῖς Πέρσαις συνεργήσαντες. ἐγνώσαν οὖν πανδημῆ τῆς πόλεως ἐξορμήσαντες, ἐγχειρίζεσθαι ἑαυτοὺς τοῖς Αἰθίοψι, καὶ ὄρκους πισοῦσθαι τὴν ἀγνοίαν,

εἴ πως εἰς ἔλεον ἐπικλαοθεῖεν. ἀθροίσαντες οὖν πᾶσαν ἡλικίαν, 7) καὶ κλάδους εἰς ἰκετηρίαν ἀναλαβόντες, κηρούς τε καὶ δᾶδας ἀψάμενοι, καὶ τὰ ἱερὰ γένη καὶ ἔδη τῶν θεῶν ὥσπερ κηρύκεια προβέβλημένοι διὰ [τε] τῷ ζεύγματος ὡς τῆς Αἰθίοπας ἐλθόντες ἰκέται, πόρρωθεν γονυπεσοῦντες ἐκάθηντο, καὶ ὑφ' ἐν σύνθημα καὶ Φωνὴν γοῶδη μίαν ἐλεεινὴν ὀλολυγὴν ἰέντες ἰκέτευον. οἰκτιζόμενοι δὲ πλέον τὰ νεογνά τῶν βρεφῶν ἐπὶ γῆς προκαταβάλλοντες φέρεσθαι ὡς ἔτυχε μεθῆκαν, διὰ τῆς ἀνυπόπτου καὶ ἀνυπαιτίου μοίρας τὸ θυμούμενον τῶν Αἰθιοπῶν προμαλάσσαντες. τὰ βρέφη δὲ ὑπὸ πλοίας τὲ ἅμα καὶ ἀγνοίας τῶν πραττομένων τοὺς μὲν φύντας καὶ τρέφοντας, τάχα πού τὴν ἀπειρον ἀποτρεπόμενα βοῆν, ὑπέφευγεν ἐπὶ δὲ τὴν ἀγούσαν ὡς τοὺς πολεμίους τὰ μὲν εἶρπε, τὰ δὲ ψελλιζόμενα τὴν βάσιν καὶ κλαυθμυριζόμενα ἐπ' ἀγωγὸν ἐφέρετο, καθάπερ χεδιαζούσης ἐν αὐτοῖς τὴν ἰκεσίαν τῆς τύχης.

XII. Ὁ δὲ ὑδάσπης ταῦτα ὁρῶν, καὶ τὴν πάλαι ἰκεσίαν ἐπιτείνειν αὐτοὺς, καὶ εἰς τὸ παντελὲς ἐξομολογεῖσθαι οἴηθεῖς, ἀποσεύλας ἡρώτα, τί βούλονται καὶ ὅπως μόνοι καὶ οὐ μετὰ τῶν Περσῶν ἤκοιεν. οἱ δὲ πάντα ἔλεγον, τὸν δρασμὸν τῶν Περσῶν, τὸ ἑαυτῶν ἀνυπαίτιον, τὴν πάτριον ἐορτήν· καὶ ὡς πρὸς θεράπειαν τῶν κρείττονων ὄντας, καὶ

Ff 3

πρὸς

7) καὶ κλάδους εἰς ἰκετηρίαν] De quibus dixi ad Petron. p. 239. et dicturus alibi in explicatione vocis διακόνιον. lege etiam scholiast. Sophocli. ad Oedip. Tyrann. p. I.

πρὸς τῆς εὐωχίας ὑφυπνωμένους διαλάθουσι ἴσως ἂν διαδράντες, καὶ ἰδόντων καὶ γυμνῶν τῆς ἐν ὄπλοις κωλύειν ἀδυνατούντων. ὁ δὲ ἐν Ἰθάσπης, τῆτων πρὸς αὐτὸν ἀπαγγελθέντων, ὑποτοπήσας ὅπερ ἦν, ἀπάτην τινα καὶ ἐνέδραν πρὸς τοῦ Ὄροονδάτου γενησομένην, τῆς ἱερέας μόνους μετακαλεσάμενος, καὶ τοῖς ἀγάλμασι τῶν θεῶν ἅ συνεπήγοντο μᾶλλον καταιδέσασθαι προσκυνήσας, εἴ τι πλέον ἔχοιεν ἀναδιδάσκειν περὶ τῶν Περσῶν ἐπισηθάνετο, καὶ ὅποι μὲν ὤρμησαν τίνι δὲ θαρσεῖν ἔχουσιν, ἢ τίσιν ἐπιχειρήσουσι. οἱ δὲ τὰ μὲν ἄλλα ἀγνοεῖν ἔφασαν, εἰκάζειν δὲ εἰς τὴν ἑλεφαντίνην ὤρμηκεναι, τῆ πλείστου στρατῆ κατ' ἐκείνην συνειλεγμένους, καὶ τοῦ Ὄροονδάτου, τοῖς τε ἄλλοις, καὶ πλέον τοῖς καταφράκτοις ἵππεῦσι ἐπανέχοντος.

XIII. Ταῦτα εἰπόντων, καὶ εἰσιέναι ὡς τὴν πόλιν ὡς ἰδίαν, καὶ μεθεῖναι τῆς κατ' αὐτῶν ὀργῆς ἱκετευόντων, τὸ μὲν παρελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν ὁ Ἰθάσπης τὸ παρὸν οὐδὲ ἐδοκίμαζε· δύο δὲ Φαλαγγας ὀπλιτῶν εἰσπέμφας, εἰς ἀπόπειράν τε ὑποπτευομένης ἐνέδρας, καὶ, εἰ μηδὲν εἶη τοῖστον, εἰς Φερεάν τῆς πόλεως, τοὺς τε Συηναίους ἐπὶ χηραῖς ταῖς ὑποχέσεσιν ἀποπέμφας, αὐτὸς εἰς τάξιν καθίστη τὸν στρατὸν, ὡς ἢ δεξόμενος ἐπιόντας τοὺς Πέρσας, ἢ καθυστεροῦσιν ἐπελευσόμενος, καὶ οὐπω πᾶν διετέτακτο, καὶ σκοποὶ προσελαύνοντες, ἔφοδον τῶν Περσῶν εἰς μάχην ἐκτεταγμένων ἐμήνυσον. Ὄροονδάτης τὴν μὲν ἄλλην στρατείαν εἰς τὴν ἑλεφαντίνην ἀθροίζεσθαι διατεταγμένος, αὐτὸς δὲ ὅτε τοὺς Αἰθίοπας ἐπιόντας

παρ'

παρ' ἐλπίδα κατώπτευν, εἰςδραμεῖν σὺν ὀλίγοις εἰς τὴν Συήνην ἀναγκαθεῖς, καὶ τοῖς χώμασιν ἀποτεριχθεῖς, σωτηρίαν τὲ αἰτήσας καὶ καθ' ὑπόχρεσιν τῆ Ἰθάσπου λαβῶν, ἀπιστότατος ἀνδρῶπων γίνεσθαι, καὶ δύο Περσῶν ἅμα τοῖς Αἰθίοψι περαιωθῆναι κατασκευάσας δῆθεν ὡς τὴν γνώμην τῶν κατὰ τὴν Ἐλεφαντίνην, ἐφ' οἷς ἀν' ἔλοιτο διαλύσασθαι πρὸς Ἰθάσπην μαθησομένους ἐξέπεμψε, τὸ δ' ἀληθές, εἰ παρασκευάζεσθαι πρὸς μάχην προαιροῦνται, ὅταν αὐτὸς ποτε διαδραῖναι δυναθῆ. καὶ τὸ τῆς γνώμης ἀπίστον εἰς ἔργον ἤγεν εὐτρεπισμένως τὲ καταλαβῶν, αὐτίκα ἐξῆγεν, οὐδ' εἰς βραχὺ τὴν ἔφοδον ὑπερθέμενος, ἀλλὰ τῷ τάχει τὴν παρασκευὴν, ὡς ἐδόκει, τῶν ἐναντίων ὑποτεμνόμενος.

XIV. Ἢδη γοῦν πραττόμενος ἐωρᾶτο, κόμπω τὲ Περσικῶ τὰς ὄψεις προκαταλαμβάνων, καὶ ἀργυροῖς τε καὶ ἐπιχρῦσοις τοῖς ὅπλοις τὸ πεδῖον καταστράπτων. ἄρτι γὰρ ἀνίχοντος ἡλίου καὶ τὴν ἀκτίνα κατὰ πρόσωπον τοῖς Πέρσαις ἐπιβάλλοντος, μαρμαρυγὴ τις ἀφρατος καὶ εἰς τὰς πορρωτάτω διεξίπιζετο, καὶ τῆς πανοπλίας οἰκείον σέλας ἀνταυγαζέσης. τὸ μὲν ἐν δεξιὸν κέρας, αὐτῶν Περσῶν τε καὶ Μήδων τὸ γνήσιον ἐπέιχε, τῶν μὲν ὀπλιτῶν ἠγουμένων, τῶν δὲ ὅσοι τοξόται κατόπιν ἐφεπομένων ὡς ἀν' γυμνοὶ πανοπλίας ὄντες, ἀσφαλέστερον βάλλοιεν ὑπὸ τοῖς ὀπλίταις προασπιζόμενοι. τὴν δὲ Αἰγυπτίων τε καὶ Λιβύων χεῖρα καὶ τὴν Ξενικὴν ἀπασαν, εἰς τὸ ἀριστερὸν κατένεμεν. ἀκοντισίας τε καὶ τούτοις [καὶ] σφενδονήτας παραζεύξας, ἐκδρομάς τε ποιῶσθαι, καὶ εἰς-

ἀκοντίζειν ἐκ πλαγίων ὀρμώμενοι ἐπισείλας. αὐ-
 τὸς δὲ τὸ μέσον κατέλαμβανεν, ⁸⁾ ἄρματός τε δρε-
 πανηφόρον λαμπρῶς ἐπιβεβηκώς, καὶ ὑπὸ τῆς
 ἐκατέρωθεν Φάλαγγος εἰς ἀσφάλειαν δορυφο-
 ρούμενος. τὴς καταφράκτες ἰππέας μόνον ἑαυτοῦ
 προέταττεν, οἷς δὴ καὶ πλέον θαρσήσας, τὴν μά-
 χην ἀπέτολμησε, καὶ γὰρ ἔν καὶ ἔστιν ἡδε ἡ Φά-
 λαγξ Περσῶν αἰεὶ τὸ μαχιμώτατον, καὶ οἶονεὶ τεῖ-
 χος ἀρῆαγες τῷ πολέμου προβαλλόμενον.

χν. Τρόπος δὲ αὐτοῖς πανοπλίας τοῖόςδε. ἀνὴρ
 ἔκκεριτος, καὶ σώματος ἰχὺν ἐπίλεκτος, κράνος
 μὲν ὑπέρχεται συμφύες τε καὶ μονήλατον, καὶ
 ὄψιν ἀνδρός εἰς ἀκρίθειαν ὥσπερ τὰ προσωπεῖα
 σοφίζόμενον. τούτῳ δὲ ἐκ κορυφῆς εἰς αὐχένα
 πάντα πλὴν τῶν ὀφθαλμῶν εἰς τὸ διοπτρεύειν
 σκεπόμενος, τὴν μὲν δεξιὰν κονίῳ μείζονι λόγχης
 ὀπλίζει, τὴν λαιὰν δὲ εἰς τὸν χαλινὸν ἀχολεῖ.
 κοπίδα δὲ ὑπὸ τὴν πλευρὰν παρελημένος, ἔ τὰ
 ἔξῃ μόνον, ἀλλὰ καὶ σῶμα τὸ ἄλλο ἅπαν τε-
 θωρά-

8) ἄρματος δρεπανηφόρου] De curribus falcatis multa Du-
 rerus ex antiquis. Quod subiungit seqq. τὴς
 καταφράκτες ἰππέας exponitur a Servio ad Aen. 11.
*Cataphracti (inquit) sunt equites, qui et ipsi mu-
 niti ferro sunt, et equos similiter munitos habent.*
 Quale fuerit illud equitum equorumque munimen-
 tum explicat Servius hoc loci ex Salust. talia mu-
 nimenta equitum Parthorum apud Iustin. lib. 41.
 Ammian. Marcell lib. 24. Aelian, de Milit. cap. 2.
 de his clibanariis siue cataphractis Lipsi. de Milit.
 et eleganter Heliod. hoc loco. eadem apud Tertull.
 de pallio. ibique doctissimus Theodor. Marcil.

θωράκιση. ἐργασία δὲ τῷ θώρακος τοιαύδε. σκυ-
 τάλας χαλκᾶς τε καὶ σιδηρᾶς ὅσοι [ὅσον] σπι-
 θαμαίας πάντοθεν εἰς χῆμα τετραγώνου ἐλάσαν-
 τες, καὶ ἄλλην ἐπ' ἄλλην κατ' ἄκρα τῶν πλευ-
 ρῶν ἐφαρμόζοντες (ὡς τῇ κατωτέρᾳ τὴν ὑπερκειμέ-
 νην αἰεὶ, καὶ τῇ πλαγίᾳ τὴν παρακειμένην [αἰεὶ]
 κατὰ τὸ συνεχές ἐπιβαίνειν) καὶ ῥαφαῖς ὑπὸ τὰς
 ἐπιπλευχὰς τὴν συμπλοκὴν ἀγκιστρῶσαντες, χι-
 τῶνα τινα φολιδῶν ἀπεργάζοντα, προσπίπτον-
 τα μὲν ἀλύτως τῷ σώματι, καὶ πάντῃ περιφύο-
 μενον, περιγράφοντα δὲ μέλος ἕκαστον, καὶ πρὸς
 [τὸ] ἀκώλυτον τῆς κινήσεως συσελλόμενον τε καὶ
 συνεκτεινόμενον. ἔστι γὰρ χειρῶν ἀπ' αὐχένος
 εἰς γόνυ καθειμένος, μόνοις τοῖς μηροῖς καθ' ὅ τῶν
 ἵππειων νώτων ἐπιβαίνειν ἀνάγκη διασελλόμενος.
 ὁ μὲν δὲ θώραξ, τοῖστος, ἀντίτυπόν τι βελῶν
 χῆμα, καὶ πρὸς πᾶσαν τρῶσιν ἀπομαχόμενον.
 ἢ κνημῖς δὲ ἀπ' ἄκρων τερσῶν εἰς γόνυ εἰσὶν, συν-
 ἀπλῆσα πρὸς τὸν θώρακα. παραπλησία δὲ σκευὴ
 καὶ τὸν ἵππον περιφράττει, τοὺς τε πόδας κνη-
 μῖσι περιδέοντες, καὶ προμετωπίδιοις τὴν κεφα-
 λὴν δι' ὅλα σφηκοῦντες, ἐκ νώτων τὲ ἐπὶ γαστέρα
 καθ' ἑτέραν πλευρᾶν, σκέπασμα σιδηροπλοκου
 ἀπαιωροῦντες, καὶ ὀπλίζειν τὲ ἅμα, καὶ τῇ λα-
 γαρύτητι μὴ ἐμποδίζειν τοὺς δρόμους. ἕτως
 ἐσκευασμένος, καὶ οἷον ἐμβεβλημένος περιβαίνει
 τὸν ἵππον, ἕκ αὐτὸς ἐφαλλόμενος, ἀλλ' ἑτέρων
 διὰ τὸ ἄχθος ἀνατιθεμένων. καίπειδ' ὁ καιρὸς ἤκει
 τῆς μάχης, ἐφείς τῷ χαλινῷ τὸν ἵππον, καὶ μυω-
 πίσας παντὶ τῷ ῥοθίῳ κατὰ τῶν ἐναντίων ἵεται
 σιδηρῆς τις ἀνήρ φαινόμενος, ἢ καὶ σφυρήλατος
 ἀνδρείας κινέμενος. ὁ κοντὸς δὲ τὰ μὲν πρὸς τῇ

αἰχμῆ καταπολὺ καὶ εἰς εὐθύ προβέβληται, δεσμῶ πρὸς τὸν αὐχένα τὸν ἵππιον ἀνεχόμενος· τὸν οὐρίαχον δὲ βρόχῳ πρὸς τοῖς ἵππείοις μηροῖς ἐξήρηται, μὴ εἰκὼν ἐν ταῖς συμβολαῖς, ἀλλὰ συνεργῶν τῆ χειρὶ τῆ ἵππέως, εὐθύνησση μόνον τὴν βολὴν, αὐτῆ δὲ ἐπιτείνοντος καὶ πρὸς τὸ σφοδρότερον τῆς τρώσεως ἀντερειδόντος, τῆ ῥύμη [γούνη] διαπείρει πάντα τὸν ὑποπίπτοντα, καὶ μιᾶ πληγῆ δύο που φέρει πολλάκις ἀνάρετῆσας.

XVI. τοιοῦτον [δὲ] ἔχων τὸ ἵππικὸν ὁ σατραπῆς, καὶ ἔτω τὸ Περσικὸν διατάξας, ἐπήει ἀντιμέτωπος, κατὰ νῶτον αἰεὶ τὸν ποταμὸν ποιούμενος, καὶ πλήθει καταπολὺ τῶν Αἰθιοπῶν λειπόμενος, τῶ ὕδατι τὴν κύκλωσιν ἀπετείχιζεν. ἀντεπῆγε δὲ καὶ ὁ Ὑδάσπης τοῖς ἐπὶ μὲν τοῦ δεξιοῦ κέρως Πέρσαις τὲ καὶ Μήδοις τοὺς ἐκ Μεροῆς ἀντιτάττων ἀνδρας ὀπλομάχης τὲ, καὶ τῆς κατὰ συσάδην χειρονομίας ἐπισήμονας· τοὺς δὲ ἐκ τῆς Τρωγλαυτικῆς καὶ τοὺς τῆ κινναμωμοφόρου προσοίκους, εὐσαλεῖς τε τὴν ὄπλισιν καὶ ποδάκεις, καὶ τοξείαν ἀρίστους, τοῖς κατὰ τὸ λαλὸν τῶν ἐναντίων σφενδονήταις τὲ καὶ ἀκοντισαῖς παρενοχλήσοντας ἀπεκλήρωσε. τὸ δὲ μεσεῦον τοῦ Περσικῆ τοῖς καταφράκτοις μεγαλαυχούμενον καταμαθὼν, ἑαυτὸν τε καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν ⁹⁾ πυργοφόρους ἐλέφαντας ἀντέ-

9) πυργοφόρους ἐλέφαντας] Sic postea ἐπὶ τῶν ἐλεφάντων κατὰ τὰς πύργους, ὧν μὲν ἕκαστοι ἕξ κατειληφότες. Sic enim legendum hunc locum censeo. Duplici ratione ac modo turres elephantis impositae, vel enim binae, in quibus duodecim milites, vt apud Philost.

ἀντέταξε, τὸ Βλεμμύων καὶ Σηρῶν ὀπλιτικὸν προτάξας, καὶ ἅ χεῖρ ἡ πράττειν παρὰ τὸ ἔργον ἐπιτείλας.

XVII. Ἀρθέντων δὲ ἑκατέρωθεν τῶν σημείων, καὶ τοῦ μὲν Περσικῆ δια σαλπύγγων, βόμβοις δὲ καὶ τυμπάνοις τῶν Αἰθιοπῶν τὴν μάχην ἐπισημαίνοντων, ὁ μὲν Ὀροονδάτης ἐμβοήσας, δρόμῳ τὰς Φάλαγγας ἐπήγευ. ὁ δὲ Ὑδάσπης τὰ μὲν πρῶτα χολαίτερον ἀντεπιέναι προσέταττε, βάσιν ἐκ βάσεως ἡσυχῇ παραμείβοντας, τῶν τε ἐλεφάντων, ἔνεκεν, ὅπως ἂν μὴ ἀπολειφθεῖεν τῶν προμάχων, καὶ ἅμα τὴν ῥύμην τῶν ἵππέων τῶν μεταξὺ προὔπεκλύων. ἐπεὶ δὲ βολῆς ἐντὸς ἤδη καθίσταντο, καὶ τοὺς καταφράκτους ἐρεθίζοντας τὴν ἵππον εἰς τὴν ἐπέλασιν οἱ Βλέμμυες κατέμαθον, τὰ προτεταγμένα πρὸς τῆ Ὑδάσπου ἔπραττον καὶ τοὺς Σηρας ὥσπερ προκάλυμα εἶναι καὶ προασπίζεειν τῶν ἐλεφάντων, καταλιπόντες, αὐτοὶ πολὺ τῶν τάξεων προπηδήσαντες, ὡς τάχους εἶχον, ἐπὶ τοὺς καταφράκτας ὤρμησαν, μανίας ἐμφασιν τοῖς ὀρώσει περιψάντες. ἔτως ὀλίγοι πρὸς πλείονας καὶ πρὸς ἔτω πεφραγμένους προσφορμήσαντες. οἱ Πέρσαι δὲ πλεον ἢ πρότερον ἐφέντες τοῖς ἵπποις ἐπήλαυον, ἔρμαιον τὸ ἐκείνων θράσος ποιόμενοι, καὶ ὡς αὐτίκα καὶ παρὰ τὴν πρώτην συμβολὴν ἀρπασόμενοι.

XVIII. Τότε οἱ Βλέμμυες εἰς χεῖρας ἤδη συμπίπτοντες, καὶ μονονὲ ταῖς αἰχμαῖς ἐγγερίμπτοντες
ἀθρόου

Philost. vitæ Apollon. lib. 2. et Iuuenal. accipiens
Sat. 12. vel vna, vt hoc loci, Tangit et Aelian.
cap. 9. lib. 13. de Animal.

ἀθρόον καὶ καθ' ἓν σύνθημα, ὑπώκλασαν τε καὶ
 ὑπεδύοντο τοῖς ἵπποις γόνυ μὲν θάτερον τῆ γῆ
 προσερείδοντες, κεφαλὴν δὲ καὶ νῶτα, ταῖς μὲν
 οὐδὲν ἢ μονοῦ πατούμενοι. παράδοξον δὲ ἔδρων
 καὶ ἐλυμαίνοντο τὴν ἵππον ὑπὸ τὴν γαστέρα κατὰ
 τὴν διεξέλασιν τοῖς ξίφεσιν ἀνακόπτοντες. ὥστε
 ἐπιπτον μὲν οὐκ ὀλίγοι τῶν ἵππων πρὸς τὴν ἀλγη-
 δόνα τὸν χαλινὸν ὑπερορώντων, καὶ τὰς ἀναβάτας
 ἀποσειομένων οὐς κορμηδὸν κειμένους οἱ βλέμμιες
 ὑπὸ τοὺς μηρούς ἀνέτερον. ἀκίνητος γὰρ Περσῶν
 κατάφρακτος τῶ χειραγωγήσοντος ἀμοιρήσας.
 ὅσοι δὲ ἀτρώτοις ἵπποις συνηνέχθησαν, ἐπὶ τὰς Σῆ-
 ρας ἐφέροντο. οἱ δὲ, ἐπειδὴ μόνον ἐπλησίαζον, κατ-
 ὄπιν ἑαυτοὺς τῶν ἐλεφάντων ὑπέσελλον, ὥσπερ
 ἐπὶ λόφον ἢ φρέριον τὸ ζῶον καταφεύγοντες. ἔν-
 θα πολὺς φόθος καὶ ὀλίγου παντελῆς συνέπιπτε
 τοῖς ἵππευσιν. οἷτε γὰρ ἵπποι πρὸς τὸ ἀήδες [τῆς]
 τῶν ἐλεφάντων ὄψεως ἀθρόον παραγυμνωθείσης,
 καὶ τῷ μεγέθει ξενίζοντι τῆς θέας τὸ φοβερὸν
 ἐπιφρέσσης, οἱ μὲν παλινδρομοῦντες, οἱ δὲ ἐν ἀλ-
 λήλοις συνταραττόμενοι, τὴν τάξιν τῆς Φάλαγγος
 τάχιστα παρέλυον. οἷτε ἐπὶ τῶν ἐλεφάντων κατὰ
 τοὺς πύργους ἕξ μὲν ἑκάστοι κατειληφότες, δύο δὲ
 κατὰ πλευρὰν ἑκάστην ἐκτοξεύοντες, τῆς ἐπ' οὐ-
 ρὰν μάνης καὶ εἰς τὸ ἀπρακτὸν χολαζούσης, οὕτως
 δὴ τι συνεχές τε καὶ ἐπὶ σκοπὸν ὥσπερ ἕξ ἀκρο-
 πόλεως τῶν πύργων ἔβαλλον, ὥστε εἰς νέφους
 φαντασίαν τὴν πυκνότητα παρασηῆναι τοῖς Πέρ-
 σαις καὶ πλεον ὅτε τοὺς ὀφθαλμοὺς μάλιστα τῶν
 ἐναντίων σκοποὺς οἱ Αἰθίοπες ποιέμενοι, καθάπερ
 ἔκ ἐπὶ τῶν ἴσων πολεμοῦντες, ἀλλ' εὐστοχίας ἀγῶ-
 νισμα προθέντες, ἕτως ἀδιαπτότως ἐτύγχανον
 ὥστε

ὥστε οἱ διαπεπαρμένοι τοῖς βέλεσιν, ἐφέροντο σὺν ἔδενι κόσμῳ δια τοῦ πλήθους, καθάπερ αὐλῆς τῆς ἰσῆς τῶν ὀφθαλμῶν προβεβλημένοι. εἰ δέ τις ἦεν ὑπὸ ῥύμης τοῦ δρόμου, μὴ καταχέθεις, οἱ ἵπποι, καὶ ἄκοντας ὑπεξαγαγόντες, εἰς τῆς ἐλέφαντας ἐπέβαλλον. καὶ ἔτι οἱ μὲν αὐτοῦ κατανηλίσκοντο, ὑπὸ τε τῶν ἐλεφάντων ἀνατρεπόμενοι καὶ καταπατούμενοι. οἱ δὲ ὑπὸ τε τῶν Σηρῶν ὑπὸ τε τῶν βλεμμύων ὥσπερ ἐκ λόγου τοῦ ἐλεφάντος ἐκδρομάς τε ποιουμένων, καὶ τῆς μὲν [καὶ] τιτρώσκειν εὐσοχούντων, τῆς δὲ κατὰ συμπλοκὴν ἀπὸ τῶν ἵππων εἰς γῆν ὠθούτων. ὅσοι δὲ καὶ διεδίδρασκον ἀπράκτοι καὶ ἔδεν δράσαντες τῆς ἐλεφάντας ἀπεχώρουν. τὸ γὰρ θηρίον πέφρακται μὲν καὶ σιδήρῳ παραγινόμενον εἰς μάχην καὶ ἄλλως δὲ πρὸς τῆς φύσεως τὴν δορὰν ἐτόμωται, σερμενίᾳ Φολίδος τῇ ἐπιφανείᾳ ἐπιτρεχούσης, καὶ πᾶσαν αἰχμὴν τῷ ἀντιτύπῳ θραύσης.

ΧΙΧ. Τραπέντων δὲ ἅπαξ εἰς φυγὴν τῶν ὑπολειπομένων, αἰχίσια δὲ πάντων ὁ σατραπῆς Ὄροονδάτης, τὸ μὲν ἄρμα ἐγκαταλιπὼν, ἵππῃ δὲ τῶν Νυσαίων ἐπιβάς διεδίδρασκεν, ἀγνοούντων ταῦτα τῶν κατὰ τὸ ἀριστερὸν κέρας Αἰγυπτίων τε καὶ Λιβύων, καὶ σὺν εὐτολμίᾳ πάσῃ τὴν μάχην συμφερομένων, καὶ παχόντων μὲν πλείονα ἢ δρώντων καρτερικῶς δὲ λήμματι τὰ δεινὰ ὑπομενόντων. οἱ γὰρ ἐκ τῆς κινναμωμοφόρου κατ' αὐτοὺς τεταγμένοι δεινῶς πιεζοῦντες, πολλὴν ἀπορίαν παρεῖχον, ἐπιόντας μὲν ὑποφεύγοντες καὶ ἐκ πολλῆς τοῦ περιόντος προφθάνοντες, καὶ ἀπέτραμμένοις εἰς τοῦπίσω τοῖς τόξοις καὶ παρὰ τὴν φυγὴν βάλλοντες.

ἀνα-

ἀναχωροῦσι δὲ ἐπιτιθέμενοι, καὶ κατὰ τὰ πλάγια οἱ μὲν ταῖς σφενδόνας βάλλοντες, οἱ δὲ μικροῖς μὲν τοῖς βέλεσιν, ἰῶ δὲ δρακόντων πεφραγμένοις εἰστοξεύοντες [ὄξυν τινὰ καὶ ἀπότομον θάνατον ἐπέφερον. τοξεύουσι δὲ οἱ τῆς κινναμωμοφορᾶ παίζειν πλεονῆ σπουδάζειν τὴν τοξείαν εοικότες] πλέγμα γὰρ τι κυκλωτερές τῆ κεφαλῇ περιθέοντες, καὶ τὸ βέλετι κατὰ τὸν κύκλον περιπέραντες, τὸ μὲν ἐπηρεωμένον τῶ βέλους πρὸς τῆ κεφαλῇ περιτίθενται, τὰς δὲ ἀκίδας οἷον ἀκτίνας εἰς τὸ ἐκτὸς προβέβληνται. κἀντεῦθεν ἔξ ἐτοίμου παρὰ τὰς μάχας ὥσπερ ἐκ φαρέτρας ἀφαιρῶν ἕκαστος, ἀγερωχόν τι καὶ σατυρῖκόν σκίρτημα λογιζόμενός τε καὶ καμπύλόμενος, καὶ τοῖς ἰοῖς ἐστεμμένος ἀπὸ γυμνῶ τῶ σώματος τοῖς ἐναντίοις ἐφίησιν, ἔδὲν σιδήρεα κατὰ τὴν αἰχμὴν δεόμενον. ὅσων γὰρ δράκοντος νωτιαῖον ἀφελῶν, τὸ μὲν ἄλλο εἰς τὸν πῆχυν τοῦ βέλους ἀπευθύνει, τὰ δὲ ἄκρα πρὸς τὸ ἀκμαιότατον ἀποξέσας, αὐτογλώχινά τὸν ¹⁰⁾ οἷσόν ἀπεργάζεται, τάχα που καὶ ἀπὸ τῶν ὁσῶν οὕτω παρωνομασμένων. χρόνον μὲν ἔν τινὰ συνεισηκείσαν οἱ Αἰγύπτιοι, καὶ τῶ συνασπισμῶ πρὸς τὴν τοξείαν ἀντεῖχον, φύσει τὲ τλήμωνες ὄντες καὶ πρὸς τὸν θάνατον ἔλυσιτελῶς μᾶλλον, ἢ φιλονεικῶς κενδοξῆντες, ἴσως δὲ πρὸ καὶ τιμωρίαν λιποταξίᾳ προορῶντες.

xx. Ἐπεὶ δὲ τὸς τε καταφράκτους τὴν μεγίστην τοῦ πολέμου χεῖρά τε καὶ ἐλπίδα νομιζομένους, διεφθαρ-

10) οἷσόν ἀπὸ τῶν ὁσῶν] Nec forte mala haec originitio, quamquam aliter Etymolog.

διεφθαρμένους κατέμαθον, τόν τε σατράπην
 ἀποδεδρακότα, τούς τε Μήδων καὶ Περσῶν πολυ-
 θρυλλήτας ὀπλίτας, οὔτε τι παρὰ τὴν μάχην
 λαμπρὸν ἀποδεδειγμένους, ἀλλ' ὀλίγα μὲν δρά-
 σαντας κατὰ τῶν ἐκ Μερῆς, οἱ κατ' αὐτὰς ἐτά-
 χθησαν, παθόντας δὲ πλείονα, καὶ τοῖς λοιποῖς
 ἐφεπομένοις ἐνδόντες καὶ αὐτοὶ προτροπάδην ἔφευ-
 γον. ὁ δὲ Ἰθάσπης, ὥσπερ ἀπὸ σκοπῆς τοῦ πύρι-
 γου, λαμπρᾶς ἤδη τῆς νίκης θεωρὸς γινόμενος,
 κήρυκας διαπέμπων εἰς τὰς διώκοντας, τῶ μὲν
 φονεύειν ἀπέχεσθαι προηγόρευε, ζῶντας δὲ οὓς δύ-
 ναιτο καὶ συλλαμβάνειν καὶ ἄγειν καὶ πρὸ πάν-
 των τὸν Ὄροσνδάτην ὡς δὴ καὶ ἐγένετο. παρεκτεί-
 ναντες γὰρ ἐπ' ἀσπίδα τὰς Φάλαγγας οἱ Αἰθίο-
 πες, καὶ τὸ πολὺ βάθος τῶν τάξεων εἰς μῆκος
 ἐκατέρωθεν ἐπαναγαγόντες, τὰς τε κεραίας ἐπι-
 στρέψαντες, εἰς κύκλωσιν τὸ Περσικὸν συνήλασαν,
 καὶ μίαν μόνον ἀτραπὸν τὴν ἐπὶ τὸν ποταμὸν
 ἀκώλυτον εἰς φυγὴν τοῖς ἐναντίοις ὑπελείποντο· εἰς
 ὃν οἱ πλείους ἐμπίπτοντες, ὑπὸ γε ἵππων καὶ δρε-
 πανηφόρων ἀρμάτων καὶ τοῦ λοιποῦ ταράχου καὶ
 πλήθους ὠθούμενοι σὺν πολλῷ τῷ θράσει, μετ-
 εμάνθανον ὡς τὸ δοκοῦν στρατήγημα τοῦ σατρά-
 που πρὸς ἐναντίους σφισὶν ἦν καὶ ἄσκεπτον. τὸ
 γοῦν κυκλωθῆναι παρὰ τὴν ἀρχὴν καταδείσας,
 καὶ τὸν Νεῖλον διὰ τοῦτο κατὰ νῶτον ποιήσας,
 ἔλαθεν αὐτῷ τὴν φυγὴν ἀποτειχίσας. ἐνταῦθα
 οὖν καὶ αὐτὸς ἀλίσκεται καὶ Ἀχαιμένου τοῦ Κυ-
 βέλης παιδὸς ἅπαντα ἤδη τὰ κατὰ τὴν Μέμφιν
 πεπτυσμένα, καὶ ἀνελεῖν μὲν τὸν Ὄροσνδάτην παρὰ
 τὸν Θόρυβον ἐπιβλεύσαντος, (μετέμελε γὰρ αὐ-
 τῷ τῶν κατὰ τῆς Ἀρσάκης μηνυμάτων, τῶν ἐλέγ-
 χων

χων προδιεφθαρμένων) τρῶσαι δὲ καιρίαν ἀπο-
 τυχόντος, ὑπέχε γέ μὴν αὐτίκα τὴν δίκην πρὸς
 τινος τῶν Αἰθιοπῶν τόξω βληθεὶς, ἀναγιόντος
 μὲν τὸν σατραπὴν, καὶ περισώζειν, ὡς προσέ-
 τακτο, βουλομένου ἀγανακτήσαντος δὲ τὸ ἀδι-
 κὸν τῶ ἐγχειρήματος εἰ τῶς ἐναντίους τις ὑποφεύ-
 γων, χωροῖη κατὰ τῶν Φιλίων, τὸν καιρὸν τῆς
 τύχης εἰς ἐχθροῦ ἀμυναν ὡς ἐώκει θηρώμενος.

XXI. Τοῦτον μὲν οὖν ἀχθέντα πρὸς τοῦ ἐλόντος
 ὁ Ἰθάσπης ψυχορῆγαγοῦντα θεασάμενος, καὶ
 πολλῶ ἀίματι ρέομενον, τῶτο μὲν ἐπασιδῆ δία τῶν
 τῶτο ἔργον πεπονημένων ἐπέχε. κρίνας δὲ εἰ δύνα-
 το περισώζειν, ἐπιρῥωννύς τε τοῖς λόγοις, ὦ βέλ-
 τισε, ἔφη, τὸ μὲν σώζεσθαί σοι, κατ' ἐμὴν ὑπάρ-
 ξει γνώμην. νικᾶν γὰρ καλὸν τοὺς ἐχθροὺς, ἐσώ-
 τας μὲν, ταῖς μάχαις πεπρωκότας δὲ, ταῖς εὐ-
 ποίαις. τί δ' οὖν βουλόμενος ἔτως ἀπίστος ἀπε-
 δείχθης, ὁ δὲ, πρὸς σέ ἔφη· πισὸς δὲ πρὸς τὸν
 ἐμὸν δεσπότην, καὶ ὁ Ἰθάσπης ὑποπεσῶν τοίνυν,
 τίνα σαυτῶ τιμωρίαν ὀρίζεις, πάλιν ἡρώτα. καὶ
 ὅσπην ἂν, ἔφη, βασιλεὺς ὁ ἐμός τῶν σῶν τίνα στρα-
 τηγῶν φυλάττοντά σοι πίσιν λαβῶν ἀπήτησεν.
 οὐκοῦν, ἔφη [ὁ Ἰθάσπης] ἐπήνεσεν ἂν, καὶ ὀρη-
 σάμενος ἀπέπεμψεν, εἰ βασιλεὺς ἀληθὴς ἐστὶ,
 ἀλλὰ μὴ τύραννος, ἐν ἀλλοτριῶς ἐπαίνοις ζῆλον
 τοῖς ἰδίῳ τῶν ὁμοίων κατασκευαζόμενος. ἀλλ'
 ὦ θαυμάσιε, πισὸς μὲν εἶναι λέγεις, ἀσύνητος δὲ
 κἂν αὐτὸς μὴ ὁμολογήσειας, πρὸς τοσαύτας μυ-
 ριάδας [ἔτω] παρατόλμως ἀντιταξάμενος; οὐκ
 ἦν ἀσύνητος ἴσως, ἀπεκρίνατο, τῆς γνώμης σοχά-
 σαθαι τῶ βασιλεύοντος, μεθ' ἧς ἐκεῖνος πλέον τιμω-
 ρεῖται

ρεΐται τοὺς ὀπωσοῦν ἐν πολέμῳ δειλὰς, ἢ τιμᾶ τοὺς ἀνδρείους. ἔγνω οὖν ὁμοσε χωρῆσαι πρὸς τὸν κίνδυνον καὶ ἦτοι μέγα [τί] κατορθῶσαι καὶ παρὰ δόξαν, οἷα πολλὰ πολέμου καιροὶ κατορθῶσιν, ἢ διασωθῆις, εἰ τῷτο συμβαίνοι, χάραν ἀπολογίας ὑπολείπεσθαι, ὡς πάντων τῶν ἐπ' ἐμοὶ πεπραγμένων.

XXII. Τοιαῦτα εἰπὼν, καὶ ἀκούσας ὁ Ἰθάσπης, ἐπὶναι τὸ, καὶ εἰς τὴν Συήνην εἰσέπεμπεν, ἐπιμεληθῆναι αὐτοῦ παντοίως τοῖς ἰατρούσιν ἐπισειλάς. εἰσῆει δὲ καὶ αὐτὸς ἅμα τοῖς ἐπιλέκτοις τῷ στρατῷ, πάσης μὲν τῆς πόλεως καὶ διὰ πάσης ἡλικίας προὔπαντώσης. σεφάνοις δὲ καὶ ἀνδρῶσιν Νειλώοις τὴν στρατείαν βαλλύσης, καὶ ταῖς ἐπινικίοις εὐφημίαις τὸν Ἰθάσπην ἀνυμνύσης. ἐπεὶ δὲ τειχῶν ἐντὸς εἰσῆλασεν ὡσπερ ἐφ' ἄρματος τῷ ἐλέφαντος, ὁ μὲν αὐτίκα πρὸς ἱεροῖς ἦν, καὶ θεραπεύειαι τῶν κρείττωνων χαρῖσθῆις τῶν τε Νειλώων ἧτις γένεσις παρὰ τῶν ἱερέων ἐκπυθάνομενος. καὶ εἴ τι θαύματος ἢ θαμάματος ἄξιον κατὰ τὴν πόλιν ἐπιδεικνῦναι ἔχουσιν. οἱ δὲ, τὴν τε Φρατίαν τὸ νειλομέτριον ἐδείκνυσαν, τῷ κατὰ τὴν Μέμφιν παραπλήσιον, συννόμῳ μὲν καὶ ξεστῷ λίθῳ κατεσκευασμένον, γραμμαῖς δὲ ἐκ πηχυαῖς διαστήματος κεχαραγμένον. εἰς ἃς τὸ ποτάμιον ὕδωρ ὑπὸ γῆς διηθούμενον, καὶ ταῖς γραμμαῖς ἐμπίπτον, τὰς τε αὐξήσεις τῷ Νείλῳ καὶ ὑπονοσήσεις τοῖς ἐγχωρείοις διασημαίνει τῷ ἀριθμῷ τῶν σκεπομένων καὶ γυμναζόμενων χαραγμάτων, τὸ πῶσον τῆς πλημμύρας ἢ τῆς λειψυδρίας μετρεμένων. ἐδείκνυσαν δὲ καὶ τὰς τῶν ὠρονομίων γνώμονας,

ἀσπίους κατὰ μεσημβρίαν ὄντας, τῆς ἡλιακῆς
 ἀκτῖνος κατὰ τροπᾶς θερμᾶς ἐν τοῖς περὶ Συήνην
 εἰς ἀκρίβειαν κατὰ κορυφὴν ἰσαμένης, καὶ τῷ
 πανταχόθεν περιφωτισμῷ τὴν παρέμπλωσιν τῆς
 σκιάς ἀπελαυνῶσης, ὡς καὶ τῶν φρεᾶτων τὸ κατὰ
 βάθος ὕδωρ καταυγάζεσθαι διὰ τὴν ὁμοίαν αἰ-
 τίαν. καὶ ταῦτα μὲν ὁ Ὑδάσπης ἔσφόδρα ὡς
 ξένα ἐθαύμαζε. συμβαίνει γὰρ τὰ ἴσα καὶ κα-
 τὰ μέρος τὴν Αἰθιοπῶν. ὡς δὲ τὴν ἑορτὴν ἐξε-
 θείαζον, ἐπὶ μέγα Νεῖλον αἶροντες, ὄρον τε καὶ
 τὸν ζεῖδωρον ἀποκαλοῦντες, Αἰγύπτῃ τε ὅλης, τῆς
 μὲν ἄνω σωτῆρα, τῆς κάτω δὲ καὶ πατέρα καὶ
 δημιουργόν, νέαν ἰλὺν δὲ ἔτους ἐπάγοντα, καὶ Νεῖ-
 λον ἐντεῦθεν ὀνομαζόμενον, τὰς τε ἐτησίους ὥρας
 φράζοντα, θερμὴν μὲν ταῖς αὐξήσεσι, μετοπω-
 ρινὴν δὲ ταῖς υπονοσήσεσι, καὶ τὴν ἑαρινὴν τοῖς τε
 κατ' αὐτὸν φουμένοις ἀνδρεσι, καὶ ταῖς τῶν κρο-
 κοδείλων ὠλοκίαις, καὶ ἔδεν ἄλλ' ἢ τὸν ἐνιαυτὸν
 ἀντικρὺς εἶναι τὸν Νεῖλον, τῆτο καὶ τῆς προσηγο-
 ρίας ἐκβεβαιουμένης. τῶν γούν κατὰ τοῦνομα σοι-
 χεῖων εἰς ψήφους μετ' ἀλαμβανομένων, πέντε καὶ
 ἐξήκοντα καὶ τριακόσια μονάδες, ὅσα καὶ τοῦ
 ἔτους ἡμέραι συναχθῆσονται. φυτῶν δὲ καὶ ἀν-
 θρώων καὶ ζώων ιδιότητας, καὶ ἕτερα πλείονα τῶν
 τοῖς περὶ θέντων, ἀλλ' οὐκ Αἰγύπτια ταῦτα εἶ-
 πεν ὁ Ὑδάσπης, ἀλλ' Αἰθιοπικὰ τὰ σεμνολογή-
 ματα. τὸν γὰρ ποταμὸν τῆτον, εἴτε καὶ καθ' ὑμᾶς
 θεόν, καὶ κῦτος ἅπαν τὸ ποτάμιον, ἢ Αἰθιοπῶν
 δεῦρο παραπέμπουσα, δικαίως ἂν παρ' ὑμῶν
 τυγχάνοι σεβάσματος, μήτηρ ὑμῖν γινομένη θεῶν.
 καὶ τοιγαροῦν καὶ σέβομεν ἔφασαν ἱερεῖς, τῶν τε
 ἄλλων

ἄλλων ἔνεκεν, καὶ ὅτι σε σωτήρα ἡμῖν καὶ θεὸν ἀνέδειξεν.

ΚΧΙΙΙ. Εὐφήμευς εἶνα προσήκειν τῆς ἐπαίνου ὁ Ἰθάσπης εἰπὼν, αὐτὸς τε εἰς τὴν σκηνὴν εἰσελθὼν, τὸ λειπόμενον τῆς ἡμέρας ἑαυτὸν ἀνελάμβανε. τῆς τε ἐπὶ δόξης λιθιόπων καὶ τῆς κατὰ Συήνην ἱερέας εὐωχῶν, καὶ τοῖς ἄλλοις ἔτω ποιεῖν ἐφῆκε. πολλὰς μὲν ἀγέλας βοῶν, πολλὰς δὲ ποίμνας προβάτων, πλείστα δὲ αἰγῶν αἰπόλια καὶ συῶν συβόσια, καὶ οἶνον πλῆθος τῶν Συηναίων τῆ στρατεία, τὰ μὲν δῶρον, τὰ δὲ πρὸς ἀγορασίαν παρεχόντων. εἰς δὲ τὴν ὑπεραίαν ἐφ' ὑψηλῆ προκαθήμενος ὁ Ἰθάσπης, ταῖτε ὑποζύγια καὶ ἵππους, καὶ ὕλην ἄλλην τὴν ἐν λαφύροις, τῶν τε κατὰ τὴν πόλιν καὶ τῶν κατὰ τὴν μάχην ληφθέντων, τῇ στρατεία διένεμε, τὸ πρὸς ἀξίαν τῶν ἐκάστω πεπραγμένων ἀνακρίνων· ὡς δὲ καὶ ὁ ζωγράφος τὸν Ὀροονδάτην παρῆν, αἴτησον ὁ βῆλει πρὸς αὐτὸν ἐφη ὁ Ἰθάσπης. καὶ ὡς ἔδεν αἰτεῖν δέομα βασιλεῦ εἶπεν. ἀλλ' εἰ καὶ σὺ τῆτο ἐπικρίνειας, ἔχω τὸ αὐταρκές, Ὀροονδάτου μὲν ἀφελόμενος, αὐτὸν δὲ προσάγματι τῷ σῶ διασωσάμενος. καὶ ἅμα ἐδείκνυε τὸν ¹¹⁾ ξιφισῆρα τοῦ σατραπῆ λιθοκόλλητον τε καὶ πολυτίμον, καὶ ἐκ πολλῶν ταλάντων κατεσκευασμένον, ὥστε πολλὰς τῶν περιεσώτων ἐκβοᾶν, ὑπὲρ ἰδιώτην εἶναι καὶ πλέον βασι-

G g 2

λικόν

11) ξιφισῆρα λιθοκόλλητον] Sic reges magni, eorumque Satrapae habuere pugionum et ensium vaginas. Curt. lib. 3. Zona aurea muliebriter cinctus, acinacem suspenderit, cui ex gemma erat vagina.

λικόν τὸ κειμήλιον. ἐπιμειδιάσας ἔν ὃ Ἰθάσπης. καὶ τί ἂν, ἔφη, γένοιτο βασιλικώτερον τοῦ μὴ λειφθῆναι τὴν ἐμὴν μεγαλοψυχίαν τῆς τούτου Φιλοπλυσίας; εἶτα καὶ σώματος ἀλόγτος τῷ κρατήσαντι σκυλεύειν ὁ πολέμου δίδωσι νόμος. ὥστε ἀπίτω λαβῶν καὶ παρ' ἡμῶν, ὃ καὶ ἀκόντων ἔχεν, ἂν ῥαδίως ἀποκρύπτων.

XXIV. Μετὰ τοῦτον παρήεσαν οἱ τὸν Θεαγένην καὶ τὴν Χαρίκλειαν ἐλόντες· καὶ, ὃ βασιλεῦ, ἔφασαν, ἡμῶν δὲ ἔχρυσός, ἔ λίθοι τὰ λάφυρα, πρᾶγμα κατ' Αἰθιοπίαν εὖωνον, καὶ σωρηδὸν τοῖς βασιλείοις ἀποκείμενον· ἀλλὰ σοὶ κόρη καὶ νεανίαν προσαγοχότες, ἀδελφὸς μὲν καὶ Ἕλληνας, μεγέθει δὲ καὶ κάλλει, μετὰ γέ σε, πάντας ἀνθρώπους ὑπερφέροντας, ἀξίῃ μὲν μὴ ἀμοιρῆσαι τῆς παρὰ σοὶ μεγαλοδωρεᾶς. εὐγε, εἶπεν ὁ Ἰθάσπης, ὑπεμνήσατε· καὶ γὰρ ἐν παρέργῳ τότε καὶ κατὰ θόρυβον προσαχθέντας ἐθεασάμην. ὥστε ἀγέτω τίς ἠκόντων δὲ καὶ οἱ λοιποὶ τῶν αἰχμαλώτων. ἤγοντο οὖν αὐτίκα, δρομαίου τινὸς ἔξω τειχῶν καὶ εἰς τῆς σκευοφόρους ἀφιγμένῃ, καὶ τοῖς φυλάττουσιν ἀγειν ὡς βασιλέα τὴν ταχίστην εἰπόντος. οἱ δὲ, μιξέλληνα τινὰ τῶν φυλάκων, ὅποι τὸ παρὸν ἀγοιεν ἠρώτων. ἐκείνῃ δὲ εἰπόντος ὡς βασιλεὺς Ἰθάσπης ἐπισκοπεῖ τῆς αἰχμαλώτης, θεοὶ σωτῆρες, ἀνεβόησαν, ἅμα οἱ νέοι τὸ ὄνομα τῆς Ἰθάσπης γνωρίσαντες, εἰς τὴν τε ὄραν μὴ καὶ ἕτερός ἐστιν ὁ βασιλεύων ἀμφιβάλλοντες. ὁ οὖν Θεαγένης ἠρέμα πρὸς τὴν Χαρίκλειαν, ἐρεῖς, ἔφη, δηλονότι Φιλτάτη πρὸς βασιλέα τὰ καθ' ἡμᾶς. ἰδοὺ γὰρ καὶ Ἰθάσπης, ὃν πατέρα σοὶ γε-
γενῆ-

γενῆσθαι πρὸς με πολλάκις ἔφραζες. καὶ ἡ Χαρίκλεια, ὧ γλυκύτατε, ἔφη, τὰ μεγάλα τῶν πραγμάτων, μεγάλων δέϊται κατασκευῶν. ὧν γὰρ πολυπλόκως τὰς ἀρχὰς ὁ δαίμων καταβέβληται, τῶν ἀνάγκη καὶ τὰ τέλη διὰ μακροτέρων συμπραίνεσθαι. ἄλλως τὲ καὶ ἂ πολλὸς χρόνος συνέχεε, ταῦτα εἰς ὅξυν καιρὸν ἀνακαλύπτειν, ἢ λυσitteλές, τῶ κεφαλαίῳ καὶ ταῦτα τῆς ὅλης καθ' ἡμᾶς ὑποθέσεως, καὶ ἐξ ἧς ἡ σύμπασα συμπλοκή τε καὶ ἀνεύρεσις ἤρτηται, Περσίνης λέγω μητρὸς τῆς ἐμῆς ἀπολειπομένης. σώζεσθαι δὲ καὶ ταύτην θεῶν βουλήσει πεπύσμεθα. ἂν οὖν προθύτηταί τις ἡμᾶς, ὑπολαβὼν ὁ Θεαγένης, ἢ καὶ ὡς αἰχμάλωτον δῶρον παραχῶν, τὴν εἰς Αἰθιοπίαν ἡμῖν ἀφίξιον ὑποτέμηται; μὴ πᾶν τοῦναντίον ἔφη ἡ Χαρίκλεια. νυνὶ μὲν γὰρ πρὸς τῶν Φυλάκων ἀκηκόαμεν πολλάκις ¹²⁾ ὡς ἱερεῖα τρεφόμεθα τοῖς κατὰ Μερόην θεοῖς ἐναγιοθησόμενοι. καὶ δέος οὐδὲν δωρηθῆναι ἡμᾶς ἢ προαναρεθῆναι καθωσιωμένως ἐξ ὑποχέσεως τοῖς θεοῖς, ἢ παραβηθῆναι ὑπ' ἀνδρῶν εὐσέβειαν ἐκτετμηκότων, οὐ θέμις. εἰ δὲ περιχάρεια τῶν ὅλων ἐνδόντες προχείρως τὰ καθ' ἡμᾶς ἐξαγορεύοιμεν, τῶν καὶ γνωρίζειν ταῦτα καὶ βεβαιῶν δυναμένων ἢ παρόντων, μὴ καὶ λάθοιμεν τὸν ἀκούοντα παροξύναντες, καὶ πρὸς ὀργὴν τι δικαίως ἐφιστάμενοι, χλεύην ἂν ἔτω τύχη καὶ ὕβριν τῷ πράγματι ἡγησομένους, εἴ τινας αἰχμάλωτοι καὶ

Gg 3

δου-

12) ὡς ἱερεῖα τρεφόμεθα] Victimae humanae, quo Diis acceptabiliores essent, faginari solebant, M. Felix Octau. sic Massilienses victimam faginabant, ut ex Petron. notat Servius ad 3. Aeneid.

δουλεύειν ἀποκεκληρωμένοι, πεπλασμένοι καὶ ἀπί-
δανοι καθάπερ ἐκ μηχανῆς τῷ βασιλεύοντι παῖ-
δας ἑαυτοὺς εἰσποιούσιν. ἀλλὰ τὰ γνωρίσματα,
ἔφη ὁ Θεαγένης, ἃ Φέρειν σὲ οἶδα καὶ διασώζειν,
ὅτι μὴ πλάσμα ἐσμέν, μὴ δὲ ἀπάτη, συλλήψε-
ται. καὶ ἡ Χαρίκλεια, τὰ γνωρίσματα, ἔφη, τοῖς
γινώσκουσιν αὐτὰ ἢ συνεκθεμένοις ἐπὶ γνωρίσμα-
τα, τοῖς δὲ ἀγνοῶσιν, ἢ μὴ πάντα γνωρίζειν ἔχου-
σι, κειμήλια τὴν ἄλλως καὶ ὄρμαι, κλοπῆς ἂν οὐ-
τῷ τύχῃ καὶ ληστείας τοῖς Φέρουσιν ὑπόνοιαν προσ-
άπτοντες. εἰ δὲ δὴ τι καὶ γνωρίσειεν ὁ Ἰθάσπης,
τίς ὅτι καὶ Περσίνα ἢ δεδωκυῖα, τίς δ' ὅτι καὶ ὡς
θυγατρὶ μήτηρ ὁ πείσων ἔνεσιν; ἀναντιρρήτου γνω-
ρίσμα, Θεάγενης, ἢ μητρῶα Φύσις, ὑφ' ἧς τὸ
γεννῶν, περὶ τὸ γεννώμενον εἰς πρώτης ἐντεύξεως
Φιλόσοργου ἀναδέχεται πάθος, ἀπορρήτω συμ-
παθεία κινούμενον. τοῦτο ἔν προώμεθα, διότι καὶ
τὰ ἄλλα γνωρίσματα ἂν πιστὰ φανεῖν.

XXV. Τοιαῦτα διαλεγόμενοι, πλησίον ἤδη τῆ
Βασιλέως ἦσαν. συμπαρήν δὲ ὁ Βαγῶας ἀγόμε-
νος. κατὰ πειρὴν παρασάντας εἶδεν ὁ Ἰθάσπης, ἀνή-
λατο πρὸς βραχὺ τῆ θρόνον· καὶ, ἰλείκοι τε θεοὶ,
Φήσας, αὐθις ἐπὶ συννοίας ἑαυτὸν ἠδραζε. τῶν
δὲ ἐν τέλει παρεφώτων ὅτι πεπόνθαι πυνθανομέ-
νων, τοιαύτην ἔφη τετέχθαι μοι θυγατέρα τήμε-
ρον, καὶ εἰς ἀκμὴν τῆσαύτην ἤκειν ἀθρόον ἄμην.
καὶ τὸ ὄναρ ἐν οὐδεμιᾷ φροντίδι τιθέμενος, νυνὶ
πρὸς τὴν ὁμοίαν τῆς ὀρωμένης ὄψιν ἀνήνεγκα. τῶν
δὲ περὶ αὐτὸν εἰπόντων, ὡς φαντασία τις εἶη ψυ-
χῆς τὰ μέλλοντα πολλάκις εἰδῶλα προτυπυμέ-
νης. ἐν παρεργῷ τότε τὸ ὄφθῆν ποιησάμενος, τί-

νες καὶ πόθεν εἶεν ἠρώτα, σιωπῶσης δὲ τῆς Χαρίκλειας, καὶ τῶ Θεαγένους εἰπόντας, ὡς ἀδελφοὶ καὶ Ἕλληνες, εὐγε ἢ Ἑλλάς ἔφη, τάτε ἄλλα καλοὺς καγαθοὺς φέρουσα, καὶ γνήσια ἡμῖν καὶ εὐσύμβολα εἰς τὰς ἐπινικίους θυσίας τὰ ἱερεῖα παραχοῦσα. ἀλλὰ πῶς οὐχὶ καὶ παῖς ἐτέχθη μοι κατὰ τὴν ὄψιν (γελάσας πρὸς τοὺς παρόντας) εἶπερ τὸν νεανίαν τῆτον ἀδελφὸν ὄντα τῆς κόρης καὶ ὀραῖδά μοι μέλλοντα, προειδωλοποιήθηναί ὡς φατέ διὰ τῶν ὀνειράτων ἐχρῆν; καὶ ἀποσρέψας τὸν λόγον εἰς τὴν Χαρίκλειαν, καὶ τὴν Φωνὴν ἑλληνίζων (σπουδάζεται γὰρ ἢ δὲ ἢ γλώσσα καὶ παρὰ τοῖς γυμνοσοφισταῖς, καὶ βασιλευσιν Αἰθιοπῶν) σὺ δὲ, ἔφη, ὦ κόρη, τί σιγᾶς, οὐδὲν ἀποκρινάμενη πρὸς τὴν πεῦσιν. καὶ ἡ Χαρίκλεια, πρὸς τοῖς βωμοῖς, ἔφη, τῶν θεῶν οἷς ἱερεῖα φυλαττόμενοι συνίειμεν, ἐμέ τε καὶ τοὺς ἐμὲ φύντας γνώσεσθε. καὶ ποῦ γῆς εἰσὶν οὗτοι πρὸς αὐτὴν ὁ Ἰθάσπης. ἢ δὲ, καὶ πάρεισιν, ἔφη, καὶ πάντως ἱερουργουμένοις παρέσοντα. μειδιάσας οὖν αὐθις ὁ Ἰθάσπης, ὀνειρώττει τῷ ὄντι, Φησὶν, ἢ ὀνειρογενὴς αὐτῆ μου θυγάτηρ, ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος κατὰ μέσσην μερῶν τοὺς φύνας ἀναπεμφθήσεσθαί φανταζομένη. οὗτοι μὲν οὖν ἀγέδωσαν σὺν ἐπιμελείᾳ καὶ ἀφθονίᾳ τῇ συνήθει, τὴν θυσίαν κοσμήσοντες. ἀλλὰ τίς οὗτος ὁ πλησίον εὐνούχῳ προσεοικώς; τῶν δὲ τίς ὑπηρετουμένων, εὐνούχος ἀληθῶς εἶπεν, ὄνομα Βαγῶας, τῶν Ὀροονδάτου κτήμα τὸ τιμιώτατον. ἐπέδω ἔφη καὶ οὗτος οὐχ ἱερεῖον, τῶν δὲ ἱερείων πατέρου τῆς κόρης ταύτης Φύλαξ, πολλῆς διὰ τὴν ἄραν προνοίας δεομένης, ὥστε ἀγνὴν ἡμῖν ἄξει καιροῦ τῆς

Φυσίας Φυλαχθῆναι. ἔχει τὴν ζηλότυπον τὸ εὐνού-
χων γένος ὧν γὰρ ἀπεσέρηται, τούτων εἰς κώλυ-
μα τοῖς ἄλλοις προβέβληται.

XXVI. Ταῦτα εἰπὼν τῆς ἄλλους αἰχμαλώ-
τους παριόντας ἐν τάξει, ἐσκόπει τὴν καὶ ἀνέκρινε.
τῆς μὲν δωρέμενος, ἕως δὲ ἄλλους ἐξαρχῆς ἐγνώριζε
ἢ τύχη τῆς δὲ εὐ γεγονότας ἐλευθέρως ἀφίεις.
δέκα δὲ νέους, κόρας τὴν ἰσαριθμούς τῶν ἐν ἀκμῇ
καὶ ὥρα διαπρεπόντων ἐπιλεξάμενος, ἅμα τοῖς
περὶ τὸν Θεαγένην, ἐφ' ὁμοίαν τὴν χρεῖαν ἀνάγε-
σαι προσέτατε. τοῖς τε ἄλλοις ἅπασιν ὧν ἕκα-
στος ἐδέετο χρηματίσας, τέλος πρὸς τὸν Ὀροονδᾶ
τὴν μετάκλητον καὶ Φοράδην ἀχθέντα, ἐγὼ, ἐφη,
τάς αἰτίας τῆς πολέμου συνηρηκώς [καὶ τὰς ἐξ
ἀρχῆς προφάσεις τῆς ἐχθρας, τὰς τε φίλας καὶ
τὰ σμαράγδια μέταλλα ὑπ' ἐμαυτῷ πεποιημέ-
νος] οὐ παχῶ τὸ τῶν πολλῶν πάθος, εἰδὲ ἐπε-
ξάγω τὴν τύχην πρὸς πλεονεξίαν, οὐδὲ εἰς ἀπει-
ρον ἐκτείνω τὴν ἀρχὴν διὰ τὴν νίκην, ἀλλ' ὄρους
ἀρκοῦμαι οἷς ἔθετο ἐξαρχῆς ἡ φύσις, τὴν Αἴγυ-
πτον ἀπὸ τῆς Αἰθιοπίας τοῖς καταράκταις ἀπο-
κρίνασα. ὥστε ἔχων δὲ ἅ κατῆλθον, ἀνεῖμι σέβων
τὸ δίκαιον. σὺ δὲ εἰ περιγένοιο, τῶν ἐξαρχῆς σα-
τράπευε, καὶ ἐπίσελλε πρὸς βασιλέα τῶν Περσῶν,
ὡς ἀδελφὸς ὁ σὸς Ἰδάσπης, τῇ μὲν χειρὶ κεκρά-
τηκε, τῇ δὲ γνώμῃ πάντα σοι τὰ σὰ μεθήκε, Φι-
λίαν [τε] πρὸς σε βουλόμενος, (ἀσπαζόμενος
χρημάτων ἐν ἀνθρώποις τὰ κάλλιστον) καὶ μάχην
[εἰ] εἰσαῦθις ἀρχοιο, μὴ παραιτούμενος. Συηναίοις
δὲ τοῖςδε, τοὺς τεταγμένους φόρους εἰς δέκα ἐτῶν
αὐτὸς τε ἀφίημι, καὶ σοι ποιεῖν οὕτως ἐντέλλομαι.

XXVII. Τούτων εἰρημένων, ὑπὸ μὲν τῶν παρόντων ἀσῶν τε ὁμοίως καὶ στρατιωτῶν, εὐφημία τὲ ἤρθη καὶ κρότος ἐπὶ πλείστον ἐξάκουστος. ὁ δὲ Ὀροονδάτης τῷ χεῖρι προτείνας, καὶ τὴν δεξιὰν ἐπὶ θατέραν παραλλάξας, κύψας προσεκύνησε, πράγμα οὐ νενομισμένον παρὰ Πέρσας, βασιλέα ἕτερον τούτῳ τῷ τρόπῳ θεραπεύειν. καὶ ὧ παρόντες, αὐδοκῶ μοι, ἔφη, παραβαίνειν τὸ πάτριον εἰς βασιλέα τὸν σατραπείαν μοι δωρούμενον, ἔδὲ παρανομεῖν, τὸν ἐννομώτατον ἀνθρώπων προσκυνῶν, ἀναιρεῖν μὲν δυνάμενον, τὸ εἶναι δὲ Φιλανθρωπεύομενον, καὶ δεσπόζειν μὲν κεκληρωμένον, σατραπεύειν δὲ μοι παρεχόμενον. ἐφ' οἷς, εἰ μὲν περὶ σωθείην, Διθίοψι τε καὶ Πέρσας, εἰρήνην ἐγγυῶμαι βαθεῖαν, καὶ Φιλίαν αἰδίου, καὶ Συηναίοις τὰ προσεταγμένα ἐμπεδώσειν. εἰ δὲ τι πάθοιμι, θεοί, τῶν εἰς ἐμὲ καλῶν Ἰδάσπην τὲ, καὶ οἶκον τοῦ Ἰδάσπου καὶ γένος ἀμείβοντο.

ΗΛΙΟΔΩΡΟΥ ΑΙΘΙΟΠΙΚΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΔΕΚΑΤΟΝ.

Capit. I.

Ἄ μὲν δὴ κατὰ τὴν Συήνην ἐπὶ τοσούδε
πραχθέντα εἰρήθω, παρὰ τοσοῦτον
μὲν ἐλθούσαν κινδύνου, πρὸς τοσαύ-
την δὲ εὐπάθειαν ἀθρόον δὲ εὐνομίαν
ἀνδρὸς μεταβαλοῦσαν. ὁ δὲ Ἰθάσπης τὸ πολὺ
τῷ στρατοῦ προεκπέμψας, καὶ αὐτὸς ἐπὶ τὴν Αἰθιο-
πίαν ἐξήλαυνε, πάντων μὲν Συηναίων, πάντων δὲ
Περσῶν ἄχρι πλείστου σὺν εὐφημίαις προπεμπόν-
των. τὰ μὲν ἔν πρώτῃ ἐχώρει τῆς ὄχθης ἀεὶ τῷ
Νεῖλω καὶ παραποταμίαις ἐχόμενος. ἐπεὶ δὲ εἰς
τῆς Καταρξάκτας ἀφίκετο, θύσας τῷ Νεῖλῳ καὶ
θεοῖς ἐνορείοις, ἐκτραπείς, τῆς μεσογαίας μᾶλλον
εἶχετο· καὶ εἰς τὰς Φίλας ἐλθὼν, ἡμέρας μὲν πρὸς
δύο διαναπαύει τὸν στρατὸν· αὐθις δὲ τὸ πολὺ τοῦ
πλήθους προαποσείλας, προεκπέμψας δὲ καὶ τοὺς
αἰχμαλώτους, αὐτὸς ἐπιμείνας, τὰ τε τείχη τῆς
πόλεως ὠχύρωσε, καὶ Φερεῶν ἐγκαταστήσας,
ἐξώρμησε. δύο δὲ ¹⁾ ἰππέας ἐπιλέξας, οὓς ἔδει
προ-

1) ἰππέας ἐπιλέξας] De angariis et parangariis copiose
antea Viri Clariss. Barn. Briffon. et I. Lipsius.
Fuere et apud Romanos, Augusto iubente, Suet.
Aug. cap. 49. de his multa in historia Eccles. ut
apud Socrat. Cedren. et alios. Fuere et apud Gal-
los, ut patet historia Gallia, ubi de Childeberto
rege Austrasiae et Ludouico XI.

προλαβόντας καὶ κατὰ πόλιν ἢ κώμην τοὺς ἵππους ἀμείβοντας σὺν τάχει τὸ προσεταγμένον ἀνίειν, ἐπιστέλλει τοῖς κατὰ Μερόην, τὴν νίκην εὐαγγελιζόμενος.

II. Πρὸς μὲν τῆς σοφῆς (οἱ γυμνοσοφισταὶ κέκληνται, συνέδροί τε καὶ σύμβουλοι τῶν πρακτέων τῷ βασιλεῖ γιγνόμενοι) τοιαῦδε τῷ ΘΕΙΟΤΑΤΩ ΣΥΝΕΔΡΙΩ, ΒΑΣΙΛΕΥΣ ὙΔΑΣΠΗΣ. τὴν νίκην ὑμῖν τὴν κατὰ Περσῶν εὐαγγελίζομαι, οὐκ ἀλαζονεύομενος τὸ κατορθῶμα· τὸ γὰρ ὀξύρροπον τῆς τύχης ἰλάσκομαι· ἀλλὰ τὴν προφητείαν ὑμῶν, ἀεὶ τε καὶ τὸ παρὸν ἐπαληθεύουσιν, τῷ γραμματι προσδεξιόμενος. ἤκειν οὖν ὑμᾶς εἰς τὸν εἰωθότατόν τε καὶ παρακαλῶ, καὶ δυσωπῶ, τὰς εὐχαριστήριους τῶν ἐπινικίων θυσίας εὐαγεστέρας, τῇ παρουσίᾳ τῶν κοινῶν τῶν Αἰθιοπῶν ἀποφανούσας. πρὸς δὲ τὴν γυναῖκα Περσίναν ἔτω. Νικᾶν ἡμᾶς ἴσθι καὶ, ὃ πρότερόν ἐστι παρά σοι, σώζεσθαι. πολυτελεῖς δὴ τὰς χαριστήριους ἡμῖν πομπάς τε καὶ θυσίας εὐτρέπιζε, καὶ τοὺς σοφοὺς ἅμα τοῖς παρ᾽ ἡμῶν ἐπεσαλμένοις συμπαρακαλέσασα, εἰς τὴν ἀφιερωμένην τοῖς πατρίοις ἡμῶν θεοῖς, Ἡλίῳ τε καὶ Σελήνῃ καὶ Διονύσῳ, πρὸ τῆς ἄσπετος ὀργάδα σύσπευδε.

III. Τῶν κομιθέντων τῶν γραμμάτων, ἡ μὲν Περσίνα, τῆς ἦν ἄρα, ἔφη, τὸ ἐνύπνιον ὃ κατὰ τὴν νύκτα ταύτην ἐθεώμην· κύειν τέ με οἰομένη, καὶ τίπτειν ἅμα. καὶ τὸ γενηθὲν εἶνά μοι θυγατέρα παραχρῆμα ὠραίαν· διὰ γὰρ τῶν ὠδίνων, ὡς εἶπε, τὰς κατὰ τὸν πόλεμον ἀγωνίας· διὰ δὲ τῆς θυγατρὸς, τὴν νίκην αἰνιττομένης τῆς ὀνείρατος· ἀλλὰ

ἀλλὰ τὴν πόλιν ἐπιόντες τῶν εὐαγγελίων ἐμπλή-
 σατε. καὶ οἱ μὲν πρόδρομοι τὸ προσεταγμένον
 ἔπραττον· καὶ τὰς τε κεφαλὰς τῶ Νειλῶ λωτῶ
 κατασέψαντες, καὶ Φοινίκων πτόρθος ταῖς χερσὶ
 κατατείοντες, τὰ ἐπισημότερα τῆς πόλεως καθιπ-
 πεύοντο, τὴν νίκην καὶ μόνῳ τῶ χήματι δημοσιεύ-
 οντες. ἐμπέπλησο γοῦν αὐτίκα χαρᾶς ἡ Μερόη,
 νύκτωρ τὲ καὶ μεθήμεραν χοροὺς καὶ θυσίας κα-
 τὰ γένη, καὶ ἀγυιᾶς καὶ Φατρίας τοῖς θεοῖς ἀνα-
 γόντων, καὶ τὰ τεμένη κατασεφόντων· οὐκ ἐπὶ τῇ
 νίκῃ τοσοῦτον, ὅσον ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ τῇ τῆ Ἰθά-
 σπου θυμηδούντων, ἀνδρὸς δὲ εὐνομίαν τὲ ἅμα
 καὶ τὸ πρὸς τοὺς ὑπηκόους ἰλεῶν τε καὶ ἡμερον,
 πατρικὸν τινα ἔρωτα τοῖς δήμοις ἐνσάξαντος.

IV. Ἡ δὲ Περσίνα, βοῶν τε ἀγέλας καὶ ἵππων
 καὶ προβάτων, ²⁾ ὀρέτυγων τὲ καὶ γρυπῶν, καὶ
 ἄλλων ζώων παντοίων εἰς τὴν περσίδα ὀργάδα
 προπέμψασα (τὰ μὲν ὥστε ἐξ ἑκάστου γένους ἑκα-
 τόμβην εἰς τὴν θυσίαν εὐτρεπίσθαι, τὰ δὲ, ὥστε εἰς
 εὐωχίαν εἶναι τοῖς δήμοις,) τέλος καὶ παρὰ τοὺς
 Γυμνοσοφιστὰς ἐλθοῦσα, οἴκησιν τὸ πανίον πεποη-
 μένης, τὸ τε παρὰ τῆ Ἰθάσπου γράμμα ἐνεχεί-
 ριζε, καὶ συμπαρακάλει πειοθῆναι τε ἀξιοῦντι τῶ
 βασιλεῖ, καὶ δοῦναι καὶ αὐτῇ τὸ μέρος τὴν χάριν,
 κόσμον τῆς πανηγύρεως τῇ περσίδα γινομένης.
 οἱ δὲ,

2) ὀρέτυγων] Ignosce Lector, sic scribi vetueram; sed
 emendator vulgatos Codices sequi maluit. legebam
 igitur ὀρέτων, *asinorum syluestrium*, quae legitima
 omnino lectio, vt dictio, quae proxime sequitur,
 ostendit.

οὐδὲ, ὀλίγον ἐπιμεῖναι κελεύσαντες, καὶ εἰς τὸ ἄδυ-
τον παρελθόντες, εὐχεσθαι ὡς ἔθος παρὰ θεῶν τὸ
πρακτέον πυθόμενοι, μικρὸν διαλιπόντες, ἐπαν-
ῆλθον. καὶ τῶν ἄλλων σιγῶντων, ὁ προκαθη-
γητῆς τῆς συνεδρείου Σισιμίθης, ὃ Περσίνα ἔλεγεν,
ἡμεῖς μὲν ἤξομεν οἱ θεοὶ γὰρ ἐπιτρέψασι θόρυ-
βον δὲ τινα καὶ ταραχὴν προμηνύει τὸ δαιμόνιον,
ἔσομένην [μὲν] παρὰ τὰς θυσίας, εἰς ἀγαθὸν δὲ
καὶ ἡδὺ τὸ τέλος κατασρέφουσιν ὡς μέλεις μὲν
ὑμῶν τῆς σώματος ἢ μέλεις τῆς βασιλείας ἀπολω-
λότες, τῆς πεπερωμένου δὲ, εἰς τε τὸ ζητούμενον ἀνα-
φαίνοντος. καὶ ἡ Περσίνα, τὰ τε φοβερά, ἔφη,
καὶ πάντα τὴν πρὸς τὸ κρεῖττον ἔξει μεταβολὴν,
ὑμῶν παρόντων, ἀλλ' ὅταν αἰώθωμαι προσάγοντα
Ἰθάσπην, σημαίνω πρὸς ὑμᾶς. εὐδὲν δέει ἔφη ση-
μαίνειν ὁ Σισιμίθης. ἤξει γὰρ αὐριον ὄρθριος. καὶ
τῆτό σοι γράμμα μηνύσει μικρὸν ὑπερον. καὶ ἐγί-
νετο ἔτως. ἄρτι γὰρ ἐπανιᾶση τῇ Περσίῃ, καὶ
τοῖς βασιλείοις πλησιαζούσῃ, γράμμα τῆς βασι-
λέως ἰππεύς ἐνεχείριζε, εἰς τὴν ἐξῆς ἔσεσθαι τὴν
παρυσίαν αὐτῆς σημαῖνον. κήρυκες οὖν αὐτίκα
διήγγελλον τὴν γραφὴν, μόνῳ τῷ ἄρρενι γένει
τὴν ὑπάντησιν ἐπιτρέποντες, γυναῖξί δὲ ἀπαγο-
ρεύοντες. ἄτε γὰρ τοῖς καθαρωτάτοις καὶ φανω-
τάτοις θεῶν Ἡλίῳ τε καὶ Σελήνῃ τῆς θυσίας τε-
λαμένης, ἐπιμίγνυσθαι τὸ θῆλυ γένος οὐ νενόμισο,
τῆς μὴ τινα καὶ ἀκούσιον ποτὲ γενέσθαι μολυσμὸν
τοῖς ἱερείοις. μόνῃ δὲ παρεῖναι γυναικῶν τῇ ἱερείᾳ
τῆς σεληναίας ἐπιτέτραπτο. καὶ ἦν ἡ Περσίνα τῷ
μὲν Ἡλίῳ τῆς βασιλέως τῇ Σεληναίᾳ δὲ τῆς βασι-
λίδος ἐκ νόμου καὶ ἔθους ἱερῶν. ἔμελλε δὲ
ἄρα ἡ Χαρίκλεια παρέσεσθαι τοῖς δρωμένοις, ἕχ
ὡς

ὡς θεωρῶς, ἀλλ' ἱερεῖον ἐσομένη τῆς Σεληναίας. ἀκατάχετος οὖν ἡ ὄρμη κατειλήθει μὲν πόλιν· καὶ ἔτε τὴν προηγορευμένην ἡμέραν ἀναμείναντες, ἀφ' ἑσπέρας ἐπεραιῶντο κατὰ τὸν Ἀσαβόρραν ποταμόν· οἱ μὲν κατὰ τὸ ζεῦγμα, οἱ δὲ προθμείσις ἐκ καλάμων πεπονημένοις ἀ δὴ πλείστα καὶ κατὰ πολλὰ μέρη τῆς ὄχθης ἐσάλευε, τοῖς προξωτέρω [τῆς] γεφύρας κατοικοῦσιν ἐπιτόμους διακονοῦντα τὰς περαιώσεις· ἐστὶ δὲ ὄξυδρομώτατα τῆς τε ὕλης ἕνεκα, καὶ ἄχθος πλὴν ὅτι δύο [που] καὶ τρεῖς ἄνδρας οὐκ ἀνεχόμενα. κάλαμος γάρ ἐστι δίχα τετμημένος, καὶ τομὴν ἐκάστην σκάφιον παρεχόμενος.

V. Ἡ γὰρ δὴ Μερόη μητρόπολις ἔσα τῶν Αἰθιοπίων, τὰ μὲν ἄλλα ἐστὶ νῆσος τριγωνίζουσα, ποταμοῖς ναυσιπόροις, τῷ τε Νείλῳ καὶ τῷ³⁾ Ἀσαβόρρα καὶ τῷ Ἀσασόβα περιέρρομένη. τὰ μὲν κατὰ κορυφὴν ἐμπίπτοντος τὰ Νείλου, καὶ πρὸς ἑκάτερα χιζομένους τῶν ἐτέρων δὲ δυῶν κατὰ πλευρὰν ἑκατέραν θατέρω παραμειβόντων, καὶ αὐτῶν ἀλλήλοις συμπίπτοντων, καὶ εἰς ἓνα τὸν Νεῖλον, τό τε ρεῦμα, τοῦνομα ἐκ νικωμένων. εὖρος δὲ ἔσα μεγίστη, καὶ ἡπειρὸν ἐν νήσῳ σοφίζομένη (τριχιλίσις γὰρ τὸ μῆκος, εὖρος δὲ χιλίοις περιγράφεται σταδίσις) ζώων δὲ παμμεγέθων, τῶν τε ἄλλων καὶ ἐλεφάντων ἐστὶ τροφός· καὶ δένδρα πλατύτρεσσα, ἢ κατ' ἄλλας φέρειν ἀγαθή. ἐκτός γὰρ
ὅτι

3) Ἀσαβόρρα καὶ Ἀσασόβα] De his Aethiopicis fluminibus legend. Strabo et Casaub., qui hunc locum nostrum emendat.

ὅτι Φοινίκες τε ὑπερμήκεις, καὶ τὴν βάλανον εὐ-
σομοὶ τε καὶ ὑπέρογκοι, σίτου τὲ καὶ κριθῶν σά-
χυες, τὴν μὲν αὖξῃσιν, ὥστε καὶ ἵππεα πάντα
καὶ καμηλίτην ἐσὶν ὅτε καλύπτειν τὸν δὲ καρπὸν,
ὥστε εἰς τριακόσια τὸ καταβληθὲν ἐκφέρειν. καὶ
τὸν κάλαμον Φύει τοιοῦτον, οἷος εἴρηται.

VI. Τότε δ' οὖν διὰ πάσης νυκτός, ἄλλοι
κατ' ἄλλο τὸν ποταμὸν διαπεραιωθέντες, ⁴⁾ προ-
απαντῶντες καὶ ἴσα καὶ θεὸν εὐφημοῦντες, ἐδε-
ξιοῦντο τὸν Ἰδάσπην. οὗτοι μὲν δὴ καὶ πορρωτέρω
μικρὸν δὲ καὶ πρὸ τῆς ὀργαδος ἐντυχόντες οἱ Γυ-
μνοσοφισταί, δεξιάς τε ἐνέβαλλον, καὶ Φιλήμασιν
ἠσπάζοντο. μετὰ δὲ τούτους ἡ Περσίνα τῆ νεώ τε
ἐν προπύλοις καὶ περιβόλων ἐντός. καὶ περὶ δὴ προσ-
πεσόντες τοὺς θεοὺς προσεκύνησαν, καὶ τὰς χαρι-
σηρίας εὐχὰς ὑπὲρ τῆς νίκης καὶ σωτηρίας ἐτελέ-
σαν, ἐκτὸς περιβόλων ἐλθόντες, ἐπὶ τὴν δημοτελεῖ
θυσίαν ἐτρέποντο· κατὰ τὴν προηυτρεπισμένην τῶ
πεδίῳ σκηπὴν προκαθίσαντες, ἣν τέσσαρες ἐπλή-
ρουν νεότμητοι κάλαμοι, γήματος τετραπλεύρου
γωνίαν ἐκάστην ἐνὸς καλάμου κίονος δίκην ἐρείδοντος,
καὶ κατὰ τὰς ἄκρας εἰς ἀψίδα περιεγομένῃ, καὶ
τοῖς ἄλλοις ἅμα Φοινίκων ἔρνεσι συμπύπτοντες,
καὶ

4) προαπαντῶντες] Dispositionem illam aduentus Hy-
daspis exponit Suet. Caio. et Iustin. lib. 24. prae-
gressa igitur virum, diem festum urbi in aduen-
tum eius indicit, domos, templa, caeteraque omnia
exornare iubet, aras ubique hostiasque disponi.
Conuentum autem Cassiodor. epist. 4. lib. 1.
Variar.

καὶ τὸ ὑπακείμενον ὄροφούντος. καθ' ἑτέραν δὲ σκη-
νὴν πλησίον ἐφ' ὑψηλῆς μὲν κρηπίδος, θεῶν τε
ἐγχωρίων ἀγάλματα καὶ ἡρώων εἰκόνες προέκειτο,
Μέμνονός τε καὶ Περσέως καὶ Ἀνδρομέδας, οὓς
γενάρχας ἑαυτῶν οἱ βασιλεύοντες Αἰθιοπῶν νομί-
ζουσι. χθαμαλώτεροι δὲ καὶ οἷον ὑπὲρ κορυφῆς
τὰ θεῖα πεποιημένοι, κατὰ τῆς δευτεροῦσης κρη-
πίδος, οἱ τυμνοσοφισταὶ ἐπεκάθητο. τούτων ἐξῆς
ὀπλιτῶν Φάλαγξ εἰς τὸν κύκλον περιετοίχιστο,
ταῖς ἀσπίσιν ὠρθωμέναις καὶ ἀλλήλων ἐχομέ-
ναις ἐπερειδομένη· τὸ τε πλῆθος ἐξόπιθεν ἀνα-
τέλλουσα, καὶ τὸ μεσεῦον ἀνενόχλητον ταῖς ἱερε-
γυμένοις παρασκευάζουσα. μικρὰ δὲ [δὴ] προ-
διαλεχθεὶς πρὸς τὸν δῆμον ὁ Ἰθάσπης, καὶ τὴν τε
νίκην καὶ τὰ ὑπὲρ τοῦ κοινῆ κατωρθωθέντα κατ-
αγγείλας, ἔχευε τῆς θυσίας τοῖς ἱεροποιοῖς ἐκέ-
λευε. τριῶν δὲ βωμῶν τῶν πάντων εἰς ὕψος ἡμέ-
νων, καὶ τῶν μὲν δυοῖν κεχωρισμένων Ἡλίῳ δὲ καὶ
Σελήνῃ συνεζευγμένων, τῆ τρίτου· τὴ τῷ Διονύσῳ
καθ' ἕτερον μέρος ἰδιάζοντος. τούτῳ μὲν παντοῖα
ζῶα ὑπέσφαττον, διὰ τὸ πάνδημον (οἶμαι) τοῦ
θεῶ καὶ πᾶσι κεχαρισμένον· ἐκ ποικίλων τὴ καὶ
παντοίων ἰλασκόμενοι. ἐπὶ δὲ τῶν ἑτέρων, Ἡλίῳ
μὲν τέθριππον λευκὸν [ἐπῆγον, τῷ ταχυτάτῳ
θεῶν, ὡς ἔοικεν, τὸ τάχιστον καθοσιοῦντες] τῇ
Σεληναίᾳ δὲ ξυνωρίδα βοῶν, διὰ τὸ περιγύσιον,
ὡς ἔοικε, τῆς θεῶ, τῆς γηπονία συνεργούς καθ-
ιεροῦντες.

VII. Καὶ ἔτι τῶν δρωμένων βοήσις ἀθρόον
ἠγείρετο συμμιγῆς τε καὶ ταραχάδης, καὶ οἷα εἰ-
κὸς ὑπὸ πλῆθος [ἀπίερα] ἀνθρώπων συγκλύδων,
τὰ

τὰ πάτρια τελείωσιν, τῶν περιεσώτων ἐκβοώντων, ἢ νενομισμένη θυσία. λοιπὸν ὑπὲρ τῆς ἔθνους τελείωσιν, αἱ ἀπαρχαὶ τοῦ πολέμου τοῖς θεοῖς προσάγεσθαι. συνεῖς οὖν ὁ Ἰθάσπης ὅτι τὴν ἀνθρωποκτονίαν ἐπιζητοῦσιν, ἢ ἐπὶ ταῖς κατὰ τῶν ἀλλοφύλων νίκαις μύθαις ἐκ τῶν ἀλισκομένων ἐπιτελεῖν εἰώθεσαν, 5) κατασεύσας τῇ χειρὶ, καὶ αὐτίκα τὸ αἰτούμενον ἔπεσθαι τοῖς νεύμασι σημήνας, τοὺς εἰς τῆτο πάλαι ἀποκεκληρωμένους αἰχμαλώτους ἀγεσθαι προσέτατ' ἔην. ἤγοντο οὖν οἵτε ἄλλοι, καὶ ὁ Θεαγένης καὶ ἡ Χαρίκλεια. τῶν τε δεσμῶν λελυμένοι καὶ κατεσάλμενοι, κατηφεῖς μὲν, οἷα εἰκός, οἱ ἄλλοι· καὶ ὁ Θεαγένης δ' ἐπ' ἔλαττον ἢ Χαρίκλεια δὲ καὶ Φαιδρῶ τῷ προσώπῳ καὶ μειδιῶντι, συνεχῆς τε καὶ ἀτενὲς εἰς τὴν Περσίδα ἐβόρωσα· ὥστε κακείνην παθεῖν τι πρὸς τὴν ὄψιν καὶ βύθιον τι ξενάξασα, ὃ ἄνερ, εἶπεν, οἷαν κόρην εἰς τὴν θυσίαν ἐπιλέλεξαι, ἐκ οἷδα ἰδοῦσα τοῖσ' ἄλλοις ὡς δὲ καὶ εὐγενὲς τὸ βλέμμα· ὡς δὲ καὶ μεγαλόφρων πρὸς τὴν τύχην. ὡς δὲ ἐλευσινή τῆς κατὰ τὴν ἡλικίαν ἀκμῆς. εἰ περιεῖναι συνέβαινεν ἡμῖν τὸ ἅπαξ κυηθῆναι καὶ κακῶς ἀπολωλὸς θυγάτριον, ἐν ἴσοις που ταύτῃ τοῖς ἔτεσιν ἐξητάζετο. ἀλλ' εἶθε γε ὃ ἄνερ ἐνὴν πῶς ἐξελεσθαι τὴν κόρην, πολλὴν ἂν ἔχον παραψυχὴν, δια-

κονε-

- 5) κατασεύσας τῇ χειρὶ] Idem eadem postea, similiter Ouid. I. Metam. Lucan. lib. I. Stat. I. Theb. Suet. August. c. 53. Pers. Sat. 4. Spartian. Julian. crebro in litteris sacris. ἀγεσθαι esse dictionem supplicii ab aliis traditum, ut a viro eruditissimo D. Herald. ad Mart. eam repetit saepius hoc libro.

κονεμένης μοι τοιαύτης. ἴσως δὲ πᾶς καὶ Ἕλληνίς
 ἔστιν ἡ ἀθλία· τὸ γὰρ πρόσωπον, ἐκ Αἰγυπτίας.
 Ἕλληνις μὲν ἔφη πρὸς αὐτὴν ὁ Ἰθάσπης, καὶ
 πατέρων οὐς λέξει τὸ παρόν. δεῖξαι γὰρ ἐκ αὐ-
 τοῦ ἔχει κινδύνον· καὶ τοι γε ἐπήγγελτο. ἔρυσθαι γε
 μὴν τῆς θυσίας ἀδύνατος· καὶ τοι γε ἐβουλόμην,
 πεπονθώς τι καὶ αὐτός, ἐκ οἷο ὅπως, καὶ κατε-
 λεῶν τὴν κόρην. ἀλλ' οἶδα ὡς ἀρρένα μὲν τῷ
 Ἡλίῳ, θήλειαν δὲ τῇ Σεληναίᾳ καὶ προσάγειν τὴν
 καὶ ἱερουργεῖν ὁ νόμος βούλεται. ταύτης δὲ πρῶ-
 τής ἀιχμαλώτου μοι προσαχθείσης, καὶ εἰς τὴν
 νῦν θυσίαν ἀποκληρωθείσης, ἀπαραίτητος ἂν γέ-
 νοιτο πρὸς τὸ πλῆθος ἢ ὑπέρθεσις. ἐν μόνον αὐ-
 βοηθήσειεν, εἰ τῆς ἐχάρας ἦν οἶδα ἐπιβάσα, μὴ
 ἀγνεύσασά πως ὀμιλίας τῆς πρὸς ἄνδρας ἐλεγ-
 χθείη. καθαράν εἶναι τὴν προσκομιζομένην τῇ
 θεῷ, καθάπερ οὖν καὶ τὸν Ἡλίῳ, τῆς νόμου κε-
 λεύοντος· ἐπὶ δὲ τῆς τοῦ Λιονύσου θυσίας ἀδια-
 φοροῦντος. ἀλλ' ὄρα, εἰ προσομιλήσασα [τῷ]
 Φωραθείη πρὸς τῆς ἐχάρας, μὴ οὐκ εὐπρεπὲς ἢ
 τὴν τοῖάνδε εἰς τὸν οἶκον εἰσδέξασθαι. καὶ ἡ Περ-
 σίνα Φωραθείη, ἔφη, καὶ σωθείη μόνον, ἀιχμα-
 λωσία καὶ πόλεμος καὶ τοσοῦτος τῆς ἐνεγκούσης
 ἐξοικισμὸς, ἀνέγκλητον ποιεῖ τὴν προαίρεσιν. καὶ
 πλέον ἐπὶ ταύτης, ἐν τῷ κάλλει τὴν καθ' ἑαυτῆς
 βίαν, εἰ καὶ τι τοῖσδε ὑπέστη, περιεργούσης.

VIII. Καὶ ἔτι τοιαῦτα λεγούσης, καὶ ἅμα
 ὑποδακνύσης, λανθάνειν τὴν παρόντας
 πειρωμένης, ἀγεσθαι τὴν ἐχάραν ὁ Ἰθάσπης
 ἐκέλευσε. παιδάριον τοίνυν ἀνήθα συλλαβόντες
 ἐκ τῶν πλῆθους οἱ ὑπέρταται (μόνοις γὰρ τοῖς τοῖσ-

τοῖς 6) ἀβλαβῶς θιγγάνειν ἐνεσιν) ἐκόμιζόν τε ἐκ τῆ νεω, καὶ εἰς μέσους προὔτιθεσαν, ἐπιβαίνειν ἕκαστον τῶν αἰχμαλώτων κελεύοντες. τῶν δὲ, ὅσους ἐπιβαίῃ, παραυτίκα τὴν βάσιν ἐφλέγετο, ἔδὲ τὴν πρώτην καὶ πρὸς ὀλίγον ψαύσειν ἐνίων ὑποσάντων. χρυσοῖς μὲν ὀβελίσκοις τῆς ἐσχάρας διαπεπλεγμένης, πρὸς τῆτο δὲ ἐνεργείας τετελεσμένης, ὥστε πάντα τὸν μὴ καθαρὸν, καὶ ἄλλως ἐπισηκουῖνα, κατὰθεῖν τῶν δὲ ἀπεναντίων, ἀλύπως προσίεσθαι τὴν βάσιν, τούτους μὲν δὴ, τῷ τε Διονύσῳ καὶ ἄλλοις θεοῖς ἀπεκλήρου, πλὴν δύο που καὶ τριῶν ἑλληνίδων, αἱ τῆς ἐσχάρας ἐπιβάσαι, παρθενεύειν ἐγνωρίσθησαν.

IX. Ἐπεὶ δὲ καὶ Θεαγένης ἐπιβὰς καθαρῶν ἐφαίνετο, θαυμαστοὶ πρὸς ἀπάντων, τὰ τε ἄλλα τῆ μεγέθους καὶ κάλλους, καὶ ὅτι περ ἔτως ἀκμαῖος ἀνὴρ, ἀπείρατος εἴη τῶν Ἀφροδίτης, πρὸς τὴν ἡλιακὴν ἱερεργίαν ἠὲ τρεπίζετο. καὶ λέγων ἡρέμα πρὸς τὴν Χαρίκλειαν, τὰ πῆχαιρα παρ' Αἰθίοψι τῶν καθαρῶς βιάντων [τοῖαδὲ;] θυσίαι καὶ σφαγαὶ τὰ ἐπαθλα τῶν σωφρονόντων; ἀλλ' ὦ [Φιλτάτη] Χαρίκλεια, τί οὐχὶ φράζεις σαυτὴν; ποῖον ἀναμένεις ἔτι καιρὸν, ἢ τὸν ἕως ἂν ἀποδειρο-

H h 2

τομή.

- 6) ἀβλαβῶς θιγγάνειν] Variæ olim fuere vires pudicitiam explorantes, quas omnes enulnerat fere V. CL. Gil. Gaulminus p 37. Notar. ad Eustath. Addemus alibi amaras aquas ex scriptura sacra, Rhēni notissimam explorationem, aquas fugientes ex variis scriptoribus, μύδρον, herbas, ligna et similia, quæ hic suum locum haberent, nisi munditiæ breuitatem præciperent.

τομήση τις; λέγε, ἰκτεύω, καὶ μῆνυε τὴν σαυτῆς
τύχην· ἴσως μὲν καμὲ περισώσεις, εἴ τίς ποτε εἴης
γνωριθεῖσα, καὶ ἐξαιτήσασα. εἶδ' ἄρα μὴ τοῦ-
το, σὺ γε μὴν προδήλως διαδράση τὸν κίνδυνον.
αὐταρκες δὲ τοῦτό μοι μαθόντι καὶ τελευτᾶν. ἡ
δὲ, πλησίον ὁ ἀγὼν εἰποῦσα, καὶ νῦν ταλαντεύει
καθ' ἡμᾶς ἡ μοῖρα, μὴ δὲ κελεύσαι τοὺς ἐπιτε-
ταγμένους ἀναμείναισα, ἐνέδου τὲ τὸν ἐκ Δελφῶν
ἱερὸν χιτῶνα ἐκ πηριδίου τινός ὃ ἐπεφέρετο προκο-
μίσασα, χρυσοφῆ τε ὄντα καὶ ἀκρίσι [κοκκο-
βαφέσι] κατὰ πασον τὴν τε κόμην ἀνιῖσα, καὶ
οἶον κάτοχος Φανεῖσα, προσέδραμέ τε, καὶ ἐφῆ-
λατο τῇ ἐχάρα, καὶ εἰσήκει πολὺν χρόνον ἀπα-
θῆς, τῷ τε κάλλει καὶ πλέον ἐκλάμπουσι κατὰ
στράπτουσα, περίοπτος ἐφ' ὑψηλοῦ πᾶσι γεγενη-
μένη, καὶ πρὸς τοῦ χήματος τῆς σολῆς, ἀγάλ-
ματι θεοῦ πλέον, ἢ θνητῇ γυναικὶ προσεικαζο-
μένη. θαμβος οὖν ἅμα πάντας κατέχευε. καὶ βοήν
μίαν ἀσημον μὲν καὶ ἀναρθρον, δηλωτικὴν δὲ τοῦ
θαύματος, ἀπηχησάντων, τῶν τε ἄλλων ἀγα-
θέντες, καὶ πλέον ὅτι κάλλος οὕτως ὑπὲρ ἀνδρα-
πον, καὶ τὸ ὄριον τῆς ἀκμῆς ἀθικτον ἐγείρει, καὶ
ἔχειν ἀνεδείκνυτο σωφροσύνην πλέον τῇ ὥρα κω-
σμούμενον. ἐλύπει μὲν οὖν καὶ ἄλλους τῶν ὄχλων,
ἀεμόδιος τῇ θυσίᾳ Φανεῖσα· καὶ δεισιδαιμονοῦν-
τες, ὅμως ἠθῖσα ἂν εἶδον ἐκ τινος μηχανῆς περι-
σωθεῖσαν. πλέον δὲ ἠνία τὴν Περσίνην, ὥστε καὶ εἰ-
πεῖν πρὸς τὸν Ἰθάσπην, ὡς ἀθλία καὶ δυστυχῆς ἡ
κόρη σὺν πολλῷ καὶ οὐκ εἰς καιρὸν τῇ σωφροσύνῃ
σεμνυνομένη, καὶ θάνατον τῶν πολλῶν τούτων
ἐπαίνων ἀλλαττομένη. ἀλλὰ τί ἂν γένοιτο, ἔφη,
ὦ ἄνερ; ὁ δὲ, μάτην, ἔφη, ἐνοχλεῖς, καὶ οἰκτιρῆ
τὴν

τὴν ἔσωζομένην ἀλλὰ θεοῖς, ὡς εἶκε, διὰ τὸ
 υπερβάλλον τῆς φύσεως ἀρχῆθεν φυλαττομένην.
 ἀλλὰ καὶ ἀποσρέψας τὸν λόγον πρὸς τοὺς Γυμνο-
 σοφιστὰς, ἀλλ' ὠσοφώτατοι, ἔφη, πάντων ἡντι-
 πισμένων, τί οὐχὶ κατάρχετε τῶν ἱερῶν; καὶ ὁ Σι-
 σιμίθρης, εὐφήμησον, ἀπεκρίνατο (ἑλληνίζων, ὥστε
 μὴ τὸ πλῆθος ἐπαίειν) ἱκανῶς γὰρ καὶ μέχρι τού-
 των ὄψιν τὲ καὶ ἀκοὴν ἐχράνθημεν ἀλλ' ἡμεῖς
 μὲν εἰς τὸν νεῶν μετασησόμεθα, θυσίαν οὕτως ἐκ-
 θεσμον τὴν δὲ ἀνθρώπων οὔτε αὐτοὶ δοκιμάζον-
 τες, οὔτε προσείδασι τὸ θεῖον νομίζοντες. ὡς εἶδε
 γέ ἦν καὶ τὰς διὰ τῶν ἄλλων ζώων θυσίας κε-
 κωλύειν, μόναις ταῖς δὲ εὐχῶν καὶ ἀρωμάτων
 καθ' ἡμέτερον νόον ἀρκουμένων, σὺ δὲ ἐπιμένων,
 (ἐπάναγκες γὰρ βασιλεῖ καὶ ἀκριτόν ἐστιν ὅτε
 πλῆθος ὀρμὴν θεραπεύειν) ἐπιτέλει τὴν οὐκ εὐα-
 γῆ μὲν ταύτην θυσίαν, διὰ δὲ τὸ προκατειληφὸς
 τῆς λιθιοπικοῦ νόμου πάτριον, ἀπαραίτητον. κα-
 θαρσίων εἰσαυθις δεησόμενος, ἴσως δὲ καὶ οὐ δεη-
 σόμενος. οὐ γὰρ μοι δοκεῖ πρὸς τέλος ἤξειν ἠδὲ
 ἡ θυσία, τοῖς τε ἄλλοις ἐκ τοῦ θεοῦ συμβόλοις
 τεκμαυρομένω, καὶ τῷ περιλάμποντι φωτὶ τοὺς
 ξένους, ὑπερμαχεῖν τινὰ τῶν κρείττωνων διαση-
 μαίνοντι.

κ. Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἅμα καὶ τοῖς ἄλλοις
 συνέθετο, ἀνίστατο, καὶ πρὸς τὴν μετάθεσιν ἐρυθ-
 μίζετο. ἀλλ' ἦγε Χαρίκλεια καθήλατο τῆς ἐχά-
 ρας, καὶ προσδραμοῦτα προσπίπτει τὲ τοῖς γονα-
 σι τοῦ Σισιμίθρου, τῶν ὑπηρετῶν παντοίως ἐπε-
 χόντων, καὶ τὴν ἱεσσίαν, παραίτητιν εἶναι τῆς θα-
 νατοῦ νομιζόντων. καὶ, ὠσοφώτατοι, ἔλεγε, μι-

κρον ἐπιμείνατε. δίκη γάρ μοι καὶ κρίσις πρόσκει-
ται πρὸς τοὺς βασιλεύοντας. ὑμᾶς δὲ μόνους καὶ
τοῖς τοσούτοις δικάζειν πυνθάνομα καὶ τὸν περὶ
ψυχῆς ἀγῶνά μοι διαστήσατε. σφαγιαθῆναι
γάρ με θεοῖς οὔτε δυνατόν οὔτε δίκαιον εἶναι μα-
θήσεθε. προσήκοντα ἄσμενοι τὰ εἰρημένα. καὶ ὦ
βασιλεῦ ἔφασαν, ἀκούεις τῆς προκλήσεως καὶ ἂ
προίχεται ἡ ξένη; γελάσας οὖν ὁ Ἰθάσκης, καὶ
ποία δίκη, φησὶν, ἢ πόθεν ἐμοὶ καὶ ταύτῃ προ-
φάσεως δὲ ἐκ ποίας, ἢ ποίων ἴσων ἀναφανομένη;
καὶ ὁ Σισιμίθης, αὐτὰ, ἔφη, δηλώσει τὰ λεχθη-
σόμενα. καὶ οὐκ ἂν δόξειεν, ἔφη, τὸ πρᾶγμα,
οὐ κρίσις ἀλλ' ὕβρις, εἰ πρὸς τὴν αἰχμάλωτον βα-
σιλεὺς ὢν, δικάσομα; 7) τὰς ὑπεροχὰς ἔδυσω-
πεῖ τὸ δίκαιον, ἀπεκρίνατο πρὸς αὐτὸν ὁ Σισιμί-
θης· ἀλλ' εἰς ἐστὶν ὁ βασιλευὼν ἐν ταῖς κρίσεσιν,
ὁ τοῖς εὐλογωτέροις κρατῶν. ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἐγ-
χωρίους, ἔφη, καὶ οὐ τοὺς ξένους δικάζειν ὑμᾶς
τοῖς βασιλεύουσι νόμος ἐφίσι καὶ ὁ Σισιμίθης,
ἔ τοῖς προσώποις, ἔφη, μόνον τὰ δίκαια γίνεται
ἰχυρὰ παρὰ τοῖς σώφροσιν, ἀλλὰ τοῖς τρόποις.
δῆλον μὲν, εἶπεν, ὡς οὐδὲν ἐρεῖ σπουδαῖον, ἀλλ'
ἔπερ ἴδιον τῶν τελευταῖα κινδυνεύοντων, λόγων
ματαίων ἔσαι πλάσματα πρὸς ὑπέρθεσιν. λεγέ-
τω δ' οὖν ὁμῶς, ἐπειδὴ βούλεται Σισιμίθης.

XI. Η'

7) τὰς ὑπεροχὰς] M. Felix Oetau. explicat artificiose hunc locum. Nihil itaque indignandum vel dolendum, si quicumque de diuinis quaerat, sentiat, proferat, cum non disputantis auctoritas, sed disputationis ipsius veritas requiratur.

XI. Ἡ δὲ Χαρίκλεια καὶ ἄλλως οὔσα εὐθυμος
 διὰ τὴν προσδοκωμένην τῶν περιεσηκότεων λύσιν,
 πλέον ἐγεγόνει περιχαρῆς, ὡς τοῦ Σισιμίθρου τῆ-
 νομα ὑπήκουσεν ἦν γὰρ δὴ ἔτος ὃ τὴν ἀρχὴν ἐκ-
 τεθεῖσαν ἀνελάμενος, καὶ τῷ Χαρικλεῖ παρακα-
 ταθέμενος, ἔτεσι δέκα πρότερον, ὅτε εἰς τὰς Κα-
 ταδούπους ἐσάλη τῶν σμαραγδίων μετάλλων ἐνε-
 κεν ὡς τὸν Ὀροονδάτην πρεσβεύων· τότε μὲν εἰς
 τῶν πολλῶν Γυμνοσοφιστῶν τυγχάνων, τὰ παρὰ
 δὲ πρέσβρος ἀναδεδειγμένος. τὴν μὲν οὖν ὄψιν τάν-
 δρος οὐκ ἀνέφερεν ἡ Χαρίκλεια, νεὰ κομιδῆ καὶ
 ἐπ' ἁέτης χωριθεῖσα, τοῦνομα δὲ ἀναγνοῦσα, πε-
 रिχαρῆς ἐγεγόνει πλέον, συνήγορόν τε καὶ σύνεργόν
 ἔσεσθαι πρὸς τὸν ἀναγνωρισμὸν ἐλπίσασα. τὰς δὲ
 χεῖρας εἰς τὸν ἔρανον ἀνατείνασα, καὶ βοῶσα ἐξά-
 κουσον, ἦλπε γενάρχα προγόνων ἐμῶν, ἔλεγε, θεοί
 τε ἄλλοι, καὶ γένους ἡμετέρου ἥρωες καθηγέμονες,
 ὑμεῖς ἐσέ [μοι] μάρτυρες, ὡς ἔδεν ἐρῶ ψευδός.
 ὑμεῖς δὲ καὶ συλλήπτορες εἰς τὴν κρίσιν τὴν νῦν προ-
 κειμένην, εἰς ἣν προσόντων μοι δικαίων, ἐντεῦθεν
 ἄρξομαι. ξένους ᾧ βασιλεῦ, ἢ καὶ ἐγχωρίους ἰερε-
 γεῖσθαι κελεύει [νόμος.] τῆ δὲ, ξένους εἰπόντος.
 εἰκὲν ᾧρα σοι, ἔφη, ζητεῖν ἕτερούς εἰς τὴν θυσίαν.
 ἐμὲ γὰρ ἡμεδαπὴν τε καὶ ἐγχωρίον εὐρήσεις.

XII. Τῆ δὲ θαυμάζοντος, καὶ πλάττεσθαι λέ-
 γοντος ἡ Χαρίκλεια, τὰ μικρότερα, ἔφη, θαυμά-
 ζεις. τὰ μείζονα δὲ ἐσὶν ἕτερα. ἔ γὰρ ἐγχωρίους
 μόνον, ἀλλὰ καὶ γένους [τοῦ] βασιλείς τὰ πρῶτα
 καὶ ἐγγύτατα. καὶ αὐθις τοῦ ἰδᾶσπυ διαπύσο-
 τος ὡς Φληνάφης τὰς λόγους παῦσαι εἶπεν, ᾧ
 πάτερ, θυγατέρα τὴν σὴν ἐκφαυλίζων. ὃ δὲ βα-

σιλεύς τοεντεῦθεν ἔχ' ὑπέρορων τὰ λεγόμενα μόνον, ἀλλ' ἤδη καὶ ἀγανακτῶν ἐφαίνετο, χλεύη τὸ πρᾶγμα καὶ ὕβριν ποιούμενος. καὶ ὦ Σισιμίθρη καὶ οἱ λοιποὶ, ἔλεγεν, ὁρᾶτε οἷα περιέστη τὰ τῆς ἀνεξικακίας; ἢ γὰρ οὐκ ἀντικρὺς μανίαν ἢ κόρη νοσεῖ, παρατόλμοις πλάσμασι τὸν θάνατον πειρωμένη διώσασθαι; θυγατέρα ἐμὴν ὥσπερ ἐπὶ σκηνῆς ἐξ ἀπόρων ἑαυτὴν, καὶ οἷον ἐκ μηχανῆς ἀναφαίνουσα, τῷ μηδέποτε, ὡς ἴσε, παίδων γυνὴν εὐτυχῆσαντος ἀπαξ δέ που μόνον, ὁμῶς τὸ ἀκηκοῦτος καὶ ἀποβαλόντος. ὥστε ἀγέτω τις, μηδὲ ἐπιπλέον ἐπινοεῖτω τῇ θυσία τὴν ὑπέρορσον. ἐκ ἄξει ἔδειξ, ἀνεβόησεν ἡ Χαρίκλεια, τέως ἂν μη τῷτο κελεύωσιν οἱ δικάζοντες. σὺ δὲ δικάζη το παρὸν, ἔψῃφον φέρεις. ξενοκτονεῖν μὲν ἴσως, ὦ βασιλεῦ, ὁ νόμος ἐπιτρέπει. τεκνοκτονεῖν δὲ ἔθ' ἔτος, ἔθ' ἢ φύσις [σοι] πάτερ ἐφίησι. πατέρα γὰρ σε τήμερον οἱ θεοὶ καὶ ἀρνύμενον ἀναδείξουσι. *) πᾶσα δίκη καὶ κρίσις, ὦ βασιλεῦ, δύο τὰς μεγίστας ἀποδείξεις οἶδε, τὰς τε ἐγγράφους πίσεις, καὶ τὰς ἐκ τῶν μαρτύρων βεβαιώσεις, ἄμφω σοι τοῦ θυγάτηρ ὑμετέρα εἶναι παρέξομαι. μαρτυρα μὲν ἔχ' ἓνα τῶν πολλῶν, ἀλλ' αὐτὸν γε δὴ τὸν δικάζοντα προκαλημένη. (μεγίστη δὲ οἱ καὶ τῷ λεγοντι πίσις, ἢ τῷ δαιτῶντος γνώσις.) γράμματα δὲ [τάδε] τύχης τῆς ἐμῆς, καὶ ὑμῶν διηγήματα, προϊχομένη.

XIII.

*) πᾶσα δίκη] Explicat summo cum ingenii acumino hunc locum V. CL. Iac. Cuiac. ad Paul. lib. 5. Sentent.

XIII. Καὶ ἅμα λέγουσα, τὴν συνεκτεθεῖσαν
 ἑαυτῇ ταινίαν ὑπὸ τῆ γαστρὶ Φέρουσα, προῦΦερέ
 τε, καὶ ἀνειλήσασα, τῇ Περσίνῃ προσεκόμιζεν.
 ἢ δὲ, ἐπεὶ τὸ πρῶτον εἶδεν, Ἀχάνης τε καὶ αὐτὸς
 ἐγεγόνει, καὶ χρόνον ἐπιπλεῖστον τὰ ἐγγεγραμμένα
 τῇ ταινίᾳ, καὶ τὴν κόρην αὐτῆς ἐν μέρει περισκο-
 πεῖ τρόμῳ τε καὶ παλμῷ συνείχετο, καὶ ἰδρῶτι
 διερέετο· χαίρουσα μὲν ἐν οἷς εὕρισκεν, ἀμνηστῆ-
 σα δὲ πρὸς τὸ παρ' ἐλπίδας ἄπιστον, δεδοικυῖα δὲ
 τὴν ἐξ Ἰθάσπου τῶν Φανερούμενων ὑποψίαν τε
 καὶ ἄπισίαν, ἢ καὶ ὀργὴν, ἀν' αὐτῷ τύχῃ, καὶ τι-
 μωρίαν. ὥστε καὶ τὸν Ἰθάσπην ἐνερωῶντα εἰς τὸ
 θαμβὸς καὶ τὴν συνέχουσαν ἀγωνίαν, ὦ γύναι,
 εἶπεν, τί ταῦτα, ἢ τί πέπονθας πρὸς τὴν δεικνυ-
 μένην γραφὴν; ἢ δὲ, ὦ βασιλεῦ, εἶπε, καὶ δε-
 σπότα καὶ ἄνερ, ἄλλο μὲν οὐδὲν ἂν εἴποιμι πλέον,
 λαβὼν δὲ ἀναγίνωσκε. διδάσκαλός σοι πάντων ἢ
 ταινία γενήσεται. καὶ ἐπιδοῦσα, αὐτῆς ἐσιώπα,
 κατηφῆσασα. δεξάμενος γοῦν ὁ Ἰθάσπης, καὶ
 πλησθὼν παρῆναι καὶ συνεπιλέγεσθαι τοὺς γυμνοσο-
 φιστὰς παρακαλέσας, ἐπῆει τὴν γραφὴν, πολλὰ
 μὲν αὐτὸς θαυμάζων, πολλὰ δὲ καὶ τὸν Σισιμί-
 θην ἐκπεπληγμένον καὶ μυρίας τροπὰς τῆς δια-
 νοίας ἐκ τῶν ὄψεων ἐμφαίνοντα ὄρων, συνεχῆς τε
 εἰς τὴν ταινίαν καὶ τὴν Χαρίκλειαν ἀτενίζοντα. καὶ
 τέλος, ἐπεὶ τὴν τε ἐκθεσιν ἐδιδάχθη καὶ τὴν αἰ-
 τίαν τῆς ἐκθέσεως ὁ Ἰθάσπης, ἀλλ' ὅτι μὲν ἐτέ-
 χθη μοι κόρη τις ἔφη, γινώσκω, καὶ ἀποθανοῦ-
 σαν τότε πυθόμενος, ὡς δ' αὐτὴ Περσίνα ἔλεγεν,
 ἐκτεθεῖσθαι νυνὶ μανθάνω. τίς δὲ ὁ ἀνελόμενος,
 καὶ σώσας, καὶ θρέψας, τίς δὲ ὁ διακομίσας εἰς
 Αἴγυπτον; οὐκ αἰχμαλώτος εἴληπται; ἢ πόθεν

ὅλως ὅτι αὐτὴ ἐκείνη, καὶ μὴ διέφθαρται μὲν τὸ ἐκτεθέν; τοῖς δὲ γνωρίσμασιν ἐπιτυχῶν τις ἀποκέχρηται τοῖς ἐκ τῆς τύχης; μὴ τις δαίμων ἡμῖν ἐπιπαίξει, καὶ ὥσπερ προσωπείῳ τῇ κόρῃ ταύτῃ περιφύει, ἐντρυφᾷ τῇ ἡμετέρα περὶ τεκνοποιῖαν ἐπιθυμία, καὶ νόθον ἡμῖν ὑποβολιμαῖον εἰσποιεῖ διαδοχὴν; καθάπερ ἔφην τῇ ταινίᾳ τὴν ἀλήθειαν ἐπισκιάζων.

XIV. Ἐπὶ τούτοις ὁ Σισιμβρης, τὰ μὲν πρῶτα, ἔφη, τῶν ζητημένων ἔχει σοι λύσιν. ὁ γὰρ ἀνελόμενος ἐκτεθείσαν καὶ ἀναβρέψας λάθρα, καὶ εἰς Αἴγυπτον κομίσας ὅτε μὲ πρεσβευτὴν ἔσειλας, ἔτος ἐγὼ εἰμι. καὶ ὡς ἔθεμιτὸν ἡμῖν τὸ ψεῦδος, οἶδα προλαβὼν. γνωρίζω καὶ τὴν ταινίαν τοῖς βασιλείαις Αἰθιοπίων γραμμασιν ὡς ὄρας κεχαραγμένην, καὶ οὐ παρέχουσιν ἀμφιβολίαν ἀλλαχόσε συντετάχθαι Περσίνης δὲ αὐτοχειρία κατεστῆχθαι παρὰ σοι μάλιστα γνωρίζομένην. ἀλλ' ἦν καὶ ἕτερα συνεκτεθέντα γνωρίσματα, δοθέντα παρ' ἐμῶ τῷ γε ὑποδεξαμένῳ τὴν κόρην, ἀνδρὶ Ἑλληνί τε, καὶ ὡς ἐφαίνετο, καλῶ τε καὶ ἀγαθῶ. σῴζεται ἔφη ταῦτα ἡ Χαρίκλεια. καὶ ἅμα ἐπεδείκνυτο τοὺς ὄρμας. πλέον ἢ Περσῖνα ἰδοῦσα κατεπλάγη. καὶ πυνθανομένη τοῦ Ἰδάσπου, τίνα ταῦτα εἶη, καὶ εἴ τι πλέον ἔχει ἐκδιδάσκειν, ἀπεκρίνατο ἕδεν, ἢ ὅτι γνωρίζει μὲν, κατ' οἶκον δὲ ταῦτα ἐξετάζειν καλόν. αὐθις οὖν ἀδημονῶν ὁ Ἰδάσπης ἐφαίνετο. καὶ ἡ Χαρίκλεια ταῦτα μὲν ἂν εἶη τῆς μητρὸς τὰ γνωρίσματα. σὸν δὲ ἴδιον ὁ δὲ ὁ δακτύλιος. καὶ ἐδείκνυ τὴν παντάρβην. ἐγνώρισεν ὁ Ἰδάσπης, δεδωκώς δῶρον τῇ Περσίνῃ παρὰ τὴν μνηστειάν. καὶ

ὦ Βελ-

ὁ βελτίστη, ἔφη, τὰ μὲν γνωρίσματα ἔμα, σὲ δὲ ἔμην οὖσαν τούτοις κεχεῖσθαι, καὶ μὴ ἄλλως ἐπιτυχοῦσαν, οὐδέπω γνωρίζω. πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις, καὶ χροία ξένη τῆς Αἰθιοπίδος λαμπρεύει καὶ ὁ Σισιμίθρης, λευκὴν, ἔφη, καὶ γὰρ τότε ἀνειλόμην, ἣν ἀνειλόμην ἄλλως τε καὶ τῶν ἐτῶν ὁ χρόνος συμβαίνει πρὸς τὴν παροῦσαν τῆς κόρης ἡλικίαν. ἐπτακαίδεκά που τῶν πάντων, ταύτη τε καὶ τῇ ἐκδέσει πληρουμένων. ἐμοὶ δὲ καὶ τῶν ὀφθαλμῶν τὸ βλέμμα προΐσαται, καὶ τὸν ὅλον τῆς ἄψευς χαρακτῆρα, καὶ τὸ ὑπερφυῆς τῆς ὥρας ὁμολογοῦντα τοῖς τότε τὰ νυνὶ φαινόμενα γνωρίζω. ταυτὶ μὲν ἄριστα, ὦ Σισιμίθρη, πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰθάσσης, καὶ ὡς ἂν τις ἐκδυμότετα συνηγορῶν μᾶλλον ἢ δικάζων. ἀλλ' ὅρα μὴ μέρος τι λύων, ἕτερον ἀνακινεῖς ἀπόρημα, δεινὸν τε καὶ ἔδαμῶς ἀπολύσασθαι τὴν ἔμην συμβεῖσθαι εὐπορον. λευκὴν γὰρ, πῶς ἂν Αἰθίοπες ἀμφοτέρω παρὰ τὸ εἶκος ἐτεκνωσαμεν; ὑποβλέψας οὖν ὁ Σισιμίθρης, καὶ τι εἰρωνικὸν ὑπομειδιάσας, σὺ μὲν οὐκ οἶδα, ἔφη, ὅ, τι πάχεις, ἀπὸ τῆς τρόπης τῆς σοῦ τὸ παρὸν συνηγορίαν ἡμῖν ὀνειδίζων, ἣν οὐκ ἂν ἐν Φαύλῳ ποιησαίμην. δικαστὴν γὰρ ἀρίζομεν γνήσιον, τὸν τῆς δικαίης συνηγορον. τί δὲ ἔχι σοὶ μᾶλλον ἢ τῇ κόρη συνηγορῶν φανήσομαι; πατέρα σε σὺν τοῖς θεοῖς ἀναδεικνύς, καὶ ἦν ἐκ σπαργάνων περιέσωσα ὑμῖν θυγατέρα, ταύτην καὶ νῦν ἀνασωζομένην ἐπ' ἀκμῆς, οὐ περιορῶν; ἀλλὰ σὺ μὲν ἂν βῆλει γίγνωσκα περὶ ἡμῶν, ἔδνα ὑπόλογον τούτοις ποιούμενον. ἔ γὰρ πρὸς τὴν ἑτέρων ἀρέσκειαν βιῶμεν. τὸ δὲ αὐτὸ καλὸν καγαθὸν ζηλοῦντες ἑαυτοὺς πείθειν ἀγαπῶμεν. τῆς γε μὴν κατὰ τὴν

χροίαν

Χρόσιαν ἀπορίας Φράζειν μὲν σοὶ καὶ ἡ ταινία [τὴν λύσιν ὁμολογούσης] ἐν αὐτῇ ταυτησί Περσίνης, ἐσπακέναι τινα εἰδῶλα καὶ Φαντασίας ὁμοιοτήτων ἀπὸ τῆς κατὰ τὴν Ἀνδρομέδαν πρὸς σε ὁμιλίας ὀρωμένης. εἶδ' οὖν καὶ ἄλλως πιτώσαθαι βάλει, πρόκειται τὸ ἀρχέτυπον, ἐπισκοπεῖν τὴν Ἀνδρομέδαν, ἀπαράλλακτον ἐν τῇ γραφῇ καὶ ἐν τῇ κόρῃ δεικνυμένην.

XV. Ἐκόμιζον ἀράμενοι τὴν εἰκόνα πρὸς τὰ λεχθέντα οἱ ὑπηρέται καὶ πλησίον τῆς Χαρικλείας ἀντεγείραντες, τοσοῦτον ἐκίνησαν παρὰ πάντων κρότον καὶ θόρυβον, ἄλλων πρὸς ἄλλας, ὅσοι καὶ καταμικρὸν συνίεσαν τὰ λεγόμενα καὶ πραττόμενα διαδηλόντων, καὶ πρὸς τὸ ἀπηκριβωμένον τῆς ὁμοιότητος σὺν περιχαρείᾳ ἐκπλαγεντων ὥστε καὶ τὴν Ἰθάσπην ἔκ ἐτι μὲν ἀπιστεῖν ἔχειν, ἐφεσῶνα δὲ πολὺν χρόνον ὑφ' ἠδονῆς ἅμα καὶ θαύματος ἐχόμενον. ὁ δὲ Σισιμίδης, ἐν ἔτι λείπεται ἔφη· περὶ βασιλείας γὰρ καὶ τῆς κατ' αὐτὴν γνησίας διαδοχῆς ὁ λόγος, καὶ πρόγε πάντων, ἀληθείας αὐτῆς. γύμνωσον τὴν ὠλένην ὡ κόρη. 9) μέλανι συνθήματι τὸ ὑπὲρ πῆχυν ἐσπίλωτο, εἶδὲν ἀπρεπὲς γυμνούμενον. τὸ Φύτων καὶ γένους μαρτύριον. ἐγύμνωσεν αὐτοῖς ἡ Χαρικλεία τὴν λαιαν. καὶ ἦν τις ὡσπερ ἔβενος περιδρομος ἐλέφαντα τὸν βραχίονα μιαινῶν.

XVI.

9) μέλανι συνθήματι] Simile illud Poenuli sc. *Ain'tu*.

*Sed si ita est, ut tu sis Iaconis filius
Signum oportet esse in manu laeva tibi
Ludenti puero quod momordit simia.*

XVI. Οὐκ ἔτι κατεῖχεν ἡ Περσίνα, ἀλλ' ἀθρόον
 τὲ ἀνήλατο τοῦ θρόνου, καὶ προσδραμοῦσα περιέ-
 βαλλέ τε, καὶ περιφῦσα ἐδάκρυνέ τε, καὶ πρὸς
 τὸ ἀκατάχετον τῆς χαρᾶς, ¹⁰⁾ μυκθμῶ τινὶ προσ-
 εοικὸς ἀνωρέτο. ὑπερβολὴ γὰρ ἡδονῆς καὶ θρη-
 νον ποτὲ ἀποτίκτειν Φιλεῖ μίρον τε ἔφθη συγ-
 κατανεχθῆναι τῇ Χαρίκλειᾳ. ὁ δὲ Ἰθάσπης, ¹¹⁾
 ἤλεε μὲν γυναῖκα ὀδυρομένην ὄρων, καὶ εἰς συμ-
 πάθειαν ἐκάμπτετο τὴν διάνοιαν, τὸ ὄμμα δὲ οἶον
 εἰ κέρας ἢ τίθηεν εἰς τὰ ὄρώμενα τεύχας, εἰσῆκει
 πρὸς τὰς ὠδύνας τῶν δακρῦων ἀπομαχόμενος· καὶ
 τῆς ψυχῆς αὐτῷ πατρικῶ τε πάθει καὶ ἀνδρείῳ
 λήμματι κυματομένης. [τῆς γνώμης ὑπ' ἀμφο-
 τέρων τασιαζομένης.] καὶ πρὸς ἑκατέρου καθάπερ
 ὑπὸ σάλῃ μετασπώμενης, τελευτῶν ἠτήθη τῆς
 τὰ πάντα νικώσης Φύσεως· καὶ πατῆρ οὐκ εἶναι
 μόνον ἐπέθετο, ἀλλὰ καὶ πάθειν ὅσα πατῆρ
 ἠλέγχετο· καὶ τὴν Περσίναν συγκατενεχθεῖσαν
 τῇ θυγατρὶ καὶ συγκαταπεπλεγμένην ἀνεγείρων,
 οὐκ ἔλαθε καὶ τὴν Χαρίκλειαν ἐναγκαλιζόμενος,
 καὶ δακρῦων ἐπιέρου πατρικὰ πρὸς αὐτὴν σπεν-
 δόμενος· ἔ μὴν εἰς τὸ πάντελές γε ἐξεκρούθη τῶν
 πρακτέων· ἀλλ' ὀλίγον ἐπιστὰς, τὸν τε δῆμον κατ-
 οπτεῖ-

10) μυκθμῶ] Proprie eiulatum tribuit foeminae. Sic
 vlulatus foemineus apud Virg. Aen. 9. sic foemi-
 narum ὀλολυγαὶ apud Callimach. λυτρ. παλλ.
 Quamquam sciam dictionem ἤη, vnde Graecum
 et Latinum vocabulum, etiam ad homines trans-
 ferri.

11) ἤλεε] Tangit hunc locum Themist. Euphrad.
 Orat. 2.

οπτεύσας ἀπὸ τῶν ἴσων παθῶν κεννημένον, καὶ
 πρὸς τὴν σκηνοποιίαν τῆς τύχης ὑφ' ἡδονῆς τε
 ἅμα καὶ ἐλέεθ δακρυόοντας [ἠχὴν τέ τινα θροισπέ-
 σίαν ἄχρῃς αἰθέρος αἴροντας] καὶ ἔτε κηρύκων
 σιγὴν ἐπιταττόντων ἐπαίοντας [ἔτε τὸ βέλημα τῆ
 ταράχου προδήλως ἐκφαίνοντας] τὴν χεῖρα προ-
 τείνας καὶ κατασειῶν, πρὸς ἡσυχίαν τὸ κλυδώνιον
 τῆ δῆμος κατέσελλε καὶ, ὦ παρόντες, ἔλεγεν,
 οἱ μὲν θεοὶ πατέρα με, ὡς ὁρᾶτε καὶ ἀκούετε,
 πάσης ἐπέκεινα προσδοκίας ἀνέδειξαν. καὶ θυγα-
 τῆς εἶναι μοι ἦδε ἡ κόρη πολλαῖς ταῖς ἀποδείξεσι
 γνωρίζεται. ἐγὼ δὲ τοσαύτην ὑπερβολὴν ποιούμεθα
 τῆς εἰς ὑμᾶς τε καὶ τὴν ἐνεγκοῦσαν εὐνοίας, ὥστε
 μικρὰ φροντίσας καὶ γένους διαδοχῆς καὶ πα-
 τρώας ἀνακλήσεως, ἃ δὴ πάντα μοι διὰ τῆσδε
 ἐμελλεν ἔσεσθαι, θεοῖς ἱερουργεῖν ὑπὲρ ὑμῶν ἐπι-
 γομαί. ὁρῶ μὲν γὰρ ὑμᾶς δακρυόοντας, καὶ ἀν-
 θρώπινόν τι πάθος ἀναδεδειγμένους, καὶ ἐλεού-
 ντας μὲν τὴν ἀωρίαν τῆς κόρης, ἐλεῶντας δὲ καὶ
 τὴν ἐμὴν μάτην προσδοκηθεῖσαν τῆ γένους διαδο-
 χὴν ὅμως δ' ἐν ἀνάγκῃ, καὶ ὑμῶν ἴσως μὴ βου-
 λομένων, τῷ πατρίῳ πείθεσθαι νόμῳ, τῶν ἰδίων
 λυσιτελῶν, τὸ τῆς πατρίδος ἐπίπροσθεν ποιούμε-
 νον. εἰ μὲν γὰρ τοῖς θεοῖς οὕτω φίλον ὥστε παρ-
 χεσθαι τε ἅμα καὶ ἀφαιρεῖσθαι (τῆτο γὰρ ἦδη
 πάλας τε πέπονθα γεννηθείσης, καὶ πάχῳ τὸ
 παρὸν εὐρεθείσης) οὐκ ἔχω λέγειν ὑμῖν δὲ κατα-
 λείπω σκοπεῖν. οὐδ' εἶπερ ἦν ἐξώκισαν τῆς ἐνεγ-
 κούσης ἐπὶ πέρατα γῆς ἔχοντες, αὐθις δὲ θαυμα-
 τουργοῦντες ἐν αἰχμαλώτῳ τῇ τύχῃ φέροντες ἐν-
 εχειρίσαν, ταύτην αὐτοὶ πάλιν ἱερεργουμένην προσ-
 θέξονται. καὶ ἦν ὡς πολέμιον οὐκ ἀνείλον, καὶ
 αἰχμα-

αἰχμάλωτον γενομένην οὐκ ἐλυμνηάμην, ταύτην
 θυγατέρα Φανείσαν ἐναγίζειν, ὡς καὶ ὑμῖν ὄν-
 τος κατὰ βούλησιν τοῦ πράγματος, οὐχ ὑπερ-
 θήσομαι, οὐδὲ πῆσομαι, ὃ καὶ ἄλλω πάχοντι
 πατρὶ συγγνωστὸν ἴσως ἀν' ἦν, οὐδὲ ὀκλάζω, οὐδὲ
 εἰς ἰκεσίαν τρέψομαι, συγγνώμην δοῦναι καὶ ἀφο-
 σιάσαοθαι τὸ παρὸν πρὸς τὸν νόμον τῆ Φύσει
 πλέον καὶ τοῖς ἐκ ταύτης πάθεσι προσημένους,
 ὡς ἐξὸν καὶ ἑτέρῳ τρόπῳ θεραπεύειν τὸ θεῖον.
 ἀλλ' ὅσῳ συμπάχοντες ἡμῖν ἔ λελήθατε καὶ
 [ὡς] ἴδια τὰ ἡμέτερα πάθη περιαλοῦντες, τοσ-
 οῦτῳ καί μοι προτιμότερα τὰ ὑμέτερα, ὀλίγον μὲν
 τῆς ἀκληρίας λόγον ποιουμένῳ, ὀλίγον δὲ τῆς
 ἀθλίας ταυτησί Περσίνης κατοδυρομένης, προτο-
 τόκου τὲ ἅμα καὶ ἀγόνου καθισταμένης. ὥστε, εἰ
 δοκεῖ, παύσαοθε μὲν δακρύοντες καὶ ἡμᾶς κατοικ-
 κτιζόμενοι μάτην. τῆς δὲ ἱεραργίας ἐχόμεθα. σὺ
 δὲ, ὦ θυγατερ, (πρῶτα γὰρ σε καὶ ὑστατα τὸ
 ποθητὸν ὄνομα τοῦτο προσφθέγγομαι) ὦ μάτην
 μὲν ὠραία! μάτην δὲ ἀνευραμένη τοὺς γεννήσαν-
 τας! ὦ τῆς ἀλλοδαπῆς βαρυτέραν τὴν πατρίδα
 δυσυχήσασα! ὦ σωτηριώδους μὲν τῆς ξένης, ἐπ'
 ὀλέθρῳ δὲ πειρωμένη τῆς ἐνεγκούσης, μὴ μοι
 σύγχει τὸν θυμὸν ὀδυρομένη, ἀλλὰ τὸ ἀνδρεῖον
 ἐκείνῳ σου φρόνημα καὶ βασίλειον, νῦν, εἶπερ πο-
 τε καὶ πρότερον, ἐπιδείκνυσσο, καὶ ἔπου τῷ γεν-
 νήσαντι, νυμφοσολῆσαι μὲν οὐ δυναθέντι, εἰδὲ ἐπὶ
 πασάδας καὶ θαλάμους ἀγάγοντι, πρὸς δὲ θυ-
 σίαν κοσμοῦντι καὶ δᾶδας ἔ γαμηλίους, ἀλλ'
 ἐπιβωμίζεις ἀπ' ἵοντι, καὶ τὴν ἅμαχον ταυτηνὴ τῆ
 κάλλους ἀκμὴν ἀνθ' ἱερείων προσάγοντι. ὑμεῖς
 δὲ ἰλίκοιτε οἱ θεοὶ τῶν εἰρημένων, καὶ εἰ δὴ τι πρὸς
 τῆ

τῶ πάθους νικώμενος ἐκ εὐαγῆς ἐφθραγξάμην,
ὁ τέκνον ὁμῶ καλεσάμενος, καὶ τεκνοκτόνος γι-
νόμενος.

XVII. Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ὁ μὲν ἐπέβαλε τῇ
Χαρικλείᾳ τὰς χεῖρας, ἄγειν μὲν ἐπὶ τοὺς βωμοὺς
καὶ τὴν ἐπ' αὐτῶν πυρκαϊάν ἐνδεικνύμενος πλείονι
δὲ αὐτὸν περὶ τῷ πάθει τὴν καρδίαν σμυχόμε-
νας, καὶ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν ἐνεδρευομένων τῇ δη-
μηγορίᾳ λόγων ἀπευχόμενος. τὸ δὲ πλῆθος τῶν
Αἰθιοπῶν ἐσεΐδη πρὸς τὰ εἰρημένα, καὶ οὐδὲ πρὸς
βραχὺ τῆς Χαρικλείας ἀγομένης ἀναχόμενοι, μέ-
γα τι καὶ ἀθρόον ἐξέκραγον, σῶζε τὴν κόρην
ἀναβοῶντες, σῶζε τὸ βασιλεῖον αἶμα, σῶζε τὴν
ἀπὸ θεῶν σωθεῖσαν. ἔχομεν τὴν χάριν. πεπλή-
ρωτα ἡμῖν τὸ νόμιμον. ἐγνωρίσαμεν ὡς βασιλέα.
γνώριζε καὶ σὺ σαυτὸν ὡς πατέρα. ἰλίκοιεν οἱ
θεοὶ τῆς δοκούσης παρανομίας· πλέον παρανομή-
σομεν ἀνθιστάμενοι τοῖς ἐκείνων βουλήμασι. μηδ-
εὶς ἀναιρείτω τὴν ὑπ' ἐκείνων περισωθεῖσαν. ὁ τοῦ
δήμου πατὴρ, γίγνου καὶ κατ' οἶκον πατὴρ. καὶ
μυρίας ἐπὶ τούτοις καὶ ὁμοίας φωνὰς ἰέντες, τέλος
καὶ ἔργω τὸ κωλύειν ἐπεδείκνυντο, προΐσάμενοί τε
καὶ ἀνθιστάμενοι, καὶ διὰ τῶν ἄλλων θυσίων ἰλά-
σκεσθαι τὸ θεῖον αἰτοῦντες. ὁ δὲ τῆς δάσπης ἐκὼν
τε καὶ χαίρων προσίετο τὴν ἡτταν, τὴν εὐκτὴν
ταυτηνὴ βίαν αὐθαίρετός ὑπομένων, καὶ τοὺς δή-
μους ἐπαλλήλοις ταῖς ἐκβοήσεσι χρονιώτερον ἐν-
τευφάντας, καὶ ταῖς εὐφημίαις ἀγρωχότερον ἐπι-
σκιρτῶντας ὄρων, τοῖς μὲν ἐμφορηθῆναι τῆς
ἡδονῆς ἐνεδίδου, κατασαλῆναι ποτε πρὸς ἡσυχίαν
ἐκόντας ἀναμένων.

XVIII. Αὐτὸς δὲ πλησιαίτερον τῇ Χαρικλείᾳ παραστὰς, ᾧ Φιλτάτῃ, ἔλεγεν, ἐμὴν μὲν εἶναι σε θυγατέρα, τὰ τε γνωρίσματα ἐμήνυσε, καὶ ὁ σοφὸς Σισιμίδης ἐμαρτύρησε, καὶ τὸ τῶν θεῶν εὐμενὲς πρὸ πάντων ἀνέδειξεν. ἀλλ' ἔτοσί τις ποτέ ἐστιν ὁ σοὶ μὲν ἅμα συλληφθεὶς [καὶ εἰς τὰς ἐπιδικίους σπονδὰς τοῖς θεοῖς φυλαχθεὶς] νυνὶ τε τοῖς βωμοῖς εἰς τὴν ἱερουργίαν προσιδουμένος; ἢ πῶς αὐτὸν ἀδελφὸν ὠνόμαζες, ὅτε μοι τὸ πρῶτον κατὰ τὴν Συήνην προσήχθητε; οὐ γὰρ δὴ πού καὶ αὐτὸς ἡμέτερος υἱὸς εὐρεθήσεται. ἅπαξ γὰρ Περσίνα καὶ σε μόνην ἐκυφόρησε. καὶ ἡ Χαρίκλεια σὺν ἐρυθήματι κάτω νεύσασα, τὸν μὲν ἀδελφὸν ἐψευσάμην ἔφη, τῆς χρείας τὸ πλάσμα συνθείσης. ὅσις δὲ ἐστὶν ἀληθῶς, αὐτὸς ἂν λέγοι βέλτιον, ἀνὴρ τε γάρ ἐστι, καὶ εὐθαρσέστερον ἐμῶ τῆς γυναικὸς ἐξαγορεύειν οὐκ αἰχυνθήσεται. καὶ ὁ Ἰδάσπης μὴ συμβαλὼν τὸν νεῦν τῶν εἰρημένων, σύγγνωθι, ἔφη, θυγάτριον, κατερυθριάσασα δὲ ἡμᾶς παρθενικῆς αἰδοῦς ἀνοίκειον πεῦσιν ὑπὲρ νεανίου σοὶ προσαγαγόντας. ἀλλὰ σὺ μὲν κατὰ τὴν σκηνὴν ἅμα τῇ μητρὶ κάθησο, ἐνευφραίνεσθαι τε παρέχουσα πλέον ἢ ὅτε σε ἐτικτεν ὠδινύση, τὴν ἐπὶ σοὶ τὸ παρὸν ἀπόλαυσιν, καὶ τοῖς κατὰ σαυτὴν διηγήμασι παρηγορῶσα. ἡμῖν δὲ τῶν ἱερείων μελλήσει τῆς ἀντί σου σφαγιθρομένης, ἅμα τῷ νεανίᾳ παντοίως εἴ τινα εὔροισιμεν ἀνταξίαν ἐπιλεχθείσης.

XIX. Καὶ ἡ Χαρίκλεια, μικρῶ μὲν καὶ ἐξωλόλυξε, πρὸς τὴν δῆλωσιν τῆς τοῦ νεανίᾳ σφαγῆς ἐκτραχυνθεῖσα. μόγις δ' ἔν τὸ συμφέρον τιθε-

μένη πρὸς τὸ ἐκμανέν τοῦ πάθους διὰ τὸ χρειῶ-
 δες ἐγκαρτερεῖσθαι βιασαμένη, πάλιν ὑφείρπε τὸν
 σκοπόν. καὶ, ὦ δέσποτα, ἔλεγεν, ἀλλ' ἔδὲ κό-
 ρην μὲν ἴσως ἐτι ἐχρῆν σε ἐπιζητεῖν, ἀπαξ τοῦ
 δήμου τὸ ἱερεῖον τὸ θῆλυ δὲ ἐμοῦ συγχωρήσαν-
 τος. εἶδ' οὖν πρὸς Φιλονεικοῖη τις, ἀρτίον καὶ ἐξ
 ἑκατέρου γένους ἐπιτελεῖσθαι [τὴν ἱεραργίαν] ὥρα
 σοι μὴ κόρην μόνην, ἀλλὰ καὶ νεανίαν ἄλλον ἐπι-
 ζητεῖν. ἢ μὴ τῆτο ποιῶντα μὴ δὲ κόρην ἄλλην,
 ἀλλ' ἐμὲ πάλιν σφαγιάζειν. τοῦ δὲ, εὐφήμεσον
 εἰπόντος, καὶ τὴν αἰτίαν διότι τῆτο λέγει πυνθα-
 νομένῃ· ὅτι ἔφη καὶ ἐμοὶ ζῶντι συζῆν, καὶ θνή-
 σκοντι συντεθῆναι τῷ δὲ πρὸς τῆ δαιμονίᾳ καθ-
 εῖμαρται.

xx. Πρὸς ταῦτα ὁ Ἰθάσπης, ἔπω τῶν ὄντων
 ἐπίβολος γιγνόμενος, ἐπαινῶ μὲν σε τῆς Φιλαν-
 λαμβρωπίας, ὦ θυγάτηρ, ἔφη, ξένον καὶ Ἕλλη-
 να καὶ ἠλικα καὶ συναιχμάλωτον, καὶ συνή-
 θειαν πρὸς σε τὴν ἐκ τῆς ἐκδημίας κεκτημένοι,
 χρησῶς κατελεῖσθαι, καὶ περισώζειν ἐπινοῶσαν
 ἀλλ' οὐκ ἔστιν ὅπως ἂν [ἐκεῖνος] ἐξαίρεθείη τῆς
 ἱεραργίας. ἄλλως τὲ γὰρ ἐκ εὐαγῆς παντάπασι
 περιγραφῆναι τὸ πάτριον τῆς τῶν ἐπινικίων θυ-
 σίας καὶ ἅμα ἔδ' ἂν ὁ δῆμος ἀνάχοιτο, μόλις
 καὶ πρὸς τὴν ἐπί σοι συγχώρησιν θεῶν εὐμενεῖα
 κινηθείς. ἢ δὴ ἔν Χαρίκλεια, ὦ βασιλεῦ, ἔφη,
 πατέρα γὰρ σε καλεῖν τάχα ἐκ ἐγγίνετα, εἰ μὲν
 δὴ θεῶν εὐμενεῖα σῶμα τοῦμόν περισέσωσα, τῆς
 αὐτῆς ἂν γένοιτο εὐμενεῖας, καὶ τὴν ἐμὴν ἐμοὶ πε-
 ρισῶσαι ψυχὴν, ἢν ἀληθῶς εἶναι μοι ψυχὴν
 ἐπικλώσαντες ἴσασιν. εἰ δὲ τῆτο ἀβούλητον μοι
 ραις

ραις εὐρίσκοιτο, καὶ δεήσει πάντως τὰ ἱερεῖα κοσμήσαι σφαγιαθέντα τὸν ξένον, ἐν γοῦν μοι χάρισαθαι νεῦσον· αὐτὴν με κέλευσον αὐτουργῆσαι τὸ θυμα, καὶ τὸ ξίφος ὡς κειμήλιον δεξαμένην, περιέλεπτον ἐπ' ἀνδρεία παρ' Αἰθίοψιν ἀναχθῆναι.

XXI. Διαταραχθεὶς δὲ πρὸς ταῦτα ὁ Ἰθάκης, ἀλλ' ἔσυνήμι μὲν, ἔφη, τὴν πρὸς ἐναντία σου τῆς γνώμης μεταβολὴν ἀρτίως μὲν ὑπερασπίζεις τῷ ξένῳ πειρωμένης, νυνὶ δὲ ὡς πολέμιου τινὸς αὐτόχειρα [γενέσθαι] παρακαλήσεις. ἀλλ' ἔδὲ σεμνὸν τι καὶ ἐπίδοξον ὅσαγε πρὸς σε καὶ τὴν σὴν ἡλικίαν, ἐνορῶ τῇ πράξει. καὶ τούτου δὲ ὄντος, τὸ δυνατόν οὐκ ἔστι μόνις γὰρ τοῖς ἰερωμένοις τῷ τε Ἡλίῳ καὶ τῇ Σεληναίᾳ πρὸς τῶν πατρῶν ἀποκεκλήρωται· ἢ δὲ πράξις καὶ τούτοις οὐ τοῖς τυχοῦσιν, ἀλλὰ τοῦ μὲν, γυναικί τῆς τε, ἀνδρὶ συνοικουσίης ὥστε ἢ κατὰ σε παρθενία κωλύει τὴν οὐκ οἶδ' ὅπως γιγνομένην αἰτίαν. ἀλλὰ τούτου γε ἕνεκεν, ἔδὲν ἐμπόδιον ἔφη ἡ Χαρίκλεια, λάθρα καὶ παρὰ τὸ οὖς τῇ Περσίνῃ προκύψασα· ἔστι γὰρ κάμοι μῆτερ ὁ τὸ ὄνομα τῆτο πληρῶν, εἰ καὶ ὑμεῖς βεληθείητε. βουλησόμεθα εἶπεν ἡ Περσίνη μειδιάσασα, καὶ αὐτίκα μάλα ἐκδώσομεν, θεῶν νεύοντων, σοῦ τε καὶ ἡμῶν ἄξιον ἐπιλεξάμενοι. καὶ ἡ Χαρίκλεια γεγωνότερον, οὐδὲν δεῖ ἐπιλέγειν ἔφη τὸν ὄντα ἤδη.

XXII. Καὶ λέγειν τὴν Φανερώτερον μελλούσης, (τολμᾷ γὰρ τὸ κατεπεῖγον, καὶ τὴν αἰδῶ τὴν παρθένιον παρορᾶν, τὸ ἐν ὀφθαλμοῖς ὁρώμενον τῷ

κινδύνου τῷ Θεαγένει κατηνάγκαζεν,) οὐκ ἔτι καταχῶν ὁ Ἰθάσπης, ὃ θεοὶ ἔφη, ὡς κατὰ τοῖς καλοῖς εἰκάτε μιγνύναι καὶ τὴν ἀπ' ἐλπίδος μοι δωρηθεῖσαν πρὸς [ὑμῶν] εὐδαιμονίαν, τὸ μέρος κωλύειν θυγατέρα μὲν ἀπροσδόκητον, ἀλλὰ παράφρονά πως ἀναδείξαντες. πῶς γὰρ οὐ παραπλήγος τὸ νόημα, τῆς ἀλλόκοτα ῥήματα περιεμένης; ἀδελφὸν ὠνόμαζε τὸν μὴ ὄντα τὸν ὄντα ὅστις ἐστὶν ὁ ξένος ἐρωτωμένη, ἀγνοεῖν ἔλεγεν. αὐθις ἐζήτει περισώζεσθαι ὡς Φίλον, τὸν ἀγνοούμενον. ἀδύνατον εἶναι μαθοῦσα τὴν αἴτησιν, αὐτὴ καταθύειν ὡσανεὶ πολεμιοτάτον ἰκέτευσεν. καὶ τῷτο ὡς οὐ θέμιτον λεγόντων, μιᾷ μόνῃ καὶ ταύτῃ ὑπ' ἀνδρῶ τῆς τοιαύτης θυσίας καθωσιωμένης, ἀνδρα ἔχειν ἐμφαίνει, τὸν τίνα οὐ προσιθεῖσα. πῶς γὰρ τὸν γε μὴ δὲ ὄντα, μὴ δὲ γεγενῆσθαι αὐτῇ διὰ τῆς ἐχάρας ἀποδειχθέντα; εἰ μὴ ἄρα παρὰ ταύτῃ μόνῃ ψεύδεται μὲν τὸ παρ' Αἰθίοψιν ἀψευδὲς τῶν καθαρουόντων πειρατήριον, καὶ ἐπιβάσαν ἀφλεκτον ἀποπέμπεται, καὶ παραθνεύειν, νόθως χαρίζεται μόνῃ δὲ ἔξῃσι Φίλους καὶ πολεμίους τοὺς αὐτοὺς ἐν ἀκαρεῖ καταλέγειν ἀδελφοὺς δὲ καὶ ἀνδρας τοὺς μὴ ὄντας ἀναπλάττειν. ὡσεὶ ὃ γύναι, σὺ μὲν εἰς τὴν σκηνὴν εἰσιθι, καὶ ταύτην κατάσελλε πρὸς τὸ νηφάλεον, εἴτε ὑπὸ τῶν θεῶν τοῖς ἱερείοις ἐπιφοιτήσαντος ἐκβακχευομένην, εἴτε καὶ δι' ὑπερβολὴν χαρᾶς τῶν ἀνελπίτως εὐτυχηθέντων, τὸν νοῦν παραφερομένην. ἐγὼ δὲ τὴν ὀφείλουσαν τοῖς θεοῖς ἀντὶ τῆς δεσφαιαθῆναι, καὶ ζητεῖν καὶ ἀνενευρεῖν τινὲ προσάξας, ἕως ἂν τῷτο γίγνηται, εἰς τὸ χρηματίσαι ταῖς ἐκ τῶν ἐθνῶν ἠκούσασιν προσβείαις,

καὶ

καὶ δῶρα τὰ ἐπὶ τοῖς ἐπινικίοις προσκομιζόμενα παρ' αὐτῶν ὑποδέξασθαι, τρέψομαι. καὶ ταῦτα εἰπὼν, τῆς τε σκηνῆς πλησίον ἀφ' ὑψηλῆς προκαθίσας, ἤκειν τὰς πρεσβευτάς, καὶ εἴ τινα ἐπικομίζοντο δῶρα, προσάγειν ἐκέλευεν. ὁ δὲ ἔν¹²⁾ εἰσαγγελεὺς Ἀρμονίας, εἰ πάντας [ἅμα] ἢ ἐν μέρει καὶ ἔθνους ἑκάστου κεκριμένους, καὶ δὴ εἰ καὶ ἰδία προσάγειν κελεύοι διηρώτα.

ΚΧΙΙΙ. Τῆ δὲ ἐν τάξει καὶ διηρημένως εἰπόντος, ὡς ἂν καὶ τῆς πρὸς ἀξίαν ἑκάστος μεταλαμβάνοι τιμῆς· πάλιν ὁ εἰσαγγελεὺς, ἔκρουν, ἔφη, ὦ βασιλεῦ, πρῶτος ἀδελφοῦ τῆ σου παῖς ἤξει Μερόβος, ἀρτίως μὲν ἦκων, ἀπαγγελθῆναι δὲ ἑαυτὸν πρὸ τῆς παρεμβολῆς ἀναμένων. εἶτα ὦ κωθέσατε καὶ ἠλίθιε πρὸς αὐτὸν ὁ ὕδασπης, οὐ παραχρῆμα ἐμήνυες, οὐ πρεσβευτὴν ἀλλὰ βασιλέα τὸν ἀφικνόμενον ἐπισάμενος, καὶ τῆτον ἀδελφοῦ παῖδα τῆ ἐμοῦ, τελευτήσαντος μὲν οὐ πρὸ πολλοῦ. πρὸς ἐμοῦ δὲ εἰς τὸν ἐκείνου θρόνον ἐνδρευθέντα, καὶ ἀντὶ παιδὸς ἐμοὶ γιγνόμενον. ἐγίνωσκον ταῦτα εἶπεν, ὦ δέσποτα, ὁ Ἀρμονίας. ἀλλὰ καιροῦ σοχάζεσθαι πρὸ πάντων ἐγίνωσκον, πράγματος τοῖς εἰσαγγελεῦσιν, εἶπερ τινος ἄλλου, δεόμενον προνοίας. σύγγνωθι οὖν εἰ πρὸς τὰς βασιλίδας σε κοινολογούμενον, ἀπαχολῆσαι τῶν ἡδίστων ἐΦυλαξάμην. ἀλλὰ νῦν γοῦν ἰκέτω,

Ii 3

τῆ

12) εἰσαγγελεὺς] Quale fuerit officium magistri admissionum copiose dicent interpretes Iuuenal. ad Sat. 4. Quod addit ἔδδ ἐν μελαίνῃ τῇ χροίᾳ διέλαθε φοινηχθεῖς, habet ab Aristenot. epist. 7. lib. 1.

τῷ βασιλέως εἰπόντος, ἀπέτρεχέ τε ὁ προσα-
 χθεὶς καὶ αὐτίκα ἐπανήει μετὰ τῷ προσάγμα-
 τος. καὶ ὠφθη ὁ Μερόης, ἀξιοπρεπὲς τι νεα-
 νίου χρεῖμα· τὴν μὲν ἡλικίαν ἄρτι τὸν μείρακα
 παραλλάτων, δέκα δὲ ἐτῶν πρὸς ἑβδομάδι πλη-
 ρῶν, μεγέθει δὲ τοὺς παρόντας χεδὸν ἅπαντας
 ὑπερκύπτων. λαμπροῦ μὲν δορυφορήματος ὑπα-
 σπισῶν προπομπεύοντος· τῷ δὲ περιεσῶτος Λι-
 θιοπικῆ στρατοῦ θαυμασμῶ τε ἅμα καὶ σεβα-
 σμῶ πρὸς τὸ ἀκάλυτον τὴν πάροδον διατέλ-
 λοντος.

XXIV. Οὐ μὴν οὐδὲ ὁ Ὑδάσπης ἐπὶ τῆς καθέδρας
 ἐκαρτέρησεν· ἀλλ' ὑπήντα τὲ, καὶ μετὰ πατρικῆς
 τῆς Φιλοφροσύνης περιπτυσσάμενος, πλησιον τὲ
 ἑαυτῷ καθίδρυσε, καὶ τὴν δεξιὰν ἐμβαλὼν, εἰς
 καιρὸν ἤκει, ἔλεγεν, ὦ παῖ, τὰ τε ἐπινίκια συν-
 εορτάσων, καὶ τὰ γαμήλια θύσων. οἱ γὰρ πα-
 τρῶοι καὶ γενάρχα θεοὶ τε καὶ ἥρωες, ἡμῖν μὴ
 θυγατέρα, σοὶ δὲ νύμφην, ὡς εἴκειν, ἐξευρήκα-
 σιν. ἀλλὰ τοῖς τελειότεροις αὐτοῖς ἀκουσόμενος,
 εἴ τι μὲν βούλει χρηματίσαι τῷ ἔθνει τῆς ὑπὸ
 σοὶ βασιλείας, ἀνάγγελλε. ὁ δὲ Μερόης πρὸς
 τὴν ἀκοὴν τῆς νύμφης, ὑφ' ἡδονῆς τε ἅμα καὶ
 αἰδοῦς, οὐδὲ ἐν μελαίνῃ τῇ χροίᾳ διέλαθε Φοι-
 νιχθεὶς, οἶονεὶ πρὸς αἰθάλην τῷ ἐρυθρήματος ἐπι-
 δραμόντος. καὶ μικρὸν ἐφησυχάσας, οἱ μὲν ἄλ-
 λοι, ἔφη, ὦ πάτερ, τῶν ἡκόντων πρεσβέων τοῖς
 ἐκ τῆς ἑαυτῶν ἐξαιρέτοις ἕκαστος τὴν σὴν περι-
 βλεπτὸν νίκην σέφοντες ξενίῃσιν. ἐγὼ δὲ σε τὸν
 ἐν πολέμοις γεννάδα τὲ καὶ ἀριστεὰ διαφανέντα,
 προσφόρω τὲ καὶ ἀπὸ τῶν ὁμοίων δωρήσασθαι δι-
 καιώσας,

καίωσας, ἄνδρα σοι προσκομίζω, πολέμων μὲν
καὶ αἱμάτων ἀθλητὴν ἀνανταγώνιστον πάλην δὲ
καὶ πυγμαῖν τὴν ἐν κόνει καὶ σταδίοις ἀνυπόστατον.
καὶ ἅμα νεύσας ἤκειν ὑπεδείκνυ τὸν ἄνδρα.

XXV. Καὶ ὅς προσελθὼν εἰς μέσους, προσε-
κύνει τὸν Ἰθάσπην, τοσοῦτός τις τὸ μέγεθος,
καὶ οὕτως ὠγύγιος ἄνθρωπος, ὥστε τὸ γόνυ τῷ
βασιλέως Φιλῶν, μικρῶ Φανῆναι τοῖς ἐφ' ὑψηλῶ
προκαθημένοις ἐξισούμενος. καὶ μὴ δὲ τὸ κελευ-
θῆναι ἀναμείνας, τὴν ἐδῆτα ἀποδύς, γυμνὸς
εἰσῆκει πάντα τὸν βουλούμενον ὄπλων τὲ καὶ γυ-
μνῶν χειρῶν εἰς ἀμίλλαν προκαλούμενος. ὡς δὲ
οὐδεὶς παρήει, πολλάκις διὰ κήρυκος τῷ βασι-
λέως προτρεψαμένου, δοθήσεται σοι ἔφη καὶ παρ'
ἡμῶν ὁ Ἰθάσπης ἰσοστάσιον τὸ ἔπαθλον. καὶ εἰ-
πὼν, ἐλέφαντα πολυετῆ καὶ παμμεγέθη προσ-
κομιθεῖναι αὐτῷ προσέτατ' ἔν. ὡς δὲ ἤχθη τὸ
ζῶον, ὁ μὲν ὑπεδέχετο ἄσμενος. ὁ δὲ δῆμος δὲ
ἀθρόον ἐξεβάκχευσε, τῷ ἀτεισμῶ τῷ βασιλέως
ἠθύντες, καὶ τὴν δόξασαν αὐτοῖς ὑποκατάκλη-
σιν τῷ ἐπιτωθασμῶ τῆς κατ' ἐκείνου μεγαλαυ-
χίας παρηγορηθέντες. μετὰ τῷτον καὶ οἱ Σηρῶν
προσῆγοντο πρεσβευταί, τῶν παρ' αὐτοῖς ἀρα-
χνίων νῆματα καὶ ὑφάσματα, τὴν μὲν Φοι-
κοβαφῆ, τὴν δὲ λευκοτάτην ἐδῆτα προσκο-
μίζοντες.

XXVI. Καὶ τῶν τῶν δώρων ὑποδεχθέντων,
καὶ ἀφεθῆναι αὐτοῖς τῶν πάλαι τινὰς ἐν δε-
σμωτηρίῳ κατακρίτων ἀξιώσαντων, ἐπινεύσαντος
τῷ βασιλέως οἱ Ἀράβων τῶν εὐδαιμόνων προσ-
ῆσαν,

ήεσαν, καὶ Φύλλου τὲ τῷ θυώδους, καὶ κάδας, καὶ κινναμώμου, καὶ τῶν ἄλλων οἷς ἡ Ἀρξάβια γῆ μυρίζεται, ἐκ πολλῶν ταλάντων ἐκάστου τὸν τόπον εὐωδίας ἐμπλήσαντες· παρήσαν κατὰ τῶν τοις αἰ ἐκ τῆς Τρωγλοδυτικῆς, ¹³⁾ χρυσόν τε τὸν μυρμηκίαν, καὶ γρυπῶν ξυνωρίδα χρυσαῖς ἀλύσεσιν ἠνιοχρμένην προσκομίζοντες. [ἐπὶ τούτοις] ἡ Βλεμμύων παρήει πρεσβεία, τόξα τὲ καὶ βελῶν ἀκίδας ἐκ δρακοντείων ὄσων εἰς σέφανον διαπλέξασα. καὶ ταῦτά σοι ἔλεγεν, ὦ βασιλεῦ, τὰ παρ' ἡμῶν δῶρα, πλῆτου μὲν τῷ παρὰ τῶν ἄλλων λειπόμενα, παρὰ δὲ τὸν ποταμὸν ὑπὸ σοι μάρτυρι κατὰ Περσῶν εὐδοκιμήσαντα. πολυτελέστερα μὲν οὖν, ἔφη ὁ Ὑδάσπης, τῶν πολυταλάντων ξενίων. ἄγε καὶ τὰ ἄλλα νυνὶ μοι προσκομίζεσθαι γέγονεν αἴτια. καὶ ἅμα εἴ τι βούλοιντο ἀπαγγέλλειν ἐπέτρεπε. καὶ μειωθῆναι αὐτοῖς ἐκ τῶν φόρων αἰτησάντων, τὸ σῦμπαν εἰς δέκα ἐτῶν ἀνήκε.

XXVII. Καὶ πάντων σχεδὸν τῶν κατὰ πρεσβείαν ἀφιγμένων ὀφθέντων, καὶ τοῖς ἴσοις ἐκάστους καὶ φιλοτιμοτέροις τοὺς πλείους ἀμελημένον

13) χρυσὸν μυρμηκίαν] Hoc auro plenae scriptorum paginae, ut Plinii, Solini, Lucian. Aelian. Sic apud Theocrit. Idyll. 17.

Μυρμάκων ἅτε πλῆτος ἀεὶ κέχεται μογεβντων.

Legend. Harpocrat. v. χρυσοχοεῖον. De Serum opificiis iidem, qui supra. Aufon. epigr. 25. Lips. Excurs. ad Tacit. p. 184. Blemmyes tangit Theocrit. Idyll. 3. Flav. Vopisc. in Probo.

μένου τῆ βασιλέως, τελευταῖοι παρῆσαν οἱ Ἀξι-
μιτῶν πρεσβευταί, Φόρου μὲν οὐκ ὄντες ὑποτε-
λεῖς, Φίλιοι δὲ ἄλλως καὶ ὑπόσπονδοι, καὶ τὸ
ἐπὶ τοῖς κατωρθωμένοις εὐμενὲς ἐνδεικνύμενοι, δῶ-
ρα καὶ οὗτοι προσῆγον, ἄλλα τι, καὶ δὴ ¹⁴⁾ ζῶ-
ου τινὸς εἶδος ἀλλοκότου τὲ ἅμα καὶ θαυμασίᾳ
τὴν φύσιν μέγεθος μὲν, εἰς καμήλου μέτρον
ὑψούμενον, χροίαν δὲ καὶ ἐπίδερμίδα Φολίσιν ἀν-
θηραῖς ἐσιγμένον. ἦν δὲ αὐτῶ τὰ μὴν ὀπίθια καὶ
μετὰ κενεώνας χαμαίζηλα τε καὶ λεοντώδη· τὰ
δὲ ὠμιαῖα καὶ πόδες πρῶτοι καὶ τέρνα, πέρα τῆ
ἀναλόγου τῶν ἄλλων μελῶν ἐξανισάμενα. λε-
πτός ὁ αὐχὴν, καὶ ἐκ μεγάλης τῆ λοιποῦ σώμα-
τος εἰς κύκνειον Φάρυγγα μηκυνόμενος. ἡ κεφα-
λή τὸ μὲν εἶδος καμηλίζουσα, τὸ δὲ μέγεθος,
φραθοῦ λιβύσσης εἰς διπλάσιον ἄλιγον ὑπερφέ-
ρασα, καὶ ὀφθαλμοὺς ὑπογεγραμμένους βλοσ-
συρῶς σοβᾶσα. παρήλλακτο καὶ τὸ βάδισμα
χερσαῖς τὲ ζώου καὶ ἐνύδρα παντὸς ὑπεναντίως
σαλευόμενον· τῶν σκελῶν οὐκ ἐναλλάξ ἐκατέ-
ρα, καὶ παρὰ μέρος ἐπιβαίνοντος, ἀλλ' ἴδια μὲν
τοῖν δυοῖν καὶ ἅμα τῶν ἐν δεξιᾷ· χωρὶς δὲ καὶ
ζυγηθὸν τῶν εὐωνύμων σὺν ἑκατέρᾳ τῇ ἐπαιω-
ρημένῃ πλευρᾷ μετατιθεμένων. ὀλκὸν δὲ ἔτω τὴν
κίνησιν καὶ τίθασον, τὴν ἔξιν, ὥστε ὑπὸ λεπτῆς
μηρίθῃ, τῇ κορυφῇ περιελιχθείσης, ἄγεσθαι πρὸς

I i 5

τῆ

14) ζῶν εἶδος ἀλλοκότου] Describit Chameleopardalim,
de quo Oppian. lib. 3. κυνηγ. primus dictator
Caesar Romanis exhibuit. huius effigiem habes
apud Petr. Bellonum, describit et Pachymer, histor.
lib. 3.

τῷ δηροκόμῳ καθάπερ ἀφύκτῳ δεσμῷ τῷ ἐκεί-
νῳ βελήματι ὀδηγούμενον. τῷτο Φανέν τὸ ζῶον,
τὸ μὲν πλῆθος ἅπαν ἐξέπληξε, καὶ ὄνομα τὸ
εἶδος ἐλάμβανεν, ἐκ τῶν ἐπικρατεσέρων τοῦ σώ-
ματος αὐτοχεδῖως πρὸς τοῦ δήμου καμηλοπαρ-
δαλις κατηγορηθέν· ταραχὴ τὲ μὴν τὴν πανή-
γυριν ἐνέπλησε.

XXVIII. Γίνεται γάρ τοι τοῖστον. τῷ βωμῷ¹⁵⁾
τῆς μὲν Σεληναίας, παρεισθήκει ταύρων ξυνωρίς.
τῷ δὲ τοῦ Ἡλίου, τέτρωρον ἵππων λευκῶν εἰς τὴν
ἱερουργίαν ἠύτρεπισμένων. ξένος δὲ καὶ ἀήθης, καὶ
τότε πρῶτον ἀλλοκότος ζῶος Φανέντος, οἰονεὶ πρὸς
Φάσμα διαταραχθέντες, πλοίας τὲ ἐνεπίμπλαν-
το· καὶ τῶν κατεχόντων τὰ δεσμά σπαράζαν-
τες, τῶν τε ταύρων ἄτερος, ὁ μόνος, ὡς ἐδόκει,
τὸ θηρίον κατοπτρευκῶς, καὶ δύο τῶν ἵππων εἰς
Φυγὴν ἀκατάχετον ὤρμησαν· διεκπεσεῖν μὲν
τὸν περίβολον τοῦ στρατῶ μὴ δυνάμενοι· πυκνῶ
τῷ συνασπισμῷ τῶν ὀπλιτῶν εἰς κύκλον τετει-
χισμένον· φερόμενοι δὲ ἀτάκτως καὶ τὸ μεσεῦον
ἅπαν [δρόμοις, σεσοβημένοις ἐξελίττοντες, τότε
πρὸς υ·

15) τῆς Σεληναίας] *Diuidit animalia immolanda Lunae
ab iis, quae Soli. Eadem esse patet apud Lip-
sium ad lib. 6. Annal. Tacit. Quoties autem aut
bos maectandus, aut equus aufugisset, omen dice-
batur infaustum, vt patet apud Plutarch. in Dio-
ne, Tacit. 3. histor. accessit dirum omen, profu-
gus altaribus taurus, disiecto sacrificii apparatu,
longe, nec ubi ferire hostias mas, est confossus.
Suet. Galb. cap. 18. quo loci interpret.*

προσυχὸν ἅπαν] εἴτε σκεῦος εἴτε ζῶον ἀνατρέ-
 ποντες ὥσε καὶ βοὴν αἰρεῖσθαι συμμιγῆ πρὸς τὸ
 γιγνόμενον, τὴν μὲν ὑπὸ δέους οἷς προσελάσειαν,
 τὴν δὲ ὑφ' ἠδονῆς οἷς καθ' ἑτέρους ἐναλλόμενοι,
 τέρψιν τὲ καὶ γέλωτα τὴν τῶν ὑποπιπτόντων
 συντριβὴν παρεῖχον. ἐφ' οἷς ἔδὲ ἡ Περσίνα καὶ ἡ
 Χαρίκλεια μένειν ἐφ' ἡσυχίας κατὰ τὴν σκηπὴν
 ἐκαρτέρησαν, ἀλλὰ τὸ καταπέτασμα μικρὸν
 παρασεύλασαν, θεωροὶ τῶν δρωμένων ἐγίνοντο.
 ἐνταῦθα ὁ Θεαγένης, εἴτ' οὖν οἴκοθεν ἀδρείῳ τῷ
 λήμματι κινούμενος, εἴτε καὶ ἐκ τῶν θεῶν ὀρμῆ
 χρησάμενος, τοὺς τε παρεσῶτας αὐτῷ Φύλα-
 κας πρὸς τῆς καταλαβούσης ταραχῆς διεσκε-
 δασμένους θεασάμενος, ὠρθώθη τὸ ἀθρόον, καὶ
 εἰς γόνυ πρὸς τοῖς βωμοῖς πρότερον ὀκλάζων,
 καὶ τὴν ὅσον οὐδέπω σφαγὴν ἀναμένων, καὶ
 χίζαν τῶν ἐπικειμένων τοῖς βωμοῖς ἀναρπάζει.
 καὶ τῶν οὐ διαδραντῶν ἵππων ἑνὸς λαβόμενος,
 τοῖς τε νώτοις ἐφίπταται, καὶ τῶν ἀυχενίων τρι-
 χῶν ἐπίδραξάμενος, καὶ ὡς χαλινῶ τῆ χαίτη
 κρώμενος, μυωπίζει τὲ τῆ πτέρῃ τὸν ἵππον, καὶ
 ἀντὶ μάστιγος τῆ χίζῃ συνεχῶς ἐπισπέρχων,
 διαδράντα τὸν ταῦρον ἤλαυνε· τὰ μὲν δὴ πρῶτα
 φυγὴν εἶναι τοῦ Θεαγένης οἱ παρόντες ὑπελάμ-
 βανον καὶ σὺν βοῇ μὴ ξυγχωρεῖν διεξελάσαι
 τὸ ὀπλιτικὸν ἔρκος, τῷ πλησίον ἕκαστος διεκε-
 λεύετο. προϊόντος δὲ τοῦ ἐγχειρήματος, ὅτι μὴ
 ἀποδειλιάσις ἦν μὴ δὲ ἀπόδρασις τοῦ σφαγια-
 θῆναι μετεδιδάσκοντα. καταλαβὼν γὰρ ὡς ὅτι
 τάχιστα τὸν ταῦρον, ἐπ' ὀλίγον μὲν κατ' ἔραν
 ἤλαυνεν, ὑπονύττων τὲ ἅμα καὶ εἰς ὀξύτερον δρό-
 μῳ

μα τὸν βῆν ἐρεθίζον· καὶ ὅποι δὴ καὶ ὀρμήσειε
 τρεπομένῳ συνεφείπετο, τὰς ἐπιστροφάς τε καὶ ἐκ-
 βολὰς πεφυλαγμένως ἐκκλίνων.

XXIX. ὡς δὲ εἰς συνήθειαν τῆς τε ὄψεως ἑαυ-
 τοῦ καὶ πράξεως ἐνεβίβασεν, ἀντίπλευρος ἤδη
 παρῖππευε, χρωτί τε χρωτὸς ἐπιψαύων, καὶ ἰπ-
 πείου ταύριον ἄσθμα, καὶ ἰδρωῖτα κεραννύων, καὶ
 τὸν δρόμον ἔτως ὁμόταχον ῥυθμίζων, ὡς καὶ
 συμφουεῖς εἶναι τὰς κορυφὰς τῶν ζώων τοὺς προ-
 ῥώτερω φαντάζεσθαι· καὶ τὸν Θεαγένην λαμ-
 πρῶς ἐκθειάζειν, ξένην τινὰ ταύτην ¹⁶⁾ ἰππο-
 ταύρη ξυνωρίδα ζευξάμενον. τὸ μὲν δὴ πλῆθος
 ἐν τούτοις ἦν· ἡ Χαρίκλεια δὲ ὀρῶσα, τρώῳ καὶ
 παλμῶ συνέιχετο, τό τε ἐγχείρημα ὃ, τι καὶ βού-
 λοιτο διαποροῦσα, καὶ εἴ τι σφάλμα συμβαίη,
 τὴν ἐκείνου τρώσιν ὡς ἰδίαν σφαγὴν ὑπεραγω-
 νιώσα· ὥστε μὴ δὲ τὴν Περσίναν λαθεῖν, ἀλλ' ὡ
 τέκνον εἰπεῖν, τί μοι πέπονθας; προκινδυνεύειν
 ἔοικας τῷ ξένου. πάχῳ μὲν τι καὶ αὐτῇ, καὶ
 οἰκτιέρω τῆς νεότητος· διαδραῖνά γε μὴν τὸν κίν-
 δυνον εὐχομαί, καὶ φυλαχθῆναι τοῖς ἱεροῖς, ὡς
 ἂν

16) ἰπποταύρη ξυνωρίδα] Priorem partem huius paginae
 habes apud Achill. Tat. pag. 184. lib. 7. totum
 autem Theagenis ludicrum exponit Suet. ubi
 agit de spectaculis Claudii cap. 21. Praeterea
 Thessalos equites, qui feros tauros per spatia
 circi agunt, infiliuntque defessos et ad terram
 cornibus detrahunt. quem locum videtur expre-
 sisse noster. Quod sequitur εὐχεσθαι μὴ ἀποθάνειν,
 ἵνα ἀποθάνῃ exponitur ab interpret. Mart.

ἂν μὴ παντάπασιν ἀτέλεσα ἡμῖν τὰ πρὸς τοὺς
 θεοὺς ἐγκαταλειφθεῖη. καὶ ἡ Χαρίκλεια, γελοῖον
 ἔφη. τὸ εὐχεσθαι μὴ ἀποθανεῖν, ἵνα ἀποθάνῃ.
 ἀλλ' εἰ ἄρα σοι δυνατόν, ὦ μήτηρ, περισώζε
 τὸν ἄνδρα ἐμοὶ χαριζομένη. καὶ ἡ Περσῖνα πρό-
 φασιν ἔ τὴν οὖσαν ἀλλ' ἐρωτικὴν ἄλλως ὑπο-
 τοπήσασα· οὐ δυνατόν μὲν ἔφη τὸ περισώζειν.
 ὅμως δ' οὖν τίς σοι κοινωνία πρὸς τὸν ἄνδρα, δι'
 ἣν οὕτως ὑπερφροντίζεις, θάρσῃσα ὡς μητέρα
 λοιπὸν ἐξαγόρευε· κἂν τι νεώτερον κίνημα, κἂν
 παρθενία μὴ πρέπον, ἢ μητρῶα φύσις τὸ θυγα-
 τρὸς καὶ τὸ θῆλυ συμπαθῆς τὸ πλᾶϊσμα τὸ
 γυναικεῖον οἶδεν ἐπισκιάζειν. ἐπιδακρύσασα ἔν
 ἐπιπλεῖσον ἡ Χαρίκλεια, καὶ τοῦτο, ἔφη, δυσυ-
 χῶ πρὸς τοῖς ἄλλοις, ὅτι καὶ τοῖς συνετοῖς ἀσύ-
 νετα φθέγγομαι καὶ λέγουσα τὰς ἑαυτῆς συμ-
 φορὰς, οὐπὼ λέγειν νομίζομαι. πρὸς γυμνὴν δὲ
 λοιπὸν καὶ ἀπαρακάλυπτον χωρεῖν τὴν ἑμαυτῆς
 κατηγορίαν καταναγκάζομαι.

xxx. Ταῦτ' εἶπε καὶ βουλομένη τὰ ὄντα ἀνα-
 καλύπτειν, αὐθις ἐξεκρέσθη βοῆς πολυηχεσά-
 τῃς πρὸς τοῦ πλήθους ἀρθείσης. ὁ γὰρ δὴ Θεα-
 γένης εἰς ὅσον εἶχε τάχως ἐφείς τῷ ἵππῳ χρεῖ-
 στασθαι καὶ προφθάσαντα μικρὸν τὰ σέρνα τῆ
 κεφαλῇ τοῦ ταύρου παρισῶσαι, τὸν μὲν, ἀνετόν
 φέρεσθαι μεθίησι μεθαλλόμενος· ἐπιερίπτει δὲ
 ἑαυτὸν τῷ αὐχένι τῆ ταύρου, καὶ τοῖς κέρασι τὸ
 ἑαυτοῦ πρόσωπον πρὸς τὸ μεταίχμιον ἐνιδρύ-
 σασ, τοὺς πήχεις δὲ οἰοεὶ σεφάνην περιθεῖς,
 καὶ εἰς ἄμμα κατὰ τοῦ ταυροῦ μετώπου τοὺς
 θακτύ-

δακτύλους ἐπιπλέξας, τό τε ὑπόλοιπον ἑαυτῷ
σῶμα παρ' ὤμον τοῦ βοῦς τὸν δεξιὸν μετέω-
ρον καθείς, ἐκκρεμῆς ἐφέρετο, πρὸς βραχὺ
μὲν τοῖς ταυρείοις ἄλμασιν ἀναπαλλόμενος. ὡς
δὲ ἀγχόμενον ἤδη πρὸς τῷ ὄγκῳ, καὶ χαλῶντα
τῷ ἄγαν τόνῃ τοὺς τένοντας ἤθετο, καὶ καθ' ὃ
μέρος ὃ Ἰθάσπης πρὸςκαθέζετο, περιελθόντα,
παραφέρει μὲν εἰς τοῦμπροσθεν, καὶ προβάλλει
τῶν ἐκείνου σκελῶν τοὺς ἑαυτῷ πόδας, ταῖς χη-
λαῖς δὲ συνεχῶς ἐναερέατων, τὴν βάσιν ἐνή-
δρευεν. ὁ δὲ τὴν ῥύμην τῷ δρόμου παραποδιζό-
μενος, καὶ τῷ θένει τῷ νεανίᾳ βριθόμενος, τὰ
τε γόνατα ὑποσκελίζεται, καὶ ἀθρόον ἐπὶ κε-
φαλὴν σφενδονηθεὶς, κύμβαχός τε ἐπ' ὤμους
καὶ νῶτα ἐπιπίπτει, ἤπλωτο ὑπὸ ἵππος ἐπιπλεῖστον.
τῶν μὲν κεράτων τῇ γῆ προσπεπηγότων, καὶ εἰς
τὸ ἀκίνητον τῆς κεφαλῆς ῥιζωθέντων τῶν σκελῶν
δὲ ἀπρακτα σφαιρόντων, καὶ εἰς κενὸν ἀερονο-
μούντων, καὶ τὴν ἤτταν ἀλυόντων. ἐπέκειτο δὲ ὁ
Θεαγένης ταῖν χερσῶν, τὴν λαίαν μόνην εἰς τὸ
ἐπερείδειν ἀπαχολῶν, τὴν δεξιὰν δὲ εἰς οὐρα-
νὸν [ἀνέχων] καὶ συνεχῆς ἐπισείων· εἰς τε τὸν
Ἰθάσπην καὶ τὸ ἄλλο πλῆθος, ἰλαρὸν ἀπέ-
βλεπε, τῷ μειδιάματι πρὸς τὸ συνήδεσθαι δε-
ξιούμενος, καὶ τῷ μυκηθμῷ τοῦ ταύρου καθά-
περ σάλπιγγι τὸ ἐπινίκιον ἀνακηρυττόμενος. ἀντι-
ήχει δὲ καὶ ἡ τῷ δήμου βοή, τρανὸν μὲν οὐδὲν
εἰς τὸν ἔπαινον διαεθροῦσα, κεχηνόσι δὲ ἐπιπο-
λὺ τοῖς σώμασιν, ἐξ ἀρτηρίας μόνης τὸ θαῦμα
ἐξεφώνει, χροῖόν τε καὶ ὁμότονον εἰς θρανὸν
παραπέμπουσα. κελεύσαντος ἔν τῷ βασιλείῳ,

ὑπηρετάμ προσδραμόντες, οἱ μὲν τὸν Θεαγένην
 προσῆγον [ἀνασήσοντες] οἱ δὲ τῷ ταύρου τοῖς
 κέρασι καλωδίου βροχὸν ἐπιβάλλοντες, εἰλκόν τε
 κατηφιῶντα, καὶ τοῖς βωμοῖς αὐθις τοῦτόν τε
 καὶ τὸν ἵππον συλλαβόντες προσεδέσμευον. καὶ
 τῷ Ἰδάσπου μέλλοντός τι πρὸς τὸν Θεαγένην
 λέγειν τὸ καὶ πράττειν, ὁ δῆμος ἅμα μὲν ἠοδαίς
 τῷ νεῷ καὶ ἐξ οὐπὲρ τὸ πρῶτον ᾠφθη προς-
 παθῶν, ἅμα δὲ καὶ τῆς ἰχθύος ἐκπλαγεῖς, πλεόν
 δέ τι καὶ πρὸς τὸν Αἰθίοπα τὸν ἀθλητὴν τὸν Με-
 ροῆβου ζηλοτυπία δηχθεῖς, οὗτος τῷ Μεροῆβου
 ζευγνύσῳ, πάντες ὁμοθυμαδὸν ἀνεβόησαν
 τὸν ἐλέφαντα λαβὼν, τῷ τὸν ταῦρον λαβόντι.
 διαγωνιζέσῳ, συνεχῆς ἐξεφώνουν. καὶ ἐπιπλεῖ-
 σον ἐγκειμένων, ἐπένευσέ τε ὁ Ἰδάσπης. καὶ
 ἤγετο εἰς μέσους ὁ Αἰθίοψ, ὑπέροπτον τε καὶ
 σοβαρὸν περισκοπῶν, ὄλκα τε βαίνων, καὶ πλα-
 τυνόμενος ἐναλλάξ τοῖς ἀγκῶσι τοὺς πήχεις
 ὑποσοβῶν.

XXXI. Καπειδὴ τοῦ συνεδρεῖν πλησίον ἐγεγό-
 νει, πρὸς τὸν Θεαγένην βλέψας ὁ Ἰδάσπης. καὶ
 ἐλληνίζων, ὦ ξένε, ἔφη, τούτῳ σὲ χρὴ διαγωνί-
 σασαι ὁ δῆμος κελεύουσι. γινέσῳ τὸ δοκοῦν ὁ
 Θεαγένης ἀπεκρίνατο. ἀλλὰ τίς ὁ τρόπος τῆς
 ἀγωνίας; πάλης εἶπεν ὁ Ἰδάσπης. καὶ ὅτι δὲ
 οὐχὶ καὶ ξιφῆρης καὶ ἐνόπλιος, ἵνα τι ῥέξας ἢ
 παθῶν, ἐμπλήσω Χαρίκλειαν, τὴν σιωπᾶν εἰς
 δεῦρο τὰ καθ' ἡμᾶς καρτεροῦσαν. ἢ καὶ εἰς τέ-
 λος, ὡς ἔοικεν, ἡμῶν ἀπεγνωκυῖαν. καὶ ὁ Ἰδά-
 σπης, τί μὲν βούλεταί σοι ἐπὶ τὸ παραπλέκειν
 ἔνομα

ὄνομα Χαρικλείας, αὐτὸς ἂν γινώσκεις. παλαίειν
 δ' οὖν σε καὶ οὐ ξιφῆρη πυκτεύειν χρεῶν. αἷμα
 γὰρ ἐκχεόμενον ὀφθῆναι πρὸ τοῦ καιροῦ τῆς θυ-
 σίας οὐ θεμιτόν. συνεῖς οὖν ὁ Θεαγένης ὅτι δέ-
 δοικεν ὁ Ἰδάσπης μὴ προαναρεθῆ τῆς θυσίας,
 εὖ ποιεῖς, ἔφη, τοῖς θεοῖς με φυλάττων, οἷς καὶ
 μελήσει περὶ ἡμῶν. καὶ ἅμα κόνιν ἀνελόμενος,
 καὶ ὤμοις τὲ καὶ πῆχεσιν ἔτι πρὸς τῆς βοηλα-
 σίας ἰδρῶτι νενοτισμένοις ἐπιχεάμενος. τὴν τε μὴ
 προσιζήσασαν ἀποσεισάμενος, προβάλλει τὲ
 ἐκτάδην τῷ χεῖρει, καὶ τῶν ποδεῖν τὴν βάσιν εἰς
 τὸ ἔδραϊον διερεισάμενος, τὴν τε ἰγνύαν σιμῶσας,
 καὶ ὤμους καὶ μετάφρενα γυρώσας, καὶ τὸν
 αὐχένα μικρὸν ἐπικλίνας, τό τε ὅλον σῶμα
 σφηνώσας, εἰσῆκει τὰς λαβὰς τῶν παλαισμά-
 των ὠδίνων ὁ δὲ Αἰθίοψ ἐνορῶν, ἐμειδιάσέ τε σε-
 σηρῶς, καὶ εἰρωνικοῖς τοῖς νεύμασιν ἐκφραυλίζειν
 ἔωκει τὸν ἀντίπαλον ἀθρόον τὲ ἐπίδραμῶν, τὸν
 τε πῆχυν τῷ αὐχένι τοῦ Θεαγένους, ὥσπερ τινα
 μοχλὸν ἐπαράσσει. καὶ βόμβη πρὸς τῆς πλη-
 γῆς ἐξακκοθέντος, αὐθις ἐθρύπτετο, καὶ ἐπε-
 γέλα βλακῶδες. ὁ δὲ Θεαγένης, οἷα δὴ γυμνα-
 σίων ἀνὴρ, καὶ ἀλοιφῆς ἐκ νέων ἀσκητῆς, τὴν τε
 ἐναγώνιον Ἑρμῆ τέχνην ἀκριβοκῶς, εἶκειν τὰ
 πρῶτα ἔγνω, καὶ ἀπόπειραν τῆς ἀντιθέτου δυ-
 νάμεως λαβόντα, πρὸς μὲν ὄγκον οὕτω πελώριον
 καὶ θηριωδῶς τραχυνόμενον, μὴ ὁμόσε χωρεῖν,
 ἐμπειρία δὲ τὴν ἀγροικὸν ἰχὺν κατασοφίσασθαι.
 αὐτίκα γοῦν ὀλίγον ὅσον ἐκ τῆς γῆς κραδαν-
 θείς, πλέον ὡς εἶχεν ἀλγεῖν ἐσκήπτετο, καὶ τῷ
 αὐχένος θάτερον μέρος ἐκδοτον εἰς τὸ παίεσθαι
 προ-

προύβαλετο. καὶ τῷ Αἰθίοπος αὖθις πλήξαντος, συνενδούς τῇ πληγῇ, μικροῦ καὶ καταφέρεισθαι ἐπὶ πρόσωπον ἐχηματίζετο.

XXXII. ὡς δὲ καταγνοῦς καὶ ἀποθαρσήσας ὁ Αἰθίοψ, ἀφυλάκτως ἤδη τὸ τρίτον ἐπέφερετο, καὶ τὸν πῆχυν αὖθις ἀνατείνας κατασεΐειν ἔμελλεν, 17) ὑπεισηλθέ τε ἀθρόον ὁ Θεαγένης κεκυφῶς τὴν καταφορὰν ἐκκλίνας, στήχει τὲ τῷ δεξιῷ τὸν ἐκείνου λαιὸν βραχίονα προσανατείλας ἐξέπιπέσε τε τὸν ἀντίπαλον ἄμματι, καὶ τῇ καταφορᾷ τῆς ἰδίας αὐτοῦ χειρὸς εἰς κενὸν ἐνεχθείσης πρὸς τὸ ἔδαφος ἐπισπασθέντα, καὶ ὑπὸ τὴν μαχάλην ὑποδύς, τοῖς τε νώτοις περιεχεῖτο, καὶ παχεῖαν τὴν γαστέρα χαλεπῶς ταῖς χερσὶ διαζώσας,

17) ὑπεισηλθε ἀθρόον ὁ Θεαγένης] Quicquid Lucian. de Gymnasiis, Theorit. et neoterici tradidere de Palaestra, subtiliter duabus paginis expressit Heliodorus in persona Theagenis, quo nomine forte alludit ad Theagenem eximium illum luctatorem, qui ex lucta et pugillatu mille ducentas coronas retulit, ut patet apud Athen. et alios. Imitatus est autem Theagenes Lyfandrum, qui καλλίβιον ἀρμοσῆν ἄνδρα Σπαρτιάτην ἐπίσησε, ἐπεὶ δὲ ἕτος Αὐτόλυπον τὸν ἀθλητὴν (ἐφ' ᾧ τὸ συμπόσιον ὁ Ξενοφῶν πεποίηκε) τὴν βρακτιρίαν διαρᾶμενος παίσειν ἔμελλεν, ὁ δὲ τῶν σκελῶν συναράμενος, ἀνέτριψεν αὐτόν. Sequitur ἀνακεφαλαίωσις totius operis, in qua mirum ingenium et artificium Heliodori conspici potest, qui, quoniam intricatam suam historiam videbat, ne lector in incertum vagaretur, voluit breui tabella rem totam proponere, quod artificium vix vllus veterum assequitur.

ζώσας, τὴν βάσιν κατὰ τὰ σφυρὰ καὶ ἀσραγάλους τῇ πτέρῃ σφοδρῶς τε καὶ ἐπαλλήλως ἐκμοχλεύσας, εἰς γόνυ τὲ ὀκλάσαι βιασάμενος, ἀμφιβαίνει ταῖς ποσὶ, καὶ τοῖς κατὰ τοὺς βυβῶνας τὰ σκέλη καταπείρας, τοὺς τε καρπούς οἷς ἐπερειδόμενος ὁ Αἰθίοψ ἀνείχε τὰ σέρνα ἐκκρουσάμενος, καὶ τοῖς κροτάφοις εἰς ἄμμα τοὺς πήχεις περιάγων, ἐπὶ τε μετάφρενα καὶ ὤμους ἀνέλκων, ἐφαπλώσασα τῇ γῆ τὴν γαστέρα κατηνάγκασε. μιάς δὴ οὖν βοῆς ἐπὶ τούτοις καὶ γεγωνοτέρας ἢ τὸ πρότερον ὑπὸ τοῦ πλήθους ἀρθείσης, οὐδὲ ὁ βασιλεὺς ἐκαρτέρησεν ἀλλ' ἀνήλατό τε τοῦ θρόνου καὶ, ὡς τῆς ἀνάγκης, ἔλεγεν, οἷον ἄνδρα καταθύειν ὑπὸ τῷ νόμου πρόκειται. καὶ ἄμα προσκαλεσάμενος, ὦ νεανία, πρὸς αὐτὸν ἔφη, σεφανωθῆναι μὲν σε καὶ ἐπὶ ταῖς θυσίαις ὡς ἔθος, ἀπόκειται. σεφανῶ δ' οὖν καὶ νῦν τὴν ἐπίδοξον μὲν ταύτην, ἀνόνητον δέ σοι καὶ ἐφήμερον νίκην καπειδὴ μοι τῷ προκειμένῳ καὶ βουλομένῳ ῥύσασθαι σε οὐ δυνατόν, ὅσα γοῦν ἐφείτα, παρέξομαι. καὶ εἴ τι γινώσκεις ἐτι σε ζῶντα ἦσαι δυνάμενον, αἴτησον. καὶ ἄμα λέγων, χρυσοῦν τε καὶ λιθοκόλλητον τῷ Θεαγένει σεφανὸν ἐπέθηκε καὶ τι καὶ ἐπιδακρύων οὐκ ἐλάνθανεν. ὁ δὲ Θεαγένης, οὐκοῦν αἰτήσω ἔφη καὶ δέομαι δὸς ὑποχόμενος, εἰ τὸ διαδραῖναί με τὴν ἱερουργίαν πάντως ἄφικτον· χεῖρὶ γοῦν τῆς εὐρημένης σοι νυνὶ θυγατρὸς κέλευε.

XXXIII. Δηχθεῖς δὴ πρὸς τὸ εἰρημένον ὁ Ὑδάσπης, καὶ πρὸς τὸ ὅμοιον τῆς Χαρικλείας προκλήσεως τὸν νοῦν ἀναπέμπων, οὐ δοκιμάζων δὲ ἐν
 συνέ-

συνέχοντι τῷ καιρῷ τὸ ακριβὲς ἀνιχνεύειν, τὰ δυνατὰ εἶπεν ὦ ξένη καὶ αἰτεῖν ἐπέτρεψα, καὶ δῶσειν ἀπένευσα. γεγαμῆσθαι οὖν χρῆναι τὴν σφαιγιάζουσαν, οὐ παρενεύουσαν, ὁ νόμος διαγορεύει, ἀλλ' ἔχει [ἄνδρα] καὶ αὐτὴ, πρὸς αὐτὸν ὁ Θεαγένης. Φληναφούντος εἶπεν ὁ Ἰθάσπης καὶ τῷ ὄντι θανατῶντος οἱ λόγοι. γάμου καὶ ἀνδρὸς ὀμιλίας ἀπείρατον τὴν κόρην ἢ ἐχάρα διέδειξε πλὴν ἢ Μερῶβον ἄνδρα τουτονὶ λέγεις, οὐκ οἶδ' ὅθεν ἐγνωκῶς, οὐπῶ μὲν, νυμφίον δὲ πρὸς ἐμοῦ μόνον ἄνομασμένον. ἀλλ' οὐδὲ ἐσόμενον πρόσθε, εἶπεν ὁ Θεαγένης, εἴ τι ἐγὼ τῆς Χαρίκλειου Φρονήματος ἐπήδημα, καὶ μοι ὡς θυμάτι μαντευομένῳ πιστεύειν ἔσται δίκαιον. πρὸς ταῦτα ὁ Μερῶβος, ἀλλ' ἔζῶντα εἶπεν ὦ βέλτις τὰ θυμάτα, σφαιγιαθέντα δὲ καὶ ἀνατμηθέντα τὴν ἀπὸ τῶν σπλάγχχνων σημείωσιν τοῖς μαντικοῖς ὑποδείκνυσιν. ὥσε ὀρθῶς ἔλεγες, ὦ πάτερ, θανατῶντα παραφθέγγεσθαι τὸν ξένον. ἀλλὰ τῆτον μὲν, εἰ κελεύεις, ἀγέτω τις ἐπὶ τοὺς βωμούς· σὺ δὲ, εἴ τι λείπεται διοικησάμενος, ἔχου τῆς ἱερουργίας. καὶ ὁ μὲν Θεαγένης ἦγετο οἱ προσέτακτο ἢ Χαρίκλεια δὲ ἐπὶ τῇ νίκῃ μικρὸν ἀναπνεύσασα, καὶ τὰ βελτίονα ἐλπίσασα πάλιν ἀγομένου, πρὸς Θρήνσις ἦν. καὶ τῆς Περσίνης πολλὰ παρεγορεύσης, καὶ εἰκὸς σωθῆναι τὸν νέον, εἴ μοι καὶ τὰ λειπόμενα καὶ σαφέστερα τῶν κατὰ σαυτὴν ἐξαγορεύειν βούλοιο, λεγούσης, ἢ μὲν Χαρίκλεια [βιασθεῖσα,] καὶ τὸν καιρὸν οὐκ ἐνδιδόντα ὑπέρθεσιν ὀρῶσα, πρὸς τὰ καριώτερα τῶν διηγημάτων ὤρησεν. ὁ δὲ Ἰθάσπης, εἴ τινες ὑπολείπονται τῶν πρεσβευσάντων τῆς εἰσαγγελέως ἐπυνθάνετο. ὁ δὲ Ἀρμονίας,

οί ἐκ Συήνης, ἔφη, μόνοι, βασιλεῦ, γράμματα μὲν Ὀροονδάτου καὶ ξένια κομίζοντες, ἄρτι δὲ καὶ πρὸ βραχέος ἐπελθόντες. ἠκόντων οὖν καὶ οὔτοι.

XXXIV. Τῷ Ἰθάσπου Φήσαντος, παρῆσαν, καὶ τὸ γράμμα ἐνεχειρίζον. καὶ ἀνειλήσας ἐπελέγετο. καὶ ἦν τοῖονδε. ΒΑΣΙΛΕΙ ΦΙΛΑΝΘΡΟΠΩΙ ΚΑΙ ΕΥΔΑΙΜΟΝΙ ΤΩ Αἰθιοπῶν Ἰθάσπῃ. ΟΡΟΟΝΔΑΤΗΣ Ο ΜΕΓΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΣΑΤΡΑΠΗΣ. Εἰ νικῶν κατὰ τὴν μάχην, πλέον γνώμη ἐνίκησας, καὶ μοι σατραπείαν ὅλην ἐκῶν παρεχώρησας, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι τὸ παρὸν εἰ βραχεῖαν αἴτησιν ἐπινεύσεις. κόρη τις ἀγομένη [πρὸς με] ἀπὸ τῆς Μέμφων τῷ πολέμου γέγονε πάρεργον. καὶ ὅτι αἰχμάλωτος ἐκ σὲ προσάγματος εἰς Αἰθιοπίαν ἐπέμφθη, πρὸς τῶν σὺν αὐτῇ γεγονότων, καὶ διαδράντων τὸν [τότε] κίνδυνον ἐπυθόμην. ταύτην αἰτῶ λυθῆναί μοι δῶρον, ἐφίεμενος μὲν καὶ αὐτὸς τῆς παιδός, πλέον δὲ περιποιῆσαι τῷ πατρὶ βουλόμενος, πολλὴν ἀληθέντι γῆν, καὶ κατὰ ζήτησιν τῆς θυγατρὸς ἐν Ἐλεφαντίνῃ τῷ Φρεβίῳ κατὰ τὸν πόλεμον καταληφθέντι, καὶ ἐπισκοποῦντί μοι κατὰ ταῦτα τοὺς περισωζομένους, ὀφθέντι, καὶ ἐκπεμφθῆναι πρὸς τὸ σὸν ἡμέρον ἀξιώσαντι. ἔχεις αὐτόθι μετὰ τῶν ἄλλων πρεσβέων τὸν ἄνδρα, ἱκανὸν μὲν ἐξ ἠθους τὴν εὐγένειαν ἐμφῆναι, ἱκανὸν δὲ καὶ ἐξ ὄψεως δυσωπῆσαι. χαίροντά μοι τῶτον, ὦ βασιλεῦ, ἀντίπεμψον πατέρα μὴ μόνου ὀνομαζόμενον, ἀλλὰ καὶ γεγεννημένον. ταῦτα ὡς ἀνέγνω, τίς οὖν τῶν παρόντων ὁ τὴν θυγατέρα ἐπιζητῶν ἠρώτησε. καὶ ὑποδείξαντων δὲ τινα πρεσβύτην,

σβύτην, ὃ ξένη, πρὸς αὐτὸν ἔφη, πάντα αἰτοῦν-
τος Ὀροονδάτου ποιεῖν ἕτοιμος. ἀλλὰ δέκα μὲν
ἀχθῆναι μόναις αἰχμαλώτους ἐκέλευσα νεανίδας.
μιας δὲ τέως, ὅτι μὴ ἔστι σὴ θυγατῆρ, ἐπεγνω-
σμένης, τὰς ἄλλας ἐπισκόπησον, καὶ γνωρίζων
εἰ εὖροις λάμβανε προκύψας ἐφίλει τῆς πόδας
ὁ πρεσβύτερ. καὶ ἀχθείσας τὰς κόρας ὡς ἐπισκο-
πῶν τὴν ἐπιζητούμενην ἔχ εὖρισκεν, αὐτὴς κατη-
φῆσας, ὃ βασιλεῦ, οὐδεμία τούτων ἐστὶν ἔλεγε-
τὴν γνώμην, ἔφη ὁ Ἰδάσπης, τὴν ἐμὴν ἔχεις.
μέμφου δὲ τὴν τύχην, εἰ τὴν ἐπιζητούμενην οὐχ
εὖρίσκεις. ὅτι γὰρ ἄλλη μῆτε ἤχθη παρὰ ταύ-
τας, μῆτε ἐστὶ κατὰ τὸ στρατόπεδον, ἔξ εἰ σοὶ
περισκοποῦντι [πεισθῆναι.]

XXXV. ῥαπίσας τὸ μέτωπον ὁ πρεσβύτερ, καὶ
ἐπιδακρύσας, ἀνανεύσας τὲ καὶ περιαθρῶν ἐν
κύκλῳ τὸ πλῆθος ἀθρόον ὡσπερ τις ἐμμανῆς ἐξέ-
δραμε. καὶ τοῖς βωμοῖς προσελθὼν, τῆ τε τριβῶ-
νίου, (τῆτο γὰρ ἔτυχεν ἀμπεχόμενος) τὸ κράσπε-
δον εἰς βρόχον περιειλήσας, ἐπιβάλλει τὲ τῷ αὐ-
χένι τῆ Θεαγένους, καὶ εἶλκεν, ἐξάκουσον βοῶν,
ἔχω σε ὃ πολέμιε λέγων, ἔχω σε ὃ παλαμναῖε
καὶ ἀλιτήριε. καὶ τῶν Φρουρούντων ἀντέχειν καὶ
ἀποσπᾶν βιαζομένων, ἀπρίξ ἐχόμενος, καὶ οἶονεὶ
συμπεφυκῶς, ἀγαγεῖν εἰς τὸ πρόσωπον τῆ τε
Ἰδάσπου καὶ τῶν συνέδρων, ἐξενίκησε καὶ, ὃ
βασιλεῦ ἔλεγεν, οὗτός ἐστι ὁ τὴν ἐμὴν θυγατέρα
συλαγωγῆσας· οὗτός ἐστι ὁ τὴν οἰκίαν εἰς ἀπα-
δίαν ἐρημώσας, καὶ ἐκ μέσων τῶν τοῦ Πυθίε βω-
μῶν τὴν ἐμὴν ψυχὴν ἀναρπάσας, καὶ νῦν ὡς εὐα-
γῆς τοῖς τῶν θεῶν βωμοῖς προσκαθήμενος. ἐσειόθη

σαν πρὸς τὰ γινόμενα σύμπαντες, τὰ μὲν ῥήματα οὐ συνιέντες, τὰ ὀρώμενα δὲ οἱ λοιποὶ θαυμάζοντες.

XXXVI. Καὶ τῷ Ἰθάσπου σαφέστερον ὅ, τι βούλοιο λέγειν κελεύοντος, ὁ πρεσβύτης (ἦν δὲ ἄρα Χαρικλῆς) τὰ μὲν ἀληθέστερα τῷ γένους τῆς Χαρικλείας ἀπέκρυπτε, μὴ πῆ ἄρα καὶ κατὰ τὴν Φυγὴν ἐκείνης τῆς αἰδῶ προαφανισθείσης, πόλεμον καθ' ἑαυτῷ πρὸς τῶν ἀληθῶς γεννησάντων ἐπισπάσεται διευλαβόμενος. ἐξετίθετο δὲ ἐπιτέμνων ἂ μὴδὲν ἔβλαπτε, καὶ ἔλεγεν· Ἦν μοι θυγατὴρ ὦ βασιλεῦ. τίς μὲν τὴν Φρόνησιν, καὶ οἶα τὸ εἶδος θεασάμενοι, ἐπαξίως ἂν με λέγειν ἐπισεύσατε. ἦν ἴ οὖν παρεθνευομένη καὶ Ζάκορος τῆς ἐν Δελφοῖς Ἀρτέμιδος. ταύτην ὁ θαυμασίος οὗτος Θετταλὸς ὦν τὸ γένος, καὶ εἰς Δελφοὺς τὴν ἐμὴν πόλιν ὡς τι πάτριον ἐπιτελέσων, ἀρχιθεωρὸς ἀφικόμενος, ἔλαθεν ἐκ τῶν ἀδύτων αὐτῶν τὴν κόρην ἀποσυλήσας, καὶ ἀδύτων τῷ ἀπόλλωνος. διὰ καὶ ὑμᾶς ἀσεβεῖν δικαίως ἂν νομιοῦμαι, τὸν πάτριον ὑμῶν θεὸν ἀπόλλωνα, τὸν αὐτὸν ὄντα καὶ Ἥλιον, καὶ τὸ ἐκεῖνος τέμενος βεβηλώσας· συνεργοῦ δὲ αὐτῷ πρὸς τὴν ἐναγῆ ταύτην πράξιν, ψευδοπροφήτου τινὸς Μεμφίτου γεγονότος ἐπειδὴ κατὰ τὴν Θετταλίαν ἐγενόμην, τῶν ὄντων πολιτῶν ἐξαπῶν οὐδ' αὐμῶς εὕρισκον, ἔκδοτον ἐκείνων ταῦτον, εἰ καὶ εἰς σφαγὴν ὅπου ποτε ἂν εὕρισκῃται, ὡς ἀλάστορα παραχωρησάντων ὀρημητῆριον εἶναι τῆς Φυγῆς τὴν Καλασίριδος Μέμφιν εἰκάσας, εἰς ταύτην ἀφικόμενος, καὶ τὴν μὲν Καλασίριν, ὡς ἐχερῆν, τεθνηκότα καταλαβὼν, παρὰ θουάμιδος δὲ τοῦ ἐκείνου παιδὸς ἅπαντα τὰ

περὶ

περὶ τὴν θυγατέρα ἐκδίδαχθεις· καὶ ὅτι πρὸς Ὀροονδάτην εἰς τὴν Συήνην ἐξυπέταλτο. καὶ τῷ μὲν Ὀροονδάτῃ καὶ τῆς Συήνης ἀποτυχῶν, ἤλθον γὰρ κακῆϊσε, κατὰ δὲ τὴν ἑλεφαντίνην ὑπὸ τῷ πολέμῳ καταληφθεῖς, ἦκω τανῦν ἐνταῦθα. καὶ γίνομαι ἰκέτης [δὴ] τὴν θυγατέρα ἐπιζητήσων. ἐμὲ πολυπήμονα ἀνθρώπον εὐεργετῶν [ἅμα] καὶ σαυτῷ χαριζόμενος, εἰ τὸν πρεσβεύοντα ὑπὲρ ἡμῶν σατραπὴν ὀφθεῖης αἰδούμενος.

XXXVII. Καὶ ὁ μὲν ἐσιώπησεν, ἐπιθρηνῶν γοῶδες τοῖς εἰρημένοις. ὁ δὲ Ἰθάσπης πρὸς τὸν Θεαγένην, τί ἔφη πρὸς ταῦτα ἐρεῖς; ὁ δὲ, ἀληθῆ, ἔφη, πάντα τὰ κατηγορηθέντα. ληστής ἐγὼ καὶ ἀδίκος, καὶ βίαιος περὶ τῶτον, ἀλλ' ἡμέτερος εὐεργέτης. ἀπόδος οὖν, ἔφη, τὴν ἀλλοτρίαν ὁ Ἰθάσπης, διὰ τὸ προκαθοσιώσασθαι τοῖς θεοῖς, τὴν ἐκ τῆς θυσίας ἐπίδοξον, οὐ τὴν ἐκ τῆς τιμωρίας ὑφέξων σφαγὴν ἔνδικον. ἀλλ' οὐχ ὁ ἀδικήσας εἶπεν ὁ Θεαγένης, ἀλλ' ὁ τὸ ἀδίκημα ἔχων ἀποδιδόναι δίκαιος. ἔχεις δὲ αὐτός. ἀπόδος, εἰ μὴ σὴν θυγατέρα εἶναι Χαρίκλειαν καὶ οὗτος ὁμολογήσειεν. οὐκέτι καρτερεῖν οὐδεὶς ἠνέχετο· ἀλλ' ἅμα πάντων σύγχυσις ἐγίγνετο. Σισιμίθρης δὲ ἐπιπολὺ διαρκέσας, καὶ πάλαι τὰ λεγόμενα καὶ πραττόμενα γνωρίζων, ἐς τὸ ἀκριβὲς δὲ περιελθεῖν τὰ φανερούμενα πρὸς τῷ κρείττονος ἀναμένων, προσέδραμέ τε καὶ τὸν Χαρίκλειαν περιεπύσσετο· καὶ σώζεται σοι ἢ νομιθεῖσα καὶ παρ' ἡμῶν ἐγχειραθεῖσα ποτὲ θυγατὴς ἔλεγε. θυγατὴς ἀληθῆς οὐσα καὶ εὐεβθεῖσα ὧν γινώσκεις.

XXXVIII. Καὶ ἡ Χαρίκλεια τῆς σκηπῆς ἐξέδραμε, καὶ πᾶσαν τὴν ἐκ φύσεώς τε καὶ ἡλικίας αἰδῶ παραγκωνισαμένη, βᾶκχιόν τι καὶ ἔμμανές ἐφέρετο, καὶ τοῖς γόνασι τῆ Χαρικλέης προσπεσοῦσα, ὦ πάτερ ἔλεγεν, ὦ τῶν Φύτων ἔδεν ἔλαττον ἐμοὶ σεβάσμιε τιμώρησαι ὡς βέλει τὴν ἀθέμιτον ἐμὲ καὶ πατραλοῖαν. κἂν εἰς βούλημά τις ἀναφέρῃ θεῶν, κἂν εἰς διοίκησιν ἐκείνων τὰ δεδρασμένα, μὴ προσέχων. ἡ Περσίνα δὲ καθ' ἕτερον μέρος τὸν Ἰθάσπην ἐνηγκαλίζετο καὶ πάντα ἔτως ἔχειν, ἄνερ πίστευε, πρὸς αὐτὸν ἔλεγε, καὶ νυμφίον εἶναι τῆ θυγατρὸς τὸν Ἕλληνα τουτονὶ νεανίαν ἀληθῶς γίνωσκεν [ἄρτι μοι ταῦτα ἐκείνης καὶ μόλις ἐξαγορευούσης] ὁ δῆμος ἐτέρωθεν σὺν εὐφήμοις βοαῖς ἐξεχώρευε. πᾶσα ἡλικία καὶ τύχη συμφώνως τὰ γιγνόμενα θυμηδῶντες, τὰ μὲν πλείστα τῶν λεγομένων οὐ συνιέντες, τὰ ὄντα δὲ ἐκ τῶν προγεγονότων ἐπὶ τῇ Χαρικλείᾳ συμβάλλοντες, ἢ τάχα καὶ ἐξ ὀρμῆς θείας, ἢ σύμπαντα ταῦτα ἐσκηνογράφησεν, εἰς ἐπίνοιαν τῶν ἀληθῶν ἐλθόντες, ὑφ' ἧς καὶ τὰ ἐναντιώτατα πρὸς συμφωνίαν ἠερόζετο, χαρᾶς καὶ λύπης συμπεπλεγμένων, γέλωτι δακρύων κεραννυμένων τῶν συγνοτάτων εἰς ἐορτὴν μεταβαλλομένων γελῶντων ἅμα τῶν κλαιόντων, καὶ χαιρόντων τῶν θρηνοῦντων, εὐρισκόντων οὐς μὴ ἐξήτουν, καὶ ἀπολλύντων οὐς εὐρηκέναι ἐδόκουν, καὶ τέλος τῶν προσδοκηθέντων φόνων, εἰς εὐαγεῖς θυσίας μεταβαλλομένων. τοῦ γὰρ Ἰθάσπου πρὸς τὸν Σισμίδην τί χρεὶ δρᾶν ὦ σοφώτατε εἰπόντος, ἀρνεῖσθαι τὴν τῶν θεῶν θυσίαν οὐκ εὐσεβές· σφαγιάζειν τοὺς παρ' αὐτῶν

τῶν θωρηθέντας οὐκ εὐαγές. ἐπινοητέον ἡμῖν τὸ πρακτέον.

XXXIX. Ὁ Σισιμίδης οὐχ ἑλληνίζων, ἀλλ' ὥστε καὶ πάντας ἐπαίειν Αἰθιοπίζων, ὦ βασιλεῦ, εἶπεν, ἐπισκιάζοντα ὡς ἔοικεν ὑπὸ τῆς ἀγαν χαρᾶς, καὶ οἱ συνετώτατοι τῶν ἀνδρῶν. σὲ γοῦν καὶ πάλα συμβάλλειν ἐχρῆν, ὅτι μὴ προσίενται οἱ θεοὶ τὴν εὐτρεπιζομένην θυσίαν· νῦν μὲν τὴν πανόλβιον Χαρίκλειαν ἐξ αὐτῶν σοὶ τῶν βωμῶν θυγατέρα ἀναδείξαντες· καὶ τὸν ταύτης τροφέα, καθάπερ ἐκ μηχανῆς, ἐκ μέσης τῆς ἑλλάδος ἐνταῦθα ἀναπέμψαντες· αὐθις τὴν πλοῖαν καὶ τὸν τάραχον τοῖς προςβωμίαις ἵπποις καὶ βυσὶν ἐπιβάλλοντες, καὶ τὸ διακοπήσεσθαι τὰ τελεώτερα νομιζόμενα τῶν ἱερείων συμβάλλειν παρέχοντες, νῦν τὴν κορωνίδα τῶν ἀγαθῶν, καὶ ὥσπερ λαμπάδιον δράματος τὸν νυμφίον τῆς κόρης τουτονὶ τὸν ξένον νεανίαν ἀναφῆναντες. ἀλλ' αἰδομένα τῶν θεῶν θαυματουργήματος, καὶ συνεργοὶ γινώμεθα τῶν ἐκείνων βεβλήματος, καὶ ἐχώμεθα τῶν εὐαγεστέρων ἱερῶν, τὴν δὲ ἀνθρώπων θυσίαν, καὶ εἰς τὸν ἐξῆς αἰῶνα παραγείψαντες.

XI. Ταῦτα τῶν Σισιμίδου λαμπρῶς τε καὶ εἰς ἐπήκοον ἀπάντων ἐκβοήσαντος, ὁ Ἰθάσπης τὴν ἐγχώριον γλῶτταν καὶ αὐτὸς συνεῖς, τῆς τε Χαρίκλειας καὶ τοῦ Θεαγένους ἐπιδεδραγμένος, ἔκουν, ὦ παρόντες, ἔλεγε. θεῶν νεύματι τῶν ἔτω διαπεπραγμένων, τὸ ἀντιβαίνειν ἀθέμιτον. ὥστε ὑπὸ μάρτυσιν αὐτοῖς τε τοῖς ταῦτα ἐπικλώσασι, καὶ ἡμῖν ἀκόλουθα ἐκείνοις φρονεῖν ἐνδεικνυμένοις, ξυνωρίδα ταύτην γαμηλίαις νόμοις ἀναδείκνυμι, καὶ

συνεῖναι δεσμῶ παιδογονίας ἐφίημι. καὶ εἰ δοκεῖ, βεβαιῶ τὰ δόξαντα ἢ θυσία, καὶ πρὸς τὰ ἱερὰ τραπώμεθα.

ΧΛΙ. Τούτοις εἰρημένοις, ἐπευφίημισεν ὁ στρατὸς καὶ κρότον τῶν χειρῶν ὡς ἐπιτελουμένοις ἤδη τοῖς γάμοις ἐπεκτύπησαν. καὶ πλησιάσας τοῖς βωμοῖς ὁ Ἰθάσπης, καὶ μέλλων ἀπαρχεῖσθαι τῶν ἱερείων, ¹⁸⁾ ὡ δέσποτα, εἶπεν, Ἥλιε, καὶ Σελήνη δέσποινα, εἰ μὲν δὴ ἀνὴρ καὶ γυνὴ Θεαγένης τὲ καὶ Χαρικλεία βουλήμασιν ὑμετέροις ἀνεθείχθησαν, ἔξεςτιν αὐτοῖς ἄρα καὶ ἱερατεύειν ὑμῖν. καὶ ταῦτα εἰπὼν τὴν τε αὐτοῦ καὶ τὴν Περσίνης μίτραν, τὸ σύμβολον τῆς ἱερωσύνης ἀφελῶν, τὴν μὲν τῷ Θεαγένει τὴν αὐτοῦ· Χαρικλεία δὲ τὴν Περσίνης, ἐπιτίθησιν. οὐ γεγονότος, ἐνδύμιον τῆ χησμοῦ τῆ ἐν Δελφοῖς ὁ Χαρικλῆς ἐλάμβανε, καὶ τοῖς ἔργοις βεβαιούμενον, τὸ πάλαι παρὰ τῶν θεῶν προαγορευθὲν ἠύρισκεν. ὁ τοὺς νέους ἐφραζεν ἐκ τῶν Δελφῶν διαδραύοντας.

Ἰξεῶδ' ἠελίε πρὸς χθόνα κυανέην.

τῆ παρ' ἀριστόβιον μεγ' αἴθλιον ἐξάψοντα

λευκὸν ἐπὶ κροτάφων σέμμα μελαπνομένων.

σεφθέν-

18) ὡ δέσποτα Ἥλιε] Sic apud Iulian. in Caesar. Ἥλιος δὲ δέσποτα δεσπότης. Idem Hymno Solis se saepius vocat ὀπαδὸν, ut p. I. καὶ γὰρ εἰμι τῆ βασιλέως ὀπαδὸς ἡλιε et p. 45. ὡσπερ ἔν καὶ τὴν ἡμετέραν ἐξ αἰδίου ψυχὴν ὑπέστησεν ὀπαδὸν ἀποφύνας αὐτῆ. Quod solem vocet regem, habet ab Aeschilo Perf. πρὸς δύσμαις ἀνακτος ἡλιε. Oraculum, quod pag. sequ. sequitur, integrum habetur, sine libri. 2.

εφεθέντες οὖν οἱ νέοι ¹⁹⁾ λευκαῖς ταῖς μίτρας, τὴν τε ἱερωσύνην ἅμα τῷ Ἰθάσπῃ ἀναδησάμενοι, καὶ τὴν θυσίαν αὐτοὶ καλλιερῆσαντες, ὑπὸ λαμπάσιν ἡμέραις, αὐλῶν τε καὶ συρίγγων μελωδίαις, ἐφ' ἄρματος ἵππων, ὁ μὲν Θεαγένης ἅμα τῷ Ἰθάσπῃ, ὁ Σισιμίθρης δὲ καθ' ἕτερον ἅμα τῷ Χαρίκλει. ²⁰⁾ βοῶν δὲ λευκῶν ἢ Χαρίκλεια αὐτῇ Περσίνῃ, σὺν εὐφημίαις καὶ κρότοις καὶ χοροῖς, ἐπὶ τὴν Μερόν παρεπέμποντο, τῶν ἐπὶ τῷ γάμῳ μουσικωτέρων κατὰ τὸ ἄστυ Φαιδρότερον τελεθῆσομένων.

²¹⁾ Τοῖόνδε πέρας ἔχε τὸ σύνταγμα τῶν περὶ Θεαγένην καὶ Χαρίκλειαν Αἰθιοπικῶν. ὁ συνέταξεν ἀνὴρ Φοίνιξ Ἐμεσηνός, τῶν ἀφ' Ἡλίου γένος, Θεοδοσίου παῖς Ἡλιοδώρου.

Εἴληφε τέρμα βίβλος Ἡλιοδώρου.

19) λευκαῖς μίτραῖς] Mitra populorum orientalium pileus, quam male cum vittis confundunt. Latini corrupta Graeca dictione *caliptram* dixerunt, Fest. et sic apud Isidor. scribendum, vbi pessime, *calestra*, genus *mitrae*. de hoc pontificum, vt hic Theagenes et Chariclia, et principum ornatu, locus alius dicendi.

20) βοῶν δὲ λευκῶν] Iam de iugo illo albo diximus ad lib. 3. et patet omnibus autorum paginis triumphantes vestos albo iugo. Tangit Lucian. de Merced. conduct. et Timon. Suet. Neron. cap. 28. Symmach. et ad eum Iuret. omnes. Ratio est, quia crederent quadrigas Iouis albas esse. At omnes triumphantes Iouis insignibus et ornamentis decorabantur, quod longum esset hic exponere.

21) τοῖόνδε πέρας] Solebant veteres Graeci sic scripta sua claudere, patet apud Dionys. Halic. Diod. Sicul. et alios. in versibus incerti autoris, qui opus finiunt, pauca sunt, quae curam aut otium nostrum requirant.

Incerti autoris versus in extremo
codice reperti.

ἔστου Φελίχθην ὧ καρίκλεια κόρη,
 Ψυχὴν, λογισμὸν, καὶ φρένας καὶ καρδίαν.
 ἔγνων σε καὶ ποθοῦσαν ἔξ εὐσοργίας,
 ὡς ὑπερηγάθην σε καὶ κατεπλάγην,
 τοῦ σώφρονος νοῦ τῶν καλῶν βουλευμάτων,
 τῆς καρτερίας πρὸς κακῶν ἀμετρίαν.
 τοῦ τληπαθείος ἔρωτος εἰς θεαγένην.
 ὡς ὀλβία σὺ ταῖς ἐρώσαις παρθένοις,
 ἐρωμέναις δὲ πάλιν ὀλβιωτέρα·
 καὶν δυστυχῆς ὁ πρῶτος ἐγνώθη βίος,
 ἀλλ' εὐτυχῆς ὁ λοῖσθος εὐρέθη γάμος.
 Πείραν λαβοῦσα ληστρικῆς κακουργίας
 ἄλλων τε δεινῶν ἐν μεθέξει μυρίων,
 μακρὸν, πλάνητον ἐκμετρήσασα χρόνον.
 τέλος, συνήφθης (ὧ καλῶν νυμφευμάτων)
 τρισευτυχεῖ σῶ νυμφίῳ θεαγένει.

